

Kommunstyrelsen

Kallelse

Nämnd	Kommunstyrelsen
Datum och tid	Tisdag 22 oktober 2024, kl. 9.00
Plats	Kommunhuset i Östhammar, SR Gräsö
Sekreterare	Anna Tryblom
Ordförande	Fabian Sjöberg (M)

Paus kl. 10.30-10.40. Mötet beräknas avslutas ca. 12.00.

Ärendelista

1. Val av justerare	3
2. Fastställande av föredragningslista	3
3. Antagande av dagvattenpolicy, riktlinjer för hantering av dagvatten samt handlingsplan för dagvattenarbete	4
Kl. 9.00-9.10 Anna Bergsten, Ulf Andersson	
4. Bostadsförsörjningsprogram 2024-2027	6
Kl. 9.10-9.20 Ulf Andersson	
5. Upprustning av Sunds badplats	9
Kl. 9.20-9.25 Cecilia Willén-Johansson, Oskar Molarin	
6. Anläggningsarrende Vattenområde Öregrunds hamn	10
Kl. 9.25-9.40 Stefan Lundström	
7. Ekonomisk uppföljning augusti 2024 och helårsprognos 2024 kommunstyrelsens verksamheter	11
Kl. 9.40- 10.00 Ärende 7-10: Sofia Tolstoy, Mattias Nilsson, Fredrik Hübinette och Fredrik Borgelin.	
8. Delårsrapport 2024 för kommunstyrelsens verksamheter	12
9. Ekonomisk uppföljning augusti 2024 och helårsprognos 2024 Östhammars kommun	13
10. Delårsrapport per 2024-08-31 samt helårsprognos 2024 för Östhammars kommun	14
11. Informationsärende angående kommunens beredskapsarbete hösten 2024	16
Kl. 10.05-10.15 Elin Fogelström	
12. Informationsärende angående kommunens säkerhetsskyddsanalys	17
Kl. Kl. 10.15-10.25 Elin Fogelström	
13. Yttrande gällande remiss, förslag till beslut om bildande av naturreservat Simundö	18
Kl. 10.25- 10.30 Camilla Andersson	
PAUS	

Kommunstyrelsen

14. Nytt stimulansbidrag för att tillvarata lokala initiativ, avveckling av reglemente avseende lokala utvecklingsgrupper	19
Kl. 10.40-10.50 Ärende 14-17 Peter Nyberg	
15. Införande av ortsdialoger	21
16. Yttrande gällande granskning av kommunens arbete för hållbar utveckling	22
17. Yttrande avseende revisionens granskning av informationssäkerhet	23
Kl. 10.50-10.52 Peter Nyberg/Pauliina Lundberg	
18. Upphävande av styrdokument, Ledarpolicy och Riktlinje gällande fördelning av arbetsmiljöuppgifter	25
Kl. 10.52- 11.15 Ärende 18- 21 Pauliina Lundberg	
19. Reviderade styrdokument för informationssäkerhet	27
20. Revidering av Kommunstyrelsens delegationsordning	28
21. Revidering av Riktlinje för ersättningar till förtroendevalda	29
22. Antagande av IT-säkerhetspolicy	31
23. Nämndernas delårsrapporter per augusti 2024 samt helårsprognos 2024	32
24. Årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM)	33
25. Nyttjanderättsavtal med Öregrunds IK	34
26. Svar på medborgarmotion om "Förslag till bestämda tider för fyrverkeri på nyårsafton"	35
27. Valärende, Ersättare i kommunstyrelsens arbetsutskott	36
28. Valärende, entledigande som ordförande i Kommunala rådet för pensionärer och funktionsnedsatta (KPF)	37
29. Valärende, ordförande i Kommunala rådet för pensionärer och funktionsnedsatta (KPF)	38
30. Anmälningssärende, Delårsrapport Räddningsnämnden	39
31. Anmälningssärende, Delårsrapport Gästrike Vatten AB	40
32. Anmälningssärende, Redovisning av ej verkställda gynnande beslut för kvartal 2 2024	41
33. Anmälningssärende, rapport från inspektion av Överförmyndarnämnd	42
34. Anmälningssärende, Gimo 8:104, antagande av detaljplan Rastplats Gimo	43
35. Anmälningssärende, Delårsrapport Östhammar Vatten AB	44
36. Delegationsbeslut	45
37. Anmälningssärenden från nämnder	46
38. Anmälningssärenden från bolag, stiftelser, etc.	47
39. Anmälningssärenden, rapporter med mera	49
40. Information från förvaltningen	50
Kl. 11.30-11.45 Peter Nyberg	

Kommunstyrelsen

1. Val av justerare

2. Fastställande av föredragningslista

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2022-678

3. Antagande av dagvattenpolicy, riktlinjer för hantering av dagvatten samt handlingsplan för dagvattenarbete

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta Dagvattenpolicy, Riktlinjer för hantering av dagvatten och Handlingsplan för dagvattenarbete. (Bilagor)

Ärendebeskrivning

Östhammars kommun påbörjade under 2020 arbetet med att ta fram en vatten- och avloppsplan, en så kallad VA-plan. Med VA-planen vill kommunen skapa en långsiktigt hållbar plan för hur VA-försörjningen, kommunal och enskild, ska utvecklas för att uppfylla nuvarande och framtida behov och krav. VA-planen är även ett viktigt underlag för kommunens arbete med att uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten.

VA-planen utgörs av en samling dokument eller delplaner, bland annat en VA-handlingsplan som antogs av kommunfullmäktige i december 2021 (KF 2021-12-14 § 193). En av åtgärderna i VA-handlingsplanen (åtgärd D3) är att ta fram en dagvattenpolicy. Under våren 2022 beviljades Östhammars kommun LOVA-bidrag för genomförande av projektet ”Dagvattenpolicy och riktlinjer för dagvattenhantering i Östhammars kommun”.

Dagvattenpolicy samt *Riktlinjer för hantering av dagvatten* utgör underlag för kommunens fortsatta arbete med dagvatten. I dokumentet beskrivs vilka grundprinciper som gäller för hantering av dagvatten inom Östhammars kommun.

I *Handlingsplan för dagvattenarbete* har ett antal åtgärder som bedöms utgöra viktiga steg i kommunens fortsatta arbete med att uppnå dagvattenhantering i enligt med dagvattenpolicy och riktlinjer identifierats.

Inför framtagandet av policy och riktlinjer har det även gjorts en sammanställning av dagvattensituationen i Östhammars kommun; *Nulägesbeskrivning för dagvatten*. I nulägesbeskrivningen beskrivs befintliga dagvattenanläggningar samt utmaningar, möjligheter och behov av ytterligare underlag. I nulägesbeskrivningen finns även en inledande del med beskrivning av till exempel relevanta lagar, berörda aktörer och ansvarsfördelning.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

I dokumentet *Handlingsplan för dagvattenarbete* föreslås ett antal åtgärder. Flertalet åtgärder bedöms rymmas inom verksamheternas ordinarie budget men för genomförande av vissa av de föreslagna åtgärderna kommer det att krävas resurser utöver ordinarie verksamhetsbudget.

I handlingsplanen har kostnaden bedömts på en översiktlig nivå med tre kategorier: rymts inom ordinarie verksamhetsbudget, resurser krävs och stora resurser krävs. De i

Kommunstyrelsen

handlingsplanen identifierade åtgärderna ska lyftas in i verksamheternas respektive verksamhetsplan. Efter att åtgärderna kostnadsbedömts ska dessa införlivas i den årliga budgeten för respektive verksamhet.

Ärendets behandling

Ärendet behandlades på kommunstyrelsens tekniska utskott den 20 augusti 2024 §60. I samband med att Östhammar Vattens styrelse den 28 augusti gavs information om de i ärendet ingående handlingarna uppkom frågor om några av åtgärderna i handlingsplanen. Ärendet pausades då för att ge tid för avstämning och eventuell omarbetning av handlingsplanen inför den fortsatta behandlingen i kommunstyrelse och kommunfullmäktige.

Handlingsplanen har sedan dess omarbetats med utgångspunkt i de frågor som lyftes på Östhammar Vattens styrelsemöte. Samtliga tidigare föreslagna åtgärder kvarstår men några ändringar och omformuleringar har gjorts. I huvudsak är det mindre förändringar av redaktionell karaktär men en något större omformulering har gjorts av åtgärd A4 (översyn av VA-taxa) för att bättre tydliggöra vad som är möjligt inom ramen för taxekonstruktionen. För en av åtgärderna (åtgärd A5) har huvudansvarig ändrats från Östhammar Vatten till Kommunstyrelsen. Åtgärd C1 och C2 har fått en förändrad tidsplan och ska nu vara klara under 2025 (istället för under 2026).

Tidigare antagna delar av VA-planen, inklusive VA-handlingsplanen, finns samlade på kommunens hemsida; <https://www.osthammar.se/sv/dokument/planer/vatten--och-avloppsplan/>.

Beslutsunderlag

- Bilaga 1. Dagvattenpolicy samt Riktlinjer för hantering av dagvatten
- Bilaga 2. Handlingsplan för dagvattenarbete_reviderad
- Bilaga 3. Nulägesbeskrivning för dagvatten

Beslutet skickas efter antagande i kommunfullmäktige till

Samhällsbyggnadskontoret: Samhällsbyggnadschef, miljöchef, plan- och byggchef samt VA-samordnare Anna Bergsten
Tekniska kontoret: Teknisk chef, gatu- och fastighetschef
Gästrik Vatten: Chef ledningsnät stadsutveckling; XXXXXXXXXX
Webbredaktionen för publicering.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2023-585

4. Bostadsförsörjningsprogram 2024-2027

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige att anta Bostadsförsörjningsprogram 2024-2027. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

I lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (2000:1383) meddelas att varje kommun ska planera för och ange riktlinjer för bostadsförsörjningen i kommunen. Med detta program uppfylls lagkravet om att ha riktlinjer för bostadsförsörjning.

Syftet med planeringen ska vara att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och för att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs. Bostadsförsörjningsprogrammet ska antas under varje mandatperiod.

Gällande riktlinjer antogs år 2017 och är i behov av en förnyelse.

Bostadsförsörjningsprogrammet ska särskilt grundas på en analys av den demografiska utvecklingen, av efterfrågan på bostäder, bostadsbehovet för särskilda grupper och marknadsförutsättningar.

Bostadsförsörjningsprogrammet ska innehålla:

- 1) Kommunens mål för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet
- 2) Kommunens planerade insatser för att nå uppsatta mål, och
- 3) Hur kommunen har tagit hänsyn till relevanta nationella och regionala mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen.

Under remisstiden har synpunkter inkommit från nämnder i Östhammars kommun.

Angränsande kommuner och region Uppsala har tagit del av remissversionen och meddelat att de inte har några synpunkter på förslaget.

Länsstyrelsen Uppsala län kom in med synpunkter efter remisstidens utgång. Länsstyrelsen valde att inte ta del av den analys som bilagts remissversionen av Bostadsförsörjningsprogrammet. Av detta följde naturligen att huvuddelen av Länsstyrelsens yttrande berörde det som fanns i de bilagda analyserna med avseende på demografisk utveckling, marknadsförutsättningar och bostadsbehov. Inget avseende har fästs vid dessa synpunkter.

Följande synpunkter har beaktats och medfört justeringar i den version som skickades på remiss:

- I. Avsnitt 2:11 har – för att möta synpunkter från såväl Kultur- och fritidsnämnden som Barn- och Utbildningsnämnden - justerats enligt följande:
”För att locka unga och barnfamiljer att bosätta sig i kommunen är det särskilt viktigt att stärka nöjdheten med grundskolan och att en större andel har behörighet till gymnasiet efter att de slutat nian.

Kommunstyrelsen

Barnens och de ungas behov är viktigt för kommunen att ta hänsyn till. Det behöver märkas tydligare med avseende på exempelvis trygghet, möjligheter till en meningsfull fritid, kulturutbud och möjligheter att transportera sig mellan hemmet och förskola/ skola.”

- II. Avslutningen av avsnitt 3:1 har – för att möta synpunkter från Bygg-och miljönämnden – justerats enligt följande:
” Östhammars kommun har en ambition att växa. Med en allt större andel äldre i kommunen betyder detta att ett starkt positivt flyttnetto blir en viktig indikator för kommunens utvecklingsarbete (och i förlängningen förmågan att kompetensförsörja såväl välfärd som lokalt näringsliv). Därför har följande inriktning pekats ut för det kommunala mark-och exploateringsarbetet:
- Ökad inflyttning till Alunda och till Östhammar
- Öka antalet färdigställda bostäder
- Säkerställa lagakraftvunna detaljplaner för bostäder och kommersiellt ändamål utifrån identifierade behov och utvecklingsplaner”
- III. För att möta en synpunkt från Individ och familjenämnden har avsnitt 3:2:4 justerats och kompletterats i med följande avslutande mening:
”Utöver ovanstående kan kommunen även anvisa särskilt anpassad bostad för vuxna, som är en bostad med viss grundanpassning men utan fast bemanning.”
- IV. Avsnitt 4:3 har – för att möta synpunkter från Bygg-och miljönämnden – justerats enligt följande:
”Nyproduktion av bostäder frigör bostäder i det befintliga beståndet vilket gynnar debutanter och ekonomiskt resurssvaga grupper på bostadsmarknaden genom att det uppstår flyttkedjor. Av detta resonemang följer att nyproduktionen kan tjäna ett viktigt syfte både om den riktar sig direkt till de utpekade prioriterade målgrupperna (2.11), likväl som om nyproduktionen riktar sig till målgrupper som idag bor i bostäder som efter en överlåtelse kan vara attraktiva för samma målgrupp.”
- Avsnitt 4:3 har även – för att möta Länsstyrelsens synpunkt – kompletterats med följande:
”Genom att bl.a. markanvisa kommunala detaljplaner i attraktiva marknadslägen respektive variera utbudet vill kommunen stimulera en ökad nyproduktion av objekt till utpekade målgrupper.”

Länsstyrelsen lämnar en rekommendation till kommunen för det fortsatta arbetet och det är att (1) förtydliga ”vilken del av kommunen som ska ha ansvar för olika insatser” samt att också beskriva ” när insatsen ska vidtas, följas upp och utvärderas och av vilken funktion”.

Beslutsunderlag

Bilaga: Bostadsförsörjningsprogram 2024-2027

Kommunrapport Östhammar_230621 boendestudie

Östhammar - Analys inför bostadsförsörjningsprogram - Svefa

Kommunstyrelsen

Ärendets behandling

Vid kommunstyrelsens tekniska utskott 2024-05-14 § 38 beslutades förslaget till Riktlinjer för bostadsförsörjning att skickas ut på remiss.

Beslutet skickas för åtgärd till

Kommunförvaltningens ledningsgrupp för hantering

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2023-166

5. Upprustning av Sunds badplats

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen avslår Kultur- och fritidsnämndens begäran om upprustning av Sunds badplats med undantag av röjning av vass.

Vassröjning bekostas inom ordinarie budgetram för Kultur- och fritidskontoret.

Ärendebeskrivning

Kultur- och fritidsnämnden beslutade 2023-02-23 om att föreslå att kommunstyrelsen att rusta upp Sunds badplats med motiveringen att badplatsen är viktig för kommunens invånare samt övriga besökare (KFN 2023-02-23 § 15).

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag KFN 2023-02-23 § 15.

Ärendets behandling

Vid Kultur- och fritidsnämndens sammanträde 2023-02-23 § 15 (dnr KFN-2023-20) beslutade nämnden föreslå kommunstyrelsen att rusta upp Sunds badplats.

På KSTU 2024-10-15 §70 yrkade Lisa Norén (S) och Tomas Bendiksen avslag till tekniska utskottets förslag till beslut med motiveringen. Vi yrkar avslag till förslaget till beslut. Vi yrkar att begäran om upprustning av Sunds badplats bifalles. Badplatsen är viktig för våra kommuninvånare och är en av de barnvänligaste i kommunen.

Kommunstyrelsens tekniska utskott avslog avslagsyrkandet. Lisa Norén (S) och Tomas Bendiksen (S) reserverade sig mot förslaget till beslut.

Beslutet skickas för kännedom till

Nämndsekreterare för kultur- och fritidsnämnden (dnr KFN-2023-20)
Kultur- och fritidschef

Beslutet skickas för åtgärd till

Teknisk chef
Gatu- och fastighetschef

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-713

6. Anläggningsarrende Vattenområde Öregrunds hamn

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tecknar avtal avseende anläggningsarrende för vattenområde Öregrunds hamn. (Bilaga).

Ärendebeskrivning

Ärendet är initierat av restaurangägaren och sökanden av bygglov (BMN-2024-603). År 2000 byggdes ett liknande bryggdäck upp av samma sökande, ett arrendeavtal möjliggjorde detta trots att åtgärden då var planstridig. 2005 brann bryggdäck och sjöbodar upp och sedan dess har restaurangägaren önskat en ersättning för det nedbrunna bryggdäcket.

Den nyligen antagna detaljplanen medger bryggdäck på platsen. Fastighetsägaren till den angränsande fastigheten, Öregrund 4:129, har sökt och beviljats bygglov för bryggdäck på kommunens vattenområde (BMN-2024-603).

Ett villkor för byggnation är överenskommelse med ägaren till vattenområdet, Östhammars kommun.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

En taxa för upplåtelse av allmän platsmark finns i KF§ 60/ 2024 - Avgift för upplåtelse av allmän plats. I detta fall motiveras en nedsättning av avgiften i 10 år med att det då sker en äganderättsövergång till bryggdäcket och kommunen har innan dess inte några kostnader för byggnationen eller underhållet.

Beslutsunderlag

Bilaga: Avtal för anläggningsarrende

Ärendets behandling

På KSTU 2024-10-15 § 72 yrkade Tomas Bendixen (S) och Lisa Norén (S) avslag till utskottets förslag med motiveringen: Vi yrkar avslag med anledning att förslaget till beslut tar bort möjligheten för kommunen att få en enhetlig lösning för Öregrunds hamn.

Kommunstyrelsens tekniska utskott avslag yrkandet.

Beslutet skickas för åtgärd till

Markansvarig Stefan Lundström

Beslutet skickas för kännedom till

Nämndsekreterare för bygg och miljönämnden
Plan- och byggchef
Samhällsbyggnadschef

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-482

7. Ekonomisk uppföljning augusti 2024 och helårsprognos 2024 kommunstyrelsens verksamheter

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner rapport per augusti 2024 samt helårsprognos 2024 för kommunstyrelsens verksamheter. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Ekonomiskt utfall och årsprognos per augusti månad 2024 för kommunstyrelsens verksamheter redovisas för kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Bilaga: Uppföljning augusti 2024 KF KS verksamheter

Beslutet skickas för kännedom till

Ekonomi- och upphandlingschef
Budgetansvarig Mattias Nilsson
Kommundirektör

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-482

8. Delårsrapport 2024 för kommunstyrelsens verksamheter

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner delårsrapport per 2024-08-31 för kommunstyrelsens verksamheter. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

I enlighet med beslutad styrmodell lämnas rapport för kommunstyrelsens verksamheter per 2024-08-31. I rapporten beskrivs väsentliga händelser för kommunstyrelsens verksamheter för perioden, personalförhållanden samt måluppfyllelsen för de av fullmäktige beslutade målen avseende verksamhet och ekonomi.

Beslutsunderlag

Bilaga: Delårsrapport för kommunstyrelsen

Beslutet skickas för kännedom till

Kommundirektör

Samhällsbyggnadschef

Näringslivschef

Teknisk chef

Stabschef

Revisionen

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-257

9. Ekonomisk uppföljning augusti 2024 och helårsprognos 2024 Östhammars kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner redovisningen av rapport per augusti 2024 samt helårsprognos 2024 för Östhammars kommun. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har uppsiktsplikt över kommunens nämnder. Ekonomiskt utfall och årsprognos per augusti månad 2024 för kommunens nämnder redovisas för kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Bilaga: Uppföljning augusti 2024 Östhammars kommun

Beslutet skickas för kännedom till

Ekonomi- och upphandlingschef
Budgetansvarig Mattias Nilsson
Kommundirektör
Stabschef
Samtliga kontorschefer

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-703

10. Delårsrapport per 2024-08-31 samt helårsprognos 2024 för Östhammars kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att fastställa och godkänna delårsrapport per 2024-08-31 samt helårsprognos 2024 för Östhammars kommun. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

I enlighet med beslutad styrmodell lämnar Östhammars kommun delårsrapport per 2024-08-31. Till delårsrapporten upprättas även en prognos för helåret 2024.

Bifogat återfinns kommunstyrelsens förslag till delårsrapport för Östhammars kommun. I rapporten redogörs för verksamhetens ekonomiska resultat och ställning per 2023-08-31, samt en investeringsredovisning. Vidare beskrivs kommunens verksamhet under perioden, samt hur och om de av fullmäktige beslutade målen har uppnåtts. En överblick ges av väsentliga förhållanden för kommunorganisationen.

Kommunstyrelsens samlade bedömning är att kommunen endast i delar har uppnått god ekonomisk hushållning per delåret. Kommunen har i allt väsentligt följt de riktlinjer som upprättats för ekonomisk hushållning. Av de finansiella målen har inget av fyra uppnåtts per delåret. För verksamhetsmålen med betydelse för en god ekonomisk hushållning har ett av sex uppnåtts per delåret.

För helåret 2023 är prognosen att kommunen i delar kommer att uppnå god ekonomisk hushållning. Kommunstyrelsen bedömer att riktlinjerna för ekonomisk hushållning i allt väsentligt kommer att följas. Prognosen för de finansiella målen är att ett av fyra mål kommer att uppnås. Prognosen för de verksamhetsmässiga målen med betydelse för en god ekonomisk hushållning är att tre av sex kommer att uppnås per helåret.

Det ekonomiska resultatet för januari-augusti 2024 är ett underskott om 28,8 mnkr vilket är 44,6 mnkr sämre än periodens budgeterade resultat.

För helåret 2024 prognosticeras ett underskott om 11,9 mnkr vilket innebär en negativ avvikelse om 35,6 mnkr jämfört med budgeterat resultat.

Beslutsunderlag

Bilaga: Delårsrapport per 2024-08-31 för Östhammars kommun

Beslutet skickas för kännedom till

Ekonomi- och upphandlingschef

Kommunstyrelsen

Redovisningsansvarig Fredrik Borgelin
Budgetansvarig Mattias Nilsson
Kvalitetsutvecklare Fredrik Hübinette
Stabschef
Kommundirektör

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-706

11. Informationsärende angående kommunens beredskapsarbete hösten 2024

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Säkerhetsskydd & Beredskap vill delge Kommunstyrelsens arbetsutskott en statusrapport för de olika projekten inom beredskap och vad som förväntas genomföras under hösten 2024. Informationen innehåller bland annat en kort presentation av de nya beredskapssamordnarna och deras arbete med projektet ”stärkt civilt försvar inom kommunal hälso- och sjukvård och socialtjänst. Ambitionen med projektet är att färdigställa Omsorgskontorets kontinuitetsplanering, öva samt köpa in beredskapslådor till kontoret. Under september lämnades Östhammars kommuns styr-elsunderlag in till elnätsbolagen, som innehåller en prioritering av kommunens samhällsviktiga el-användare. Östhammars kommuns förmågebedömning för civilt försvar 2024 har lämnats in till Länsstyrelsen Uppsala. Säkerhetsskydd & Beredskap har genomfört registrering av krigsplacerad personal och skickat ett krigsplaceringsbevis till Östhammars kommuns medarbetare. Under beredskapsveckan genomfördes publika aktiviteter och ett flertal övningar för tjänstemannaorganisationen. Planeringen och förberedelserna för Havsörn 2025 pågår. Förändringar i Östhammars kommuns krisorganisation har genomförts. Därutöver pågår arbete med reservkraft, säkerhetsskyddsavtal, beredskapsdiesel, försörjningsberedskap, frivilliga resurser, stöd i att stärka säkerheten på kyrkogatan och det brottsförebyggande arbetet.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-707

12. Informationsärende angående kommunens säkerhetsskyddsanalys

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen 10

Ärendebeskrivning

Östhammars kommuns säkerhetsskyddschef har genomfört en säkerhetsskyddsanalys, med anledning av att den som till någon del bedriver säkerhetskänslig verksamhet är skyldig att utreda behovet av säkerhetsskydd enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585).

Säkerhetsskyddsanalysen består av en beskrivning av vad som ska skyddas, mot vad det ska skyddas och hur det ska skyddas. Analysen har identifierat vilka skyddsvärden som finns i den säkerhetskänsliga verksamheten, det vill säga vilket eller vilka säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter, anläggningar, objekt, system och andra tillgångar som är av betydelse för Sveriges säkerhet. Analysen beslutas av kommundirektör och ska uppdateras vid behov eller minst vartannat år.

Efter att säkerhetsskyddsanalysen är fastställd ska kommunen upprätta en säkerhetsskyddsplan. Planen redogör för hur behovet av säkerhetsskyddsåtgärder som identifierats i säkerhetsskyddsanalysen omhändertas. Det framgår när åtgärderna ska vidtas och vilken funktion som ansvarar för dem. Säkerhetsskyddsplanen fastställas av säkerhetsskyddschefen enligt Säkerhetspolisens föreskrifter om säkerhetsskydd (2022:1).

Säkerhetsskyddsanalysen och planen omfattas av försvarssekretess enligt 15 kap. 2 § osl. Analysens övergripande innehåll och åtgärder presenteras muntligen för Kommunstyrelsens arbetsutskott.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-694

13. Yttrande gällande remiss, förslag till beslut om bildande av naturreservat Simundö

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar yttrandet om förslag till nytt naturreservat Simundö och överlämnar det till Länsstyrelsen. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Östhammars kommun har av Länsstyrelsen fått förslag till nytt naturreservat Simundö för yttrande. Kommunen bedömer förslaget i relation till kommunens intentioner i översiktsplan och strategiska planering, hantering av markägarfrågor samt hur naturreservatet ska förvaltas kopplat till biologisk mångfald och friluftsliv/rekreation.

Områdets naturvärden beskrivs som äldre kalkrika barrskogar, hållmarker, barrsumpskog och lövrika brynmiljöer. Syftet med naturreservatet är att bevara och vårda de värdefulla naturmiljöerna samt tillgodose behovet av områden för friluftslivet. Skogsmarken ska skötas genom bland annat friställning av träd och röjningar för att bevara en olikåldrig skog som tidigare präglats av skogsbete. Det finns även möjlighet införa bete. Åtgärder ska vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Beslutsunderlag

Missiv Bildande av naturreservatet Simundö i Östhammars kommun

Förslag till beslut om bildande av naturreservatet Simundö

Yttrande

Beslutet skickas för åtgärd till

[uppsala@lansstyrelsen.se](mailto: uppsala@lansstyrelsen.se) senast 8 november 2024. Ange Lst dnr 4652-2022 i ämnesraden.

Beslutet skickas för kännedom till

Samhällsbyggnadschef

miljösakkunnig Camilla Andersson

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-695

14. Nytt stimulansbidrag för att tillvarata lokala initiativ, avveckling av reglemente avseende lokala utvecklingsgrupper

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att nuvarande reglemente för Utvecklingsgrupper avvecklas och ersätts med en ny form av stimulansbidrag för att tillvarata lokala initiativ.

Ärendebeskrivning

Östhammars kommun gav år 2001 möjlighet till bildande av lokala utvecklingsgrupper. Grupperna utsågs av kommunfullmäktige och deras styrelser konfirmerades av kommunstyrelsen. Det upprättades ett reglemente som gav ramarna för utvecklingsgruppernas uppdrag. Reglementet har under åren förändrats.

Östhammars kommun vill nu öka möjligheten för alla som vill delta i den lokala samhällsutvecklingen, oavsett hur man är organiserad. Det kan vara en förening, ett nätverk, en organisation eller kanske en enskild.

Kommunen avsätter 175 tkr per år för stimulansbidrag för lokal samhällsutveckling. Dessa medel är ägnade att användas för initiativ tagna av våra invånare (företag, föreningar, organisationer, nätverk, privatpersoner). Användningen kan vara i form av bidrag direkt till utförande av någon form av arrangemang eller att användas för att utföra kommunala projekt. Grundläggande är att det ska ske på ett initiativ taget av allmänheten. Ett direkt bidrag begränsas till att omfatta 15 tkr per tillfälle och till samma aktör maximalt tre gånger per år. Stödet kan sökas oberoende av om andra kommunala bidrag ansökts och beviljats.

För det fall ett bidrag lämnas ska bidraget tillföra nytta för allmänheten, tillgodose det kommunala ändamålet och stå i proportion till det egna eller medlemmarnas intresse samt ske i kommunen och stödet ska vila på objektiv grund. Detta gör det viktigt hur beslutsfattande om utbetalning av stöd utformas. Då denna typ av arrangemang kan komma att beröra flera delar av vår verksamhet och stödet ska vila på objektiv grund behövs beslutandet vara transparent och enklast kan vara att det görs på något sätt i grupp.

Vem kan ansöka? Ingen begränsning av vem som kan söka stödet. De utvecklingsgrupper som finns sedan tidigare kommer inte att regleras från kommunens sida men kan fortsätta sitt arbete på egen hand om önskat och vara en initiativtagare/aktör under de former som anges här.

Grundkriterier för stödet: Beslut om utbetalning av bidrag ska ske på objektiva grunder. En förutsättning är att det som utbetalningen ska gå till tar plats i kommunen och kommer kommuninvånarna till nytta. Det ska även tillgodose det kommunala ändamålet och stå i proportion till kommunens eller kommuninvånarnas intresse.

Kommunen avsätter 175 tkr per år för lokalutveckling och att dessa medel är sökbara för alla.

Kommunstyrelsen

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Reglementet för utvecklingsgrupper innebar att alla utvecklingsgrupper kunde söka 17.500/grupp för insatser kopplade till lokal utveckling. Dessa medel öppnas nu upp för alla som vill vara med och utveckla lokalsamhället. Förslaget är således kostnadsneutralt.

Beslutsunderlag

Reglemente för utvecklingsgrupper

Bidrag för samhällsfrämjande insatser

Ärendets behandling

På KSAU 2024-10-15 § 145 avstod Tomas Bendiksen (S) och Lisa Norén (S) från att delta i beslutet.

Beslutet skickas för åtgärd till

Samhällsbyggnadschef

Teknisk chef

Kultur- och fritidschef

Beslutet skickas för kännedom till

Samtliga nämnder

Samtliga utvecklingsgrupper

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-696

15. Införande av ortsdialoger

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att genomföra ortsdialoger i kommunens fem tätorter. Detta ska ske två gånger per år och agendan sätts tillsammans med de lokala intressenterna.

Ärendebeskrivning

Östhammars kommun föreslår att ortsdialoger införs på var och en av de fem orterna två gånger per år. Det skulle innebära tio-möten per år som ska planeras, bemannas och följas upp. Dessa dialoger skulle ha ett tema som kommunen väljer tillsammans med de boende genom t ex att bjuda in till inspel i sociala medier samt följa deras egna sidor. Med från kommunen är de tjänstemän som främst berörs av temat samt alltid företrädare för politiken.

- Kommunen bör boka ”dialogveckor” redan nu som politiken och tjänstemännen känner till. Två sammanhängande veckor på våren och två på hösten, dvs. tre dagar vecka 1 och två dagar vecka 2. Då kan annonseringen skötas sammanhållet och kommunikation kan göra en stor insats så att alla vet. Bokningar underlättas också av detta.
- Utse en person i förvaltningen som har ansvar för dialogerna. Det måste finnas tid avsatt för en medarbetare före, under och efter.
- Bemanna mötena med politik och tjänstemän utifrån de teman som orterna själva valt, dvs. inte boka in alla på allt.
- Kommunicera det nya upplägget tydligt inte bara till tidigare berörda grupper utan till alla.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Vissa administrativa kostnader, ca 30-50 000 kr. Medlen tas av kommunstyrelsens budget avseende utvecklingsgrupper.

Beslutet skickas för åtgärd till

Samtliga kontorschefer

Beslutet skickas för kännedom till

Samtliga nämnder

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-252

16. Yttrande gällande granskning av kommunens arbete för hållbar utveckling

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar svaret. (Bilaga).

Kommunstyrelsen ger förvaltningen i uppdrag att kortfattat sammanställa hur Östhammars kommun arbetar med hållbar utveckling. Sammanställningen görs i syfte att tydliggöra detta arbete för kommunens invånare och för den egna organisationen.

Ärendebeskrivning

KPMG har av Östhammars kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens mål och arbete för hållbar utveckling utifrån Agenda 2030. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024. Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen och nämnderna lever upp till kommunens hållbarhetsprogram samt genomlysa det strategiska och operativa arbetet med energi- och klimatfrågor i kommunen.

I granskningsrapport inkommen 2024-06-14 från KPMG framkommer ett antal rekommendationer till kommunstyrelsen och nämnderna.

Beslutsunderlag

Bilaga Svar gällande granskning av kommunens arbete för hållbar utveckling
Rapport - Granskning av kommunens arbete för hållbar utveckling (KPMG).

Beslutet skickas för kännedom till

Kommunrevisionen inklusive sakkunnigt biträde KPMG

Beslutet skickas för åtgärd till

Kommundirektör

Samhällsbyggnadschef

Teknisk chef

Barn- och utbildningschef

Socialchef

miljösakkunnig Camilla Andersson

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-561

17. Yttrande avseende revisionens granskning av informationssäkerhet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av revisionens rekommendationer och ställer sig bakom förvaltningens yttrande.

Ärendebeskrivning

KPMG har av Östhammars kommuns förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att genomföra en granskning av kommunstyrelsens styrning och uppföljning av informationssäkerhetsarbetet. Granskningen har syftat till att bedöma om kommunstyrelsen tillsett att ett systematiskt informationssäkerhetsarbete bedrivs.

Revisionens samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen i allt väsentligt har tillsett att ett systematiskt informationssäkerhetsarbete bedrivs.

Revisionen lämnar vidare 6 rekommendationer till kommunstyrelsen.

Revisionen rekommenderar kommunstyrelsen att ytterligare stärka informationssäkerheten genom att:

- *Säkerställa att revidering av styrande dokument genomförs utifrån behov samt att eventuella ändringar kommuniceras i kommunen*

Förvaltningens kommentar: Styrdokumenten är under revidering för att svara mot skärpta externa krav, den nya cybersäkerhetslagen, hot i omvärlden samt interna behov.

Styrdokumenten planeras förankras i förvaltningen och föras upp till beslut i adekvat instans under 2024

- *Anta upprättad förvaltningsplan för informationssäkerhetsarbetet*

Förvaltningens kommentar: Förvaltningen har genom informationssäkerhetsteamet tagit fram och arbetar efter en förvaltnings-/handlingsplan för informationssäkerhet. Nuvarande plan kommer att revideras under hösten för att omfatta perioden 2025-2026. Förslaget är att den reviderade handlingsplanen förankras i förvaltningen och förs upp till beslut i kommunstyrelsen under 2024.

- *Säkerställa att förtroendevalda inkluderas i informationssäkerhetsutbildningar*

Förvaltningens kommentar: Förtroendevalda har tidigare erbjudits utbildning i säkerhetsmedvetenhet. Förvaltningen ser över formen av en lämplig informationssäkerhetsutbildning för förtroendevalda samt planerar utbildningsstart till år 2025.

- *Tillse en enhetlig utformning på lokala handlingsplaner*

Kommunstyrelsen

Förvaltningens kommentar: Förvaltningen avser se över behov av en enhetlig utformning av lokala handlingsplaner för informationssäkerhet samt kontinuitetsplaner för hur kritiska och samhällsviktiga verksamheter kan bedrivas på en acceptabel nivå vid system- och IT-bortfall (används t.ex. vid IT-/cyberattack).

- *Tillse att riskanalys och informationsklassning genomförs vid nyanskaffning av system*

Förvaltningens kommentar:

Rekommendationen är till viss del omhändertagen. Ett arbete med att revidera styrande dokument är i gång. I samband med detta tas stödmaterial fram för att säkerställa att riskanalys och informationsklassning görs på ett ändamålsenligt sätt vid anskaffning och utveckling.

- *Tillse en systematisk och strukturerad återrapportering av informationssäkerhetsarbetet.*

Förvaltningens kommentar: I samband med framtagning och fastställande av styrdokument fastslås även frekvens och innehåll för återrapportering av informationssäkerhetsarbete till kommunstyrelsen.

Juridiska konsekvenser

I kommunens arbete med informationssäkerhet inkluderas GDPR-efterlevnad. Bristande efterlevnad av GDPR kan resultera i sanktionsavgifter.

Från och med den 1 januari 2025 gäller även den nya cybersäkerhetslagen som ställer skärpta krav på säkerhet i nätverks- och informationssystem. Om lagen inte följs kan det innebära höga sanktionsavgifter för kommunen. Ytterst ligger ansvaret för informationssäkerhet på Kommunstyrelsens ordförande.

Beslutsunderlag

Revisionens granskning om informationssäkerhet

Beslutet skickas för kännedom till

Kommundirektör

Stabschef

Revisionen inklusive KPMG

Beslutet skickas för åtgärd till

Informationssäkerhetsamordnare Maria Langen

Säkerhetsskyddschef

Verksamhetschef Digitalisering och projektledning

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-704

18. Upphävande av styrdokument, Ledarpolicy och Riktlinje gällande fördelning av arbetsmiljöuppgifter

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att upphäva ledarpolicy samt riktlinjer gällande fördelning av arbetsmiljöuppgifter inom Östhammars kommun.

Beslutsmotivering

Inför 2025 har kommunfullmäktige gett kommunstyrelsen i uppdrag att förtydliga chefens uppdrag. För att det uppdraget inte ska konkurrera med nuvarande policy föreslås denna att avvecklas. Om uppdraget visar på ett behov av en liknande styrning tas det i sådana fall fram ett nytt styrdokument för ändamålet inom ramen för uppdraget. Därför föreslås ledarpolicy att upphävas och ledningsansvaret istället förtydligas på Ines. Riktlinjer gällande fördelning av arbetsmiljöuppgifter inom Östhammars kommun är i praktisk mening inte en riktlinje utan en rutin/beskrivning av hur arbetet ska utföras och därmed föreslås denna att upphävas som riktlinje och istället bli en rutin.

Ärendebeskrivning

Som ett led i framtagande av ett gemensamt och sammanhållet ledningssystem för förvaltningen så ses alla styrande dokument över så att kategorisering och aktualitet i det nya ledningssystemet är relevant och i enlighet med riktlinjer för styrdokument. Ledarpolicyn föreslås därför att upphävas och information angående ledningsansvaret förtydligas istället utifrån det uppdrag kommunfullmäktige gett till kommunstyrelsen. Riktlinjer gällande fördelning av arbetsmiljöuppgifter inom Östhammars kommun har karaktären av rutin snarare än riktlinje och görs därför om till rutin.

Beslutsunderlag

Ledarpolicy (KS-2017-887)

Riktlinjer gällande fördelning av arbetsmiljöuppgifter inom Östhammars kommun (KS-2021-175)

Beslutet skickas för åtgärd till

HR-chef

Webbredaktionen för avpublicering av dokument på hemsidan

Kommunstyrelsen

Beslutet skickas för kännedom till

Stabschef

Kvalitetsutvecklare, Fredrik Hübinette, Andreas Järvenpää

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-218

19. Reviderade styrdokument för informationssäkerhet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige att anta program för informationssäkerhet. (Bilaga). Programmet ersätter policy för informationssäkerhet inom Östhammars kommun.

Ärendebeskrivning

Förvaltningen har reviderat policy för informationssäkerhet utifrån omvärldsläget och den nya Cybersäkerhetslagen som träder i kraft 2025 samt för att ge stöd och tydlighet vid digitalisering. Förvaltningen har anpassat dokumentet att passa in i Östhammars kommuns nya ledningssystem. Anpassningen innebär att Policy byter namn till Program som beslutas av Kommunfullmäktige.

Juridiska konsekvenser

År 2025 träder den nya cybersäkerhetslagen i kraft. Den ställer skärpta krav på säkerhet i nätverks- och informationssystem. Om lagen inte följs kan det innebära höga sanktionsavgifter för kommunen. Ytterst ligger ansvaret för informationssäkerhet på kommunstyrelsens ordförande.

I kommunens arbete med informationssäkerhet inkluderas GDPR-efterlevnad. Bristande efterlevnad av GDPR kan resultera i sanktionsavgifter.

Beslutsunderlag

Bilaga: Program för informationssäkerhet

Beslutet skickas för åtgärd till

Kommundirektör
Stabschef
Verksamhetschef för digitalisering och projektledning
Informationssäkerhetssamordnare Maria Langen

Beslutet skickas för kännedom till

Säkerhetsskyddschef
Dataskyddssamordnare Håkan Åhlénius

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-671

20. Revidering av Kommunstyrelsens delegationsordning

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar revideringen av delegationsordningen. (Bilaga).

Ärendebeskrivning

Enligt kommunallagen (2017:725) kan en nämnd överlåta rätten att fatta beslut i vissa frågor till någon annan.

För att undvika flaskhalsar i organisationen, förenkla ärendeprocesser och kunna fatta rättssäkra delegationsbeslut på ett effektivt sätt, behövs en revidering av kommunstyrelsens delegationsordning. I revideringsarbetet har nämndsekreterare arbetat tillsammans med förvaltningens olika chefer samt chefsjurist.

Föreliggande förslag till revideringar

- Avsnitt 2 avseende *Personalfrågor*, delegation 2.2.1, ändrad delegat, i enlighet med beslut KS 2024-03-19 § 63.
- Avsnitt 4 avseende *Upphandlingar och investeringar* har samtliga delegationer har reviderats.
- Delegationen 4.6 *Tecknande av personuppgiftsbiträdesavtal* är flyttad från avsnitt 4 till avsnitt 8.
- Avsnitt 5 avseende *Fastigheter, tomter, försäljning, uthyrning* har delegation:
 - I. 5.1 och 5.2 har tagits bort och ersatts med ny delegation.
 - II. 5.14 nyttillkommen delegation.
- Tillagd mening och förtydligande av skrivning avseende delegatens ansvar under rubriken *Ansvar* samt *Hantering av delegationsbeslut* i den inledande texten.
- Övergripande redaktionella ändringar såsom korrigerings av titulatur av delegater till följd av årsskiftets omorganisation, layout, numrering och rättstavning har genomförts.

Beslutsunderlag

Bilaga - Delegationsordning för kommunstyrelsen

Delegationsordning för kommunstyrelsen med kommentarer och spårning.

Beslutet skickas för kännedom till

Kontorschefer

Stabschef

Samtliga nämndsekreterare

Chefsjurist

Ekonomi- och upphandlingschef

Teamledare upphandling Ingvar Berg

Beslutet skickas för åtgärd till

Webbredaktionen för publicering

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-724

21. Revidering av Riktlinje för ersättningar till förtroendevalda

Förslag till beslut

Kommunstyrelse föreslår kommunfullmäktige att anta revidering av riktlinje för ersättningar till förtroendevalda.

Kommunfullmäktige föreslås anta riktlinjer för politiska sekreterare och dokumentet blir en bilaga till riktlinjer för ersättningar för förtroendevalda (Bilagor). Samtliga kostnader hänförliga till anställning av politiska sekreterare belastar Kommunstyrelsen, politik.

Förvaltningen får i uppdrag att uppdatera Reglemente för styrelse och nämnder så att politiska sekreterare har närvarorätt på nämnders och kommunstyrelsers sammanträden, med undantag för de fall det förekommer uppgifter som omfattas av sekretess.

Ärendebeskrivning

Som konsekvens av ändringar i kommunens nämndorganisation har arvodesnivåerna för förtroendevalda reviderats. Vård- och omsorgsnämndens presidium föreslås få höjt arvode i samband med att Individ- och familjenämndens verksamhetsområde övergått till Vård- och omsorgsnämnden. I samband med arvodesöversynen har jämförelser gjorts med närliggande kommuner. Som konsekvens har arvoden för ordförande i Valnämnden och Kommunfullmäktige reviderats.

Ett tillägg är gjort som rör möjlighet till anställning av politiska sekreterare. Kommunen har enligt Kommunallagen kap 4 § 33 rätt att anställa politiska sekreterare för att biträda de förtroendevalda i det politiska arbetet. För att finansiera anställning av politisk sekreterare kan kommunalråds arvode omfördelas. Riktlinjer för politiska sekreterare har tagits fram och förtydligar vad som gäller vid anställning av politisk sekreterare.

Länsstyrelsen har erinrat kommunen om att det saknas lagligt stöd för en kommunal ersättning till vigselförrättarna. Därför revideras även bilagan till Riktlinjer för ersättningar till förtroendevalda avseende ersättning för vigselförrättare så att ingen kommunal ersättning utgår.

Revideringen innehåller även redaktionella ändringar för att motsvara nuvarande organisation.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Förändringar som föreslås är kostnadsneutral och innebär ingen ökning av kostnader.

Beslutsunderlag

Riktlinje för ersättningar till förtroendevalda med revideringar

Riktlinjer för politisk sekreterare

Kommunstyrelsen

Ärendets behandling

På KSAU 202410-15 § 150 yrkade Tomas Bendiksen (S) yrkar avslag med följande motivering: den största anledningen till avslagsyrkandet är införande av politiska sekreterare i kommunen. Kommunstyrelsens arbetsutskott avslog yrkandet.

Sedan hantering i arbetsutskottet har ärendet kompletterats med följande: kommunfullmäktiges 1:e och 2:e vice ordförandes arvode föreslås fastställas till 1,8 % av riksdagsmannaarvodet. För 1:e och 2:e vice ordförande i Valnämnden föreslås arvodet fastställas till 0,5 % under valår.

Beslutet skickas för åtgärd till

Lön

Webbredaktion för publicering

Beslutet skickas för kännedom till

Staben

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-730

22. Antagande av IT-säkerhetspolicy

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta IT-säkerhetspolicy 2025. (Bilaga)
Policyn gäller från och med 1 januari 2025 till och med 31 december 2028.

Ärendebeskrivning

Den föreslagna IT-säkerhetspolicyn syftar till att säkerställa att IT-centrum skyddar och hanterar information och infrastruktur på ett säkert och strukturerat sätt i enlighet med gällande lagar och krav. Policyn är utformad för att följa tillämpliga svenska och europeiska lagar samt garantera att all information som hanteras inom IT-centrums miljö är tillräckligt skyddad samt att i delar förtydliga fördelningen av ansvar mellan IT-centrum och medlemskommunerna.

Policyn ska antas av kommunfullmäktige i respektive medlemskommun.

Barnets bästa

Barnrättskonsekvenser saknas då barn och unga inte bedöms påverkas av beslutet.

Beslutsunderlag

Bilaga: IT-säkerhetspolicy
Protokollsutdrag IT-nämnden 2024-09-09-20 §18

Beslutet skickas för kännedom till

IT-nämnden
Chef Projektledning och Digitalisering
Informationssäkerhetssamordnare Maria Langen

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-728

23. Nämndernas delårsrapporter per augusti 2024 samt helårsprognos 2024

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna redovisningen av delårsrapporterna per 2024-08-31 samt helårsprognos 2024 för barn- och utbildningsnämnden, individ- och familjenämnden, vård- och omsorgsnämnden, bygg- och miljönämnden samt kultur- och fritidsnämnden.

Ärendebeskrivning

I enlighet med beslutad styrmodell sammanställer och rapporterar kommunstyrelsen delårsrapporter för kommunens nämnder till kommunfullmäktige. I delårsrapporterna finns även prognoser för helåret 2024 för respektive nämnd.

I rapporterna beskrivs nämndernas verksamheter under perioden, samt måluppfyllelsen för de av fullmäktige beslutade målen avseende verksamhet och ekonomi. Vidare redogörs för nämndernas ekonomiska resultat per 2024-08-31, samt investeringsutfallet. En överblick ges av väsentliga förhållanden för varje nämnd.

Ärendets behandling

Nämnderna har behandlat nämnderna på respektive sammanträden innan de lämnats över till kommunstyrelsen för vidare hantering.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag och delårsrapport per 2024-08-31 för Barn- och utbildningsnämnden
Protokollsutdrag och delårsrapport per 2024-08-31 för Vård- och omsorgsnämnden
Delårsrapport per 2024-08-31 för Individ- och familjenämnden. Protokollsutdrag Vård- och omsorgsnämnden 2024-10-02 § 99 avseende IFN:s delårsrapport
Protokollsutdrag och delårsrapport per 2024-08-31 för Bygg- och miljönämnden
Protokollsutdrag och delårsrapport per 2024-08-31 för Kultur- och fritidsnämnden

Beslutet skickas till

Kvalitetsutvecklare Fredrik Hübinette
Budgetansvarig Mattias Nilsson
Redovisningsansvarig Fredrik Borgelin
Kommundirektör
Ekonomi- och upphandlingschef
Samtliga kontorschefer

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-686

24. Årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

I Arbetsmiljöverkets föreskrift om systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1) framgår att arbetsgivare årligen ska följa upp sitt systematiska arbetsmiljöarbete i syfte att förbättra det som inte fungerar. Den högsta ledningen i en organisation bär arbetsmiljöansvaret och därmed delges kommunstyrelsen tjänstemannaorganisationens åtgärder.

Efter den årliga uppföljningen av vårt systematiska arbetsmiljöarbete så har följande åtgärder beslutats av tjänstemannaorganisationen:

- Hela organisationen ska aktivt arbeta med nämndmålet ”Trivas och må bra på jobbet” genom att chef tillsammans med sin medarbetargruppen skapar aktiviteter som bidrar till målet
- Skyddsombudens roll behöver förtydligas och förutsättningar behöver ges för uppdraget.
- En person kommer att tilldelas samordningsansvaret för arbetsmiljön i kommunhuset i syfte att säkerställa tex brandskydd, skyddsronder i allmänna utrymmen samt att hjärtstartare finns och underhålls.

Beslutsunderlag

Powerpointpresentation

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-702

25. Nyttjanderättsavtal med Öregrunds IK

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tecknar ett femårigt avtal med föreningen Öregrunds IK för uppförande av pumptrackbana. (Bilagor).

Beslutsmotivering

Pumptrackbanan kommer ge området en ännu högre status avseende rekreation och spontanidrott. Öregrunds IK finansierar anläggningen.

Ärendebeskrivning

Öregrunds IK har erhållit medel utav Allmänna arvsfonden för uppförande av en så kallad pumptrackbana. En pumptrackbana är en slags bana för barn- och unga och är utformad på ett kreativt vis, genom nivåskillnader och vågor. Ofta används cykel, men inlines, skateboard och kickbike är också vanliga fortskaffningsmedel på anläggningen.

Ett led i möjliggörandet för projektet och för att fortsatt säkra finansieringen från Allmänna arvsfonden är att kommunen avsätter en del av fastigheten Öregrund 5:7.

Nyttjanderättsavtalet innebär en tioårig markupplåtelse till föreningen. Detta är på grund av att Allmänna arvsfondens krav för stödet bland annat är att stödmottagaren förbinder sig att driva anläggningen i tio år.

Markupplåtelsen är avgiftsfri då anläggningen är öppen för allmänheten och kan nyttjas som spontanidrottsanläggning. Föreningen föreslås vidare ansvara för drift, skötsel, och underhåll av området som arrenderas ut. Området föreslås också upplåtas i befintligt skick samt att under arrendetiden ska hållas i städad och vårdad skick.

Beslutsunderlag

Bilaga A - Nyttjanderättsavtal Öregrunds IK

Bilaga B - Karta

Ärendets behandling

På KSTU 2024-10-15 § 74 deltog inte Lars O. Holmgren (BoA) i handläggningen av ärendet på grund av jäv.

Beslutet skickas för kännedom till

Teknisk chef

Samhällsbyggnadschef

Kultur- och fritidschef

Beslutet skickas för åtgärd till

Markstrateg Krister Carlsson

Föreningsutvecklare Daniel Andersson

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2023-29

26. Svar på medborgarmotion om ”Förslag till bestämda tider för fyrverkeri på nyårsafton”

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen svarar medborgarmotionären i enligt nedan:

Svar

Idag upplyser Östhammars kommuns ordningsföreskrifter att det krävs ett tillstånd från polisen för att få skjuta fyrverkerier (använda pyrotekniska varor). Från denna utgångspunkt görs fyra undantag. Mellan 17:00 och 01:00 på påskafton, valborgsmässoafton, nyårsafton samt påföljande dag, krävs inget tillstånd från polisen.

Att använda pyrotekniska varor är en starkt rotad och uppskattad tradition som utförs under en redan begränsad tidsvolym. Kommunen har förståelse för de synpunkter som kan finnas i form av oväsen och snabbt växlande ljusstyrkor, men anser inte att den existerande tidsrymden bör minskas.

Ärendebeskrivning

Jessica Myhrberg har inkommit med en medborgarmotion som syftar till ökade restriktioner avseende skjutande av fyrverkeri. Förslaget förespråkar två tidpunkter i anslutning till nyår, om 30 minuter respektive 45 minuter per tidpunkt.

Ärendets behandling

På KSAU 2023-03-14 §46 beslutade kommunstyrelsens arbetsutskott att medborgarmotionen skulle besvaras av kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

[Lokala ordningsföreskrifter - Östhammars kommun \(osthammar.se\)](https://osthammar.se)

Medborgarmotionen finns via kommunens [webbplats](#).

Beslutet skickas för kännedom till

Medborgarmotionären

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-620

27. Valärende, Ersättare i kommunstyrelsens arbetsutskott

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen väljer Niclas Bergström (M) till ersättare i kommunstyrelsens arbetsutskott.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige entledigade Christina Williamsson Liw (-) från sitt uppdrag som ersättare i kommunstyrelsen 2024-09-17, § 153. Eftersom Christina Williamsson Liw (-) var ersättare i arbetsutskottet har kommunstyrelsen har att välja ersättare i arbetsutskottet.

Christina Williamsson Liw (-) var personlig ersättare för Jessica Kumlin (M) och den nya ersättaren blir även ny personlig ersättare för Jessica Kumlin (M).

Ledamöter och ersättare i kommunstyrelsens arbetsutskott utgör även kommunens krisledningsnämnd. Val till krisledningsnämnden förrättas separat och hanteras på kommunfullmäktige 5 november.

Beslutet skickas för kännedom till

Niclas Bergström (M)

Beslutet skickas för åtgärd till

Administratör Troman: Hanna Horneij

Lön

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-759

28. Valärende, entledigande som ordförande i Kommunala rådet för pensionärer och funktionsnedsatta (KPF)

Förslag till beslut

Jessica Kumlin (M) entledigas från sitt uppdrag som ordförande i Kommunala rådet för pensionärer och funktionsnedsatta.

Ärendebeskrivning

Jessica Kumlin (M) begär i skrivelse 2024-10-14 entledigande från sitt uppdrag i Kommunala rådet för pensionärer och funktionsnedsatta (KPF).

Beslutet skickas för kännedom till

Jessica Kumlin (M)

Nämndsekreterare KPF Kersti Ingemarsson

Beslutet skickas för åtgärd till

Administratör Troman: Hanna Hornej

Lön

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-759

29. Valärende, ordförande i Kommunala rådet för pensionärer och funktionsnedsatta (KPF)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen väljer Sabina Ståhl (KD) till ordförande i Kommunala rådet för pensionärer och funktionsnedsatta.

Ärendebeskrivning

Jessica Kumlin (M) har begärt entledigande från sitt uppdrag som ordförande i Kommunala rådet i pensionärer och funktionsnedsatta (KPF). Entledigandet behandlas på dagens kommunstyrelsesammanträde. Om styrelsen beslutar att entlediga Jessica Kumlin behöver en ny ordförande i KPF väljas.

Beslutet skickas för kännedom till

Sabina Ståhl (KD)

Nämndsekreterare KPF Kersti Ingemarsson

Beslutet skickas för åtgärd till

Administratör Troman: Hanna Horneij

Lön

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-765

30. Anmälningssärende, Delårsrapport Räddningsnämnden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att ta del av delårsrapport för Räddningsnämnden. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Verksamhetsplan och budget för år 2024 anger vad som ska utföras för att förverkliga det uppdrag räddningsnämnden fått från Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner. Det övergripande styrdokumentet för nämnden är handlingsprogrammet för förebyggande verksamhet och räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor och den budget de tre kommunerna kommits överens om för räddningsnämnden.

Delårsrapport för Räddningsnämnden föreligger.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag Räddningsnämnden 2024-09-25 § 82

Bilaga: Delårsrapport Räddningsnämnden

Beslutet skickas för kännedom till

Räddningsnämnden

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-765

31. Anmälningssärende, Delårsrapport Gästrike Vatten AB

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att ta del av delårsrapport för Gästrike Vatten AB. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Gästrike Vatten AB har haft styrelsemöte den 3 oktober 2024. Vid mötet godkände styrelsen för Gästrike Vatten AB verksamhetsrapport inklusive delårsbokslut per 31 augusti för bolaget.

Beslutsunderlag

Missiv

Bilaga: Verksamhetsrapport och delårsrapport 2024 för Gästrike Vatten

Protokoll styrelsemöte 2024-10-03 Gästrike Vatten AB

Beslutet skickas för kännedom till

Gästrike Vatten AB

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-691

32. Anmälningssärende, Redovisning av ej verkställda gynnande beslut för kvartal 2 2024

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av redovisningen och överlämnar statistikrapporten till kommunfullmäktige (Bilaga).

Ärendebeskrivning

Enligt 16 kap § 6 h Socialtjänstlagen (SoL) ska individ- och familjenämnden kvartalsvis lämna en statistikrapport till fullmäktige över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Ämnden ska vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller och hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut. Samma rapporteringsskyldighet gäller för beslut som inte verkställs på nytt efter avbrott i verkställigheten. Det ska också framgå hur stor del av de ej verkställda besluten som gäller bistånd till kvinnor respektive män. Enligt Lag om stöd och erver till vissa funktionshindrade (LSS) § 28h gäller en motsvarande rapporteringsskyldighet för beslut om insatser enligt 9 § LSS.

Antal gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § SoL som under andra kvartalet 2024 ej har verkställts inom tre månader från beslutsdatum uppgår till 14, vilket resulterar i 6 fler än under föregående kvartal.

Antal gynnande beslut enligt 9 § LSS som under andra kvartalet 2024 ej har verkställts inom tre månader från beslutsdatum uppgår till 12, vilket resulterar i 1 fler än under föregående kvartal.

Beslutsunderlag

Bilaga: Statistikrapport av ej verkställda beslut

Protokollsutdrag IFN 2024-09-11 § 89

Beslutet skickas för kännedom till

Kommunfullmäktige

Kommunens revisorer

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-644

33. Anmälningssärende, rapport från inspektion av Överförmyndarnämnd

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att ta del av rapporten. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för överförmyndarverksamhet och har haft inspektion hos Överförmyndarnämnden i Uppsala den 9 april 2024. I rapport daterad 2024-08-28 tillkännager Länsstyrelsen att de inte har kritik att rikta mot Överförmyndarnämnden.

Beslutsunderlag

Bilaga: Rapport från inspektion

Information om rapport från inspektion av överförmyndarnämnd

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-1

34. Anmälningssärende, Gimo 8:104, antagande av detaljplan Rastplats Gimo

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att ta del av informationen.

Ärendebeskrivning

Den lokala företagarföreningen har tagit initiativ till att rusta upp delar av fastigheten Gimo 8:104. Bygg- och miljönämnden har godkänt granskningsutlåtandet och beslutat att detaljplanen inte medför betydande miljöpåverkan och antog detaljplan för del av Gimo 8:104, Rastplats Gimo på sitt sammanträde 2024-10-02.

Ärendet anmäls till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för kännedom.

Ärendets behandling

Ärendet hanterades på Bygg- och miljönämnden 2024-10-02 § 148.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag Bygg- och miljönämnden 2024-10-02 § 148

Antagandehandlingarna består av:

- Plankarta
- Planbeskrivning
- Granskningsutlåtande
- Samrådsredogörelse
- Undersökning av betydande miljöpåverkan
- Markteknisk undersökning 2022-08-09

Kommunstyrelsen

35. Anmälningssärende, Delårsrapport Östhammar Vatten AB

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att ta del av delårsrapport för Östhammar Vatten AB. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Östhammar Vatten AB har haft styrelsemöte den 3 oktober 2024. Vid mötet godkände styrelsen för Östhammar Vatten AB verksamhetsrapport inklusive delårsbokslut per 31 augusti för bolaget. Verksamhetsrapport för Gästrike Vatten AB som hanteras i eget ärende inkluderar verksamhetsrapport för Östhammar Vatten AB.

Beslutsunderlag

Missiv och delårsrapport 2024 för Östhammar Vatten AB. Verksamhetsrapport för Gästrike Vatten inklusive Östhammar Vatten hanteras i ärende 31, *Anmälningssärende, Delårsrapport Gästrike Vatten AB*.

Protokoll styrelsemöte 2024-10-03 Östhammar Vatten AB

Beslutet skickas för kännedom till

Östhammar Vatten AB

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-79

36. Delegationsbeslut

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av redovisningen av delegationsbeslut.

Ärendebeskrivning

Beslutsdatum	Ärende	Beslutsfattare
202.09.17	Delegationsbeslut, Remissvar angående konsekvensanalys av ändrat drifttidsantagande samt förslag på kärnavfallsavgifter och säkerhetsbelopp 2025-2026	Fabian Sjöberg (M), kommunstyrelsens ordförande
2024.06.01 - 2024.08.12	Beslut om anställning och ny/förändrad lön	Marianne Pauhson, enhetschef
2024.09.27	Delegationsbeslut, Samråd om Plan för utveckling av den allmänna kollektivtrafiken i Uppsala stad	Fabian Sjöberg (M), kommunstyrelsens ordförande
2024.09.30	Avstå från att besvara remiss från Justitiedepartementets utredning SOU 2024:52, Allmänna sammankomster och Sveriges säkerhet	Fabian Sjöberg (M), kommunstyrelsens ordförande

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-1

37. Anmälningssärenden från nämnder

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen

Ärendebeskrivning

Protokoll eller övrig information från kommunens nämnder, inklusive gemensamma nämnder.

a) Protokoll Räddningsnämnden

Diarienummer: KS-2024-23

Protokoll från Räddningsnämndens sammanträde 2024-08-28.

b) Protokollsutdrag Vård- och omsorgsnämnden

Diarienummer: VON-2024-90

Vård- och omsorgsnämnden beslutade på sammanträde 2024-09-04 att införa ett anställningsstopp inom produktions verksamheter, med undantag för vissa yrkeskategorier. Stoppet gäller för perioden 2024-09-05 – 2025-02-28.

c) Minnesanteckningar IT-nämnden

Diarienummer: KS-2024-23-58

Minnesanteckningar från träff med slutkandidat ny förvaltningschef IT

d) Protokollsutdrag från Valnämnden

Diarienummer: VN-2024-21

Protokollsutdrag från Valnämndens sammanträde 2024-09-26 angående utvärdering av genomförande av EU-val. Fastställd utvärdering bifogas handlingarna.

a) Sammanträdesdagar för Bygg- och miljönämnden

Diarienummer: BMN-2024-2732

Bygg- och miljönämnden har fastställt sammanträdesdagar för 2025 för nämnden och arbetsutskottet. Protokollsutdrag med sammanträdesdatum föreligger.

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras separat i arbetsrummet

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-1

38. Anmälningssärenden från bolag, stiftelser, etc.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen

Ärendebeskrivning

Protokoll eller övrig information från kommunens bolag, stiftelser och andra organ där kommunen är representerad.

a) Styrelsemöte Östhammar Vatten AB

Diarienummer: KS-2024-23

Protokoll från styrelsemöte 2024-08-27 samt 2024-10-03 inklusive handlingar. Ärenden som behandlades var bland annat information om utveckling av VA i östra delarna kommunen.

b) Styrelsemöte september Gästrike Vatten AB

Diarienummer: KS-2024-23

Protokoll från styrelsemöte 2024-09-05, ärenden som behandlades var bland annat information om uppdraget att se över bolagets taxekonstruktion och Allmänna bestämmelser för VA (ABVA).

c) Styrelsemöte oktober Gästrike Vatten AB

Diarienummer: KS-2024-23

Protokoll från styrelsemöte 2024-10-03. Missiv för anmälningssärendena Vattentjänstplan kommunerna Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar status augusti 2024, Nödvattenplan kommunerna Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar - Status augusti 2024 samt införande av elektronisk signering i Gästrike Vatten AB föreligger.

d) Protokoll från Samordningsförbundet

Diarienummer: KS-2024-23-27

Protokoll från samordningsförbundets styrelsemöte 2024-09-12.

e) Minnesanteckningar HSVO

Diarienummer: KS-2024-692

Minnesanteckningar från HSVO-samråd 20 september 2024.

Kommunstyrelsen

f) Protokoll Hargs hamn AB

Diarienummer: KS-2024-23

Protokoll från Hargs hamns AB:s styrelsemöte 2024-09-09.

g) Protokoll Gästrike Vatten AB

Diarienummer: KS-2024-23

Protokoll från Gästrike Vatten AB:s styrelsemöte 2024-09-26

h) Protokoll Hargs hamn AB

Diarienummer: KS-2024-23

Protokoll från Hargs hamns AB:s styrelsemöte 2024-09-09.

i) Protokoll Räddningsnämnden

Diarienummer: KS-2024-23

Protokoll från Räddningsnämndens sammanträde 2024-09-25.

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras separat i arbetsrummet

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-1

39. Anmälningssärenden, rapporter med mera

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Beslut från olika organ, rapporter och skrivelser som anmäls till kommunstyrelsen som information.

a) Aktuellt från Slutförvarsenheten

Diarienummer: KS-2024-1

Aktuellt från Slutförvarsenheten för perioden 2024-09-03 – 2024-11-26.

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras separat i arbetsrummet.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-1

40. Information från förvaltningen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen tar del av aktuell information från förvaltningen.

Dagvattenpolicy samt Riktlinjer för hantering av dagvatten

En del av Östhammars
kommuns VA-plan

Antaget av	Kommunfullmäktige
Antaget	<i>datum, §</i>
Ersätter	-
Gäller för	Kommunstyrelsen, Bygg- och miljönämnden och Östhammar Vatten
Dokumentansvarig	Samhällsbyggnadschef

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Vad är dagvatten?.....	3
Dagvattenpolicy – en del av kommunens VA-plan	3
Tillämpning	4
Avgränsning	4
Dagvattenpolicy	5
Riktlinjer för dagvattenhantering i Östhammars kommun.....	5
1. Övergripande riktlinjer	5
2. Dagvattenhantering i samhällsplanering	8
3. Dagvattenhantering vid projektering och exploatering	10
4. Dagvattenhantering inom kommunal verksamhet.....	11
Ordlista	13

Detta projekt har delfinansierats genom statsstöd till lokala vattenvårdsprojekt förmedlade av Länsstyrelsen i Uppsala län.

Inledning

Detta dokument, som innehåller såväl *Dagvattenpolicy* som *Riktlinjer för hantering av dagvatten*, utgör underlag för kommunens fortsatta arbete med dagvatten. I dokumentet beskrivs vilka grundprinciper som gäller för hantering av dagvatten inom Östhammars kommun.

Inför framtagandet av policy och riktlinjer har det även gjorts en sammanställning av dagvattensituationen i Östhammars kommun; *Nulägesbeskrivning för dagvatten*. I nulägesbeskrivningen beskrivs befintliga dagvattenanläggningar samt utmaningar, möjligheter och behov av ytterligare underlag. I nulägesbeskrivningen finns även en inledande del med beskrivning av till exempel relevanta lagar, berörda aktörer och ansvarsfördelning.

Parallellt med framtagandet av policy och riktlinjer har det även tagits fram en *Handlingsplan för dagvattenåtgärder*. I handlingsplanen identifieras ett antal åtgärder som bedöms utgöra viktiga steg i kommunens fortsatta arbete med att uppnå dagvattenhantering i enlighet med dagvattenpolicy och riktlinjer.

Vad är dagvatten?

Dagvatten är tillfälliga flöden av vatten som rinner av från till exempel tak, gator och andra hårdgjorda ytor. Begreppet dagvatten används för vatten inom områden med bebyggelse. Det mesta av dagvattnet är regn- eller smältvatten men det kan också komma från marken när grundvatten tillfälligt tränger upp. Även dräneringsvatten från husgrundsdräneringar ingår i begreppet.

Dagvattenpolicy – en del av kommunens VA-plan

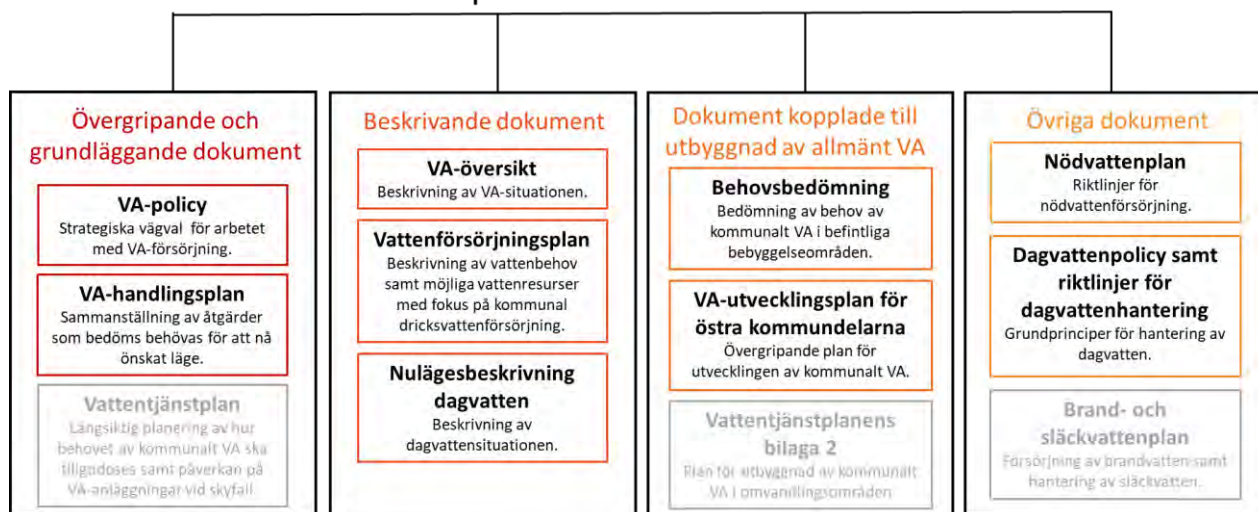
Östhammars kommun påbörjade under 2020 arbetet med att ta fram en vatten- och avloppsplan, en så kallad VA-plan. Med VA-planen vill kommunen skapa en långsiktigt hållbar plan för hur VA-försörjningen, kommunal och enskild, ska utvecklas för att uppfylla nuvarande och framtida behov och krav. VA-planen är även ett viktigt underlag för kommunens arbete med att uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten.

VA-planen utgörs av en samling dokument eller delplaner¹ (se figur 1), bland annat VA-policy och VA-handlingsplan som antogs av kommunfullmäktige i december 2021 (KF 2021-12-14 § 193). VA-policy och de ställningstaganden som finns i den har, tillsammans med nulägesbeskrivning för dagvatten, varit viktiga underlag vid framtagandet av dagvattenpolicy och riktlinjer för dagvattenhantering. En av åtgärderna i VA-handlingsplanen (åtgärd D3) är att ta fram en dagvattenpolicy.

I juni 2022 fattade riksdagen beslut om ändringar i lagen om allmänna vattentjänster (LAV) som bland annat innebär att alla kommuner ska ha en vattentjänstplan. Östhammars kommuns första vattentjänstplan är när detta skrivs under framtagande och även den kommer utgöra en del av kommunens VA-plan. Minst vart fjärde år ska kommunfullmäktige pröva om

¹ Samtliga dokument finns samlade på kommunens hemsida:
<https://www.osthammar.se/sv/dokument/planer/vatten--och-avloppsplan/>.

VA-plan för Östhammars kommun

Figur 1. Schematisk bild över Östhammars kommuns VA-plan och dess ingående dokument. Dokument i grått är under framtagande.

vattentjänstplanen är aktuell. Denna dagvaattenpolicy med tillhörande riktlinjer samt nulägesbeskrivning för dagvaatten kommer vara viktiga underlag inför aktualitetsprövning och framtagandet av kommande vattentjänstplaner.

Tillämpning

Dagvaattenpolicyn och riktlinjerna riktar sig till bland annat tjänstepersoner, politiker, fastighetsägare, verksamhetsutövare och exploatörer. Policyn och riktlinjerna ska följas i plan- och bygglovsprocessen, vid klimatanpassningsåtgärder, vid tecknande av exploateringsavtal, vid framtagande av kravspecifikationer för upphandlingar, vid kommunalt drivna exploateringsprojekt samt i kommunförvaltningens och Gästrike Vattens övriga arbete.

Policyn och riktlinjerna tar framförallt sikte på dagvaattenhantering i ny eller förändrad bebyggelse men är även vägledande för befintlig bebyggelse. Dagvaattenhanteringen är naturligtvis av stor vikt även i befintlig bebyggelse men förutsättningarna ser annorlunda ut än för ny bebyggelse, både när det gäller de fysiska förutsättningarna och möjligheterna för kommunen att ställa krav. För kommunen finns viss möjlighet att ställa krav på åtgärder även inom befintlig bebyggelse, främst via tillsyn enligt miljöbalken. Kommunen har även möjlighet att vidta åtgärder inom det egna fastighetsbeståndet och att uppmuntra och underlätta för privata fastighetsägare att vidta åtgärder.

Avgränsning

Skyfall² och skyfallshantering har inte ingått i arbetet med framtagande av denna policy och dess riktlinjer men berörs ändå vid några tillfällen. Skyfallshantering och dagvaattenhantering går i delar in i varandra men det finns även mycket som skiljer dem åt, bland annat när det gäller ansvar.

² Kraftiga regn under en kort period kallas skyfall. Enligt Sveriges meteorologiska och hydrologiska instituts (SMHI) definition är skyfall regn med en intensitet som är större än 50 millimeter per timme eller större än 1 millimeter per minut.

Dagvattenpolicy

I Östhammars kommun ska dagvatten som resurs utgöra en integrerad och naturlig del av bebyggelseutvecklingen och bidra till god livsmiljö för människor, djur och växter. Dagvattenhanteringen ska utformas för att begränsa risken för översvämning och risken för förorening av yt- och grundvatten.

Riktlinjer för dagvattenhantering i Östhammars kommun

1. Övergripande riktlinjer

1.1 Dagvattenhantering ska beaktas i alla skeden av samhällsbyggnadsprocessen och i samverkan mellan berörda aktörer för att säkerställa att såväl planering som genomförande görs utifrån ett helhetsperspektiv.

Dagvatten är ett delat ansvar mellan flera olika aktörer – fastighetsägare och exploatörer har i likhet med kommunen viktiga roller när det kommer till dagvattenhantering i samhällsbyggnadsprocessen. Genom att beakta dagvattenfrågan i alla skeden av samhällsbyggnadsprocessen, från kommunens övergripande planering via detaljplanering, bygglov och anläggande till drift och underhåll av anläggningarna, skapas förutsättningar för långsiktiga och robusta lösningar för dagvattenhantering. Tidig och återkommande dialog och samverkan mellan berörda aktörer i samhällsbyggnadsprocessen är en viktig grund för detta.

1.2 Dagvattenhanteringen ska styras av dagvattnets mängd och kvalitet samt av kvaliteten på mottagande yt- eller grundvatten. Risken för översvämning och förorening ska begränsas genom dagvattenlösningar som är anpassade efter såväl områdenas som mottagande vattenförekomsters³ behov.

Dagvattenhanteringen behöver utformas för att hantera den problematik som föroreningar och stora vattenflöden innebär. Mängden dagvatten och vilka eventuella föroreningar det innehåller är avgörande för hur dagvattnet bör hanteras men även områdets förutsättningar samt kvaliteten på det vatten (yt- eller grundvatten) som dagvattnet leds till är avgörande för val av dagvattenlösning.

1.3 Dagvatten ska renas och fördröjas så nära källan som möjligt. Lokalt omhändertagande av dagvatten förespråkas och uppmuntras där det är möjligt och lämpligt.

Lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) innebär att dagvattnet tas omhand inom den fastighet där det uppkommer. Omhändertagande på fastigheten innebär att dagvattenflödet från fastigheten minskar och/eller fördröjs vilket ger en minskad belastning på befintligt dagvattensystem.

³ En vattenförekomst är en specifik vattensamling i naturen av en viss geografisk storlek, till exempel en sjö eller en kustvik. Vilka vatten som är vattenförekomster beslutas av Vattenmyndigheterna.

Vid lokalt omhändertagande kan dagvattnet infiltreras i marken på fastigheten och/eller samlas upp. Infiltration av dagvatten innebär minskad spridning av eventuella föroreningar och bidrar till grundvattenbildning. Insamling av dagvatten kan till exempel göras i regnvattentunnor och användas till bevattning inom den egna fastigheten och på så vis komma till nytta för fastighetsägaren. På fastigheter med större flöden eller större behov av rening av vatten (exempelvis flerfamiljshus eller industrifastigheter) kan LOD även innebära inrättande av större dagvattenanläggningar inom den egna fastigheten som till exempel svackdiken, underjordiska fördröjningsmagasin eller dagvattendammar.

LOD är ofta ett resurseffektivt sätt att hantera dagvatten men under vissa omständigheter är LOD inte möjligt eller lämpligt. Det kan till exempel bero på att markförhållandena är olämpliga för infiltration eller att dagvattnet är förorenat så att mer avancerade reningsmetoder behövs.

Inom verksamhetsområde för dagvatten har kommunen (VA-huvudmannen) ansvar för dagvattenavledning från förbindelsepunkten och fastighetsägaren ansvar till förbindelsepunkten. Det hindrar dock inte kommunen från att uppmuntra fastighetsägare att, på frivillig basis, omhänderta det dagvatten som uppkommer på den egna fastigheten (se även riktlinje 4.3).

1.4 Infiltration av förorenat dagvatten ska inte ske i närheten av grundvattentäkter och infiltration av dagvatten är inte lämpligt i områden med förorenad mark.

Förorenat dagvatten som infiltreras ner i marken riskerar att förorena underliggande grundvatten vilket kan ge långvariga negativa effekter på grundvattentäkter och dricksvattenförsörjningen. För grundvattentäkter med aktuella vattenskyddsföreskrifter är infiltration av förorenat dagvatten oftast reglerat i föreskrifterna men även grundvattentäkter utan aktuella föreskrifter behöver skyddas mot föroreningar.

Om dagvatten, även om det inte är förorenat, infiltreras i förorenad mark riskerar vattnet att bidra till spridning av föroreningarna i mark och till såväl grund- som ytvatten.

1.5 Dagvattenhanteringen ska anpassas till förväntade förändrade nederbörds-mängder med fokus på att begränsa risken för översvämning samt de skador som översvämningar riskerar att orsaka.

Klimatförändringar förväntas bland annat leda till att de totala nederbörds-mängderna ökar men även till ökat antal tillfällen med intensiv nederbörd. Ökad nederbörd och mer intensiva regnfall ökar risken för översvämningar, både till följd av vatten som inte rinner undan och till följd av höjda nivåer i vattendrag och hav. Dagvattenhanteringen, både i ny och i befintlig bebyggelse, bör utformas med hänsyn taget till dessa förväntade förändringar så att större mängder vatten kan hanteras utan att skador uppstår.

Dagvatten kan även nyttjas för hantering av andra förväntade klimatförändringar, till exempel kan insamlad dagvatten från nederbördsrika perioder användas som vattenkälla vid torka och öppna vattenytor kan bidra till att sänka temperaturen inom bebyggda områden.

1.6 Möjligheten att nyttja dagvatten som resurs ska tas tillvara genom att använda dagvatten för att skapa mervärden och/eller som alternativ vattenkälla.

Dagvattenhantering behöver utformas för att motverka de problem som dagvatten kan orsaka, framförallt i form av översvämningar och föroreningar av grund- och ytvatten, men dagvatten kan även vara en resurs.

Dagvatten kan till exempel användas för att skapa dammar eller andra öppna vattenytor som bidrar till en attraktiv boendemiljö och gynnar biologisk mångfald. Dagvatten kan även användas som alternativ till dricksvatten för ändamål där det inte finns behov av dricksvattenkvalitet, exempelvis till bevattning i trädgårdar och av andra grönytor, fyllning av pooler, spolning av toaletter, sopning av gator eller brandsläckning. Användning av dagvatten istället för dricksvatten innebär minskad belastning på dricksvattentäcker och minskade kostnader för vattenanvändning.

1.7 Dagvatten ska avledas skiljt från spillvatten⁴ och ett aktivt arbete ska bedrivas för att minska avledning av dagvatten i spillvattenledningar.

Avledning av dagvatten tillsammans med spillvatten riskerar att orsaka översvämningar och bräddningar av orenat avloppsvatten⁵ som annars hade kunnat undvikas. Dagvatten som leds till avloppsreningsverk leder dessutom till onödigt hög energi- och kemikalieanvändning samt riskerar att negativt påverka processen i reningsverken.

I en del äldre områden finns kombinerade ledningar för spill- och dagvatten vilket innebär att båda typerna av avloppsvatten avleds i samma ledningsnät och att även dagvatten leds till avloppsreningsverk. Det finns även fastigheter där dagvatten felaktigt är påkopplat på spillvattenledningsnätet.

Vid utbyggnad av ledningsnät läggs numera alltid separata ledningar för spill- och dagvatten. I äldre områden finns det dock ett behov av att göra en översyn av ledningsnätet för att eventuellt separera ledningarna. Påkoppling av dagvatten på spillvattennätet är inte tillåtet och i de fall det förekommer finns möjlighet för VA-huvudmannen att ställa krav på att det åtgärdas.

⁴ Spillvatten är förorenat vatten från till exempel toaletter, dusch och tvätt.

⁵ Avledning av dagvatten i spillvattenledningar är en av flera källor till så kallat ovidkommande vatten i spillvattenledningsnätet. VA-huvudmannen bedriver redan idag ett löpande arbete med att minska mängden ovidkommande vatten.

2. Dagvattenhantering i samhällsplanering

2.1 Vid framtagande av detaljplaner ska dagvattensituationen alltid utredas. Planmässiga och ekonomiska förutsättningar för dagvattenhanteringen för aktuellt område ska säkerställas.

Vid detaljplanläggning ska kommunen visa hur dagvattenhanteringen kan lösas för det aktuella området samt utreda om det finns ett behov av allmän dagvattenhantering.

Vid behov ska ytor för dagvattenhantering avsättas inom planområdet, oavsett om hanteringen av dagvatten ska lösas i enskild eller kommunal regi. Dagvattensituationen i området samt eventuella behov av åtgärder ska beskrivas i planbeskrivningen så att planens intentioner för dagvattenhantering tydligt framgår.

En utredning behöver alltid göras⁶ men omfattningen på utredningen kan variera. Avgörande för omfattningen på utredningen är bland annat områdets egenskaper och karaktär (till exempel topografi, markens genomsläpplighet och översvämningsrisk) men även vilken typ av verksamhet som planen medger och mottagande yt- eller grundvattens känslighet.

För att säkerställa att ekonomiska och praktiska förutsättningar finns för genomförandet av föreslagna åtgärder är det viktigt att kostnad och ansvar för såväl anläggande av föreslagen dagvattenlösning som efterföljande drift och underhåll utreds och beaktas redan vid planläggning.

2.2 Vid detaljplanering ska markanvändning, tomtstorlek och utnyttjandegrad anpassas för att skapa förutsättningar för omhändertagande av dagvatten på den egna fastigheten samt för infiltration inom planområdet.

I samband med detaljplanering av nya områden finns det möjlighet att, utöver planbestämmelser om markanvändning, införa bestämmelser om såväl tomtstorlek som om utnyttjandegrad och markens genomsläpplighet.

Genom att minimera andelen hårdgjord yta skapas förutsättningar för naturlig infiltration och grundvattenbildning vilket kan minska konsekvenserna av kraftiga regn eller skyfall. Områden för infiltration bör, förutsatt att markförutsättningar och förväntade föroreningshalter innebär att det är lämpligt, avsättas i anslutning till vägar och andra hårdgjorda ytor.

Vilka bestämmelser som ska gälla för ett visst område hanteras i det aktuella planärendet. En utgångspunkt i Östhammars kommun, utifrån dagvattenperspektivet, är dock att tomtstorleken för småhus bör vara minst 900 kvadratmeter samt att utnyttjandegraden bör vara maximalt 25-30 procent för småhusbebyggelse och 35-40 procent för bebyggelse med flerfamiljshus.

⁶ Till stöd för vad som bör ingå i en dagvattenutredning finns en checklista framtagen av Gästrike Vatten.

Genom att vid detaljplanering säkerställa att det finns goda förutsättningar för att ta hand om dagvatten inom den egna fastigheten, eller åtminstone inom planområdet, minskas behovet av allmän dagvattenhantering och därmed även kostnaden för anslutning till den allmänna dagvattenanläggningen.

2.3 Lågt liggande områden ska i möjligaste mån bevaras obebyggda och grönytor ska ligga lägre än byggnader och viktiga vägar.

Genom att undvika att placera ny bebyggelse på lågt liggande områden minskar risken för översvämning och skador på bebyggelse.

Obebyggda lågpunkter och grönområden kan fungera som fördröjningsmagasin för dagvatten och på så sätt minska risken för att bebyggelse och viktiga vägar översvämmas.

Viktiga underlag vid identifieringen av dessa områden är till exempel länsstyrelsens lågpunktskartering⁷ men även lokal kunskap om till exempel var i landskapet vatten blir stående vid snösmältning och kraftiga regn.

2.4 Möjligheten att avsätta multifunktionella ytor som kan användas för hantering av kraftiga regn och skyfall ska alltid utredas vid planering av nya områden och/eller vid ändring av befintliga områden. Naturliga lågpunkter inom bebyggelseområden bör nyttjas för dagvattenhantering.

Genom att vid planering av nya områden utreda möjligheten att nyttja större öppna ytor som avsätts för annan funktion, till exempel parker eller fotbollsplaner, för att fördröja dagvattenflöden kan områdets förmåga att kvarhålla vatten ökas och därmed minskas risken för att höga flöden orsakar skador på byggnader och vägar. Beroende på ytornas förutsättningar kan de även vara lämpliga för upplag av snö.

Lågpunkter bör undvikas vid exploatering eftersom det finns en risk att de översvämmas vid kraftiga regn och skyfall men de kan vara lämpliga ytor för att till exempel anlägga dagvattendammar.

2.5 Upplagsytor för snö ska finnas i alla nya områden. Ytornas placering ska väljas med hänsyn tagen till såväl risk för översvämning i samband med snösmältning som till eventuella föroreningar i snön.

Genom att säkerställa att det i alla nya områden finns lämpliga ytor avsatta för snösmältning kan risken för översvämning och skador i samband med snösmältning

⁷ Lågpunktskarteringen visar instängda områden som vid ett kraftigt regn kan bli vattenfyllda och samt hur avrinningen kan se ut i landskapet vid stora regnmängder. Det är i första hand en topografisk analys som inte tar hänsyn till markens infiltrationskapacitet eller befintliga åtgärder för att styra vattenflöden.

minimeras. Ytor bör finnas för såväl mindre, tillfälliga upplag (snösläpp) som större, mer långvariga upplag (snötippor)⁸.

Snö som röjts från vägar innehåller ofta både skräp och föroreningar. Det är därför viktigt att det vid val av plats för upplagsyta tas hänsyn till hur eventuella föroreningar kan påverka underliggande mark (se riktlinje 1.4 angående infiltration av dagvatten i mark).

3. Dagvattenhantering vid projektering och exploatering

3.1 Dagvattenhanteringen ska utformas utifrån ett helhetsperspektiv med hänsyn till bland annat intilliggande bebyggelses behov samt långsiktig drift och underhåll av dagvattenanläggningen. Den långsiktiga ansvars- och kostnadsfördelning ska utredas och klargöras så tidigt som möjligt i processen.

Vid utformning av dagvattenhantering, till exempel för ett nytt bostadsområde, bör hänsyn tas till eventuella behov av dagvattenhantering i såväl befintliga som planerade intilliggande områden. Ambitioner och intentioner i gällande detaljplan ska beaktas.

Drift och skötsel är avgörande för en långsiktigt fungerande dagvattenhantering. Vid utformningen av nya dagvattenanläggningar behöver hänsyn tas till den långsiktiga driften och skötseln.

Ansvarsfrågan kan ofta vara komplex för dagvattenhantering och ansvarsfördelningen behöver vara tydligt klargjord redan innan anläggningen inrättas⁹. Såväl fysiska förutsättningar som ansvars- och kostnadsfördelning behöver utredas och klargöras senast i samband med projektering.

3.2 Nya dagvattensystem ska utformas i enlighet med vad som framkommit under planeringsarbetet. Om nya dagvattensystem ska utformas för ett område där dagvattensituationen inte är utredd ska en utredning göras. Dagvattensystemet ska dimensioneras enligt Svenskt Vattens funktionskrav.

I samband med detaljplanering av nya områden eller ombyggnad av befintliga områden ska alltid dagvattenhanteringen utredas och det tas som regel fram en dagvattenutredning med förslag på åtgärder. Vid utformning och anläggande av nya dagvattenanläggningar är det viktigt att det som framkommit under planarbetet beaktas för att minska risken för skador och otillätlig miljöpåverkan.

Vid exploatering av områden som har en äldre detaljplan, eller som inte är planlagda, kan det saknas dagvattenutredning eller finnas en dagvattenutredning som inte längre

⁸ Uppläggning av snö kan i vissa fall vara anmälnings- eller tillståndspliktigt.

⁹ Anläggande, eller inrättande, av en dagvattenanläggning ska anmälas till Bygg- och miljönämnden.

bedöms vara aktuell. I sådana fall ska dagvattensituationen utredas på motsvarande sätt som för nya detaljplaner (se riktlinje 2.1).

Svenskt Vatten, VA-huvudmännens branschorganisation, tar fram rekommendationer för dimensionering av bland annat ledningsnät för dagvatten. I nuvarande gällande publikation, P110 Avledning av dag-, drän- och spillvatten¹⁰, anges till exempel minimikrav vid dimensionering av ledningsnät baserat på bebyggelsestäthet. Vid tecknande av exempelvis exploateringsavtal och markanvisningsavtal bör krav på hantering av dagvatten ställas minst i enlighet med Svenskt Vattens gällande funktionskrav.

4. Dagvattenhantering inom kommunal verksamhet

4.1 Vid nybyggnation och viss typ av renovering¹¹ av kommunala byggnader ska alltid förutsättningarna för att samla in regnvatten utredas. Om förutsättningar finns och kostnaden bedöms vara skälig ska dagvattnet samlas in och nyttiggöras.

Lokalt omhändertagande av dagvatten minskar belastningen på dagvattenledningsnätet och användning av dagvatten som vattenkälla kan minska användningen av dricksvatten. Genom att samla in regnvatten från kommunala byggnader och använda vattnet, till exempel vid bevattning av växtlighet eller vid grusupptagning, kan kommunen vara en förebild när det gäller både lokalt omhändertagande av dagvatten och att använda dagvatten som en resurs.

4.2 Vid inrättande av system för dagvattenhantering på kommunala fastigheter ska alltid möjligheterna att använda dagvattnet för att skapa mervärden utredas. Om möjligheter finns och kostnaden bedöms vara skälig ska dagvattnet användas för att skapa mervärden.

Vid inrättande av system för dagvattenhantering på kommunala fastigheter, framförallt i samband med nyexploatering men även i områden med befintlig bebyggelse, finns ofta möjlighet att använda dagvattnet för att skapa mervärden. Det kan handla om att använda dagvattnet för att skapa attraktiva boendemiljöer, närmiljöer till vård- och omsorgsboenden, förskolor och skolor men även om att skapa multifunktionella ytor, till exempel parker eller fotbollsplaner, där dagvatten kan fördröjas vid kraftig nederbörd.

Genom att ta tillvara de möjligheter att skapa mervärden som dagvatten kan innebära kan kommunen skapa attraktiva miljöer för sina medborgare och samtidigt bygga kunskap och erfarenhet samt bidra med goda exempel för andra fastighetsägare och exploatörer i kommunen.

¹⁰ P110 är tillgänglig via Svenskt Vattens hemsida: <https://vattenbokhandeln.svenskvatten.se/publikationer/>.

¹¹ Den typ av renoveringar som avses är till exempel byte av tak, husgrundsdränning eller andra åtgärder som på ett eller annat sätt innebär påverkan på byggnadens dagvattenhantering.

4.3 Östhammars kommun ska arbeta aktivt med att uppmuntra till och underlätta för fastighetsägare, exploatörer och verksamhetsutövare att vidta åtgärder i linje med kommunens dagvattenpolicy och riktlinjer för dagvattenhantering.

I samband med till exempel tillsyn av miljöfarlig verksamhet, detaljplanering, prövning av förhandsbesked och bygglov har kommunen en skyldighet att säkerställa att dagvatten tas omhand i enlighet med gällande lagar och regler. Genom tydlig och bra information om dagvattenhantering kan kommunen underlätta för de som bedriver verksamheter och/eller genomför byggprojekt att hitta lämpliga lösningar för dagvatten.

I befintlig bebyggelse har kommunen inte samma möjlighet att ställa krav på dagvattenåtgärder men kommunen kan på olika sätt arbeta aktivt med att uppmuntra till åtgärder. Det finns ett flertal dagvattenåtgärder som innebär ekonomiska eller andra fördelar för fastighetsägare och exploatörer. För småhusägare med kommunalt dricksvatten kan till exempel insamling av takvatten för bevattning innebära både lägre kostnad för dricksvatten och möjlighet till bevattning under perioder när det kommunala vattnet inte får användas för bevattning (under så kallade bevattningsförbud). Genom informationsinsatser kan kommunen bidra till ökad kunskap om dagvattenhantering och de möjligheter som det kan innebära för bland annat småhusägare och exploatörer.

Kommunen har även möjlighet att arbeta med ekonomiska incitament, till exempel genom att betala ut ersättning för att koppla bort stuprör från ledningsnätet¹² eller genom att göra förändringar i VA-taxan¹³ som innebär att det blir en tydligare ekonomisk fördel att ta hand om dagvatten på den egna fastigheten.

¹² Villa- och radhusägare i Lunds och Malmö kommun kan till exempel få ekonomisk ersättning för att koppla bort stuprör från ledningsnätet (<https://platsforvattnet.vasyd.se/ekonomisk-ersattning-for-att-koppla-bort-stupror/>).

¹³ I Östhammars kommun ingår i dagsläget dagvattenhantering i kostnaden för allmänt vatten och spillvattenavlopp. Möjlighet finns att differentiera taxan så att fastigheter som inte är anslutna till dagvattennätet betalar en lägre avgift.

Ordlista

Allmän dagvattenanläggning	En allmän VA-anläggning innebär att kommunen har rättsligt bestämmande över anläggningen och att den har ordnats för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt vattentjänstlagen.
Avloppsvatten	Avloppsvatten är en samlad benämning för dagvatten, dräneringsvatten och spillvatten.
Bräddning	Ett tillfälligt utsläpp av avloppsvatten som görs när ett ledningsnät eller ett reningsverk blir överbelastat. Det kan ske vid kraftiga regn, snösmältning eller vid höjda vattennivåer när stora mängder vatten komma in i ledningsnätet på kort tid.
Dagvatten	Ytligt avrinnande regn- och smältvatten.
Dräneringsvatten	Grundvatten och nedträngande vatten från regn och snösmältning som avleds i dräneringsledning eller dike.
Förbindelsepunkt	Gränsen mellan den allmänna VA-anläggningen och fastighetsägarens VA-installation, som huvudregel 0,5 meter utanför fastighetsgräns.
Kommunal VA-anläggning	Vardaglig benämning för det som i lag benämns allmän VA-anläggning.
LOD	Lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) innebär att dagvattnet tas om hand på plats, det vill säga lokalt, istället för att ledas bort via ett ledningsnät. Den vanligaste lösningen för LOD är infiltration i mark men det kan också vara utjämning i form av magasin eller diken.
Ovidkommande vatten	Vatten som utöver spillvatten finns i spillvattenledningar. Ovidkommande vatten kan bestå av anslutet dagvatten, anslutet dräneringsvatten och inläckage från marken om ledningarna inte är täta.
Skyfall	Kraftiga regn under en kort period kallas skyfall. Enligt Sveriges metrologiska och hydrologiska institutets (SMHI) definition är skyfall regn med en intensitet som är större än 50 millimeter per timme eller större än 1 millimeter per minut.
Spillvatten	Förorenat vatten från till exempel toaletter, dusch och tvätt.
VA	Vatten och avlopp.
VA-huvudman	Ägaren av den allmänna VA-anläggningen och den som ansvarar för drift och underhåll av den

allmänna VA-anläggningen. För Östhammars kommun är det Östhammar Vatten AB.

Vattenförekomst

En vattenförekomst är en specifik vattensamling i naturen av en viss geografisk storlek, till exempel en sjö eller en kustvik. Vilka vatten som är vattenförekomster beslutas av Vattenmyndigheterna.

Verksamhetsområde

Verksamhetsområde för allmänt VA är det område inom vilket vattenförsörjning, spillvatten och dagvatten har ordnats eller ska ordnas genom den allmänna VA-anläggningen. Kommunen ska genom kommunfullmäktige fastställa verksamhetsområdet med dess gränser.

Handlingsplan för dagvattenarbete

En del av Östhammars
kommuns VA-plan

Antaget av	Kommunfullmäktige
Antaget	<i>datum, §</i>
Ersätter	-
Gäller för	Bygg- och miljönämnden, Kommunstyrelsen och Östhammar Vatten
Dokumentansvarig	Samhällsbyggnadschef

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
2. Åtgärdsförslag	3
A. Övergripande åtgärder	4
B. Samhällsplanering, projektering och exploatering	7
C. Allmänna och kommunala dagvattenanläggningar	9
3. Sammanställning av åtgärder med ansvar, tidsplan och budgetkommentar	11
4. Ordlista	13

Detta projekt har delfinansierats genom statsstöd till lokala vattenvårdsprojekt förmedlade av Länsstyrelsen i Uppsala län.

1. Inledning

Östhammars kommun påbörjade under 2020 arbetet med att ta fram en vatten- och avloppsplan, en så kallad VA-plan. Med VA-planen vill kommunen skapa en långsiktigt hållbar plan för hur VA-försörjningen, kommunal och enskild, ska utvecklas för att uppfylla nuvarande och framtida behov och krav. VA-planen är även ett viktigt underlag för kommunens arbete med att uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten.

VA-planen utgörs av en samling dokument eller delplaner¹, bland annat VA-policy och VA-handlingsplan som antogs av kommunfullmäktige i december 2021 (KF 2021-12-14 § 193). En av åtgärderna i VA-handlingsplanen (åtgärd D3) är att ta fram en dagvattenpolicy, ett arbete som inleddes under hösten 2022.

Inom arbetet med att ta fram en dagvattenpolicy har det, utöver *Dagvattenpolicyn*, även tagits fram *Riktlinjer för hantering av dagvatten*, *Nulägesbeskrivning för dagvatten* samt denna handlingsplan.

Handlingsplan för dagvattenarbete utgår från policyn och riktlinjerna samt de möjligheter, utmaningar och behov av ytterligare underlag som identifierats i nulägesbeskrivningen. I handlingsplanen identifieras ett antal åtgärder som bedöms utgöra viktiga steg i kommunens fortsatta arbete med att uppnå dagvattenhantering i enlighet med dagvattenpolicy och riktlinjer.

2. Åtgärdsförslag

En del av de åtgärder som finns i handlingsplanen är redan påbörjade men är medtagna för att ge en övergripande bild av behovet på åtgärder. I vissa fall har det även varit önskvärt att ange en tidsplan för pågående arbete.

Huvudansvarig avser den nämnd (och del av tjänstepersonsorganisation) som har ansvaret för att åtgärden genomförs men de flesta åtgärder kräver ett kommunövergripande samarbete. Även om utgångspunkten är att det ska finnas en huvudansvarig för varje åtgärd så finns det några åtgärder med flera huvudansvariga. I dessa fall ska åtgärden göras inom respektive verksamhet men någon av verksamheterna har getts en samordnande roll.

Tidsplanen ger en inriktning för när åtgärden bör genomföras eller vara slutförd.

Kostnaden har i handlingsplanen bedömts på en översiktlig nivå med tre kategorier: ryms inom ordinarie verksamhetsbudget, resurser krävs och stora resurser krävs.

De i handlingsplanen identifierade åtgärderna ska, efter kostnadsbedömning på detaljerad nivå, lyftas in i verksamheternas respektive verksamhetsplan samt införlivas i den årliga budgeten för respektive verksamhet. Om verksamheterna bedömer att det inte är möjligt att genomföra åtgärderna ska det lyftas i den årliga uppföljningen av denna handlingsplan.

¹ Samtliga dokument finns samlade på kommunens hemsida:
<https://www.osthammar.se/sv/dokument/planer/vatten--och-avloppsplan/>.

A. Övergripande åtgärder

	Åtgärd	Riktlinje i dagvattenpolicy	Huvudansvarig	Tidsplan	Kostnad	Syfte	Kommentar
A1	Information om dagvatten till fastighetsägare, exploatörer och verksamhetsutövare.	1.1, 1.3, 4.3 m fl	Bygg- och miljönämnden (Miljöenheten samt Plan- och byggenheten) Kommunstyrelsen (Samhällsbyggnads-kontoret) Östhammar Vatten (Gästrike Vatten) <i>För respektive ansvarsområden. Samhällsbyggnadskontoret samordnar.</i>	Löpande med punktinsatser.	Ryms i huvudsak inom ordinarie verksamhetsbudget ² .	Uppmuntra och underlätta för fastighetsägare, exploatörer och verksamhetsutövare att vidta åtgärder i linje med dagvattenpolicy och riktlinjer.	Genom tydlig och lättillgänglig information ³ om dagvatten och dagvattenhantering kan kommunens olika verksamheter bidra till att öka medvetenheten om dagvatten samt underlätta för privata aktörer att genomföra åtgärder. En del information om dagvatten finns redan idag att tillgå, t ex på Gästrike Vattens hemsida.
A2	Se över möjligheten att via ekonomiska incitament uppmuntra till dagvattenåtgärder.	4.3	Kommunstyrelsen (Samhällsbyggnads-kontoret)	2025	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.	Uppmuntra till genomförande av dagvattenåtgärder.	Om det finns ekonomiska incitament för att vidta dagvattenåtgärder kan viljan att genomföra åtgärder öka. En del kommuner erbjuder ekonomisk ersättning till fastighetsägare som genomföra dagvattenåtgärder ⁴ men det kan även vara andra typer av ekonomiska incitament.

² Om det blir aktuellt med mer omfattande punktinsatser kan resurser krävas som går utöver ordinarie verksamhetsbudget.

³ Informationen kan t ex handla om vad småhusägare kan göra på sin egen fastighet, presentation av olika typer av dagvattenlösningar för exploatörer och information till verksamhetsutövare om vilka krav som gäller för utsläpp av dagvatten till den allmänna VA-anläggningen.

⁴ Till exempel finns möjlighet för fastighetsägare i Malmö och Lund att få en ersättning på 2 500 kr för varje stuprör som kopplas bort från ledningsnätet.

<https://www.vasyd.se/Artiklar/Dagvatten/Kapa-stupr%C3%B6r>

	Åtgärd	Riktlinje i dagvattenpolicy	Huvudansvarig	Tidsplan	Kostnad	Syfte	Kommentar
A3	Kompetensutveckling inom den kommunala organisationen.	1.1, 3.1	Bygg- och miljönämnden (Miljöenheten samt Plan- och byggenheten) Kommunstyrelsen (Tekniska kontoret samt Samhällsbyggnadskontoret) <i>För respektive ansvarsområden. Samhällsbyggnadskontoret samordnar.</i>	Löpande med punktinsatser. Start 2025.	Resurser krävs ⁵ .	Säkerställa god kunskap om dagvattenhantering inom den kommunala organisationen (inkl. om kommunens olika roller och ansvar).	Genom återkommande utbildningsinsatser om dagvatten och dagvattenhantering, för till exempel driftpersonal, byggprojektledare, bygglovshandläggare, miljöskyddshandläggare, planhandläggare, kan kommunens arbete med dagvatten förbättras och effektiviseras.
A4	Översyn av taxa för dagvatten, spillvatten och dricksvatten.	1.3, 4.3	Östhammar Vatten (Gästrike Vatten)	2025-2027	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.	Säkerställa rättvis och skälig taxa som omfattar samtliga vattentjänster.	Gästrike Vatten tar fram ett förslag på ny taxekonstruktion med omvärldsanalys, alternativ och konsekvenser. Förslaget ska möjliggöra uttag av avgifter för dagvattentjänster samt för samtliga avgifter visa på en hållbarhet över tid i relation till ekonomi, trender och prognoser som påverkan taxan och dess nivåer.
A5	Analysera förutsättningarna att använda allmänt dagvatten som tekniskt vatten.	1.6	Kommunstyrelsen (Samhällsbyggnadskontoret) <i>Med stöd av Gästrike Vatten.</i>	2025	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.	Skapa en bild av vilka möjligheter det finns för att använda dagvatten från det allmänna dagvattennätet som ett tekniskt vatten.	Gästrike Vatten har, åt Gävle kommun, gjort en del utredningar gällande förutsättningar att tillhandahålla tekniskt vatten men inte för dagvatten utan för annat vatten (som t ex orenat å- eller grundvatten). Åtgärden avser analyser med utgångspunkt i befintliga utredningar men utifrån ett dagvattenperspektiv.

⁵ I vissa frågor finns intern kompetens att tillgå för utbildning, exempelvis inom Gästrike Vatten, men det kommer även finnas behov av externa utbildare.

	Åtgärd	Riktlinje i dagvattenpolicy	Huvudansvarig	Tidsplan	Kostnad	Syfte	Kommentar
A6	Förbättrade förutsättningar för och ökad tillsyn på verksamheter som har utsläpp till dagvatten.	1.2, 1.3, 4.3	Bygg- och miljönämnden (Miljöenheten)	Löpande	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.	Säkerställa att befintliga dagvattenanläggningar lever upp till gällande krav.	Anmälan och/eller tillstånd krävs för att inrätta anläggningar för dagvattenhantering. I dagsläget är det dock få anläggningar som anmäls vilket gör det svårt att följa upp om befintliga anläggningar lever upp till gällande krav. Genom att ta fram underlag som förtydligar kravet på anmälan/tillstånd, t ex blanketter och rutiner, kan kommunens kännedom om anläggningar ökas och därmed förbättras även förutsättningar för att göra tillsyn på befintliga dagvattenanläggningar.
A7	Etablera en kommunövergripande arbetsgrupp för dagvattenfrågor.	1.1, 3.1	Kommunstyrelsen (Samhällsbyggnadskontoret)	2024	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.	Säkerställa ett effektivt arbete med dagvattenfrågan inom den kommunala organisationen.	Löpande och kontinuerlig dialog och samverkan om dagvatten mellan de olika aktörerna inom den kommunala organisationen ökar möjligheterna för effektivt arbete med dagvatten, både internt och med externa aktörer. Gruppen föreslås ges en viktig roll i uppföljningen av dagvattenpolicy, riktlinjer och denna handlingsplan samt att löpande arbeta med kvalitetssäkring genom uppföljning och utvärdering av genomförda detaljplaner och kommunala exploateringsprojekt (åtgärd B4).

B. Samhällsplanering, projektering och exploatering

	Åtgärd	Riktlinje i dagvattenpolicy	Huvudansvarig	Tidsplan	Kostnad	Syfte	Kommentar
B1	Ta fram en övergripande plan för skyfalls- och dagvattenhantering i varje tätort ⁶ .	1.1, 1.2, 1.5, 1.6	Kommunstyrelsen (Samhällsbyggnadskontoret) <i>Med stöd av Gästrike Vatten.</i>	Delmål 1: 2025 Hela åtgärden: beslutas när delmål 1 är genomfört.	Delmål 1: Resurser krävs Hela åtgärden: Resurser krävs, eventuellt stora resurser.	Säkerställa att det finns en plan för skyfalls- och dagvattenhantering i kommunens samtliga tätorter, för såväl befintlig som tillkommande bebyggelse.	Kraven på skyfalls- och dagvattenhantering ser annorlunda ut idag än vad de gjorde när en stor del av bebyggelsen i kommunens tätorter uppfördes och det finns därför ett behov av att göra en översyn. Även förväntade förändrade nederbördsmängder innebär att det finns ett behov av översyn. Åtgärden innebär ett omfattande arbete och som ett första steg (delmål 1) föreslås att det utreds vilka underlag som behövs för att ta fram en sådan plan. Planen och/eller kartläggning av behoven skulle kunna ingå som en del av underlaget för kommande översiktsplan.
B2	Teknisk standard för allmän dagvattenhantering.	2.1, 3.1, 3.2	Östhammar Vatten (Gästrike Vatten)	2025	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.	Underlätta vid inrättande av nya dagvattenanläggningssdelar inom det allmänna dagvattennätet.	Inom Gästrike Vatten pågår ett arbete med att ta fram en teknisk standard och projekteringsanvisning för det allmänna VA-ledningsnätet. Enligt nuvarande plan är det under arbetets gång tänkt att Gästrike Vatten ska samarbeta med Gävle kommun eftersom vissa delar kanske lämpligare passar in i kommunens tekniska handbok. Behov finns av motsvarande samarbete med Östhammars kommun vilket innebär att åtgärden behöver samordnas med framtagandet av teknisk handbok (se B3.)

⁶ Denna handlingsplan avser dagvattenhantering men med tanke på den starka kopplingen till skyfall (t ex när det gäller viktiga rinnvägar, instängda områden och lågpunkter) föreslås en samlad plan för skyfall och dagvatten.

	Åtgärd	Riktlinje i dagvattenpolicy	Huvudansvarig	Tidsplan	Kostnad	Syfte	Kommentar
B3	Ta fram teknisk handbok för dagvatten.	3.1, 3.2, 4.1, 4.2	Kommunstyrelsen (Tekniska kontoret)	2026	Resurser krävs	Förtydliga vad som gäller vid projektering och byggnation på kommunala fastigheter och på allmän platsmark.	Tekniska kontorets arbete med dagvatten skulle underlättas om det togs fram en teknisk handbok för kommunala byggnader/fastigheter där dagvattenhantering ingår ⁷ . Handboken har även en funktion som stöd för såväl externa exploatörer som för entreprenörer som anlitas av kommunen. Samordning behövs med framtagande av teknisk standard för allmän dagvattenhantering (B2).
B4	Uppföljning och utvärdering av genomförda detaljplaner och kommunala exploateringsprojekt.	1.1, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2	Bygg- och miljönämnden (Plan- och byggenheten) Kommunstyrelsen (Tekniska kontoret och Samhällsbyggnadskontoret) <i>För respektive ansvarsområden. Samordnas av Samhällsbyggnadskontoret.</i>	Löpande.	Ryms i ordinarie verksamhetsbudget.	Utvärdera och utveckla hanteringen av dagvattenfrågan i samband med detaljplanering och kommunala exploateringsprojekt.	Genom uppföljning och utvärdering av dagvattenutredningar och dagvattenåtgärder i genomförda i detaljplaner och exploateringsprojekt kan kunskap och erfarenheter fås om hur såväl detaljplanering som projektering och genomförande av byggprojekt kan förbättras och effektiviseras. Åtminstone i ett inledande skede föreslås denna uppföljning göras av den kommunövergripande arbetsgrupp som föreslås inrättas i A7.

⁷ I handboken bör det bland annat framgå hur, när och var dagvatten ska samlas in från tak på kommunala byggnader och vad som gäller för dagvattenhantering vid projektering och byggnation på allmän platsmark (till exempel vid anläggande av parkeringsytor och parkmark).

C. Allmänna och kommunala dagvattenanläggningar

	Åtgärd	Riktlinje i dagvattenpolicy	Huvudansvarig	Tidsplan	Kostnad	Syfte	Kommentar
C1	Detaljerad kartläggning och ansvarsfördelning/avtal gällande de kommunala/allmänna dagvattenanläggningarna.	1.2	Östhammar Vatten (Gästrike Vatten)	Pågående, slutförs under 2025.	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.	Tydliggöra ansvaret för de olika dagvattenlösningar som finns i kommunen.	En principiell beskrivning av ansvarsfördelning för olika typer av dagvattenanläggningar och dess olika ingående delar finns framtagen. Arbetet pågår med att gå igenom befintliga dagvattenanläggningar samt att utreda ansvarsfördelningen för dessa.
C2	Framtagande av drift- och skötselrutiner för befintliga allmänna dagvattenanläggningar.	1.2	Östhammar Vatten (Gästrike Vatten)	Pågående, slutförs under 2025.	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.	Säkerställa att befintliga dagvattenanläggningar underhålls för såväl avsedd effekt som lång livslängd.	Olika typer av dagvattenanläggningar har olika behov av underhåll för att fungera. För att säkerställa upprätthållen funktion över tid finns behov av drift- och skötselrutiner ⁸ . Åtgärden är till del beroende av resultatet från åtgärd C1 och kan med fördel samordnas med åtgärd C3.
C3	Framtagande av drift- och skötselrutiner för befintliga dagvattenanläggningar med kommunalt huvudmannaskap men som inte ingår i den allmänna dagvattenanläggningen.	1.2	Kommunstyrelsen (Tekniska kontoret)	2024-2026	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.	Säkerställa att befintliga dagvattenanläggningar underhålls för såväl avsedd funktion som lång livslängd.	Olika typer av dagvattenanläggningar har olika behov av underhåll för att fungera. För att säkerställa upprätthållen funktion över tid finns behov av drift- och skötselrutiner. Åtgärden är till del beroende av resultatet från åtgärd C1 och kan med fördel samordnas med åtgärd C2.

⁸ Arbetet har påbörjats inom Gästrike Vatten men är vid framtagande av denna handlingsplan pausat.

	Åtgärd	Riktlinje i dagvattenpolicy	Huvudansvarig	Tidsplan	Kostnad	Syfte	Kommentar
C4	Minska avledning av dagvatten i spillvattenledningar.	1.7	Östhammar Vatten (Gästrike Vatten)	Löpande	Ryms delvis inom ordinarie verksamhetsbudget men vid behov av större insatser krävs ytterligare resurser ⁹ .	Säkerställa att dagvatten inte avleds i spillvattenledningar samt leds till avloppsreningsverk.	<p>Avledning av dagvatten tillsammans med spillvatten riskerar att orsaka översvämningar och bräddningar av orenat avloppsvatten som annars hade kunnat undvikas.</p> <p>I Östhammars kommun är det i huvudsak separerade system för dagvatten och spillvatten och det finns få kombinerade ledningar. Det förekommer dock att husrännningar och/eller stuprör är kopplade till spillvattennätet.</p> <p>I många fall är det svårt att skilja dessa dagvattenflöden från andra ovidkommande vattenflöden (t ex till följd av otäta skarvar) så arbetet föreslås ingå som en del av övrigt arbete med att minska ovidkommande vatten.</p>
C5	Översyn av dagvattenhantering på kommunala byggnader och fastigheter.	1.1–1.7	Kommunstyrelsen (Tekniska kontoret)	Löpande	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.	Säkerställa en god dagvattenhantering på kommunala byggnader och fastigheter.	Genom att samla in regnvatten från kommunala byggnader och använda vattnet (t ex vid bevattning av växtlighet eller vid grusupptagning) kan kommunen vara en förebild när det gäller både lokalt omhändertagande av dagvatten och att använda dagvatten som en resurs.

⁹ Inom ordinarie verksamhetskostnader ryms till exempel flödesmätningar och interna utredningar kring indirekta inläckage men om det behöver göras andra åtgärder, exempelvis stuprörsinventeringar, behövs ytterligare resurser.

3. Sammanställning av åtgärder med ansvar, tidsplan och budgetkommentar

Nedan presenteras en sammanställning av handlingsplanens åtgärder sorterade efter huvudansvarig och tidsplan.

	Åtgärd	Huvudansvarig		Tidsplan	Kostnad
A1	Information om dagvatten till fastighetsägare, exploatörer och verksamhetsutövare.	Bygg- och miljönämnden	Miljöenheten	Löpande.	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.
A6	Förbättrade förutsättningar för och ökad tillsyn på verksamheter som har utsläpp till dagvatten.	Bygg- och miljönämnden	Miljöenheten	Löpande	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.
A3	Kompetensutveckling inom den kommunala organisationen.	Bygg- och miljönämnden	Miljöenheten	Löpande. Start 2025.	Resurser krävs.
B4	Uppföljning och utvärdering av genomförda detaljplaner och kommunala exploateringsprojekt.	Bygg- och miljönämnden	Plan- och byggenheten	Löpande	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.
A1	Information om dagvatten till fastighetsägare, exploatörer och verksamhetsutövare.	Bygg- och miljönämnden	Plan- och byggenheten	Löpande.	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.
A3	Kompetensutveckling inom den kommunala organisationen.	Bygg- och miljönämnden	Plan- och byggenheten	Löpande. Start 2025.	Resurser krävs.
A1	Information om dagvatten till fastighetsägare, exploatörer och verksamhetsutövare.	Kommunstyrelsen	Samhällsbyggnadskontoret	Löpande.	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.
B4	Uppföljning och utvärdering av genomförda detaljplaner och kommunala exploateringsprojekt.	Kommunstyrelsen	Samhällsbyggnadskontoret	Löpande	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.
A3	Kompetensutveckling inom den kommunala organisationen.	Kommunstyrelsen	Samhällsbyggnadskontoret	Löpande. Start 2025.	Resurser krävs.
A7	Etablera en kommunövergripande arbetsgrupp för dagvattenfrågor.	Kommunstyrelsen	Samhällsbyggnadskontoret	2024	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.
A2	Se över möjligheten att via ekonomiska incitament uppmuntra till dagvattenåtgärder.	Kommunstyrelsen	Samhällsbyggnadskontoret	2025	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.
A5	Analysera förutsättningarna att använda allmänt dagvatten som tekniskt vatten.	Kommunstyrelsen	Samhällsbyggnadskontoret	2025	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.
B1	Ta fram en övergripande plan för skyfalls- och dagvattenhantering i varje tätort.	Kommunstyrelsen	Samhällsbyggnadskontoret	Delmål 1: 2025 Hela åtgärden: Beslutas när delmål 1 är genomfört.	Delmål 1: Resurser krävs. Hela åtgärden: Resurser krävs, eventuellt stora resurser.

	Åtgärd	Huvudansvarig		Tidsplan	Kostnad
B4	Uppföljning och utvärdering av genomförda detaljplaner och kommunala exploateringsprojekt.	Kommunstyrelsen	Tekniska kontoret	Löpande	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.
C5	Översyn av dagvattenhantering på kommunala byggnader och fastigheter.	Kommunstyrelsen	Tekniska kontoret	Löpande	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.
A3	Kompetensutveckling inom den kommunala organisationen.	Kommunstyrelsen	Tekniska kontoret	Löpande. Start 2025.	Resurser krävs.
C3	Framtagande av drift- och skötselrutiner för befintliga dagvattenanläggningar med kommunalt huvudmannskap men som inte ingår i den allmänna dagvattenanläggningen.	Kommunstyrelsen	Tekniska kontoret	2024-2026	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.
B3	Ta fram teknisk handbok för dagvatten.	Kommunstyrelsen	Tekniska kontoret	2026	Resurser krävs.
A1	Information om dagvatten till fastighetsägare, exploitörer och verksamhetsutövare.	Östhammar Vatten	Gästrike Vatten	Löpande	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.
C4	Minska avledning av dagvatten i spillvattenledningar.	Östhammar Vatten	Gästrike Vatten	Löpande	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.
B2	Teknisk standard för allmän dagvattenhantering.	Östhammar Vatten	Gästrike Vatten	2025	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.
C1	Detaljerad kartläggning och ansvarsfördelning/avtal av de kommunala/allmänna dagvattenanläggningarna.	Östhammar Vatten	Gästrike Vatten	Pågående, slutförs 2025.	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.
C2	Framtagande av drift- och skötselrutiner för befintliga allmänna dagvattenanläggningar.	Östhammar Vatten	Gästrike Vatten	Pågående, slutförs 2025.	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.
A4	Översyn av taxa för dagvatten, spillvatten och dricksvatten.	Östhammar Vatten	Gästrike Vatten	2025-2027	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.

4. Ordlista

Allmän dagvattenanläggning	En allmän VA-anläggning innebär att kommunen har rättsligt bestämmande över anläggningen och att den har ordnats för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt vattentjänstlagen.
Avloppsvatten	Avloppsvatten är en samlad benämning för spillvatten och dagvatten.
Bräddning	Ett tillfälligt utsläpp av avloppsvatten som görs när ett ledningsnät eller ett reningsverk blir överbelastat. Det kan ske vid kraftiga regn, snösmältning eller vid höjda vattennivåer när stora mängder vatten komma in i ledningsnätet på kort tid.
Dagvatten	Ytligt avrinnande regn- och smältvatten.
Dräneringsvatten	Grundvatten och nedträngande vatten från regn och snösmältning som avleds i dräneringsledning eller dike.
LOD	Lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) innebär att dagvattnet tas om hand på plats, det vill säga lokalt, istället för att ledas bort via ett ledningsnät. Den vanligaste lösningen för LOD är infiltration i mark men det kan också vara utjämning i form av magasin eller diken.
Ovidkommande vatten	Vatten som utöver spillvatten finns i spillvattenledningar. Ovidkommande vatten kan bestå av anslutet dagvatten, anslutet dräneringsvatten och inläckage från marken om ledningarna inte är täta.
Skyfall	Kraftiga regn under en kort period kallas <i>skyfall</i> . Enligt Sveriges metrologiska och hydrologiska instituts (SMHI) definition är skyfall regn med en intensitet som är större än 50 millimeter per timme eller större än 1 millimeter per minut.
Spillvatten	Förorenat vatten från till exempel toaletter, dusch och tvätt.
VA	Vatten och avlopp
VA-anläggning	En anläggning som har till ändamål att tillgodose behov av vattentjänster för bostadshus eller annan bebyggelse.
VA-huvudman	Ägaren av den allmänna VA-anläggningen och den som ansvarar för drift och underhåll av den allmänna VA-anläggning. För Östhammars kommun är det Östhammar Vatten AB.

Nulägesbeskrivning för dagvatten

En del av Östhammars
kommuns VA-plan

I arbetet med framtagande av denna nulägesbeskrivning har nedanstående tjänstepersoner deltagit.

Arbetsgrupp

Samhällsbyggnadskontoret, Östhammars kommun

Anna Bergsten	Projektledare, VA-samordnare
Camilla Andersson	Miljöskunnig, kommunekolog
Lina Lehndal	Miljö- och hälsoskyddsinspektör
Krister Carlsson	Markstrateg
Max Svensk	Bygglovshandläggare (till mars 2023)
Christoffer Svedner	Bygglovshandläggare, planarkitekt (mars-december 2023)
Samuel Sundin	Planarkitekt (till mars 2023)
Adam Åhlin	Planarkitekt (från januari 2024)

Tekniska kontoret, Östhammars kommun

Anders Hedberg	Gatu- och trafiksamordnare
Henrik Sundin	Strateg utemiljö
Thomas Tidstrand	Förvaltare

Ledningsnät stadsutveckling, Gästrike Vatten

Anna Nettelbladt	VA-strateg dagvatten
Michaela Alsmyr	VA-ingenjör dagvatten

Styrgrupp

Marie Berggren	Samhällsbyggnadskontoret, Östhammars kommun (till maj 2024)
Johan Nilsson	Samhällsbyggnadskontoret, Östhammars kommun
Cecilia Willén Johansson	Samhällsbyggnadskontoret, Östhammars kommun (till juni 2023)
Merike Dahlberg	Samhällsbyggnadskontoret, Östhammars (från juni 2023)
Hanna Kulla	Ledningsnät stadsutveckling, Gästrike Vatten (till oktober 2023)
Camilla Englund	Ledningsnät stadsutveckling, Gästrike Vatten (från oktober 2023)

Datum för färdigställande: 2024-07-05

Detta projekt har delfinansierats genom statsstöd till lokala vattenvårdsprojekt förmedlade av Länsstyrelsen i Uppsala län.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	5
1.1 Nulägesbeskrivning för dagvatten – en del av kommunens VA-plan.....	5
1.2 Vad är dagvatten?.....	6
2. Lagar, normer och mål	7
2.1 Lagstiftning	7
2.2 Miljökvalitetsnormer och statusklassning.....	8
2.3 Sveriges miljömål	9
3. Berörda aktörer och ansvarsfördelning	9
3.1 Myndigheters ansvar	9
3.2 Länsstyrelsens ansvar.....	10
3.3 Kommunens ansvar.....	10
3.3.1 Samhällsplanering.....	10
3.3.2 Tillsynsmyndighet	10
3.3.3 VA-huvudman	10
3.3.4 Övriga ansvarsområde	11
3.4 Väghållarens ansvar	12
3.5 Fastighetsägares och verksamhetsutövares ansvar.....	12
3.6. Markavvattningsföretag	12
4. Dagvatten – problem eller möjlighet?	13
4.1 Översvämningar och andra konsekvenser av höga flöden.....	13
4.2 Vanliga föroreningar i dagvatten	13
4.3 Dagvatten som resurs	14
4.4 Dagvattenhantering	14
4.4.1 Exempel på dagvattenhantering.....	15
4.4.2 Drift och underhåll.....	16
5. Kommunal dagvattenhantering	17
5.1 Alunda.....	17
5.1.1 Det allmänna dagvattennätet.....	17
5.1.2 Berörda vattenförekomster	18
5.2 Gimo	18
5.2.1 Det allmänna dagvattennätet.....	18
5.2.2 Berörda vattenförekomster	19
5.3 Gräsö	20
5.3.1 Det allmänna dagvattennätet.....	20
5.3.2 Berörda vattenförekomster	20

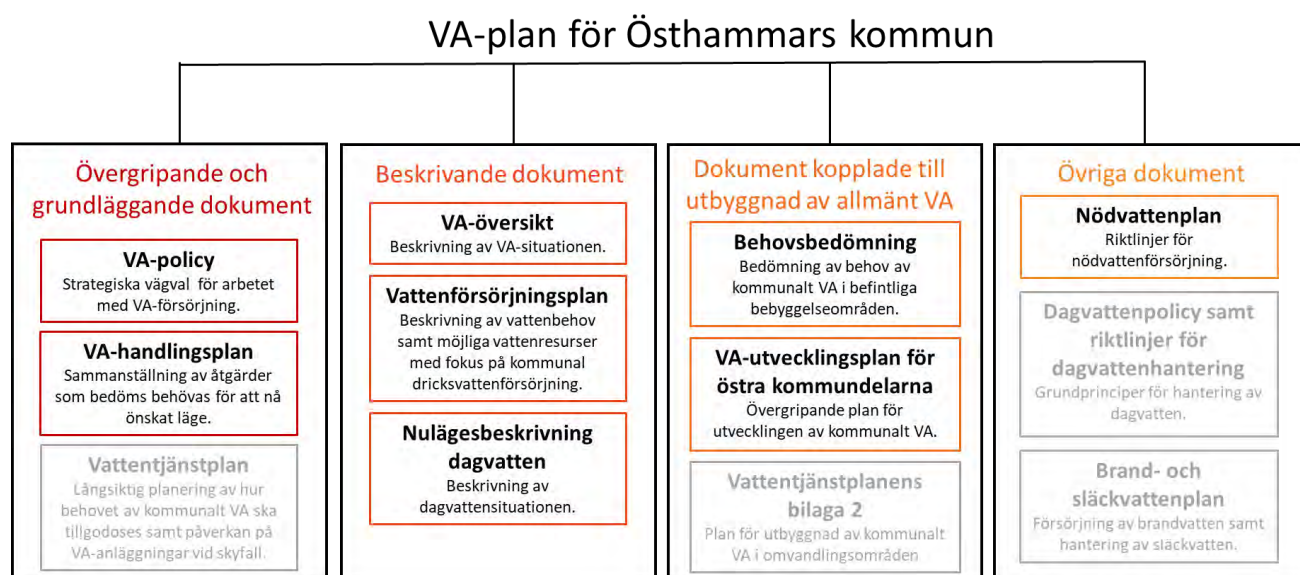
5.4 Hargshamn	20
5.4.1 Det allmänna dagvattennätet.....	20
5.4.2 Berörda vattenförekomster	21
5.5 Norrskedika.....	22
5.5.1 Det allmänna dagvattennätet.....	22
5.5.2 Berörda vattenförekomster	22
5.6 Öregrund	23
5.6.1 Det allmänna dagvattennätet.....	23
5.6.2 Berörda vattenförekomster	24
5.6.3 Skyfallet sommaren 2021	24
5.7 Österbybruk.....	24
5.7.1 Det allmänna dagvattennätet.....	24
5.7.2 Berörda vattenförekomster	25
5.7.3 Förorenad mark.....	25
5.8 Östhammar	25
5.8.1 Det allmänna dagvattennätet.....	25
5.8.2 Berörda vattenförekomster	26
5.9 Annan kommunal dagvattenhantering	27
5.9.1 Avfallsanläggningar.....	27
5.9.2 Insamling av dagvatten från tak.....	27
5.9.3 Lågpunkter som yta för hantering av dagvatten	27
5.10 Drift och underhåll	27
5.10.1 Det allmänna dagvattennätet.....	27
5.10.2 Dagvattenhantering på allmän platsmark	27
6. Enskild dagvattenhantering	28
7. Möjligheter och utmaningar	29
7.1 Dagvatten – en del av en attraktiv boendemiljö.....	29
7.2 Dagvatten som tekniskt vatten	29
7.3 Åtgärder hos privata fastighetsägare.....	30
8. Behov av ytterligare underlag	30
9. Ordlista	32

1. Inledning

1.1 Nulägesbeskrivning för dagvatten – en del av kommunens VA-plan

Östhammars kommun påbörjade under 2020 arbetet med att ta fram en vatten- och avloppsplan, en så kallad VA-plan. Med VA-planen vill kommunen skapa en långsiktigt hållbar plan för hur VA-försörjningen, kommunal och enskild, ska utvecklas för att uppfylla nuvarande och framtida behov och krav. VA-planen är även ett viktigt underlag för kommunens arbete med att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten.

VA-planen utgörs av en samling dokument eller delplaner¹ (se figur 1.1). De två övergripande dokumenten VA-policy och VA-handlingsplan antogs av kommunfullmäktige i december 2021 (KF 2021-12-14 § 193). En av åtgärderna i handlingsplanen (åtgärd D3) är att ta fram en dagvattenpolicy. Denna nulägesbeskrivning för dagvatten är framförallt framtagen som underlag till dagvattenpolicyn och dess riktlinjer och utgör en del av Östhammars kommuns VA-plan.

Figur 1.1. Schematisk bild över Östhammars kommuns VA-plan och dess ingående dokument. Dokument i grått är under framtagande.

I denna nulägesbeskrivning för dagvatten görs en sammanställning av dagvattensituationen i Östhammars kommun; befintliga dagvattenanläggningar beskrivs samt utmaningar, möjligheter och behov av ytterligare underlag. Nulägesbeskrivningen innehåller även en inledande del med till exempel relevanta lagar och berörda aktörer.

I juni 2022 fattade riksdagen beslut om ändringar i lagen om allmänna vattentjänster (LAV) som bland annat innebär att alla kommuner ska ha en vattentjänstplan. Östhammars kommuns första vattentjänstplan är när detta skrivs under framtagande och även den kommer utgöra en del av kommunens VA-plan. Nulägesbeskrivning för dagvatten, dagvattenpolicy samt

¹ Samtliga dokument finns samlade på kommunens hemsida: <https://www.osthammar.se/sv/dokument/planer/vatten--och-avloppsplan/>.

tillhörande riktlinjer kommer, tillsammans med flera andra dokument, vara viktiga underlag vid framtagandet av kommande vattentjänstplaner.

1.2 Vad är dagvatten?

Dagvatten är tillfälliga flöden av vatten som rinner av från till exempel tak, gator och andra hårdgjorda ytor. Begreppet dagvatten används för vatten inom områden med bebyggelse. Det mesta av dagvattnet är regn- eller smältvatten men det kan också komma från marken när grundvatten tillfälligt tränger upp. Även dräneringsvatten från husgrundsdräneringar ingår i begreppet dagvatten.

I områden med mycket växtlighet eller annat genomsläppligt material tränger regn- och smältvatten i huvudsak ner i marken men i områden med en stor andel hårdgjorda ytor rinner vattnet istället av på markytan. För att dagvattnet inte ska orsaka översvämningar eller skador på till exempel byggnader och vägar behöver det ledas bort via ledningsnät under marken eller i öppna system som till exempel via diken.

Regn- och smältvatten är oftast inte förorenat i sig men det kan föra med sig föroreningar som finns på marken när det rinner över hårdgjorda ytor. Dagvatten kan därför orsaka förorening i mottagande recipienter som vattendrag, sjöar och hav. För att dagvattnet inte ska förorena den vattenförekomst som det leds till kan det behöva renas innan det släpps ut. Inom vattenskyddsområden kan dagvatten som infiltrerar i marken förorena grundvattentäkten och därför är det inom vattenskyddsområden ofta inte tillåtet att infiltrera förorenat dagvatten utan det behöver istället ledas bort på ett kontrollerat sätt.

Dagvatten behöver hanteras i planeringen av den bebyggda miljön. De häftigare regn och större nederbörds mängder som förväntas till följd av klimatförändringar innebär att dagvatten blir en allt större fråga att ta hänsyn till. En hållbar dagvattenhantering kan bidra till att värna vattnets naturliga kretslopp och till att dagvatten nyttjas som en värdefull resurs för samhället i större utsträckning än idag.

Kraftiga regn under en kort period kallas *skyfall*². Även om skyfallshantering och dagvattenhantering i delar går i varandra finns det även mycket som skiljer dem åt, bland annat när det gäller ansvar. Skyfall och skyfallshantering har inte ingått i det projekt inom vilket denna nulägesbeskrivning tagits fram men berörs ändå vid några tillfällen.

² Enligt Sveriges meteorologiska och hydrologiska instituts (SMHI) definition är skyfall regn med en intensitet som är större än 50 millimeter per timme eller större än 1 millimeter per minut.

Del I. Förutsättningar

2. Lagar, normer och mål

Det finns ett flertal lagar, bestämmelser och mål som på olika sätt berör och reglerar hantering av dagvatten. Nedan ges en översiktlig beskrivning av de rättsliga förutsättningarna för dagvattenhantering.

2.1 Lagstiftning

I *Lagen om allmänna vattentjänster* (vattentjänstlagen, LAV) regleras kommunernas skyldighet att ordna bortledning av dagvatten från område med samlad bebyggelse. Om det finns ett behov ska kommunen inrätta verksamhetsområde och inom det geografiska området är kommunen (VA-huvudmannen) skyldig att ta hand om och avleda dagvattnet. I *Allmänna bestämmelser för användande av Östhammars kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning* (ABVA) regleras förhållandet mellan VA-huvudman och fastighetsägare.

I *plan- och bygglagen* (PBL) regleras kommunernas rätt, möjlighet och skyldighet att planera för dagvatten vid fysisk planering. I översiktsplanen beskrivs vilka platser som är lämpliga att bebygga, bland annat utifrån risk för översvämning och recipienters känslighet. I detaljplanens plankarta och planbestämmelser anges hur dagvattenhanteringen ska utformas och i bygglov säkerställs att detta följs. I *Boverkets byggregler* (BBR) finns bestämmelser om bland annat installationer för dagvatten.

Rening av dagvatten regleras i *miljöbalken*. EU:s *vattendirektiv* (eller *ramdirektiv för vatten*) ska säkra en god vattenkvalitet i yt- och grundvatten inom unionen. Vattendirektivet har införlivats i svensk lagstiftning och i femte kapitlet i miljöbalken finns regler om miljökvalitetsnormer. Utsläpp av dagvatten får inte leda till att miljökvalitetsnormer för vatten inte uppnås. I kapitel 2.2 nedan ges mer information om miljökvalitetsnormer.

Hantering av dagvatten ur ett översvämningssperspektiv regleras framförallt via kommunernas skyldigheter gällande beredskapsplanering och skaderiskförebyggande arbete, vilket regleras i *lagen om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap* ska samt i *lagen om skydd mot olyckor*. Kommuner har också, enligt *kommunallagen*, ett ansvar för angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens område där ansvaret inte faller på någon annan. Åtgärder för klimatanpassning och för att motverka översvämningar kan anses vara sådana angelägenheter.

Jordabalken anger rättsliga förhållanden mellan fastighetsägare. *Fastighetsbildningslagen*, *anläggningslagen* och *ledningsrättslagen* reglerar möjligheten till den markåtkomst och den ansvarsfördelning som behövs för att anläggningar och anordningar ska kunna ordnas och drivas.

2.2 Miljökvalitetsnormer och statusklassning

En miljökvalitetsnorm är en bestämmelse om kvaliteten i vatten, luft, mark eller miljön i övrigt. Regler om miljökvalitetsnormer finns införda i miljöbalken och de anger lägsta godtagbara kvalitet inom ett geografiskt område.

Miljökvalitetsnormer för vatten omfattar både *ytvatten* (sjöar, vattendrag och kustvatten) och *grundvatten*. Normerna grundar sig på EU:s ramdirektiv för vatten vars syfte är att bevara och förbättra vattenmiljön.

En miljökvalitetsnorm är inte direkt bindande för enskilda utan det är myndigheter och kommuner som ska se till att miljökvalitetsnormerna uppfylls, bland annat vid tillståndsprovning, tillsyn och fysisk planering. Huvudregeln är att verksamheter som bidrar till att vattnets kvalitet försämras eller riskerar att det blir omöjligt att nå miljökvalitetsnormen inte får tillåtas.

Vattendelegationerna³ beslutar om miljökvalitetsnormer för vatten. Normerna uttrycker den kvalitet en vattenförekomst ska ha vid en viss tidpunkt. Innan beslut fattas om miljökvalitetsnormer gör Vattenmyndigheterna en bedömning av statusen för de aktuella vattenvattenförekomsterna. Statusklassificeringen ligger sedan till grund för bestämmandet av miljökvalitetsnormen. Enligt vattendirektivet ska alla vatten nå det som kallas *god status*.

I bedömningen av status för ytvatten klassificeras vattenförekomsternas *kemiska status* och *ekologiska status*. Om vattenförekomsterna bedömts vara kraftigt modifierade eller konstgjorda bedöms istället för den ekologiska statusen *ekologisk potential*. Den kemiska statusen för ytvatten kan antingen vara *god* eller *uppnår ej god*. Den ekologiska statusen eller potentialen bedöms utifrån biologiska, fysikalisk-kemiska och hydromorfologiska kvalitetsfaktorer och klassificeras utifrån en femgradig skala: *hög, god, måttlig, otillfredsställande* eller *dålig*.

I bedömningen av status för grundvatten klassificeras *kemiska status* och *kvantitativa status*. Statusen kan antingen vara *god* eller *otillfredsställande*.

I databasen *Vatteninformationssystem Sverige (VISS)*⁴ finns landets alla vattenförekomster samlade med information om beslutade miljökvalitetsnormer samt data om påverkan, status, risk, åtgärdsförslag och motiveringstexter som redovisar skälen för gällande kvalitetskrav. I kapitel 5 nedan ges en kort beskrivning av statusen för de vattenförekomster som dagvatten från kommunens tätorter leds till. I *VA-översikten*⁵ från 2021 ges en övergripande beskrivning av statusen på vattenförekomster i Östhammars kommun.

³ I Sverige finns fem vattendistrikt som vart och ett har en vattenmyndighet och en vattendelegation. Vattenmyndigheternas uppdrag är att genomföra EU:s vattendirektiv medan vattendelegationen fattar vattenmyndigheternas beslut. Fem länsstyrelser är utsedda av regeringen att vara vattenmyndighet i vars ett av Sveriges fem vattendistrikt. Östhammars kommun tillhör Norra Östersjöns vattendistrikt och vattenmyndighet för distriktet är länsstyrelsen i Västmanland.

⁴ <https://viss.lansstyrelsen.se/>

⁵ VA-översikten är tillgänglig via kommunens hemsida:

<https://www.osthammar.se/globalassets/dokument/planer/va-oversikt.pdf>.

2.3 Sveriges miljömål

Sveriges miljömål, som beslutats av riksdagen, fungerar som vägledning för hela samhällets miljöarbete, såväl myndigheters, länsstyrelser, kommuners som näringslivets och andra aktörers. Miljömålssystemet består av ett generationsmål, sexton miljö kvalitetsmål och ett flertal etappmål.

Det övergripande målet, *generationsmålet*, är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

Miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd som miljöarbetet bör ha uppnått inom en generation. Dagvatten berör framförallt fyra av miljö kvalitetsmålen; Giffri miljö, Levande sjöar och vattendrag, Grundvatten av god kvalitet och God bebyggd miljö.

Etappmålen ska göra det lättare att nå generations- och miljö kvalitetsmålen. Regeringen har beslutat om två etappmål för hållbar dagvattenhantering⁶ som riktas direkt till kommuner; ett för ny eller ändrad bebyggelse och ett för befintlig bebyggelse. Etappmålen är ”Alla kommuner har senast 2023 integrerat en hållbar dagvattenhantering i planläggning av ny bebyggelse eller vid påtagliga ändringar av befintlig bebyggelse” samt ”De kommuner där det finns risk för betydande påverkan av dagvatten på mark, vatten och den fysiska miljön i befintlig bebyggelse, har senast 2025 genomfört en kartläggning och tagit fram handlingsplaner för en hållbar dagvattenhantering samt påbörjat genomförandet av planerna”.

3. Berörda aktörer och ansvarsfördelning

Dagvattenfrågan är komplex och berör många olika aktörer. Myndigheter, länsstyrelser, kommuner, verksamhetsutövare och fastighetsägare har alla olika roller och ansvar gällande dagvatten.

3.1 Myndigheters ansvar

Olika myndigheter ansvarar för dagvattenfrågor utifrån sina respektive myndighetsområden och lagstiftningar. *Naturvårdsverket* har ett vägledande ansvar för dagvatten utifrån Miljöbalken. *Boverket* har ett ansvar för dagvatten utifrån Plan- och bygglagen. *Havs- och vattenmyndigheten* och *Sveriges geologiska undersökning* (SGU) vägleder övriga myndigheter och kommuner om hur miljö kvalitetsnormer kan och ska tillämpas.

Lagen om allmänna vattentjänster saknar en utpekad vägledande myndighet⁷. VA-huvudmännens branschorganisation Svenskt Vatten tar dock fram vägledningar och tekniska standarder utifrån lagen om allmänna vattentjänster.

⁶ Naturvårdsverket har tagit fram en vägledning som stöd för kommunernas arbete med att nå dessa mål. Vägledningen samt beskrivning av målen finns på Naturvårdsverkets hemsida:

<https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/avlopp/hallbar-dagvattenhantering/>

⁷ Från och med den 1 juli 2023 ansvarar Havs- och vattenmyndigheten för tillsynsvägledning till länsstyrelserna i frågor om tillämpningen av 6 § i Lagen om allmänna vatten tjänster, det vill säga gällande kommuners skyldighet att ordna allmänna vattentjänster.

3.2 Länsstyrelsens ansvar

Länsstyrelsen har ett tillsynsansvar enligt lagen om allmänna vattentjänster och ska se till att kommunen fullgör sin skyldighet att ordna vattentjänster när ett sådant behov finns.

3.3 Kommunens ansvar

Kommunen har flera olika roller och ansvarsområden i arbetet med dagvattenfrågor. Kommunen är ansvarig samhällsplanerare, tillsynsmyndighet och VA-huvudman men även fastighetsägare, väghållare, ansvarig för allmän platsmark och i vissa fall även verksamhetsutövare.

3.3.1 Samhällsplanering

Kommunen har det övergripande ansvaret för planering av ny bebyggelse och samhällsutveckling. I det arbetet ingår att bedöma ett områdes lämplighet för avsedd bebyggelse samt att underlätta och möjliggöra för dagvattenhantering. Kommunen ansvarar för att miljö kvalitetsnormer för vatten följs i samhällsplaneringen. Detta görs i samband med såväl översiktlig planering som vid detaljplanering och vid prövning av förhandsbesked och bygglov.

Kommunfullmäktige antar översiktsplaner och detaljplaner. I Östhammars kommun har kommunfullmäktige delegerat till Bygg- och miljönämnden att besluta om antagande av detaljplaner som inte är av principiell betydelse eller annars av större vikt. Det är även Bygg- och miljönämnden som beviljar förhandsbesked och bygglov. Handläggning av ärenden inom samhällsplanering görs av Plan- och byggenheten på Samhällsbyggnadskontoret.

3.3.2 Tillsynsmyndighet

Kommunen har ett ansvar för att bedriva *tillsyn enligt miljöbalken*. Gällande dagvatten omfattar tillsynen bland annat att kontrollera att dagvattenhanteringen utformas och bedrivs i enlighet med miljöbalken, inom vattenskyddsområden även i enlighet med gällande vattenskyddsföreskrifter. Tillsynen enligt miljöbalken omfattar även skador som kan uppkomma till följd av dagvatten, till exempel fukt efter översvämning i hyresbostäder. Även snötippas⁸ ingår i kommunens tillsyn enligt miljöbalken.

Kommunen bedriver även *tillsyn enligt plan- och bygglagen*. Tillsynen avseende dagvatten gäller bland annat att säkerställa att dagvattenhanteringen har utformats i enlighet med givet bygglov.

I Östhammars kommun är det Bygg- och miljönämnden som är tillsynsmyndighet enligt både miljöbalken och plan- och bygglagen. Tillsynsärenden enligt miljöbalken handläggs av Miljöenheten och tillsynsärenden enligt plan- och bygglagen av Plan- och byggenheten. Båda ingår i Samhällsbyggnadskontoret.

3.3.3 VA-huvudman

Kommunen har, enligt lagen om allmänna vattentjänster, en skyldighet att ordna omhändertagande och bortledning av normala flöden av dagvatten från område med samlad

⁸ Uppläggning av snö kan i vissa fall vara anmälnings- eller tillståndspliktigt.

bebyggelse. Om det finns ett behov ska kommunen inrätta verksamhetsområde och inom det geografiska området är kommunen (VA-huvudmannen) skyldig att ta hand om dagvattnet.

Inom ett verksamhetsområde för dagvatten kan fastighetsägare förvänta sig att VA-huvudmannens dagvattenanläggning avleder dagvatten upp till en skälig nivå av säkerhet. Skälig nivå styrs av rättspraxis och i dagsläget motsvaras rättspraxis i skadeståndsärenden av ett 10-årsregn. Branschstandard som används i samband med exploatering anger 10-, 20- eller 30-årsregn baserat på planerad bebyggelsetäthet.

VA-huvudmannen är ansvarig för den allmänna dagvattenanläggningen. I detta ingår såväl planering och utveckling som drift- och underhåll av de ledningar och andra anordningar som behövs för att tillgodose behovet av dagvattentjänster. Utifrån de allmänna bestämmelserna om vatten och avlopp (ABVA) kan VA-huvudmannen ställa krav på att vissa ämnen och produkter inte får förekomma i det dagvatten som leds till det allmänna dagvattennätet.

VA-huvudmannens verksamhet finansieras av VA-kollektivet via taxor. Uttag samt användning av medlen är strikt reglerat, vilket innebär att åtgärder som inte bedöms ligga inom ramen för VA-kollektivets ansvar, kräver annan finansiering. Kopplat till dagvatten blir detta främst aktuellt vid åtgärder för att hantera skyfall. Dessa belastar, i de fall kommunala åtgärder genomförs, skattekollektivet inom ramen för kommunens skyldighet att arbeta olycksförebyggande (se 3.3.4 nedan).

Kommunfullmäktige fattar beslut om verksamhetsområde för dagvatten. I Östhammars kommun är det Östhammar Vatten som är VA-huvudman och Gästrike Vatten sköter driften av de allmänna VA-anläggningarna.

3.3.4 Övriga ansvarsområde

Kommunen är som *fastighetsägare, huvudman för allmän platsmark* och *väghållare* för kommunala vägar ansvarig för att omhänderta och vid behov rena dagvatten från kommunala vägar, allmän platsmark och andra kommunala fastigheter. I 3.4 samt 3.5 nedan beskrivs väghållares samt fastighetsägares ansvar ytterligare. Som fastighetsägare ingår kommunen även i ett antal markavvattningsföretag (se 3.6 nedan).

I befintlig bebyggelse finns ingen lag som pekar ut kommunen som ansvarig för regn större än det som omfattas av VA-huvudmannens ansvar utifrån Lagen om allmänna vattentjänster. Däremot har kommunen, enligt kommunallagen, ett generellt ansvar för det som anses vara en *angelägenhet av allmänt intresse*. Det innebär att kommunen har möjlighet och bör arbeta förebyggande för att skydda områden från skador i samband med skyfall.

Kommunen har, utifrån ett *beredskapsperspektiv*⁹, ett ansvar att arbeta olycksförebyggande med att identifiera, analysera och reducera risker som kan leda till en olycka eller större påfrestning på samhället. Förebyggande arbete ingår som en del i kommunens ansvar för

⁹ I huvudsak i enlighet med kommuners skyldigheter enligt lagen om skydd mot olyckor samt enligt lagen om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

samhällsplanering men kommunen ska även ha beredskap att hantera till exempel extrema nederbördsmängder som skyfall.

I Östhammars kommun ligger kommunens ansvar som fastighetsägare, huvudman för allmän platsmark och väghållare samt för beredskapsfrågor på Kommunstyrelsen. Samhällsbyggnadskontoret är fastighetsägarrepresentant och Fastighet (Tekniska kontoret) ansvarar för drift och underhåll av kommunala fastigheter, vägar och parker. Säkerhetsskydd och beredskap hanterar beredskapsfrågor.

3.4 Väghållarens ansvar

Väghållare har ansvar för att omhänderta och vid behov rena det dagvatten som uppkommer inom vägområdet. Om dagvatten avleds till en allmän dagvattenanläggning är väghållaren ansvarig för de anläggningar som hanterar och leder dagvatten fram till den allmänna dagvattenanläggningen, exempelvis dagvattenbrunnar, ledningar och diken.

Inom tätorterna är det vanligtvis kommunen som är väghållare men utanför tätorterna är vägarna vanligen statliga eller enskilda (privata).

3.5 Fastighetsägares och verksamhetsutövares ansvar

Fastighetsägare har ansvar för att skydda sin egen fastighet mot översvämningar och för att ta hand om det regn som faller inom fastigheten. Dagvattenhanteringen på den egna fastigheten får inte orsaka skada för någon annan, till exempel genom att leda om naturliga flöden, ändra höjdsättning eller hårdgöra ytor på sådant sätt att omgivande fastigheter skadas av förändrade vattenflöden.

Den som bedriver en verksamhet ansvarar för att vidta de försiktighets- och skyddsåtgärder som behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet som det dagvatten som uppkommer på grund av verksamheten riskerar att bidra till.

Om det finns behov av att rena dagvattnet är fastighetsägaren eller verksamhetsutövaren ansvarig för att vidta de åtgärder som behövs, oavsett om dagvattnet leds till en allmän dagvattenanläggning eller om det avleds på annat sätt. I de fall dagvatten släpps direkt till dike eller vattendrag, har fastighetsägaren eller verksamhetsutövaren även ansvar för att utreda att recipienten klarar att ta emot den tillkommande vattenvolymen.

3.6. Markavvattningsföretag

I många fall leds dagvatten till diken eller andra anläggningar som ursprungligen är anlagda för att avvattna eller skydda jordbruksmark från vatten.

Huvudregeln är att den som äger ett dike, en invallning eller annan vattenanläggning ansvarar för den. Gemensamma anläggningar, som olika typer av markavvattningsföretag¹⁰, ägs och förvaltas ofta av samfälligheter som har bildats genom en förrättning. De fastigheter som har

¹⁰ Markavvattningsföretag bildades i huvudsak mellan 1850 och 1950 och kan ha olika benämningar som till exempel dikningsföretag, vattenavledningsföretag, torrlägningsföretag eller invallningsföretag.

nytta av markavvattningen, inom det så kallade båtudsområdet, ingår i markavvattningsföretaget. Förvaltningen av en gemensam vattenanläggning sker då enligt de bestämmelser som gällde vid företagets bildande i form av kostnader, ansvar och befogenheter.

Markavvattningsföretag har rätt att neka andra att andra nyttjar dikesanläggningen men har även en underhållsskyldighet. Om dagvattenhantering påverkar ett markavvattningsföretag ska företaget alltid kontaktas.

4. Dagvatten – problem eller möjlighet?

I exploaterade områden med hög andel hårdgjorda ytor är möjligheterna för dagvatten att infiltreras, fördröjas och renas i mark begränsade. Höga flöden och vattennivåer riskerar att orsaka översvämningar och skador på till exempel byggnader och vägar. Minskad infiltration av regn- och smältvatten innebär minskad grundvattenbildning. Orenat dagvatten som rinner av från hårdgjorda ytor riskerar att sprida föroreningar till vattendrag, sjöar och hav. Men även om dagvatten i många fall är ett problem som behöver hanteras kan det även innebära möjligheter att till exempel skapa attraktiva miljöer med öppna vattenytor eller vara en tillgång i form av en alternativ vattenkälla.

4.1 Översvämningar och andra konsekvenser av höga flöden

Den problematik som kanske främst förknippas med dagvatten är *översvämningar*. Dagvatten som inte hanteras eller avleds på lämpligt sätt kan orsaka översvämningar och skador, till exempel i källare eller på vägar. Stora mängder dagvatten som leds till diken, åar och sjöar kan, tillsammans med naturvatten, bidra till höjda vattennivåer som orsakar översvämningar längs med vattendragen.

Dagvatten som felaktigt avleds via spillvattenledningar kan orsaka översvämningar och *bräddningar* i det allmänna spillvattennätet eller på avloppsreningsverk, ibland med stora utsläpp av orenat avloppsvatten som konsekvens.

Klimatförändringar förväntas bland annat leda till att de totala nederbördsmängderna ökar men även till ökat antal tillfällen med intensiv nederbörd. Ökad nederbörd och mer intensiva regn ökar risken för översvämningar, både till följd av vatten som inte rinner undan och till följd av höjda nivåer i vattendrag och hav.

4.2 Vanliga föroreningar i dagvatten

Dagvatten kan innehålla en rad olika ämnen som tungmetaller, kolväten, näringsämnen, bakterier, partiklar och salter. Ämnena tillförs dagvattnet från de ytor som regnet faller på och rinner över. Vilka ämnen som dagvattnet innehåller och i vilken koncentrationer påverkas därför av vilka ytor som regnet faller och rinner av på. Exempelvis kan föroreningar i form av olja och tungmetaller förekomma i regnvatten som runnit över ytor med mycket trafik. Vissa byggnadsmaterial, till exempel koppark, kan också tillföra dagvattnet föroreningar. En del av ämnena är potentiellt skadliga för både människor och vattenlevande organismer.

För att skydda sjöar, vattendrag och grundvattenförekomster mot föroreningar i dagvatten byggs det allt fler anläggningar för dagvattenrening. Sådana anläggningar kan vara avgränsade och enkla i form, till exempel naturlig rening i ett befintligt dike eller avledning av vatten till en vegetationsyta där det får infiltrera, men kan också vara mer omfattande i form av exempelvis öppna dammar som kan ha fler syften än att enbart rena dagvatten. I kapitel 4.4 nedan beskrivs några olika typer av anläggningar för dagvattenhantering.

För att kunna bedöma vilka reningsåtgärder som behövs är det viktigt att kunna identifiera och kvantifiera föroreningarna i dagvattensystemet. Genom att känna till varifrån föroreningarna kommer går det även att arbeta för att minska eller helt avlägsna vissa föroreningar. Dagvattnets kvalitet varierar dock kraftigt mellan och inom olika regntillfällen, mellan platser och mellan årstider vilket innebär att det är mer eller mindre omöjligt att få en uppfattning om dagvattenkvalitet i ett avrinningsområde med hjälp av bara stickprov. Provtagning är därför både tidskrävande och kostsamt men modellering av dagvattenkvalitet kan vara ett bra komplement till provtagning

4.3 Dagvatten som resurs

Dagvattenhanteringen innebär, som nämns ovan, utmaningar både gällande höga flöden och föroreningar men dagvatten kan även vara en resurs och innebära möjligheter att använda vattnet till att skapa olika typer av värden.

Dagvatten kan till exempel användas för att skapa dammar eller andra öppna vattenytor som bidrar till en attraktiv boendemiljö och gynnar biologisk mångfald. I tätbebyggda områden kan dagvatten i kombination med grönska minska negativa effekter av värmeböljor då de bidrar till att sänka temperaturen lokalt.

Dagvatten kan även användas som en alternativ vattenkälla istället för dricksvatten vid till exempel bevattning av grönytor, sopning av gator, brandsläckning eller spolning av toaletter. Dagvatten som alternativ vattenkälla innebär minskad belastning på dricksvattenresursen vilket är särskilt intressant på platser där dricksvattentillgången är begränsad som i stora delar av Östhammars kommun.

Några möjligheter till användning av dagvatten som resurs som bedömts relevanta för Östhammars kommuns beskrivs kortfattat nedan i 7.1-2.

4.4 Dagvattenhantering

Dagvattenhanteringen behöver utformas för att hantera den problematik som höga flöden och föroreningar innebär men dagvatten kan, som nämns ovan, även vara en resurs och hanteringen kan utformas för att nyttja denna potential.

Det finns ett antal tekniska lösningar och olika typer av dagvattenanläggningar som kan användas för att fördröja och rena dagvatten och en del nyttjar även dagvattnets möjlighet att vara en resurs eller tillgång. Olika lösningar och anläggningar har olika egenskaper, till exempel är en del anläggningar bra på att fördröja och avleda vatten medan andra är bättre på att rena dagvattnet från föroreningar. Platsens förutsättningar och vad som vill uppnås

(fördröjning och/eller rening) avgör vilken typ av anläggning som är lämplig på en specifik plats.

4.4.1 Exempel på dagvattenhantering

Det finns ett flertal översikter och sammanställningar både av mer storskaliga lösningar för dagvattenhantering¹¹ och med tips för småhusägare¹². Nedan ges en kortfattad beskrivning av några exempel på olika typer av dagvattenhantering och dagvattenlösningar.

Lokalt omhändertagande

Lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) innebär att dagvattnet tas omhand inom den fastighet eller det område som det uppkommer. Vid lokalt omhändertagande minskas och/eller fördröjs dagvattenflödet från fastigheten eller området vilket ger en minskad belastning på befintligt dagvattensystem.

Vid lokalt omhändertagande kan dagvattnet infiltreras i mark och/eller samlas upp. Infiltration av dagvatten innebär minskad spridning av eventuella föroreningar och bidrar till grundvattenbildning. Dagvatten som samlas upp kan till exempel användas för bevattning.

Några exempel på dagvattenhantering vid lokalt omhändertagande är insamling av takvatten i behållare (som *regnvattentunnor*) och anläggande av *stenkistor* eller *rännदार* från stuprör.

Under vissa omständigheter är LOD inte möjligt eller lämpligt. Det kan till exempel bero på att markförhållandena är olämpliga för infiltration eller att dagvattnet är förorenat så att mer avancerade reningsmetoder behövs.

Anläggningar i mark

Det finns ett flertal olika typer av dagvattenanläggningar som bygger på att vattnet översilas eller infiltreras i naturliga eller uppbyggda jordlager. Den här typen av anläggningar samlar upp och fördröjer dagvattnet och det sker oftast även en rening av framförallt partikelbundna föroreningar när vattnet infiltreras i marken. Dessa lösningar kan även bidra till grundvattenbildning och med grönska.

Några exempel på anläggningstyper är *svackdiken*, *infiltrationsstråk* och *makadamdiken* som alla har speciellt uppbyggda jordlager för dagvattenhantering men det kan även vara *infiltration i naturliga grönytor* som till exempel gräsmattor. Även *genomsläpplig beläggning* och *skelettjordar med trädplantering* bygger på markens förmåga att fördröja och rena vatten.

¹¹ Några exempel på sammanställningar är VA-guidens anläggningswiki (<https://vaguiden.se/dagvatten/anlaggningswiki/>), Uppsala Vattens exempelsamling för dagvattenhantering (https://www.uppsalavatten.se/download/18.6001eb69180b1f4d4304fb2/1652254996131/dagvatten_exempelsamling.pdf) och på Stockholm Vatten och Avfalls dagvattenwebb finns en sammanställning av tekniska lösningar (<https://www.stockholmvattenochavfall.se/dagvatten/tekniska-losningar/>).

¹² Gästrike Vatten har tagit fram en broschyr med information och råd till fastighetsägare (<https://www.gastrikevatten.se/download/18.39f98b4f1722babea8d15849/1590566472087/dagvattenbroschyr.pdf>) och VA SYD har ett flertal tips och förslag på sin hemsida (<https://platsforvattnet.vasyd.se/villa-eller-radhusagare/>).

Den här typen av anläggningar kan till exempel vara lämpliga längs med gator, vägar och parkeringsplatser.

Anläggningar under mark

Det finns även några typer av dagvattenanläggningar där vattnet fördröjs eller renas i en anläggning under mark. Två exempel är perkolations- och avsättningsmagasin. *Perkolationsmagasin* har öppen botten och dagvattnet kan infiltreras ned i marken under magasinet. *Avsättningsmagasin* har tät botten och dagvattnet leds vidare till en dagvattenledning eller till ett öppet dike. Reningen består i huvudsak av att suspenderat material och partikelbundna föroreningar sedimenteras i magasinen.

Den här typen av anläggningar anläggs oftast när det är ont om plats, till exempel vid parkeringsplatser eller på bostadsgårdar. Täta underjordiska magasin, som ovannämnda avsättningsmagasin, kan även vara ett bra alternativ på platser där det av någon anledning är olämpligt att vattnet infiltreras i de naturliga markskikten.

Öppna anläggningar

En typ av dagvattenanläggningar som är bra på att fördröja och rena dagvatten från ett större område är olika typer av öppna anläggningar som till exempel *dammar* och *våtmarker*. Dammar och våtmarker har båda en god förmåga att avskilja partikelbundna föroreningar. Våtmarker har även god förmåga att avskilja lösta föroreningar och med rätt utformning kan även dammar som innehåller en växtzon avskilja lösta föroreningar.

Dammar och våtmarker kräver relativt stora ytor men kan bidra med biologisk mångfald, skönhetsvärden och rekreativvärden.

Filteravskiljare

Det finns ett flertal olika typer av filter vars funktion är att avskilja specifika föroreningar från dagvattnet. Filteravskiljare används ofta tillsammans med andra tekniker och en del kan installeras i vanliga dagvattenbrunnar.

Oljeavskiljare är utformade för att avskilja olja. Tekniken används vid till exempel bensinstationer och parkeringsplatser där det finns risk för större utsläpp av olja.

Brunnsfilter kan installeras i dagvattenbrunnar och beroende på val av filtermaterial kan olika föroreningar avskiljas. Brunnsfilter används vanligen vid parkeringsplatser, bensinstationer och i industriområden.

4.4.2 Drift och underhåll

Alla dagvattenanläggningar har ett behov av drift och underhåll även om behovet varierar mellan anläggningstyper. Anläggningar som till exempel magasin måste säkras så att inte ansamlade föroreningar sköljs med vid höga flöden. Olika typer av diken och öppna anläggningar behöver skötas och rensas regelbundet för att behålla sin reningsförmåga och fortsatt kunna uppehålla de mängder dagvatten som de är dimensionerade för. För att drift och underhåll ska fungera är det viktigt att ansvaret för dagvattenanläggningar klargörs.

Del 2. Dagvattenhantering i Östhammars kommun

I denna del av nulägesbeskrivningen ges en beskrivning av befintlig dagvattenhantering i Östhammars kommun. Fokus i beskrivningen ligger på den allmänna och kommunala dagvattenhanteringen, det vill säga de delar som hanteras av Östhammar Vatten och av Östhammars kommun.

5. Kommunal dagvattenhantering

Allmän och kommunal dagvattenhantering finns idag i sju av kommunens tätorter (Alunda, Gimo, Hargshamn, Norrskedika, Öregrund, Österbybruk och Östhammar) samt i ett område intill färjeläget på Gräsö. Dagvattnet hanteras idag till stor del via dagvattenledningsnät och dagvattenbrunnar i gata och större delen av dagvattnet leds ut till sjöar och vattendrag utan föregående reningssteg.

I dagsläget saknas beslutade verksamhetsområden för dagvatten i Östhammars kommun men arbete pågår med att ta fram underlag för inrättande av verksamhetsområde. I väntan på beslut hanteras fastigheter som är anslutna till den allmänna dagvattenanläggningen som om de vore inom verksamhetsområde.

5.1 Alunda

5.1.1 Det allmänna dagvattennätet

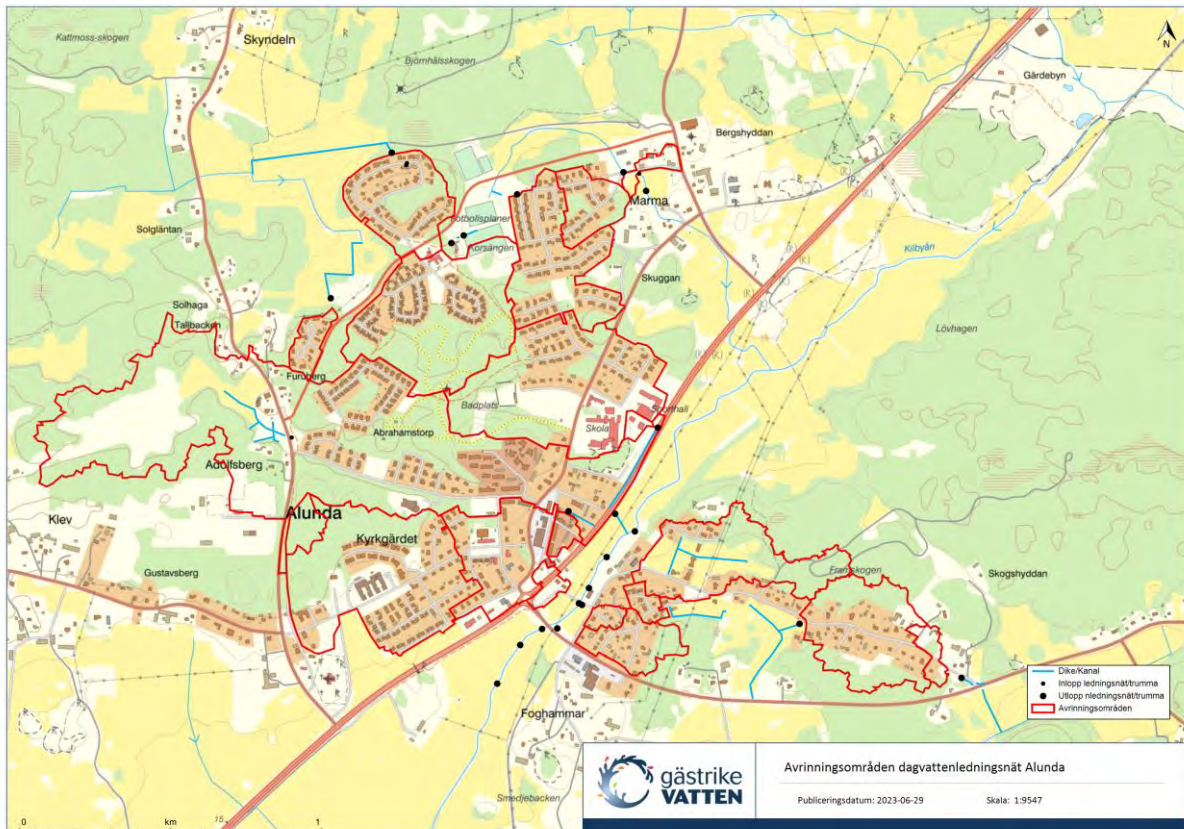
I Alunda är dagvattenledningsnätet utbyggt i större delen av tätorten. Det finns i dagsläget inga renings- eller fördröjningsanläggningar i det allmänna dagvattennätet utan dagvatten avleds direkt till dike eller vattendrag.

Avrinningsområden i tätorten samt utlopp för ledningsnätet redovisas i figur 5.1. Flera av dagvattenutloppen från Alundas tätort mynnar direkt i Kilbyån¹³. I centrala delarna av Alunda finns ett relativt stort avrinningsområde som även avleder vatten från intilliggande naturmarksområde väster om tätorten. I norra delen av Alunda avleds dagvatten mot ett mindre vattendrag/dike som tillhör ett markavvattningsföretag¹⁴. Diket är delvis kulverterat och utredning pågår för att få mer kunskap om hur det förhåller sig till dagvattenledningsnätet. Öster om Kilbyån finns avrinningsområden där dagvatten avleds via diken som ligger på jordbruksmark. Dikessystemet har flödesriktning söderut och mynnar längre nedströms i Olandsån.

Ett återkommande problem i Alunda är att området kring Kilbyån översvämmas på våren. Dagvatten från tätorten är en bidragande orsak till detta.

¹³ Ingår i markavvattningsföretaget Övre Olandsåns vattenavledningsföretag.

¹⁴ Marma-Klev-Hammarby dikesföretag.

Figur 5.1. Avrinningsområde för dagvattenledningsnätet i Alunda.

5.1.2 Berörda vattenförekomster

Recipient, eller mottagare, för dagvatten från Alunda tätort är vattenförekomsten Kilbyån (Olandsån). Kilbyån ingår som ett av 16 vattendrag i Olandsåns avrinningsområde. Både Kilbyån och Olandsån som helhet har *måttlig* ekologisk status (främst på grund av övergödning och bristande konnektivitet¹⁵) och deras kemiska status är *uppnår ej god*. Betydelsen av påverkan från dagvatten som en del av urban markanvändning har inte bedömts för vattenförekomsten.

5.2 Gimo

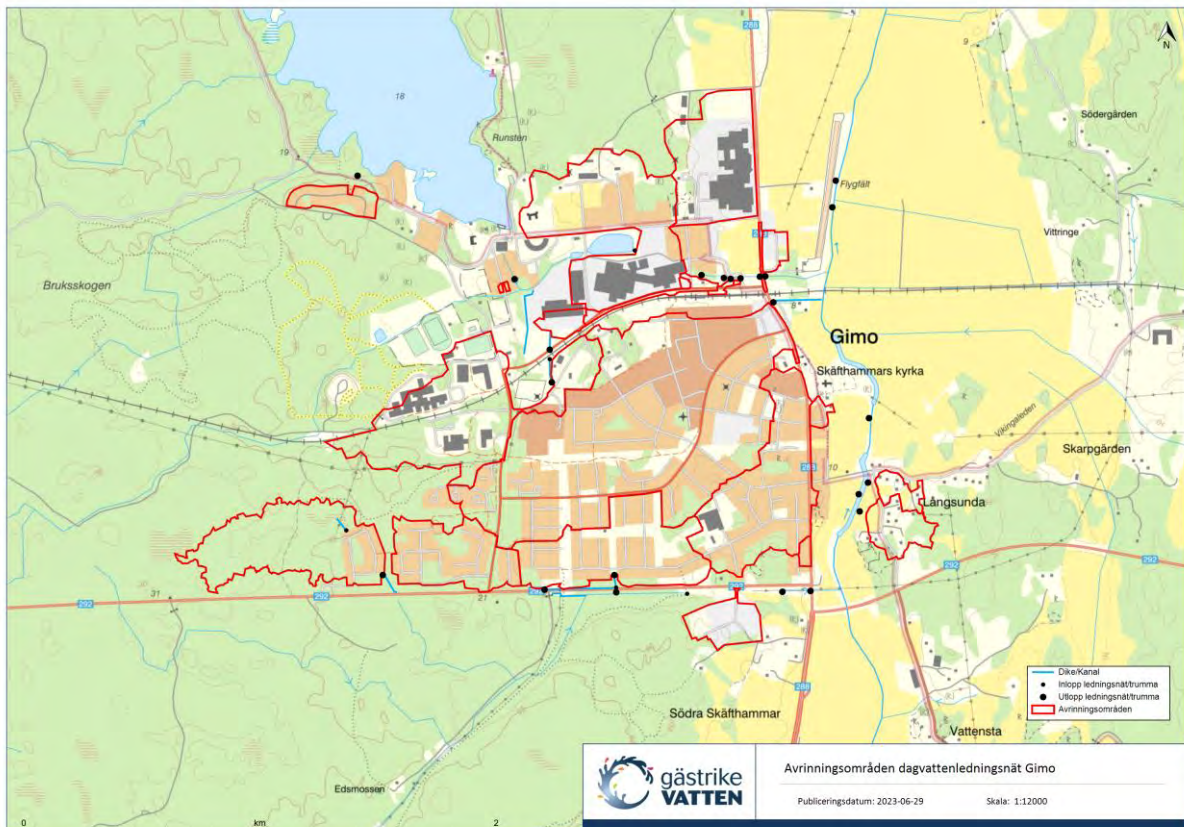
5.2.1 Det allmänna dagvattennätet

I Gimo är dagvattenledningsnätet utbyggt i större delen av tätorten. Det finns två dagvattenanläggningar i Gimo; ett perkulationsmagasin vid Gimo ishall och ett magasin nedströms Fyrbovägen (se nedan). Såväl funktion som ansvar för perkulationsmagasinet vid ishallen är under utredning. I övrigt avleds dagvattnet i det allmänna dagvattenledningsnätet direkt till dike, vattendrag eller damm.

Avrinningsområden i tätorten samt utlopp för ledningsnätet redovisas i figur 5.2. I den södra delen av tätorten avleds dagvatten söderut mot ett mindre vattendrag/dike som, efter en

¹⁵ Konnektivitet handlar om möjligheten till spridning och fria passager för djur, växter med mera. I vattendrag orsakas bristande konnektivitet ofta av olika typer av hinder som till exempel dammar.

sträcka med kulvertering, slutligen mynnar i Olandsån¹⁶. Dagvatten från de centrala och östra delarna av Gimo avleds österut direkt ut mot Olandsån. I norra Gimo avleds dagvatten mot ett delvis kulverterat vattendrag som går till och från Lilldammen. I nordvästra delen av Gimo finns allmänna dagvattenledningar från bostadsområdet vid Fyrbovägen som, efter avledning till ett magasin nedströms Fyrbovägen, mynnar i Gimodammen. Utredning av magasinet och dess funktion pågår. Det finns ett större avrinningsområde som avleder dagvatten mot ett dike söder om järnvägen vid Coromantvägen där det finns behov att utreda hur diket är kulverterat nedströms i anslutning till industriområdet.

Figur 5.2. Avrinningsområde för dagvattenledningsnätet i Gimo

5.2.2 Berörda vattenförekomster

Recipient, eller mottagare, för dagvatten från Gimo tätort är vattenförekomsterna Olandsån och Gimodamm. Gimodammen har sitt utflöde i Olandsån via Glötardiket. Båda vattenförekomsternas ekologiska status är *måttlig* (Gimodammen främst på grund av bristande konnektivitet och morfologiskt tillstånd¹⁷, Olandsån främst på grund av övergödning) och dess kemiska status är *uppnår ej god*. Betydelsen av påverkan från dagvatten som en del av urban markanvändning har inte bedömts för vattenförekomsten.

¹⁶Ingår i markavvattningsföretaget Nedre Olandsåns vattenledningsföretag.

¹⁷ Med morfologiska förändringar avses mänsklig påverkan på sjöars och vattendrags former och strukturer, till exempel muddringar och kanaliseringar. Med strukturer menas anläggningar i vattenområdet som skapats av människan som pirar, stenkistor och bryggor.

5.3 Gräsö

5.3.1 Det allmänna dagvattennätet

På Gräsö finns utbyggt dagvattenledningsnät i de mer tätbebyggda delarna i närheten av färjeläget med två utlopp mot havet i nära anslutning till hamnen (se figur 5.3). Endast en liten del av bebyggelsen på Gräsö är anslutna till det allmänna ledningsnätet och det finns inga renings- eller fördröjningsanläggningar.

Figur 5.3. Avrinningsområde för dagvattenledningsnät Gräsö.

5.3.2 Berörda vattenförekomster

Recipient, eller mottagare, för dagvatten från det aktuella området på Gräsö är en större vattenförekomst som benämns Öregrundsgrepen. Öregrundsgrepen ekologiska status är *måttlig* (på grund av övergödning) och dess kemiska status är *uppnår ej god*. Betydelsen av påverkan från dagvatten som en del av urban markanvändning har inte bedömts för vattenförekomsten.

5.4 Hargshamn

5.4.1 Det allmänna dagvattennätet

I Hargshamn är dagvattenledningsnätet utbyggt i större delen av tätorten. Det finns i dagsläget inga renings- eller fördröjningsanläggningar i det allmänna dagvattenledningsnätet utan dagvatten avleds direkt till dike eller vattendrag.

Avrinningsområden i tätorten samt utlopp för ledningsnätet redovisas i figur 5.4. Dagvattenledningsnätet på västra sidan av tätorten mynnar i ett vattendrag som kulverteras under järnvägen. Vattendraget omfattas av ett markavvattningsföretag¹⁸ där det finns översvämningssproblematik vid stora regn och snösmältning. Dagvattenledningsnätet på östra sidan av tätorten avleder dagvatten österut mot avloppsreningsverket och vidare ut mot havet via reningsverkets bräddledning. Dagvattenledningsnätet i sydöstra delen av Hargshamn mynnar i diken som avleder dagvattnet vidare åt sydöst mot ett mindre vattendrag som löper på södra sidan av Hargs industrimark. De delar av centrala Hargshamn som inte är anslutna är beroende av infiltration och avledning vid järnvägens diken eller via interna dagvattensystemet inom fastigheterna.

Figur 5.4. Avrinningsområde för dagvattenledningsnätet i Hargshamn.

5.4.2 Berörda vattenförekomster

Recipient, eller mottagare, för dagvatten från Hargshamns tätort är Hargsviken och Järsjöviken. Båda vattenförekomsternas ekologiska status är *måttlig* (på grund av övergödning) och dess kemiska status är *uppnår ej god*. Betydelsen av påverkan från dagvatten som en del av urban markanvändning har inte bedömts för vattenförekomsten.

¹⁸ Braxenbol torrlägningsföretag

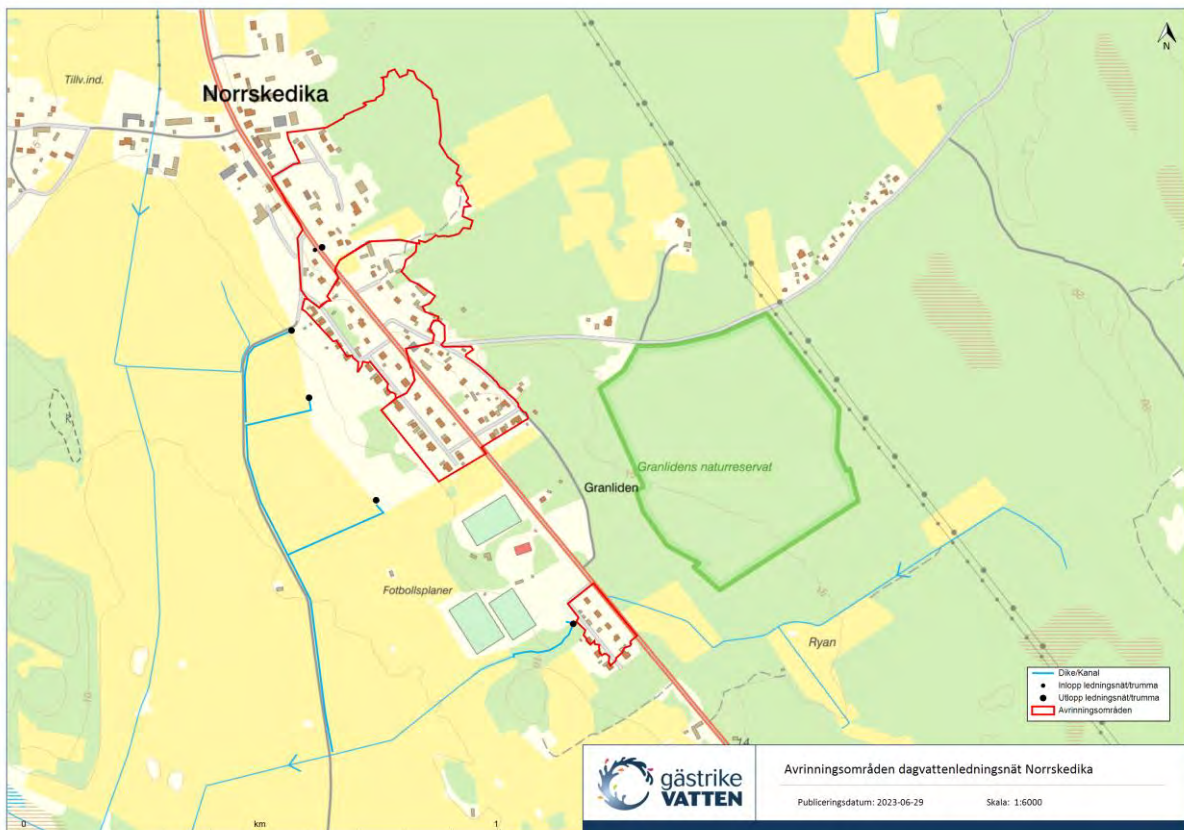
5.5 Norrskedika

5.5.1 Det allmänna dagvattennätet

I Norrskedika är dagvattenledningsnätet utbyggt i de mer tätbebyggda delarna av tätorten. Det finns i dagsläget inga renings- eller fördröjningsanläggningar i det allmänna dagvattenledningsnätet utan dagvatten avleds direkt till dike eller vattendrag.

Avrinningsområden i tätorten samt utlopp för ledningsnätet redovisas i figur 5.5.

Dagvattenätet har fyra utloppspunkter i diket på jordbruksmarken väster om bebyggelsen. Diket mynnar i vattenförekomsten Stängseldiket som ingår i Olandsåns avrinningsområde¹⁹. Öster om tätorten finns stora naturområden som avrinner in mot och förbi bebyggelsen. Hur flödet från naturmarken förhåller sig till dagvattennätet är inte känt och skulle behöva utredas. Sannolikt kulverteras flödet under bebyggelsen på minst två platser. I området finns även behov av inmätningar på ledningsnätet för att förbättra kvaliteten på ledningskartorna.

Figur 5.5. Avrinningsområden för dagvattenledningsnätet i Norrskedika

5.5.2 Berörda vattenförekomster

Recipient, eller mottagare, för dagvatten från Norrskedika tätort är Stängseldiket (del av Norsdiket (Olandsån)). Vattenförekomstens ekologiska status är *måttlig* (främst på grund av övergödning och begränsad konnektivitet) och dess kemiska status är *uppnår ej god*.

¹⁹ Ingår i markavvattningsföretaget Nedre Olandsåns vattenledningsföretag.

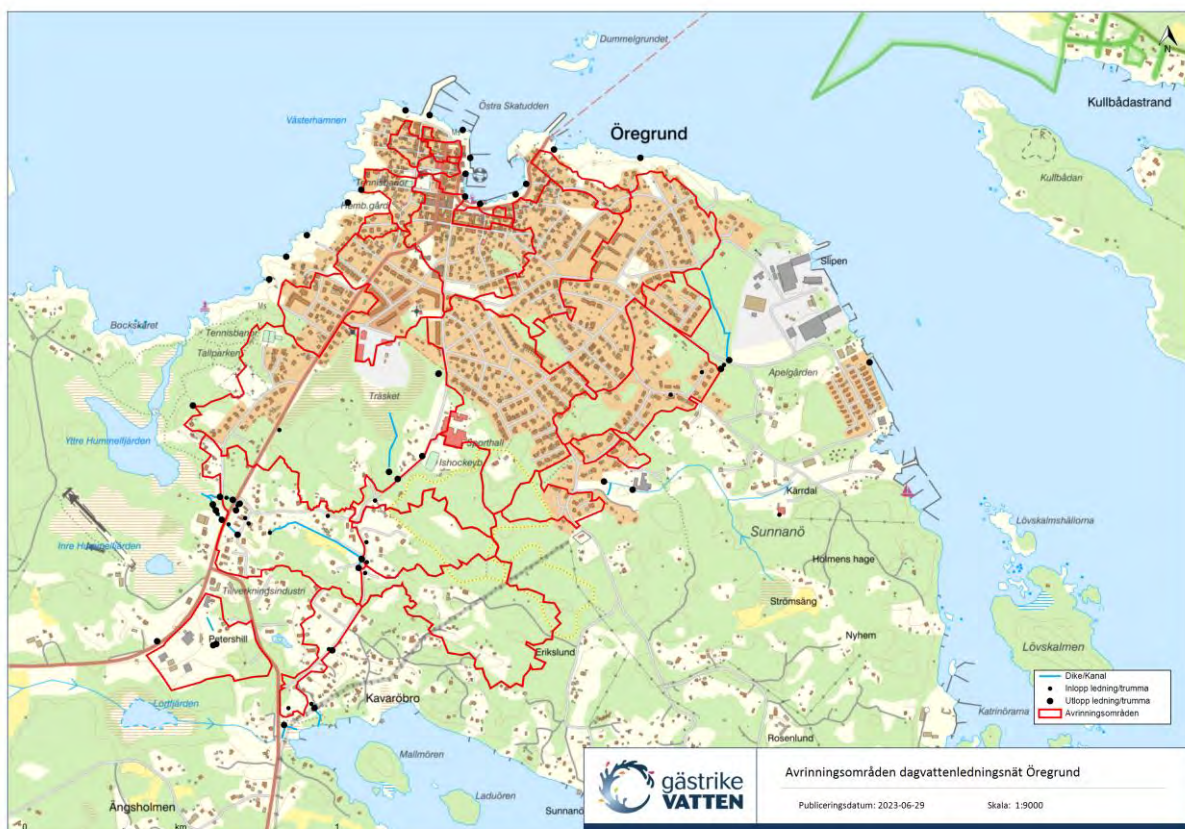
Betydelsen av påverkan från dagvatten som en del av urban markanvändning har inte bedömts för vattenförekomsten.

5.6 Öregrund

5.6.1 Det allmänna dagvattennätet

I större delen av de mer tätbebyggda delarna av Öregrund finns utbyggt dagvattenledningsnät. Det finns en dagvattenanläggning, som beskrivs nedan, men i övrigt avleds dagvattnet direkt till recipienterna.

Avrinningsområden i tätorten samt utlopp för ledningsnätet redovisas i figur 5.6. Norra delarna av Öregrund är anslutna till dagvattenledningsnät som mynnar i havet. Bebyggelse och verksamheter i södra delen av Öregrund är anslutna till ledningsnät som mynnar i diken och våtmarker med vidare avrinning mot havet. Vid Slånvägen finns en (torr) fördröjningsdamm i anslutning till en pumpstation. Vattnet pumpas från dammen vidare mot vägdike längs Västergatan. Söder om centrala Öregrund ligger ett större våtmarksområde (Träsket) dit mycket dagvatten leds. Där har problem med höga vattennivåer noterats och driftfångarder utförts. Vid Kavaröbrovägen/Mellarövägen finns ett dike dit bland annat dagvatten leds. Där har skötselåtgärder utförts och det finns behov att klargöra ansvar kopplat till skötsel av diket mellan kommunen, fastighetsägaren och VA-huvudmannen.

Figur 5.6. Avrinningsområde för dagvattenledningsnätet i Öregrund.

5.6.2 Berörda vattenförekomster

Recipient, eller mottagare, för dagvatten från Öregrund tätort är Öregrundsgrepen och Ängsfjärden. Båda vattenförekomsternas ekologiska status är *måttlig* (på grund av övergödning) och dess kemiska status är *uppnår ej god*. Betydelsen av påverkan från dagvatten som en del av urban markanvändning har inte bedömts för vattenförekomsten.

5.6.3 Skyfallet sommaren 2021

Den 10 augusti 2021 föll under kort tid en stor mängd regn över Öregrund vilket orsakade översvämningar ibland annat 50-60 villor och butiker. Även Öregrunds vårdcentral översvämmades och verksamheten fick som följd utrymma lokalerna under en period.

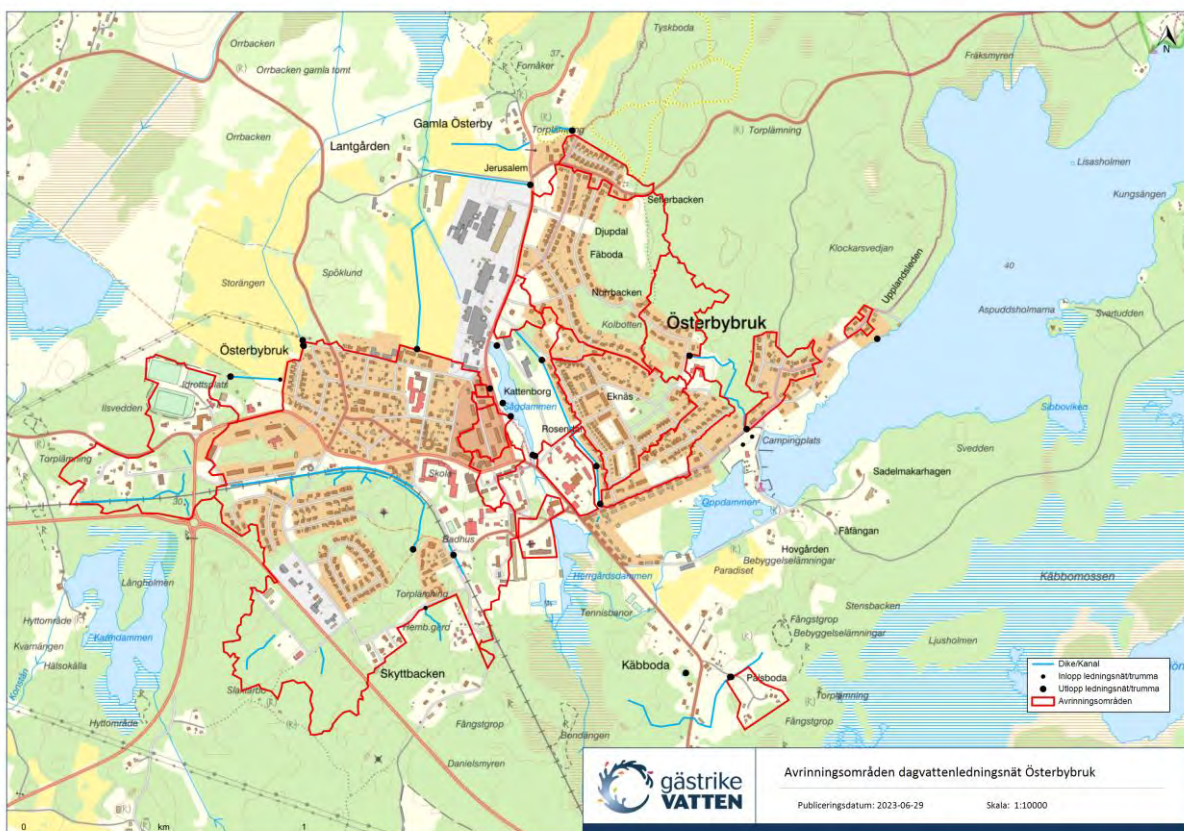
5.7 Österbybruk

5.7.1 Det allmänna dagvattennätet

I Österbybruk finns utbyggt dagvattenledningsnät i större delen av tätorten. Det finns inga allmänna dagvattenanläggningar så som pumpstationer, renings- eller fördröjningsanläggningar utan dagvatten avleds direkt till recipient.

Avrinningsområden i tätorten samt utlopp för ledningsnätet redovisas i figur 5.7.

Dagvattenledningsnätet i de centrala delarna avleder dagvatten mot Sågdammen och kanalen öster om dammen från flera mindre avrinningsområden. Dagvattenledningsnätet i västra delarna av tätorten avrinner norrut mot diken och mindre vattendrag som leder dagvattnet

Figur 5.7. Avrinningsområde för dagvattenledningsnätet i Österbybruk.

vidare mot Nerån²⁰. Inom dessa avrinningsområden är sydvästra delen av Österbybruk beroende av järnvägens avvattning och kulvertar för att dagvattnet ska kunna ta sig norrut mot utsläppspunkterna i recipienterna. Dagvattenledningsnätet i östra delarna av tätorten avleder dagvattnet antingen norrut via diken mot Nerån eller söderut via diken och ledningar som mynnar vid Campingplatsen och ut mot Stordammen. Mindre utredningsåtgärder planeras av Gästrike Vatten i området, främst kopplat till kulverteringar av ledningar under fastigheter.

5.7.2 Berörda vattenförekomster

Recipient, eller mottagare, för dagvatten från Österbybruk tätort är Stordammen och Nerån (Fyrisån-Sundbroån). Vattenförekomsternas ekologiska status är *måttlig* (Stordammen främst på grund av konnektivitet och morfologiskt tillstånd och Fyrisån-Sundbroån på grund av övergödning, konnektivitet/morfologi och särskilt förorenande ämnen) och dess kemiska status är *uppnår ej god*. Betydelsen av påverkan från dagvatten som en del av urban markanvändning har inte bedömts för vattenförekomsten men områdets kända föroreningsstatus gällande både mark, vatten och sediment har här en särskild betydelse för hanteringen av dagvatten.

5.7.3 Förorenad mark

Större delen av Österbybruk är byggd på förorenad mark vilket komplicerar dagvattenhanteringen. Till exempel finns det runt Österbyverken verksamheter vars dagvattenhantering är svår att åtgärda på grund av föroreningsproblematiken.

5.8 Östhammar

5.8.1 Det allmänna dagvattennätet

I Östhammar är dagvattenledningsnät utbyggt i nästan hela tätorten. Avrinningsriktningen är generellt österut mot Östhammarsfjärden men det finns ett litet avrinningsområde i norra delen av Östhammar där dagvatten avleds norrut via dike mot Granfjärden.

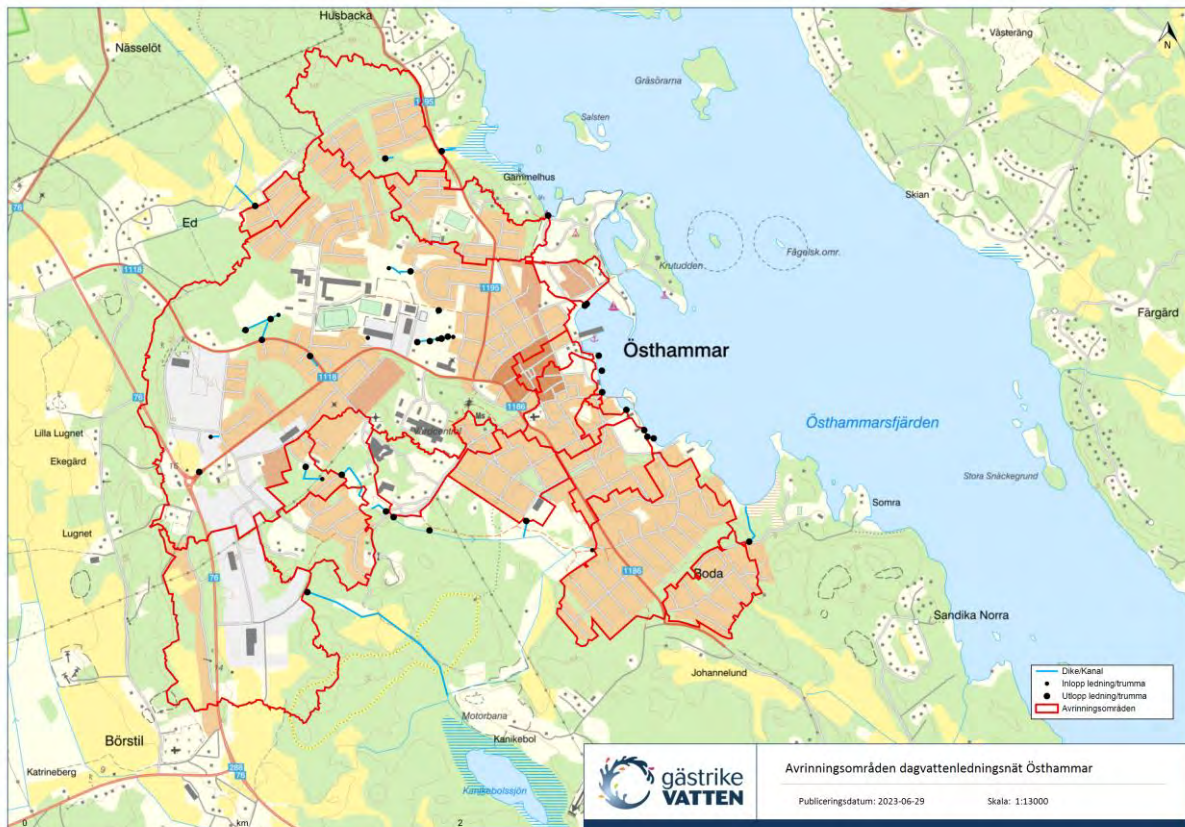
Avrinningsområden i tätorten samt utlopp för ledningsnätet redovisas i figur 5.8. Centrala delarna av Östhammar utgör ett stort avrinningsområde med kända avvattningsproblem. Problem orsakas delvis av höga havsnivåer men också av kapacitetsbrist i dagvattenledningsnätet. Historiskt fanns ett öppet dike genom Östhammar som med tiden byggts igen. I centrala delarna av avrinningsområdet, kring Bilstadiket, finns lågpunkter inom bebyggelsen vilket ökar risken för översvämningar i samband med stora regn. Pumpstationer har installerats av VA-huvudmannen och en översvämningssyta har byggts av kommunen för att försöka avhjälpa problemen som uppstår. Gästrike Vatten planerar för ytterligare utredningar för att förbättra situationen i avrinningsområdet.

Dagvatten från södra delen av tätorten avrinner mot ett mindre vattendrag med avrinningsriktning mot Östhammarsfjärden. Till vattendraget rinner förutom dagvatten från ledningsnätet vatten från stora naturområden och Kanikebolssjön. Vattendraget kulverteras i dagvattenledningsnätet en längre sträcka längs Källvägen fram till det mynnar i Östhammarsfjärden. Vattendraget är i behov av rensning och orsakar problem med

²⁰ Fyrisåns vattenregleringsföretag.

avvattningen av området. Uppströms vattendraget finns en dagvattendamm i syfte att rena och fördröja dagvattnet från området kring skolan och äldreboendet vid Kyrkogatan.

Förutom dagvattenledningar finns endast ett fåtal dagvattenanläggningar i Östhammar. Dagvattenrening i det allmänna nätet sker enbart på en plats; i dagvattendammen vid Kyrkogatan. Dagvattenpumpstationer finns på några platser; vid Gammelbygatan i en gångcykelport, i sydvästra delen av Östhammar vid Fabriksvägen och inom några fastigheter som har avvattningsproblematik.

Figur 5.8. Avrinningsområde för dagvattenledningsnätet i Östhammar.

5.8.2 Berörda vattenförekomster

Dagvatten från Östhammars tätort leds till vattenförekomsten Östhammarsfjärden som inkluderar både Östhammar- och Granfjärden. Vattenförekomstens ekologiska status är *dålig* (främst på grund av övergödning) och dess kemiska status är *uppnår ej god*.

Dagvatten, som en del av urban markanvändning, bedöms ha betydande påverkan på vattenförekomsten framförallt när det gäller tillförsel av fosfor och kväve, det vill säga övergödning. I Vattenmyndighetens åtgärdsprogram finns åtgärden förbättrad dagvattenhantering genom miljötillsyn och fysisk planering med. Åtgärden bedöms kunna ge effekt på miljöproblemen övergödning och miljögifter.

5.9 Annan kommunal dagvattenhantering

Utöver den dagvattenhantering som beskrivits ovan har kommunen som fastighetsägare och verksamhetsutövare ansvar för dagvattenhantering på egna fastigheter och för egna verksamheter.

5.9.1 Avfallsanläggningar

På den kommunala avfallsanläggningen Vaddika finns ett dag- och lakvattensystem. På anläggningen finns lakvattendiken och två lakvattendammar. Hela anläggningen är omgärdad av ett lakvattendike där lakvatten samlas upp och leds till lakvattendammarna för rening. Det renade lakvattnet insamlas i två utjämningsmagasin som är invändigt tätade med geomembran. Vattnet rinner ut i Vaddikasjön som i sin tur avbördar sitt vatten till ett cirka 11 kilometer långt dike innan det når Olandsån. Personal på anläggningen mäter varje månad utgående flöde och konduktivitet i lakvattendammarna. Provtagningen sker enligt kontrollprogram.

5.9.2 Insamling av dagvatten från tak

På kommunförråden i Gimo, Österbybruk, Öregrund och Östhammar samlas sedan några år regnvatten in från taken i större uppsamlingskärl (tankar på 15 kubikmeter). Det insamlade vattnet används sedan för bevattning av växtlighet och vid sopning av gator.

5.9.3 Lågpunkter som yta för hantering av dagvatten

Lekplatsen på Torpvägen i Alunda har anlagts i en lågpunkt och har utformats på ett sätt som möjliggör för dagvatten att samlas där vid större nederbörds mängder utan att det orsakar skada.

5.10 Drift och underhåll

5.10.1 Det allmänna dagvattennätet

Drift och underhåll av det allmänna dagvattennätet utförs av Gästrike Vattens drift- och underhållspersonal stationerade i Östhammars kommun.

Alla utlopp i Öregrund har spolats sedan skyfallet 2021 och det finns planer på att gå igenom alla tätorter framöver. Inga rutinspolningar sker på dagvattenledningsnätet idag utan spolningar utförs vid behov. Dagvattenpumpstationerna ingår däremot i en rond och besöks med jämna intervall. Förutom de pumpstationer som Gästrike Vatten sköter finns två pumpstationer i gång-cykelportar som vid behov sköts av kommunens fastighetsverksamhet. På enstaka fastigheter i Östhammar och Alunda, som ofta drabbas av översvämningar, finns pumpstationer installerade där Gästrike Vatten hjälper till vid behov. Ingen rutin för skötsel finns idag kopplat till de öppna dagvattenanläggningarna (dammar och översvämningsyta) som finns i kommunen.

5.10.2 Dagvattenhantering på allmän platsmark

Drift och underhåll av dagvattenbrunnar på allmän platsmark, i huvudsak på de kommunala vägarna, utförs av kommunens fastighetsverksamhet. De cirka 2 000 dagvattenbrunnarna suges rent vartannat år. Fastighet utför även rensning av diken på kommunal mark som inte är en del av det allmänna dagvattennätet.

6. Enskild dagvattenhantering

Fastighetsägare och verksamhetsutövare är, som beskrivs under 3.5, ansvariga för sin egen dagvattenhantering. För fastigheter inom tätorterna som är anslutna till det allmänna dagvattennätet hanteras dagvattnet ofta, åtminstone till del, genom avledning till dagvattennätet. Fastigheter som inte är anslutna till det allmänna dagvattennätet behöver dock lösa sin egen dagvattenhantering. Kommunen har i dagsläget begränsade kunskaper om hur dagvatten hanteras av enskilda fastighetsägare och verksamhetsutövare. Nedan ges en övergripande beskrivning av olika typer av enskild dagvattenhantering.

För *småhus och flerfamiljshus* som inte är anslutna till det allmänna dagvattennätet sker dagvattenavledning från hustaken via stuprör och utkastare direkt ut på tomtmark och/eller via avledning i ledning till stenkista inom fastigheten. Under de senaste åren har insamling av regnvatten från tak ökat. Insamlingen bidrar till minskade dagvattenflöden och vattnet används oftast till bevattning vilket innebär en besparing av dricksvatten. Det finns i kommunen även en del fastigheter med enskilt VA som har valt att samla in dagvatten för spolning av toalett. Dräneringar från husgrunder är ofta kopplade antingen till stenkista eller till det allmänna dagvattennätet men i äldre områden med källare kan det förekomma att dräneringen är kopplad till spillvattenförande ledning.

På *parkerings* och andra hårdgjorda ytor där det bedrivs verksamhet som riskerar att orsaka utsläpp av till olja finns det ofta oljeavskiljare. För områden inom tätorterna leds det oljeavskilda vattnet sedan oftast till det allmänna dagvattennätet.

En del *miljöfarliga verksamheter*, som till exempel Sandvik Coromant, Hargs Hamn, gruvan i Dannemora och SKB:s slutförvarsanläggningar i Forsmark, har krav på dagvattenhantering som en del av sina miljötillstånd. Även andra verksamheter, som till exempel återvinnings- och avfallsanläggningar, drivmedelsstationer, kyrkogårdar och båtvarv, är ansvariga för att se till att dagvatten från deras verksamheter inte orsakar skada eller olägenhet för människa och miljö.

Väghållare för *enskild väg*, ofta en vägsamfällighet, är ansvarig för eventuellt behov av dagvattenhantering kopplat till den enskilda vägen.

Del 3. Utmaningar, behov mm

7. Möjligheter och utmaningar

Vid framtagandet av denna nulägesbeskrivning har ett flertal möjligheter och utmaningar med dagvattenhanteringen identifierats. I många fall innebär det som kan vara en möjlighet även en utmaning. Nedan beskrivs några av de möjligheter och utmaningar som identifierats och i nästa kapitel framgår ytterligare områden där utmaningar finns och behov av underlag för att underlätta arbetet med dessa har identifierats.

7.1 Dagvatten – en del av en attraktiv boendemiljö

Även om dagvattenhanteringen i första hand är för att rena vattnet från eventuella föroreningar och för att hantera vattenflöden inom bebyggelse så kan dagvattenhanteringen även bidra till att till exempel skapa attraktiva områden inom våra tätorter och/eller gynna biologisk mångfald.

I befintliga bebyggelseområden, men kanske framförallt när nya bebyggelseområden skapas, finns goda möjligheter att hantera dagvatten i lösningar som även skapar andra värden. Dammar, våtmarker eller öppna diken inom eller i närheten av bebyggelse kan bidra till en attraktiv boendemiljö och även skapa möjligheter för rekreation. Öppet vatten och fuktiga områden kan skapa goda förutsättningar för till exempel vissa fågelarter.

Det finns dock utmaningar kopplat till denna typ av lösningar, till exempel att det ska vara säkert för allmänheten att röra sig i närheten av dagvattenanläggningen samtidigt som den ska vara enkel att underhålla. En annan utmaning är ansvar och kostnader, både för anläggande och skötsel. Om en dagvattenanläggning utformas för att vara mer än enbart en del av den allmänna dagvattenanläggningen innebär det ett delat ansvar mellan VA-huvudmannen och övriga aktörer (oftast kommunen som fastighetsägare och/eller ansvarig för allmän platsmark). Om förorenat dagvatten leds till exempel till en damm kan det innebära att det finns behov av olika skyddsåtgärder för att säkerställa att framförallt människor inte kommer i kontakt med vattnet.

Den här typen av lösningar kan skapas gemensamt för större bostadsområden, befintliga och nya, vilket även det kan innebära en utmaning då det troligen kommer innebära att olika parter behöver samverka.

7.2 Dagvatten som tekniskt vatten

Det finns ett antal användningsområden för vatten där det egentligen inte finns behov av vatten av dricksvattenkvalitet men där dricksvatten ändå oftast används idag. Några exempel är spolning av toaletter, bevattning av grönytor, gatusopning, brandvatten och visst industrivatten.

Vatten som inte håller dricksvattenkvalitet men kan användas för den här typen av ändamål kallas ofta *tekniskt vatten*. Dagvatten är en möjlig källa till tekniskt vatten. Dagvatten som

källa för tekniskt vatten kan till exempel samlas in från tak men även dagvatten som samlats upp i dammar kan användas som tekniskt vatten.

På flera kommunala byggnader sker redan idag den här typen av insamling av dagvatten (se 5.9.2 ovan). Insamling av dagvatten skulle dock kunna ökas och även införas som standard vid uppförande av nya kommunala byggnader. Även möjligheten att samla in dagvatten för spolning av toaletter skulle kunna utredas vid nybyggnation av kommunala fastigheter.

I dagsläget finns det få allmänna eller kommunala dagvattendammar men det kan finnas goda möjligheter att använda även vatten från dammar som tekniskt vatten, för kommunala eller enskilda ändamål.

En utmaning med att använda dagvatten som tekniskt vatten är att en del av det, framförallt från vägar och olika verksamheter, kan innehålla mycket föroreningar. Beroende på hur vattnet ska användas kan vattenkvaliteten behöva utredas och eventuellt behövs rening innan användning.

7.3 Åtgärder hos privata fastighetsägare

Östhammars kommun och Gästrike Vatten har begränsade möjligheter att ställa direkta krav på hur privata fastighetsägare ska hantera sitt dagvatten inom befintlig bebyggelse, med undantag för miljöfarliga verksamheter med villkor om dagvattenhantering i miljötillståndet.

Genom tydlig och lättillgänglig information kan dock privata fastighetsägare uppmuntras till att anordna olika typer av lösningar för lokalt omhändertagande av dagvatten på den egna fastigheten. Det finns många lösningar både för att avleda vattnet på lämpligt sätt och för att samla in det för användning vid till exempel bevattning eller spolning av toaletter som det kan vara aktuellt att informera om. Ägare till småhus är en till antalet stor grupp men även information riktad till verksamheter och föreningar kan vara lämplig att ta fram.

Vid upprättande av detaljplaner finns viss möjlighet till kravställning gällande dagvattenhantering. När riktlinjer för dagvattenhantering tagits fram kan dessa användas som underlag för detta.

8. Behov av ytterligare underlag

Vid framtagandet av denna nulägesbeskrivning har behov av ett antal underlag identifierats och nedan ges en kortfattad beskrivning av dessa. Två andra dokument eller underlag som det bedöms finnas ett behov av är *dagvattenpolicy* och *riktlinjer för dagvattenhantering*, men då framtagandet av dessa redan är påbörjat ingår de inte i nedanstående sammanställning.

- ***Detaljerad kartläggning av allmänna och kommunala dagvattenanläggningarna.***
Vissa delar av dagvattennätet är i dagsläget endast översiktligt kartlagt vilket försvårar arbetet med såväl utbyggnad som drift och underhåll. För att kunna ta fram kartunderlag av bättre kvalitet finns behov av utredning av dagvattennät, brunnar, anslutna fastigheter med mera. Detta arbete är även viktigt inför inrättandet av verksamhetsområde för dagvatten.

- **Drift- och skötselrutiner för befintliga dagvattenanläggningar.** Det finns ett behov av nedskrivna och tydliga rutiner för drift- och underhåll för såväl de delar av befintliga dagvattenanläggningarna som Fastighet är ansvarig för som för de delar som Gästrike Vatten är ansvarig för.
- **Ansvarsfördelning för olika typer av dagvattenanläggningar.** Principiell beskrivning av ansvarsfördelning för olika typer av dagvattenanläggningar och dess olika ingående delar, förslagsvis med några specifika exempel.
- **Beskrivning av olika typer av dagvattenlösningar.** En sammanfattning av olika typer av lösningar för dagvattenhantering som bedöms vara relevanta för Östhammars kommun skulle underlätta kommunens arbete med dagvatten, både som fastighetsägare och som planmyndighet. I beskrivningen bör det bland annat ingå under vilka förhållanden de olika lösningarna är lämpliga och en översiktlig uppskattning av kostnad (anläggande och drift).
- **Teknisk standard för allmän dagvattenhantering.** Gästrike Vatten håller på att ta fram en teknisk standard för Gävle kommun och ser att det finns behov av en liknande även för Östhammars kommun.
- **Dagvattenhantering i teknisk handbok.** Fastighets arbete med dagvatten skulle underlättas om det togs fram en teknisk handbok för kommunala byggnader och fastigheter där dagvattenhantering ingår. I handboken bör det bland annat framgå hur, när och var dagvatten ska samlas in från tak på kommunala byggnader och vad som gäller för dagvattenhantering vid anläggande av parkeringsytor.

Del 4. Ordlista

9. Ordlista

Allmän VA-anläggning	En allmän VA-anläggning innebär att kommunen har rättsligt bestämmande över anläggningen och att den har ordnats för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt vattentjänstlagen.
Avloppsvatten	Avloppsvatten är en samlad benämning för spillvatten och dagvatten.
Bräddning	Ett tillfälligt utsläpp av avloppsvatten som görs när ett ledningsnät eller ett reningsverk blir överbelastat. Det kan ske vid kraftiga regn, snösmältning eller vid höjda vattennivåer när stora mängder vatten komma in i ledningsnätet på kort tid.
Dagvatten	Ytligt avrinnande regn- och smältvatten.
Dräneringsvatten	Grundvatten och nedträngande vatten från regn och snösmältning som avleds i dräneringsledning eller dike.
Förbindelsepunkt	Gränsen mellan den allmänna VA-anläggningen och fastighetsägarens VA-installation, som huvudregel 0,5 meter utanför fastighetsgräns.
Kommunal VA-anläggning	Vardaglig benämning för det som i lag benämns allmän VA-anläggning.
LOD	Lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) innebär att dagvattnet tas om hand på plats, det vill säga lokalt, istället för att ledas bort via ett ledningsnät. Den vanligaste lösningen för LOD är infiltration i mark men det kan också vara utjämning i form av magasin eller diken.
Recipient	Mottagare av behandlat eller obehandlat avloppsvatten (till exempel hav, sjö, vattendrag eller grundvatten).
Skyfall	Kraftiga regn under en kort period kallas skyfall. Enligt Sveriges metrologiska och hydrologiska instituts (SMHI) definition är skyfall regn med en intensitet som är större än 50 millimeter per timme eller större än 1 millimeter per minut.
Spillvatten	Förorenat vatten från till exempel toaletter, dusch och tvätt.

VA-anläggning	En anläggning som har till ändamål att tillgodose behov av vattentjänster för bostadshus eller annan bebyggelse.
VA-kollektiv	VA-kollektivet är benämningen på alla fastigheter som är anslutna till allmänt vatten och avlopp i en kommun.
VA-huvudman	Ägaren av den allmänna VA-anläggningen och den som ansvarar för drift och underhåll av den allmänna VA-anläggning. För Östhammars kommun är det Östhammar Vatten AB.
Vattenförekomst	En vattenförekomst är en specifik vattensamling i naturen av en viss geografisk storlek, till exempel en sjö eller en kustvik. Vilka vatten som är vattenförekomster beslutas av Vattenmyndigheterna.
Vattenskyddsområde	Vattenskyddsområden fastställs för att i ett långsiktigt perspektiv trygga en god vattenkvalitet för viktiga vattentäkter.
Vattentjänster	Dricksvatten, spillvatten, dagvatten gata och dagvatten fastighet.
Verksamhetsområde	Verksamhetsområde för allmänt VA är det område inom vilket vattenförsörjning, spillvatten och dagvatten har ordnats eller ska ordnas genom den allmänna VA-anläggningen. Kommunen ska genom kommunfullmäktige fastställa verksamhetsområdet med dess gränser.

Bostadsförsörjningsprogram 2024-2027

Innehållsförteckning

1 Syfte och bakgrund	3
2 Analys	3
2.1 Nuläge bostadsmarknaden	4
2.2 Demografisk utveckling.....	4
2.3 Arbetsmarknad, inkomst och utbildning.....	4
2.4 Bostadsbestånd och nyproduktion	4
2.5 Privatbostads- och hyresrättsmarknaden.....	5
2.6 Geografisk analys av tätorterna	5
2.7 Mått på bostadsbrist.....	5
2.8 Bostadsbehov för olika grupper.....	5
2.9 Efterfrågan på bostäder.....	6
2.10 Bostadsbehov.....	6
2.11 Vad händer med flyttmönster och boendepreferenser nu och framåt?	6
2.12 Den regionala utvecklingsstrategin.....	8
3 Målsättning.....	9
3.1 Kommunala verktyg för bostadsförsörjning	9
3.2 Särskilda gruppers behov.....	10
3.3 Bostadspolitiska mål för Östhammars kommun	12
4 Åtgärder	13
4.1 Östhammars kommun ska ha utrymme för befolkningstillväxt.....	13
4.2 Östhammars kommun ska tillvarata och förstärka de unika värden med skärgården, tätorterna och landsbygden för att skapa attraktiva boendemiljöer	13
4.3 Östhammars kommun ska genom nyproduktion främja ökad rörlighet i det befintliga bostadsbeståndet.....	13
4.4 Östhammars kommun ska säkerställa tillgång till grundläggande service och infrastruktur för att också öka attraktionskraften för landsbygden och skärgården som bostadsort.....	14
4.5 Östhammars kommun ska ha ett markinnehav som möjliggör en god	14
bostadsplanering	14
4.6 Stiftelsen Östhammarshem ska vara en aktiv aktör på bostadsmarknaden.....	14
4.7 Östhammars kommun ska ha en aktiv samverkan med samtliga aktörer på bostadsmarknaden	15

1 Syfte och bakgrund

Vid utarbetning av förslag till bostadsförsörjningsprogram har Östhammars kommun valt att utgå från kommunens bostadsmarknadsanalys, den ”stora boendestudien (Kairos Futures 2023) samt de regionala (regional utvecklingsstrategi resp. analys av regional bostadsmarknad, Uppsala län) och kommunala utvecklingsambitionerna.

Enligt bostadsförsörjningslagen ska programmet bl.a. innehålla:

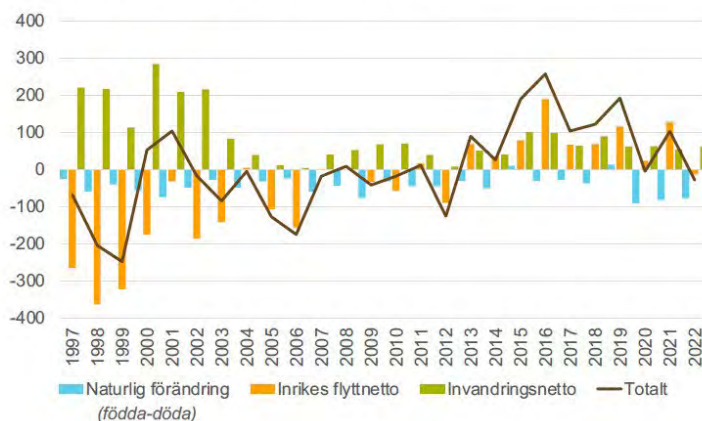
- A. Kommunens mål för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet
- B. Kommunens planerade insatser för att nå uppsatta mål
- C. Hur kommunen har tagit hänsyn till relevanta nationella och regionala mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen.

Planen sträcker sig över flera år, samtidigt som det är viktigt att inse att förutsättningarna kan förändras under genomförandet. Detta kan ge skäl att omvärdera delar av både målsättningar och insatser i programmet.

Det är viktigt att påpeka att Östhammars kommuns bostadsförsörjningsprogram (eller riktlinjer för bostadsförsörjning) i första hand är en process som ska införlivas i ordinarie verksamhet. Dokumentet ska ses som ett stöd för genomförandet.

Övergripande befolkningsutveckling i Östhammar

Dekomponerad befolkningsutveckling, Östhammar, 1997-2022

Östhammar har haft en varierande befolkningsutveckling under de senaste åren, med befolkningsökning som regel under 2010-talet och framåt, men med en minskad ökningstakt de senaste åren. Pandemin gav ett uppsving, med ökad befolkning under 2021, som avtog under 2022.

Invandringsnettot har varit konsekvent positivt under hela 2000-talet, men högre under 1990-talets slut än under mitten av 2010-talet, vilket hör till ovanligheterna. Den naturliga förändringen (födda minus döda) har varit i regel negativ under hela 2000-talet.

Inrikes flyttnetto varierar, och har haft en starkt positiv uppåttrend under 2000-talet, även om inrikes flyttnetto var svagt negativt år 2022.

Källa Stora Flytt- och boendestudien (Kairos Future)

2 Analys

September 2023 gav Östhammars kommun Svefa i uppdrag att genomföra en analys av bostadsmarknaden inför aktualiseringen av kommunens bostadsförsörjningsplan.

Analysen i sin helhet biläggs detta dokument och nedan följer en koncentrerad sammanfattning.

Av sammanfattningen framgår att det är många faktorer som påverkar bostadsmarknaden på kort och lång sikt. Det finns en påtaglig risk att göra sig skyldig till en grov förenkling genom att lyfta fram enskilda faktorer eller enskilda lösningar. Därför väljer vi att belysa just komplexiteten under avsnitten 2.1 – 2.12 nedan.

2.1 Nuläge bostadsmarknaden

- Svensk ekonomi är mycket svagare än normalt
- Kraftigt höjd ränta vilket lett till en bred nedgång på bostadspriserna
- Osäker bostads- och nyproduktionsmarknad
- Inbromsning av bostadsbyggandet
- Mycket svag efterfrågan på nyproduktion
- Svag positiv marknadstro bland hushållen

2.2 Demografisk utveckling

- Befolkningsstillväxt 5% under de senaste 10 åren i Östhammars kommun
- En åldrande befolkning
- Befolkningsprognos 5-6% de kommande 10 åren
- Den äldre befolkningen väntas växa mest
- Positivt flyttnetto
- Flest inflyttare är i 20års- och småbarnsåldern

2.3 Arbetsmarknad, inkomst och utbildning

- Tillverknings- och utvinningsindustrin dominerar
- Låg arbetslöshet
- En lägre andel av den arbetsföra befolkningen med eftergymnasial utbildning
- Något lägre medelinkomster
- Stora industrisatsningar de kommande femton åren (slutförvar kärnbränsle, nyöppning av järnmalmsgruva och en flygbränslefabrik). Detta kan skapa ett stort kompetensförsörjningsbehov samt ett tryck uppåt i medellönen.

2.4 Bostadsbestånd och nyproduktion

- Hög andel småhus /äganderätt
- Hög andel små lägenheter (enrummare och lägenheter med två rum och kök)
- Flyttströmmar hyres- och bostadsrätter främst i tjugoårsåldern. I 30- och 40årsåldern sker flyttströmmarna främst till äganderätter.
- Många äldre bor kvar i småhus. Möjligen i brist på alternativ.

- De senaste tio åren har 762 nya bostäder tillkommit med en jämn fördelning mellan småhus och lägenheter

2.5 Privatbostads- och hyresrättsmarknaden

- Prisuppgången de senaste tio åren är 80% för småhus och bostadsrätter
- Snittpriset för en bostadsrätt de senaste tolv månaderna är kkr 18 / kvm. Motsvarande genomsnittspris för småhus är kkr 22.
- Priset backade med 12% under tolv månadersperioden 2206/2306.
- Tomtmarken kostade ca kr 450 / kvm.
- Utropspriset för bostadsrätter under 2023 var ca kkr 41 /kvm
- Vakansgraden var mycket låg i den allmännyttiga bostadsstiftelsen med en genomsnittlig kötid om ca 2,5 år.
- Genomsnittshyran var kr 750 – 1040 per kvm /år.

2.6 Geografisk analys av tätorterna

- Det finns åtta tätorter, varav fem har fler än 300 invånare
- Östhammar är störst och har över fem tusen invånare och har flest flerfamiljshus i kommunen.
- Gimo är näst störst med högst andel invånare som bor i lägenheter
- Alunda har störst befolkningstillväxt
- I Österbybruk minskar andelen barn- och unga
- I Öregrund uppfördes en stor andel av bostäderna före 1920

2.7 Mått på bostadsbrist

- En betydligt högre andel av hushållen i Östhammars kommun har en ansträngd boendekonomi jämfört med riksgenomsnittet
- Andelen trångbodda är dubbelt så högt jämfört med riksgenomsnittet. Men det är inte säkert att det är ekonomin som driver trångboddheten. Något sådant samband har inte konstaterats. Det kan vara en brist på alternativ snarare.

2.8 Bostadsbehov för olika grupper

- Råder brist på bostäder för unga, studenter och nyanlända
- Brist på bostäder för unga kan drivas av brist på hyresrätter
- För närvarande har Östhammars kommun en balans mellan behov och utbud av bostäder för äldre och funktionsvarierade. Samtidigt har kommunen en åldrande befolkning. Det kan därför finnas skäl att planera för ett större behov i framtiden.

2.9 Efterfrågan på bostäder

- Det råder ett underskott på bostäder.
- Det bedöms finnas ett behov av bostäder i lägre prisklass, främst bostads- och hyresrätter.
- Bland målgrupperna äldre och bland småbarnsfamiljer är underskotten störst.
- Kommunen har ett attraktivt läge – med unika fördelar som närhet till vatten, en stark arbetsmarknad, vacker natur och en trygg närmiljö
- Det finns också faktorer att arbeta med för att kommunen ska växa. Det är bl.a. kvalitén i skolan, va-kapaciteten och kommunikation/infrastruktur

2.10 Bostadsbehov

- Vi har bedömt behovet efter Boverkets modell.
- Kommande tio åren väntas drygt 70 hushåll tillkomma årligen. Bostadsbyggnadsbehovet uppskattas till mellan 800 – 900 bostäder fram till år 2032.
- För närvarande ligger nyproduktionen under behovet. Samtidigt stärks förutsättningarna de kommande åren för att öka produktionen (VA-utbyggnad, ökad planberedskap och förtätning är några exempel på insatser som genomförs f.n.)

2.11 Vad händer med flyttmönster och boendepreferenser nu och framåt?

Under 2023 deltog Östhammars kommun som en av 17 kommuner i ”Den stora flytt- och boendestudien”. Studien genomfördes i samarbete med Sveriges Kommuner och Regioner och Kairos Future.

I studien genomlysas Östhammars kommuns förutsättningar och framtid som attraktiv boendekommun. Rapporten i sin helhet ligger som bilaga till detta program. I detta stycke redovisas några av de slutsatser kommunen tar med sig i sitt arbete med att säkra en god planering och bostadsförsörjning.

Östhammar, som är en mindre kommun strax utanför storstad (Stockholm) och större stad (Uppsala, Gävle), behöver säkra sin plats som en trygg kommun.

Östhammar har spännande möjligheter både i rollen som förväntat expansiv lokal arbetslivsspecialist med stort behov av industriteknisk kompetens, och i rollen som kransbygd till en mycket expansiv större stad med en stor tjänstearbetsmarknad. Möjligheterna att dra nytta av möjligheterna bygger helt och hållet på Östhammars förmåga att vara en attraktiv plats och att locka inflyttare till kommunen.

Flyttar och preferenser i olika livsfaser

Översikt över mest särskiljande dragen för varje livsfas

Livsfas	Alder (ca)	Flyttmotiv	Plats-preferenser	Bostads-preferenser	Kommun som gynnas
Första frihetsfasen	18-26	Flytta hemifrån, studier, prova något nytt, minskade restider, bättre framtidsutsikter	Utbildningsmöjligheter, nöjesutbud, många unga, co-working, restauranger/caféer	Möjlighet hyra ut, "smart", nybyggd och modern, bilpool, billig	Storstäder och större städer, t. ex: Solna, Sundbyberg, Uppsala, Malmö, GBG, Umeå
Ansvarsåren	27-44, Med-följande 0-17	Barnvänligare plats, bättre livskvalitet, flytta ihop, nytt arbete, bättre bostad	Nära till förskolor/skolor, bra skolor/förskolor, barnvänligt, bra arbets- och utbildningsmöjligheter	Stor yta, plats jobba hemifrån, odlingsmöjligheter, "smart", möjlighet hyra ut	Kransbygd till storstad och större stad, t. ex: Trosa, Vellinge, Staffanorp, Svedala, Nykvarn
Andra frihetsfasen	45+	Bättre livskvalitet, närmare barn/barnbarn, billigare bostad, attraktiv plats, dröm	Nära vatten, nära natur, lugnt, låg risk för ras, skred, erosion pga klimat, vackert	Balkong/veranda, snabbt pålitligt internet, fin trädgård/uteplats, tyst, lite insyn	Kommuner med stilla charm med vatten, t. ex: Trosa, Borgholm, Båstad, Sotenäs

Ur kompetensförsörjningsperspektivet är det viktigt att Östhammar kan vara attraktivt för en lite yngre grupp av flyttare.

Myset gör entré som basfaktor för bostadsattraktivitet

De viktigaste bostadskvaliteterna 2015 och 2023.

	2023	2015
	<ul style="list-style-type: none"> Bra planlösning <i>Lägenhet</i> Balkong/veranda Bra läge Ljust och fräscht Tyst Mysig Bra förvaringsmöjligheter 	<ul style="list-style-type: none"> Bra planlösning <i>Radhus</i> Balkong/veranda Ljust och fräscht Tyst Fin trädgård/uteplats Mysig Bra förvaringsmöjligheter
	<ul style="list-style-type: none"> Bra planlösning <i>Lägenhet</i> Bra läge Ljust och fräscht Tyst Platsen bostaden är belägen Ej renoveringsbehov 	<ul style="list-style-type: none"> Bra planlösning <i>Radhus</i> Ljust och fräscht Balkong/veranda Tyst Bra läge Fin trädgård/uteplats Platsen bostaden är belägen
	<ul style="list-style-type: none"> Fin trädgård/uteplats <i>Villa</i> Bra planlösning Mysig Bra läge Tyst Ljust och fräscht Bra förvaringsmöjligheter 	<ul style="list-style-type: none"> Fin trädgård/uteplats <i>Villa</i> Bra planlösning Tyst Bra läge Platsen bostaden är belägen Balkong/veranda Ljust och fräscht

För att locka unga och barnfamiljer att bosätta sig i kommunen är det särskilt viktigt att stärka nöjdheten med grundskolan och att en större andel har behörighet till gymnasiet efter att de slutat nian.

Barnens och de ungas behov är viktigt för kommunen att ta hänsyn till. Det behöver märkas tydligare med avseende på exempelvis trygghet, möjligheter till en meningsfull fritid, kulturutbud och möjligheter att transportera sig mellan hemmet och förskola/skola.

För att möta framtida kompetensbehov har kommunen valt att prioritera följande målgrupper för det fortsatta bostadsexploateringsarbetet:

Slutsatser för Östhammar: prioriterade målgrupper för kommunen

Yngre teknisk kompetens

- Det viktigaste för att attrahera målgruppen **yngre teknisk kompetens** är att Östhammar erbjuder en arbets- och bostadskarriär med möjlighet att rota sig på platsen.
- Gruppen flyttar ofta till en lägenhet men en villaflytt hägrar på lite sikt. En funktionell plats som ändå är lugn och naturnära är idealet, vilket också speglar bostadsidealet, där läget är viktigt. En mainstreambostad* av högre standard attraherar gruppen.
- På ett jobb är en bra lön och utvecklingsmöjligheter med bra balans arbete/fritid A och O.

Närbarnfamiljer

- Det viktigaste för att attrahera målgruppen **närbarnfamiljer** är att Östhammar erbjuder den plats och bostad föräldrarna drömt om som uppväxtmiljö för barnen.
- Centralt för detta är, vid sidan av bra förskolor och skolor, en mysig och rejäl bostad, idealet är lugnt och naturnära men ändå med tillgång till urbant utbud. Bostadsarketyperna mainstreambostaden, avskilda, men även sociala bostaden* attraherar gruppen.
- Möjlighet till distansarbete är helt avgörande för gruppen, som lär jobba i Uppsala eller Stockholm.

Välfärdskompetens

- Det viktigaste för att attrahera målgruppen **välfärdskompetens** är att Östhammar erbjuder en trygg plats med prisvärt och mysigt boende.
- Välfärdskompetensen är starkt trygghetsorienterad och sätter en mysig miljö mycket högt. Bostadsarketyperna mainstreambostaden, avskilda, men även sociala bostaden* attraherar gruppen.
- På arbetsplatsen är relationer och välbefinnande i fokus, där det är viktigt med en bra chef och inte för mycket stress på arbetet.

2.12 Den regionala utvecklingsstrategin

Östhammars kommun har en viktig roll att spela i det regionala utvecklingsarbetet.

I det här bostadsförsörjningsprogrammet har vi satt särskilt fokus på att bidra till ett hållbart växande Uppsala län. Där förstärker och utvecklar vi trygga och attraktiva livsmiljöer med god tillgänglighet och bostäder efter behov. ”Vi har en livskraftig miljö och natur, där länet bidrar till den ekologiska återhämtningen samtidigt som vi är långsiktigt växande.

En regional hållbar samhällsplanering och infrastruktur gör att länet står långsiktigt robust och har en god förmåga att hantera påfrestningar . I Uppsala län tillgodoser vi både nuvarande och kommande generationers behov.”

Vi ortsutvecklingsinsatser stärker vi även det regionala arbetet med ”säkra och attraktiva städer och livsmiljöer.

I takt med att Östhammars kommun växer krävs samordning för att säkra en god bebyggd miljö med bostäder och lokaler efter behov . ”Den fysiska livsmiljöns utformning har stor betydelse för länets miljöpåverkan samt invånarnas hälsa och välbefinnande, varför det är viktigt att beakta hur våra fysiska och sociala miljöer är planerade. Det är av vikt att våra livsmiljöer är utformade efter invånarnas olika behov, värnar vår natur och kulturmiljöer samt främjar hälsa.”

3 Målsättning

3.1 Kommunala verktyg för bostadsförsörjning

Det finns ett antal verktyg som en kommun kan använda sig av för att skapa goda bostäder och bra boendemiljö.

Vissa är självklara och används redan idag, andra är mindre utnyttjade men borde på ett tydligare sätt ingå i strategierna som medel att främja en väl fungerande och attraktiv bostadsmarknad i Östhammars kommun.

Kommunens *planmonopol* är centralt för möjligheterna att bedriva lokal bostadspolitik och att planera goda bostadsområden. Med stöd av det kommunala planmonopolet enligt plan- och bygglagen (PBL), har kommunen det samlade ansvaret för arbetet med översiktsplaner och detaljplaner, vilket i sin tur styr användningen av mark, vatten och bebyggelseutvecklingen i kommunen. Genom detta kan kommunen bestämma när och var en utbyggnad ska ske samt hur bebyggelsen ska utformas. Planmonopolet innebär dock inte att kommunen måste genomföra allt planarbete själva. Att ta hjälp av aktiva intresserade byggbolag kan både öka kompetensen och effektivisera processerna. Kommunen måste dock ha tydliga spelregler för hur ett deltagande i planarbetet ser ut och behandla alla byggbolag lika.

Översiktsplanen beskriver hur markanvändningen bör se ut och pekar ut möjliga utbyggnadsområden för bostäder. Det första steget mot en god bostadsplanering tas i kommunens översiktsplan som är en långsiktig strategi för utveckling av kommunens mark- och vattenområden. Där anges var nya bostadsområden bör placeras och vilken utvecklingsriktning för bebyggelsen som kan bli aktuell. Översiktsplanen utgör därmed också ett underlag för en god markberedskap. Östhammars kommuns översiktsplan antogs år 2023 och är vid sidan av detta dokument kommunens viktigaste strategidokument för bostadsplaneringen.

Kommunens markinnehav är en strategisk resurs för planeringen och förutsätter även att en aktiv markpolitik bedrivs. Kommunens inriktning vad gäller utveckling och förvaltning av kommunalt markinnehav samt eventuell satsning på nya strategiska markköp påverkar möjligheterna för kommunen att kunna styra bostadsbyggandet.

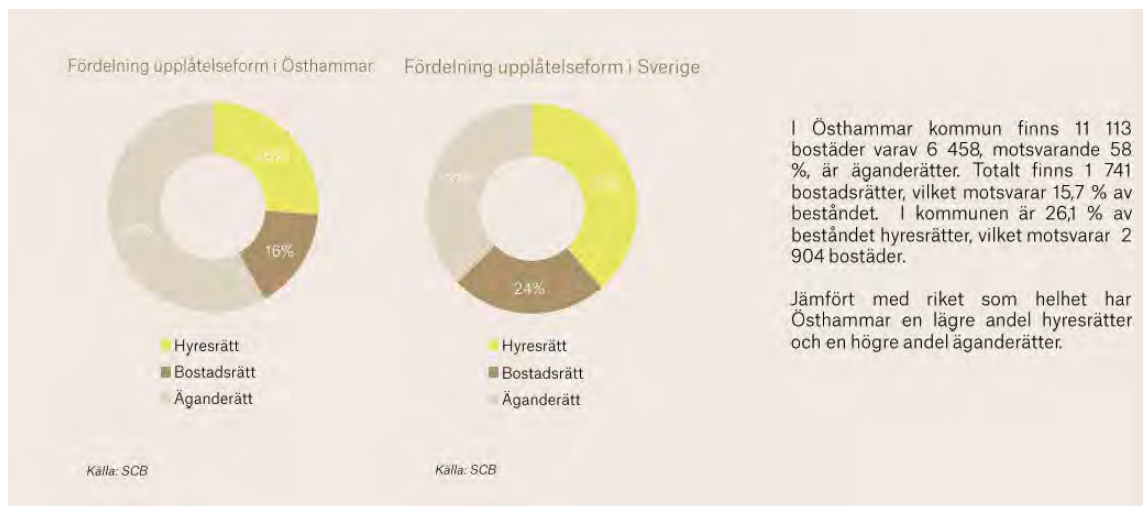
Kommunen kan styra exploateringen till önskad inriktning genom markanvisningsavtal och exploateringsavtal. Tillsammans med detaljplaner kan dessa instrument också användas för att få ett så varierat bostadsutbud som möjligt. När kommunal mark planläggs och tilldelas exploatör kan kommunen ställa särskilda villkor som styr inriktningen på bostadsbyggandet. Genom att differentiera markpriserna utifrån läge och önskad upplåtelseform kan kommunen påverka inriktningen på bostadsbyggandet

God planberedskap genom antagna detaljplaner är en förutsättning för bostadsplaneringen. De områden som pekas ut i översiktsplanen och dess fördjupningar och som politiken prioriterat utifrån mål och riktlinjer för en långsiktigt hållbar utveckling av kommunen bör prioriteras. Arbetet med en detaljplan ligger sedan till

grund för att bevilja bygglov. Planprocessen följer den i PBL reglerade processen som i Östhammars kommun (och även i de flesta andra kommuner) tar mellan 1,5-2 år att nå antagande i bygg-och miljönämnden/kommunfullmäktige.

I kommunens budget avsätts medel för de investeringar som behövs för att genomföra planen.

Östhammars kommun har ett allmännyttigt kommunal bostadsstiftelse, Stiftelsen Östhammarshem. Stiftelsen förvaltar cirka 2.000 hyresrätter. Det gör stiftelsen till den i särklass största bostadsfastighetsägaren i kommunen.

Östhammars kommun har en ambition att växa. Med en allt större andel äldre i kommunen betyder detta att ett starkt positivt flyttnetto blir en viktig indikator för kommunens utvecklingsarbete (och i förlängningen förmågan att kompetensförsörja såväl välfärd som lokalt näringsliv). Därför har följande inriktning pekats ut för det kommunala mark-och exploateringsarbetet:

1. Ökad inflyttning till Alunda och till Östhammar
2. Öka antalet färdigställda bostäder
3. Säkerställa lagakraftvunna detaljplaner för bostäder och kommersiellt ändamål utifrån identifierade behov och utvecklingsplaner

3.2 Särskilda grupperns behov

Förutsättningarna varierar för olika grupper av hushåll på bostadsmarknaden. De grupper som har svårare än andra att få tillgång till en bostad är särskilt äldre, unga, studenter, nyanlända och personer med funktionsnedsättning. Östhammars kommuns bostadspolitik måste tillgodose alla medborgares och kommande medborgares behov.

Det är till stor del marknaden som styr bostadsbyggandet i en kommun. Samtidigt kan en kommun, bl.a. genom allmännyttan, påverka förutsättningarna för bl.a. resurssvaga

grupper ("Bostad sökes - slutrapport från den nationella hemlöshetssamordnaren", S 2014-2019).

3.2.1 Äldre

Äldre kommer framöver att utgöra en allt större grupp i Östhammars kommun. Med stigande ålder följer särskilda behov i bostaden och närmiljön. Äldre vill gärna bo kvar i sina bostadsområden, men är i behov av bättre tillgänglighet. Man vill ha möjligheten att kunna byta ut villan mot t.ex. en marklägenhet inom det egna bostadsområdet.

Att kunna bo kvar i sitt bostadsområde är en viktig social aspekt.

Äldre har, liksom alla andra ålderskategorier, olika behov av bostäder beroende på hur livssituationen ser ut. Många bor kvar hemma men har stöd av hemtjänst. När man behöver mer stöd kanske man bor på seniorboende, trygghetsboende eller omvårdnadsboende.

Seniorboende och trygghetsboende är olika typer av ordinärt boende, det vill säga ett boende som kan hyras eller köpas på den öppna marknaden utan biståndsbedömning.

Gemensamt är att lägenheterna har god tillgänglighet och att det finns någon form av gemensamhetslokal i huset. I trygghetsbostäder är lägenheterna förbehållna äldre personer över 65 år och har även en tillgång till personal under vissa tider.

Omvårdnadsboende är en enhetlig benämning på de särskilda boendeformer för äldre som kräver en biståndsprövning och ett beslut från kommunen. Fler seniorbostäder behövs på landsbygden för att de äldre ska kunna bo kvar på hemorten och att andra hushållskategorier ska få tillgång till befintliga småhus istället för att förlita sig på nyproduktion. Seniorer är en nyckel till flyttkedjor vilket innebär att bristen på lämpliga bostäder för seniorer har betydelse för hela bostadsmarknaden. Det befintliga bostadsbeståndet har i nuläget omfattande brister vad avser ändamålsenliga och tillgängliga lägenheter för äldre/seniorer. Det är därför rimligt att anta att särskilt målgruppsanpassade konceptboenden skulle kunna ha en given plats på marknaden.

3.2.2 Unga och studenter

Ungas/studenters situation på bostadsmarknaden är bland annat beroende av utbudet av lämpliga bostäder samt möjligheten att kunna efterfråga önskad bostad med tanke på prisläget. Gruppen är blandad men har som grupp oftast sämre ekonomiska förutsättningar än många andra i konkurrensen om små lägenheter. Oftast eftersträvas bostäder i goda pendlingslägen och där konkurrerar gruppen med andra ekonomiskt starkare grupper.

3.2.3 Nyanlända

Antalet nyanlända har minskat kraftigt de senaste åren bland annat på grund av att färre får uppehållstillstånd och senaste årets pandemi. Sverige har tidigare tagit emot många flyktingar och har arbetat för att kunna erbjuda de som kommit till landet en bra tillvaro.

När asylsökande fått uppehållstillstånd behöver de en bostad och kommunen har avtal om att tillhandahålla ett visst antal platser per år.

Det är svårt att planera vilken storlek på boendet som behövs men då det blivit något lättare att få tag i bostäder är nuvarande mottagning hanterbar. När personer har fått permanent uppehållstillstånd följer de nyanlända samma flyttmönster som gäller för inrikesfödda, det vill säga att en viss procent flyttar till storstadsregioner för möjligheterna att få arbete och för den sociala situationen.

Kommunens verksamhet för ensamkommande barn är idag väldigt liten.

3.2.4 Personer med funktionsnedsättning

Kommunen har skyldighet att tillhandahålla bostäder till de personer med funktionsnedsättning som fått beslut om särskild service enligt Lagen om stöd och service (LSS) och Socialtjänstlagen (SoL). Det finns två typer av bostäder som kommunen har ansvar för: gruppboende och serviceboende.

Gruppboende är till för personer med omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov och där personal finns tillgänglig dygnet runt. Det är en liten grupp av bostäder om 4-6 lägenheter grupperade kring gemensamma utrymmen.

Serviceboende är en mellanform mellan eget boende och gruppboende. Om det finns flera serviceboenden i ett bostadsområde ska det finnas gemensamma utrymmen för service och gemenskap i närheten av dem. Bostäderna ska vara integrerade i ett bostadsområde.

Utöver ovanstående kan kommunen även anvisa särskilt anpassad bostad för vuxna, som är en bostad med viss grundanpassning men utan fast bemanning.

3.3 Bostadspolitiska mål för Östhammars kommun

Östhammars kommun har formulerat sju mål för sin bostadspolitik. Dessa är:

- i. Östhammars kommun ska ha utrymme för befolkningstillväxt
- ii. Östhammars kommun ska tillvarata och förstärka de unika värdena med skärgården, tätorterna och landsbygden för att skapa attraktiva boendemiljöer
- iii. Östhammars kommun ska genom nyproduktion främja ökad rörlighet i det befintliga bostadsbeståndet
- iv. Östhammars kommun ska säkerställa tillgång till grundläggande service och infrastruktur för att också öka attraktionskraften för landsbygden och skärgården som bostadsort
- v. Östhammars kommun ska ha ett markinnehav som möjliggör en god bostadsplanering
- vi. Stiftelsen Östhammarshem ska vara en aktiv aktör på bostadsmarknaden
- vii. Östhammars kommun ska ha en aktiv samverkan med samtliga aktörer på bostadsmarknaden

4 Åtgärder

Inom vart och ett av målområdena har åtgärder formulerats. Dessa åtgärder ska i genomförandefasen fördelas på ansvariga verksamheter och enheter inom nämnder och förvaltning.

4.1 Östhammars kommun ska ha utrymme för befolkningstillväxt

I det långsiktiga strategiska arbetet med, t. ex. översiktsplan, planreserv och strategiska markförvärv ska befolkningstillväxt möjliggöras.

Befolkningstillväxten de senaste tio åren har varit ca 4,6%.

Genom att kommunen aktivt förädlar sina miljöer och driver fram nya attraktiva bostäder investerar kommunen i en ökad tillväxttakt. Särskild fokus ska läggas på yngre personer inom de tre prioriterade målgrupperna (se avsnitt 2.11 ovan).

4.2 Östhammars kommun ska tillvarata och förstärka de unika värden med skärgården, tätorterna och landsbygden för att skapa attraktiva boendemiljöer

Östhammars kommuns styrka attraktiva livsmiljöer inom nära avstånd till arbete, studier och friluftsliv .

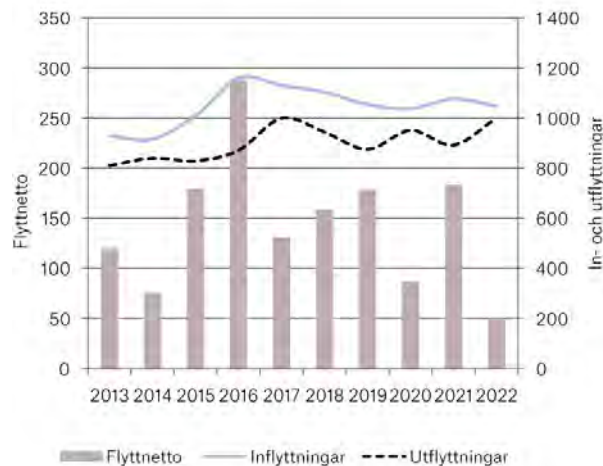
Inom kommunen kan man välja att bo sjönära , i skärgården, i bruksmiljö eller i en småstad. Miljöerna ska utvecklas på sina egna premisser för att bibehålla kvalitet, samtidigt som nytillskott ska förstärka det genuina.

I Östhammars kommun är det nära till allt och genom att stärka kommunikation och tillgången till bredband kan de upplevda avstånden minskas. På så vis blir Östhammars kommun än mer attraktivt

4.3 Östhammars kommun ska genom nyproduktion främja ökad rörlighet i det befintliga bostadsbeståndet

Nyproduktion av bostäder frigör bostäder i det befintliga beståndet vilket gynnar debutanter och ekonomiskt resurssvaga grupper på bostadsmarknaden genom att det uppstår flyttkedjor. Av detta resonemang följer att nyproduktionen kan tjäna ett viktigt syfte både om den riktar sig direkt till de utpekade prioriterade målgrupperna (2.11), likväl som om nyproduktionen riktar sig till målgrupper som idag bor i bostäder som efter en överlåtelse kan vara attraktiva för samma målgrupp.

Genom att bl.a. markanvisa kommunala detaljplaner i attraktiva marknadslägen respektive variera utbudet vill kommunen stimulera en ökad nyproduktion av objekt till utpekade målgrupper.

De senaste tio åren har ca 10 500 personer flyttat till kommunen, samtidigt som ca 9 000 flyttat från kommunen. Det blir ett genomsnittligt flyttnetto om ca 150 personer. De stora åldersgrupperna som flyttar till kommunen är personer i åldern 23-33 år.

4.4 Östhammars kommun ska säkerställa tillgång till grundläggande service och infrastruktur för att också öka attraktionskraften för landsbygden och skärgården som bostadsort

Traditionella värden, såsom goda kommunikationer, bra service och infrastruktur ska alltid kombineras med närmiljöer av hög kvalitet för att förbättra marknadsförutsättningarna.

4.5 Östhammars kommun ska ha ett markinnehav som möjliggör en god bostadsplanering

Ett markinnehav på strategiska platser ger större utrymme till att råda över kommunens utveckling och ger bättre möjligheter att skapa planeringsberedskap för bostäder.

4.6 Stiftelsen Östhammarshem ska vara en aktiv aktör på bostadsmarknaden

Den kommunala bostadsstiftelsen är en viktig aktör på bostadsmarknaden och ska bidra till bostadsförsörjningen genom god förvaltning men också nyproduktion med god ekonomi och kvalitet.

Stiftelsen Östhammarshem ska även underlätta kommunal lokalplanering.

4.7 Östhammars kommun ska ha en aktiv samverkan med samtliga aktörer på bostadsmarknaden

Östhammars kommun ska arbeta tillsammans med fastighetsägare, mäklare, byggbolag, bostadsföretag och andra aktörer på bostadsmarknaden för att ha aktuell kunskap, ge god service och stimulera utvecklingen

 <p>Kärnbränsleförvar Placering: Söderviken, nära Forsmark Avser: Slutförvar för 12 000 ton använt kärnbränsle. Byggs på 500 m djup. Tunnelar ska uppgå till 60 km. Planerad byggstart under 2020-talet och klar för drift 10 år senare. Fullt utbyggt ca 2080-talet. Investering: 13 mdkr Bemanning: Upp till 400 vid bygg och 250 vid drift</p>	 <p>Utbyggnad av SFR Placering: Forsmark Avser: Utökning av lagret för lågaktivt avfall. Dagens anläggning rymmer 63 000 m³ och är tänkt att utökas med ytterligare 117 000 m³. Planerad byggstart hösten 2024 Investering: 4 mdkr Bemanning: Upp till 200 vid bygg och 25 vid drift</p>	 <p>Flygbränslefabrik Placering: Forsmark Avser: SAS, Vattenfall, Shell och LanzaTech undersöker möjligheten världens första storskaliga produktionsanläggning för syntetiskt flygbränsle. Förutsatt ett investeringsbeslut kan produktionen starta 2027. Investering: 800 miljoner € Bemanning: 50 arbetstillfällen</p>	 <p>Fossilfri gruva Placering: Dannemora Avser: Planering av återöppning av gruvan som ska förse europeiska marknaden med ca 1,1 miljoner ton koldioxidfri malm årligen. Ambition att inleda produktion år 2025. Investering: 4 mdkr Bemanning: Ca 200 lokala arbetstillfällen (inkl underleverantörer).</p>
---	--	---	--

Stora industrietableringar i Östhammars kommun de kommande femton åren ställer krav på kompetensförsörjning, samordning och samarbeten. Östhammars kommun är aktiva för att bidra till att satsningarna ges goda förutsättningar och till att ge dagens och morgondagens kommuninvånare en bostad.

5 Bilagor

Stora flytt- och boendestudien, Kairos Future 2023

Bostadsmarknadsanalys inför Bostadsförsörjningsprogram, Svefa 2023

Bostadsmarknadsanalys

INFÖR BOSTADSFÖRSÖRJNINGSPROGRAM

Östhammar kommun
SEPTEMBER 2023

Innehållsförteckning

- 3. Bakgrund
- 4. Nulägesanalys bostadsmarknaden
- 12. Demografisk utveckling
- 24. Arbetsmarknad, inkomst och utbildning
- 31. Marknadsförutsättningar: Bostadsbestånd och nyproduktion
- 52. Geografisk analys
- 74. Bostadsbehov som inte tillgodoses på lokala marknaden
- 99. Efterfrågan och bostadsbehov
- 111. Slutsatser och rekommendationer

Bakgrund

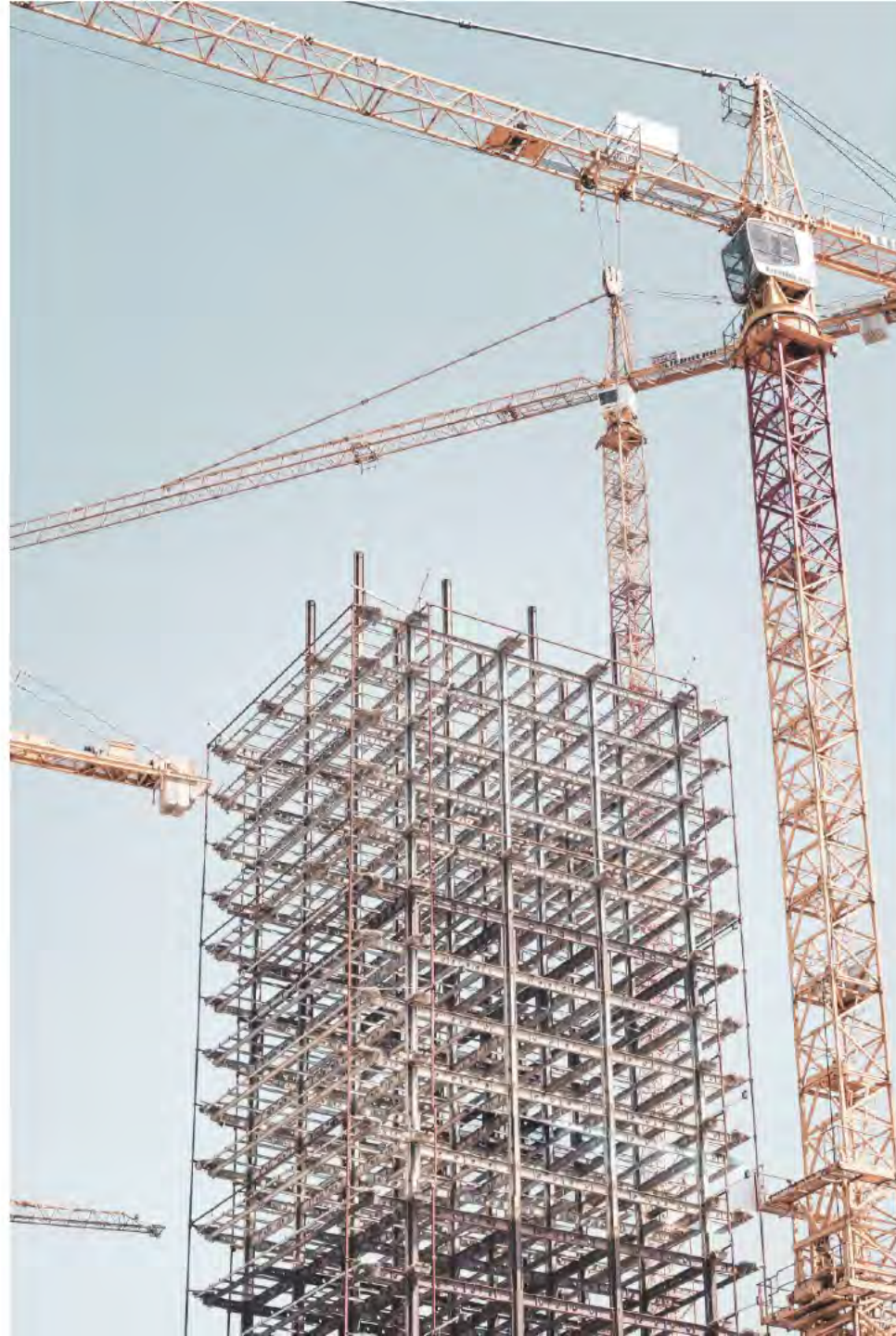
Östhammar kommun har i dialog med Svefa efterfrågat en bostadsmarknadsanalys. Målet med analysen är att undersöka de aspekter som omnämns i Lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar:

- Demografisk utveckling
- Marknadsförutsättningar
- Bostadsbehov som inte tillgodoses på lokala marknaden

Syftet med analysen är att den skall fungera som ett underlag till utformning av kommande riktlinjer för bostadsförsörjning.

Analysen är avsedd för internt bruk och kan komma att fungera som ett beslutsunderlag inför framtida bostadsplanering samt verka som ett stöd för hur kommunen kan bidra med balans på bostadsmarknaden.

Teodora Jevdic & Katrin Wallensjö, Svefa
Stockholm, september 2023

Nulägesanalys bostadsmarknaden

Översikt: Nuläge bostadsmarknad

Osäker bostadsmarknad men svagt positiv marknadstro

Sverige rör sig mot en lågkonjunktur med mycket svagare ekonomi än normalt. Till följd av penning- och finanspolitiska stimulanser under pandemin och störningar i globala transport- och leveranskedjor började inflationen stiga. Efter Rysslands invasion av Ukraina i slutet av februari 2022 steg råvaru-, livsmedels- och energipriser ytterligare vilket gjorde att inflationen blev allt högre. Till följd av detta höjdes styrräntorna snabbt, från 0 % i april 2022 till dagens 3,75 % (juli 2023) i ett försök att stävja den stigande inflationen. Riksbanken signalerar att räntan kan komma att höjas minst en gång till i år.

De kraftigt höjda räntorna har lett till en bred nedgång av bostadspriserna och en tydlig minskad aktivitet på nyproduktionsmarknaden. Från toppen i mars 2022 till botten i december 2022 föll bostadsrättspriserna med 13%. Sedan dess har priserna stigit för att sedan falla igen, vilket tyder på en osäker bostadsmarknad. Under de senaste 12 månaderna har snittköpeskillingen "enbart" backat 2,4 %.

Kraftigt stigande kapitalkostnader, bygg- och exploateringskostnader i kombination med en svag bostadsmarknad medför en fortsatt stor osäkerhet avseende nyproduktion för bostäder. Bostadsbyggandet har sjunkit 65% under det andra kvartalet 2023 jämfört med motsvarande period 2022. Antalet affärer avseende nyproducerade bostäder på privatbostadsmarknaden har minskat kraftigt. Under det andra kvartalet 2023 låg en nyproducerad bostad ute till salu i snitt 249 dagar, vilket kan jämföras med 87 dagar under samma kvartal föregående år. Flertalet bostadsutvecklare har sänkt priserna eller erbjudit avgiftsrabatter för att underlätta försäljning.

Marknadstron är en viktig faktor för privatbostads- och nyproduktionsmarknaden. Boprisindikatorn har sedan hösten 2022 rört sig uppåt, vilket tyder på att fler hushåll tror på stigande priser. Detta pekar på en ökad optimism bland hushållen.

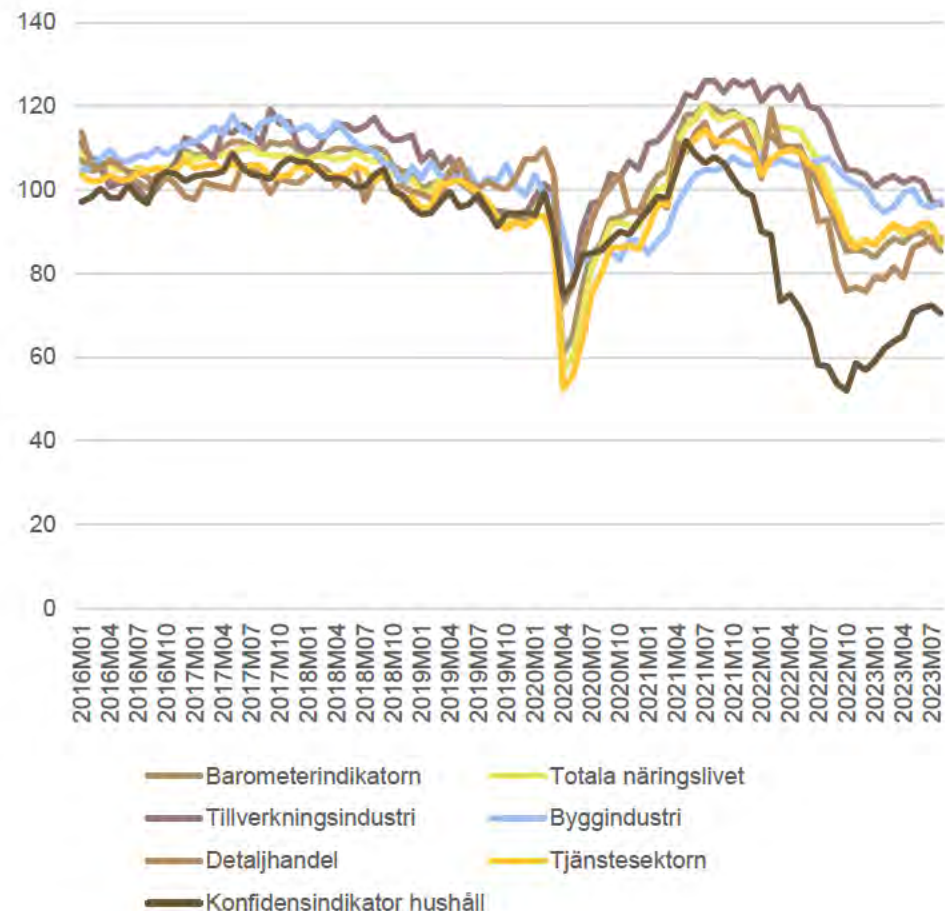

Sveriges ekonomi är mycket svagare än normalt

Konjunktoren i Sverige har kraftigt bromsat in. Inflationen är exceptionellt hög och uppgick till 7,5% i augusti. Riksbanken bedömer att inflationen kommer vara fortsatt hög under 2023 med en gradvis nedgång i slutet av 2023 med en fortsatt nedgång under 2024.

För att motverka inflationen höjde Riksbanken styrräntan med 0,25 % till 4,00 % i september. Räntan kan komma att höjas ytterligare. Utvecklingen är mycket osäker men inflationen förväntas falla tillbaka och vara nära inflationsmålet 2024.

Barometerindikatorn indikerar att ekonomin är mycket svagare än normalt och minskade i augusti med 2,5 enheter (85,2) jämfört med föregående månad. Nedgången förklaras av företagens förväntningar på framtida produktion. Tillverkningsindustrins konfidensindikator minskade med 4,8 enheter i juli och ytterligare 0,9 i augusti. Bygg- och anläggningssektorn var den enda av konfidensindikatorerna som ökat, +1,4 enheter. Detaljhandels konfidensfaktor minskade med -0,3 enheter. Hushållens konfidensindikator sjönk med 2,1 enheter och ligger fortsatt på historiskt låga nivåer.

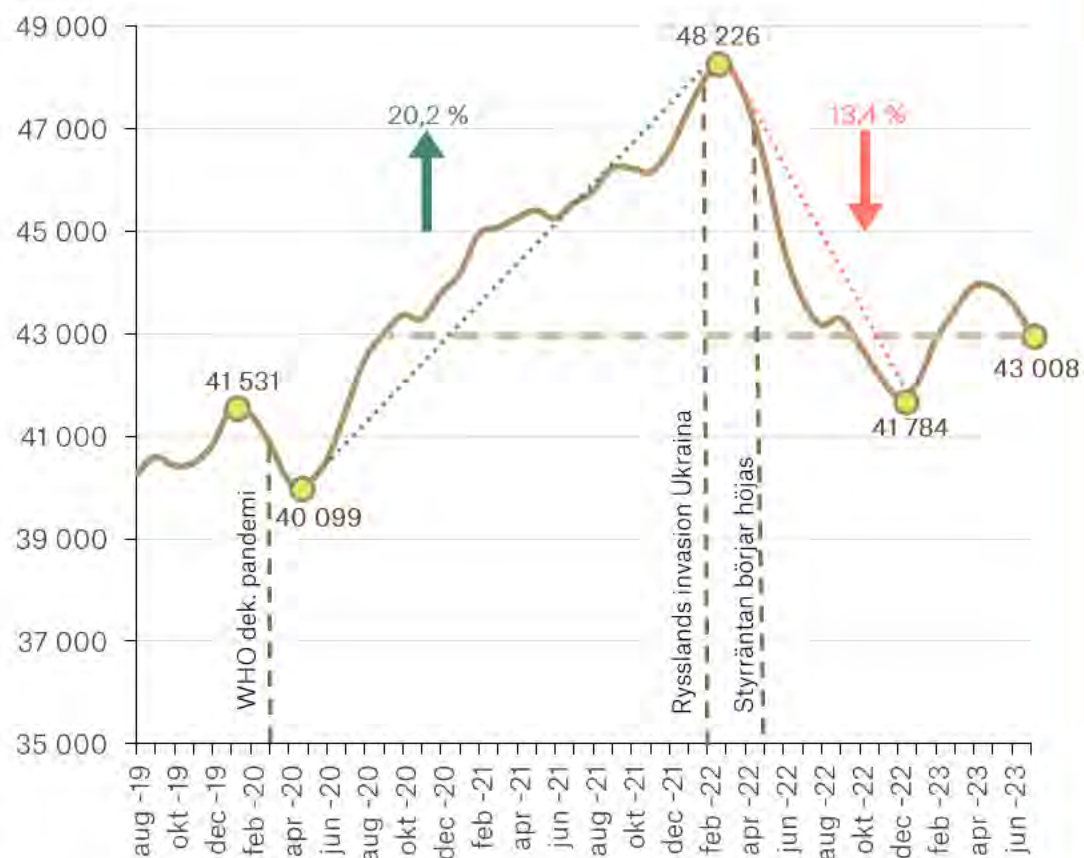
Källa: Konjunkturinstitutet (avser augusti 2023)

Osäker bostadsmarknad

Medelpriset för en bostadsrätt i Sverige uppgick till cirka 38 300 kr/kvm under 2019. Priserna toppade i januari 2020 och uppgick då till cirka 41 500 kr/kvm innan de vände neråt i samband med pandemins utbrott. Bostadsrättspriserna backade med 3,4 % från toppen i januari till maj 2022 innan priserna började öka expansivt.

Priserna toppade i mars 2022 och hade då ökat med drygt 20 % under två år och uppgick till 48 300 kr/kvm. Inflationen började därefter stiga till följd av omfattande penning- och finanspolitiska stimulanser under pandemin och störningar i globala transport- och leveranskedjor. Efter Rysslands invasion av Ukraina i slutet av februari 2022 steg råvaru-, livsmedels- och energipriser ytterligare vilket gjorde att inflationen blev allt högre. Till följd av detta höjdes styrräntorna snabbt, från 0 % i april 2022 till dagens 3,75 %. Bostadspriserna vände neråt i takt med att räntan höjdes.

I december 2022 uppgick snittköpeskillingen för en bostadsrätt till cirka 41 800 kr/kvm, vilket är nedgång med 13,4% sedan toppen. Sedan dess har priserna både gått upp och ner och bostadsmarknaden befinner sig i ett mycket osäkert läge. Under juli 2023 uppgick snittköpeskillingen till 43 000 kr/kvm, vilket är 10,8 % lägre än toppen i mars 2022 men i nivå med priserna under hösten 2020.

Källa: Bostadsrättspriser Sverige (Svensk Mäklarstatistik) & Svefa

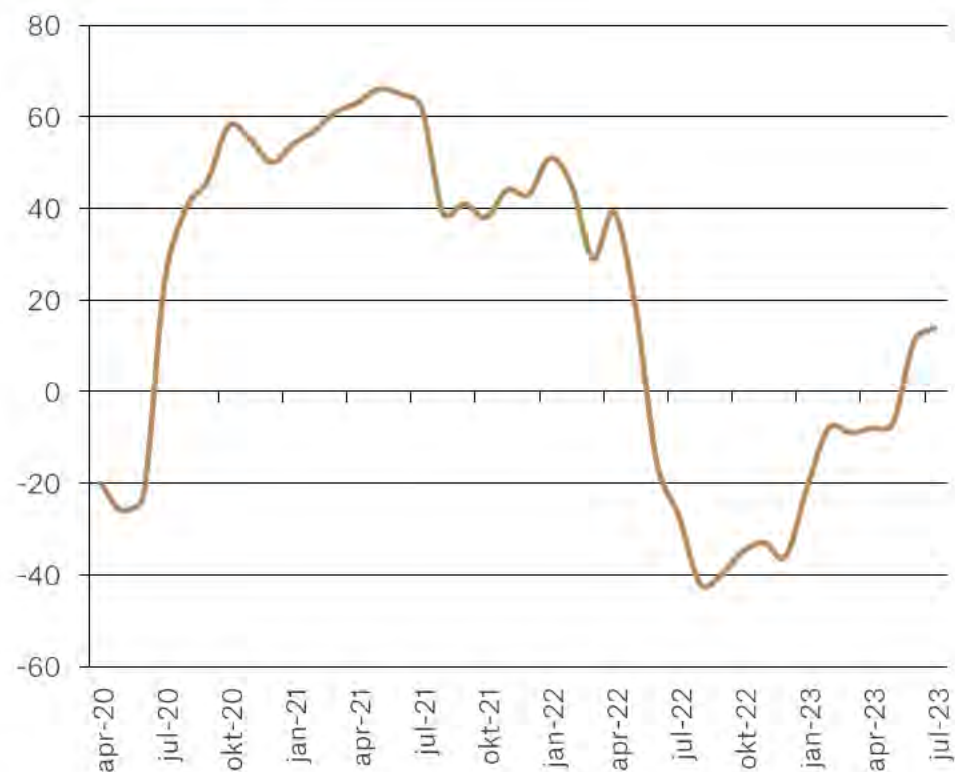
Marknadstron har stabiliserats från väldigt låga nivåer

Efterfrågan

Fram till och med 2021 har låga bostadsräntor och förväntan om fortsatt låga räntor framöver bidragit till att stimulerat efterfrågan och därmed driva upp bostadspriserna. De låga räntorna har samtidigt även motverkat en minskad efterfrågan med hänsyn till tidigare införda restriktioner som skuldkvotstak och amorteringskrav. Med anledning av den nu höga inflationen och den kraftigt höjda styrräntan ökar osäkerheten kring efterfrågan framöver pga. ett högre och osäkert ränteläge för bostadskonsumenterna.

Marknadstron är en viktig faktor för privatbostadsmarknaden vad gäller nyproduktion. Under hösten 2021 och under inledningen av 2022 låg boprisindikatorn relativt stabilt men avtagande vilket då indikerade en något minskad tro på fortsatta prisuppgångar. En nivå som låg mer eller mindre oförändrad fram till utvecklingen och oron i omvärlden under första delen av 2022. I takt med noterade prisnedgångar på bostadsmarknaden och räntehöjningar minskade marknadstron tydligt och boprisindikatorn sjönk kraftigt till den lägsta nivån sedan finanskrisen (och något under nivån i inledningen av pandemin). Under hösten 2022 har marknadstron stabiliserats och boprisindikatorn rörde sig uppåt under första hälften av 2023 från tidigare låga nivåer.

Boprisindikatorn

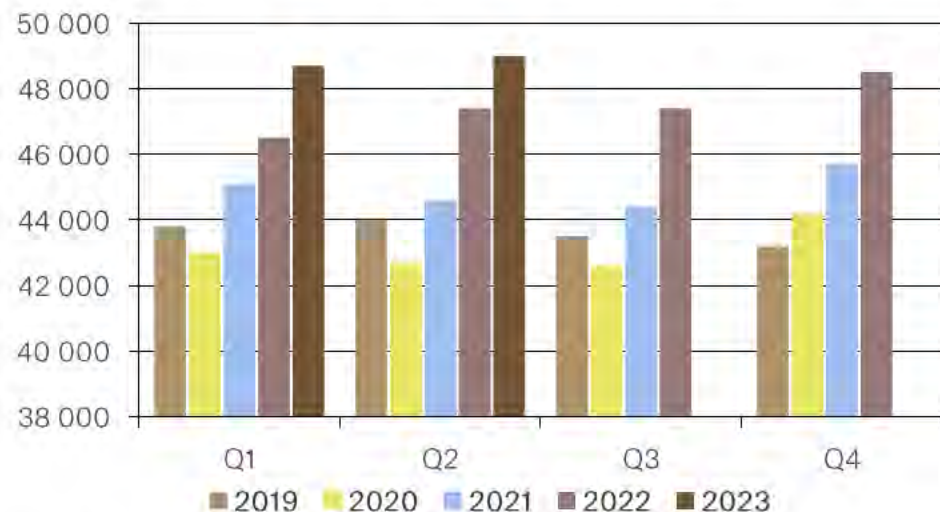

Källa: Demoskop på uppdrag av SEB

Nyproduktionsmarknaden

Kvadratmeterpris på utbud (medel)

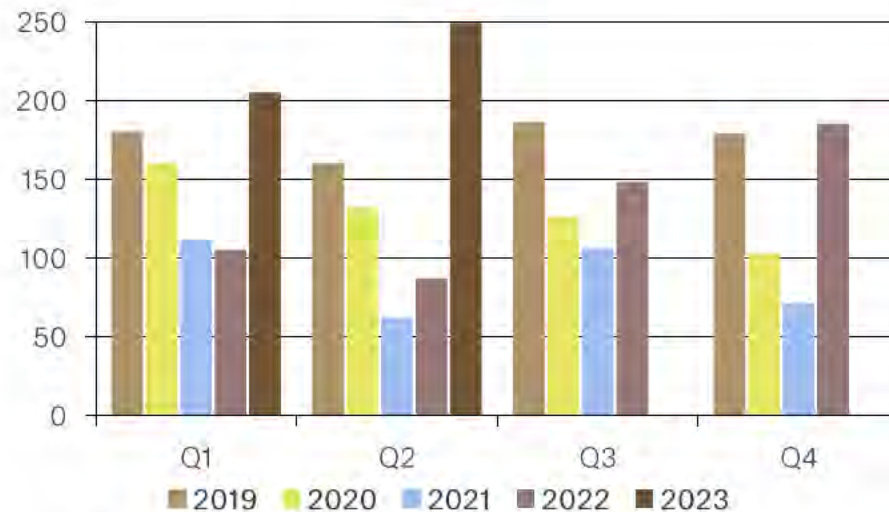
Enligt statistik från Booli är priserna på nyproduktion fortsatt rekordhöga. Under Q2 2023 kostade en nyproducerad bostad i snitt 49 000 kronor, vilket är 3,4 % ökning mot Q2 2022. Trots det osäkra ekonomiska läget har utgångspriserna på nyproduktion varit ganska opåverkade. Detta beror sannolikt på att priserna i nyproduktion sätts i ett tidigt skede. Då kostnaderna har ökat kan det även vara så att det inte finns marginaler att sänka priserna. Även om det ännu inte gett någon genomslag i statistiken har flertalet bostadsutvecklare valt att sänka priserna bland annat Ikano Bostad, OBOS, Bonava och Alm Equity. Andra utvecklare som HSB lockar med avgiftsrabatter. Antal nyproducerade bostäder som fanns ute på marknaden under de första halvåret 2023 uppgick till 34 431, vilket är ungefär i nivån med utbudet 2022.

Källa: Booli Pro

Antal dagar på Booli (median)

Det är betydligt svårare att sälja nyproducerade bostäder idag. Antalet sålda nyproducerade bostäder har sjunkit och försäljningstiderna har ökat. I snitt låg en nyproducerad bostad ute till salu i 249 dagar under Q2 2023. Det är en kraftig ökning med motsvarande kvartal tidigare år då den genomsnittliga tiden var 87 dagar under 2022 och 62 dagar under 2021.

9 Källa: Booli Pro

Under 2021 påbörjades 71 000 bostäder – 27 000 bostäder spås påbörjas 2023

Behov

Det underliggande bostadsbehovet är fortsatt stort i landets tillväxtkommuner. Dels för att möta prognostiserad befolkningsutveckling, dels för att hantera ett ackumulerat underskott på grund av tidigare otillräcklig bostadsproduktion. Boverkets bedömda bostadsbehov fram till 2030 är cirka 63 400 nya bostäder per år för att svara mot den förväntade framtida befolkningsökningen och hantera det latenta behovet av bostäder som byggts upp under de senaste femton åren då bostadsbyggandet inte motsvarat befolkningsutvecklingen.

Påbörjade bostäder

Enligt boverkets prognos minskar antalet påbörjade bostäder från 71 000 bostäder under toppåret 2021 till cirka 27 000 bostäder år 2023 och cirka 21 500 bostäder år 2024. Enligt Boverket bedöms antalet påbörjade bostäder öka något under 2025, men att ökningen blir låg då höga byggkostnader och räntor fortsatt bedöms vara begränsande faktorer. Boverket anger dock att det råder ett stort osäkerhetsintervall i prognosen med hänsyn till svårförutsägbar utveckling i samhällsekonomin.

Påbörjade bostäder inklusive nettotillskott genom ombyggnad

Källa: SCB & Boverket

Marknaden för nyproduktion har noterat en tydlig minskad aktivitet

Faktorer som påverkar nyproduktionstakten

Kraftigt stigande kapitalkostnader, bygg- och exploateringskostnader i kombination med en svag bostadsmarknad medför en fortsatt stor osäkerhet för nyproduktion. Byggekostnaderna har stigit med ca 27 % sedan början av 2023. Byggandet minskar kraftigt i hela landet. Under det andra kvartalet 2023 påbörjades cirka 5 950 bostäder vilket innebär att bostadsbyggandet rasade 65 % jämfört med motsvarande period 2022. Men det finns även andra faktorer som bidragit till minskad aktivitet på nyproduktionsmarknaden.

Det statliga investeringsstödet har de senaste åren bidragit till en ökad efterfrågan för byggrätter tilltänkta att uppföras som hyresrätt. 2022 beslutades att investeringsstödet skulle tas bort. Detta bedöms skapa en minskad efterfrågan där det planerats att uppföra bostäder med procentuellt stora inslag av planerade projekt med investeringsstöd. Den tidigare höga byggtakten av hyresbostäder kan vidare bidra till en minskad efterfråga på sikt, speciellt i mindre attraktiva lägen där efterfrågan kan ha mätts.

Vidare har även Svea Hovrätts domslut om begränsad möjlighet till hyresjustering av presumtionshyra bidragit till minskad aktivitet på nyproduktionsmarknaden. I juni meddelade dock regeringen att man avser att ta fram förslag för hur reglerna kring presumtionshyror ska kunna återställas, vilket kommer att få en positiv påverkan på investeringskalkyler för nyproduktion.

Demografisk utveckling

Översikt: Demografisk utveckling

Växande men åldrande befolkning

Östhammar är en kommun med drygt 22 300 invånare som vuxit med 5 % under de senaste 10 åren. Befolkningen är äldre än snittet i riket och det finns en hög andel invånare över 60 år. Under den senaste tioårsperioden har antalet personer i 70-årsålder ökat med 47 %.

Befolkningen väntas växa mellan 5 – 6 % på tio år baserat på SCBs prognos (som bygger på historisk statistik avseende födelse- och dödstal samt flyttningar) och regionens befolkningsprognos (som även tar hänsyn till kommunens förväntade färdigställda bostäder). Åldersgruppen som väntas öka mest är 80+ år med 63 %. Östhammars kommun har ingen egenframtagen befolkningsprognos.

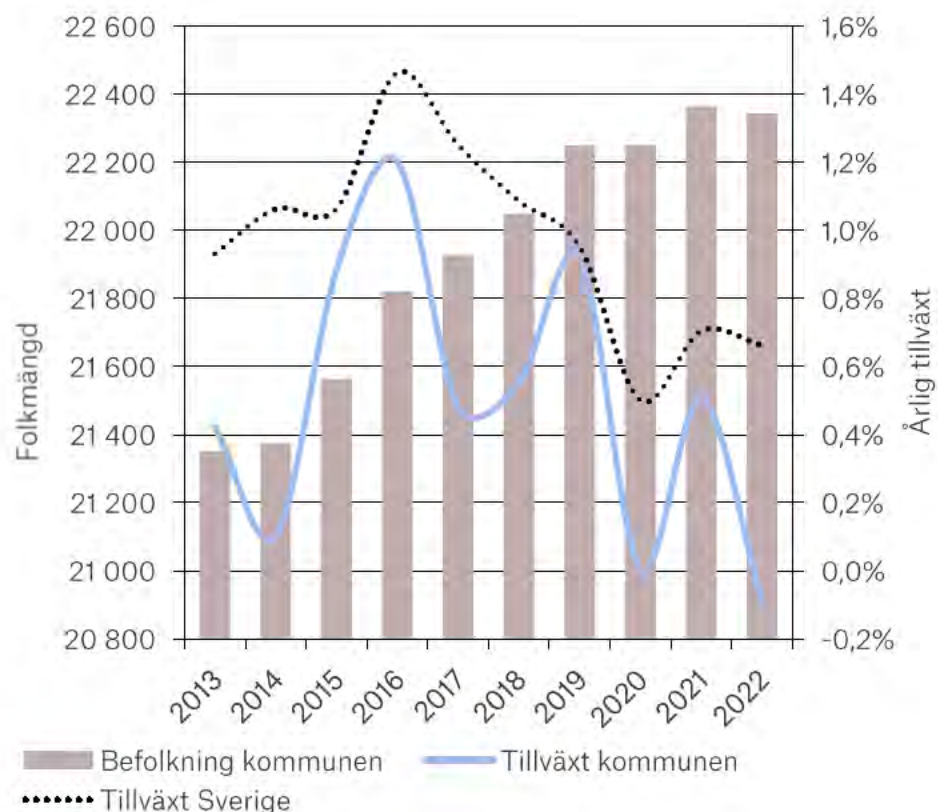
Under den senaste tioårsperioden har kommunen årligen haft ett positivt flyttnetto med fler som flyttar till kommunen än från. Det totala flyttnettot under tidsperioden summeras till ca 1 500 personer. Ungefär hälften av de som flyttar till Östhammar har tidigare bott inom länet. Det är dock även en hög andel, motsvarande 43 %, som flyttar till kommunen från övriga län. De flesta som flyttar till Östhammar är i 20-årsåldern och barn i småbarnsåldern (0 – 4 år). Majoriteten av de som lämnar Östhammar är mellan 20 och 24 år.

I Östhammar finns en betydligt lägre andel hushåll med barn jämfört med riket. Jämfört med rikssnittet finns dock en högre andel sammanboende hushåll med ett barn. Detta indikerar på att det i kommunen bor mindre barnfamiljer (sett till antalet barn) men främst hushåll utan barn.

Befolkningsutveckling

Under de senaste tio åren har befolkningen växt med 5 %

Källa: SCB

I Östhammar bor drygt 22 300 invånare. Under den senaste tioårsperioden har antalet invånare i Östhammar kommun ökat med 992 personer, vilket motsvarar en befolkningstillväxt om 4,6 %. I Sverige ökade befolkningen med 9,1% under samma period.

De högsta befolkningstillväxterna i Östhammar noterades i åldersgrupperna 70 - 79 samt 30 - 39 år där befolkningen ökade med 46,5 respektive 30,2 %.

Ålder	Antal 2013	Antal 2022	Förändring (st)	Förändring (%)	Förändring (riket)
0 - 9 år	2 236	2 353	117	5,2%	5,3%
10 - 19 år	2 331	2 371	40	1,7%	17,3%
20 - 29 år	2 411	2 034	-377	-15,6%	-3,9%
30 - 39 år	1 996	2 598	602	30,2%	22,0%
40 - 49 år	2 712	2 283	-429	-15,8%	-1,6%
50 - 59 år	2 887	2 861	-26	-0,9%	13,8%
60 - 69 år	3 292	3 053	-239	-7,3%	-4,9%
70 - 79 år	2 163	3 169	1 006	46,5%	32,5%
80+ år	1 324	1 622	298	22,5%	17,0%
Summa	21 352	22 344	992	4,6%	9,1%

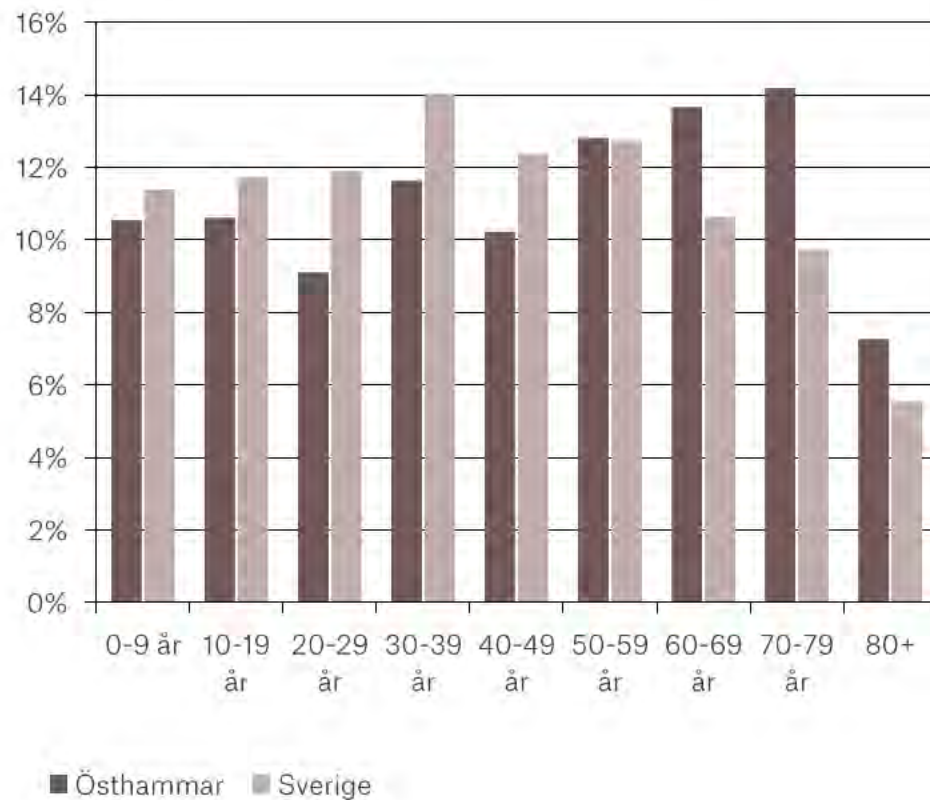
Källa: SCB

Åldersfördelning

Färre invånare under 50 och fler över 60 år jämfört med riket.

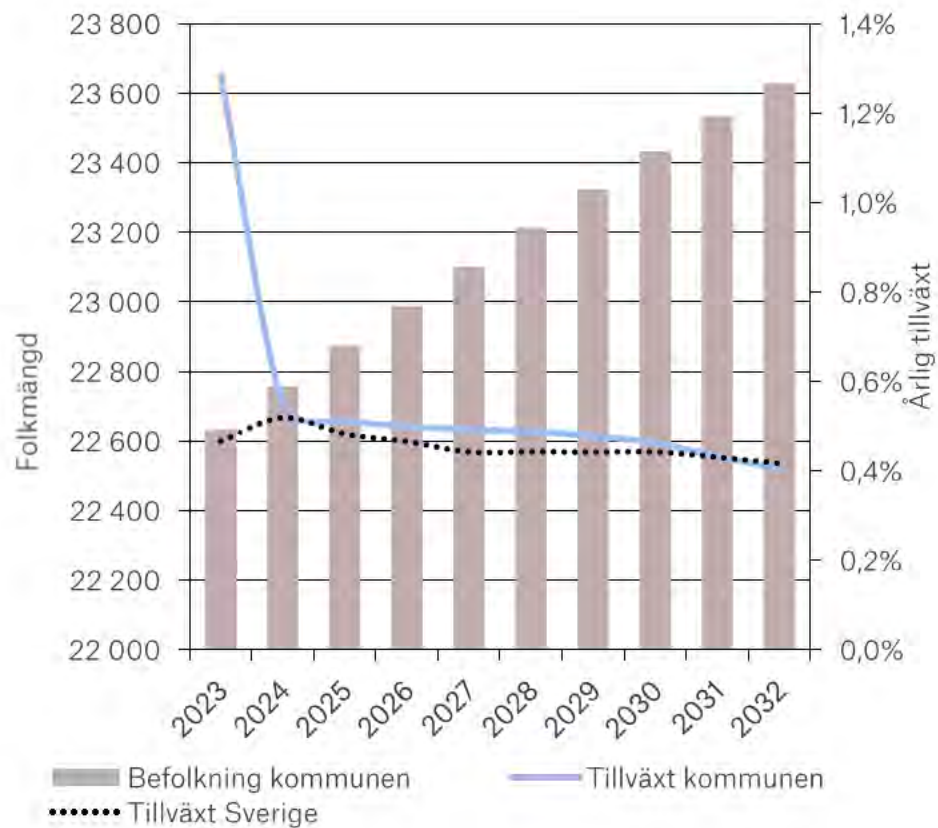
Åldersfördelning (2022)

Medelåldern i kommunen uppgår till 45,9 år (41,7 år rikssnittet). Jämfört med riket finns en högre andel invånare i 60- och 70-årsåldern, andelarna uppgår till 13,7 respektive 14,2 % (snittet i riket är 10,6 samt 9,7 %). Andelen invånare i under 50 år understiger rikssnittet. Totalt är 52,1 % av befolkningen i under 50 år, vilket kan jämföras med riket i helhet som uppgår till 61,4%. Det finns en betydligt lägre andel invånare i 20-årsåldern i kommunen. Andelen uppgår till 9,1 % vilket kan jämföras med rikssnittet om 11,9%.

Befolkningsprognos

Enligt SCB väntas befolkningen öka 6 % fram till 2032

Källa: SCB

Befolkningsprognosen från SCB bygger på antaganden avseende den framtida utvecklingen av fruktsamhet, dödlighet och flyttningsmönster med hänsyn till historisk utveckling. Beräkningarna tar ej hänsyn till planerat bostadsbyggande, företagsetableringar eller andra mål och förutsättningar i kommunen. Prognosen uppdaterades senast i maj 2022.

Enligt siffror från SCB beräknas befolkningen i Östhammar kommun öka med 5,7 % till och med år 2032.

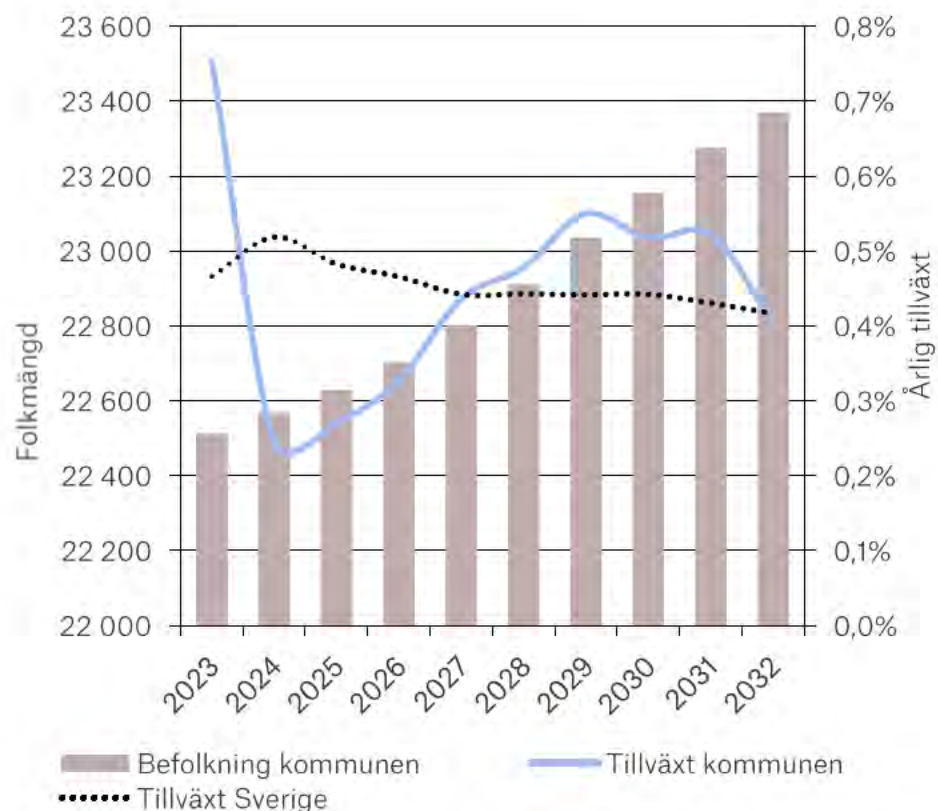
Åldersgruppen som ökar mest procentuellt är 80+ som väntas öka med 62,5 %. Motsvarande siffra för riket som helhet uppgår till 43,5 %.

Ålder	Antal 2022	Antal 2032	Förändring (st)	Förändring (%)	Förändring (riket)
0 - 9 år	2 353	2 319	-34	-1,4%	-3,5%
10 - 19 år	2 371	2 552	181	7,6%	2,0%
20 - 29 år	2 034	2 154	120	5,9%	7,0%
30 - 39 år	2 598	2 433	-165	-6,4%	-7,0%
40 - 49 år	2 283	2 867	584	25,6%	14,8%
50 - 59 år	2 861	2 487	-374	-13,1%	-4,1%
60 - 69 år	3 053	3 188	135	4,4%	14,3%
70 - 79 år	3 169	2 993	-176	-5,5%	-3,1%
80+ år	1 622	2 635	1 013	62,5%	43,5%
Summa	22 344	23 628	1 284	5,7%	4,6%

Källa: SCB

Befolkningsprognos

Enligt regionens befolkningsprognos väntas befolkningen öka 5 % fram till 2032

Källa: Region Uppsala

Region Uppsalas befolkningsprognos är baserad på antaganden avseende fruktsamhet, dödlighet och in- och utflyttningar. I den här prognosen har man tagit hänsyn till kommunernas egna bostadsprognoser. Prognosen togs fram i september 2022.

Enligt siffror från Region Uppsalas befolkningsprognos beräknas befolkningen i Östhammar kommun öka med 4,6 % till och med år 2032.

Åldersgruppen som ökar mest procentuellt är 80+ som väntas öka med 58,7 %.

Ålder	Åntal 2022	Åntal 2032	Förändring (st)	Förändring (%)
0 - 9 år	2 353	2 334	-19	-0,8%
10 - 19 år	2 371	2 507	136	5,7%
20 - 29 år	2 034	2 078	44	2,2%
30 - 39 år	2 598	2 550	-48	-1,9%
40 - 49 år	2 283	2 721	438	19,2%
50 - 59 år	2 861	2 505	-356	-12,4%
60 - 69 år	3 053	3 115	62	2,0%
70 - 79 år	3 169	2 986	-183	-5,8%
80+ år	1 622	2 574	952	58,7%
Summa	22 344	23 370	1 026	4,6%

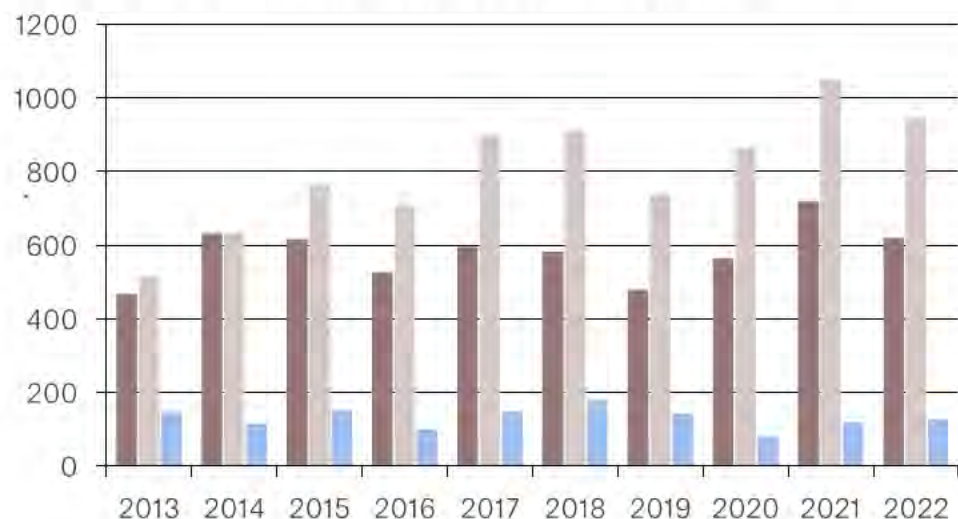
Källa: Region Uppsala

Flyttströmmar

Under de senaste 10 åren har ca 10 500 flyttat in och ca 9 000 flyttat ut

Inflyttningar

Under 2013 till 2022 har totalt 10 469 inflyttningar skett till Östhammar kommun. Cirka 47 % av de som flyttade till Östhammar bodde tidigare inom länet i andra kommuner. Inflyttningar från övriga län samt utrikes inflyttningar motsvarar 43,4 % respektive 9,9 % av inflyttningarna. Under den gångna tio årsperioden var 2016 det år som flest flyttade till Östhammar kommun, totalt 1 160 personer.

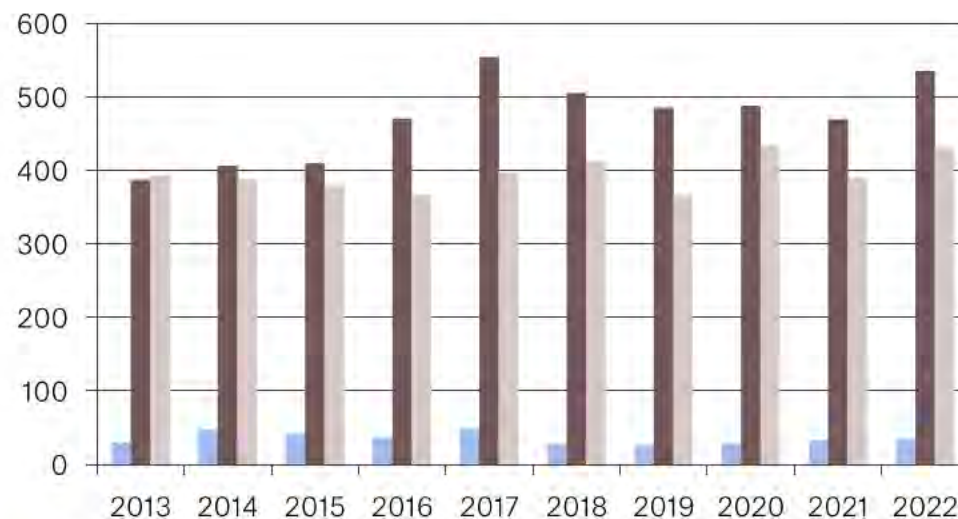

- Inflyttningar från kommuner inom länet
- Inflyttningar från övriga län
- Utrikes inflyttningar

Källa: SCB

Utflyttningar

Mellan åren 2013 till 2022 har 9 016 personer flyttat ut från Östhammar kommun. Cirka 52,2 % flyttade inom länet och 43,9 % flyttade utanför Uppsala län. Cirka 350 personer flyttade utrikes. Under perioden skedde flest utflyttningar 2022 då totalt 1 000 personer flyttade ut från Östhammar.

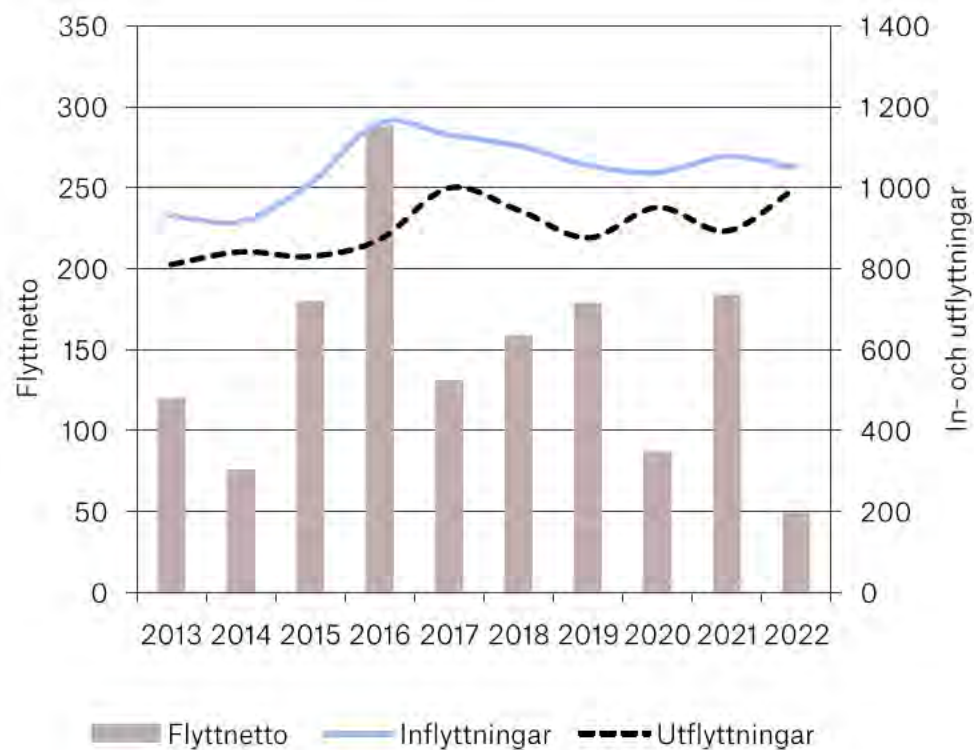
- Utrikes utflyttningar
- Utflyttningar till kommuner inom länet
- Utflyttningar till övriga län

Källa: SCB

Flyttnetto

Flyttnettot har varit positivt varje år under den senaste 10-årsperioden

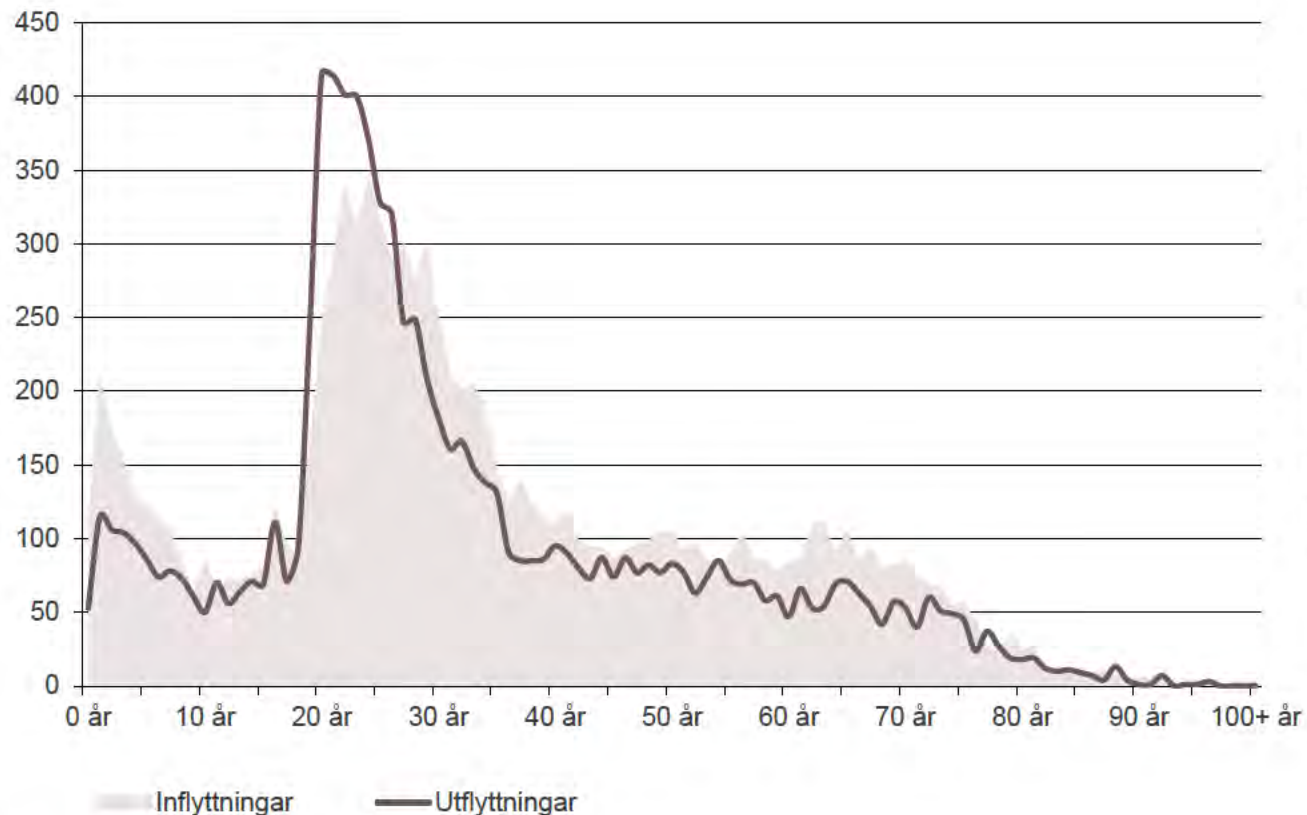
Flyttnettot har varit positivt varje år under den senaste tio-årsperioden. Under perioden har totalt 10 469 flyttat till Östhammar kommun och 9 016 personer har flyttat från kommunen under samma period. Detta motsvarar ett positivt flyttnetto om totalt 1 453 personer. Detta motsvarar ett genomsnittligt flyttnetto om 145 personer per år.

Källa: SCB

Åldersfördelning flyttströmmar (2013 – 2022)

De flesta som flyttar från Östhammar är mellan 20 – 30 år

Källa: SCB

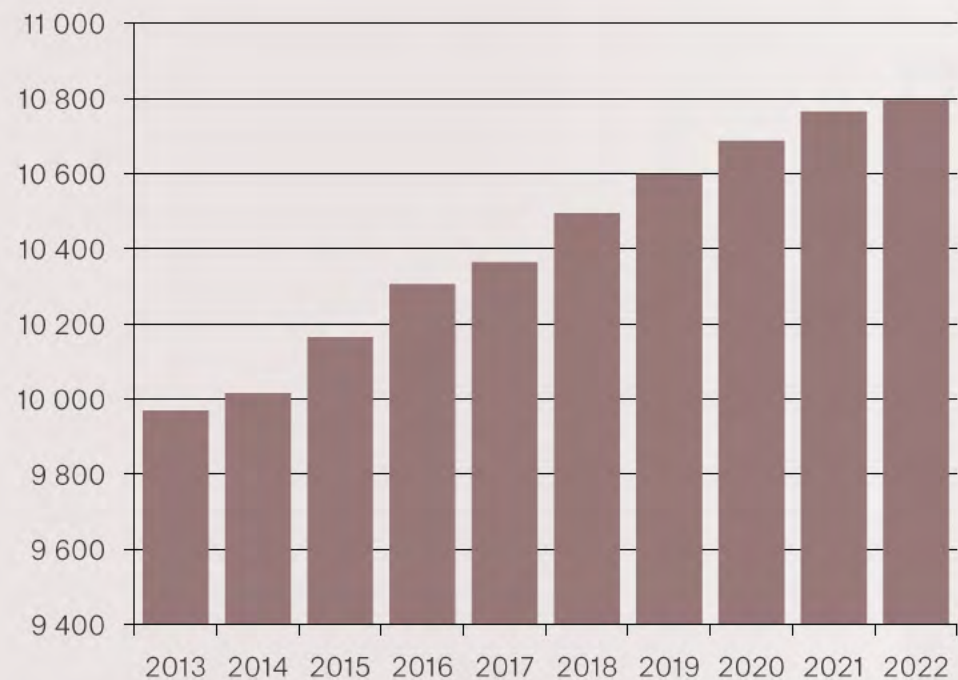
Diagrammet visar åldersfördelningen mellan de 10 469 personerna som flyttade från och till Östhammar kommun under 2013 - 2022.

På inflyttningssidan noterades två toppar, barn i småbarnsåldern och personer i tjugoårsåldern.

De flesta som flyttar från Östhammar kommun är personer mellan 20 - 24 år.

Historisk hushållssammansättning

Sedan 2013 har antalet hushåll i Östhammar kommun ökat från 9 970 hushåll till 10 796 hushåll år 2022. Detta innebär en ökning om 826 hushåll.

Hushållssammansättning

Högre andel hushåll utan barn i Östhammar

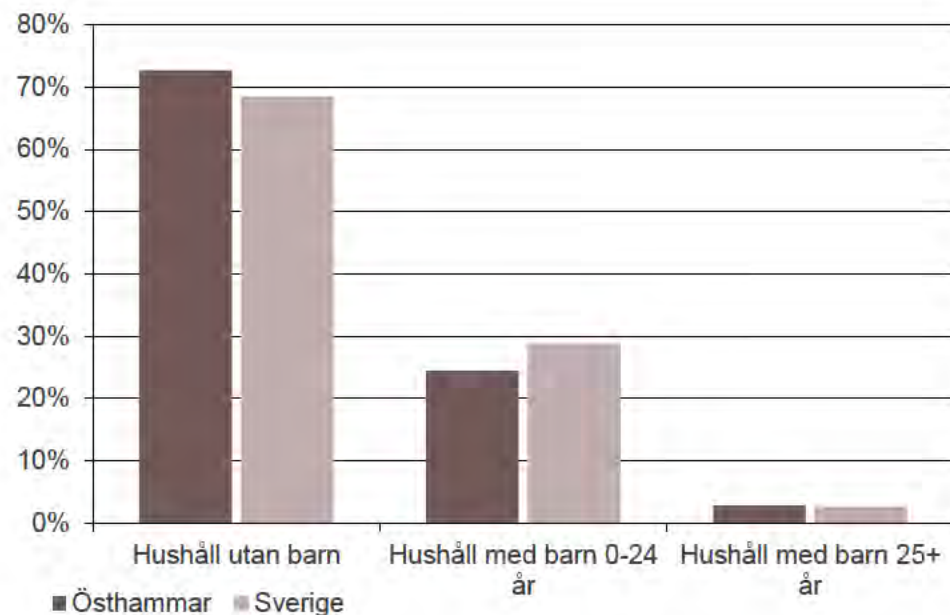
Andel hushållstyper (2022)

SCB utgår från tre huvudtyper av hushåll: ensamstående, sammanboende och övriga hushåll. I gruppen övriga ingår till exempel hushåll med tre generationer, kompisboende och kollektiv. Varje huvudgrupp delas in i tre undertyper: hushåll med barn, hushåll utan barn och hushåll med vuxna barn (över 25 år). Majoriteten av hushållen i Östhammar, motsvarande 41,6 %, består av ensamstående utan barn.

Hushållstyp	Andel (Östhammar)	Andel (Sverige)
ensamstående utan barn	41,6%	41,1%
ensamstående med barn 0-24 år	4,8%	5,9%
ensamstående med barn 25+ år	1,2%	1,2%
sammanboende utan barn	28,5%	23,9%
sammanboende med barn 0-24 år	18,1%	20,4%
sammanboende med barn 25+ år	1,4%	1,3%
övriga hushåll utan barn	2,6%	3,6%
övriga hushåll med barn 0-24 år	1,6%	2,5%
övriga hushåll med barn 25+ år	0,2%	0,2%
uppgift saknas	0,0%	0,0%

Källa: SCB

Till skillnad från snittet i riket finns det en högre andel hushåll utan barn. Andelen uppgår till 72,7 % i Östhammar (rikssnittet uppgår till 68,5 %). Vidare finns en lägre andel hushåll med barn under 25 år i Östhammar.

Hushållssammansättning

Något högre andel sammanboende hushåll med ett barn

I Östhammar finns en lägre andel hushåll med barn jämfört med riket, detta gäller samtliga hushållstyper och antal barn med ett undantag. Det finns en något högre andel sammanboende med ett barn i Östhammar jämfört med rikssnittet.

Antal barn	Ensamstående		Sammanboende		Övriga hushåll	
	Östhammar	Riket	Östhammar	Riket	Östhammar	Riket
0	41,6%	41,1%	28,5%	23,9%	0,6%	3,6%
1	3,4%	4,1%	8,2%	7,8%	0,7%	1,0%
2	1,8%	2,2%	4,4%	9,9%	0,3%	0,9%
3+	0,8%	0,8%	0,0%	4,1%	0,0%	0,7%

Hushållen 2022, fördelade över hushållstyper och antal barn.
Andel av alla hushåll (SCB)

Arbetsmarknad, inkomst och
utbildning

Översikt: Arbetsmarknad, inkomst & utbildning

Låg arbetslöshet och många satsningar väntas

Arbetsmarknaden i Östhammar är starkt präglad av tillverknings- och utvinningsindustrin som utgör 18 % av arbetstillfällena i kommunen. De största privata arbetsgivarna är Sandvik Coromant och Forsmark som är verksamma inom metall- respektive kärnkraftsindustrin.

Arbetslösheten i kommunen är låg och uppgår till 4 % i kommunen, rikssnittet ligger på 7 %. Även ungdomsarbetslösheten är betydligt lägre i kommunen jämfört med riket. Andelen med eftergymnasial utbildning i Östhammar betydligt lägre jämfört rikssnittet, något som möjligen speglas i de lägre medelinkomsterna i kommunen jämfört rikssnittet.

Flera stora satsningar väntas i kommunen, bland annat slutförvar för kärnkraftsbränsle, flygbränslefabrik samt nyöppning av Dannemora gruvan. Även om detta innebär många nya arbetstillfällen så är en av de största utmaningarna som kommunen står inför att tillgodose näringslivet med rätt kompetens. En annan viktig fråga är bostadsförsörjningen.

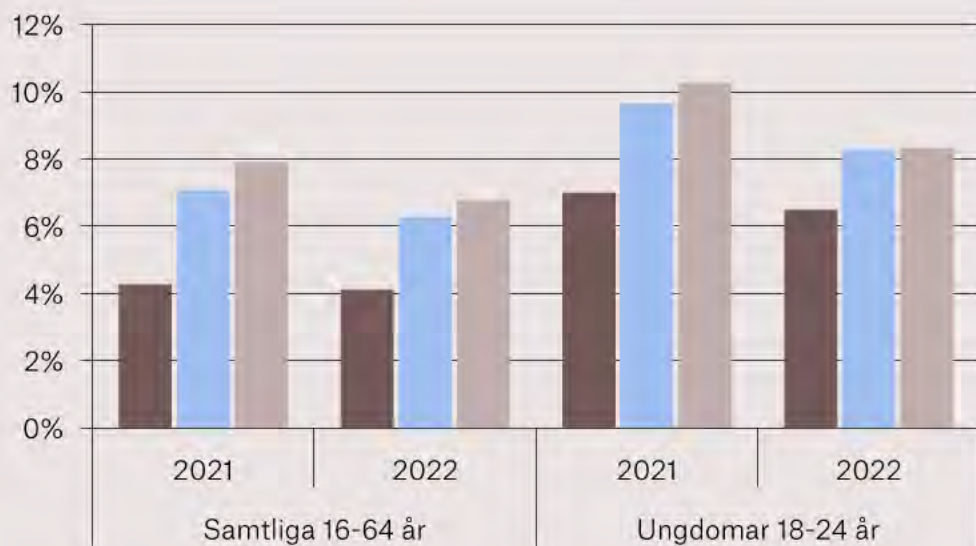

Arbetslöshet och medelinkomst

Lägre arbetslöshet samt lägre medelinkomst jämfört med riket

Inskrivna arbetslösa i % av den registerbaserade arbetskraft

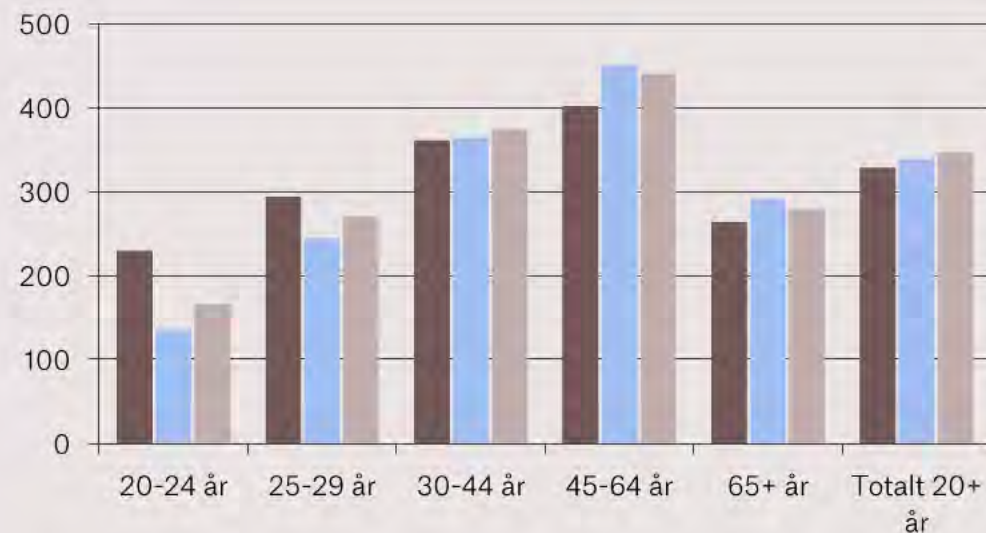
Arbetslösheten i Östhammar kommun ligger på relativt låga nivåer i förhållande till Uppsala län och riket i stort. Arbetslösheten i kommunen för personer i arbetsför ålder uppgår till 4,1 % och understiger riksgenomsnittet med cirka 3,8 procentenheter för 2022. Arbetslösheten bland unga i Östhammar kommun uppgår till 6,5 %, vilket är lägre än rikssnittet om 8,3 %.

■ Östhammar ■ Uppsala län ■ Sverige

Källa: Arbetsförmedlingen

Sammanräknad förvärvsinkomst för boende i Sverige efter region. Inkomstnivåerna i Östhammar är högre jämfört med Uppsala län och riket för åldersgrupperna mellan 20 och 29 år. Medelinkomsten i Östhammar för åldersgrupperna över 30 år understiger snittet i länet och riket. Inkomstnivån för personer över 20 år i Östhammar uppgår till 328,3 tkr vilket understiger nivåerna i Uppsala län och riket vars medelinkomster uppgår till 338,5 respektive 346,1 år.

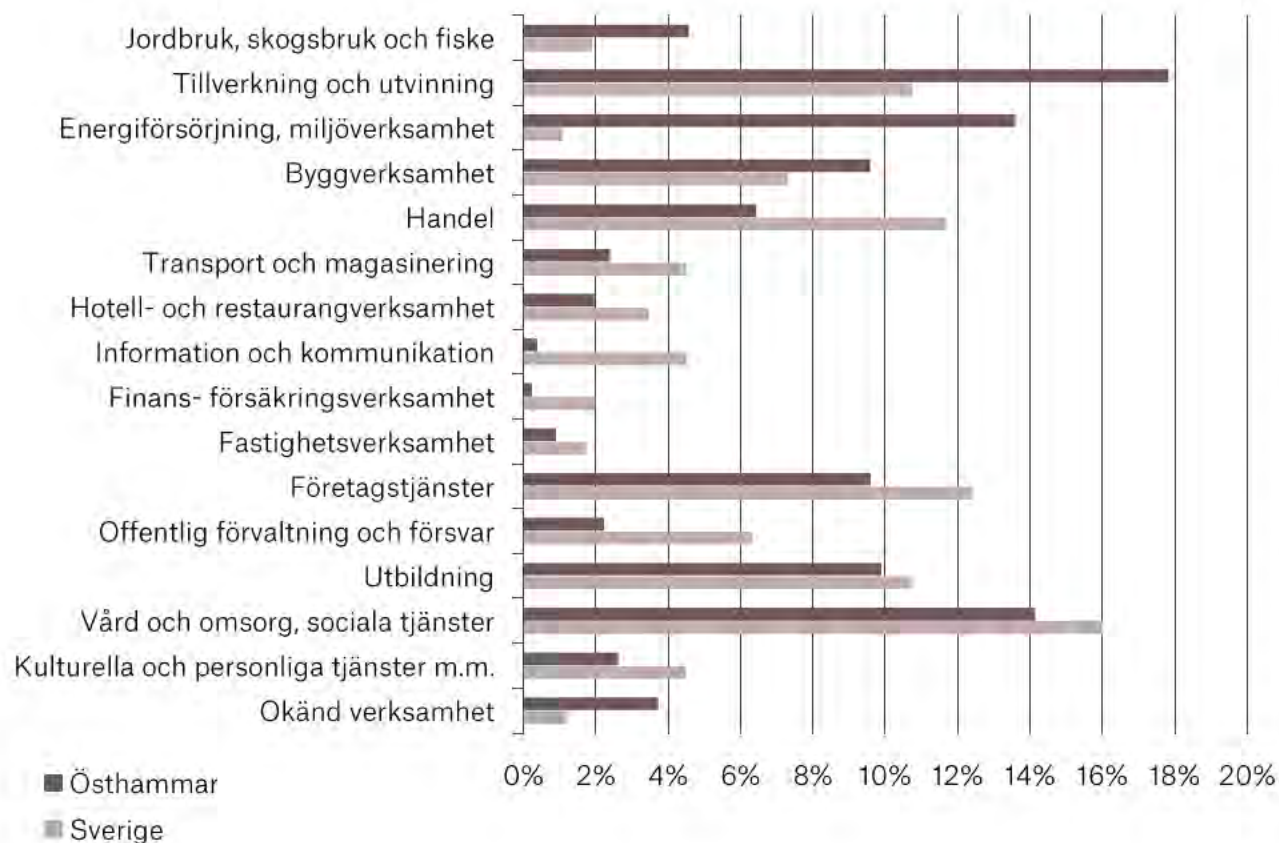

■ Östhammar ■ Uppsala län ■ Sverige

Källa: SCB (publicerades januari 2023)

Andel anställda per näringsgren (2021)

Högre andel sysselsatta inom tillverkning och utvinning

Källa: SCB

I Östhammar kommun finns en hög andel anställda inom näringsgrenen tillverkning och utvinning. Branschen utgör 17,8 % av arbetstillfällena i Östhammar, vilket motsvaras av cirka 1 800 anställda. Genomsnittet i riket uppgår till 10,7 %. Den näst vanligaste näringsgrenen är vård och omsorg/sociala tjänster, tätt följt av energiförsörjning och miljöverksamhet.

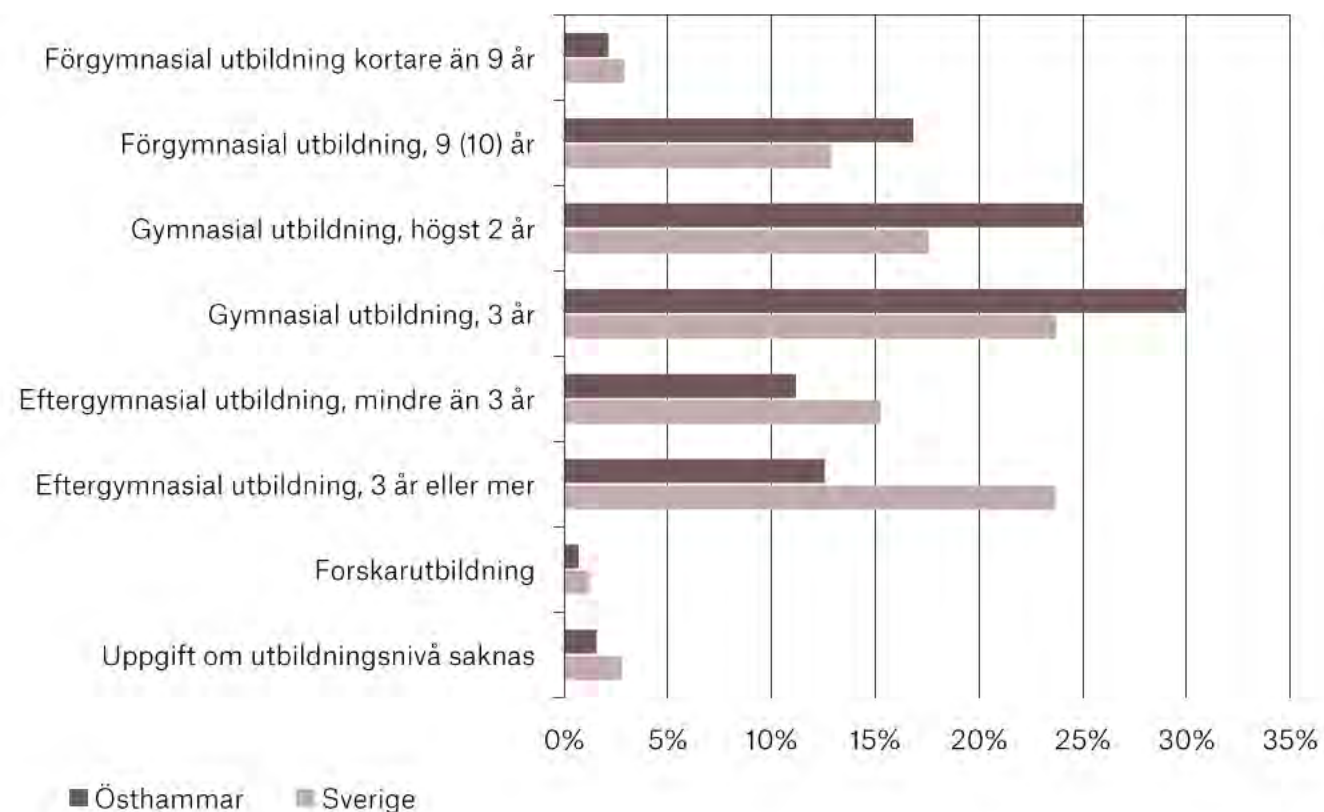
Det finns färre arbetstillfällen inom näringsgrenarna handel och företagstjänster i Östhammar jämfört med övriga riket. Endast 6,4 respektive 9,6 % av invånarna arbetar inom segmenten, vilket kan jämföras med rikets 11,7 respektive 12,4 %.

I Östhammar finns drygt cirka 2 700 aktiva företag och organisationer. Den största arbetsgivaren i kommunen är Östhammars kommun med cirka 2 300 anställda. Den största privata arbetsgivaren är Aktiebolaget Sandvik Coromant med cirka 1 200 anställda. Bolaget är världsledande leverantör av verktyg till metallbearbetningsindustrin. Utanför bruksorten Forsmark i Östhammar kommun ligger Forsmarks kärnkraftverk med cirka 1 200 anställda.

Utbildningsnivå (2022)

Lägre andel med eftergymnasial utbildning

I Östhammar är andelen av befolkningen med eftergymnasial utbildning lägre än riket i snitt. Andelen uppgår till 24,4 % i Östhammar vilket kan jämföras med snittet i riket som uppgår till 40,1%.

Majoriteten av invånarna i Östhammar, motsvarande 30 %, har en gymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå.

In- och utpendling (2021)

Totalt bor och arbetar 7 483 personer i kommunen, 2 445 är inpendlare från annan kommun och 3 355 pendlar ut från Östhammars kommun

Förvärvsarbetande inpendlare över kommungräns

Inpendlingskommun	Antal pendlare
Uppsala	1034
Tierp	500
Gävle	183
Norrtälje	169
Älvkarleby	97
Stockholm	65
Knivsta	23
Heby	19
Enköping	17
Oskarshamn	15

Förvärvsarbetande utpendlare över kommungräns

Utpendlingskommun	Antal pendlare
Uppsala	2204
Tierp	208
Stockholm	196
Norrtälje	124
Gävle	85
Sigtuna	81
Solna	75
Knivsta	35
Enköping	21
Sollentuna	15

Nya satsningar

Flera stora investeringar planeras i Östhammar kommun, bland annat:

Kärnbränsleförvar

Placering: Söderviken, nära Forsmark

Avser: Slutförvar för 12 000 ton använt kärnbränsle. Byggs på 500 m djup. Tunnlarna ska uppgå till 60 km. Planerad byggstart under 2020-talet och klar för drift 10 år senare. Fullt utbyggt ca 2080-talet.

Investering: 13 mdkr

Bemanning: Upp till 400 vid bygg och 250 vid drift

Utbyggnad av SFR

Placering: Forsmark

Avser: Utökning av lagret för lågaktivt avfall. Dagens anläggning rymmer 63 000 m³ och är tänkt att utökas med ytterligare 117 000 m³. Planerad byggstart hösten 2024

Investering: 4 mdkr

Bemanning: Upp till 200 vid bygg och 25 vid drift

Flygbränslefabrik

Placering: Forsmark

Avser: SAS, Vattenfall, Shell och LanzaTech undersöker möjligheten världens första storskaliga produktionsanläggning för syntetiskt flygbränsle. Förutsatt ett investeringsbeslut kan produktionen starta 2027.

Investering: 800 miljoner €

Bemanning: 50 arbetstillfällen

Fossilfri gruva

Placering: Dannemora

Avser: Planering av återöppning av gruvan som ska förse europeiska marknaden med ca 1,1 miljoner ton koldioxidfri malm årligen. Ambition att inleda produktion år 2025.

Investering: 4 mdkr

Bemanning: Ca 200 lokala arbetstillfällen (inkl underleverantörer).

Marknadsförutsättningar: Bostadsbestånd och nyproduktion

Översikt: Bostadsbestånd och nyproduktion

Bostadsbeståndet

Bostadsbeståndet i Östhammar utgörs till stor del av småhus. Fördelningen mellan småhus och flerbostadshus uppgår till cirka två tredjedelar respektive en tredjedel av beståndet. Detta innebär att det i Östhammar finns en betydligt högre andel småhus jämfört med riket, vilket gör att bostäderna i kommunen är betydligt större än rikssnittet. Sett till enbart flerbostadshusboståndet så har kommunen en högre andel mindre lägenheter med 1 respektive 2 rum och kök jämfört med rikssnittet.

Äganderätten är den vanligaste boendeformen för samtliga åldersgrupper. Flyttströmmar till hyres- och bostadsrätter sker främst i 20-årsåldern för att sedan vända till äganderätter i 30- och 40-årsåldern. Småhus avtar i popularitet efter 60-årsåldern till förmån för bostads- och hyresrätter. Trenden blir sedan starkare desto högre ålder där fler troligtvis säljer sina småhus, blir kapitalstarka och sedan köper bostadsrätter eller hyr. En del äldre flyttar även till specialbostäder så som äldreboenden. Det är dock en hög andel äldre som bor kvar i småhus och ensamstående över 65 år har den högsta genomsnittliga bostadsarean per person. Detta kan tyda på att det kan finnas brist på alternativa boendeformer för äldre i kommunen.

Nyproduktion

Det byggs en del i Östhammar och under de senaste 10 åren har totalt 762 bostäder. Under samma period växte Östhammar med 826 hushåll. Bostäderna som uppfördes var ganska jämnt fördelat mellan småhus och bostäder i flerbostadshus. Drygt hälften av bostäderna uppfördes som äganderätter, 30 % som hyresrätter och 20 % som bostadsrätter. År 2014 uppfördes flest bostäder, totalt 173. Detta kan ha varit en bidragande faktor till befolkningsökningen som följde kommande åren i synnerhet 2016 då befolkningen ökade med 1,2% jämfört med året innan. Privata aktörer har stått för nästan 90 % av nyproduktionen i Östhammar, vilket gör att marknaden bedöms vara positiv då privata aktörer gör långsiktiga investeringar i kommunen.

Nyproduktionen i Östhammar påverkas av kommunens problematik avseende VA-frågan. Östhammar kommun har under många år haft problem med vattentillgången med ett reningsverk som nått sin maxkapacitet. Samtidigt finns behov att ansluta fler fastigheter till det kommunala VA-nätet. Kapaciteten behöver utökas för att bygga ut nätet och skapa goda förutsättningar för tillväxt och bebyggelseutveckling.

Översikt: Privatbostads- och hyresrättsmarknaden

Privatbostadsmarknaden

Privatbostadsmarknaden har under de senaste tio åren varit stark i Östhammar med en prisuppgång om cirka 80 % för både småhus och bostadsrätter. Snittköpeskillingen är dock betydligt lägre i Östhammar jämfört med riket. Under de senaste 12 månaderna uppgick den genomsnittliga köpeskillingen i kommunen till cirka 18 000 kr/kvm för bostadsrätter (43 100 kr/kvm i riket) och 22 100 kr/kvm för småhus (29 600 kr/kvm i riket) enligt Svensk Mäklarstatistik. Bostadspriserna har påverkats kraftigt av det osäkra läget som råder på bostadsmarknaden och under de senaste 12 månaderna har priserna backat runt 12 % i Östhammar. Snittköpeskillingen för tomtmark i kommunen uppgick till cirka 451 kr/kvm. De högsta priserna på tomtmark noterades i Öregrund, Östhammar och Gimo. I kommunen pågår brf-projekt där snittköpeskillingen uppgår till 39 500 kr/kvm. Utropspriset för nyproducerade bostadsrätter i kommunen uppgick till 40 800 kr/kvm under första halvåret 2023 enligt Booli Pro.

Hyresrättsmarknaden

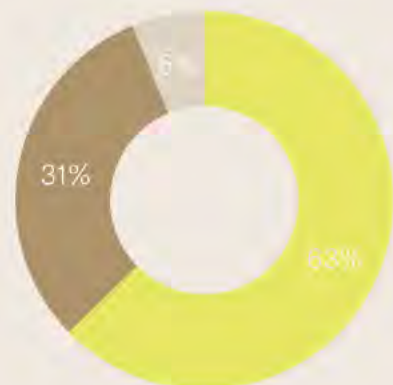
Kommunens största bostadsfastighetsägaren är bostadsstiftelsen Östhammarshem som äger närmare 2 000 bostäder. I deras bestånd finns fler 1 och 2 ROK jämfört med allmännyttiga bolag i Sverige. Vakansgraden i beståndet är väldigt låg och uppgår till 0,2 %. Under första kvartalet 2023 uppgick den genomsnittliga kötiden till 2,5 år och cirka 5 900 personer stod i kö.

Enligt Svefas marknadsp parametrar har en lägenhet, på 3 rum och kök om cirka 75 – 80 kvm i normal standard, en hyra mellan 750 – 1 410 kr/kvm/år beroende på bland annat värdeår. Den genomsnittliga hyran i Östhammar är 17 % lägre än snittet i Sverige. Skillnad i hyresnivåerna är mer påtaglig från 2020 och framåt. Detta kan bero på att under 2020 - 2022 uppfördes enbart 66 hyresrätter. En hög andel nyproducerade hyresrätter ökar generellt snitthyran.

Fördelning bostadsbestånd (2022)

Fler småhus och färre flerbostadshus i Östhammar kommun jämfört med riket

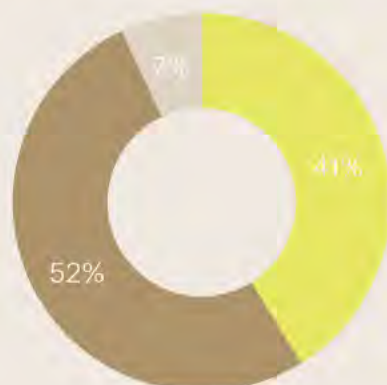
Fördelning bostadsbestånd i Östhammar

- Småhus
- Flerbostadshus
- Övriga hus & Specialbostäder

Källa: SCB

Fördelning bostadsbestånd i Sverige

- Småhus
- Flerbostadshus
- Övriga hus & Specialbostäder

Källa: SCB

I Östhammar kommun finns 11 113 bostäder varav 6 970, motsvarande 62,7 %, är småhus. Det finns 3 453 bostäder belägna i flerbostadshus, vilket motsvarar 31,1 % av beståndet. Övriga 6,2 % av beståndet utgörs av övriga hus och specialbostäder som omfattar exempelvis äldreboende och studentbostäder.

Jämfört med riket som helhet har Östhammar en högre andel småhus och en lägre andel flerbostadshus.

Östhammar kommun finns många fritidshus, närmare bestämt 5 950. 85,6 % av ägarna till fritidshusen är folkbokförda i en annan kommun.

Fördelning upplåtelseformer (2022)

Fler äganderätter och färre hyresrätter i Östhammar kommun jämfört med riket

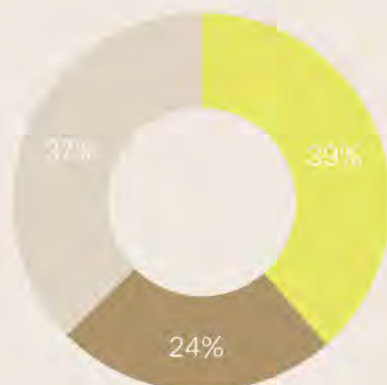
Fördelning upplåtelseform i Östhammar

■ Hyresrätt
■ Bostadsrätt
■ Äganderätt

Källa: SCB

Fördelning upplåtelseform i Sverige

■ Hyresrätt
■ Bostadsrätt
■ Äganderätt

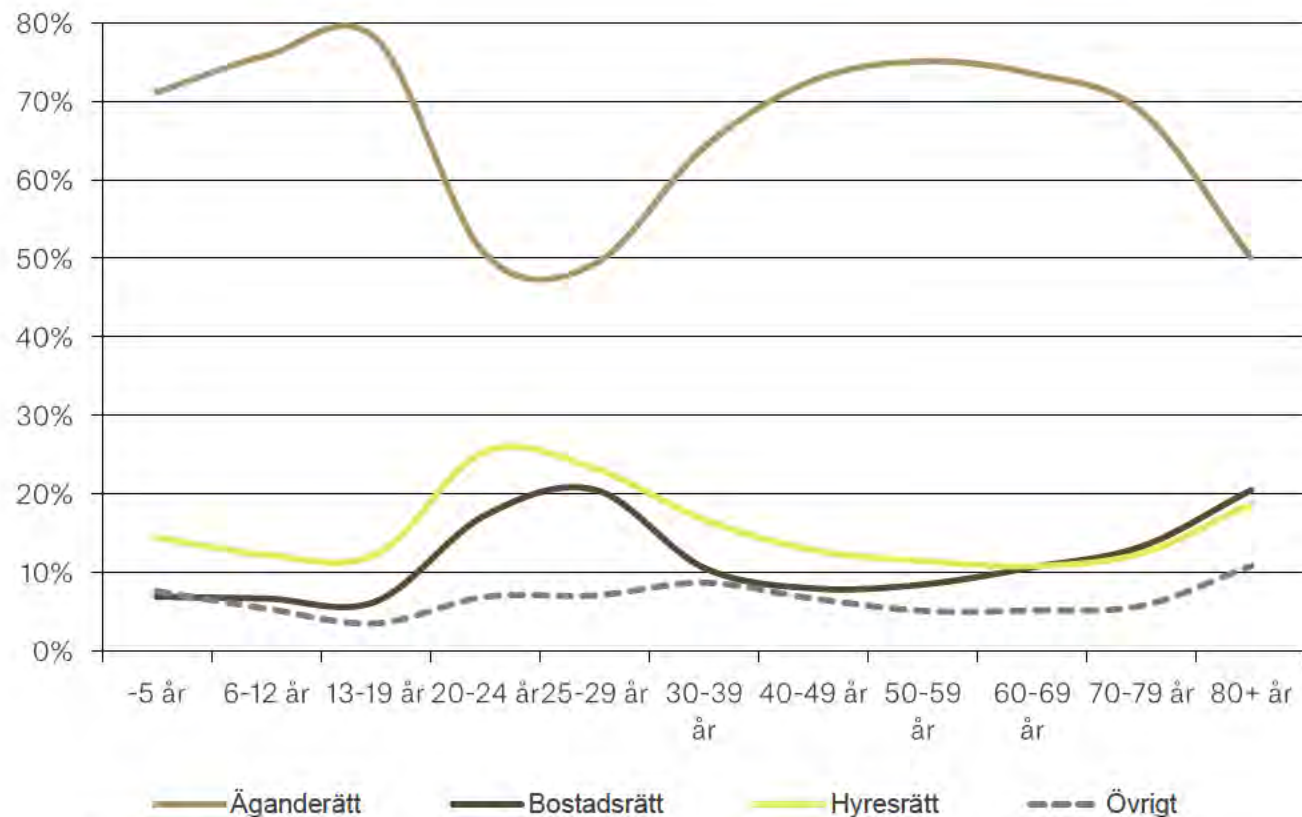
Källa: SCB

I Östhammar kommun finns 11 113 bostäder varav 6 458, motsvarande 58 %, är äganderätter. Totalt finns 1 741 bostadsrätter, vilket motsvarar 15,7 % av beståndet. I kommunen är 26,1 % av beståndet hyresrätter, vilket motsvarar 2 904 bostäder.

Jämfört med riket som helhet har Östhammar en lägre andel hyresrätter och en högre andel äganderätter.

Upplåtelseform efter ålder (2022)

Den vanligaste boendeformen för samtliga åldersgrupper är äganderätt (småhus).

Källa: SCB

Diagrammet visar andelen invånare per upplåtelseform i Östhammar kommun år 2022.

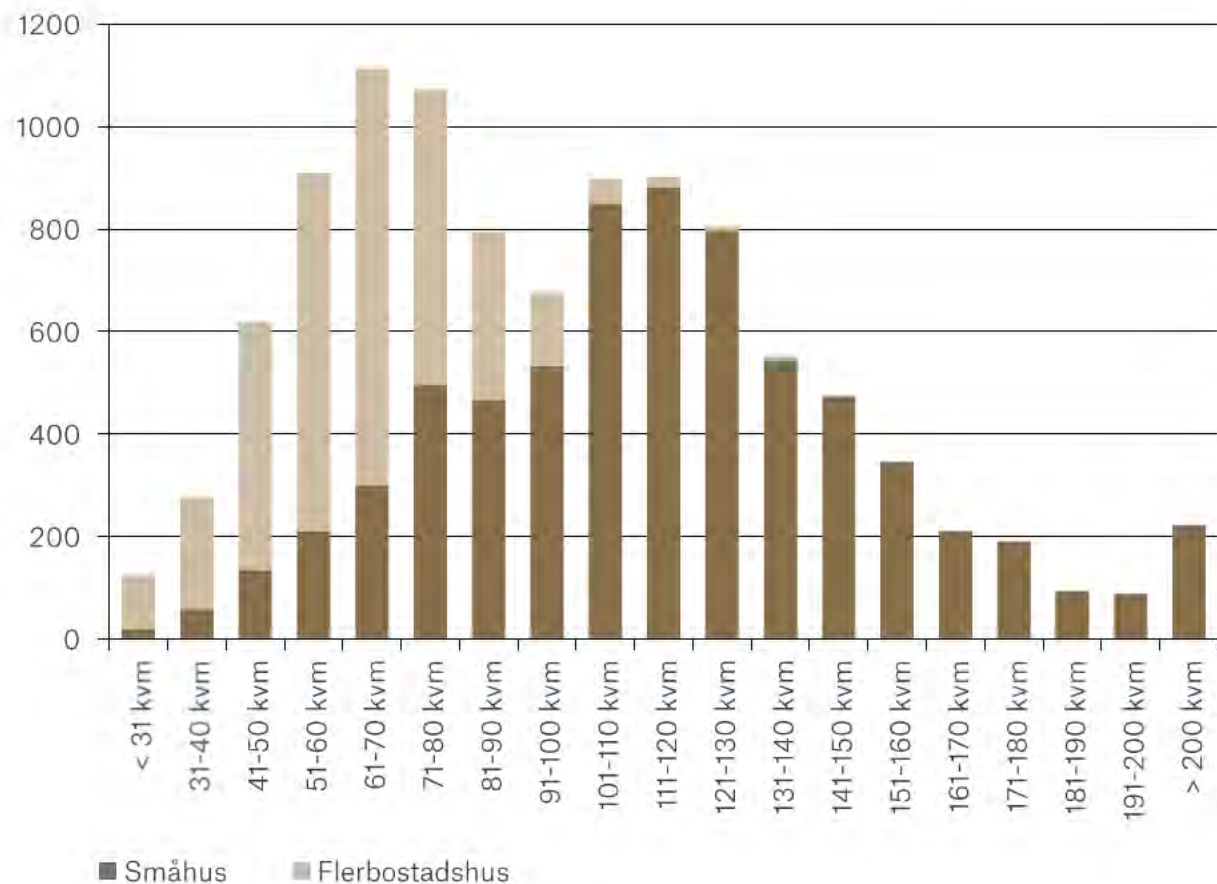
Statistiken ger endast en ögonblicksbild men visar tydliga flyttströmmar.

Statistiken indikerar större flyttströmmar till bostadsrätter och hyresrätter från äganderätter främst i 20 - 29 årsåldern och bland invånare över 80 år.

För de äldre åldersgrupperna avtar andelen som bor i äganderätt succesivt till förmån för främst bostadsrätter och hyresrätter. Det finns även en mindre andel äldre som flyttar till boendeformen övrigt, vilket inkluderar olika boendeformer för äldre. Dock är det en stor andel äldre som bor kvar i äganderätter, vilket kan indikera att det kan finnas behov av fler bostäder för äldre och vårdboenden i kommunen.

Antal bostäder efter bostadsarea (2022)

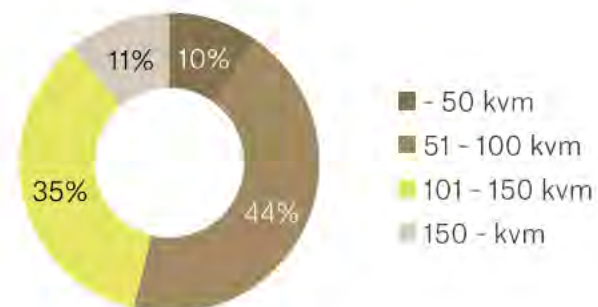
Vanligaste bostadsarean är mellan 61 – 70 kvm

Källa: SCB

Diagrammet till vänster visar antal bostäder efter bostadsarea i Östhammar kommun år 2022.

Statistiken visar att de flesta bostäderna i Östhammar har en yta om 61-70 kvadratmeter, vilket även är den mest förekommande ytan i flerbostadshus. Den vanligaste arean i småhusen uppgår till 111 - 120 kvadratmeter.

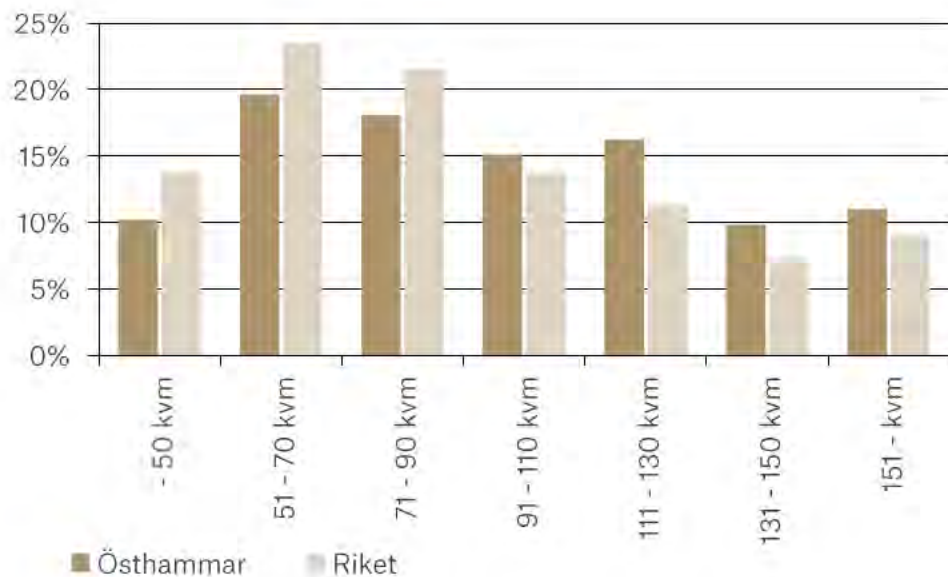
Bostadsarea och lägenhetsstorlekar

Högre andel stora bostäder jämfört med snittet

Andel bostäder efter bostadsarea (2022)

Jämfört med riket i stort har Östhammar en lägre andel bostäder som är 90 kvadratmeter och under. Andelen uppgår till 47,9 %. I Sverige ryms 58,8 % av bostäderna inom den angivna arean.

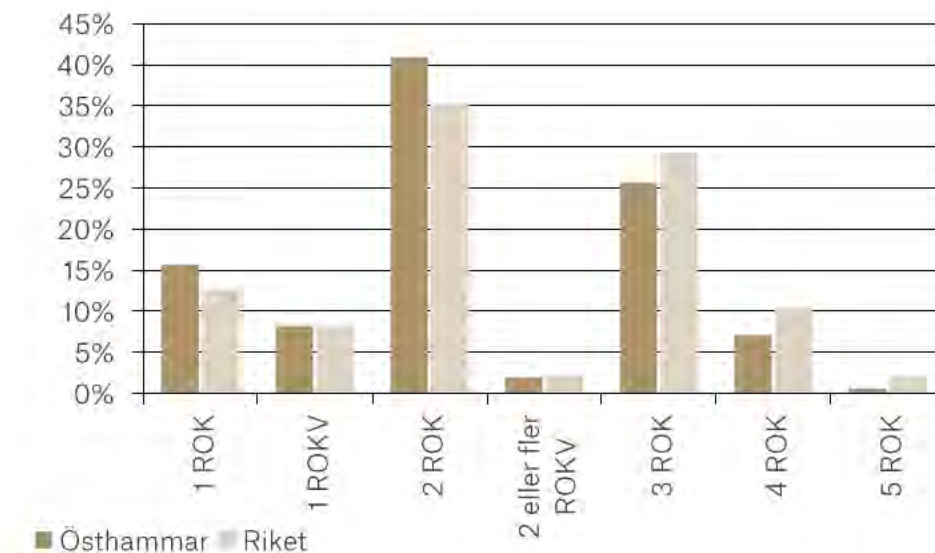
I Östhammar finns en högre andel bostäder över 90 kvadratmeter. I Sverige har 41,2 % av bostäderna en area som överstiger 90 kvadratmeter, motsvarande andel i Östhammar uppgår till 52,1 %.

Lägenhetsstorlekar i flerbostadshus (2022)

Jämfört med riket i stort har Östhammar en högre andel lägenheter med 2 rum och kök, totalt 40,9 % av bostadsstocken utgörs av tvåor vilket kan jämföras med rikssnittet om 35,3 %. Östhammar har även en högre andel lägenheter med 1 rum och kök där andelen uppgår till 15,7 % (rikssnittet uppgår till 12,7 %).

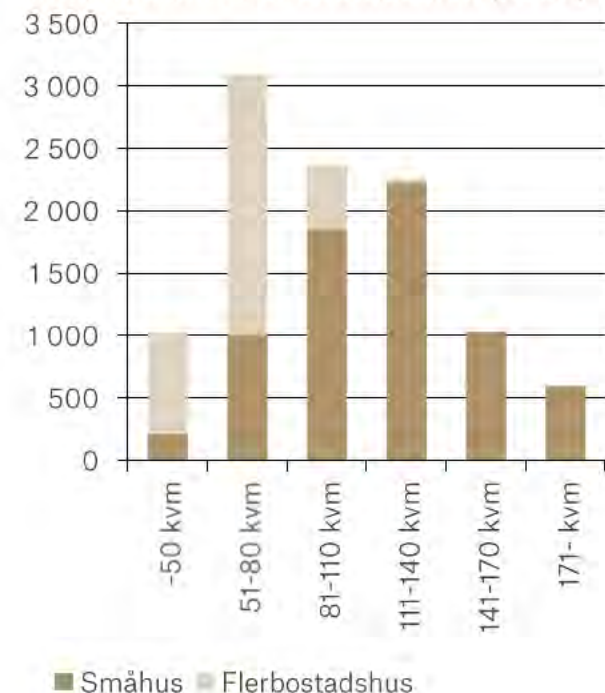
Östhammar har en lägre andel lägenheter med 3 och 4 rum och kök och andelen uppgår till 25,6 respektive 7,0 % av stocken, vilket kan jämföras med snittet i riket om 29,3 % respektive 10,4 %.

Hushåll och bostadsarea (2022)

Äldre personer bor störst

Antal hushåll efter bostadsarea (2022)

Genomsnittlig bostadsarea per person efter hushållstyp (2022)

Hushåll	Snittarea
ensamstående kvinnor -64 år utan barn	73
ensamstående kvinnor 65- år utan barn	81
ensamstående män -64 år utan barn	76
ensamstående män 65- år utan barn	86
ensamstående kvinnor med barn 0-24 år	34
ensamstående män med barn 0-24 år	44
sammanboende utan barn	56
sammanboende med barn 0-24 år, 1 barn	39
sammanboende med barn 0-24 år, 2 barn	31
sammanboende med barn 0-24 år, 3+ barn	25
övriga hushåll utan barn 0-24 år	41
övriga hushåll med barn 0-24 år	25
samtliga hushåll	48

I Östhammar bor majoriteten av hushållen, 64,3 %, i småhus. 29,0 % bor i ett flerbostadshus. De flesta hushållen i Östhammar, totalt 3 094 hushåll, bor i en bostad med en area om 51 - 80 kvadratmeter.

I tabellen till vänster framgår den genomsnittliga boytan efter hushållstyp per person. Den största snittytan har ensamstående män och kvinnor över 65 år utan barn som har en genomsnittlig bostadsarea om 86 respektive 81 kvadratmeter. Detta tyder på att många äldre bor kvar i sina småhus. En orsak kan vara avsaknad av attraktiva boenden för äldre.

Antal färdigställda bostäder per år (2013 – 2022)

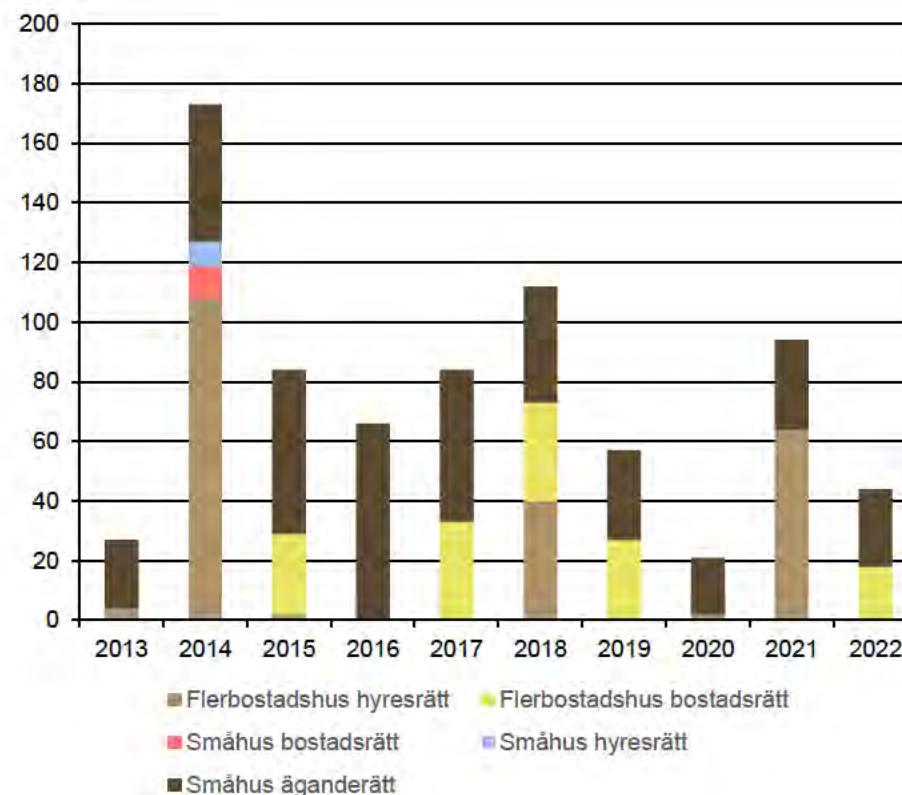
Ganska jämn fördelning mellan småhus och lägenheter

Totalt har 762 bostäder uppförts i Östhammar under 2013 till 2022. Av dessa är 47,0 % lägenheter i flerbostadshus, motsvarande 358 bostäder. Under åren 2013 till 2022 har totalt 404 småhus uppförts i kommunen.

Majoriteten, 50,5 %, av bostäderna som uppfördes under perioden var äganderätter. Färdigställandet av äganderätter hade rekordår 2016 då 66 bostäder uppfördes.

Den näst vanligaste upplåtelseformen på de nyproducerade bostäderna var hyresrätter. Totalt uppfördes 228 hyresrätter, vilket motsvarar 29,9 % av nyproduktionsstocken. År 2014 uppfördes flest hyresrätter under perioden, totalt 116 bostäder.

Under perioden uppfördes även 149 bostadsrätter.

Källa: SCB

Nyproduktion och ägare per år (2013 – 2022)

Privata aktörer har stått för nyproduktionen i Östhammar

Östhammar – Nyproduktion efter ägare		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Summa	Medel
Flerbostadshus	Totalt	4	108	29	0	33	73	27	2	64	18	358	36
	Stat, landsting, kommuner	0	68	0	0	0	0	0	0	0	0	68	7
	Allmännyttiga bostadsföretag	0	0	0	0	0	23	0	0	0	0	23	2
	Kooperativa ägare	0	0	27	0	33	33	27	0	0	18	138	14
	Övriga enskilda ägare	4	40	2	0	0	17	0	2	64	0	129	13
Småhus	Totalt	23	65	55	66	51	39	30	19	30	26	404	40
	Stat, landsting, kommuner	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Allmännyttiga bostadsföretag	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kooperativa ägare	0	11	0	0	0	0	0	0	0	0	11	1
	Övriga enskilda ägare	23	54	55	66	51	39	30	19	30	26	393	39
Summa	Totalt	27	173	84	66	84	112	57	21	94	44	762	76

Östhammar - Nyproduktion per upplåtelseform		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Summa	Medel
Totalt		27	173	84	66	84	112	57	21	94	44	762	76
Bostadsrätt		0	11	27	0	33	33	27	0	0	18	149	15
Hyresrätt		4	116	2	0	0	40	0	2	64	0	228	23
Äganderätt		23	46	55	66	51	39	30	19	30	26	385	39

Källa: SCB

Under perioden 2013 – 2022 uppfördes 358 bostäder i flerbostadshus. Den största ägaren till dessa bostäder, totalt 38,5 % är kooperativa ägare, det vill säga bostadsrättsföreningar. Den näst största ägaren är övriga enskilda ägare. Under perioden uppförde allmännyttan 23 bostäder i flerbostadshus.

Mellan 2013 – 2022 uppfördes 404 småhus där 97 % ägdes av övriga enskilda ägare, privatpersoner i de flesta fall, och 3 % ägdes av kooperativa ägare.

Under den senaste tioårsperioden är det privata aktörer som har stått för en övervägande majoritet av nyproduktionen i Östhammar, totalt 88,1 %. Att privata aktörer är beredda på att göra långsiktiga investeringar i kommunen tyder på en effektiv och dynamisk marknad.

Prisutveckling bostadsrätter

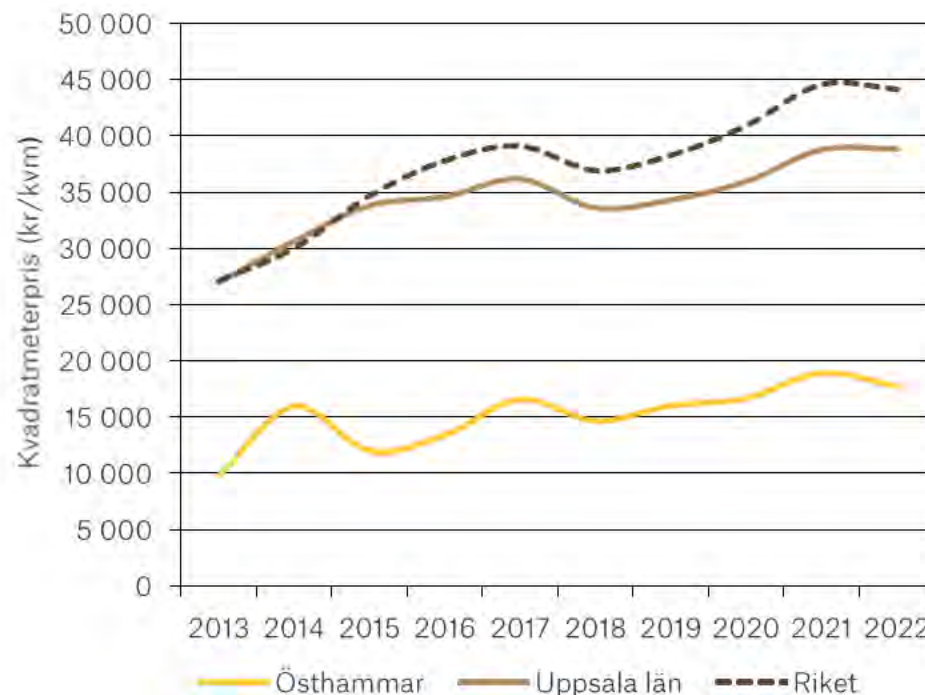
Snittköpeskilling: 18 000 kr/kvm (senaste 12 mån)

Prisutveckling bostadsrätter

Prisutvecklingen för bostadsrätter i Östhammar kommun har varit stark den senaste tioårsperioden. År 2022 uppgick genomsnittligt kvadratmeterpris till cirka 17 700 kr/kvm, vilket kan jämföras med 2013 då en lägenhet i snitt kostade cirka 9 800 kr/kvm enligt Svensk mäklarsstatistik. Detta motsvarar en prisökning om 81,4 %, (rikssnitt 62,8 %). I Uppsala län steg bostadsrättspriserna 44,1 % under motsvarande tidperiod.

I Östhammar noteras en topp 2014 då priserna steg med 63,1 % jämfört med året innan. Detta beror sannolikt på att det under året färdigställdes 173 nyproducerade bostäder. Bostadsrättsmarknaden är vanligtvis mer volatil än hyresrättsmarknaden. Detta synliggjordes exempelvis under 2017 då en vikande efterfrågan, med fallande bostadsrättspriser som följd, skapade turbulens på bostadsrättsmarknaden. Det fanns då flera exempel på utvecklare som valde att konvertera om sina bostadsrättsprojekt till hyresrättsprojekt. Det finns en eftersläpning som kan påverka statistiken avseende nyproduktionen då köparen förvärvar bostaden långt innan tillträde. Under 2018 föll priserna med 11,6 % i Östhammar jämfört med året innan.

Hög inflation, ökade projektkostnader och stigande räntor har bidragit till en osäker bostadsmarknad. Under de senaste 3 månaderna har bostadsrättspriserna i Östhammar minskat med 23,0 % och kvadratmeterpriset har i snitt uppgått till 15 190 kronor per kvadratmeter. Dock är det enbart 32 köp som observerats. Under de senaste 12 månaderna har snittköpeskillingen uppgått till 17 950 kr/kvm.

Östhammar	Total omsättning	Omsättning per månad	Köpeskilling (tkr)	Köpeskilling (kr/kvm)	Prisutveckling
3 månader	32	11	1 052	15 189	-23,0 %
12 månader	126	11	1 188	17 951	-12,3 %

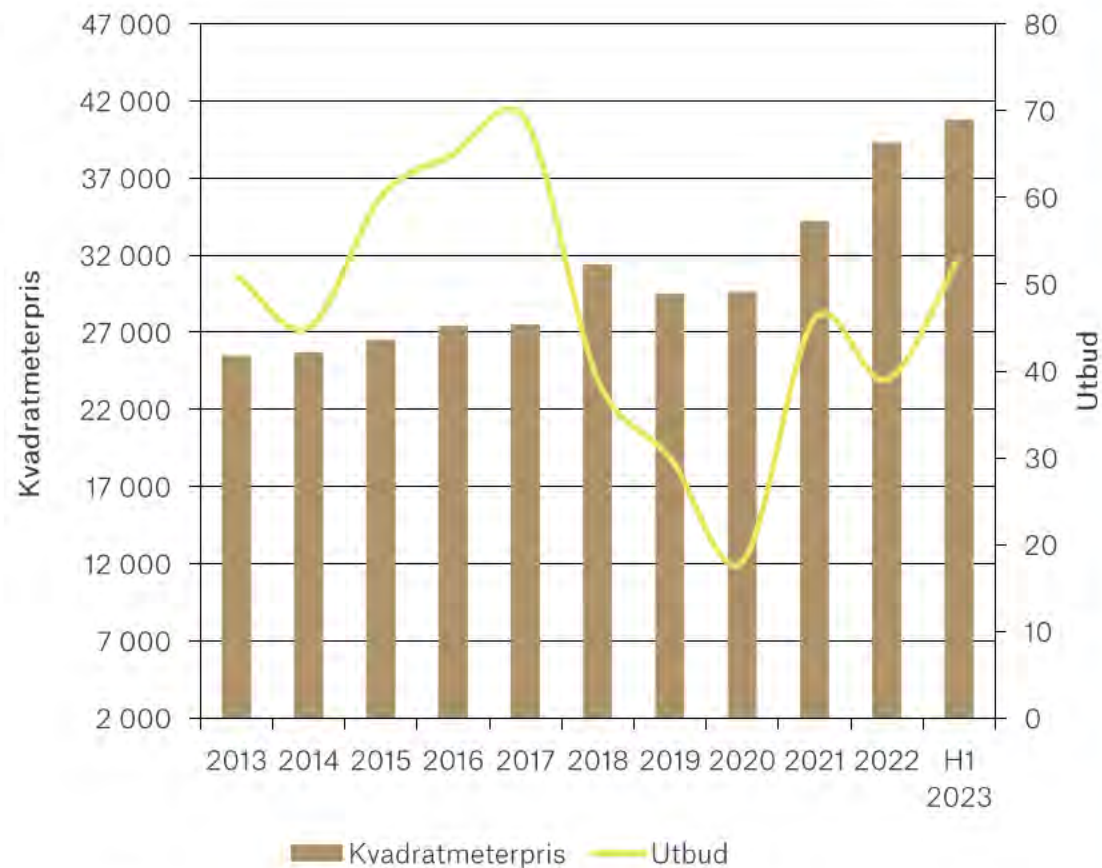
Källa: Svensk Mäklarstatistik, augusti 2023

Prisutveckling utbud av nyproducerade bostadsrätter

Genomsnittligt utropspris: 40 800 kr/kvm (senaste 6 mån)

Diagrammet avser medelvärdet av utropspris i kronor per kvadratmeter samt utbud av nyproducerade lägenheter i Östhammar kommun.

Under 2013 uppgick utropspriset för en nyproducerad lägenhet till 25 500 kr/kvm och det fanns ett utbud om 51 bostäder. Under första halvåret uppgick snittutropspriset till 40 800 kr/kvm. Detta motsvarar en ökning om 60,0%. Under andra halvåret 2023 uppgick utbudet av nyproducerade lägenheter till 53.

Källa: Booli Pro, augusti 2023

Exempel på pågående bostadsrättsprojekt

Havsvik Roslagen (Måsen)

Område: Norra Roslagen
Bostadsutvecklare: Vida Real Estate
Antal bostäder/antal sålda: 17/1
Snittarea: 69 kvm
Snittpris: 3 025 tkr
Snittpris: 44 100 kr/kvm
Avgift: 625 kr/kvm/år
Säljstart: 2022-05-12
Inflyttning: Under 2023 - 2024

Rikken

Område: Klackskär
Bostadsutvecklare: Credentia AB
Antal bostäder/antal sålda: 14/5
Snittarea: 72 kvm
Snittpris: 2 520 tkr
Snittpris: 34 900 kr/kvm
Avgift: 851 kr/kvm/år
Säljstart: 2021-11-01
Inflyttning: Kvartal 2024

Källa: Booli Pro

Prisutveckling småhus

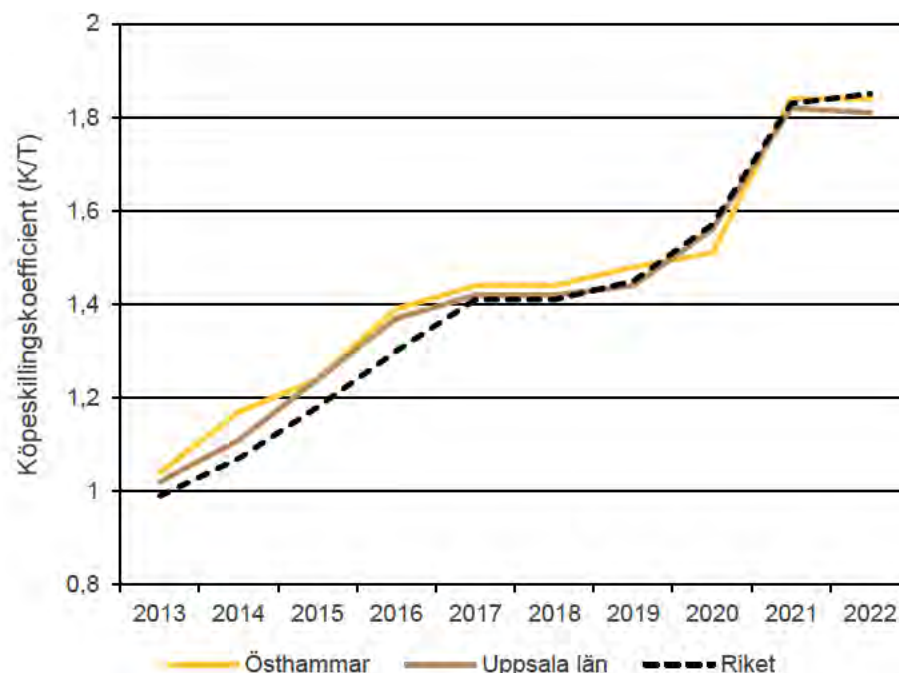
Snittköpeskilling: 22 100 kr/kvm (senaste 12 mån)

Prisutveckling småhus

Svensk Mäklarstatistik mäter prisutvecklingen på småhus genom den så kallade köpeskillingskoefficienten, K/T-talet, som är kvoten mellan köpeskillingen och taxeringsvärdet för överlåtna fastigheter. Genom att ta hänsyn till fastighetens läge, storlek, ålder och standard blir beräkningarna mer tillförlitliga. Småhuspriserna i Östhammar kommun ökade med 76,9 % under perioden mellan 2013 till 2022, vilket är lägre än utvecklingen i Uppsala och rikssnittet som uppgick till 77,5 % respektive 86,9 %.

Snittköpekillingen ökade stadigt i Östhammar fram till 2018 då prisuppgången stannade av för att sedan öka 2019. Detta skulle kunna vara en konsekvens av det skärpta amorteringskravet som infördes den 1 mars 2018 som innebar att nya bolånetagare med bolån som överstiger 4,5 gånger av bruttoinkomsten ska amortera minst 1 procent av skulderna utöver det befintliga amorteringskravet.

Även småhusmarknaden har drabbats av det försämrade ekonomiska läget. De senaste 12 månaderna har snittköpeskillingen i Östhammar backat med 10,9 %. Sett till de senaste 3 månaderna har priserna däremot ökat med 6,7 %. Detta tyder på en osäker bostadsmarknad.

Östhammar	Total omsättning	Omsättning per månad	Köpeskilling (tkr)	Köpeskilling (kr/kvm)	Prisutveckling
3 månader	52	17	2 270	21 675	6,7 %
12 månader	156	13	2 486	22 055	-10,9 %

Källa: Svensk Mäklarstatistik, augusti 2023, SCB, Svenska Bankföreningen

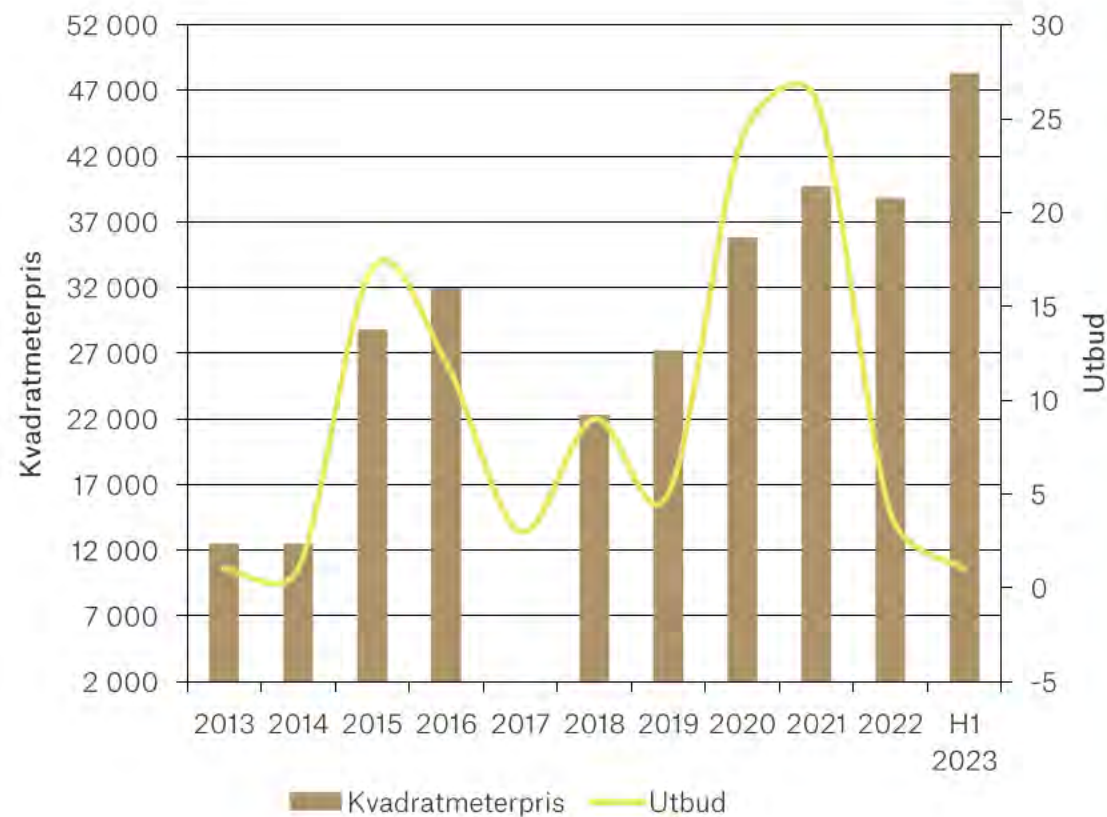
Prisutveckling utbud av nyproducerade äganderätter

Genomsnittligt utropspris: 38 800 kr/kvm (under 2022)

Diagrammet avser medelvärdet av utropspris i kronor per kvadratmeter samt utbud av nyproducerade äganderätter i Östhammar kommun.

Utbudet var som högst mellan 2020 - 2021 och uppgick då till 24 respektive 26 äganderätter. Kvadratmeterpriset uppgick till 35 800 kr under 2020 och 39 700 under 2021.

Under 2023 har enbart en nyproducerad äganderätt varit ute till försäljning och utropspriset uppgick till 48 300 kr/kvm.

Källa: Booli Pro, augusti 2023

Tomtförsäljningar, 12 månader

Höga tomtpriser även utanför tätorterna vid sjönära lägen

Köpeskillingen i tabellen nedan visar tomtförsäljningar i Östhammar kommun under perioden 2022-08-01 till 2023-08-01. Områdena i kommunen är uppdelade enligt tabellen nedan:

Totalt studerades 21 transaktioner efter gallring som syftade till att sortera ut avvikelser som icke marknadsmässiga transaktioner exempelvis mellan familjemedlemmar. I Östhammar kommun har genomsnittstomten en yta om cirka 1 981 kvadratmeter och kostar i snitt 695 000 kronor, motsvarande cirka 451 kronor per kvadratmeter.

Det högsta priset per kvadratmeter tomtmark noterades i Öregrund där 4 försäljningar hade skett med en snittköpeskilling om 884 kronor per kvadratmeter. Lägst köpeskilling per distrikt noterades utanför tätorterna där 3 försäljningar skett med en köpeskilling om 80 kronor per kvadratmeter med en genomsnittlig tomt om 3 913 kvadratmeter.

Område	Antal transaktioner	Tomtarea (kvm)	Köpeskilling (tkr)	Köpeskilling (kr/kvm)
Öregrund	4	1 641	1 325	884
Östhammar	4	1 175	639	580
Gimo	2	891	375	419
Hargshamn	3	1 939	508	262
Sjönära utanför tätort	5	2 198	717	352
Utanför tätort	3	3 913	292	80

Källa: Svefa Real Estate, Booli Pro & Hemnet.se, perioden 2022-08-01 till 2023-08-01

Exempel på genomförda affärer i Östhammar

Transaktionslista

Urval av försäljningar av fastigheter med bostadsändamål i Östhammar sedan 2020. Transaktionsmarknaden för fastigheter med bostadsändamål i Östhammar, karakteriseras sett till köpeskilling och yta av relativt små transaktioner.

Objekt	Typkod	Säljare	Köpare	Köpedatum	Area, kvm	Antal lägenheter	Köpeskilling tkr	Köpeskilling kr/kvm
Öregrund 27:5	321 - Hyreshusenhet, bostäder och lokaler	Privatperson	Gästrike Nord Invest AB	2020-12-01	333	3	5 700	17 192
Östhammar 18:8	320 - Hyreshusenhet, huvudsakligen bostäder	Privatperson	Herrgårds Fastigheter AB	2021-03-01	400	4	3 200	7 875
Films-Österby 3:41	320 - Hyreshusenhet, huvudsakligen bostäder	Dannemora Hem AB	Privatperson	2022-08-01	356	5	2 700	7 584

Källa: Svefa Real Estate & Datscha

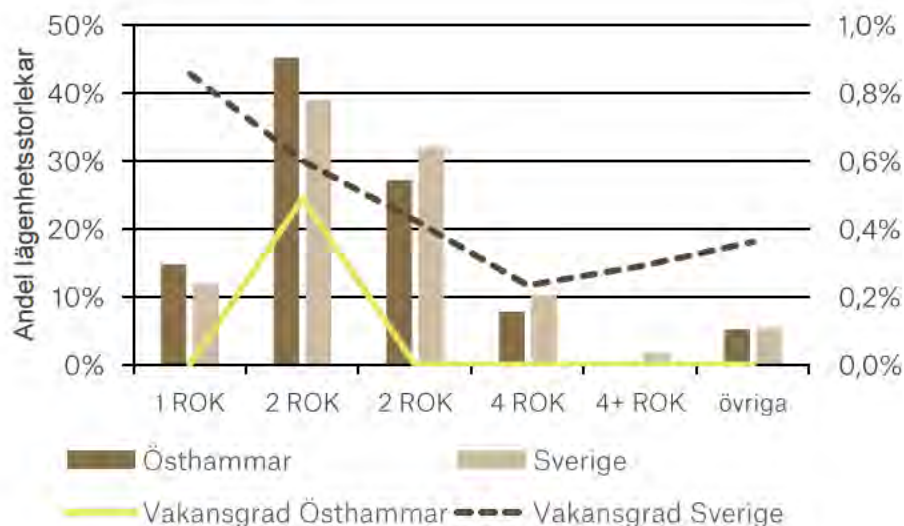

Hyresbestånd i Östhammar kommun

Lägre vakanser och lägre hyra än riket i snitt

Allmännyttan (2021)

Den allmännyttiga bostadsstiftelsen Östhammarshem är kommunens största bostadsfastighetsägare. Totalt äger Östhammarshem närmare 2 000 bostäder. Diagrammet nedan visar fördelningen av lägenhetsstorlekar i allmännyttans bestånd. Majoriteten av lägenheterna som Östhammarshem äger har 2 rum och kök, vilket är vanligaste lägenhetsstorleken hos allmännyttiga bolag i Sverige. Vakansgraden i Östhammarshems bestånd har under 2021 i snitt uppgått till 0,2 % (rikssnitt uppgår till 0,5 %). Flest vakanser i Östhammar har lägenheter med 1 rum och kök där vakansgraden uppgår till 0,5%.

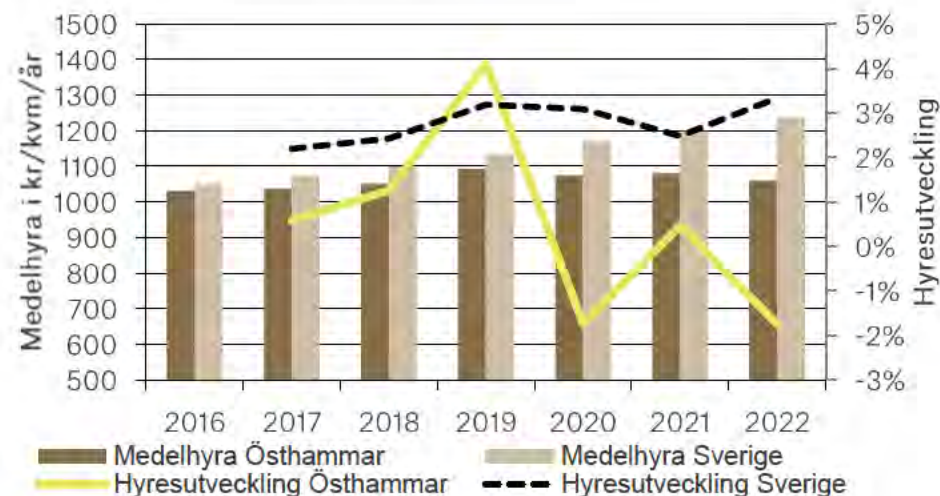

Källa: SCB (senaste publicering 2021-12-16)

Genomsnittshyra i flerbostadshus

Sedan 2016 har genomsnittshyran i Östhammar ökat med 2,8 % vilket är en lägre utveckling än riket i snitt med en hyresökning om 17,9 % under motsvarande period. Hyresutvecklingen i Östhammar motsvarar en årlig ökning om 0,5 %. Hyresökningen i riket uppgår i snitt till 2,8 % per år.

Hyresnivån i Östhammar är lägre än rikssnittet. I Östhammar uppgick genomsnittshyran under 2022 till 1 060 kronor per kvadratmeter och år. Snitthyran i Sverige under samma år uppgick till 1 238 kronor per kvadratmeter, vilket är 16,8 % högre än snitthyran i Östhammar.

49

Källa: SCB

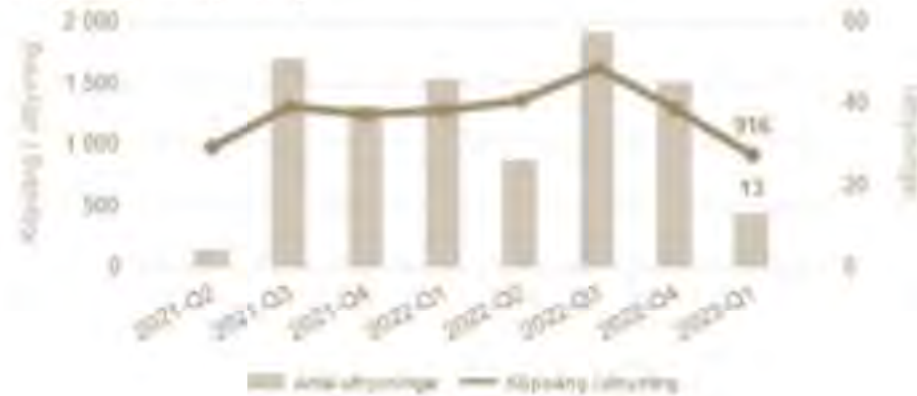
Kötider Östhammarshem

Kötiden under Q1 2023 uppgick till 2,5 år

I Östhammarshem fanns 5 891 personer i kö (januari 2023). Antalet personer i kö översteg 7 000 under våren 2022 men antalet föll till cirka 5 800 ett år senare. Utveckling som följer har varit ganska linjär.

Under 2022 skedde 174 uthyrningar. Under första kvartalet 2023 uppgick antalet uthyrningar till 13 och den genomsnittliga kötiden uppgick till 916 köpoäng. För varje dag man står i kö samlar man ett poäng. Detta innebär att den genomsnittliga kötiden för Q1 2023 uppgick till 2,5 år.

Köpoäng/Uthyrning

Antalet personer i kö lägenhet

Svefas marknadsparametrar

Enligt Svefas lägesindelning för hyresbostäder tillhör hela Östhammar kommun samma värdeområde. Tabellen nedan visar hyresnivåer, direktavkastningskrav samt vakansgrader för flerbostadshus med olika värdeår i Östhammar kommun. Marknadsdata baseras på en typlägenhet som avses är en bostadslägenhet på 3 rum och kök om cirka 75-80 m² med en normal standard för åldersklassen. Hyresbostäder som avviker från denna typlägenhet kan erhålla andra marknadsparametrar.

Angivna min- och maxnivåer speglar ett genomsnitt av de lägre och högre noteringarna och ska således inte ses som lägsta- respektive högstanivåer.

Värdeår	Hyra, kr/kvm/år			Direktavkastningskrav, %			Vakans, %		
	Min	Median	Max	Min	Median	Max	Min	Median	Max
-1964	750	830	920	4,45	5,35	6,20	0,00	1,00	3,00
1965 - 1975	800	880	970	4,45	5,35	6,20	0,00	1,00	3,00
1976 - 1989	850	970	1050	4,45	5,35	6,20	0,00	1,00	3,00
1990 - 1999	970	1100	1240	4,45	5,35	6,20	0,00	1,00	3,00
2000 - 2008	1080	1190	1260	4,45	5,35	6,20	0,00	1,00	3,00
2009 - 2013	1190	1260	1310	4,45	5,35	6,20	0,00	1,00	3,00
2014 -	1310	1360	1410	4,45	5,35	6,20	0,00	1,00	3,00

Källa: Svefa Real Estate (uppdaterat 2023-07-01)

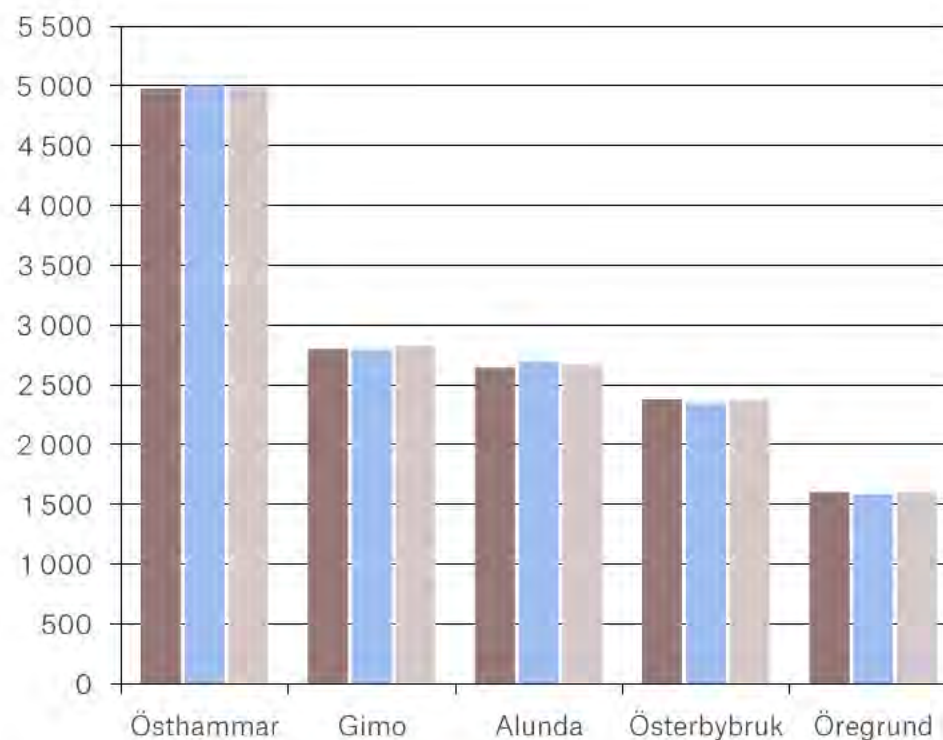
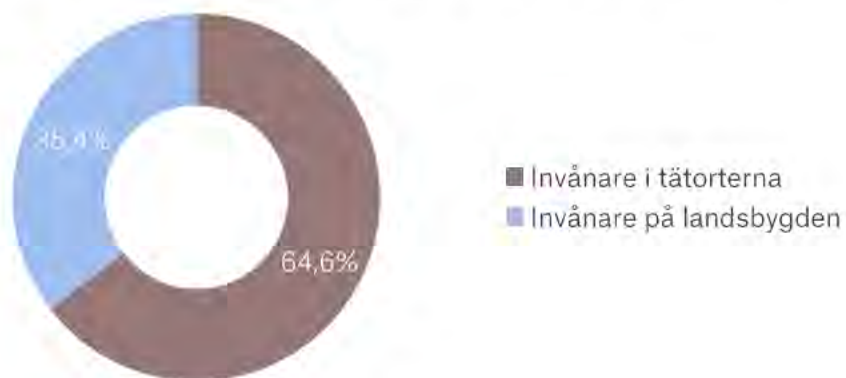
Geografisk analys av tätorterna

Översikt: Geografisk analys av tätorterna

Drygt var tredje invånare bor på landsbygden

I Östhammar kommun finns (enligt SCBs definition) åtta tätorter; Östhammar, Gimo, Alunda, Österbybruk, Öregrund, Hargshamn, Dannemora och Skoby (efter storleksordning). De tre sistnämnda har dock under 300 invånare och har inte studerats närmare i denna analys.

Majoriteten av invånarna i Östhammar kommun bor i en tätort. År 2022 bodde totalt 14 435 personer av kommunens invånare i tätorterna, vilket motsvarar 64,6 % av invånarna. Drygt var tredje invånare i kommunen bor på landsbygden.

Källa: SCB

■ 2020 ■ 2021 ■ 2022

Östhammar tätort

Befolkning i tätorten Östhammar

Kommunens största tätort med cirka 5 000 invånare

Befolkning Östhammar

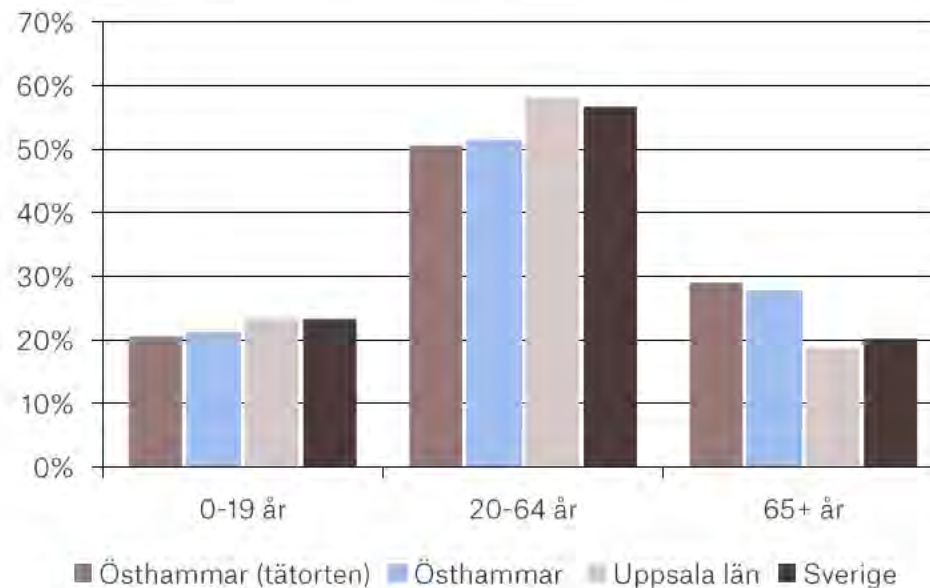
Östhammar är kommunens största tätort med 4 985 invånare (2022). Sedan 2016 har antalet invånare ökat med 4,4 %. I genomsnitt har den årliga tillväxten uppgått till 0,7 %. Den högsta befolkningstillväxten i tätorten noterades 2019 då befolkningen ökade med 1,4 % jämfört med året innan. Tillväxten i kommunen samma år motsvarade 1,2 %.

Källa: SCB

Åldersfördelning (2020)

I tätorten Östhammar är cirka 20,5 % av invånarna under 20 år, 50,5 % är mellan 20 till 64 år och 29,0 % är över 65 år (2020). Jämfört med snittet i kommunen, länet och riket finns en lägre andel personer mellan 0 - 19 år samt 20 - 64 år. Samt en betydligt högre andel 65+ år i Östhammar tätort.

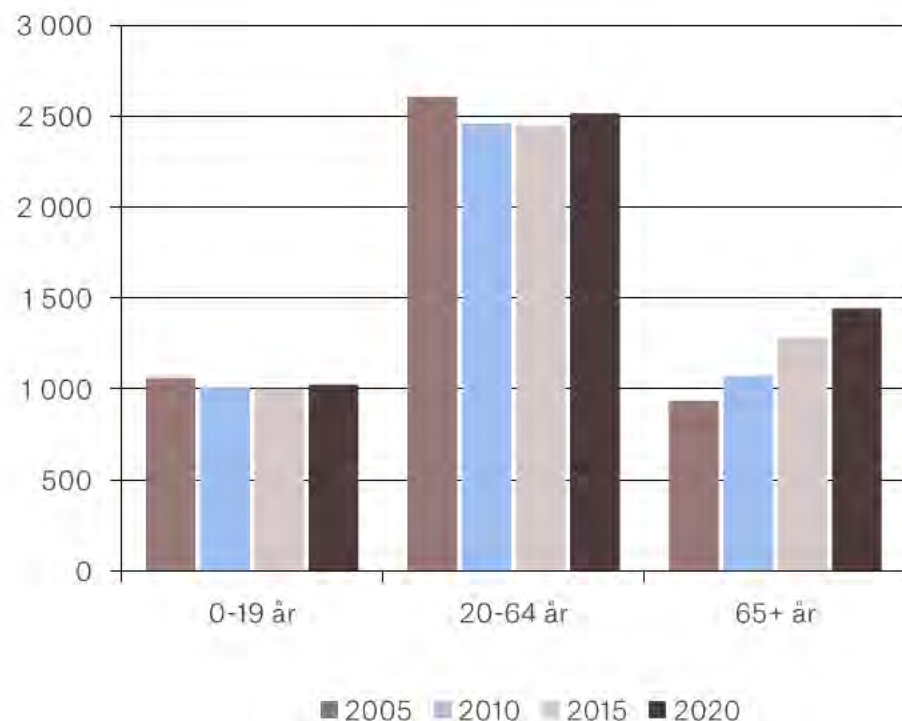
Källa: SCB (uppdateras vart 5:e år)

Åldersstruktur Östhammar

Antal invånare över 65 år har ökat med 54 % från 2005 till 2020

Åldersfördelning Östhammar (2020)

Befolkningen i Östhammar tätort minskade mellan 2005 - 2010 för att sedan öka under 2015 och 2020. Totalt har befolkningen i tätorten ökat med 8,2 % mellan 2005 - 2020. Under samma tidsperiod minskade åldersgrupperna 0 - 19 år samt 20 - 64 år med 3,4 % respektive 3,6 %. Antal invånare över 65 år har ökat med 54,3 % från 2005 till 2020.

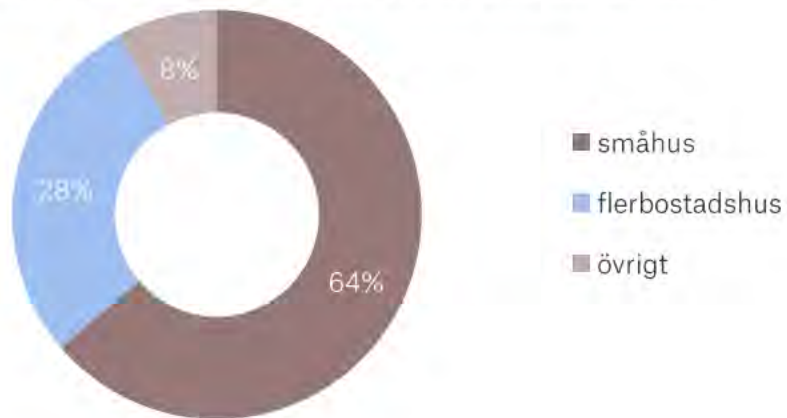

Bostäder i Östhammar

Flest flerbostadshus i kommunen

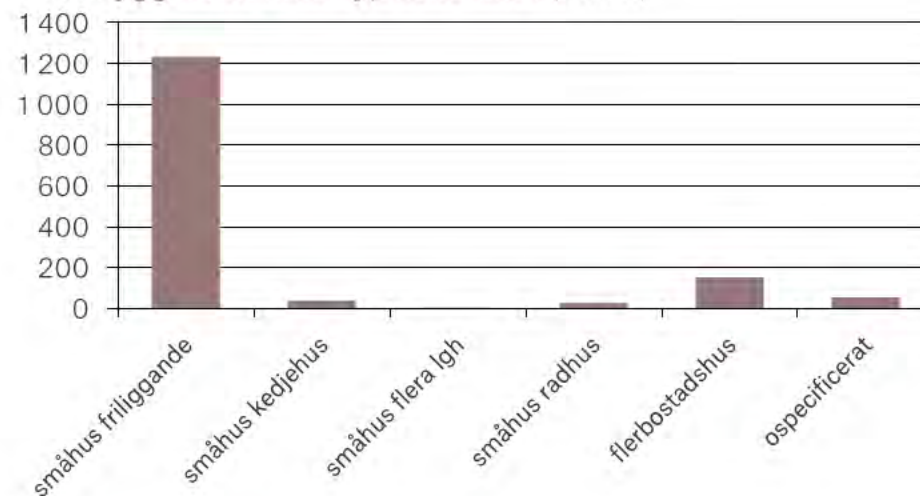
Totalt bor 63,7 % av invånarna i Östhammar tätort i småhus. Den vanligaste bostadsbebyggelsen är friliggande villor som utgör 82,5 % av den totala bostadsbebyggelsen på orten. På orten finns 149 flerbostadshus, vilket gör Östhammar till den mest flerbostadshustäta orten i kommunen. Flest bostäder uppfördes under 1970-talet.

Befolkning i tätorterna efter typ av bostad (2020)

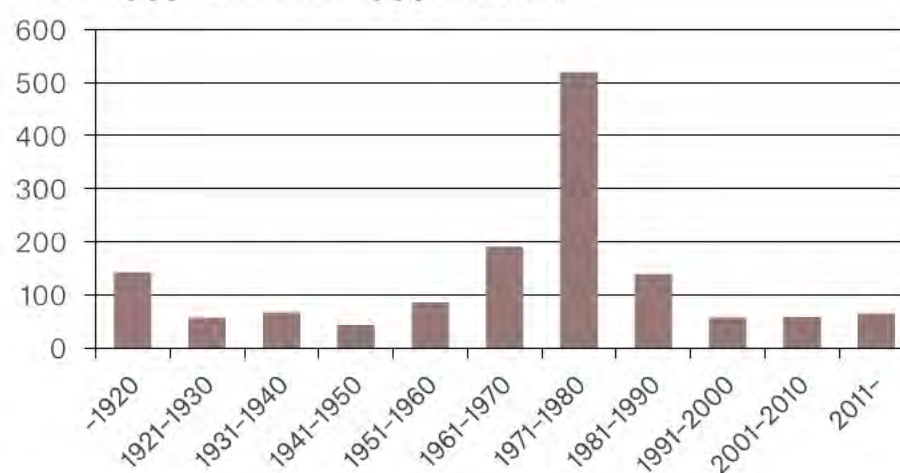

Källa: SCB (uppdateras vart 5:e år)

Antal byggnader efter typ av bostad (2020)

Antal byggnader efter byggår (2020)

Gimo tätort

Källa: Dobfisher

Befolkning i tätorten Gimo

Kommunens näst största tätort med cirka 2 800 invånare

Befolkning Gimo

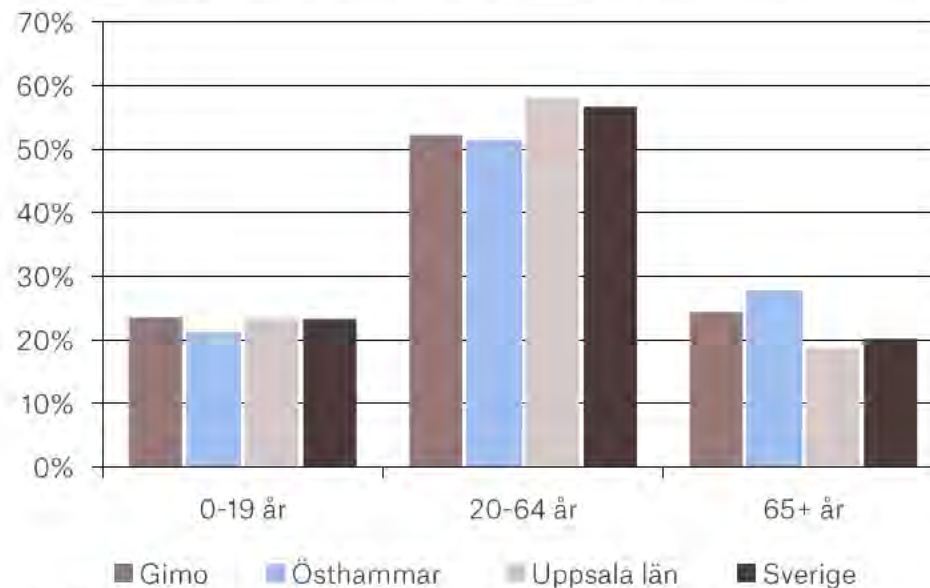
Gimo är kommunens näst största tätort med 2 820 invånare (2022). Sedan 2016 har antalet invånare i Gimo ökat med 1,8 %. I genomsnitt har den årliga tillväxten uppgått till 0,3 %. Den högsta befolkningstillväxten i tätorten noterades 2016 då befolkningen ökade med 2,7 % jämfört med året innan. Tillväxten i kommunen samma år motsvarade 1,2 %.

Källa: SCB

Åldersfördelning (2020)

I tätorten Gimo är cirka 23,5 % av invånarna under 20 år, 52,1 % är mellan 20 till 64 år och 24,4 % är över 65 år (2020). Jämfört med snittet i kommunen finns det något högre andel invånare under 20 år i Gimo. Fördelningen följer snittet i länet och landet. Det finns även en något högre andel invånare mellan 20 - 64 år i Gimo jämfört med kommunen. Andelen är dock lägre än fördelningen i länet och landet. Jämfört med Uppsala län och rikssnittet finns en högre andel äldre personer över 65 år i Gimo. Andelen är dock lägre än snittet i kommunen.

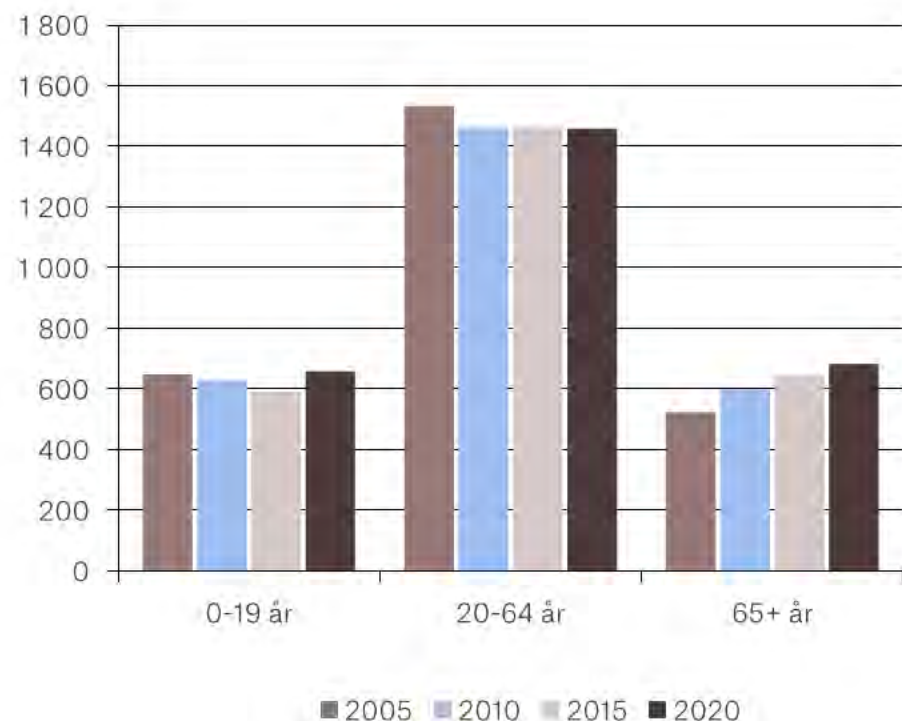
Källa: SCB (uppdateras vart 5:e år)

Åldersstruktur Gimo

Antal invånare över 65 år har ökat med 30 % från 2005 till 2020

Åldersfördelning Gimo (2020)

Befolkningen i Gimo tätort minskade mellan 2005 - 2010 för att sedan öka under 2015 och 2020. Totalt har befolkningen i tätorten ökat med 3,5 % mellan 2005 - 2020. Under samma tidsperiod minskade åldersgruppen 20 - 64 år med 4,8 %. Antal invånare under 20 år ökade med 1,5 % från 2005 till 2020. Under samma tidsperiod ökade befolkning över 65 år med 30,2 %.

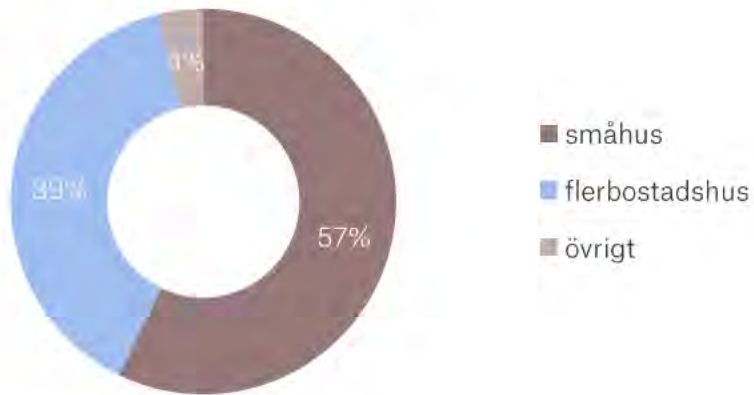
Källa: SCB (uppdateras vart 5:e år)

Bostäder i Gimo

Tätort med högst andel invånare som bor i flerbostadshus

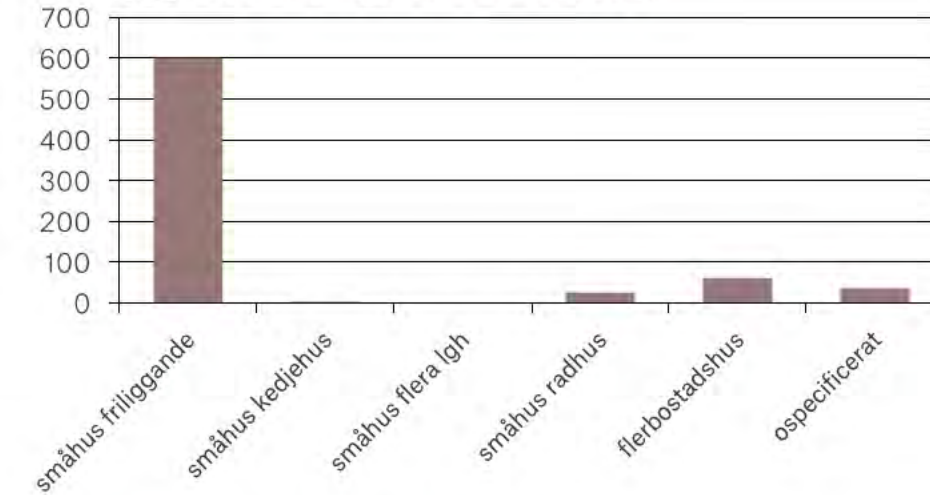
Totalt bor 57,2 % av invånarna i Gimo tätort i småhus och 39,0% bor i flerbostadshus. Detta gör Gimo till den tätort i kommunen med högsta andel av befolkning som bor i flerbostadshus. Den vanligaste bostadsbebyggelsen är friliggande villor som utgör 82,6 % av det totala bostadsbebyggelsen på orten. På orten finns 61 flerbostadshus. Flest bostäder uppfördes under 1960- och 70-talet.

Befolkning i tätorterna efter typ av bostad (2020)

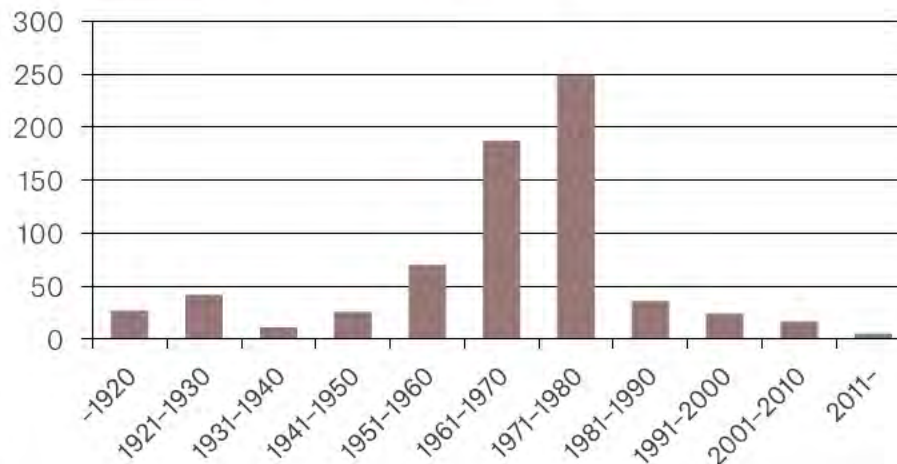

Källa: SCB (uppdateras vart 5:e år)

Antal byggnader efter typ av bostad (2020)

Antal byggnader efter byggår (2020)

Alunda tätort

Källa: Fastighetsbyrån

Befolkning i tätorten Alunda

Tätort med cirka 2 700 invånare

Befolkning Alunda

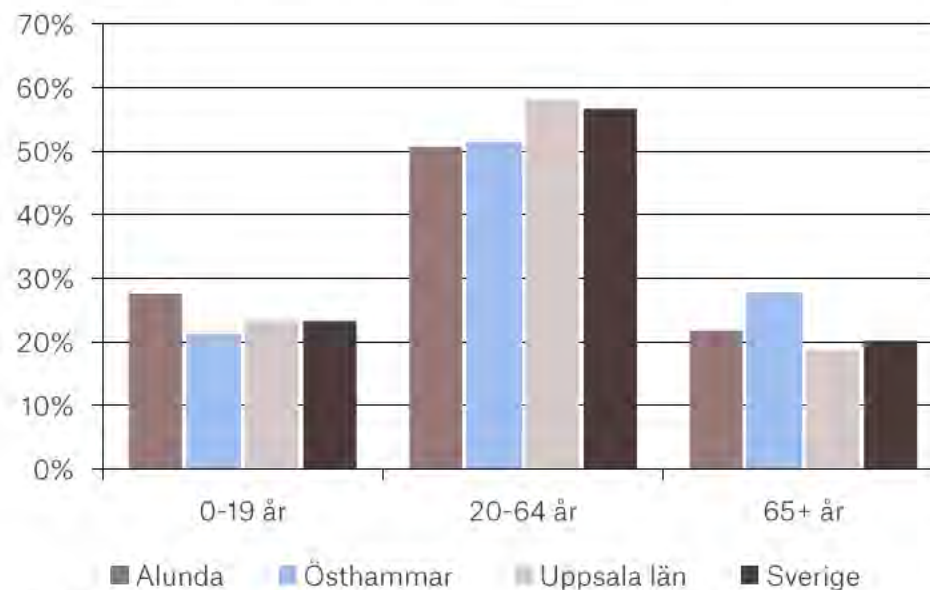
I Alunda bor 2 669 invånare (2022). Sedan 2016 har antalet invånare i Alunda ökat med 3,2 %. I genomsnitt har den årliga tillväxten uppgått till 0,5 %. Den högsta befolkningstillväxten i tätorten noterades 2016 då befolkningen ökade med 2,8 % jämfört med året innan. Tillväxten i kommunen samma år motsvarade 1,2 %.

Källa: SCB

Åldersfördelning (2020)

I tätorten Alunda är cirka 27,6 % av invånarna under 20 år, 50,7 % är mellan 20 till 64 år och 21,8 % är över 65 år (2020). Jämfört med snittet i kommunen, länet och riket finns en lägre andel personer mellan 20 – 64 år samt 65+ år i Alunda. I Alunda bor en högre andel personer under 20 år.

Källa: SCB (uppdateras vart 5:e år)

Åldersstruktur Alunda

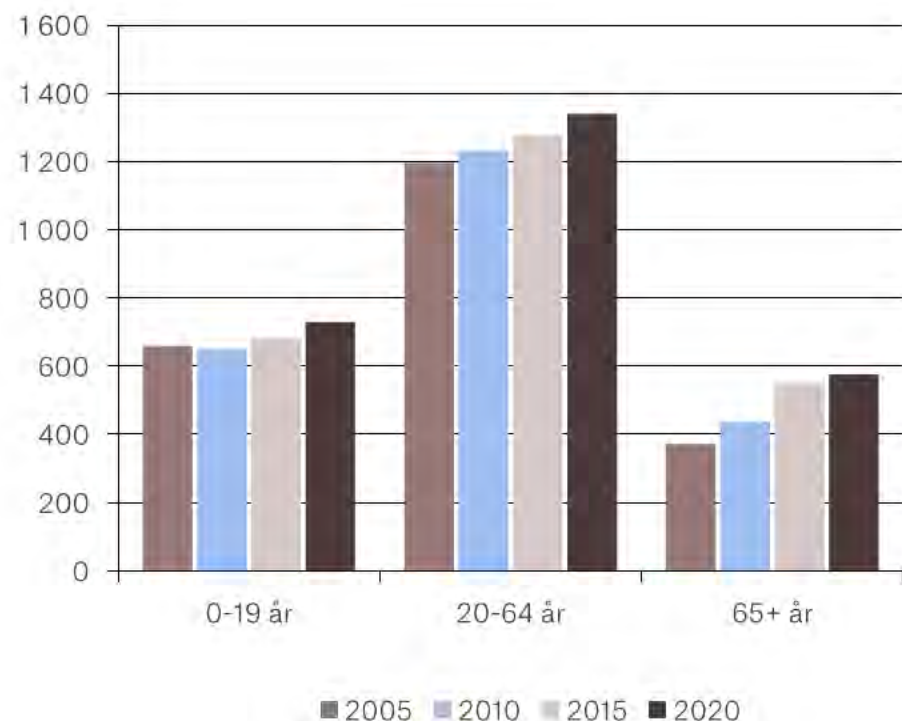
Befolkningen har ökat med 19 % (2005-2020)

Åldersfördelning Alunda (2020)

Befolkningen i Alunda har befolkningen ökat med 18,8 % mellan 2005 - 2020. Detta gör tätorten till den ort i kommunen som växt mest under perioden.

Samtliga åldersgrupper ökade mellan 2005 och 2020 enligt nedan:

- 0 - 19 år: + 10,6 %
- 20 - 64 år: + 12,1 %
- 65+ år: + 55,0 %.

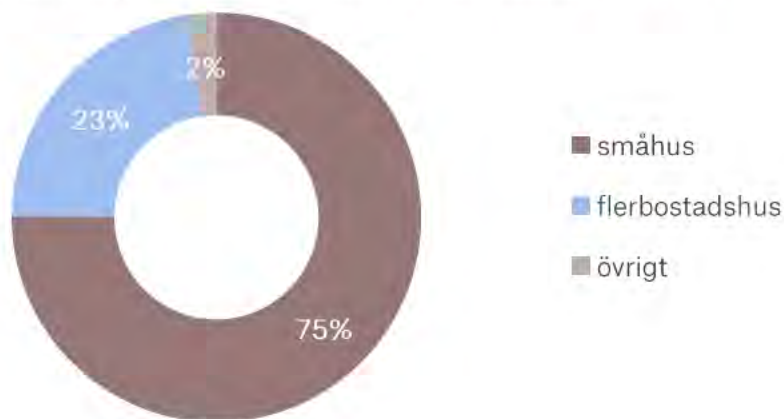
Källa: SCB (uppdateras vart 5:e år)

Alunda

Tätort med högst andel invånare som bor i småhus

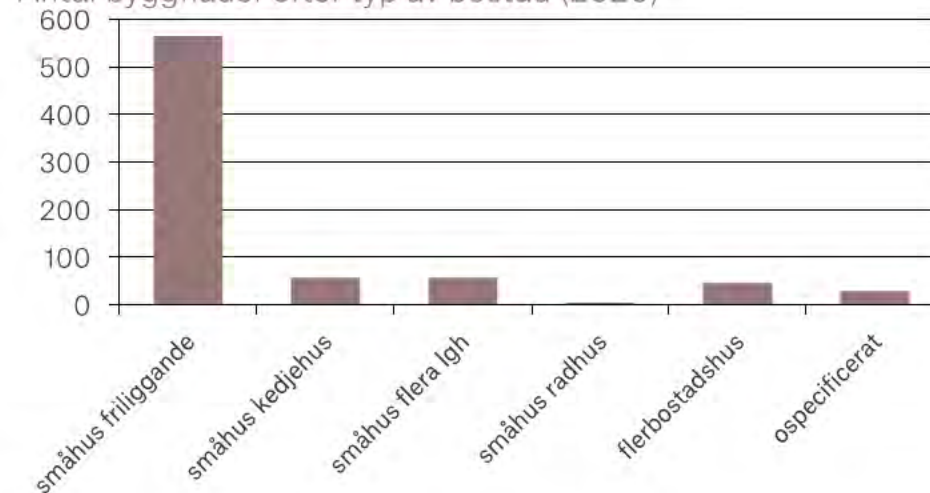
Totalt bor 75,1 % av invånarna i Alunda tätort i småhus. Detta gör Alunda till den tätort i kommunen med högsta andel av befolkning som bor i småhus. Den vanligaste bostadsbebyggelsen är friliggande villor som utgör 74,4 % av det totala bostadsbebyggelsen på orten. På orten finns 46 flerbostadshus. Flest bostäder uppfördes under 1970 och 80-talet.

Befolkning i tätorterna efter typ av bostad (2020)

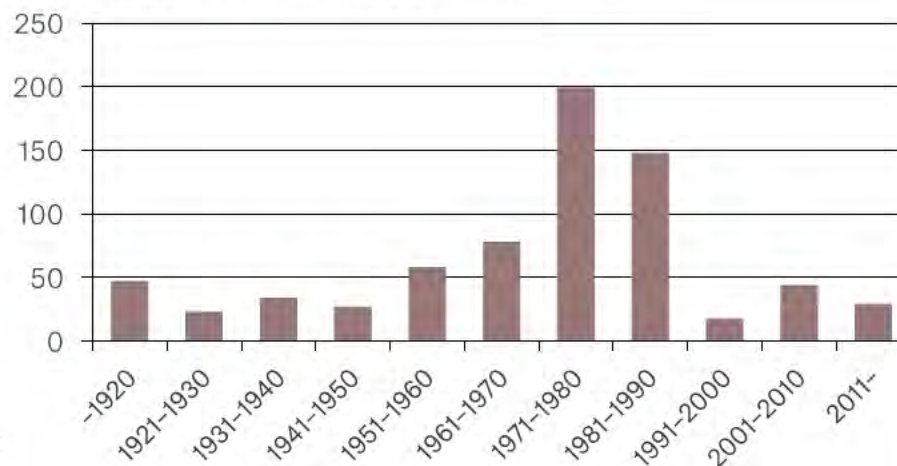

Källa: SCB (uppdateras vart 5:e år)

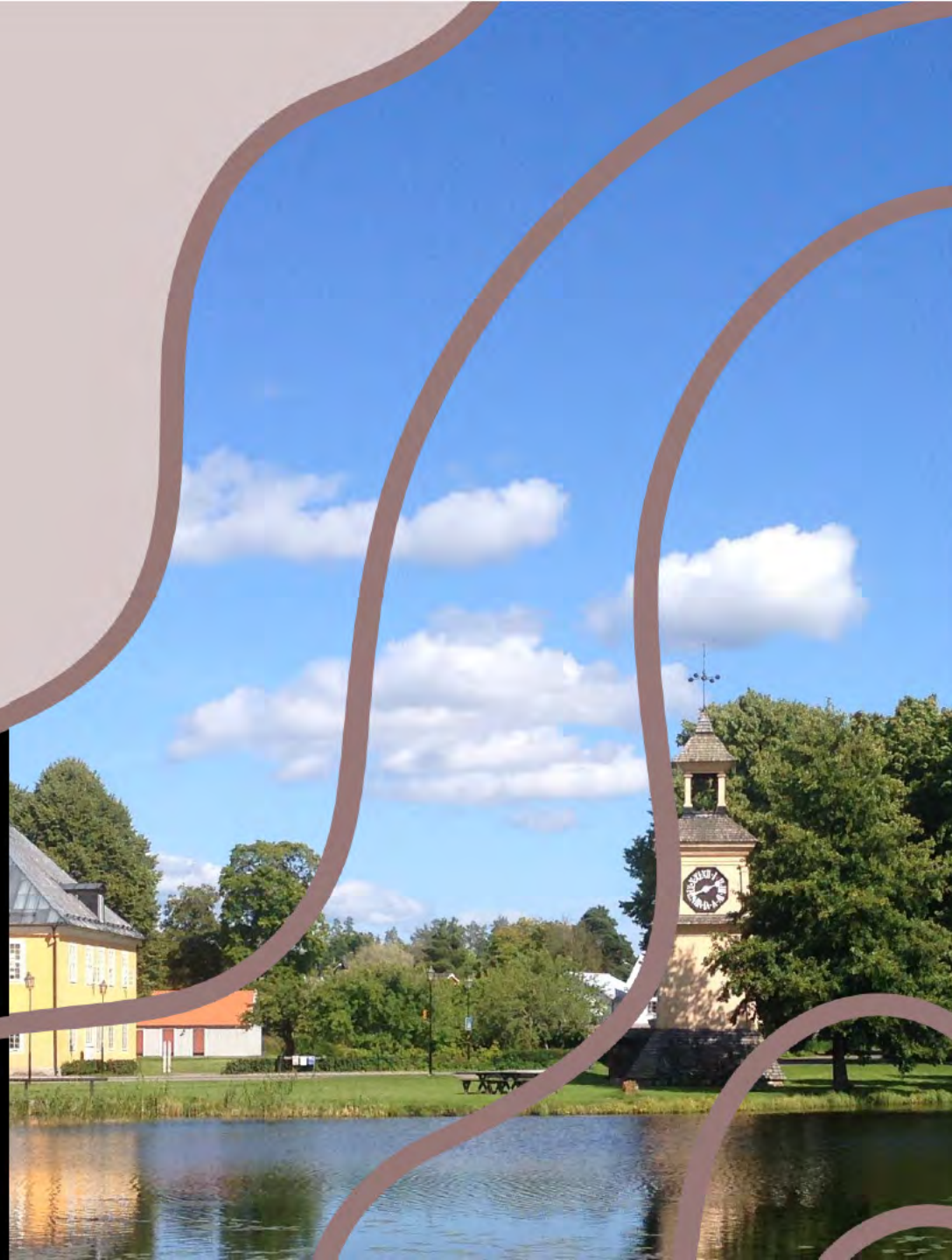
Antal byggnader efter typ av bostad (2020)

Antal byggnader efter byggår (2020)

Österbybruk tätort

Källa: Visit Roslagen

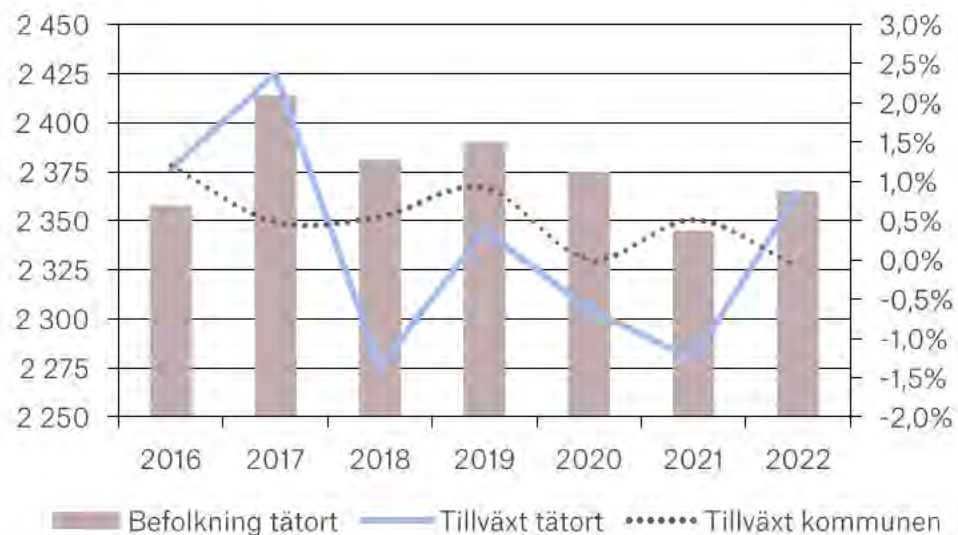

Befolkning i tätorten Österbybruk

Tätort med cirka 2 400 invånare

Befolkning Österbybruk

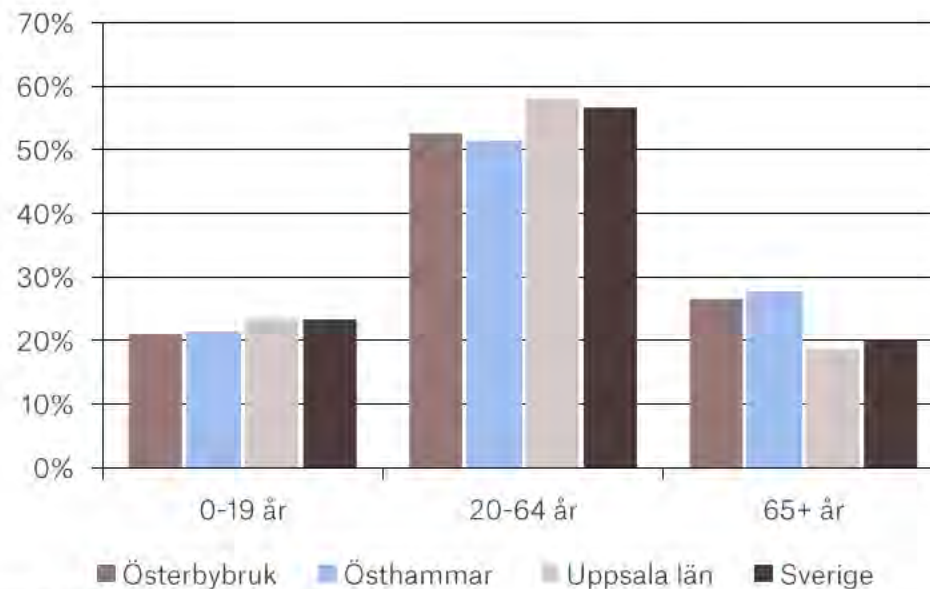
Österbybruk är en tätort med 2 365 invånare (2022). Sedan 2016 har befolkningen växt med 7 invånare. Den högsta befolkningstillväxten i tätorten noterades 2017 då befolkningen ökade med 2,4 % jämfört med året innan. Tillväxten i kommunen samma år motsvarade 0,5 %.

Källa: SCB

Åldersfördelning (2020)

I tätorten Österbybruk är cirka 20,9 % av invånarna under 20 år, 52,6 % är mellan 20 till 64 år och 26,5 % är över 65 år (2020). Jämfört med snittet i kommunen, länet och riket finns en lägre andel personer under 20 år. Andelen invånare mellan 20 – 64 år är ungefär lika stor i Österbybruk som kommunen som helhet, dock lägre än snittet i länet och riket. Andelen över 65 år är lägre än snittet i kommunen men betydligt högre än läns- och rikssnittet.

Källa: SCB (uppdateras vart 5:e år)

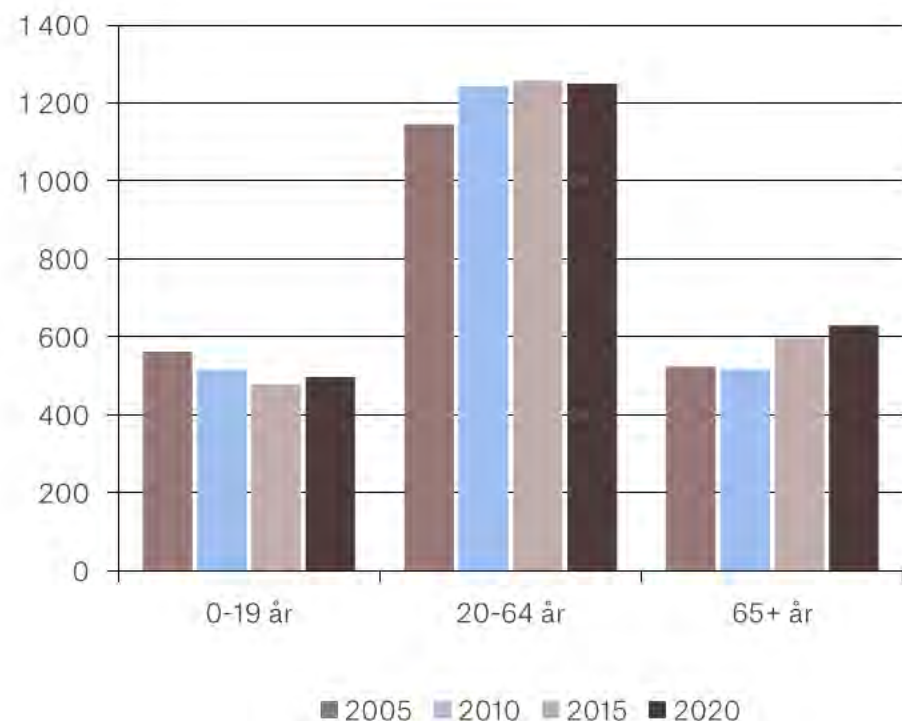
67

Åldersstruktur Österbybruk

Andelen barn och unga minskade med 12 % (2005-2020)

Åldersfördelning Österbybruk (2020)

Befolkningen i Österbybruk har ökat med 6,5 % mellan 2005 – 2020. Under samma tidsperiod minskade antalet invånare i åldersgruppen under 20 år med 11,6 %. Antal invånare mellan 20 – 64 år samt 65 + år ökade med 9,1 % respektive 20,3 % från 2005 till 2020.

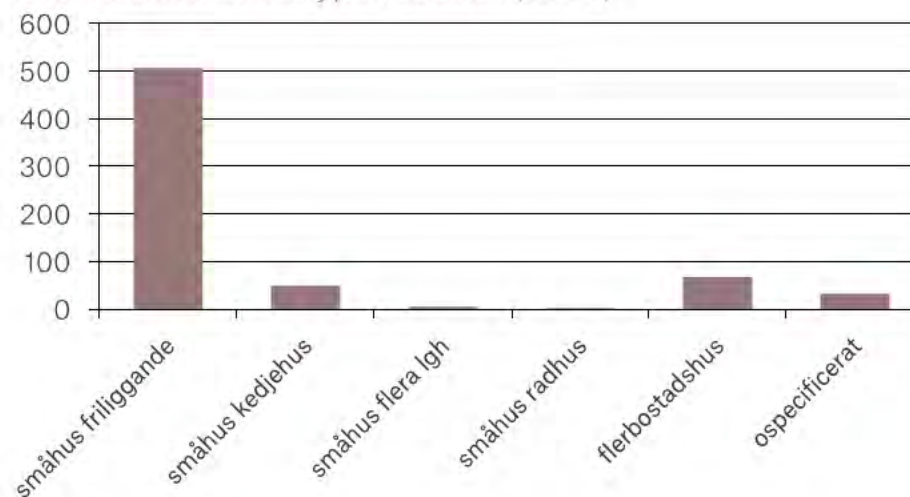
Källa: SCB (uppdateras vart 5:e år)

Österbybruk

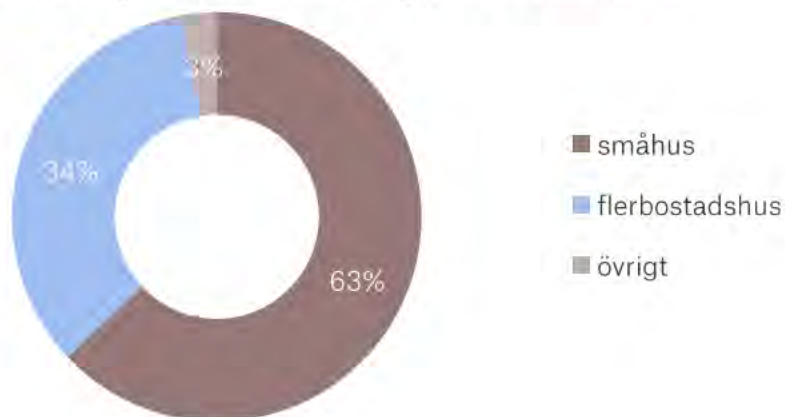
Tätort med högst andel flerbostadshus

Ungefär två tredjedelar av invånarna i Österbybruk bor i småhus och en tredjedel bor i flerbostadshus. Den vanligaste bostadsbebyggelsen är friliggande villor som utgör 76,6 % av det totala bostadsbebyggelsen på orten. På orten finns 67 flerbostadshus, vilket motsvarar 10,1 % av bostadsbebyggelsen på orten. Österbybruk är därmed den tätort med högst andel flerbostadshus. Flest bostäder uppfördes under 1970-talet.

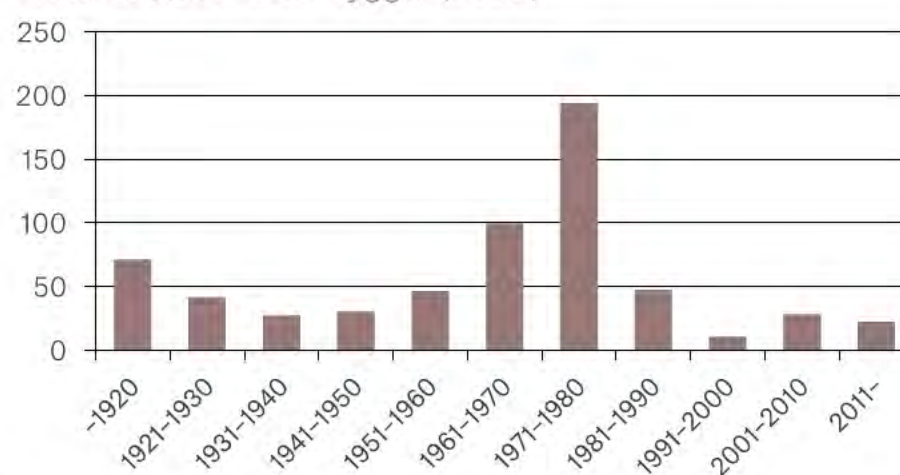
Antal bostäder efter typ av bostad (2020)

Befolkning i tätorterna efter typ av bostad (2020)

Antal bostäder efter byggår (2020)

Källa: SCB (uppdateras vart 5:e år)

Öregrund tätort

Källa: Anne Sofie Eriksson

Befolkning i tätorten Öregrund

Tätort med cirka 1 600 invånare

Befolkning Öregrund

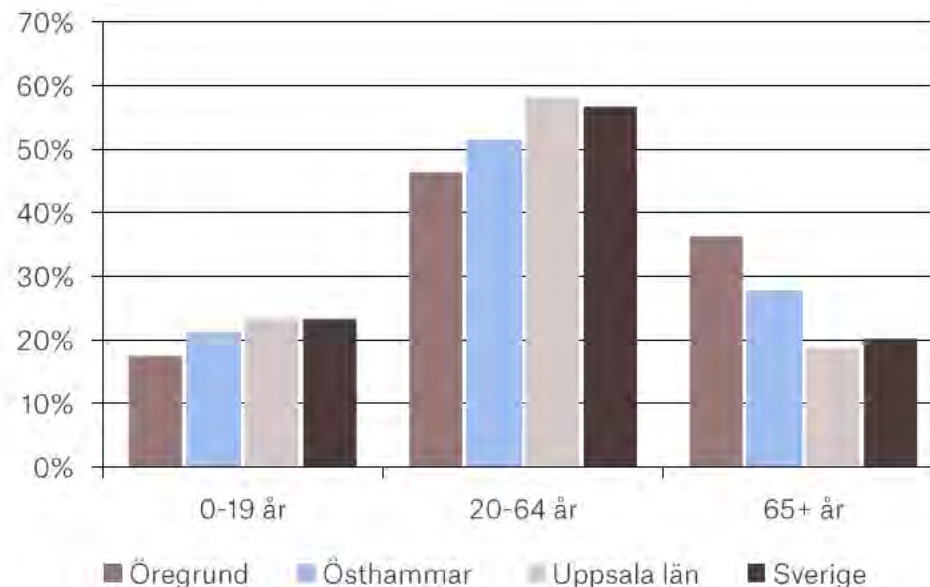
Öregrund är en tätort med 1 596 invånare (2022). Sedan 2016 har befolkningen minskat med 12 invånare. Den högsta befolkningstillväxten i tätorten noterades 2016 då befolkningen ökade med 1,2 % jämfört med året innan, tillväxten i kommunen var densamma.

Källa: SCB

Åldersfördelning (2020)

I tätorten Öregrund är cirka 17,4 % av invånarna under 20 år, 46,3 % är mellan 20 till 64 år och 36,3 % är över 65 år (2020). Jämfört med snittet i kommunen, länet och riket finns en lägre andel personer mellan 0 - 19 år samt 20 - 64 år. Vidare finns en betydligt högre andel 65+ år i Öregrund.

Källa: SCB (uppdateras vart 5:e år)

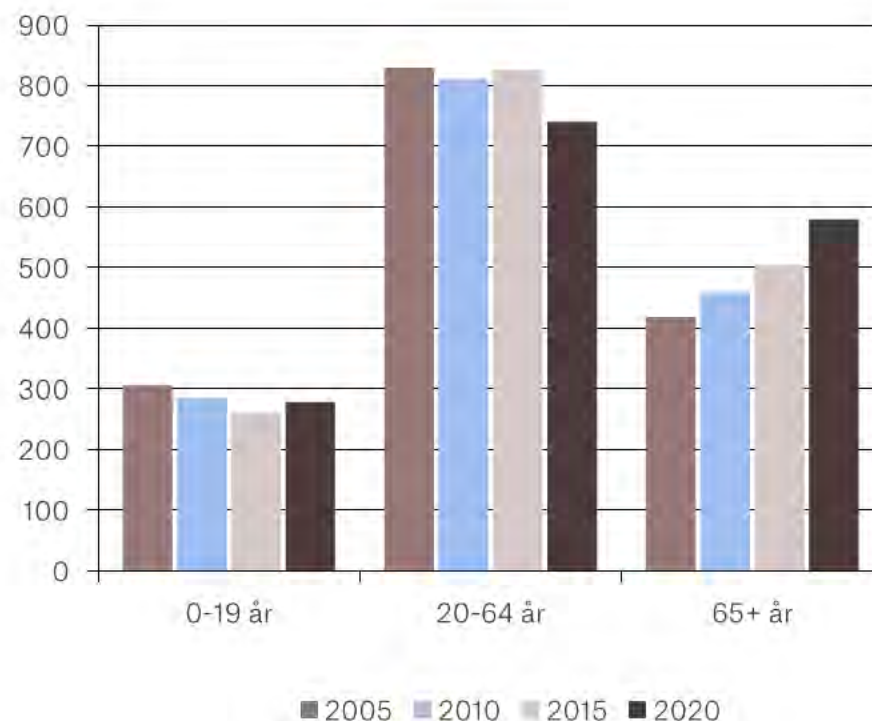
71

Åldersstruktur Öregrund

Åldersgruppen 65 + år ökade med 38,5 % (2005-2020)

Åldersfördelning Öregrund (2020)

Befolkningen i Öregrund har ökat med 2,9 % mellan 2005 - 2020. Antal invånare under 20 och mellan 20 - 64 år minskade med 8,9 % respektive 10,7 % från 2005 till 2020. Under samma tidsperiod ökade antalet invånare i åldersgruppen 65+ år med 38,5 %.

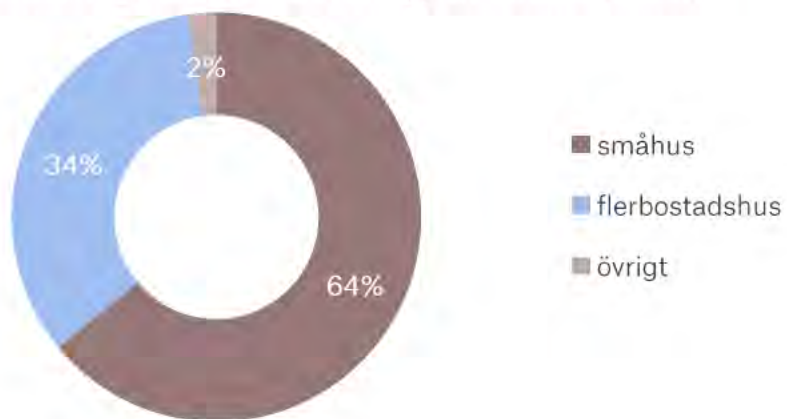
Källa: SCB (uppdateras vart 5:e år)

Öregrund

De flesta bostäderna är uppförda under 1920-talet

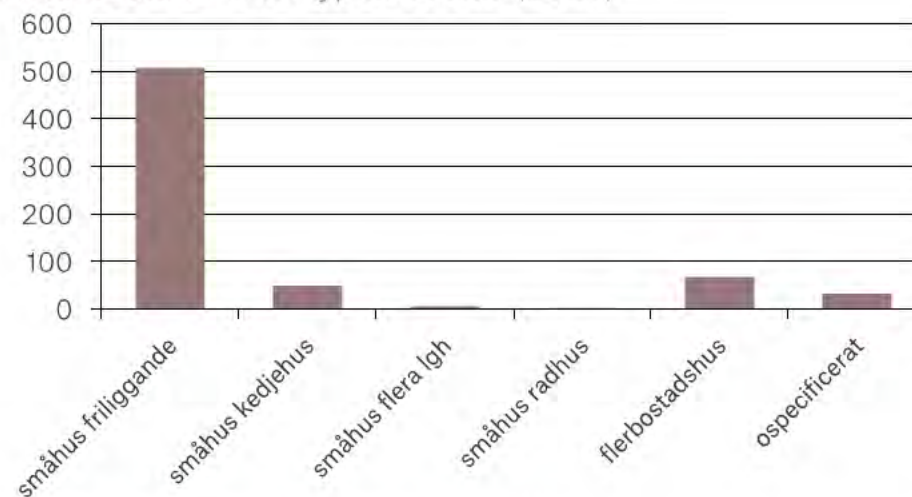
Ungefär två tredjedelar av invånarna i Öregrund bor i småhus och en tredjedel bor i flerbostadshus. Den vanligaste bostadsbebyggelsen är friliggande villor som utgör 78,5 % av den totala bostadsbebyggelsen på orten. På orten finns 83 flerbostadshus. Flest bostäder uppfördes innan 1920.

Befolkning i tätorterna efter typ av bostad (2020)

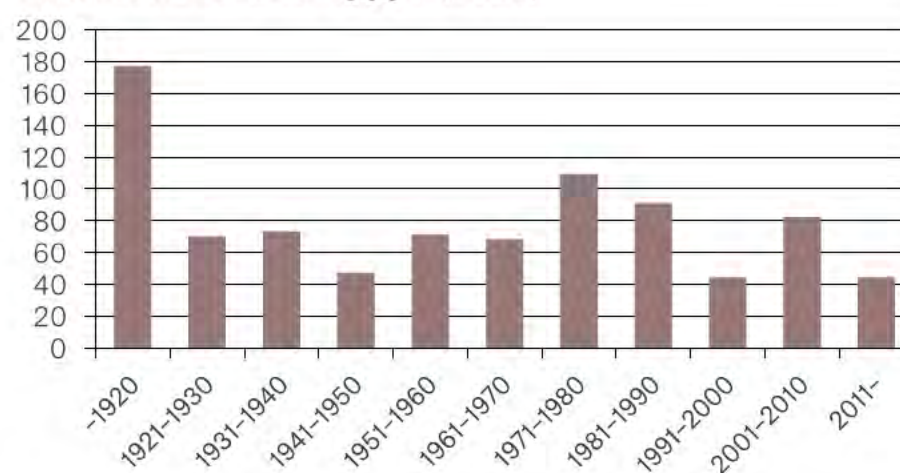

Källa: SCB (uppdateras vart 5:e år)

Antal bostäder efter typ av bostad (2020)

Antal bostäder efter byggår (2020)

Bostadsbehov som inte
tillgodoses på lokala
marknaden

Översikt: Mått på bostadsbrist

Boverket har tagit fram mått avseende hushåll som saknar en rimlig bostad utifrån en uppsättning av kriterier och normer.

I Östhammars kommun hade 2021:

- 358 hushåll en ansträngd boendekonomi
- 2 443 hushåll en ansträngd boendekonomi (KALP*)
- 540 hushåll var trångbodda
- 47 hushåll var trångbodda med en ansträngd boendekonomi
- 149 hushåll var trångbodda med en ansträngd boendekonomi (KALP)
- 105 hushåll med upprepade flyttningar
- 374 hushåll med hemmaboende vuxna barn
- 805 hushåll med återkommande problem

* Kvar -Att -Leva-På

De mått som stack ut mest i förhållande till rikssnittet var: ansträngd boendekonomi baserat på KALP och trångboddhet.

Hushåll anses ha en ansträngd boendekonomi om den disponibla inkomsten inte räcker för att täcka en baskonsumtion beräknad utifrån genomsnittshyror på orten och en "kvar att leva på" (KALP)- kalkyl. I Östhammar kommun ansågs 23 % av hushållen ha en ansträngd boendekonomi, vilket är betydligt högre än rikssnittet om 3 %.

I Östhammar anses 10 % av hushållen vara trångbodda, vilket är dubbelt så hög andel jämfört med rikssnittet. Kommunen har dock en lägre andel trångbodda med en ansträngd boendekonomi (KALP) jämfört med rikssnittet, enbart 1 % uppfyller kombinationsmåttet (3% i riket). Detta kan tyda på att det är inte ekonomiska begränsningar som driver trångboddheten i kommunen, utan det kan handla om brist på alternativa bostäder. I Östhammar fanns många hushåll med hemmaboende vuxna barn, totalt 3,5 % av hushållen i kommunen, vilket motsvarar rikssnittet. Bostadsbrist bland unga kan driva på trångboddheten i kommunen.

Översikt: Bostadsbehov för olika grupper

Bostadsförsörjningslagens mål är att skapa förutsättningar för goda bostäder för alla i kommunen, därav har bostadsbehovet för olika grupper undersökts.

Det råder brist på bostäder för unga i Östhammar och för att underlätta för ungdomar har kommunen arbetat med nyproduktion med överkomliga hyror. I Östhammar är ungdomarna dock mer kapitalstarka jämfört med rikssnittet med högre medelinkomster och lägre arbetslöshet. Detta i kombination med den förhållandevis låga andelen hyresrätter i kommun och låga vakansgraden i allmännyttans bestånd kan tyda på att det är brist på hyresrätter i kommunen som driver bostadsbristen för unga i kommunen.

Enligt Boverkets bostadsmarknadsenkät råder det brist på studentbostäder i kommunen. Närmaste universitet ligger cirka 70 km söder om Östhammar, dock finns en vuxenutbildning i kommunen. Det finns inga särskilda studentbostäder i kommunen samtidigt som underlaget bedöms vara begränsat i kommunen.

I kommunen råder det brist på bostäder för självbosatta nyanlända. Under 2022 har Östhammar tagit emot 8 nyanlända som varit självbosatta. Det framgår dock inte hur kommunen arbetar för att underlätta bosättningen av denna grupp.

I nuläget råder ingen bostadsbrist i särskilda boenden för äldre. Östhammar har dock en åldrande befolkning där personer över 80 år väntas öka med 63% om 10 år. Detta tyder på att kommunen bör planera för bostäder för äldre för att det i framtiden inte ska uppkomma stora underskott på bostäder. En stor andel av äldre i Östhammar bor kvar i småhus, vilket kan spegla brist på alternativa boendeformer. Det bedöms finnas en efterfrågan och brist på seniorbostäder och trygghetsboenden.

Kommunen bedömer att marknaden för gruppboende är i balans men att det finns ett överskott av servicebostäder för personer med funktionsnedsättning.

Källa: Boverket (2023)

Övergripande bostads-
marknadsläge 2023

Mått på bostadsbrist

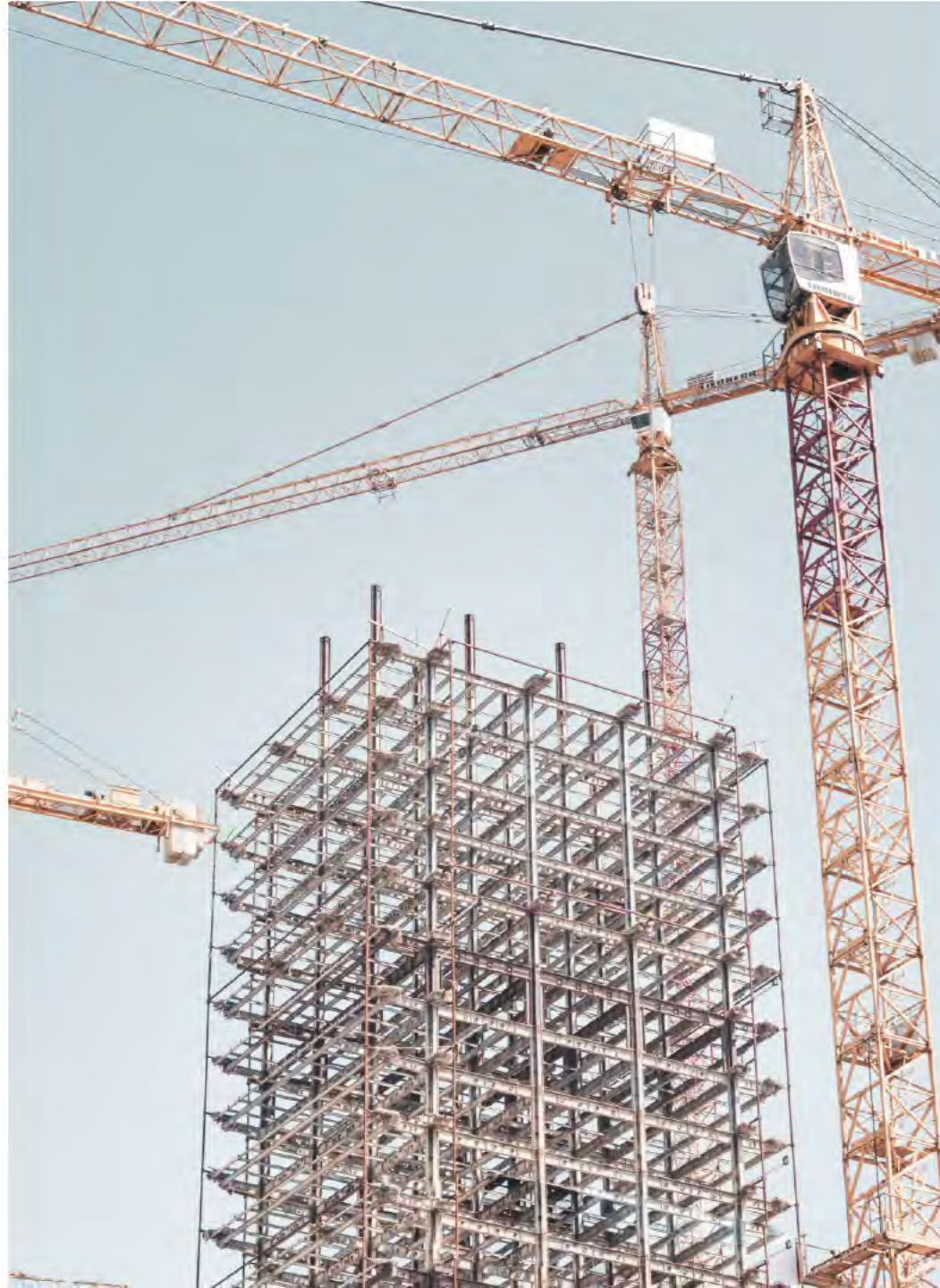
Då lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningen ändrades tog Boverket fram ett underlag som ska stödja kommunen i deras arbete med bostadsförsörjningen. Underlaget består av olika mått över antalet hushåll som saknar en rimlig bostad utifrån en uppsättning kriterier och normer.

Mått som Boverket tagit fram är:

- ansträngd boendekonomi
- ansträngd boendekonomi baserat på KALP
- trångboddhet
- trångbodda och ansträngd boendekonomi, 2 mått
- flyttar ofta
- hemmaboende vuxna barn
- återkommande problem

Måtten som beskrivs under kommande sidor kommer från underlaget som Boverket tagit fram år 2023.

Källa: Boverket (2023)

Ansträngd boendeekonomi

Definition

Måttet "Ansträngd boendeekonomi" beskriver hushållens möjlighet att betala boende och egen konsumtion.

Ett hushåll anses ha en ansträngd boendeekonomi om den disponibla inkomsten inte räcker för att täcka en baskonsumtion. Måttet utgår från en relativt låg nivå på konsumtion.

Inom baskonsumtionen ingår:

- Genomsnittshyror på orten
- Riksnormen som består av summan av personliga kostnader för samtliga medlemmar i hushållet och de gemensamma hushållskostnaderna.
- Utgifter för hushållsel, barnomsorg, lokala resor för personer som är 18 år och äldre, fack- och A-kasseavgift för personer mellan 20 - 64 år samt hemförsäkring.

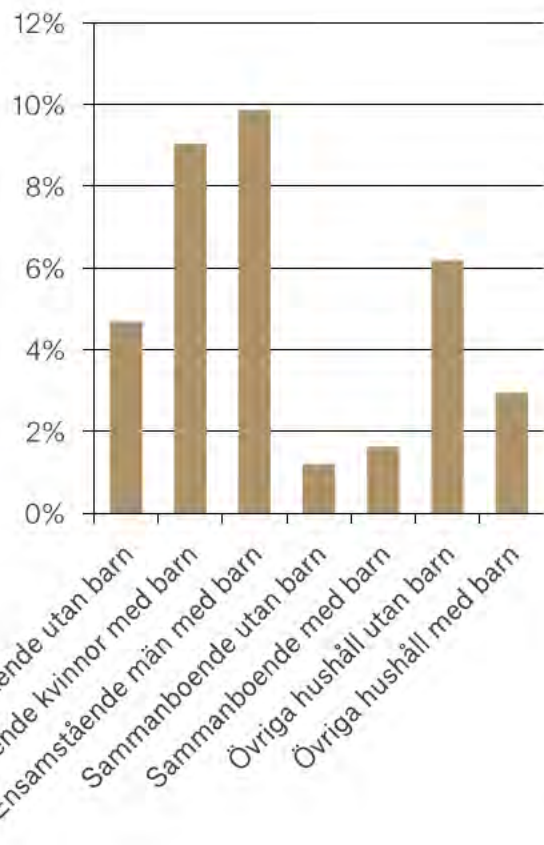
Östhammar

Under 2021 hade 358 hushåll i Östhammar en ansträngd boendeekonomi, detta motsvarar 3,4 % av hushållen i kommunen. I Sverige samma år ansågs 4,8 % av hushållen ha en ansträngd boendeekonomi.

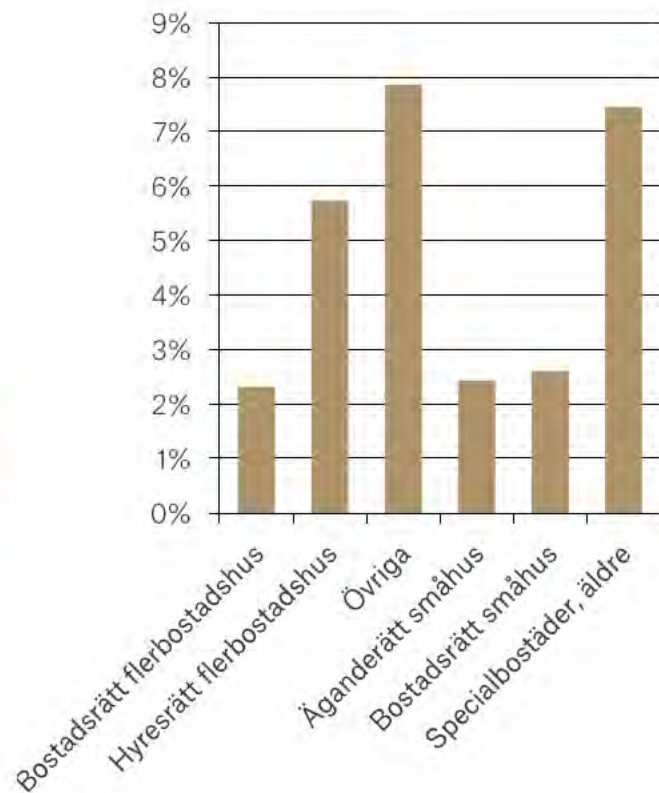
De flesta hushåll med ansträngd boendeekonomi i Östhammar är ensamstående män och kvinnor med barn. Den vanligaste boendeformen för hushåll med ansträngd boendeekonomi är övriga boende och specialbostäder för äldre personer. Övriga boende inkluderar bostäder i byggnader som inte huvudsakligen är avsedda för bostadslägenheter, exempelvis byggnader avsedda för verksamhet eller samhällsfunktioner. I Östhammar lever 4,7 % av barn mellan 6 - 11 år samt 4,4 % av personer mellan 18 - 24 år i ett hushåll med ansträngd boendeekonomi.

Andel hushåll med ansträngd boendekonomi i Östhammar (2021)

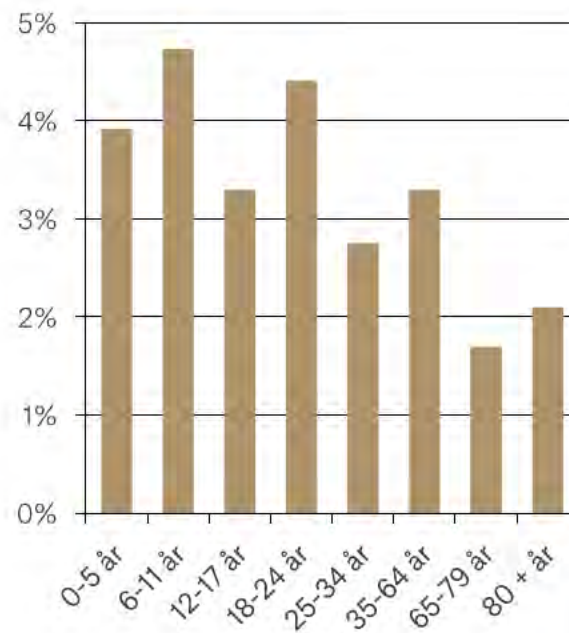
Efter hushållstyp

Efter boendeform

Efter ålder

Källa: Boverket (2023)

Ansträngd boendekonomi baserat på KALP

Definition

Måttet "Ansträngd boendekonomi baserat på KALP" är ett ytterligare mått på ansträngd boendekonomi men här används en annan baskonsumtion.

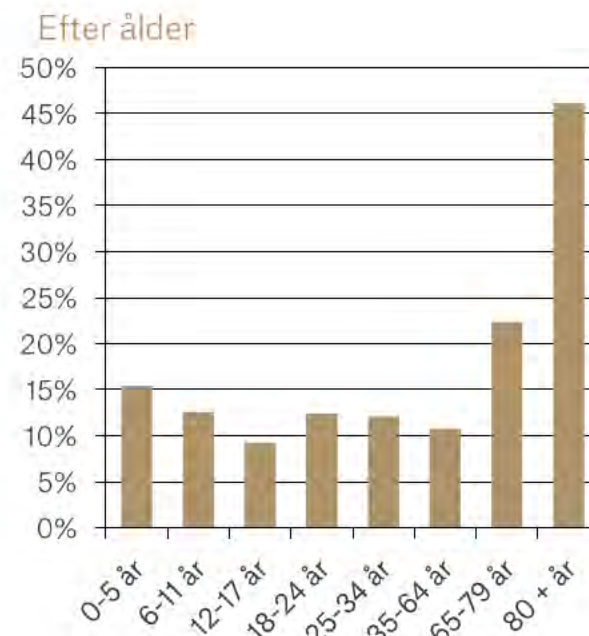
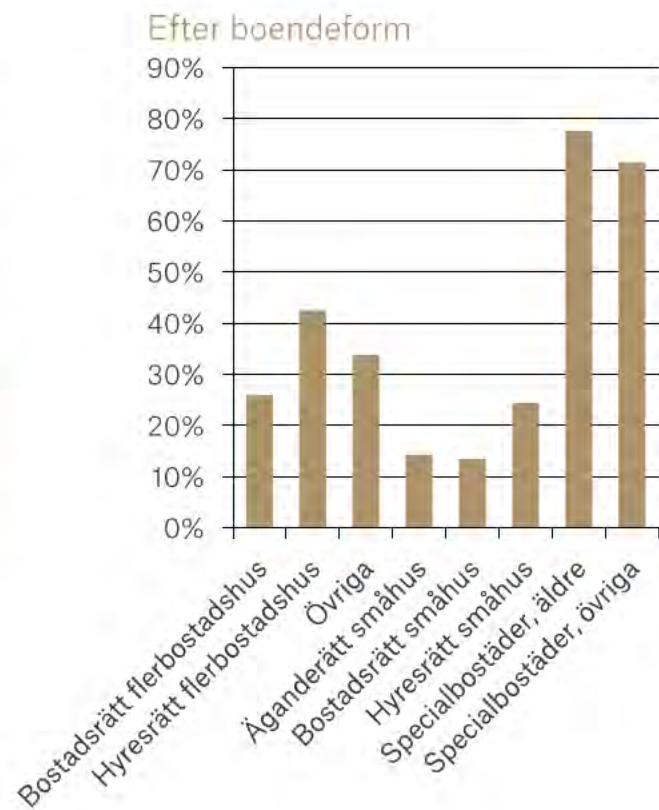
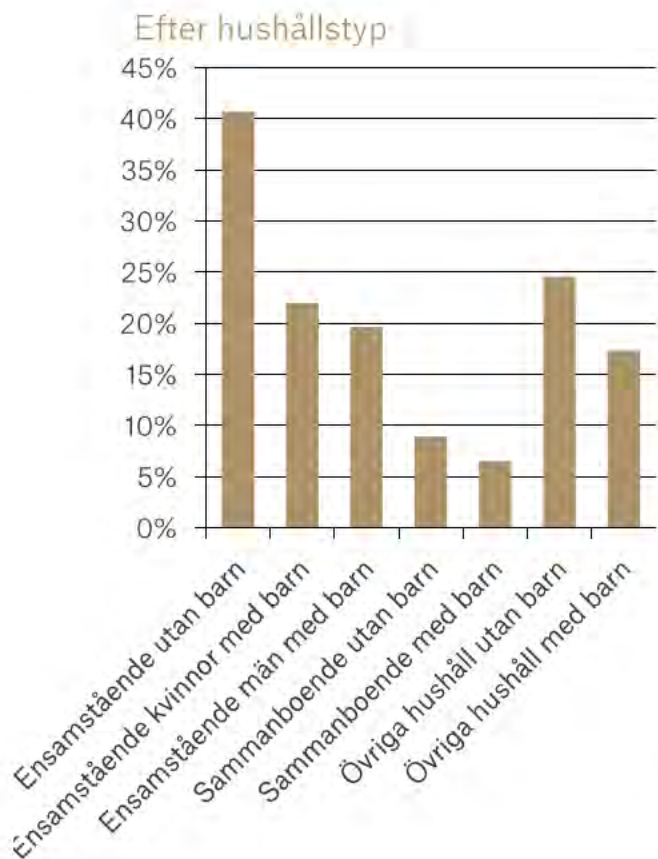
Ett hushåll anses ha en ansträngd boendekonomi om den disponibla inkomsten inte räcker för att täcka en baskonsumtion beräknad utifrån genomsnittshyror på orten och en "kvar att leva på" (KALP)-kalkyl. Boverkets KALP-kalkyl är baserad på genomsnittet av en kalkyl som bankerna använder för att bedöma hushållets betalningsförmåga vid köp av en bostad. Kalkylen är hämtad från Finansinspektionen.

Östhammar

Under 2021 hade 2 443 hushåll i Östhammar en ansträngd boendekonomi, detta motsvarar 22,8 % av hushållen i kommunen. I Sverige samma år ansågs 3,1 % av hushållen ha en ansträngd boendekonomi. Nästan hälften av invånarna över 80+ år har en ansträngd ekonomi enligt KALP.

Totalt 77,6 % och 71,4 % av hushållen som bor i specialbostäder för äldre respektive övriga specialbostäder lever med ansträngd boendekonomi enligt KALP. Av hushållen som bor i hyresrätter i flerbostadshus anses 42,5 % ha en ansträngd boendekonomi baserat på KALP.

Andel hushåll med ansträngd boendekonomi baserat på KALP i Östhammar (2021)

Källa: Boverket (2023)

Trångboddhet

Definition

Måttet "Trångboddhet" är ett mått på hur trångbodda hushållen är. Det finns olika skäl till varför hushåll bortrånkt. Måttet "Trångboddhet" tar inte hänsyn till preferenser och således till vilken grad hushållet väljer att bo trångbott. Måttet beskriver helt enkelt hur många hushåll som uppfyller kriterierna.

Kriterierna är:

- Ensamstående hushåll utan barn ska inte vara trångbodda
- Utöver vardagsrum och kök/kokvrå ska det finnas ett sovrum
- Två barn under 12 år kan dela rum
- För hushåll där det saknas information om antal rum utgår man från boendeyta per person. Om hushållet har mindre än 20 kvm per person räknas det som trångbott.

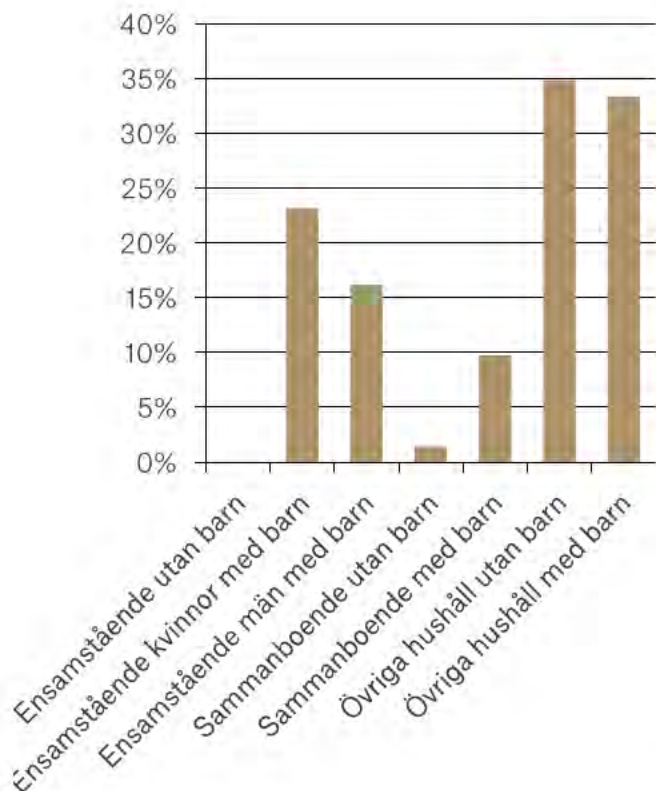
Östhammar

I Sverige 2021 beräknas 9,6 % av hushållen vara trångbodda enligt denna definition. I Östhammar är cirka 5,0 % av hushållen trångbodda, vilket motsvarar 540 hushåll. Det är främst "övriga hushåll" med och utan barn som anses vara trångbodda. Till gruppen "övriga hushåll" hör flera hushåll som delar samma bostad, exempelvis hushåll med tre generationer, kompisboende och kollektiv.

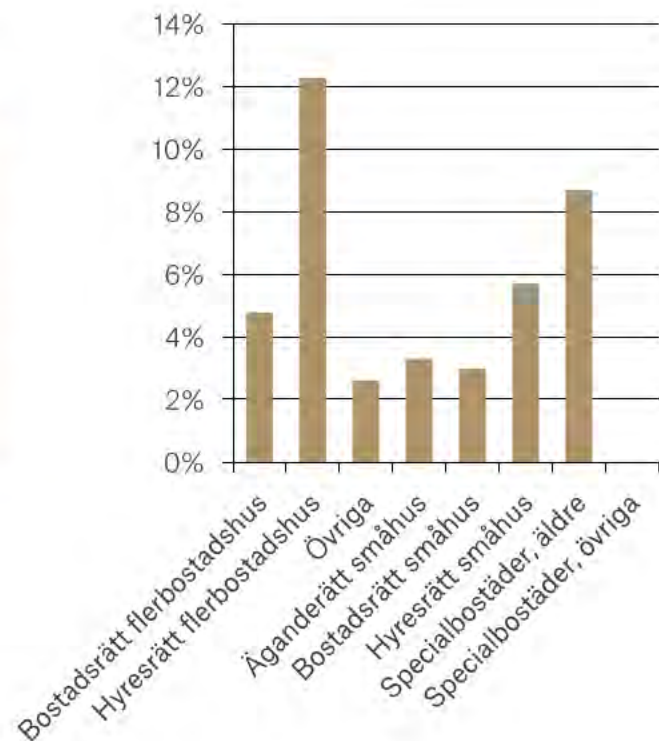
Den vanligaste boendeformen för trångbodda hushåll är hyresrätter i flerbostadshus. Det är främst barn som bor trångt. I åldrarna 0-5, 6-11 samt 12-17 bor cirka 20 % i respektive åldersgrupp trångt.

Andel trångbodda hushåll i Östhammar (2021)

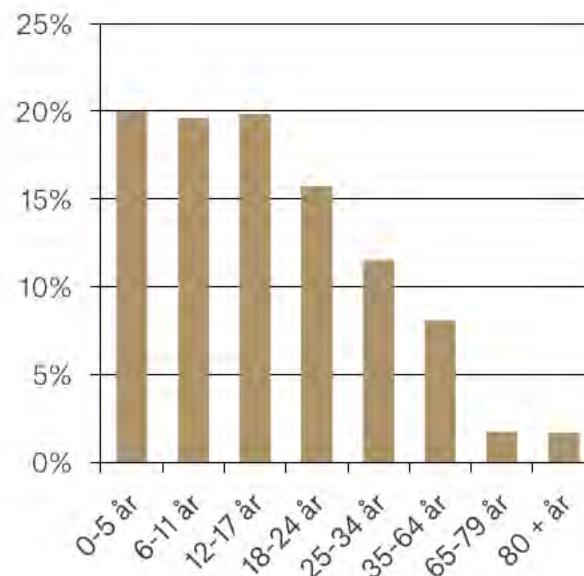
Efter hushållstyp

Efter boendeform

Efter ålder

Källa: Boverket (2023)

Trångbodda och ansträngd boendeekonomi

Definition

Måttet "Trångbodda och ansträngd boendeekonomi" är en kombination av mått. Det avser hushåll som uppfyller kriterierna för båda måtten, trångboddhet och ansträngd boendeekonomi. Måttet ger en indikation på antal hushåll som är trångbodda med troligen en begränsad valfrihet och möjlighet att ändra sin boendesituation på egen hand.

Östhammar

I Sverige 2021 anses 1,1 % av hushållen vara trångbodda med en ansträngd boendeekonomi. Om måttet KALP används för ansträngd boendeekonomi används anses 3,1 % av hushållen vara trångbodda och ha en ansträngd ekonomisk boendesituation.

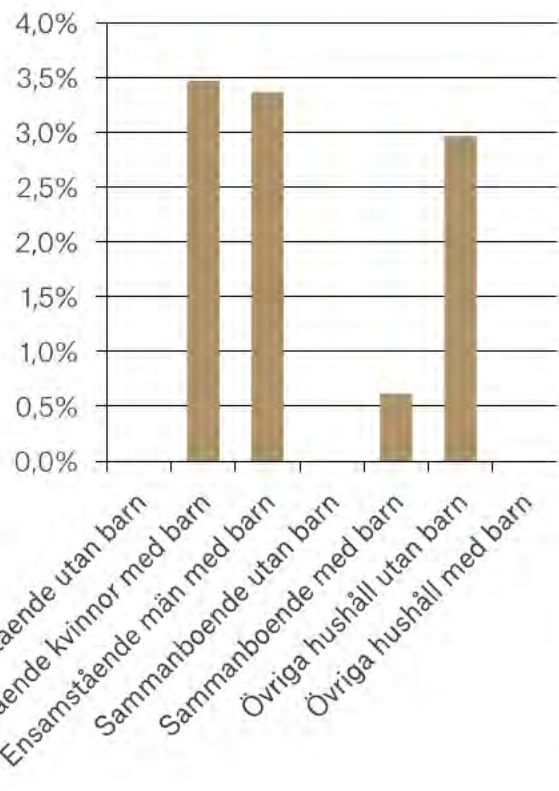
I Östhammar anses 0,4 % respektive 1,4 % (KALP) av hushållen uppfylla kombinationsmåtten beroende vilket mått för ansträngd boendeekonomi som används. Detta motsvarar 47 respektive 149 hushåll.

Enligt måttet trångbodda med en ansträngd boendeekonomi är de flesta hushåll ensamstående med barn. I åldersgruppen 6-11 år bor 2,5 % i ett hushåll som är trångbodda med en ansträngd boendeekonomi. Av hushållen som bor i hyresrätt i ett flerbostadshus i Östhammar anses 2,1 % vara trångbodda med en ansträngd boendeekonomi.

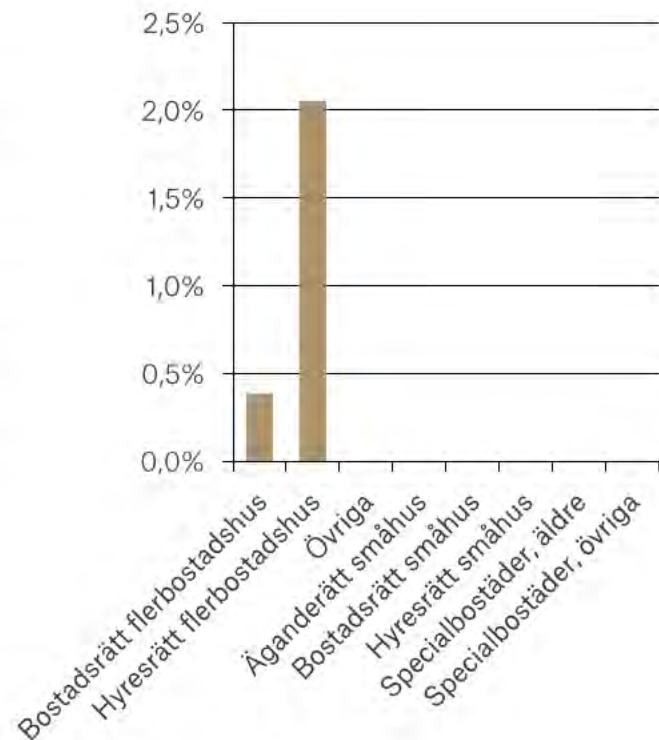
Måttet trångbodda med en ansträngd boendeekonomi KALP visar på att det är främst övriga hushåll utan barn som är trångbodda med ekonomiska svårigheter. Övriga hushåll motsvarar flera hushåll som delar samma bostad exempel kompisboende och kollektiv. Vidare bor de flesta i den här situationen i specialbostäder för äldre. Barn under 6 år bor i störst utsträckning i trångbodda hushåll med ansträngd boendeekonomi enligt KALP.

Andel trångbodda hushåll med ansträngd boendekonomi i Östhammar (2021)

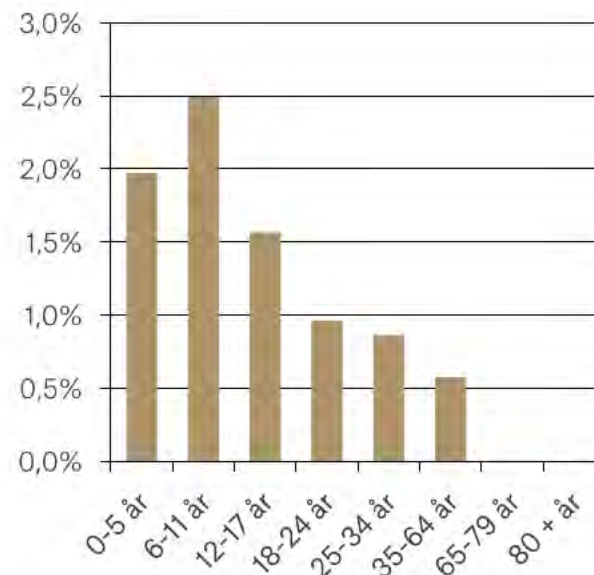
Efter hushållstyp

Efter boendeform

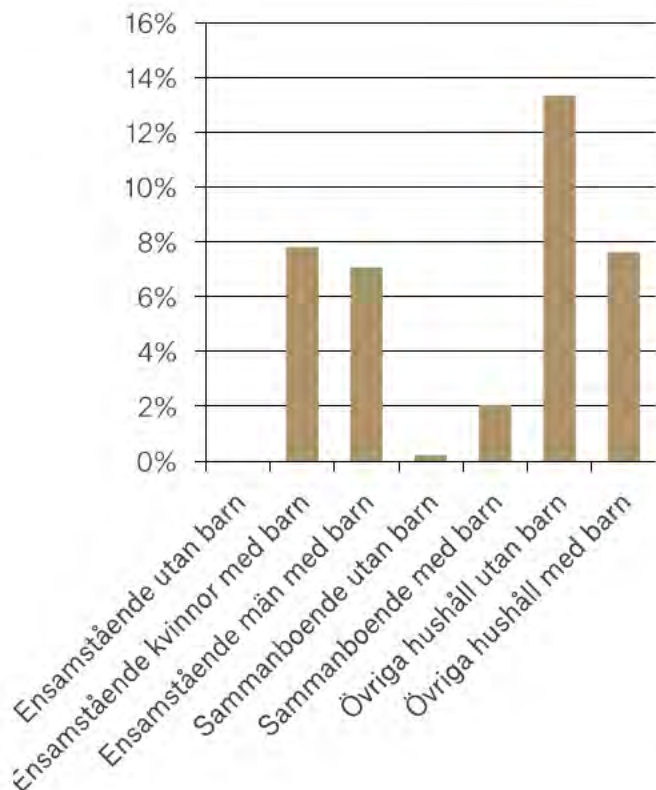

Efter ålder

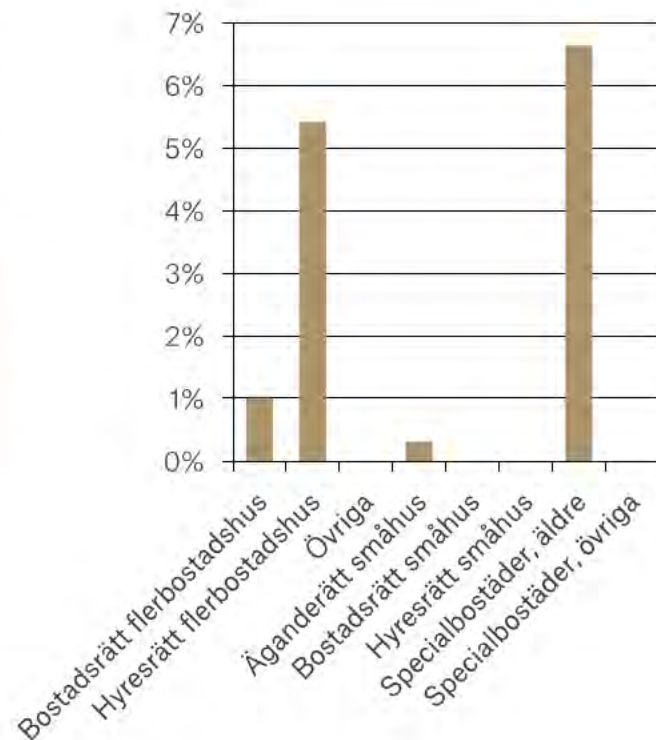

Andel trångbodda hushåll med ansträngd boendeekonomi (KALP) i Östhammar (2021)

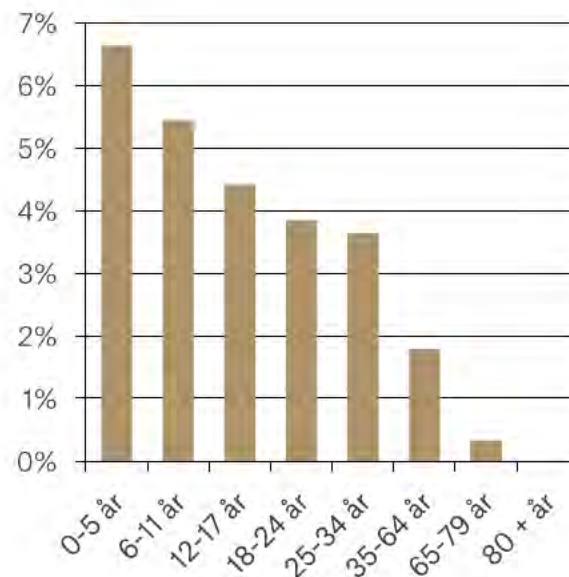
Efter hushållstyp

Efter boendeform

Efter ålder

Källa: Boverket (2023)

Flyttar ofta

Definition

Måttet "Flyttar ofta" är en indikation på huruvida hushållet har en osäker boendesituation. Måttet tas fram genom att följa hushållens flyttningar över tid. Kriteriet är att hushållet måste ha flyttat minst en gång om året de senaste tre åren.

Kopplingen mellan höga flyttfrekvenser och bostadsbrist är dock inte helt fastställd. Det kan ske snabba förändringar i hushållsammansättningar under vissa perioder i livet som bidrar till en anpassning av hushållets boendebehov såsom första boende, samboskap, familjebildning eller dylikt. Detta kan ge upphov till höga flyttfrekvenser. Låga flyttfrekvenser i en sådan situation skulle indikera en svårighet för hushåll att anpassa sitt boende.

Källa: Boverket (2023)

Östhammar

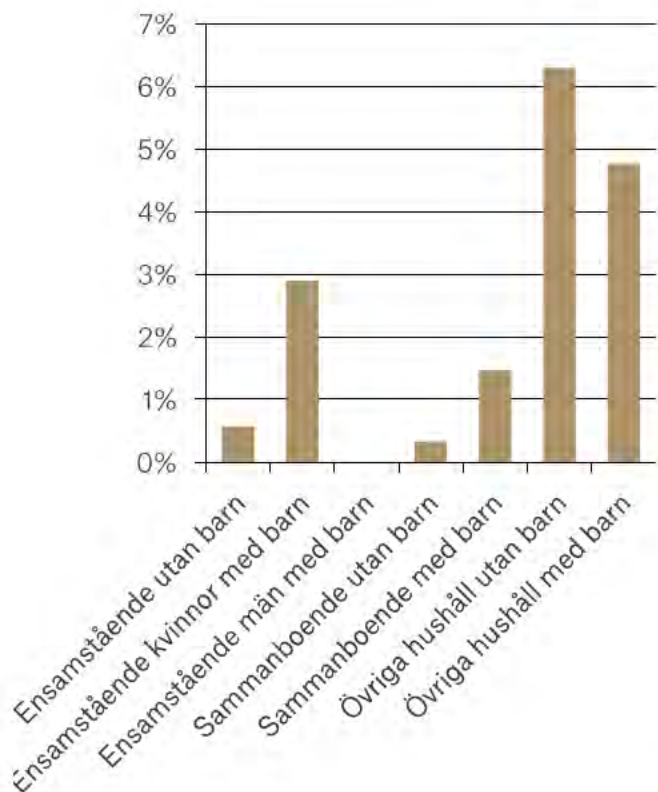
I Sverige 2021 anses 1,8 % av hushållen uppfylla kriteriet. I Östhammar anses cirka 1,0 % hushåll flytta ofta, vilket motsvarar 105 hushåll. Det är främst "övriga hushåll" med och utan barn som har en högre andel upprepade flyttningar. Till gruppen "övriga hushåll" hör flera hushåll som delar samma bostad, exempelvis hushåll med tre generationer, kompisboende och kollektiv.

De flesta hushåll som flyttar ofta bor i antingen en hyresrätt i flerbostadshus eller en bostadsrätt i ett småhus.

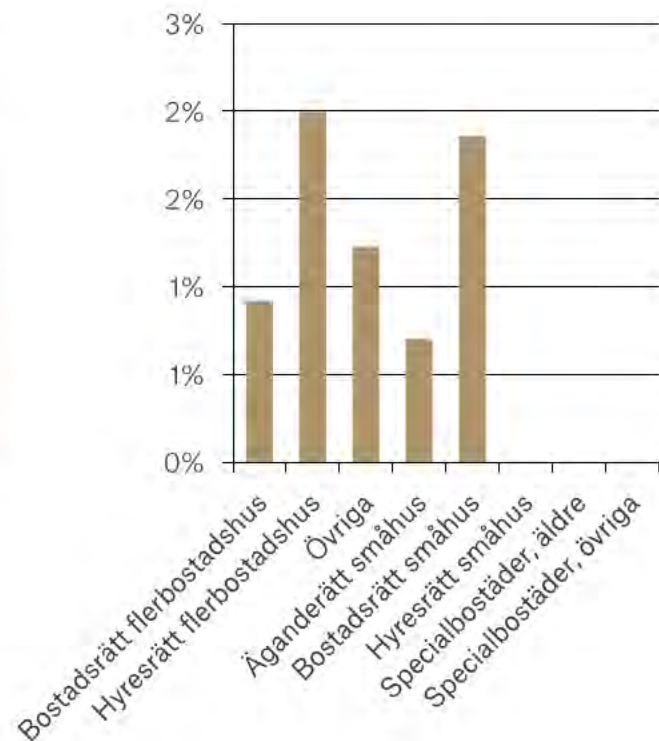
I åldersgruppen 18 – 24 år står för den högsta andelen upprepade flyttningar.

Andel upprepade flyttningar Östhammar (2021)

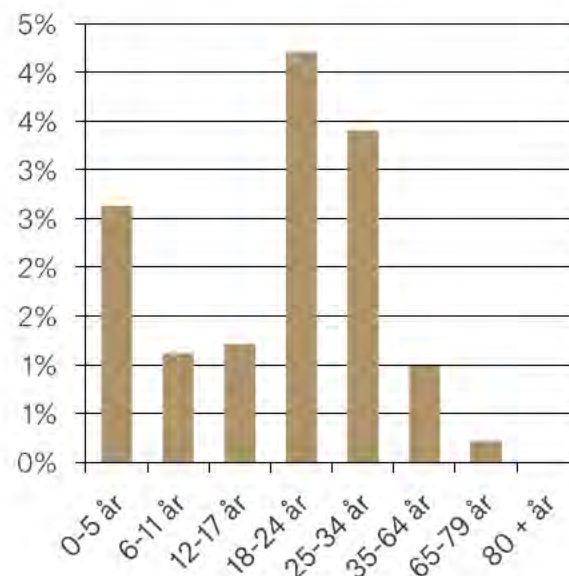
Efter hushållstyp

Efter boendeform

Efter ålder

Källa: Boverket (2023)

Hemmaboende vuxna

Definition

Måttet "Hemmaboende vuxna" indikerar om det finns hemmaboende barn som är 25 år eller äldre i hushållet.

Måttet kan indikera att det finns problem för unga vuxna att flytta hemifrån till följd av brist på lämpliga bostäder. Det grundar sig dock på en norm att barnen flyttat hemifrån vid en viss ålder. I takt med att allt fler studerar längre och etablerar sig senare på arbetsmarknaden, sker även en senare etablering på bostadsmarknaden. Det är inte ovanligt i många kommuner att vuxna barn väljer att bo kvar hemma. Frågan är dock om detta sker självmant eller inte.

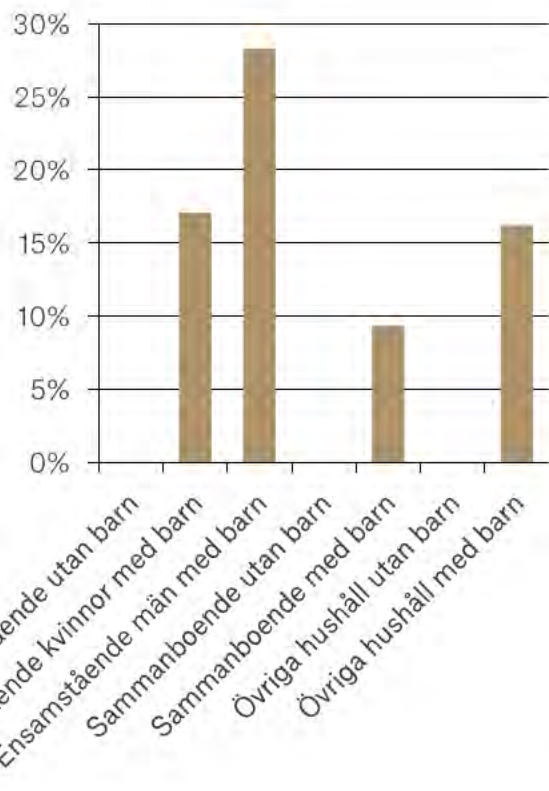
Östhammar

Cirka 3,5 % av hushållen i Östhammar består av hushåll med hemmaboende vuxna, vilket är linje med rikssnittet. Detta motsvarar 374 hushåll.

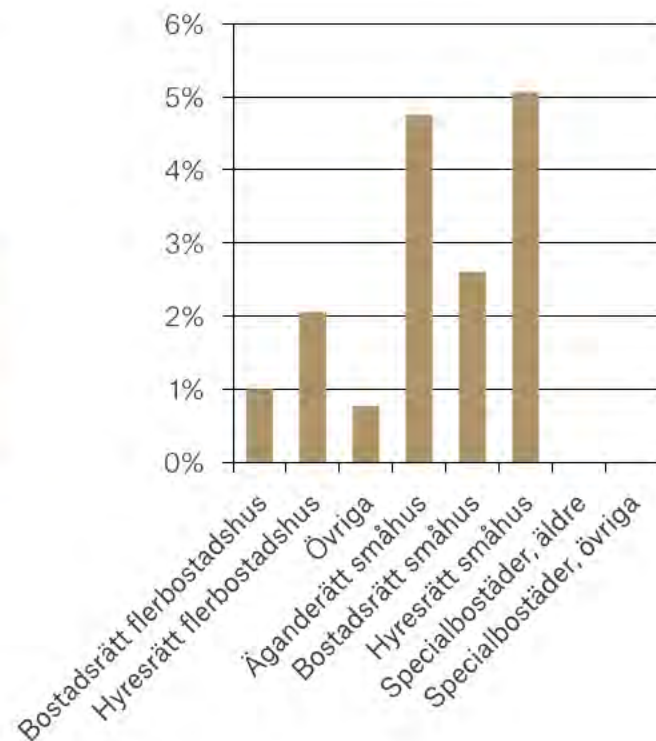
I 28,3 % av fallen i hushåll bestående av ensamstående män med barn utgörs barnen av hemmaboende vuxna. Hushåll med hemmaboende vuxna bor till största del i småhus som är upplåtna med antingen hyresrätt eller äganderätt.

Andel hushåll med hemmaboende vuxna barn i Östhammar (2021)

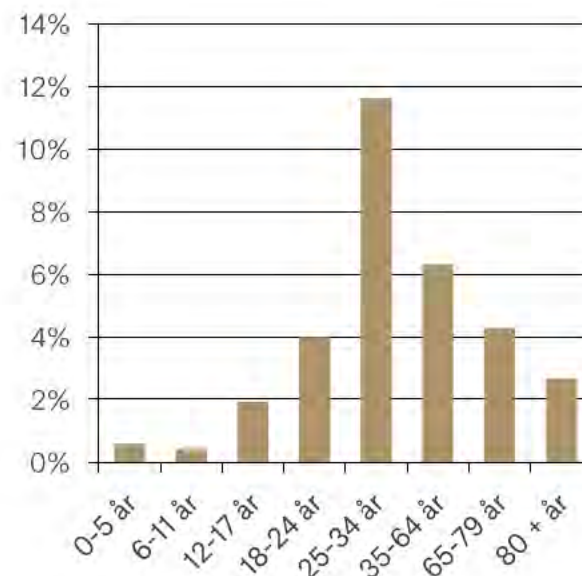
Efter hushållstyp

Efter boendeform

Efter ålder

Källa: Boverket (2023)

Återkommande problem

Definition

Måttet "Återkommande problem" är ett mått på huruvida de boendeproblemen som hushållen har är mer eller mindre långvariga.

Till återkommande problem hör hushåll som uppfyller minst ett följande mått två år i rad:

- ansträngd boendekonomi
- trångboddhet
- hushållet har hemmaboende vuxna barn två år i rad

Problemet behöver inte avse samma mått under två år utan kan kombineras och ändå höra till ett återkommande problem.

Måttet syftar till att ge en indikation avseende antal hushåll som kan ha långvariga problem med att hitta en bostad som matchar dess behov.

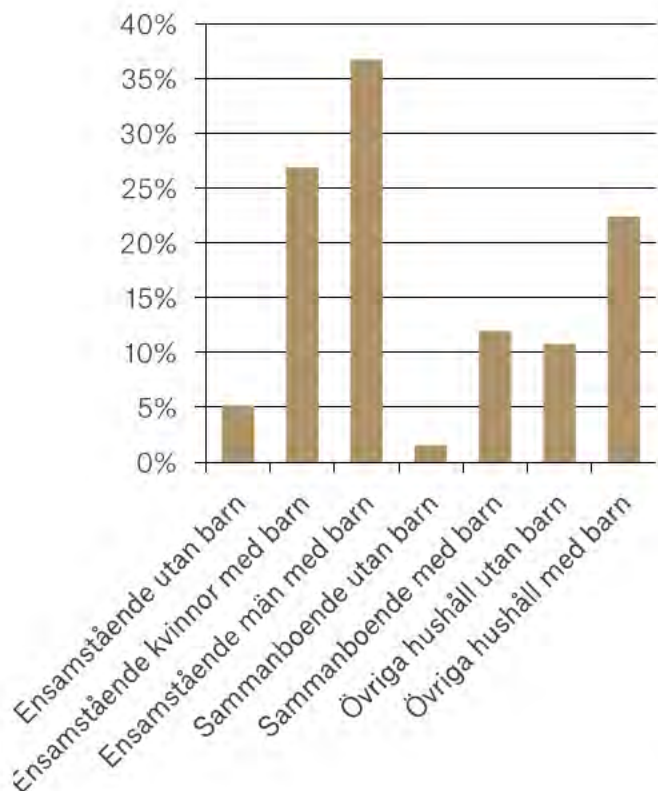
Östhammar

I Sverige 2021 anses 9,6 % av hushållen ha återkommande problem enligt denna definition. I Östhammar har cirka 7,5 % av hushållen återkommande problem, vilket motsvarar 805 hushåll. Det är främst ensamstående utan barn som anses ha återkommande problem.

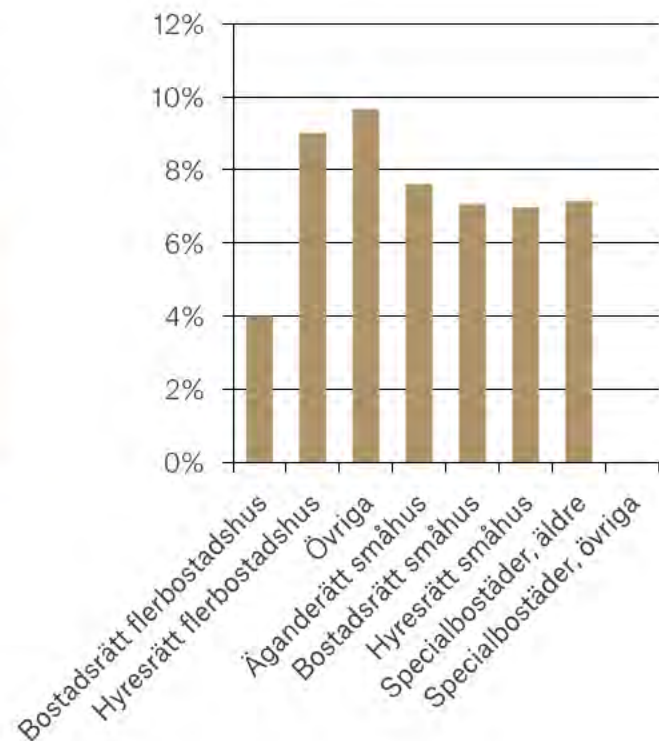
Den vanligaste boendeformen för hushåll med återkommande problem är övriga boendeformer och hyresrätter i flerbostadshus. Övriga boende inkluderar bostäder i byggnader som inte huvudsakligen är avsedda för bostadslägenheter, exempelvis byggnader avsedda för verksamhet eller samhällsfunktioner. Ungefär 16,8 % av personer i åldern 25 – 34 år bor i ett hushåll som har återkommande problem.

Andel hushåll med återkommande problem i Östhammar (2021)

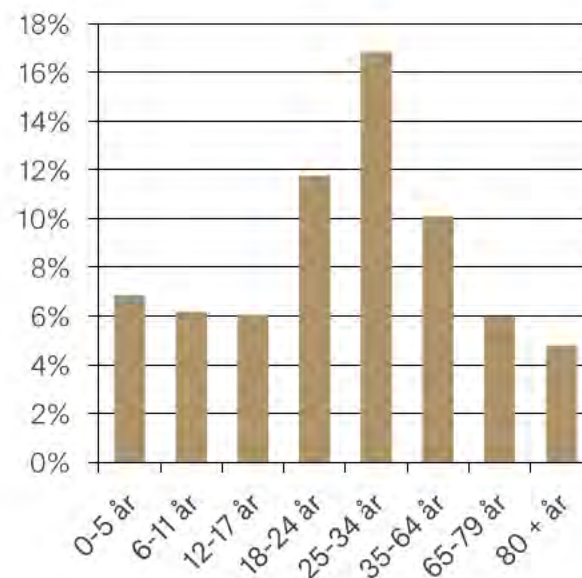
Efter hushållstyp

Efter boendeform

Efter ålder

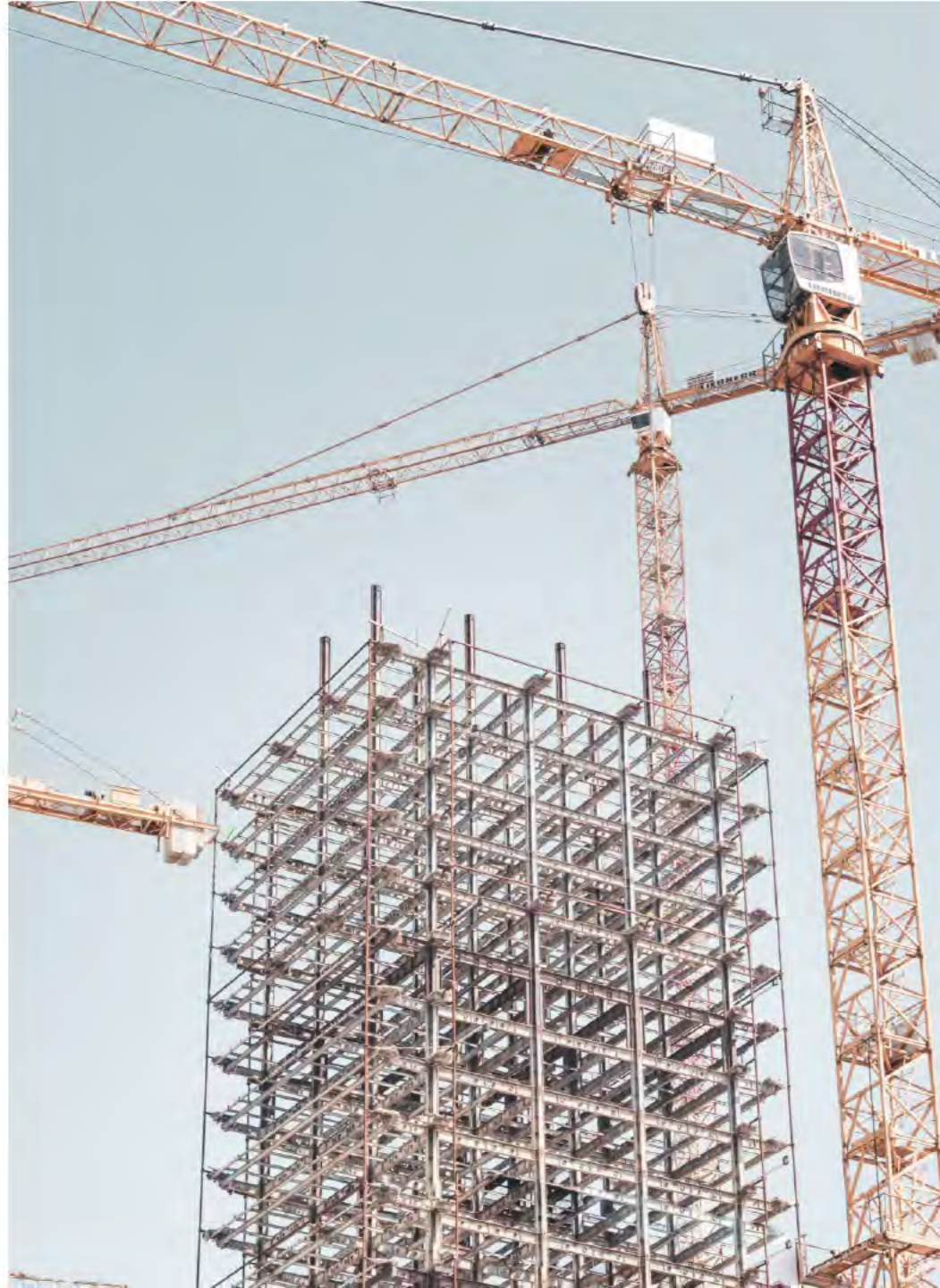
Bostadsbehov för olika grupper

Syftet med bostadsförsörjningslagen är att skapa förutsättningar för att alla i kommunen ska leva i goda bostäder. Med detta som grund krävs en analys av bostadsbehovet för särskilda grupper. Möjligheterna att få en bostad påverkas av läget på bostadsmarknaden och en marknad i obalans slår hårdast mot de grupper som har svag ställning.

Bostadsbehovet för följande grupper kommer studeras:

- Ungdomar
- Studenter
- Nyanlända
- Äldre personer
- Personer med funktionsnedsättning

Källa: Boverket (2023)

Ungdomar

Allmänt

Ungdomar har generellt sätt svårt att ta sig in på bostadsmarknaden. I flera år har de flesta kommuner bedömt att det råder bostadsbrist för ungdomar, de senaste åren är dock trenden positiv och underskott minskar.

Problematik kopplat till hyresrätter:

- Referenser (svårt om man enbart bott hemma)
- Långa kötider (har inte haft lika lång tid att stå i kö)
- Inkomstkrav (inkomsten är ofta oregelbunden och betalningsförmågan begränsad till följd av ex studier, tillfällig anställning och arbetslöshet)

Problematik kopplat till bostadsrätter:

- Höga priser (har inte hunnit göra en bostadskarriär än)
- Insats (har inte hunnit spara ihop en insats)
- Svårt att ta lån (inkomsten är ofta oregelbunden och betalningsförmågan begränsad till följd av ex studier, tillfällig anställning och arbetslöshet)

Det kan därav behövas riktade insatser på mindre bostäder som är ekonomiskt överkomliga för ungdomar. Vissa allmännyttiga bolag erbjuder hyresrabatter åt ungdomar. Sedan 2016 är det möjligt att skapa gruppboende likt studentbostäder med delat kök, vardagsrum och badrum, något som många ungdomar kan tänka sig bo i.

Källa: Boverket (2023) och Länsstyrelsen Uppsala län (2023)

Östhammar

I Östhammar är 9,1 % av befolkningen i 20-årsåldern, vilket är en lägre andel jämfört med rikssnittet om 11,9 %. Bland unga i Östhammar är arbetslösheten lägre och medelinkomsterna väsentligt högre jämfört med rikssnittet. Detta innebär att ungdomar i Östhammar är mer kapitalstarka.

I 2023 års bostadsmarknadsenkät uppgav 154 av 272 svarande kommuner att det råder brist på bostäder för ungdomar. Östhammar var en av de 154 kommunerna. Kommunen uppgav att för att underlätta för ungdomarna arbetar man med nyproduktion av bostäder med överkomliga hyror samt bostadsinformation särskilt till ungdomar.

Studenter

Allmänt

Generellt är studenter en ekonomisk svag grupp. Det är ofta svårt att få tag på en ekonomisk överkomlig bostad på rimligt avstånd från universitetet eller högskola. Majoriteten av studenterna bor inom det ordinarie beståndet. Enbart en mindre andel bor i studentbostäder.

Antagning på en utbildning i annan ort innebär att man snabbt behöver få tag på en bostad på en ny bostadsmarknad där man saknar kontakter, lokalkännedom och kötid samt har en väldigt begränsad ekonomi.

Östhammar

Östhammar ligger inte nära något universitet eller högskola. Den närmaste universitetet är beläget i Uppsala, 70 km söder om Östhammar. Detta motsvarar en pendlingstid om cirka 1,5 timme enkel väg med bussbyte. I kommunen finns dock vuxenutbildning som har sina lokaler i Gimo. Jämfört med riket har Östhammar en lägre andel invånare med eftergymnasial utbildning.

Kommunen bedömer dock att det finns en brist på studentbostäder och anledningen är att det finns för få små vakanta lägenheter samt att de vakanta bostäderna är för dyra för studenter. Det finns dock inga särskilda studentbostäder i Östhammar kommun.

Källa: Boverket (2023) och Länsstyrelsen Uppsala län (2023)

Nyanlända

Allmänt

En person som är mottagen i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd för bosättning räknas som en nyanländ. Det kan omfatta personer som har beviljats uppehållstillstånd i Sverige som flyktingar, skyddsbehövande, p.g.a. synnerligen ömmande omständigheter eller som anhöriga. Man räknas som nyanländ under den tid som man omfattas av lagen om etableringsinsatser, 2 – 3 år.

Generellt är nyanlända en ekonomiskt svag grupp då de är nya på bostadsmarknaden och saknar både kontakter och kötid.

I enlighet med bosättningslagen har kommunen ett direkt ansvar för vissa nyanlända. Med stöd av bosättningslagen kan kvotflyktingar och hushåll som bott i Migrationsverkets boenden under asyltiden anvisas.

Syftet med lagen är en jämnare ansvarsfördelning mellan kommuner och att förbättra förutsättningarna för integration. Kommunanvisning av nyanlända sker genom Migrationsverket. Kommunen måste ha beredskap för att ta emot nyanlända och måste kunna erbjuda nyanlända hushåll en bostad.

Källa: Boverket (2023) och Länsstyrelsen Uppsala län (2023)

Östhammar

Enligt statistik från Migrationsverket har Östhammar mottagit 47 nyanlända under 2022. Av dessa togs 39 emot i kommunen efter anvisning om bosättning. I Tidöavtalet framkommer att Sverige ska ta emot 900 kvotflyktingar per mandatperiod. Länsstyrelsen i Uppsala län har beslutat att Östhammar ska ta emot 16 individer för bosättning under 2023.

Kommunens möjlighet att för närvarande erbjuda bostäder vid anvisning bedöms vara en 3:a på en sjugradig skala där 1 motsvarar mycket dåliga och 7 innebär mycket goda möjligheter.

I syfte att säkerställa att det finns bostäder för anvisade nyanlända har kommunen ett regelbundet samarbete med det allmännyttiga bostadsbolaget.

Vid bosättning av anvisade nyanlända erbjuds tidsbegränsade kontakt. Kontrakten upphör när den nyanlända på egen hand etablerat sig på bostadsmarknaden i anvisningskommunen eller efter en specificerad tid och hänvisas då till den ordinarie bostadsmarknaden.

Kommunen bedömer att det finns ett underskott på bostäder för självbosatta nyanlända. Östhammar kommun erbjuder inte någon bostadsrelaterad service, verksamhet eller information till självbosatta nyanlända.

Äldre

Allmänt

Befolkningen i Sverige blir allt äldre. Var femte invånare i Sverige är 65 år eller äldre. Hög andel äldre befolkning återfinns framförallt i mindre kommuner som under lång tid haft en nettoutflyttning av människor i yrkesverksam ålder.

1940-talisterna var en stor barnkull och under 2020-talet kommer de succesivt bli över 80 år gamla och då i större behov av vård och omsorg. Det är vanligast att de äldre bor i det ordinarie bostadsbeståndet samt att vård och omsorg sker i hemmet. Enbart 13 % av männen och 20 % av kvinnorna som passerat 80 år bor i särskilda boendeformer.

Flyttfrekvensen bland äldre är rätt låg vilket delvis speglar äldre personers preferenser om att vilja bo kvar hemma så länge som möjligt. Flyttfrekvensen kan även spegla att det finns ett begränsat utbud av alternativa boendeformer för äldre.

Det efterfrågas alltmer nya bostäder med inriktning på äldre på många håll i landet. Detta kan hänföras till flera faktorer men bland annat att stora delar av det ordinarie beståndet är inte tillgänglighetsanpassade och saknar hiss.

Källa: Boverket (2023) och Länsstyrelsen Uppsala län (2023)

Östhammar

I Östhammar är 28,3% av befolkningen 65 år och äldre. Ensamstående kvinnor och män över 65 år bor stort i Östhammar med en snittarea om 81 respektive 83 kvm. Den vanligaste upplåtelseformen bland äldre är äganderätten. Nästan 70 % av invånarna i 70-årsåldern och cirka hälften av invånarna äldre än 80 år bor i äganderätter. Detta kan spegla brist på alternativa boendeformer för äldre. En parallell kan dras till utfallet "ansträngd ekonomi KALP" där äldre finns överrepresenterade bland annat inom specialbostäder. Detta kan hindra flyttfrekvensen då det finns risk att ekonomin kraftigt förändras vid flytt till en specialanpassad bostad.

Kommunen bedömer att det för närvarande finns tillräckligt antal platser i särskilda boenden för äldre. Totalt finns 218 bostäder i särskilt boende samt 10 korttidsplatser. Dock anser kommunen att behovet inte kommer vara täckt på två och fem års sikt.

I Östhammar finns inte några trygghetsboenden dock bedöms det finnas ett behov av denna boendeform. Kommunen planerar därför att påbörja 30 trygghetsbostäder år 2023-2024.

I kommunen finns totalt 8 seniorbostäder och man bedömer att det finns ett underskott på seniorbostäder.

Personer med funktionsnedsättning

Allmänt

Funktionspolitikens nationella mål är att uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Personer med funktionsnedsättning kan vara i behov av en särskild anpassad bostad för att uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och kunna vara delaktig i samhället.

I ungefär hälften av Sveriges kommuner finns det brist på bostäder för personer med funktionsnedsättning. Läget är dock bättre i mindre kommuner där andelen kommuner med underskott är betydligt lägre i kommuner med färre än 25 000 invånare.

Särskild anpassade bostäder finns i form av gruppboendestad, serviceboendestad och särskilt anpassad bostad. Gruppboendestäder erbjuds till personer med stora behov av tillsyn och omvårdnad som har behov av personal dygnet runt. Personalen ska även täcka boendes stödbehov inom fritids- och kulturella intressen. Gruppboendet består av ett mindre antal lägenheter samt gemensamma utrymmen. Serviceboendestäder utgörs av ett antal lägenheter som har tillgång till gemensam service och en fast personalgrupp. Lägenheterna ligger oftast i samma eller kringliggande hus. Stöd erbjuds i hemmet dygnet runt givet omfattningen som krävs. Särskild anpassad bostad är en egen bostad som är anpassad efter boendes behov men där ingen fast bemanning, omvårdnad eller fritids- och kulturverksamheter ingår.

Källa: Boverket (2023) och Länsstyrelsen Uppsala län (2023)

Östhammar

I Östhammar kommun finns 57 bostäder inom särskilda boendestäder för personer med funktionsnedsättning. Kommunen bedömer att detta motsvarar ett tillräckligt antal bostäder. Det är dock svårt att bedöma behovet i framtiden.

Kommunen upplever att det finns tillräckligt många gruppboendestäder men att det finns ett överskott av serviceboendestäder. Boendestaden särskilt anpassad bostad saknas i kommunen.

Östhammar bedömer att inga bostäder för personer med funktionsnedsättning kommer att påbörjas under 2023.

Efterfrågan och bostadsbehov

Översikt: Efterfrågan

Bostadsbrist

Enligt Boverkets bostadsmarknadsenkät råder det bostadsbrist i Östhammar med ett underskott på bostäder i kommunen som helhet och på centralorten. Bostadsbristen bedöms bestå under de kommande tre åren i centralorten. Bostadsmarknaden i kommunen som helhet bedöms vara i balans om tre år. Faktorer som begränsar bostadsbyggandet är bland annat brist på rätt kompetens inom kommunen och detaljplanelagd mark. Vidare påverkas nyproduktionen i kommunen av begränsningar i fiber- och VA-nät.

Efterfrågan

För att tydliggöra efterfrågan på bostäder har intervjuer genomförts med mäklare och bostadsutvecklare verksamma i kommunen.

Östhammar bedöms vara en attraktiv kommun med generellt en god privatbostadsmarknad. Dock gör rådande bostadsläge att det tar längre tid att sälja bostäder och att försäljningen av nyproduktion kraftigt mattats. Den långsiktiga efterfrågan bedöms dock vara stabil.

Östhammar har två bostadsmarknader, en för fritidshus och en för permanentboende. Tidigare har fritidshus varit mer eftertraktade men det har skett ett skifte där det är främst permanentboende som efterfrågas. Detta är starkt kopplat till hushållens lägre köpkraft på grund av stigande inflation och räntor.

Många nyproducerade bostäder som uppförts under senare år har varit förhållandevis dyra och det upplevs att många inte har råd. Det bedöms finnas en efterfrågan på bostäder i lägre prisklass i högre grad än premiumbostäder samt seniorbostäder.

Vidare bedöms det även finnas en efterfrågan på rad- och parhus upplåtna med bostadsrätter. Utbyggnaden av slutförvaret i Forsmark med nya arbetstillfällen bedöms skapa en efterfrågan på bostäder på sikt, bland annat hyresrätter.

Idag finns ett större intresse för successionsmarknaden. Det är främst småhus runt 120 kvadratmeter som efterfrågas, bland annat enplanshus och radhus upplåtna som bostadsrätter. Vidare finns en efterfrågan på större bostadsrätter med 3 - 4 rum och kök. Det bedöms finnas ett utbudunderskott för dessa typer av bostäder.

Det är främst barnfamiljer och äldre som söker sig till Östhammar. Det finns en del hemvändare som flyttar tillbaka i familjebildande ålder. Den troligaste köparen av en nyproducerad bostad är främst kapitalstarka personer, oftast äldre som sålt en villa och söker sig till bostäder som är mer lättskötta och tillgänglighetsanpassade.

Kommunens mer attraktiva bostadsområden anses vara Östhammar, Österbybruk, Alunda samt Öregrund. Det som lockar köparna till kommunen är främst att det är en bättre prisbild för bostäder i Östhammar jämfört med kringliggande kommuner. Andra faktorer som närhet till natur och vatten, säkerhet och barnvänlighet skapar en dragningskraft till kommunen.

För att öka attraktiviteten i kommunen behöver kommunikationsmöjligheterna, fiber- och VA-nätet förbättras och serviceutbudet utökas.

Översikt: Bostadsbehov

Bostadsbehovet har bedömts med hjälp av Boverkets modell för bostadsbyggnadsbehov. Modellen består i huvudsak av delarna: buffert av bostäder, tillkommande byggbehov och utgående balans. Hänsyn tas till bland annat rivningar och vakanser i hyresbeståndet. I enlighet med Boverkets rekommendation sträcker sig prognosen tio år fram i tiden.

För att beräkna behovet har Svefa utgått från Region Uppsalas befolkningsprognos samt hushållskvoter. Med detta som grund har en hushållsprognos för Östhammar kommun beräknats. Under de kommande tio åren väntas antalet hushåll i kommunen öka med cirka 71 hushåll årligen. Fram till 2032 väntas 712 hushåll tillkomma.

Inga bostäder har rivits i Östhammar kommun under de senaste 10 åren. Vakansgraden i allmännyttans bestånd uppgick till låga 0,2% under 2021. För att skapa flyttkedjor och ha en välfungerande bostadsmarknad krävs en bostadsbuffert. I modellen har vi antagit en buffert om 1% av antalet hushåll 2023.

Bostadsbyggnadsbehovet har skattats utifrån nämnd indata till 833 bostäder år 2032.

Bostadsbehovet har även skattats årsvis med hänsyn till förändring i antalet hushåll, bostadsbuffert samt nyproduktion. Utifrån denna modell framgår att den faktiska nyproduktionen av bostäder i kommunen har understigit det kalkylerade behovet under 2018-2020 och överstigit behovet under 2021 – 2022. Under 2023 väntas bostadsbehovet överstiga den planerade bostadsproduktionen.

Bostadsbrist inom kommunen

Under den senaste tioårsperioden har 762 bostäder uppförts samtidigt som 826 nya hushåll tillkommit i Östhammar. Enligt Boverkets bostadsmarknadsenkät råder det bostadsbrist i Östhammar med ett underskott på bostäder i kommunen som helhet och på centralorten. Bostadsbristen bedöms bestå under de kommande tre åren i centralorten. Bostadsmarknaden i kommunen som helhet bedöms vara i balans om tre år. Detta innebär att konsumenternas efterfrågan möter ett utbud på bostadsmarknaden som svarar mot behoven. Faktorer som begränsar bostadsbyggandet är bland annat brist på rätt kompetens inom kommunen samt brist på detaljplanelagd mark för bostäder som exploatörer vill bebygga. Det är även svårt för privatpersoner att få lån. Andra faktorer som Östhammar påtalat är begränsningar i VA-kapacitet i de mest attraktiva lägena samt brist på kollektivtrafik på delar av kommunen.

Enligt Länsstyrelsen Uppsala Läns analys av den regionala bostadsmarknaden år 2023 framkommer att efterfrågan på bostäder är större än utbudet. Detta avser bland annat äldre som önskar att flytta från sin villa utan att lämna sin bostadsort men det finns inte ett tillräckligt utbud på orten. Vidare är det svårare att få in ny arbetskraft om de önskar egna boenden. Det är också svårt att för ungdomar som söker sitt första boende då utbudet inte motsvarar efterfrågan. En annan grupp är större nyanlända familjer som söker prisrimliga större bostäder.

Källa: Boverket & Länsstyrelsen Uppsala län

Efterfrågeanalys

Intervjuer med mäklare

För att tydliggöra efterfrågan på bostäder har intervjuer med två mäklare verksamma i kommunen genomförts.

Marknadsläge

Mäklarnas syn är att det generellt är en god marknad dock tar längre tid att sälja bostäder på grund av det rådande ekonomiska läget. I Östhammar finns två bostadsmarknader, en för fritidshus och en för permanentboende och efterfrågan kan skilja mellan dessa. Tidigare har fritidshus varit mer eftertraktat men det har skiftat till att vara mer fokus på permanentboende. I dagsläget undviker konsumenter att köpa nyproducerat då det ofta är dyrare och nya bostadsrättsföreningar har ofta högre avgifter. Det finns ett större intresse för successionsmarknaden både för lägenheter och villor.

Geografi

Tätorterna som Östhammar, Österbybruk, Alunda (med goda kommunikationsmöjligheter till Uppsala) och Öregrund (som framhålls som en fin sommarstad) uppges vara kommunens mer attraktiva delar. Närhet till vattnet, väg 288 samt goda pendlingsmöjligheter skapar även attraktivitet.

Efterfrågan bostäder

Mäklarna anser att det som efterfrågas är främst småhus, särskilt intressant är småhus runt 120 kvadratmeter samt enplansvillor. En mäklare bedömer också att det finns en efterfrågan på större bostadsrätter med 3 och 4 rum och kök. Detta är särskilt intressant för äldre som vill sälja sina småhus och flytta till lägenheter för att få mindre underhåll att sköta. Lägenheter med hiss och i markplan skapar stor efterfrågan.

Målgrupp

Personer som söker sig till Östhammar är främst barnfamiljer och äldre. En mäklare menar att det är även många hemvändare som flyttar tillbaka till kommunen när man bildar familj. Under pandemin då möjligheterna för hemarbete öppnades upp var det en hel del som flyttade till kommunen från Uppsala och Stockholm.

Efterfrågeanalys

Intervjuer med mäklare

För att tydliggöra efterfrågan på bostäder har intervjuer med två mäklare verksamma i kommunen genomförts.

Efterfrågan nyproduktion

Efterfrågan på nyproduktion är beroende av vilken typ av bostad som säljs. Under senare år har många flerbostadshus uppförts men dessa har varit förhållandevis dyra och mäklarna upplever att det är många som inte har råd. En mäklare bedömer att det finns en efterfrågan på mer budgetvänliga bostäder, seniorbostäder samt radhus upplåtna som bostadsrätter. Det är främst äldre som flyttar från villan som har möjlighet att efterfråga en nyproducerad bostad.

Attraktionskraft

Det är en bättre prisbild för bostäder i Östhammar jämfört med kringliggande kommuner vilket i kombination med bra kommunikationsmöjligheter till Stockholm och Uppsala skapar en attraktionskraft till kommunen. Närheten till vatten och natur lockar. Kommunen framhålls även som säker, vilket attraherar barnfamiljer. För barnfamiljer är det viktigt med närhet till förskola och skola. För att göra kommunen mer attraktiv skulle man behöva bättre fibernät och VA-nät. Fibernätet är bristfälligt på många platser och detta är något som folk prioriterar när de väljer bostad. Vidare behöver kommunen bygga ut VA-nätet då detta saknas på flera ställen och hämmar nyproduktion. Andra faktorer som skulle kunna bidra till en mer attraktiv kommun är bättre kommunikationer till andra kommuner, bättre pendlingsmöjligheter (ex cykelvägar) och fler skolor.

Efterfrågeanalys

Intervjuer med bostadsutvecklare

För att tydliggöra efterfrågan på bostäder har intervjuer med två bostadsutvecklare verksamma i kommunen genomförts.

Marknadsläge

Bostadsutvecklarnas syn är att Östhammar har ett läge som folk attraheras av men att efterfrågan har mattats av med tanke på konjunkturen och hushållens ekonomiska förutsättningar. Det säljs inte så mycket nyproduktion då nyproducerade bostäder generellt sett är dyrare och då nya föreningar har högre avgifter. Det säljs mer på successionsmarknaden och många väljer att sitta kvar i sina befintliga bostäder i den här marknaden med lägre utgångspriser och höga räntor.

Geografi

De större orterna Östhammar, Alunda (pendlingsort till Uppsala) och Öregrund (sommarestad) bedöms vara kommunens mest attraktiva delar. Kustnära lägen lockar många köpare.

Efterfrågan bostäder

Tidigare fanns en stor efterfrågan på fritidshus, detta är dock något som svängt och nu är det permanentbostäder som efterfrågas i första hand. På grund av ränteläget efterfrågas färre bostadsrätter. De bostadsrätter som efterfrågas är främst 3:or i storleken 70 - 80 kvadratmeter. En av bostadsutvecklarna har ett pågående projekt i havsnära läge där efterfrågan bedöms vara hyfsad. Det fanns ett uppdämt behov av bostäder som en bostadsutvecklare bedömer börjar bli mättat nu. Dock är det troligt att satsningarna avseende utbyggnaden av kärnbränsleförvaret kan komma att bidra till ett ökat behov och efterfrågan på bostäder. Potentiellt skulle fler hyresrätter efterfrågas då fler arbetstillfällen skapas.

Målgrupp

Bostadsutvecklarna bedömer att den troligaste köparen av en nyproducerad bostad är kapitalstarka personer, oftast äldre personer som sålt sin villa. Dock är det många äldre som inte väljer att inte göra några bostadsaffärer i dagens ekonomiska läge. En bostadsutvecklare upplever att det är främst personer som verkligen behöver flytta, exempelvis på grund av ekonomiska faktorer eller separation, som är köpare idag. Ur ett långsiktigt perspektiv tror man dock att det är äldre personer som är den mest troliga köparen av en nyproducerad bostad.

Attraktionskraft

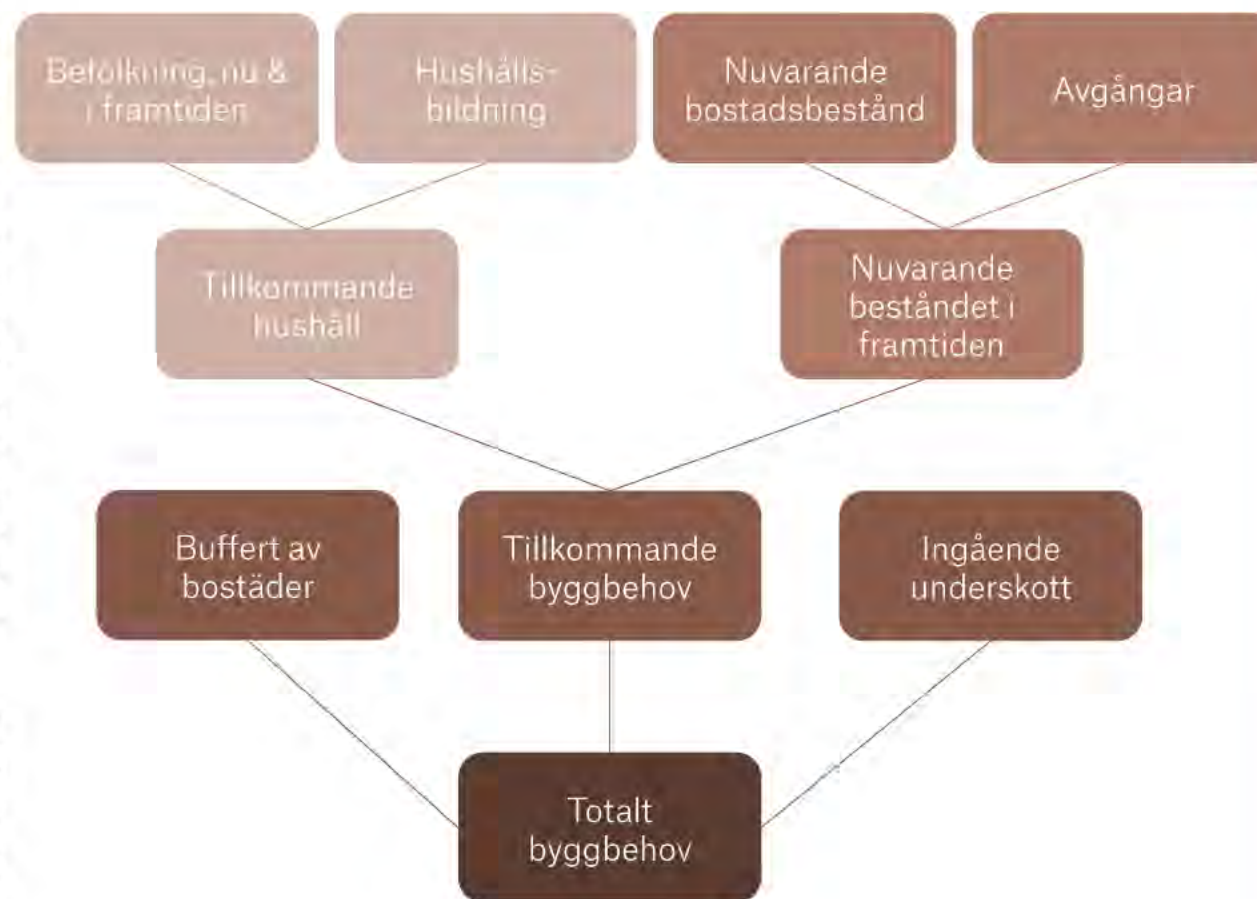
Östhammar har en lägre prisbild jämfört med närliggande kommuner vilket skapar en dragningskraft. Närhet till vatten och natur lockar många till kommunen. Närhet till skolor och arbete attraherar barnfamiljer. Det som hade gjort Östhammar mer attraktivt är fler arbetstillfällen samt att kommuner jobbar mer långsiktigt med att ta fram detaljplaner i attraktiva områden både för handel, bostäder och service. Om man vill ha en inflyttning till kommunen behöver man se över serviceutbudet, förskolor, matbutiker och bättre kommunikationsmöjligheter. Stadskärnan upplevs inte så levande i dagsläget. Bostadsutvecklarna anser att man behöver utöka alla delar för att skapa en bra mix.

Byggbehovsprognos

För att beräkna behovet av nya bostäder i framtiden har som metodik Boverkets modell används. Den består i huvudsak av tre delar: buffert av bostäder, tillkommande byggbehov och ingående underskott. Boverket föreslår att prognoshorisonten bör vara 10 år.

Det tillkommande byggbehovet tar hänsyn till Uppsala regions befolkningsframskrivningar och hushållskvoter i syfte att beräkna förändringen i antalet hushåll under prognostiden. Vidare läggs även antaganden om förändringar i det befintliga bostadsbeståndet till. Förändringarna utgörs av antal rivningar samt om det vid startperioden finns lediga bostäder som kan nyttjas i framtiden. Antal rivningar per år utgår från genomsnittliga rivningar i kommunen under de senaste 10 åren. Lediga lägenheter motsvarar andelen lediga lägenheter 2021.

Därefter görs ett antagande om att en viss andel lediga lägenheter behövs för att bostadsmarknaden ska fungera tillfredställande och möjliggöra flyttkedjor. Bostadsbufferten antas uppgå till en procent av antal hushåll år 2032. Ingående under- och överskottet består i beräknade förändringen i antalet hushåll samt förändringar i beståndet från startpunkt till nuläget.

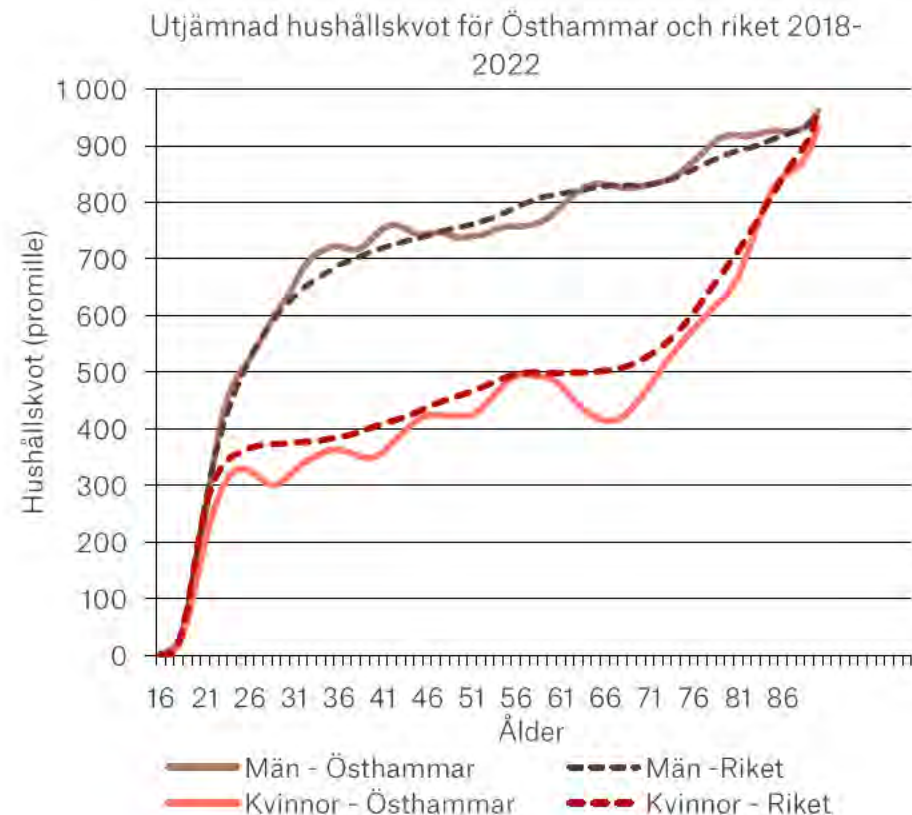

Hushållsutveckling

I diagrammet visas Östhammar kommuns och rikets utjämnade hushållskvoter för år 2018 - 2022. Generellt sett ökar hushållskvoterna i takt med åldern.

Det går att utläsa från diagrammet att om det finns 1 000 män och 1 000 kvinnor som är 80 år så skulle 1 560 (918 män och 642 kvinnor) av dessa 2 000 individer vara referenspersoner i deras hushåll. Referensperson innebär den personen i hushållet som får representera hushållet i statistiken. Man utgår ifrån den äldsta personen i ett hushåll är referenspersonen.

Motsvarande siffra för de som är 30 år uppgår till 980, vilket innebär att antalet hushåll ökar snabbare när den äldre befolkningen växer jämfört med den yngre.

Beräknat antal hushåll

År 2022 fanns 10 796 hushåll i Östhammar kommun. I tabellen presenteras förväntade antalet hushåll under 2023 – 2032 med utgångspunkt i befolkningsprognosen från region Uppsala samt utjämnad hushållskvot för 2018 – 2022.

Totalt beräknas antalet hushåll öka med ungefär 6,6 % från år 2022 till 2032, vilket motsvarar en genomsnittlig ökning om 71 hushåll per år.

Flest hushåll väntas tillkomma under åren 2023 och 2029. Fram till år 2032 förväntas totalt 712 hushåll tillkomma.

År	Beräknat antal hushåll	Förändring från föregående år
2022	10 796	
2023	10 876	80
2024	10 931	55
2025	10 991	60
2026	11 058	67
2027	11 134	76
2028	11 210	76
2029	11 290	80
2030	11 366	76
2031	11 443	77
2032	11 508	65

Bostadsbyggnadsbehov 2032

FORMEL	INDATA
Befolkningsförändring	Befolkningsstatistik & prognoser (SCB & Reg. Uppsala)
X	X
Hushållskvoter	Utjämnad hushållskvot 2018 -2022 (SCB)
=	=
Hushållsförändring	Hushållsförändring
+	+
Avgångar från befintligt bestånd	Genomsnitt antal rivningar 2013- 2022 (SCB)
-	-
Lediga lägenheter	Andel lediga lägenheter 2021 & Bostadsbestånd (SCB)
+	+
Bostadsbuffert	1 % av antal hushåll 2032
+	+
Ingående underskott av bostäder	Antal bostäder - antal hushåll (SCB)
=	=
Byggbehov	Byggbehov

Svefa har utgått från Boverkets modell vid bedömningen av bostadsbyggnadsbehovet. Enligt Region Uppsalas befolkningsprognos och utjämnad hushållskvot mellan 2018 - 2022 bedöms 712 hushåll tillkomma i Östhammar kommun år 2032.

Under de senaste tio åren har inga bostäder rivits i Östhammar och därför uppgår avgångar från befintligt bestånd till 0.

Lediga lägenheter har approximeras genom att ta andelen lediga lägenheter i allmännyttans bestånd och multiplicera andelen med det totala antalet hyresrätter i kommunen. Totalt beräknas 6 bostäder vara vakanta. Det antas att det inte finns några vakanser i bostadsrättsbeståndet och bland egna hem.

För att bostadsmarknaden ska fungera och omflyttningar av hushåll inom och mellan olika regioner ska kunna ske bör det finnas en andel lediga lägenheter, så kallad bostadsbuffert. I modellen har vi antagit att en bostadsbuffert om 1 % av antalet hushåll 2032.

I dagsläget finns fler bostäder (11 113 st) än hushåll (10 796 st) i kommunen. Om det råder överskott på bostäder ska det ingående underskottet sättas till 0 enligt Boverket modell.

Resultatet blir ett bedömt bostadsbyggnadsbehov om 833 bostäder år 2032.

RESULTAT
+1 026 invånare
X
Utjämnad hushållskvot 2018 -2022
=
712 hushåll
+
0 rivningar
-
0,2% vakansgrad * 2 904 hyresrätter = 6 lediga HR
+
1 % av 11 508 hushåll = 115
+
Om bostäder > antal hushåll → 0
=
Byggbehov är: 833 bostäder

Kalkylerat bostadsbehov

Bostadsbehov i förhållande till nyproduktion

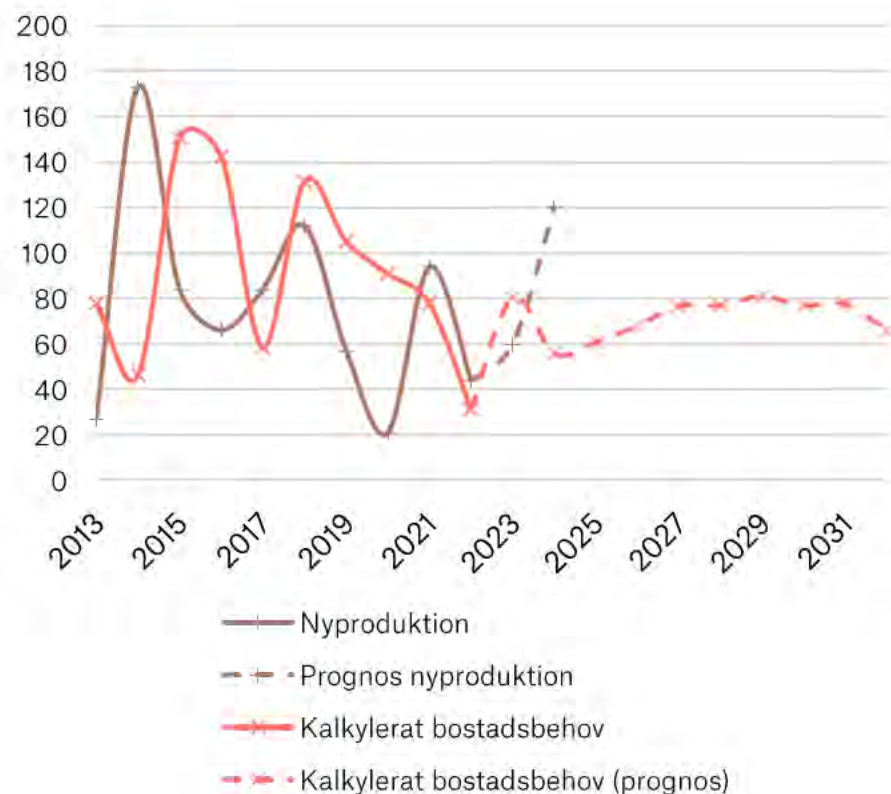
Diagrammet visar nyproduktion samt kalkylerat bostadsbehov årsvis i Östhammar kommun. Det kalkylerade bostadsbehovet utgår från antal tillkommande hushåll varje år i kommunen.

Det kalkylerade bostadsbehovet har gjorts genom att ta hänsyn historiskt antal hushåll samt hushållskvoter och prognostiserad befolkningsutveckling som Region Uppsala tagit fram. Hushållskvoterna och befolkningsprognosen avser att spegla bostadsbehovet. I modellen har en bostadsbuffert om 1 % av antalet hushåll vid varje givet år antagits.

Modellen har sedan kompletterats med SCBs data avseende historisk nyproduktion i Östhammar kommun samt prognostiserad nyproduktion baserad på Boverkets bostadsmarknadsenkät.

Diagrammet visar att den faktiska nyproduktionen av bostäder har understigit det kalkylerade behovet under 2018 – 2020. Samtidigt har nyproduktionen överstigit behovet under 2021 – 2022. Under 2023 beräknas bostadsbehovet uppgå till ca 80 bostäder. Enligt Boverkets bostadsmarknadsenkät planeras ca 60 bostäder uppföras under 2023.

Till skillnad från Boverkets modell tar denna modell ej hänsyn till rivningar, lediga lägenheter samt ingående balanser.

Slutsatser och rekommendationer

Sammanfattande slutsatser

Nuläge bostadsmarknaden

- Svensk ekonomi mycket svagare än normalt
- Kraftigt höjd ränta vilket har lett till en bred nedgång av bostadspriserna
- Osäker bostads-/nyproduktionsmarknad
- Inbromsning i bostadsbyggandet
- Mycket svag efterfrågan på nyproduktion
- Svagt positiv marknadstro bland hushållen

Demografisk utveckling

- Befolknings-tillväxt 5% under senaste 10 år i Östhammar
- Åldrande befolkning
- Befolknings-prognos 5 - 6% kommande 10 år
- Den äldre befolkningen väntas växa mest
- Positivt flyttnetto
- Flest inflyttare är i småbarns- och 20 års- åldern.

Arbetsmarknad, inkomst och utbildning

- Tillverknings- och utvinnings-industrin dominerar
- Låg arbetslöshet
- Lägre andel eftergymnasial utbildning
- Något lägre medelinkomster
- Stora satsningar väntas: slutförvar, flygbränslefabrik & nyöppning gruva

Bostadsbestånd och nyproduktion

- Högt andel småhus/äganderätt
- Högt andel smålägenheter (1 & 2 ROK)
- Flyttströmmar hyres- & bostadsrätter främst i 20 årsåldern och äganderätter i 30 & 40 årsåldern
- Många äldre bor kvar i småhus → brist alternativ?
- 762 nya bostäder senaste 10 år med jämn fördelning mellan småhus och lägenheter.

Privatbostads- och hyresrättsmarknaden

- Prisuppgång 80 % småhus/BR senaste 10 åren
- Snittpris senaste 12 mån: 18 tkr/kvm (BR) & 22 tkr/kvm (småhus)
- Priserna backat ca 12% under 12 mån
- Tomtmark ca 450 kr/kvm
- Nyproduktion utropspris under 2023 ca 41 tkr/kvm (BR)
- Låg vakans i allmännyttans bestånd och 2,5 års kötid
- Hyra 750 - 1 410 kr/kvm/år (Svefa)

Sammanfattande slutsatser

Geografisk analys av tätorterna

- Finns 8 tätorter varav 5 har över 300 invånare
- Var tredje bor på landsbygden
- Östhammar är störst med 5 000 invånare och har flest flerfamiljs-hus i kommunen
- Gimo näst störst med högst andel invånare som bor i lägenheter
- Alunda har störst befolknings-tillväxt
- I Österbybruk minskar andelen barn & unga
- Bostäder från 1920 i Öregrund.

Mått på bostadsbrist

- Betydligt högre andel hushåll i Östhammar har en ansträngd boendekonomi (KALP) → 23 % (rikssnittet 3%)
- Dubbelt så hög andel trångbodda i Östhammar jämfört med riket.
- Dock sällan man har problem med både ansträngd boendekonomi + trångboddhet → inte ekonomin som driver trångboddhet? Brist alternativa bostäder?

Bostadsbehov för olika grupper

- Råder brist på bostäder för unga, studenter & nyanlända
- Brist på bostäder för unga kan drivas av brist på hyresrätter
- Anses finnas balans på bostäder för äldre och funktions-nedsatta
- Östhammar har en åldrande befolkning → kommunen bör planera för detta för att undvika stora underskott av bostäder i framtiden.

Efterfrågan på bostäder

- Råder underskott på bostäder
- Bedöms finnas efterfrågan bostäder i lägre prisklass, hus upplåtna som BR & större BR
- Fler HR p.g.a. arbetssatsningar
- Målgrupp främst barnfamilj/äldre
- Attraktiv kommun med attribut som lockar: vatten, natur, säkerhet & barnvänlighet
- Öka attraktivitet med bättre: kommunikation, VA- & fibernät

Bostadsbehov

- Har bedömts med Boverkets modell
- Kommande 10 år väntas ca 71 hushåll tillkomma årligen
- Bostadsbyggnad sbehovet skattas till 833 bostäder år 2032
- 2018 - 2020: Nyproduktion understeg behov
- 2021 - 2022: Nyproduktion översteg behov
- 2023: Nyproduktion beräknas understiga behov

Utvärdering av marknadsförutsättningar

Styrkor och möjligheter

- Östhammar har en kontinuerlig befolkningstillväxt. Under de senaste tio åren har befolkningen ökat med 5 %.
- Befolkningsprognosen visar på en befolkningstillväxt som förväntas uppgå till 5% enligt Region Uppsala och 6% enligt SCB fram till år 2032.
- Östhammar har haft ett positivt flyttnetto under de senaste tio åren med i snitt 1 050 inflyttningar per år, vilket motsvarar ett flyttnetto om 145 personer årligen.
- Det är främst barn i småbarnsåldern och personer i tjugoårsåldern som flyttar till kommunen.
- I Östhammar är arbetslösheten lägre än rikssnittet vilket förväntas ge ett bra beskattningsunderlag för kommunen.
- Ungdomar i Östhammar är mer kapitalstarka jämfört med unga i riket med en högre medelinkomst och lägre arbetslöshet.
- Privata aktörer har stått för 88 % av nyproduktionen under de senaste tio åren. Marknaden i Östhammar bedöms vara positiv då privata aktörer gör långsiktiga investeringar i kommunen.
- Enligt statistik från SCB föreligger nästintill inga vakanser i allmännyttans bostadsbestånd.
- Näringslivsutsattningsningar bedöms öka kommunens attraktivitet.
- Kommunen uppfattas vara lugn och barnvänlig med attribut som natur och hav som lockar, enligt intervjustudier.

Svagheter och hot

- Hög inflation, stigande räntor och höga kapital- och byggkostnader innebär osäkerhet kring hur svensk fastighetsmarknad kommer utvecklas framgent. Detta gäller även i Östhammar kommun, vilket kan skapa djupgående störningar i den lokala bostadsmarknaden.
- Försvagad konsumtionsutrymme hos hushållen bidrar till att flyttkedjor stannar.
- Under 2023 och 2024 väntas 60 respektive 120 bostäder uppföras i Östhammar. I rådande marknadsläge med en avvaktande nyproduktionsmarknad och i en kommun där privata aktörer står för majoriteten av nyproduktionen kan den planerade byggtakten vara svår att uppfylla.
- Trenden i Sverige med en åldrande befolkning förväntas även förefalla i Östhammars kommun. Åldersgruppen 80+ väntas öka med ca 60 %, fram till 2032 (rikssnittet 44 %). Kommande utmaningar i åldersstruktur ställer höga krav på kommunen avseende planering för kommande bostadsbyggande.
- Östhammar har en utflyttningstrend bland unga vuxna.
- De flesta bostäder i kommunen är småhus med äganderätt. Detta i kombination med en kötid om cirka 2,5 år för en hyresrätt i kommunen försvårar bostadskarriären för unga vuxna och kapitalsvaga.
- I Östhammar kommun ansågs 23 % av hushållen ha en ansträngd boendeekonomi (KALP), vilket är betydligt högre än rikssnittet om 3 %.
- VA-nätets kapacitet behöver utökas för möjliggöra nyproduktion av bostäder och bebyggelseutveckling.

Rekommendationer

- Svefa rekommenderar att utreda begräsningar i teknisk försörjning innan planering av nya bostadsområden.
- Kommunen bör noggrant följa utvecklingen av befolkningsstrukturen i Östhammar för att planera utbudet av specialanpassade bostäder för äldre.
- Bostadsbehovet hos kapitalsvaga och unga tillgodoses inte idag av de privata aktörerna. Detta i kombination med den låga vakansgraden och kötiden i allmännyttans bestånd skulle kunna möjliggöra för ökad produktion i allmännyttigt regi.
- Utreda möjligheten att bygga bostäder i lägre prisklass.
- Vid planering av nya områden möjliggöra för blandade bostads- och upplåtelseformer.

Teodora Jevdic
Marknadsanalytiker
Svefa

Katrin Wallensjö
Affärschef Analys
Svefa

Kultur- och fritidsnämnden

Dnr KFN-2023-20

§ 15. Upprustning av Sunds badplats

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden föreslår att kommunstyrelsen beslutar att rusta upp badplatsen, med motiveringen att badplatsen är viktig för kommunens invånare samt övriga besökare.

Ärendebeskrivning

Sundsbadet är en av kommunens badplatser, populär framför allt för barnfamiljer. Kultur och fritidsnämnden har strategiskt ansvar för friluftsliv inklusive badplatser, men eftersom det gäller upprustning av fastighet bör beslut tas i KS. För att fortsätta vara attraktiv är badplatsen i behov av upprustning.

Beslutsunderlag

- Skötselplan för kommunala badplatser.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Elin Dahm, verksamhetschef, föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

Verksamhetschef, Elin Dahm
Kommunstyrelsen

Anläggningsarrende Vattenområde

Ägare av vattenområdet	Östhammars kommun , 212000-0290, Box 66, 742 21 Östhammar, nedan kallad ägaren.
Arrendator	Hamnrestaurangen i Öregrund Handelsbolag , 969656-6836 Sehlstedtsgratan 35, 754 41, Uppsala, nedan kallad arrendator.
§1 Område	Ett område om c:a 197 m ² av vattenområdet Öregrunds hamn enligt bygglov BMN.2024.603 och skisser (bilaga), del av i Östhammars kommun. Arrendestället är markerat på kartbilaga 2 men styrs i detalj av bygglovet.
§2 Områdets skick	Området utarrenderas i befintligt skick. Arrendatorn svarar för att hålla området i ett värdat skick och för att underhåll genomförs kontinuerligt.
§3 Konstruktion / Underhåll	Det åligger arrendatorn att svara för konstruktion uppförande, reparationer och allt underhåll av lovgivet bryggdäck. Konstruktion ska vara i enlighet med handlingar och startbesked enligt Bygglov BMN.2024.603
§4 Löpande syn	Arrendatorn är skyldig att vid förfrågan från ägaren tillåta syn och besiktning av arrendeområdet och dess konstruktion.
§5 Ändamål	Att på området bedriva serveringsverksamhet säsongvis 1 maj-31 aug och därtill förenlig verksamhet. Ev alkoholtillstånd söks enligt ordinarie rutin. Arrendatorn får inte inom området bedriva sådan verksamhet som strider mot det angivna ändamålet. Allmänheten ska beredas möjlighet att vistas på området 1 september-30 april.
§6 Arrendetid	2024-10-01 till 2034-04-30. Därefter förlängs arrendetiden med 1 år i sänder om uppsägning ej sker senast 9 månader före den löpande arrendetidens utgång.

§7 Arrendeavgift

Arrendeavgiften utgör 68 950 kr i 2024 års priser med en 10 årig nedsättning om 70% per år pga äganderättsövergång till byggnadsverket 2034-04-30

Avgiften ska betalas i förskott före den 1 maj varje år. Första arrendet ska betalas senast 2025-04-30 inför sommarsäsongen 2025. Arrendets storlek följer av KF§60.2024 - Avgift för upplåtelse av allmän plats med 70% nedsättning.

§8 Indexreglering

Arrendeavgiftens grundbelopp är baserad på konsumentprisindextalet (totalindex) 412,74 för januari månad 2016 och gäller under det första arrendeåret. För varje följande arrendeår skall avgiften justeras så att den följer indexändringarna fram till januari månad närmast före det aktuella sommararrendets början.

§9 Frånträde

Arrendatorn har inte rätt till avträdesersättning då arrendet upphör.

§10 Överlåtelse

Arrendatorn eller hans dödsbo får inte utan vattenområdets ägares skriftliga samtycke överlåta arrendet eller annars sätta annan i sitt ställe.

§11 Inskrivningsförbud

Arrenderätten får inte inskrivas.

Kontraktsexemplar

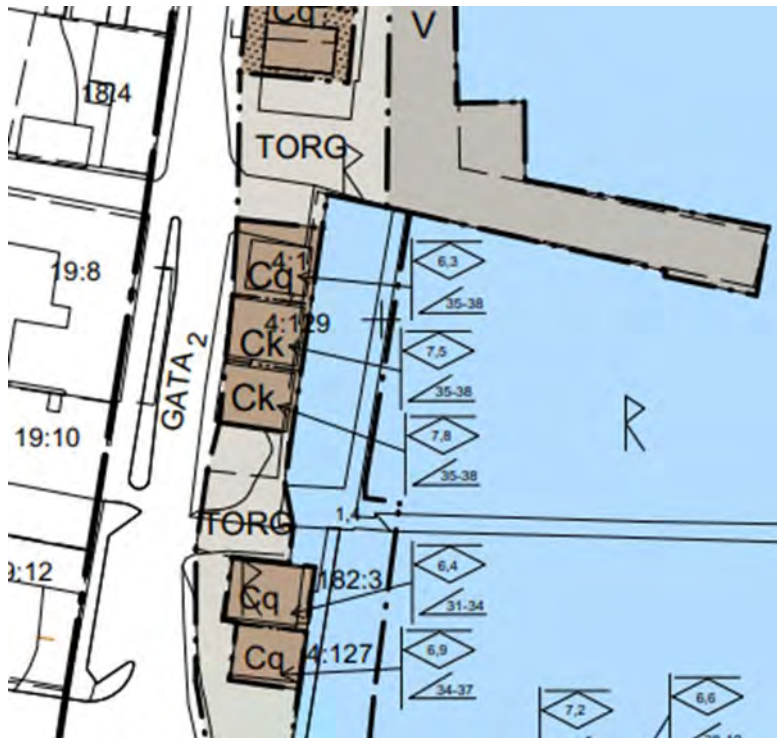
Detta avtal har upprättats i två exemplar av vilka ägaren och arrendatorn tagit varsitt.

Östhammars Kommun
Ägare av vattenområdet

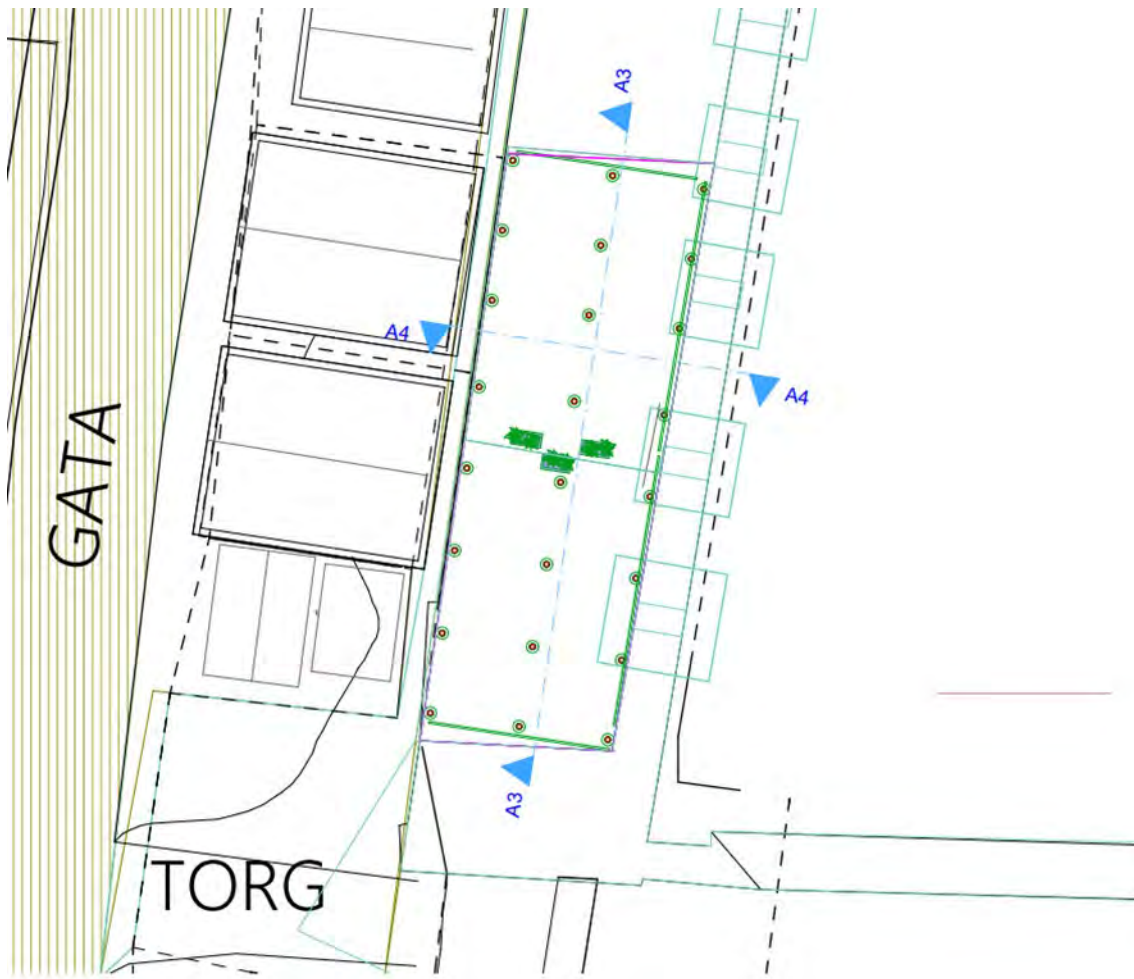
Hamnrestaurangen i Öregrund Handelsbolag
Arrendator

Fabian Sjöberg / Peter Nyberg

Memet Cicek / Hülbiye Cicek

Utdrag ur plankarta

PLAN SKALA 1:200

REV	ANT
ÖST	
ZIA SIV E-POS	
UPPDRAG NR	
DATUM 2024-03-21	
TILLI	

Planområde enl bygglov BMN.2024.603

Kartbild med området markerat i Öregrunds hamn

Budgetuppföljning och helårsprognos KS verksamheter

2024-08-31

FINANSIELLT MÅL

God ekonomisk hushållning – Budgetföljsamhet

- Målet om budgetföljsamhet uppnås vid en maximal budgetavvikelse om +/- 1 %
- Anmälan till KS ska ske vid negativ avvikelse på nämndnivå, eller positiv avvikelse överstigande 2 %.

Budgetföljsamhet KF KS

- Utfall juni: -11,6 %
- Årsprognos: -7,4 %
 - prognosen är att målet om budgetföljsamhet inte uppnås

KOMMUNFULLMÄKTIGE OCH KOMMUNSTYRELSEN

KONTOR	BUDGET ACK AUGUSTI	UTFALL ACK AUGUSTI	AVVIKELSE PERIOD	BUDGET 2024	PROGNOS 2024	AVVIKELSE HELÅR
Politik och stab	-53 446	-49 078	4 368	-80 471	-81 885	-1 414
Kommunledningskontoret	-40 245	-37 734	2 511	-60 658	-58 965	1 693
Samhällsbyggnadskontoret	-5 910	-2 730	3 180	-9 069	-8 570	499
Näringslivskontoret	-3 419	-3 355	64	-5 147	-5 147	0
Tekniska kontoret	-69 818	-100 065	-30 247	-105 193	-125 493	-20 300
RESULTAT KF KS	-172 838	-192 962	-20 125	-260 538	-280 060	-19 522

POLITIK OCH STAB

ENHET	BUDGET	UTFALL	AVVIKELSE	BUDGET	PROGNOS	AVVIKELSE
	ACK AUGUSTI	ACK AUGUSTI	PERIOD	2024	2024	HELÅR
Kommunfullmäktige	-1 501	-1 456	45	-2 252	-1 827	425
Valnämnden	-476	494	970	-714	-50	664
Revision	-667	-731	-64	-1 000	-555	445
Politik	-4 367	-5 826	-1 459	-6 557	-7 789	-1 232
Reformutrymme	-2 261	-1 750	512	-3 392	-3 392	0
Kommundirektör	-1 535	-1 747	-212	-2 310	-2 310	0
Övergripande kostnader	0	-11	-11	0	0	0
Flyktingmottagning	0	5 456	5 456	0	0	0
Stab	-8 372	-9 475	-1 103	-12 839	-14 673	-1 834
Gemensamma nämnder	-33 224	-33 828	-604	-49 836	-49 725	111
Säkerhet och beredskap	-1 043	-379	664	-1 571	-1 571	0
Lokala säkerhetsnämnden	0	172	172	0	7	7
RESULTAT POLITIK STAB	-53 446	-49 079	4 367	-80 471	-81 885	-1 414

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

ENHET	BUDGET	UTFALL	AVVIKELSE	BUDGET	PROGNOS	AVVIKELSE
	ACK AUGUSTI	ACK AUGUSTI	PERIOD	2024	2024	HELÅR
Ekonomi	-11 583	-10 873	570	-17 265	-17 064	201
Upphandling	-2 478	-2 450	-100	-3 726	-4 144	-418
HR	-10 124	-8 542	1 471	-15 466	-13 746	1 720
Kommunikation/kundtjänst	-7 996	-7 743	-12	-12 031	-12 031	0
Digitalisering och projektledning	-8 065	-8 126	22	-12 170	-11 980	190
RESULTAT KLK	-40 245	-37 734	2 511	-60 658	-58 965	1 693

SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET

ENHET	BUDGET	UTFALL	AVVIKELSE	BUDGET	PROGNOS	AVVIKELSE
	ACK AUGUSTI	ACK AUGUSTI	PERIOD	2024	2024	HELÅR
Slutförvarsenheten	2	-35	-37	0	0	0
Översiktsplan och GIS	-2 255	-1 839	416	-3 564	-3 065	499
MEX	-729	190	920	-1 109	-1 109	0
Bredband/strategi	-2 369	-4 387	-2 018	-3 554	-3 554	0
Projekt	0	231	231			0
Infrastruktur	0	-524	-524	0	0	0
Projekt plan	0	-42	-42			0
Ekologi/miljösakkunnig	-559	3 676	4 234	-842	-842	0
Exploatering Alunda	0	0	0			0
RESULTAT SAMHÄLLSBYGGNAD	-5 910	-2 730	3 181	-9 069	-8 570	499

NÄRINGSLIVSKONTORET

ENHET	BUDGET	UTFALL	AVVIKELSE	BUDGET	PROGNOS	AVVIKELSE
	ACK AUGUSTI	ACK AUGUSTI	PERIOD	2024	2024	HELÅR
Näringsliv	-2 265	-2 351	-86	-3 402	-3 402	0
Turism	-1 157	-1 005	152	-1 745	-1 745	0
Mervärdesprojekt	2	0	-2	0	0	0
RESULTAT NÄRINGSLIVSKONTORET	-3 420	-3 356	64	-5 147	-5 147	0

TEKNISKA KONTORET

ENHET	BUDGET	UTFALL	AVVIKELSE	BUDGET	PROGNOS	AVVIKELSE
	ACK AUGUSTI	ACK AUGUSTI	PERIOD	2024	2024	HELÅR
Fordonsadministration	2	723	722	0	723	723
Städenheten	4	1 281	1 277	0	1 078	1 078
Avfallsverksamhet	445	-3 018	-3 463	0	0	0
Fastighet/gata/utemiljö	-32 509	-62 173	-29 663	-48 565	-71 131	-22 566
Tekniska staben	-4 379	-5 759	-1 380	-6 754	-7 785	-1 031
Måltidsenheten	-33 380	-31 120	2 260	-49 874	-48 378	1 496
RESULTAT TEKNISKA KONTORET	-69 818	-100 065	-30 247	-105 193	-125 493	-20 300

INVESTERINGAR

PROJ2	BUDGET	UTFALL	AVVIKELSE	BUDGET	Varav BFL2	PROGNOS	AVVIKELSE
	ACK AUGUSTI	ACK AUGUSTI	PERIOD	2024		2024	HELÅR
Tek expl bost.omr	11 467	1 217	10 250	17 200	0	2 000	15 200
Tek övr infrastruktur	13 533	5 840	7 693	20 300	0	4 545	15 755
Tek vhtlokaler	48 000	40 264	7 736	72 000	0	98 069	-26 069
Tek energieffektiv	5 500	177	5 323	8 250	0	0	8 250
Tek övriga	10 833	2 224	8 609	16 250	0	13 625	2 625
Avfall	1 000	1 405	-405	1 500	0	1 500	0
Kommunledningen	0	316	-316	0	0	232	-232
SUMMA INVESTERINGAR KF KS	90 333	51 443	38 890	135 500	0	119 971	15 529

Delårsrapport 2024 - Kommunstyrelsen

Postadress	Besöksadress/Reg.office	Telefon	Telefax	Organisationsnummer	Bankgiro
Box 66	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	212000-0290	233-1361
S-742 21 Östhammar	Östhammar	Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	V.A.T. No	PlusGiro
	www.osthammar.se	kommunen@osthammar.se		SE212000029001	1 31 70-6

2 (6)

Innehållsförteckning

1	Nämndens sammanfattning	3
2	Väsentliga personalförhållanden	4
3	Nämndens mål och uppdrag	5
3.1	Nämndmål	5
3.2	Nämndens uppdrag	6

3 (6)

1 Nämndens sammanfattning

Östhammars kommun fick en ny organisation 1/1 2024. Syftet är att skapa en organisation som är tydlig för alla, medborgare, företagare, förtroendevalda samt medarbetare.

Kommunfullmäktige antog i februari en ändringsbudget i syfte att spegla den nya organisationen.

Trafikverket har tagit ett omtag med länsväg 288 med anledning av den omfattande fördyringen. Kommunen inväntar ett nytt förslag från Trafikverket avseende sträckning och kapacitet.

Samarbetet inom Tillväxtkluster Norduppland har under året intensifierats. Målsättningen är att möta de utmaningar som både den privata och den offentliga sektorn står inför när det kommer till kompetensförsörjning och därigenom säkra den tillväxtpotential som finns i området. Genom ett framgångsrikt näringsliv säkras också en långsiktig ekonomisk stabilitet för den offentliga verksamheten. Östhammar och Tierp har gemensamt ansökt om och beviljats regionala medel för att ytterligare stärka och främja arbetet med Tillväxtkluster Norduppland.

Riktlinjer för kameraövervakning antogs. Kameraövervakning har blivit en viktig del av vårt trygghetsskapande arbete samt en förutsättning för vårt arbete mot skadegörelse.

Under våren antogs Östhammars kommuns krigsorganisation, det vill säga hur vi tar oss an en eventuell höjd beredskap eller krig. Kommunens grunduppdrag i krig är i stort samma som under fred, att erbjuda samhällsviktiga tjänster för våra medborgare och företagare.

I början av året varslade fackförbundet Kommunal om stridsåtgärder. Stridsåtgärderna riktade sig framförallt mot verksamheter inom det Tekniska kontoret såsom fastighetsdrift och städ- och måltidsverksamheten.

Kommunens finansiella situation är allvarlig. Kommunen uppvisar en kraftig avvikelse från det budgeterade resultatmålet om 1,5 % av kommunens intäkter från skatter och bidrag. Avvikelsen är så pass betydande att periodens resultat är negativt.

4 (6)

2 Väsentliga personalförhållanden

Sjukfrånvaron är fortsatt låg även om det i år har skett en förändring där vårens månader som tidigare legat lågt varit något högre, på grund av ett utbrott av Covid och influensa som gick i kommunen. Om man tittar på statistiken kan man se att det ökat med 0,1 procentenheter för Kommunstyrelsen. Vi har under våren anställt en teknisk chef tills vidare och därmed blivit fulltaliga på kontorschefs-sidan. Vi har också avslutat rekryteringen av en HR-chef som tillträder i oktober.

Sjuktal

Nämnd	2022	2023	Aug 2023 – Juli 2024
Barn- och utbildning	7,2	6,6	6,7
- kvinna	7,4	6,8	7
- man	5,5	5,9	5,4
Bygg och miljö	3,2	6	5,6
- kvinna	5,5	8,2	8
- man	1,5	4,4	3,6
Individ- och familj	-	5,5	7,4
- kvinna	-	5,8	8,1
- man	-	3,7	5,7
Kommunstyrelsen	6,7	5,7	5,8
- kvinna	8,2	6,5	6,9
- man	3,7	3,8	2,9
Kultur- och fritid	6,9	7,1	9,4
- kvinna	6,3	7	9,2
- man	8,1	7,2	9,6
Vård- och omsorg	-	8,5	8,7
- kvinna	-	9,2	9,5
- man	-	5,6	5,2
Östhammars kommun	8,1	7,5	7,8
- kvinna	8,7	8	8,4
- man	5,5	5,6	5,5

5 (6)

3 Nämndens mål och uppdrag

3.1 Nämndmål

3.1.1 Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning

3.1.1.1 Ett välmående näringsliv

Nämndmålet är uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet fortsatt kommer att vara uppnått.

Måluppfyllnaden är god då kommunen har fler nystartade företag, Nöjd Kund Index (NKI) har förbättrats och där bygglovsverksamheten nu ligger topp 25 i Sverige samt att kommunen uppvisar kraftigt förbättrade resultat i den delmängd av Svenskt näringslivs ranking som presenterats.

3.1.1.2 Lokaleffektivitet och nyttjandegrad

Nämndmålet är ej uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås.

Tekniska kontoret har under året genomfört åtgärder som i en förlängning bidragit till högre lokaleffektivitet och arbete med att ta fram mätpunkter fortsätter.

3.1.2 Övriga nämndmål

3.1.2.1 Upplevelsen av trygghet

Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet inte kommer att uppnås.

För att nå målet skulle 87,7 % eller fler svara att de känner sig trygga utomhus i det område där de bor när det är mörkt ute. Resultatet i den senaste medborgarundersökningen blev 87,4 %. I jämförelse med genomsnittet i Sverige (76 %) så är resultatet samtidigt mycket gott. Välplanerade offentliga ytor (såsom gång- och cykelvägar och motionsspår), fungerande belysning och välvårdade byggnader är faktorer som spelar roll vid bedömning av upplevelsen.

3.1.2.2 Nöjda kommuninvånare

Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att målet kommer att uppnås.

De aktiviteter som planeras under året tar sin utgångspunkt i, digitaliserade tjänster, information och utåtriktad verksamhet, effektivare och snabbare ärendehantering, tillgänglighet och gott bemötande. Detta sker både inom och utom organisationen. Sammantaget ger detta en god möjlighet att nå målet vid årets slut.

3.1.2.3 God och mättande mat

Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås.

Förändringar har utförts på matsedel, Ökad dialog med pedagoger, elever, boende, enhetschefer, rektorer samt skolledning har skett och fortgår. Kundnöjdheten inom äldreomsorgen har förbättrats. Kundnöjdheten inom förskola / skola kommer att mätas under hösten.

6 (6)

3.2 Nämndens uppdrag

3.2.1 En långsiktig finansiell åtgärdsplan

Uppdraget är inte genomfört.

Förvaltningen arbetar med en åtgärdslista som ska ligga till grund för politiska prioriteringar. De åtgärder som belyses tar sikte på såväl intäkts- som kostnadssidan.

3.2.2 Ett effektivt och tydligt ledningssystem

Uppdraget är inte genomfört.

Arbetet med att ta fram ett effektivt och tydligt sammanhållet ledningssystem fortskrider enligt plan. Ledningssystemets grundläggande komponenter är identifierade. Ledningssystemet kommer att vara klart, beslutat och i drift inför verksamhetsåret 2025.

Budgetuppföljning och helårsprognos

Östhammars kommun

2024-08-31

**ÖSTHAMMARS
KOMMUN**
- EN DEL AV ROSLAGEN

FINANSIELLA MÅL

God ekonomisk hushållning – Resultat i % (kommunen)

- Målet uppnås om resultat i % uppgår till , eller överstiger, 1,5 % av årets skatter och generella statsbidrag.
- Åtterrapporteras till KF i samband med rapportering för Tertial 1

Resultat i % (kommunen)

- Utfall juni: -2,7 %
- Årsprognos: -1,6 %
 - prognosen är att resultatmålet i % inte uppnås

FINANSIELLA MÅL

God ekonomisk hushållning – Budgetföljsamhet (kommunen)

- Målet om budgetföljsamhet uppnås vid en maximal budgetavvikelse om +/- 1 %
- Åtterrapporteras till KF i samband med rapportering för tertial 1, delårsrapport och årsredovisning

Budgetföljsamhet (kommunen)

- Utfall juni: -275 %
- Årsprognos: -206 %
 - prognosen är att målet om budgetföljsamhet inte uppnås

FINANSIELLA MÅL

God ekonomisk hushållning – Budgetföljsamhet (nämnder)

- Målet om budgetföljsamhet uppnås vid en maximal budgetavvikelse om +/- 1 %
- Anmälan till KS ska ske vid negativ avvikelse på nämndnivå, eller positiv avvikelse överstigande 2 %.

Budgetföljsamhet (nämnder)

Nämnd	augusti 2024 (utfall)	helår 2024 (prognos)	
KF KS	-11,6%	-7,4%	Prognosen är att målet inte uppnås
BMN	2,4%	3,5%	Prognosen är att målet inte uppnås
KFN	18,0%	1,9%	Prognosen är att målet inte uppnås
BUN	6,9%	0,8%	Prognosen är att målet uppnås
VON	-31,4%	-26,4%	Prognosen är att målet inte uppnås
IFN	-1,7%	-1,4%	Prognosen är att målet inte uppnås

ÖSTHAMMARS KOMMUN

NÄMND	BUDGET ACK AUGUSTI	UTFALL ACK AUGUSTI	AVVIKELSE PERIOD	BUDGET 2024	PROGNOS 2024	AVVIKELSE HELÅR
KF/KS	-172 838	-192 962	-20 124	-260 538	-280 061	-19 523
Bygg- och miljönämnden	-3 672	-3 582	90	-5 649	-5 448	201
Kultur- och fritidsnämnd	-36 280	-29 754	6 526	-54 492	-53 446	1 046
Barn- och utbildningsnämnden	-417 958	-415 062	2 896	-624 685	-629 685	-5 000
Vård- och omsorgsnämnden	-101 262	-133 108	-31 846	-153 421	-193 965	-40 544
Individ- och familjenämnden	-291 379	-296 291	-4 913	-437 365	-443 300	-5 935
RESULTAT VERKSAMHETEN	-1 023 389	-1 070 760	-47 372	-1 536 150	-1 605 906	-69 756
Finansieringsverksamheten	1 039 880	1 041 961	2 081	1 559 820	1 580 912	21 092
RESULTAT ÖSTHAMMARS KOMMUN	16 491	-28 799	-45 291	23 670	-24 994	-48 664

FINANSIERINGSVERKSAMHETEN

ENHET	BUDGET	UTFALL	AVVIKELSE	BUDGET	PROGNOS	AVVIKELSE
	ACK AUGUSTI	ACK AUGUSTI	PERIOD	2024	2024	HELÅR
Lönekontor	0	-26	-26	0	-459	-459
Pensionskostnader	-24 471	-31 123	-6 652	-36 707	-32 300	4 407
Internfinansiering (internränta)	16 207	17 295	1 088	24 311	26 000	1 689
Skatteintäkter	1 052 811	1 062 372	9 561	1 579 216	1 595 427	16 211
Räntenetto (extern) och borgensavgifter	-4 667	-6 557	-1 890	-7 000	-7 756	-756
RESULTAT FINANSIERINGSVERKSAMHETEN	1 039 880	1 041 961	2 081	1 559 820	1 580 912	21 092

KOMMUNFULLMÄKTIGE OCH KOMMUNSTYRELSEN

KONTOR	BUDGET	UTFALL	AVVIKELSE	BUDGET	PROGNOS	AVVIKELSE
	ACK AUGUSTI	ACK AUGUSTI	PERIOD	2024	2024	HELÅR
Politik och stab	-53 446	-49 078	4 368	-80 471	-81 885	-1 414
Kommunledningskontoret	-40 245	-37 734	2 511	-60 658	-58 965	1 693
Samhällsbyggnadskontoret	-5 910	-2 730	3 180	-9 069	-8 570	499
Näringslivskontoret	-3 419	-3 355	64	-5 147	-5 147	0
Tekniska kontoret	-69 818	-100 065	-30 247	-105 193	-125 493	-20 300
RESULTAT KF KS	-172 838	-192 962	-20 125	-260 538	-280 060	-19 522

BYGG- OCH MILJÖNÄMNDEN

ENHET	BUDGET	UTFALL	AVVIKELSE	BUDGET	PROGNOS	AVVIKELSE
	ACK AUGUSTI	ACK AUGUSTI	PERIOD	2024	2024	HELÅR
Bygg- och miljönämnden	-1 875	-1 164	711	-2 815	-2 815	0
Bygg, karta, detaljplan	-1 298	-712	586	-1 967	-1 767	200
Miljö	-499	-1 707	-1 208	-867	-867	0
RESULTAT BMN	-3 672	-3 583	89	-5 649	-5 449	200

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

ENHET	BUDGET	UTFALL	AVVIKELSE	BUDGET	PROGNOS	AVVIKELSE
	ACK AUGUSTI	ACK AUGUSTI	PERIOD	2024	2024	HELÅR
Kultur- och fritidschef	-1 403	-484	919	-2 108	-2 108	0
Fritid och hälsa	-16 363	-13 607	2 757	-24 567	-24 567	0
Kultur och bibliotek	-13 537	-11 910	1 627	-20 332	-19 386	946
Kulturskolan	-4 976	-3 754	1 223	-7 485	-7 385	100
RESULTAT KFN	-36 280	-29 754	6 526	-54 492	-53 446	1 046

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

ENHET	BUDGET	UTFALL	AVVIKELSE	BUDGET	PROGNOS	AVVIKELSE
	ACK AUGUSTI	ACK AUGUSTI	PERIOD	2024	2024	HELÅR
Bildning, stab	-161 894	-164 690	-2 796	-243 075	-248 424	-5 349
Gymnasiet och vuxenutbildning	-40 022	-38 997	1 025	-60 306	-59 606	700
Grundskola	-143 954	-142 061	1 893	-214 791	-215 791	-1 000
Förskola och pedagogisk omsorg	-72 088	-69 314	2 774	-106 513	-105 863	650
RESULTAT BUN	-417 958	-415 062	2 896	-624 685	-629 685	-5 000

VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN

ENHET	BUDGET ACK AUGUSTI	UTFALL ACK AUGUSTI	AVVIKELSE PERIOD	BUDGET 2024	PROGNOS 2024	AVVIKELSE HELÅR
Omsorg, stab	-33 117	-28 365	4 752	-49 690	-41 227	8 463
Produktion, stab	-6 088	-6 786	-698	-9 137	-8 716	421
Särskilt boende, äldre	-588	-9 612	-9 024	-1 133	-13 433	-12 300
Ordinärt boende	-25 167	-48 728	-23 561	-38 449	-71 349	-32 900
HSL	-23 613	-25 361	-1 748	-35 489	-37 366	-1 877
Enh f hjälpm o föreby.ins	-5 875	-5 212	663	-8 820	-8 270	550
Funktionshinder	-6 814	-9 044	-2 230	-10 703	-13 603	-2 900
RESULTAT VON	-101 262	-133 108	-31 846	-153 421	-193 965	-40 544

INDIVID- OCH FAMILJENÄMNDEN

ENHET	BUDGET	UTFALL	AVVIKELSE	BUDGET	PROGNOS	AVVIKELSE
	ACK AUGUSTI	ACK AUGUSTI	PERIOD	2024	2024	HELÅR
Nämnd och politik	-720	-608	112	-1 080	-970	110
Myndighet, stab	-2 126	-785	1 340	-3 197	-2 378	819
Öppenvård	-7 422	-5 875	1 546	-11 395	-9 411	1 984
Barn- och ungdom, myndighet	-23 617	-32 781	-9 164	-35 386	-45 649	-10 263
Vuxen, myndighet	-11 766	-11 811	-45	-17 548	-17 548	0
Bostadsanpassning	-2 569	-1 382	1 187	-3 856	-3 731	125
Äldre och bistånd	-135 307	-123 408	11 899	-204 324	-204 310	14
Funktionsnedsättning	-103 589	-113 906	-10 316	-154 131	-152 936	1 195
Integration och arbete	-4 264	-5 735	-1 471	-6 448	-6 367	81
RESULTAT IFN	-291 379	-296 291	-4 913	-437 365	-443 300	-5 935

INVESTERINGAR

NÄMND	PROJ2	BUDGET	UTFALL	AVVIKELSE	BUDGET	Varav BFL2	PROGNOS	AVVIKELSE
		ACK AUGUSTI	ACK AUGUSTI	PERIOD	2024		2024	HELÅR
KS	Tek expl bost.omr	11 467	1 217	10 250	17 200	0	2 000	15 200
KS	Tek övr infrastruktur	13 533	5 840	7 693	20 300	0	4 545	15 755
KS	Tek vhtlokaler	48 000	40 264	7 736	72 000	0	98 069	-26 069
KS	Tek energieffektiv	5 500	177	5 323	8 250	0	0	8 250
KS	Tek övriga	10 833	2 224	8 609	16 250	0	13 625	2 625
KS	Renhållning	1 000	1 405	-405	1 500	0	1 500	0
KS	Kommunledningen	0	316	-316	0	0	232	-232
Summa KS		90 333	51 443	38 890	135 500	0	119 971	15 529
BMN	Bygg- o miljönämnden	133	0	100	200	0	0	200
Summa BMN		133	0	133	200	0	0	200
KFN	Kultur- o fritidsnämnden	1 133	0	850	1 700	0	0	1 700
Summa KFN		1 133	0	1 133	1 700	0	0	1 700
BUN	Barn- o utb nämnden	4 042	1 177	2 352	6 063	1 563	2 500	5 126
Summa BUN		4 042	1 177	2 865	6 063	1 563	2 500	5 126
VON	Vård- och omsorgsnämnden	1 533	181	969	2 300	0	2 300	0
Summa VON		1 533	181	1 352	2 300	0	2 300	0
Total		97 174	52 801	44 373	145 763	1 563	124 771	20 992

Delårsrapport 2024-08

Innehållsförteckning

Organisation	
Vår organisation.....	5
Förvaltningsberättelse	
Händelser av väsentlig betydelse.....	7
God ekonomisk hushåning.....	8
Helårsprognos jämfört med budget.....	17
Ekonomisk ställning.....	18
Balanskravsresultat.....	19
Ekonomi	
Resultaträkning.....	21
Balansräkning.....	22
Noter.....	23
Driftredovisning.....	24
Investeringsredovisning.....	25

A photograph of two women, likely nurses, sitting on a set of concrete stairs. They are both wearing blue scrubs. The woman on the left is wearing pink sneakers, and the woman on the right is wearing black sandals. A large blue bag is placed on the stairs between them. The background shows a building with a wooden door and a metal railing. The entire image has a blue tint.

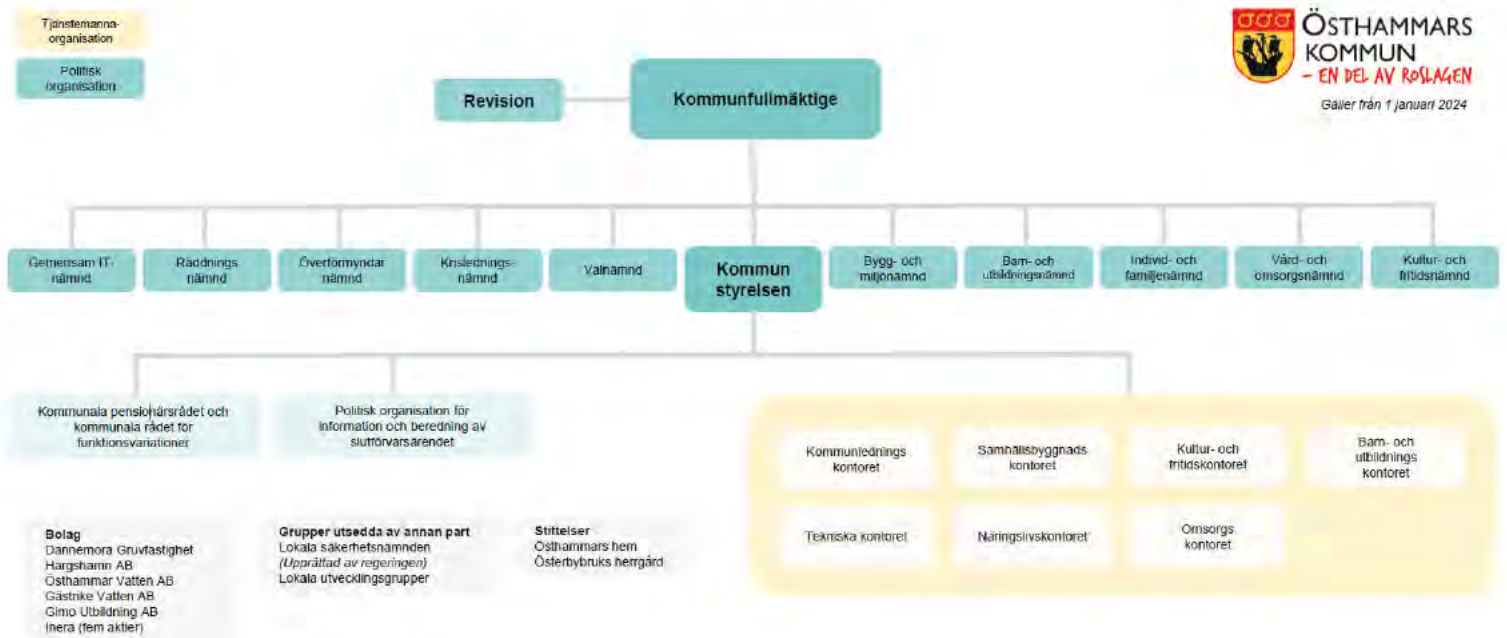
Organisation

Vår organisation

Kommunens organisation består av politiska nämnder, en förvaltningsorganisation och bolag.

I kommunfullmäktige och de olika nämnderna sitter förtroendevalda, som har det politiska ansvaret för kommunens verksamhetsområden. Förvaltningsorganisationen består av sju kontor uppdelade i verksamheter och enheter där våra medarbetare arbetar med att genomföra de beslut som tas i kommunfullmäktige och nämnderna.

Fullmäktige väljer styrelser till de kommunala bolagen. Bolagen har egna anställda som genomför arbetet.

Förvaltningsberättelse

Händelser av väsentlig betydelse

Östhammars kommun fick en ny organisation per 1 januari 2024. Syftet är att skapa en organisation som är tydlig för alla, medborgare, företagare, förtroendevalda samt medarbetare.

Kommunfullmäktige antog i februari en ändringsbudget i syfte att spegla den nya organisationen.

Trafikverket har tagit ett omtag med länsväg 288 med anledning av den omfattande fördyringen. Kommunen inväntar ett nytt förslag från Trafikverket avseende sträckning och kapacitet.

Samarbetet inom Tillväxtkluster Norduppland har under året intensifierats. Målsättningen är att möta de utmaningar som både den privata och den offentliga sektorn står inför när det kommer till kompetensförsörjning och därigenom säkra den tillväxtpotential som finns i området. Genom ett framgångsrikt näringsliv säkras också en långsiktig ekonomisk stabilitet för den offentliga verksamheten. Östhammar och Tierp har gemensamt ansökt om och beviljats regionala medel för att ytterligare stärka och främja arbetet med Tillväxtkluster Norduppland.

Kamerabevakning har blivit en viktig del av vårt trygghetsskapande arbete samt en förutsättning för vårt arbete mot skadegörelse. Kommunfullmäktige antog i mars riktlinjer för kamerabevakning som syftar till att ge vägledning för kommunens nämnder och styrelse avseende kamerabevakning.

Under våren antogs Östhammars kommuns krigsorganisation, det vill säga hur vi tar oss an en eventuell höjd beredskap eller krig. Kommunens grunduppdrag i krig är i stort samma som under fred, att erbjuda samhällsviktiga tjänster för våra medborgare och företagare.

I början av året varslade fackförbundet Kommunal om stridsåtgärder. Stridsåtgärderna riktade sig framförallt mot verksamheter inom det tekniska kontoret såsom fastighetsdrift och städ- och måltidsverksamheten. För att säkra verksamheten vid en eventuell strejk vidtog arbetsgivaren en rad åtgärder.

Individ- och familjenämnden har genom beslut i kommunfullmäktige den 17 september kommit att införlivas i vård- och omsorgsnämnden.

Kommunens finansiella situation är allvarlig. Kommunen uppvisar en kraftig avvikelse från det budgeterade resultatmålet om 1,5 % av kommunens intäkter från skatter och bidrag. Avvikelsen är så pass betydande att periodens resultat är negativt.

Östhammarshem har i Alunda tagit det första spadtaget för en ny vårdcentral och folktandvård.

Antalet angörande fartyg vid Hargs hamn har under årets åtta första månader minskat med 20 % jämfört med motsvarande period föregående år. Efterfrågan på hamnens tjänster bedöms dock generellt vara god både på kort och lång sikt. Samtliga befintliga hallar och lagerytor har under perioden varit uthyrda.

God ekonomisk hushållning

Enligt Kommunallagen ska kommuner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Östhammars kommun styr i riktning mot god ekonomisk hushållning genom riktlinjer för ekonomisk hushållning samt finansiella och verksamhetsmässiga mål med betydelse för en god ekonomisk hushållning.

SAMLAD BEDÖMNING

Kommunstyrelsens samlade bedömning är att kommunen endast i delar har uppnått god ekonomisk hushållning per delåret. Kommunen har i allt väsentligt följt de riktlinjer som upprättats för ekonomisk hushållning. För de finansiella målen har inget av fyra uppnåtts per delåret. För de verksamhetsmässiga målen med betydelse för en god ekonomisk hushållning har ett av sex uppnåtts per delåret.

Kommunstyrelsens samlade bedömning är att kommunen för helåret i delar kommer att uppnå god ekonomisk hushållning. Bedömningen är att riktlinjerna för ekonomisk hushållning i allt väsentligt kommer att följas. Prognosen för de finansiella målen är att ett av fyra mål kommer att uppnås. Prognosen för de verksamhetsmässiga målen med betydelse för en god ekonomisk hushållning är att tre av sex kommer att uppnås per helåret.

Kommunfullmäktige beslutade i Årsbudget 2024, flerårsplan 2025 - 2027 om fyra finansiella mål för god ekonomisk hushållning:

1. Kommunens nämnder ska ha en maximal budgetavvikelse om +/- 1 %. Målet är inte uppfyllt per delåret då samtliga nämnder förutom barn- och utbildningsnämnden redovisar en avvikelse överstigande +/- 1 %. Fyra nämnder redovisar en negativ avvikelse överstigande 1 % och en nämnd redovisar en positiv avvikelse överstigande 1 %. Prognosen är att målet inte uppnås för helåret då kommunstyrelsen, vård- och omsorgsnämnden och individ- och familjenämnden prognostiserar en negativ avvikelse överstigande 1 %. Bygg- och miljönämnden och kultur- och fritidsnämnden prognostiserar en positiv avvikelse överstigande 1 %. Barn- och utbildningsnämnden prognostiserar en avvikelse inom målnivån.
2. Kommunens resultat i % ska uppgå till minst 1,5 % av skatter och generella statsbidrag. Målet är inte uppfyllt per delåret då resultatet uppgår till negativa 2,7 %. Prognosen är att målet inte heller uppnås för helåret då prognosen är att resultatet kommer uppgå till negativa 1,6 %.
3. Kommunkoncernens soliditet ska uppgå till minst 29 %. Målet är inte uppfyllt per delåret då soliditeten uppgår till 27 %. Prognosen är att målet inte uppnås för helåret då prognosen är att soliditeten kommer uppgå till 28 %.

4. De kommunala bolagen ska redovisa ett positivt resultat. Målet är delvis uppfyllt per delåret då Östhammarshem och Hargs Hamn redovisar ett överskott emedan Östhammar Vatten redovisar ett underskott. Prognosen är att målet kommer att uppnås för helåret då både Hargs Hamn och Östhammarshem prognostiserar ett överskott och Östhammars Vatten ett plus/minus/noll resultat

Kommunfullmäktige beslutade i Årsbudget 2024, flerårsplan 2025 - 2027 om sex verksamhetsmässiga mål med betydelse för en god ekonomisk hushållning. Ett av dessa mål är uppnått per delåret och prognosen är att tre av dessa mål kommer att uppnås per helåret.

FULLMÄKTIGES MÅL	MÅLBESKRIVNING	MÅLUPPFYLLELSE
VERKSAMHETSMÄSSIGA MÅL MED BETYDELSE FÖR GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING		
Trivas och må bra på jobbet	Måltal 7,4 % Beskrivning Sjukfrånvaron ska på årsbasis kontinuerligt sjunka och den totala kommunala sjukfrånvaron följs genom egna mätningar.	Utfall 7,9% Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet ej kommer att uppnås. Två nämnder har stigande sjukfrånvaro. Övriga nämnders sjukfrånvaro ligger i stort på samma nivå som föregående år. Kommunens arbetsmiljö kommer att mätas under hösten. Ett flertal olika orsaker bland annat den genomförda omorganisationen och oro kring konsekvenserna av det allvarliga ekonomiska läget gör att årsprognosen är negativ
Ett välmående näringsliv	Måltal Mäts genom antalet nystartade företag i kommunen (nyföretagarbarometern), antalet konkurser i kommunen, resultatet av Svenskt Näringslivs enkätundersökning om företagsklimatet samt det sammanvägda NKI-utfallet (företag).	Nämndmålet är uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet fortsatt kommer att vara uppnått. Måluppfyllnaden är god då kommunen har fler nystartade företag, Nöjd Kund Index (NKI) har förbättrats och där bygglovsverksamheten nu ligger topp 25 i Sverige samt att kommunen uppvisar kraftigt förbättrade resultat i den delmängd av Svenskt näringslivs ranking som presenterats.

FULLMÄKTIGES MÅL	MÅLBESKRIVNING	MÅLUPPFYLLELSE
Lokaleffektivitet och nyttjandegrad	Beskrivning Egen mätning görs där kommunens nyttjandegrad tas fram.	Nämndmålet är ej uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås. Tekniska kontoret har under året genomfört åtgärder som i en förlängning bidragit till högre lokaleffektivitet och arbete med att ta fram mätpunkter fortsätter
Att höja kunskapsnivån och förbättra resultaten i grundskolan	Måltal 85 % Beskrivning. Mätning görs av antal elever i årskurs 9 som är behöriga till yrkesprogram dividerat med antal elever som fått eller skulle ha fått betyg i minst ett ämne enligt det mål- och kunskapsrelaterade betygssystemet i årskurs 9.	Utfall 72 % Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet ej kommer att uppnås. Resultaten för elever i årskurs 9 har minskat efter fjolårets ökning. Exempelvis har meritvärdet sjunkit från 203 (VT 2023) till 187 (VT 2024). Även andel elever behöriga till yrkesprogram har minskat från 84,3 % (2023) till 71,6 % (2024). Lägst resultat har Vallonskolan, 59,1 %, och högst har Olandsskolan på 76,5 % respektive Frösåkersskolan på 74,5 %.
Andelen gymnasieelever som går ut gymnasiet på tre år ska öka	Måltal 54 % Beskrivning Mätning görs av antal elever som började på gymnasium i kommunal regi i kommunen för tre år sedan med examen inom tre år, inkl. IM, dividerat med antal elever som började på gymnasium i kommunal regi i kommunen för tre år sedan, inkl. IM.	Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås. Data för genomströmning kommer i december månad för år 2024. Gymnasieskolan vidtagit en hel del åtgärder som exempelvis arbete kring närvaro, motivationshöjande insatser, psykisk hälsa, ledarskap i klassrummet, lärarledd extra studietid, tätare uppföljningar av elevernas resultat samt att erbjuda sommarskola (frivillig lovskola på gymnasiet).

FULLMÄKTIGES MÅL	MÅLBESKRIVNING	MÅLUPPFYLLELSE
Ett ökat förebyggande arbete	<p>Måltal 74,1 %</p> <p>Beskrivning Mäts med utgångspunkt från befolkningsmängden 80+ vid rapporteringstillfället i relation till antalet brukare som vi har inskrivna för insatser hos oss.</p>	<p>Utfall 72,6 %</p> <p>Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet ej kommer att uppnås.</p> <p>Per sista juni 2024 (senast tillgänglig data) var 1 929 invånare över 80 år. Av dessa har 528 personer en biståndsbedömd insats, vilket ger att 72,6 % inte har en biståndsbedömd insats. Vid utgången av 2023 var motsvarande siffra 74 %, varför resultatet för tertial 2 2024 är en försämring jämfört med föregående år</p>

ÖVRIGA NÄMNDMÅL

Upplevelsen av trygghet ska öka	<p>Måltal 87,5%</p> <p>Beskrivning Andel invånare som upplever trygghet i SCBs medborgarundersökning. ID: N00610 ska öka.</p>	<p>Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet inte kommer att uppnås.</p> <p>För att nå målet skulle 87,7 % eller fler svara att de känner sig trygga utomhus i det område där de bor när det är mörkt ute. Resultatet i den senaste medborgarundersökningen blev 87,4 %. I jämförelse med genomsnittet i Sverige (76 %) så är resultatet samtidigt mycket gott. Välplanerade offentliga ytor (såsom gång- och cykelvägar och motionsspår), fungerande belysning och välvärdade byggnader är faktorer som spelar roll vid bedömning av upplevelsen.</p>
---------------------------------	---	---

FULLMÄKTIGES MÅL	MÅLBESKRIVNING	MÅLUPPFYLLELSE
Nöjda kommuninvånare	<p>Måltal 65,3%</p> <p>Beskrivning Andelen nöjda kommuninvånare i medborgarundersökning.ID: N00668 ska öka.</p>	<p>Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås.</p> <p>En bärande del i denna prognos är de enkäter som genomförts samt de över 200 aktiviteter som planerats eller påbörjats under perioden. Det vi ser översiktligt är att resultaten är bättre än tidigare år, antalet påbörjade och genomförda aktiviteter är i målets riktning. Det som särskilt poängteras är;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bra enkätsvar avseende såväl förskola och myndighetsutövning - Aktiviteter på både kort och lång sikt <p>Genomgående fångas följande ämnen upp:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Effektivare och snabbare ärendehantering - Bättre kommunikation, framförallt avseende öppettider - Framtagande av digitala tjänster - Tillgänglighet, bemötande, kompetensförsörjning, kvalitetssäkrad verksamhet samt patientsäkerhet.
God och mättande mat	<p>Beskrivning Egen mätning görs där antalet klagomål på maten ska minska och antalet positiva omdömen om maten ska öka.</p>	<p>Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås.</p> <p>Förändringar har utförts på matsedel, Ökad dialog med pedagoger, elever, boende, enhetschefer, rektorer samt skollledning har skett och fortgår. Kundnöjdheten inom äldreomsorgen har förbättrats. Kundnöjdheten inom förskola / skola kommer att mätas under hösten.</p>

FULLMÄKTIGES MÅL	MÅLBESKRIVNING	MÅLUPPFYLLELSE
Den totala närvaron inom grundskola och gymnasieskola ska öka	<p>Måltal 88 %</p> <p>Beskrivning Den totala närvaron för grundskolan och gymnasiet följs genom egna mätningar</p>	<p>Utfall 88 %</p> <p>Nämndmålet är uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet fortsatt kommer att vara uppnått.</p> <p>Den totala närvaron på grundskola och gymnasieskola var utifrån rullande 12-månadersdata (2023-07-01 till 2024-06-30) 87,6 %, motsvarande siffra för förra året var 87,2 %. Baserat på de insatser som görs på grundskolan och gymnasieskolan kring närvaroarbetet är prognosen att nämndmålet på 88 % kommer att uppnås.</p>
Ökad personalkontinuitet	<p>Måltal 20</p> <p>Beskrivning Mäts genom medelvärdet av antal olika medarbetare som en hemtjänsttagare möter under en 14-dagarsperiod. Gäller de personer, 65 år eller äldre, som har två eller fler besök av hemtjänsten varje dag (måndag-söndag). Trygghetslarm och matleveranser räknas ej. Mätningen avser tiden 07.00- 22.00.</p>	<p>Utfall 15</p> <p>Nämndmålet är uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet fortsatt kommer att vara uppnått.</p> <p>I syfte att uppnå målet har nya grundscheman skapats och arbetet sker i mindre team. Även vikarier omfattas av det nya arbetssättet, för att minska antalet personer som är i kontakt med brukaren</p>
Minst 80 % av all bokningsbar tid på vardagar i sporthallar och ishallar för föreningslivet ska vara bokad vid utgången av 2024	<p>Måltal 80 %</p> <p>Beskrivning Egen mätning utförs där rullande tolv månaders data tas ut.</p>	<p>Utfall 41 %</p> <p>Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet ej kommer att uppnås.</p> <p>Med det anläggningsutbud som idag finns och de förutsättningar de har är det osannolikt att detta mål kommer att nås. Som exempel har ishallarna 22 veckor is vardera per år vilket innebär att det där finns 60 tomveckor. De veckor när is inte finns, dvs sommarhalvåret, är det samtidigt låg beläggningsgrad på idrottshallar. Flera av de gymnastiksalarna som hyrs ut och som inte ligger i anslutning till skola har mycket låg beläggningsgrad.</p>

FULLMÄKTIGES MÅL	MÅLBESKRIVNING	MÅLUPPFYLLELSE
Öka antalet nyttjade timmar i sport- och ishallar	<p>Måltal 42 %</p> <p>Beskrivning Egen mätning där rullande tolv månaders data tas ut.</p>	<p>Utfall 41 %</p> <p>Nämndmålet är inte uppnått och prognosen för helåret är att nämndmålet inte kommer att uppnås.</p> <p>Nyttjandet av sport- och ishallar är högre än föregående år vid den här perioden. Bokningar för den sista tertialen visar också på att antalet nyttjade timmar i dessa lokaler kommer att öka på helår.</p>
Effektiv och rättssäker handläggning	<p>Beskrivning Egen mätning utförs där handläggningstider tas fram.</p>	<p>Nämndmålet är delvis uppnått och prognosen är att målet uppnås för helåret.</p> <p>Aktivt arbete i målets riktning pågår inom samtliga berörda enheter.</p>
Ökad nöjdhet med myndighetsutövningen	<p>Måltal 74</p> <p>Beskrivning En enkät skickas till kunder (företagare, privatpersoner m.fl.) som haft ett avslutat myndighetsärende (livsmedel, miljö, mark, serveringstillstånd eller bygglov) med kommunen.</p>	<p>Utfall 74</p> <p>Nämndmålet är uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet fortsatt kommer att vara uppnått.</p> <p>Nöjdheten hos kunderna har gått upp jämfört med föregående år på den aggregerade nivån. Vårt mål är att nämndens kunder har en nöjdhet som är i nivå med genomsnittet i landet inom områdena bygg, miljö, livsmedelstillsyn och serveringstillstånd. Just nu är vi bättre än genomsnittet i landet inom tre av fyra områden.</p>

FULLMÄKTIGES
UPPDRAG

KOMMENTAR

UPPDRAG

En långsiktig finansiell åtgärdsplan KS	Uppdraget är inte genomfört. Förvaltningen arbetar med en åtgärdslista som ska ligga till grund för politiska prioriteringar. De åtgärder som belyses tar sikte på såväl intäkts- som kostnadssidan.
Ett effektivt och tydligt ledningssystem KS	Uppdraget är inte genomfört. Arbetet med att ta fram ett effektivt och tydligt sammanhållet ledningssystem fortskrider enligt plan. Ledningssystemets grundläggande komponenter är identifierade. Ledningssystemet kommer att vara klart, beslutat och i drift inför verksamhetsåret 2025.
Åtgärdsplan för stärkt ekonomi BUN	Uppdraget är genomfört. Barn- och utbildningsnämnden/Barn- och utbildningskontoret har genomfört en rad åtgärder för en stärkt ekonomi.
Ge vägledning i bygg- och miljöärenden BMN	Uppdraget är genomfört. Inom Miljöenheten tilldelas s.k. b-verksamheter namngiven inspektör för att ge verksamhetsutövare en bättre service. Inom Bygglovsenheten så har den skriftliga kommunikationen förstärkts, för att minska risken för missförstånd och underlätta konstruktivt samarbete.
Införa rådgivningsfika BMN	Uppdraget är genomfört. Rådgivningsfika har genomförts inom flera myndighetsområden och på olika sätt. Två exempel är dels de ortsvisa möten som genomförts inom bygglovsverksamheten, dels entreprenörsträff/va-mässa. Båda dessa aktiviteter har varit mycket uppskattade av kunder.
Utreda förenklade processer BMN	Uppdraget är inte genomfört. Här pågår två omfattande förenklingsinsatser. Det ena är införande av e-förvaltning med möjlighet för våra kunder att använda e-tjänster och det andra är upphandlingen av ett nytt ärendehanteringssystem.
Korrekt redovisning avseende LSS-insatser IFN	Uppdraget är inte genomfört. En arbetsgrupp har satts samman med syftet att gemensamt identifiera kostnader och tillse att dessa hanteras korrekt i den kommunala redovisningen, vilken utgör beräkningsunderlag för LSS-utjämnningen.

FULLMÄKTIGES UPPDRAG	KOMMENTAR
Prioritera förebyggande, rådgivande, stödjande och behandlande insatser för barn, vuxna och äldre IFN	Uppdraget är inte genomfört. Förvaltningen har fått i uppdrag att prioritera förebyggande, rådgivande, stödjande och behandlande insatser för barn, vuxna och äldre. Inom området pågår en mängd insatser.
Extern finansiering KFN	Uppdraget är inte genomfört. Uppdraget ses inte som utfört i sin helhet. Uppdraget kommer att pågå under hela året och fler aktiviteter kommer att knytas till det.
Utveckla utbudet av allmänna träningsplatser KFN	Uppdraget är inte genomfört. Uppdraget är inte genomfört i sin helhet. Under tertial två så har planering och beställning gjorts för de kommunala badplatserna där Krutudden har genomgått en stor upprustning. Den beachvolleybollplan som funnits där har underhållits. En kontakt är tagen med företag som tillhandahåller utomhusgym och planering pågår för en test av denna anläggning.
Säkerställa kompetensförsörjningen VON	Uppdraget är genomfört. Uppdraget omfattar att säkerställa kompetensförsörjningen, genom att utöka rätt kompetens inom verksamheten. Inom hela nämndens ansvarsområde pågår ett kontinuerligt och aktivt arbete för att rekrytera tillsvidare- och visstidsanställda. Men utmaningarna att rekrytera legitimerad personal inom kommunens ansvarsområde är fortsatt stora.
Utbildning vid behov i det svenska språket VON	Uppdraget är inte genomfört. Inom de enheter där språkbud utbildades under våren, för att tillgodose det språkliga stödet till medarbetare, har dessa påbörjat sitt arbete för de kollegor som behöver stöd.
Åtgärdsplan för stärkt ekonomi VON	Uppdraget är inte genomfört. Utmaningarna har framför allt legat inom hemtjänsten, varför åtgärder för att stärka ekonomin prioriterats inom denna del av verksamheten.

Helårsprognos jämfört med budget

Prognosen för det ekonomiska resultatet är -11,8 miljoner kronor för helåret, där ingår en extraordinär post om 13 miljoner kronor som avser kvarvarande överskott från föregående års stadsnätsförsäljning. Detta kan jämföras med det budgeterade resultatet om 23,7 miljoner kronor. Resultat efter finansiella poster beräknas för helåret till -24,8 miljoner kronor. Verksamhetens nettokostnad, kostnaden för kommunens faktiska verksamhet prognostiserar en negativ avvikelse jämfört med budget om 66,6 miljoner kronor vilket motsvarar 4,3 %. Det stora prognostiserade underskottet består huvudsakligen av personalkostnader inom äldreomsorg samt höga kostnader för el och uppvärmning samt för löpande underhåll. Intäkterna från skatter och generella statsbidrag beräknas bli 16,2 miljoner kronor högre än budgeterat belopp. Sammantaget räknar vi med ett resultat efter finansiella poster som avviker negativt från budget med 48,5 miljoner kronor för helåret.

Till följd av såväl periodens resultat som helårsprognosen pågår arbete inom förvaltningen med att ta fram åtgärder för stärkt ekonomi. Därtill har åtgärder föreslagits för att få äldreomsorgens ekonomi i balans. Resurser ska prioriteras till det brukarnära arbetet och bemanningen ska nå en sådan nivå som verksamheterna kan bära ekonomiskt.

Tre av sex nämnder prognostiserar en negativ budgetavvikelse överstigande 1 %. Två nämnder prognostiserar en positiv budgetavvikelse överstigande 1 % och en nämnd prognostiserar en budgetavvikelse inom målnivån +/- 1 %.

Kommunens investeringsbudget för 2024 är knappa 150 mnkr. Prognosen för helåret visar att knappa 130 mnkr kommer att utnyttjas. Avvikelsen består främst i avsatta medel för exploateringar som ej kommer att förbrukas under året.

För koncernen prognostiseras ett helårsresultat efter finansiella poster på -14 miljoner kronor. Östhammarshems prognos är en vinst på 3 miljoner. Hargs Hamn räknar med en vinst på 9 miljoner kronor. Östhammar Vatten prognostiserar verksamhetsmässigt ett mindre överskott för helåret men i enlighet med de bokföringsmässiga regler som lagen om vattenverksamhet föreskriver redovisas ett nollresultat.

Förväntad utveckling

I Sveriges kommuner och regioner, SKR, senaste ekonomirapport publicerad i maj, konstateras att både 2023 och 2024 medfört reellt minskade skatteintäkter för kommunsektorn. För 2025 och åren som följer väntas skatteunderlaget återigen växa reellt beroende på fler arbetade timmar i svensk ekonomi. De flesta kommuner i Sverige förväntas få minskad eller nästintill oförändrad befolkning. Som sagts tidigare minskar den arbetsföra delen av befolkningen i förhållande till den totala befolkningen.

Kommunen utgår i budgeten för 2025 med en befolkning på 22 226 invånare som skatteunderlag och med en förväntad tillväxt om 50 invånare per år under planperioden. Östhammar hade 22 172 invånare 31 december 2023. Det budgeterade resultatet för 2025 är 3% av skatter och generella statsbidrag motsvarande 50 miljoner kronor. Årets förväntade negativa resultat kan påverka förutsättningarna för budget 2025

Ekonomisk ställning

Kommunens likviditet har under året varit ansträngd vilket medfört att kommunen i slutet av varje månad lånat från koncernens övriga delar. Både Hargs hamn och Östhammarshem har haft en stark likviditet vilket möjliggjort detta. Kommunens likviditet förväntas förbättras under hösten då försäkringsersättning avseende Kristinelundskolan betalas ut. Både kommunen och övriga delar av koncernen har minskat sina kortfristiga skulder under perioden vilket påverkat likviditeten. De långsiktiga skulderna har ökat för koncernen beroende på ökad upplåning av Östhammar Vatten medan kommunen och övriga bolag har minskat sina långfristiga skulder. Soliditeten inklusive samtliga pensionsåtaganden är oförändrad jämfört med årsskiftet och ligger på 27 %.

För perioden januari till augusti har verksamhetens nettokostnader ökat med 9 % jämfört med samma period 2023. Kostnaderna för kommunens äldreomsorg är större än vad tilldelad rambudget medger och den främsta orsaken till detta är höga personalkostnader. Kommunen har under perioden haft högre kostnader än vad som budgeteras för el och uppvärmning samt för löpande underhåll. Vidare har kommunens pensionskostnader varit högre än vad som budgeterats. Kommunens pensionskostnader beräknas med utgångspunkt i det av regeringen fastställda prisbasbeloppet som har ökat mycket både 2023 och 2024.

I delårsrapporten redovisar fyra av sex nämnder en negativ budgetavvikelse överstigande 1 %, en nämnd redovisar en positiv budgetavvikelse överstigande 1 % och en nämnd redovisar en budgetavvikelse inom målnivån +/- 1 %.

Kommunens investeringsbudget för 2024 är knappa 150 mnkr. Per delåret har dryga 50 mnkr av dessa kommit att utnyttjas. Inom ett flertal investeringskategorier har utfallet kommit att bli lägre än vad som budgeterats.

Östhammarshem och Hargs Hamn redovisar ett överskott för perioden emedan Östhammar Vatten redovisar ett underskott.

Balanskravsresultat

I begreppet god ekonomisk hushållning ingår att en balanskravsutredning görs av kommunens resultat. Balanskravet innebär i korthet att kommunen ska besluta om en budget där intäkterna överstiger kostnaderna. Om resultatet ändå blir negativt i bokslutet är huvudprincipen att underskottet ska kompenseras med motsvarande överskott inom tre år och att kommunfullmäktige i en plan ska ange hur det ska ske.

Vid balanskravsutredning exkluderas reavinster, reaförluster och avsättningar till resultatutjämningsfond från det redovisade resultatet. Detta görs i syfte att få ett resultat som är jämförbart mellan olika år och andra kommuner. I delårsrapporten görs detta dels utifrån redovisat resultat 24-08 samt utifrån det prognostiserade resultatet för helåret. Balanskravsresultatet framgår av tabellen. För 2024 prognostiseras ett negativt balanskravsresultat.

MNKR	UTFALL HELÅR 2023	UTFALL 2024-08	PROGNOS HELÅR 2024
Periodens resultat från resultaträkningen	33,9	-28,8	-11,8
Reducering av samtliga realisationvinster	-17,1	-0,7	-13,7
Periodens resultat efter balanskravsjusteringar	16,8	-29,5	-25,5
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	0,0
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0,0	22,3	22,3
Periodens balanskravsresultat	16,8	-7,2	-3,2
Återställande av negativt resultat från tidigare år	0,0	0,0	0,0
Balanskravsresultat	16,8	-7,2	-3,2

Ekonomi

Resultaträkning

MNKR	KOMMUN			
	2023 UTFALL JAN-AUG	2024 UTFALL JAN-AUG	2024 BUDGET ÅR	2024 PROGNOS ÅR
Verksamhetens intäkter	219,3	215,4	333,3	330,0
Verksamhetens kostnader	-1 180,4	-1 250,9	-1 819,5	-1 879,1
Avskrivningar	-39,0	-50,2	-62,3	-66,0
VERKSAMHETENS NETTOKOST- NAD	-1 000,1	-1 085,7	-1 548,5	-1 615,1
Skatteintäkter	810,5	833,4	1 247,0	1 252,0
Generella statsbidrag o utjämning	222,3	230,1	332,2	343,4
VERKSAMHETENS RESULTAT	32,6	-22,2	30,7	-19,7
Finansiella intäkter	0,1	1,3	1,6	5,9
Finansiella kostnader	-5,2	-7,8	-8,6	-11,0
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER	27,5	-28,8	23,7	-24,8
Extraordinära poster	17,0	0,0	0,0	13,0
PERIODENS RESULTAT	44,5	-28,8	23,7	-11,8

Balansräkning

MNKR	KOMMUN 2023 JAN-DEC	KOMMUN 2024 JAN-AUG
TILLGÅNGAR		
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		
Immateriella anläggningstillgångar	1,1	0,5
- Mark, byggnader och tekniska anläggningar	1 342,9	1 346,4
- Maskiner o inventarier	59,3	59,0
Materiella anläggningstillgångar	1 402,3	1 405,4
Finansiella anläggningstillgångar	112,8	112,8
Summa anläggningstillgångar	1 516,2	1 518,8
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR		
Förråd	0,8	0,7
Fordringar	213,9	153,6
Kassa och bank	90,9	71,6
Summa omsättningstillgångar	305,5	225,9
Summa tillgångar	1 821,8	1 744,7
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR, SKULDER		
EGET KAPITAL		
Övrigt eget kapital	876,2	910,1
Justering EK pga avrundning		
Resultatutjämningsreserv	22,3	22,3
Periodens resultat	33,9	-28,8
Summa eget kapital	932,4	903,6
AVSÄTTNINGAR		
Avsättningar för pension och likn. förpliktelser	27,0	27,6
Uppskjuten skatt	-	-
Övriga avsättningar	17,2	17,2
Summa avsättningar	44,2	44,8
SKULDER		
Långfristiga skulder	490,1	489,7
Kortfristiga skulder	355,1	306,6
Summa skulder	845,2	796,3
Summa eget kapital, avsättningar, skulder	1 821,8	1 744,7
ANSVARSFÖRBINDELSER		
Borgensätagaden	957,9	996,7
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulder eller avsättningar	384,4	400,5

Noter

Redovisningsprinciper

Östhammars kommuns delårsrapport är upprättad i enlighet med Lagen om kommunal bokföring och redovisning (lag 2018:597) samt de rekommendationer som är utfärdade av Rådet för kommunal redovisning (RKR). Samma redovisningsprinciper har tillämpats som i årsredovisning 2023.

Säsongsvariationer

Det finns flera olika kostnader och intäkter av säsongskaraktär inom kommunal verksamhet. T ex snöröjning på vintern eller fjärrvärme. En säsongsvariation som har stor påverkan på kostnaderna är elever i andra kommuner och hos fristående anordnare. Detta beror på att kommuner och anordnare väntar med att skicka fakturor för månaderna juli, augusti och september då det finns en omsättning av elever mellan skolorna i terminsstarten. Man vet inte vilka elever man kommer kunna fakturera förrän en bit in på terminen.

Generella statsbidrag

Alla erhållna generella statsbidrag som hör till perioden är intäktsbokförda i perioden. Erhållna bidrag som inte hör till perioden är bokförda som skuld.

Extraordinära poster

Under 2023 sålde kommunen sitt stadsnät. Försäljningsbeloppet uppgick till 52 miljoner kronor. Stadsnätet var på försäljningsdagen bokfört till 20,4 miljoner kronor. Av försäljningsbeloppet intäktfördes till 37 miljoner kronor 2023. Återstår 15 miljoner kronor, dessa kommer att intäktföras 2024 tillsammans med de kostnader, som prognostiseras till 2 miljoner kronor, som kommunen haft under 2024 som härrör från stadsnätsförsäljningen.

Ansvarsförbindelser

Kommunen har ökat sitt borgensåtagande avseende Östhammar vatten med 40 mnkr under perioden.

Ändrade uppskattningar

Inga förändringar

Driftredovisning

NETTOKOSTNADER PER NÄMND MNKR	2024			DIFFRENS 2023 23/ 24		PROGNOS ÅR	2024	
	UTFALL JAN-AUG	BUDGET JAN-AUG	AVVIKELSE	UTFALL JAN AUG	UTFALL JAN- AUG		BUDGET ÅR	AVVIKELSE ÅR
Kommunfullnåktige	-0,8	-2,2	1,4	0,0	-0,8	-0,9	-3,3	2,4
varav revision	-0,7	-0,7	-0,1	-0,6	-0,2		-1,0	1,0
Valnämnd	-0,2	-0,5	0,3	0,0	-0,2	0,0	-0,7	0,7
Gemensam överförmyndarnämnd	-1,4	-1,7	0,3	-1,5	0,1	-2,1	-2,5	0,4
Gemensam räddningsnämnd	-21,8	-22,0	0,2	-20,5	-1,3	-32,9	-33,0	0,1
Gemensam IT-nämnd	-10,6	-9,5	-1,1	-10,7	0,1	-14,7	-14,3	-0,4
Kommunstyrelse	-173,2	-146,2	-27,1	-175,4	2,2	-239,5	-219,1	-20,4
Bygg- och miljönämnd	-3,6	-3,8	0,2	-2,8	-0,8	-5,4	-5,6	0,2
Kultur- och fritidsnämnd	-29,7	-36,3	6,7	-30,9	1,2	-53,3	-54,5	1,2
Barn- och utbildningsnämnd	-415,1	-416,7	1,6	-375,6	-39,5	-629,2	-624,7	-4,5
Vård- och omsorgsnämnd	-133,0	-102,3	-30,7	-106,7	-26,3	-193,8	-153,4	-40,4
Individ- och familjenämnd	-296,3	-291,7	-4,6	-275,5	-20,8	-443,3	-437,4	-5,9
VERKSAMHETENS NETTO-KOSTNAD	-1 085,7	-1 032,9	-52,8	-1 000,1	-85,6	-1 615,1	-1 548,5	-66,6
Skatteintäkter	833,4	831,7	1,6	810,5	22,9	1 252,0	1 247,0	5,0
Generella statsbidrag och utjämning	230,1	221,6	8,5	222,3	7,9	343,5	332,2	11,3
VERKSAMHETENS RESULTAT	-22,2	20,4	-42,7	32,7	-54,9	-19,7	30,7	-50,4
Finansiella intäkter	1,3	1,1	0,2	0,1	1,2	5,8	1,6	4,2
Finansiella kostnader	-7,8	-5,7	-2,1	-5,2	-2,6	-11,0	-8,6	-2,4
RESULTAT EFTER FINASIELLA POSTER	-28,8	15,8	-44,6	27,5	-56,3	-24,9	23,7	-48,6
Extraordinära poster	0,0	0,0	0,0	17,0	-17,0	13,0	0,0	13,0
PERIODENS RESULTAT	-28,8	15,8	-44,6	44,5	-73,3	-11,9	23,7	-35,6

Investeringsredovisning

MNKR	UTFALL		BUDGET FRÅN TIDIGARE ÅR	2024 TOTALT	PROGNOS
	2023	JAN- AUG 2024			2024
Kommunstyrelse	72,7	51,4	135,5	135,5	121,6
varav exploatering	1,4	1,2	17,2	17,2	2,0
varav infrastruktur	7,6	5,8	20,3	20,3	6,0
varav verksamhetslokaler	51,1	40,3	72,0	72,0	98,1
varav energieffektiviseringar	4,4	0,2	8,3	8,3	0,2
varav affärsverksamhet	0,8	1,4	1,5	1,5	1,5
varav övrigt	,4	2,5	16,3	16,3	13,9
Bygg- och miljönämnd	0,0	0,0	0,2	0,2	0,0
Kultur- och fritidsnämnd	0,0	0,0	1,7	1,7	0,0
Barn- och utbildningsnämnd	5,4	1,2	4,5	1,6	6,1
Vård- och omsorgsnämnd	1,9	0,2	2,3	2,3	2,3
NETTOINVESTERING	80,1	52,8	144,2	1,6	145,8

Östhammars kommun

Stångörsgatan 10, Box 66 • 74221 Östhammar

Tel: 0173-860 00 • E-post: osthammardirekt@osthammar.se

Hemsida: www.osthammar.se • Orgnr: 212000-0290

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Förslag till beslut

Datum
2024-09-24

Inkom 2024-09-25
Dnr KS-2024-694-1
Dpl 225¹⁽¹¹⁾

Diarienummer
511-4652-2022

Bildande av naturreservatet Simundö i Östhammars kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som markerats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

Föreskrifter beslutade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § första stycket förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. träder i kraft den [datum fylls i när beslutet tas].

Naturreservatets namn ska vara Simundö.

Länsstyrelsen fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga 4, för naturreservatets långsiktiga vård.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer och livsmiljöer för skyddsvärda arter. Områdets kulturpräglade och mosaikartade biotoper med kalkrika barrskogar, hållmarker, barrsumpskog och lövrika brynmiljöer med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Särskilt värdefulla element är senvuxna träd, död ved och en kalkgynnad svamp- och kärlväxtflora. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom att inte tillåta skogsbruk eller exploaterande verksamheter. Skogsmarken ska skötas genom naturvårdsinriktade åtgärder såsom luckhuggning, friställning av skyddsvärda träd och röjningar för att bevara en olikåldrig och variationsrik skog som tidigare präglats av skogsbetesstruktur. Brynmiljöer vårdas genom att hållas glesa och gynna lövträd och buskar. Ett extensivt bete kan införas för att återupprätta hävd i området i syfte att främja hävdgynnade arter. I övrigt ska området utvecklas genom intern dynamik. Åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Skälen för beslutet

Naturresevatets prioriterade bevarandevärden och därmed skälen för beslutet utgörs av artrik kalkbarrskog och hällmarkstallskog, barrsumpskog och solbelysta och öppna brynmiljöer. Senvuxna tallar på hällmark, solexponerad tall, asp och ek, betespräglad skog och död ved är prioriterade strukturer. Ett flertal skyddsvärda arter är knutna till de prioriterade naturtyperna och strukturerna, till exempel kalkgynnade svampar och kärleväxter.

Föreskrifter

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap 5 § andra stycket miljöbalken)

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att:

- utföra skogsbruksåtgärder, såsom att avverka, röja, så, plantera, markbereda, bryta stubbar eller upparbeta vindfällan, eller på annat sätt skada eller föra bort levande eller döda träd eller buskar med undantag för att
 - röja befintliga skjutgator i anslutning till jaktpass markerade på karta, bilaga 2,
 - ta bort träd som har blåst omkull i bryn och hindrar brukandet av jordbruksmarken,
 - underhålla stigar markerade på karta, bilaga 2,
- uppföra byggnad, torn, mast, vindkraftverk eller anlägga väg, uppställningsplats för fordon, stig, spång, stängsel, eller annan anläggning eller anordning,
- anlägga mark- eller luftledning,

4. förändra reservatsområdets topografi, hydrologi, yt- eller dräneringsförhållanden, såsom att gräva, spränga, schakta, fylla ut, borra, dämna, markavvattna, dränera, underhållsrensa dike eller på annat sätt föra bort vatten med undantag för att
 - underhålla befintliga diken i eller i anslutning till jordbruksmark markerad på karta, bilaga 2,
 - underhålla befintliga diken för vilket länsstyrelsen lämnat tillstånd enligt föreskrift A13,
5. plantera vedartad vegetation på jordbruksmark markerad på karta, bilaga 2,
6. anordna upplag eller deponera,
7. framföra motordrivet fordon med undantag för att
 - köra i samband med brukande av jordbruksmarken markerad på karta, bilaga 2,
 - köra vid uttransport av fälld älg, hjort, vildsvin eller björn under förutsättning att skador eller bestående körspår inte uppstår,
8. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel med undantag för att bruka jordbruksmark markerad på karta, bilaga 2,
9. tillföra kalk eller växtnäringsämnen med undantag för att bruka jordbruksmark markerad på karta, bilaga 2,
10. sätta upp eller upplåta plats för skylt eller liknande med undantag för att
 - sätta upp vägskyltar och skylta ledningar,
 - i samband med jakt sätta upp skyltar, snitslar eller andra markeringar,
11. sätta upp saltsten, anlägga åtel eller utfodra vilt,
12. så eller inplantera för trakten främmande växt-, svamp- eller djurart med undantag för att bruka jordbruksmark markerad på kartan, bilaga 2.

Det är förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

13. underhålla befintliga diken om det behövs för att undvika försumpning eller skada på mark utanför reservatet. För diken som omfattas av befintlig tillståndsgiven vattenverksamhet inklusive markavvattning och diken i eller i anslutning till jordbruksmark behövs inget tillstånd,

Undantag från föreskrifter under A

Föreskrifterna under A ovan ska inte utgöra hinder för att:

- a) ledningsrättsinnehavare och servitutsinnehavare utövar sin särskilda rätt,
- b) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, vidtar de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B,
- c) personal inom polisen, sjukvården eller räddningstjänsten vid insatser använder motordrivet fordon samt vid behov vidtar andra åtgärder. Anmälan ska om möjligt göras till länsstyrelsen i förväg, annars snarast efter genomförandet,
- d) vidta nödvändiga åtgärder i samband med betesdrift, till exempel uppsättning och underhåll av stängsel, saltsten samt vid tillsyn och utfodring av betesdjur,
- e) genomföra undersökningar som inte skadar bevarandevärdena. För sådana undersökningar krävs dock länsstyrelsens tillstånd.

B. Föreskrifter om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas att tåla (7 kap 6 § miljöbalken)

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar uppförs och att följande åtgärder genomförs:

1. utmärkning av naturreservatets gränser,
2. uppsättning och underhåll av informationsskyltar,
3. anläggande och underhåll av parkeringsplats, stigar, spänger, bänkar, rastplats och eldplats,
4. naturvårdsinriktad röjning, luckhuggning, frihuggning och trädfällning,
5. skogsbete med nödvändiga åtgärder så som uppsättning och tillsyn av stängsel, uppsättning av saltstenar, omhändertagande av vindfällen samt framförande av motorfordon i terräng i samband med åtgärder,
6. mekanisk bekämpning av invasiva eller främmande arter,
7. åtgärder i syfte att begränsa eller förhindra angrepp av åttatandad granbarkborre, som kan hota prioriterade bevarandevärden, genom utplacering av fångstvirke, fällning/rotkapning och barkning av

angripna/vindfällda granar. Fällda träd ska i första hand lämnas i naturreservatet, men fällda färskt angripna träd kan i undantagsfall transporteras ut om områdets prioriterade bevarandevärden påtagligt hotas. Eventuellt infört fångstvirke ska föras ut ur reservatet,

8. undersökning av mark, vegetation, djurliv och andra naturförhållanden samt insamling av nödvändigt bestämningsmaterial,

C. Föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap 30 § miljöbalken och 22 § förordningen [1998:1252] om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.)

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att:

1. samla in mossor, lavar eller svampar med undantag för insamling av enstaka exemplar för artbestämning och plockning av matsvamp,
2. samla in insekter eller andra ryggradslösa djur med undantag för insamling av enstaka individer för artbestämning,
3. elda eller grilla på annan än av länsstyrelsen särskilt anvisad plats. Endast medhavd eller tillhandahållen ved får användas. Friluftskök får användas,
4. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur i områden med betesdjur,
5. framföra motordrivet fordon med undantag för att köra på väg till och på parkeringsplats,
6. ställa upp motordrivet fordon, husvagn eller släpvagn eller liknande annat än tillfälligt i samband med besök i naturreservatet,
7. sätta upp permanenta markeringar, skylt eller liknande, eller göra inskrift,
8. utan länsstyrelsens tillstånd använda området för lägerverksamhet, större organiserade tränings-, tävlings- eller övningsändamål, eller motsvarande.

Undantag från föreskrifter under C

Föreskrifterna under C ovan ska inte utgöra hinder för att:

- a) genomföra undersökningar som inte skadar bevarandevärdena dock krävs länsstyrelsens tillstånd.

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn	Simundö
NVR-id	2059943
Kommun	Östhammar
Socken	Börstil, Forsmark
Lägesbeskrivning	Ca 6 km sydost om Forsmark
Naturgeografisk region	26 Skogsslätten syd om Limes
Huvudsaklig Objektkategori	Sö, Skog av särskilt värde för flora och fauna
IUCN-kategori	Ia, Strikt naturreservat (Strict Nature Reserve)
Berörd fastighet	Simundö 6:46
Samfälligheter	Simundö S:3
Servitut	Kraftledning (03-IM1-22/124.1)
Markägarkategori	Enskilda
Förvaltare	Länsstyrelsen Uppsala län
Areal (enligt NMD)	23,3 hektar varav 0 hektar vattenareal

Beskrivning av naturreservatet

Naturreservatet Simundö ligger ca 6 km sydöst om Forsmark i Östhammars kommun. En mer detaljerad beskrivning av naturreservatet finns i skötselplanen, bilaga 4.

Reservatsområdet består av historiskt brukade skogsmiljöer som bryts upp av långsmala odlingsskiften vilket skapar en mosaikartad miljö. Barrskogen varierar från frodiga och örtrika grandominerade skogsområden till hållmarkstallskogar med gamla och grova tallar. Generellt finns en variation i trädskiktets ålder och struktur och området hyser ett stort inslag av senvuxna träd och död ved i olika nedbrytningsstadier. I området förekommer också mindre stråk av sumpskogspartier. Kring odlingsmarkerna finns lövrika brynmiljöer med hassel, ek och asp. Den kalkrika marken ger upphov till goda förutsättningar för kalkgynnade arter av både kärlväxter och svamp. Området hyser också en värdefull kryptogamflora.

Länsstyrelsens bedömningar

Bevarandevärden

Simundö naturreservat utgör ett ur naturvårdssynpunkt mycket värdefullt område med dess kulturpräglade skogar som hyser värdefulla naturmiljöer och arter. De största hoten mot områdets

bevarandevärden är skogsbruk, ökad markavvattning och igenväxning av både historiskt glesa skogar samt störningsgynnade och hävdpräglade miljöer. Skogen bör i huvudsak lämnas för fri utveckling men åtgärder som luckhuggningar, friställning av naturvårdsträd och punktvisa röjningar för att främja en luckig och varierad skog kan erfordras. De lövrika brynmiljöerna bör hållas glesa och solbelysta. Sporadiskt eller extensivt bete kan också ha en positiv effekt på hävdgynnade naturvärden. För att områdets värden ska bestå och för att nödvändiga skötselinsatser ska kunna genomföras bedömer länsstyrelsen därför att området bör skyddas som naturreservat.

Objektet ingår i den skogliga värdetrakten Forsmarksån där barr- och blandskogspartier med rikt inslag av ek och hassel pekas ut och naturvärden kopplade till löv är särskilt prioriterade (*Strategi för formellt skydd av skog i Uppsala län 2006*). Skogsstyrelsen har beskrivit 3 nyckelbiotoper på sammanlagt ca 10,5 hektar inom området.

Nyckelbiotopsrika brukningsenheter samt värdekärnor i värdetrakter ska vara prioriterade för skydd enligt *Nationell strategi för formellt skydd av skog* (reviderad 2017). Simundö innehåller samtidigt, enligt samma strategi, den prioriterade skogstypen kalkbarrskog. Kalkbarrskog är även en särskilt utpekade ansvarsnaturtyp i Uppsala län (*Ansvarsarter och ansvarsnaturtyper i Uppsala län, 2015*).

Länsstyrelsen bedömer att bildandet av naturreservatet Simundö följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av biologisk mångfald.

Hushållning med mark- och vattenområden

Naturreservatet ligger delvis inom ett område som är av riksintresse för högexploaterad kust enligt 4 kap. 4 § miljöbalken. I övrigt berörs inga riksintressen enligt 3 kap. och 4. kap. miljöbalken av naturreservatet. Länsstyrelserna bedömer att beslutet är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna.

Översiktsplan

Området är utpekade som ett område för landsbygd med utveckling av bebyggelse med hänsyn till areella näringar och landskapsbild i översiktsplanen (antagen 12 december 2023) för Östhammars kommun.

Länsstyrelsen bedömer att beslutet är förenligt med den för området gällande kommunala översiktsplanen.

Miljökvalitetsmål

Länsstyrelsen bedömer att beslutet är förenligt med de av riksdag och regering beslutade miljökvalitetsmålen. Genom ett långsiktigt skydd bidrar beslutet till att uppfylla miljökvalitetsmålet Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv.

Friluftslivsmål

Länsstyrelsen bedömer att beslutet bidrar till att uppfylla flera av de av regeringen beslutade friluftslivsmålen, främst målen om tillgång till natur för friluftsliv och skyddade områden som resurs för friluftslivet.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 3 och 4 §§ förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar, bedömer länsstyrelsen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Redogörelse för ärendet

Ärendet startades med att markägaren skickade in en anmälan om samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken till Skogsstyrelsen den 4 maj 2020. Vid samrådet kom Skogsstyrelsen och markägaren överens om att inte avverka i nyckelbiotoperna och i stället intresseanmälde markägaren området för bildande av biotopskydd.

Skogsstyrelsen överlämnade ärendet till Länsstyrelsen den 20 juni 2022 för att inleda processen av bildandet av naturreservat.

Dokumentation

Skogsstyrelsen har beskrivit tre nyckelbiotoper (Kalkbarrskog 15,5 ha; Barrsumpskog 3,3 ha; Hällmarkstallskog 2,8 ha) på sammanlagt 21,6 hektar i

området. Nyckelbiotoperna ligger största dels inom reservatet och endast en mindre del ligger en utanför reservatet.

Avtal om ersättning

Avtal om intrångsersättning för aktuell del av fastigheten har tecknats med ägaren till fastigheten Simundö 6:46. Uppdragen att värdera objekten och sköta förhandlingarna med markägare har utförts av auktoriserade konsultfirmor.

Inmätning av reservatsgräns

Reservatsområdet kommer att mätas in av Skogsstyrelsen på uppdrag av länsstyrelsen.

Samråd och remittering

Samråd har enligt 26 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ägt rum med Naturvårdsverket samt enligt 25 och 25a §§ samma förordning med Östhammars kommun och Skogsstyrelsen.

Markägare och andra sakägare har, enligt 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., under september 2024 förelagts att inom en tid av en månad yttra sig över förslag till beslut om bildande av naturreservatet. Sakägare har delgivits föreläggandet genom kungörelsedelgivning. Förslaget till beslut har dessutom remitterats till berörda myndigheter och organisationer.

Upplysningar

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas, vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart även om de överklagas.

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft vid påföljd att rätten till ersättning eller inlösen annars går förlorad.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Länsstyrelsen i Uppsala län är förvaltare av naturreservatet.

I 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) anges bland annat att länsstyrelsen ansvarar för tillsynen ifråga om naturreservat. Ansvar kan enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken utdömas för brott mot områdesskydd och förseelse mot områdesskydd. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

I 4 § skogsvårdslagen (1979:429) anges bland annat att bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter inte ska tillämpas i den mån vad där sägs strider mot föreskrifter för naturreservatet. Det innebär till exempel att eventuella vindfällan och stormskadad skog lämnas orörda.

Jakt får bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning. Befintliga jaktorn och skjutgator får underhållas. Det är inte tillåtet att sätta upp saltsten, anlägga åtel eller utfordra vilt. Tillfälliga snitslar och skyltar får sättas upp i samband med jakt. Mindre motorfordon får användas för att transportera ut fälld älg, hjort eller vildsvin under förutsättning att inga skador eller bestående körspår uppstår.

Generella bestämmelser utöver reservatsföreskrifterna

I 3 kap. 9 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor anges bland annat följande. När en räddningsinsats är avslutad ska räddningsledaren om möjligt informera ägaren av, eller nyttjanderättshavaren till, den egendom som räddningsinsatsen har avsett om behovet av bland annat bevakning. Om ingen bevakning kommer till stånd, trots att det behövs med hänsyn till risken för nya olyckor, får räddningsledaren utföra bevakningen på ägarens eller nyttjanderättshavarens bekostnad.

I 11 kap. miljöbalken finns bestämmelser om vattenverksamhet och vattenanläggningar. För vattenverksamhet kan det krävas tillstånd eller anmälan. Grävning, muddring, sprängning, anläggande av bryggor, bortledning av ytvatten, markavvattning, dämning eller andra åtgärder inom vattenområdet kan vara vattenverksamhet. Bestämmelser om vattenverksamhet och vattenanläggningar finns också i lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259).

Vissa växt- och djurarter är fridlysta enligt artskyddsförordningen (2007:845).

I terrängkörningslagen (1975:1313) finns bestämmelser om körning i terräng med motordrivna fordon.

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Föreskriftskarta
3. Översiktskarta
4. Skötselplan med bilaga

Sändlista

[Redacted]

Sveaskog Förvaltnings AB, 105 22 Stockholm
Vattenfall Eldistribution AB, planer.mellan@vattenfall.com

Skogsstyrelsen, skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se

Sveriges Geologiska Undersökning, sgu@sgu.se

Lantmäteriet, registrator@lm.se

Östhammars kommun, osthammardirekt@osthammar.se

Upplandsstiftelsen, info@upplandsstiftelsen.se

Skanova/Telia, skanova-forvaltning-nord@skanova.se

Svenska Kraftnät, registrator@svk.se,

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

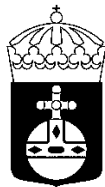
[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Missiv

Datum
2024-09-24

Inkom 2024-09-25
Dnr KS-2024-694-1
Dpl 225¹ (2)

Diarienummer
4652-2022

Enligt sändlista

Bildande av naturreservatet Simundö i Östhammars kommun

Länsstyrelsen har utarbetat ett förslag till beslut och skötselplan för det blivande naturreservatet Simundö i Östhammars kommun. Förslaget översänds för kännedom och eventuellt yttrande. Yttrandet ska vara länsstyrelsen tillhanda senast den 8 november 2024.

Skicka gärna ditt yttrande via e-post till uppsala@lansstyrelsen.se. Ange yttrande samt ärendets diarienummer i mejlets ämnesrad.

Vid eventuella frågor kontakta Katarina Rydh, [REDACTED]
eller e-post [REDACTED]

Bilagor

Förslag till beslut om bildande av naturreservatet Simundö i Östhammars kommun.

Sändlista

Skogsstyrelsen, skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se

Sveriges Geologiska Undersökning, sgu@sgu.se

Lantmäteriet, registrator@lm.se

Östhammars kommun, osthammardirekt@osthammar.se

Upplandsstiftelsen, info@upplandsstiftelsen.se

Skanova/Telia, skanova-forvaltning-nord@skanova.se

Svenska Kraftnät, registrator@svk.se,

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[Redacted content]

Samhällsbyggnadskontoret
Camilla Andersson

Yttrande gällande remiss, förslag till beslut om bildande av naturreservat Simundö

Kommunstyrelsen lämnar nedanstående synpunkter på förslaget till nytt beslut och skötselplan gällande naturreservat Simundö. Kommunen yttrar sig utifrån kommunens strategiska inriktningar samt beskriver önskemål riktade till Länsstyrelsen gällande kommande förvaltning.

- Det föreslagna naturreservatet ligger inom ett stort område i Östhammars kommuns översiktsplan klassat som landsbygd med utveckling av bebyggelse med hänsyn till areella näringar och landskapsbild (LL). I dessa områden (LL) ska en avvägning mellan bebyggelse, kultur-, naturmiljö och areella näringar göras. Naturreservatet omfattar ett område på ca 23 ha med kända höga naturvärden och utgör då en del av hänsynen inom LL. Inom andra delar av det stora området, som sträcker sig från väg 76 i öster till Valö i väster kvarstår möjlighet till kompletterande bebyggelse på landsbygden. Syftet med naturreservatet bedöms därmed vara förenligt med kommunens översiktsplan.
- Markägaren skickade efter samråd med Skogsstyrelsen in en intresseanmälan om bildande av biotopskydd. Skogsstyrelsen lämnade efter fortsatt dialog över ärendet till Länsstyrelsen för att bilda naturreservat med möjlighet till intrångsersättning. Avtal om intrångsersättning har tecknats med markägaren. I kartbilagor till beslutet beskrivs vilka befintliga körstigar, jaktorn och siktgator som får underhållas och den jordbruksmark som får brukas. Östhammars kommun bedömer utifrån detta att markägarens synpunkter blivit tillgodosedda avseende beslut, föreskrifter och skötselplan.
- Skogsbete föreslås som en av flera möjliga åtgärder i skötselplanen. Östhammars kommun är positivt inställd till denna skötselplan och bedömer att det är relevant för området med stark prägel av bondeskogar med spår från tidigare generationer. Kommunen önskar att Länsstyrelsen arbetar för att samverkan sker med lokala djurägare gällande eventuell beteshävd.

Samhällsbyggnadskontoret
Camilla Andersson

- Östhammars kommun är positiv till de föreslagna anordningarna för friluftslivet som P-plats, stig, spång och bänkar för att både låta närboende och övriga besökare få tillgång till och kunna använda de områden staten skyddar som naturreservat.
- Östhammars kommun betonar vikten av att information om naturreservatet och vad som gäller för besökare bör finnas både på plats som föreslås i handlingarna men att de också ska finnas digitalt i Naturkartan och på Länsstyrelsens hemsida. Detta gör att Östhammars kommun kan berätta om området via våra sociala kanaler och med relevanta länkar till informationen.
- Länsstyrelsen upplyser i handlingarna om de begränsade ekonomiska resurserna och den prioritering som behöver göras mellan åtgärder i länets alla naturreservat. Östhammars kommun vill betona vikten av att de naturreservat som bildas sköts enligt beslutad skötselplan dels för att bevara och utveckla de värden som ingår i syftet, dels för att behålla trovärdigheten i naturreservatbildandets betydelse för naturvård och friluftsliv.

Reglemente för utvecklingsgrupperna

Antaget av	Kommunstyrelsen
Antaget	2021-06-29, § 189
Ersätter tidigare version	Kommunstyrelsen, § 265/2015
Gäller för	Utvecklingsgrupper och kommunstyrelsen
Dokumentansvarig	Kommundirektör

Östhammars kommun och utvecklingsgrupperna vill uppmuntra och stärka lokala initiativ och utvecklingsprocesser. Utvecklingsgrupperna är bildade utifrån sina kunskaper om respektive geografiskt område. Därför finns möjligheten att bilda lokala utvecklingsgrupper utifrån geografiska områden/orter/bygder, med ekonomiskt stöd från kommunen.

En utvecklingsgrupp ska:

- föra fram lokala initiativ och utvecklingsmöjligheter
- aktivt arbeta för att uppnå representativitet för boende på orten
- vara öppen för deltagande för deltidsboende och verksamma
- stimulera intresse och engagemang för den egna orten/bygden men också för det gemensamma kommunala utvecklingsarbetet
- bjuda in allmänheten till öppna och annonserade möten
- offentliggöra på vilka sätt allmänheten kan lämna förslag och synpunkter till utvecklingsgruppen
- hålla mötesprotokoll offentliga
- utse kontaktperson/ordförande och ekonomiansvarig/kassör

Kommunens åtaganden

Kommunen informerar utvecklingsgrupperna regelbundet om väsentliga och aktuella frågor som berör respektive område.

Kommunen bjuder in till arbetsmöten minst två gånger per år. Kommunens representation kommer att spegla det område parterna väljer att fokusera på

Kommunstyrelsen konstituerar årligen (i samband med årsredovisning) befintliga och nya utvecklingsgrupper.

Östhammars kommun och utvecklingsgrupperna skall sträva mot;

Utvecklingsgrupperna ska kunna utgöra ett lokalt bollplank för kommunens tjänstemän vid handläggning av ärenden där lokal kunskap är värdefull.

Att tidigt involvera utvecklingsgrupperna i arbetet när det gäller frågor som har stor och långsiktig betydelse för området

Kommunen ska betrakta utvecklingsgrupperna som en tillgång och resurs i det lokala utvecklingsarbetet.

Årsredovisning och ekonomi

Årsredovisning/verksamhetsberättelse ska vara kommunen tillhanda 1 mars årligen och ska innehålla:

- genomförda aktiviteter
- redovisning av disponerade medel

En utvecklingsgrupp får disponera 17500 kr per år inom ramen för uppdraget.

Fakturorna skickas till Östhammars kommun, med gruppens namn, tydligt specificerat utlägg och granskningsattesterad av gruppens kontaktperson/ordförande.

Arvoden till ledamöter ersätts inte.

Peter Nygren
Kommunledningskontoret

Stimulansbidrag för samhällsfrämjande insatser

Bidrag för samhällsfrämjande insatser

Östhammars kommun är en attraktiv plats att leva och bo på och till detta bidrar föreningsliv, företag och privatpersoner på olika sätt. För att stärka de insatser som görs och skapa ytterligare aktiviteter finns ett antal olika kommunala stöd och bidrag att söka för den som på olika sätt vill bidra i samhället.

Bidrag för samhällsfrämjande insatser är ett av kommunens bidrag och har som syfte att göra det möjligt att skapa insatser som inte är bundna till mer traditionella aktiviteter. Syftet är att ta tillvara på kreativa idéer i samhället som kan gagna många och skapa positiva upplevelser för boende, besökare och verksamma i kommunen.

Bidrag för samhällsfrämjande insatser riktar sig till alla som har en önskan om att genomföra en aktivitet som främjar den positiva upplevelsen av samhället och sökande kan vara en förening, en privatperson eller ett företag som vill skapa en aktivitet som är öppen för allmänheten i Östhammars kommun.

Vad krävs för att en aktivitet ska vara bidragsberättigad?

För att en aktivitet ska kunna beviljas *bidrag för samhällsfrämjande insatser* så behöver följande kriterier vara uppfyllda. Aktiviteten/insatsen ska:

- Genomföras i Östhammars kommun
- Syfta till att skapa en positiv upplevelse, aktivitet eller insats i samhället

Vara avgiftsfri och öppen för allmänheten

Vem kan söka bidraget?

Stödet kan sökas av:

- Förening
- Företag
- Organisation
- Nätverk
- Privatperson

När och hur kan bidraget sökas

Bidrag för samhällsfrämjande insatser kan sökas när som helst under året och ansökan hanteras och beslutas på delegation (KS) av en grupp bestående av kultur och fritidschef, teknisk chef samt samhällsbyggnadschef. Gränsen för antal beviljade ansökningar från samma

Peter Nygren
Kommunledningskontoret

aktör är max 3 per år och kan som mest uppgå till 15 tkr per tillfälle.
Besked om huruvida ansökan beviljas meddelas sökande inom två veckor
Stödet kan sökas oberoende om ansökningar gjorts om andra kommunala stöd eller bidrag.

Efter genomförd insats

Efter att aktiviteten eller insatsen är genomförd redovisas insatsen med en kort berättelse samt kostnadsredovisning som skickas till kommunen. Redovisningen ska vara kommunen tillhanda senast två veckor efter det att aktiviteten genomförts.

Ikraftträdande

Det nya stimulansbidraget är sökbart efter den 1 januari 2025. Hur och var man söker kommer att meddelas under hösten på osthammar.se samt i våra sociala kanaler.

Svar gällande granskning av kommunens arbete för hållbar utveckling

Kommunstyrelsen lämnar nedanstående svar till kommunrevisionen utifrån den granskningsrapport som sammanställts av KPMG.

Roll- och ansvarsfördelning, målsättningar och rutiner

Östhammars kommun har integrerat frågorna om miljö, energi, vatten, natur, sociala frågor och ekonomi i det ordinarie arbetet. Detta sker dels som en del av kommunens grunduppdrag och kärnverksamhet och är därmed alltid införlivat i kommunens mål- och budgetarbete, dels via kommunstyrelsens och nämndernas verksamhetsplanering samt i löpande utvecklingsarbete och via särskilda uppdrag och projekt. Allt arbete som ingår i kommunens målsättningar stäms av per tertial. Det finns också ett stort antal fleråriga planer, program och strategier framtagna som fungerar som målsättning och underlag för budgetarbete. Nedan beskrivs delar av detta arbete.

Kommunens arbete inom miljö, energi och natur

Inom såväl kommunstyrelsen som bygg och miljönämnden finns ett pågående strategiskt arbete med dricksvatten, spillvatten, dagvatten och nödvatten som görs i samarbete med kommunens VA-huvudman Gästrike Vatten. Inom arbete med vattenkvalitet pågår arbete med åtgärdsprogram och insatser för både kustvatten, sjöar och vattendrag. Inom biologisk mångfald finns rutiner för löpande hantering naturvärden inom samhällsplanering och utvecklande arbete tillsammans med föreningar och organisationer. I miljöenhetens arbete med tillsyn, fastighetsenhetens arbete med kommunens byggnader och avfallsenhetens arbete enligt den nyantagna avfallsplanen ingår vattenfrågor, miljögifter, avfalls- och energifrågor i det löpande arbetet.

Kommunförvaltningen

Sociala frågor

Barn- och utbildningsnämndens primära uppdrag är att erbjuda förskola, grundskola, fritidshem, gymnasieskola, anpassad skola samt vuxenutbildning för barn, ungdomar och vuxna. Barn- och utbildningsnämnden arbetar för att alla barn, ungdomar och vuxenstuderande med Östhammar som hemkommun ska nå bästa möjliga kunskapsresultat utifrån sina unika förutsättningar. I läroplanernas inledande avsnitt finns tydliga kopplingar till områden som demokrati, jämställdhet, entreprenörskap och hållbar utveckling.

Alla svenska kommuner arbetar med att främja god hälsa och välbefinnande samt med att undvika fattigdom och hunger. Det ingår i det kommunala grunduppdraget och utförs bland annat i form av socialtjänst och övrig omsorg inom Vård- och omsorgsnämndens uppdrag.

När det gäller ekonomisk planering har Östhammars kommun via budget och flerårsplan tydliga målsättningar för kommunens verksamheter att arbeta resurseffektivt och ha den ekonomiska konsekvensen med i alla beslut. Detta gäller samtliga nämnder och kontor/verksamheter. Ett resurseffektivt användande av medel och naturresurser, god ekonomisk hushållning, ger möjlighet att satsa ytterligare på de övriga målen genom kommunens kärnverksamheter och utvecklingsarbete.

Sammantaget har kommunstyrelsen och övriga nämnder ett omfattande arbete med miljöfrågor som införlivas i de såväl övergripande strategiska dokumenten som budget och flerårsplan, VA-plan, Avfallsplan m.m. liksom mer detaljerade rutiner och verksamhetsplaner på årsnivå för kontor och enheter. De nämnder och kontor som inte nämnts ovan har även viktiga delar för att bidra i miljöarbetet. Kommunstyrelsen bedömer att många av rekommendationerna genom detta redan uppfylls av Östhammars kommun, om än inte omnämnda som ett Agenda 2030-arbete utan som ett sätt för kommunen att som helhet och i samverkan med våra invånare, organisationer och företag kunna utvecklas resurseffektivt inom ramen för kärnverksamheten.

Kommunförvaltningen

Energi och miljöarbete

Ett par strecksatser i granskningsrapporten omfattar särskilt kommunens arbete med energiplan samt energi strategiska frågor. Kommunen har ingen skyldighet att leva upp till målen i Agenda 2030, ej heller att ägna sig åt att rädda klimatet. Östhammars kommun har tagit ett aktivt beslut att frånga de hållbarhetslöften till Länsstyrelsen i Uppsala län som den tidigare majoriteten beslutat om, samt att inte avge några nya hållbarhetslöften.

Östhammars kommun har idag via kommunstyrelsens givit ett uppdrag till förvaltningen att uppdatera kommunens energiplan. I samband med omorganisation blev uppdraget fördröjt men Planenheten har sedan tilldelats uppdraget. Arbetet inleddes med en första workshop under 2023. Ett ökat tryck inom samhällsplaneringen med många detaljplaner har gjort att uppdraget sedan årsskiftet 2023/24 ligger under Samhällsbyggnadskontoret för fortsatt fördelning och resurstillsättning. Energiplanen kommer alltså att slutföras som tänkt men med en annan tidsplan än i det ursprungliga uppdraget.

När det gäller energiarbetet i övrigt erbjuder Östhammars kommun via avtal med Energikontoret i Mälardalen energirådgivning till både privatpersoner och företag. Detta sker i samarbete med övriga länets kommuner. I det löpande planarbetet finns energifrågor med på flera olika sätt, som strategier för hur kommunen bör utvecklas på mark- och vattenanvändningskartor, inriktningar för infrastruktur och näringsliv, där flera av kommunens kontor och enheter har delansvar.

En rekommendation i granskningsrapporten gäller tillsättning av ny klimat- och energistrateg. Som nämnts ovan avser Östhammars kommun inte att ägna sig åt specifikt klimaträddande åtgärder.

Östhammars kommun bedömer att miljö och energifrågorna idag istället är fördelade inom flera delar av kommunens kärnuppdrag, då frågorna är breda och behöver ingå i flera sakområden. Kommunstyrelsen håller dock med om att detta kan behöva klargöras internt via en översikt av vilka nämnder, kontor och enheter som har delansvar i arbetet med miljö- och energifrågor. Detta finns möjlighet att göra till kommande verksamhetsår.

Behov av samlad överblick

Östhammars kommun arbetar med miljö, energi, vatten, natur, sociala frågor och ekonomi på en mängd olika sätt, inom nämnder, kontor och enheter som beskrivet ovan. Östhammars kommun har valt att inte följa Agenda 2030-strukturen utan har i stället valt att använda den ordinarie styrningen. Kommunstyrelsen bedömer därför att rekommendationerna i granskningsrapporten inte belyser hela det arbete som bedrivs av Östhammars kommun men att det finns ett behov av att i ett enkelt format beskriva de roller och uppdrag och verksamheter som beskrivits ovan både internt och externt. Detta finns goda möjligheter att genomföra till verksamhetsår 2025.

Granskning av kommunens arbete för hållbar utveckling

Rapport

Östhammars kommun

KPMG AB

2024-06-11

Antal sidor 14

Östhammars kommun
Granskning av kommunens arbete för hållbar utveckling

2024-06-11

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	5
2.1	Syfte och revisionsfrågor	5
2.2	Revisionskriterier	6
2.3	Metod	6
3	Resultat av granskningen	7
3.1	Organisation	7
3.2	Styrande underlag och uppföljning	8
3.3	Strategiskt och operativt arbete	12
	Samlad bedömning och rekommendationer	14

Östhammars kommun
Granskning av kommunens arbete för hållbar utveckling

2024-06-11

1 Sammanfattning

KPMG har av Östhammars kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens mål och arbete för hållbar utveckling utifrån Agenda 2030. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen och nämnderna lever upp till kommunens hållbarhetsprogram samt genomlysna det strategiska och operativa arbetet med energi- och klimatfrågor i kommunen.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen och nämnderna inte har ett ändamålsenligt utformat arbete för hållbar utveckling.

I Östhammars kommun saknas en tydlig roll- och ansvarsfördelning av arbetet med Agenda 2030 mellan kommunstyrelse och nämnder. Vidare återfinns inte hållbarhetslöften eller andra riktlinjer med bäring på kommunens hållbarhetsarbete. Kommunen ingår i ett antal samverkansforum kopplade till hållbarhetsområdet och Agenda 2030, vilket vi ser positivt på.

För att hållbarhet ska kunna utgöra politiskt styrverktyg och verka på ett övergripande sammanhållande plan behöver det samordnas och samredovisas kopplat till målsättningar. Något som vi bedömer Östhammars kommun har behov av att genomföra i syfte att möta dagens behov och kommande krav både lokalt och globalt. Hållbarhetsarbetet bör vara integrerat i den generella redovisningen av nämndernas arbete för att utgöra styrning och riktning för en hållbar utveckling.

I det följande redovisas våra bedömningar och rekommendationer kopplat till revisionsfrågorna.

Revisionsfråga	Bedömning: Nej	Rekommendationer
Finns det en tydlig roll- och ansvarsfördelning av arbetet med Agenda 2030 mellan kommunstyrelsen och nämnder?	I Östhammars kommun beskrivs arbetet med Agenda 2030 som ett icke-prioriterat område, vilket bidragit till avsaknad av roll- och ansvarsfördelning. Det saknas därav en tydlig roll- och ansvarsfördelning av arbetet med Agenda 2030 mellan kommunstyrelsen och nämnder. Inom den kommunala organisationen återfinns funktioner vars arbete berör delar av Agenda 2030, detta ansvar är emellertid inte uttalat eller fastställt utifrån Agenda 2030.	- Utveckla en tydlig roll- och ansvarsfördelning av arbetet med Agenda 2030 mellan kommunstyrelsen och nämnder.
Revisionsfråga	Bedömning: Nej	Rekommendationer

Östhammars kommun
Granskning av kommunens arbete för hållbar utveckling

2024-06-11

Säkerställer antagna hållbarhetslöften social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet på ett effektivt sätt?	Kommunfullmäktige har beslutat om att upphäva samtliga hållbarhetslöften. Vid granskningstillfället saknas planer eller processer på att utveckla nya sådana.	- Utvärdera behov av att skapa politisk prioritering och struktur för målsättningar.
Revisionsfråga	Bedömning: Nej	Rekommendationer
Framgår arbetet med Agenda 2030 av nämndernas och kommunstyrelsens internbudgetar/verksamhetsplaner?	Kommunstyrelsen och nämnderna har antagit ett antal mål och aktiviteter för verksamhetsåret 2024. Inom ramen för dessa återfinns mål med bäring på vissa av de områden som Agenda 2030 berör. Emellertid saknas en tydlig koppling till Agenda 2030. Arbetet med Agenda 2030 framgår således inte av nämndernas och kommunstyrelsens internbudgetar/verksamhetsplaner.	- Förankra uppföljning av befintliga mål med Agenda 2030 och redovisa dessa i gemensamt system för uppdrag, aktiviteter och åtgärder.
Revisionsfråga	Bedömning: Nej	Rekommendationer
Har kommunstyrelsen och nämnderna konkretiserat uppföljningsbara mål och aktiviteter utifrån antagna hållbarhetslöften?	Kommunfullmäktige har beslutat om att upphäva samtliga hållbarhetslöften. Således återfinns inte konkretiserade uppföljningsbara mål och aktiviteter utifrån hållbarhetslöften.	- Säkerställ konkretiserade och uppföljningsbara mål utifrån Agenda 2030.
Revisionsfråga	Bedömning: Delvis	Rekommendationer
Har Östhammars kommun en antagen klimat- och energistrategi?	Kommunfullmäktige har antagit energiplan för kommunen. Energiplanen antogs 2003 och kopplas till inaktuella underlag på kommunen. Kommunstyrelsens tekniska utskott har beslutat uppdra tekniska förvaltningen att redovisa förslag till ny energiplan. Detta arbete ska enligt protokoll ha varit färdigställt 2022. Vid granskningstillfället saknas emellertid uppdaterad energiplan eller utkast på sådan. Vidare återfinns inte underlag eller arbetsprocesser kopplade till uppdateringen av energiplanen samt utvärdering och uppföljning av tidigare antagen plan.	- Säkerställ genomförande av uppdaterad energiplan i enlighet med det uppdrag som överlämnats från kommunstyrelsen till det tekniska utskottet.
Revisionsfråga	Bedömning: Delvis	Rekommendationer

Östhammars kommun
Granskning av kommunens arbete för hållbar utveckling

2024-06-11

Finns strategiskt arbete med att minska utsläppen från transportsektorn, förnybar elproduktion och effektivare energianvändning?	Det strategiska arbetet återfinns via samverkan med externa parter men omfattas inte av nedtecknade underlag eller insatser riktade mot den kommunala verksamheten.	<ul style="list-style-type: none">- Förankra det strategiska samverkansarbetet med kommunens interna arbete.- Säkerställ strukturering av det strategiska arbetet för interna uppdrag och aktiviteter kopplat till berörda verksamheter.
Revisionsfråga	Bedömning: Delvis	Rekommendationer
Hur ser det operativa arbetet kring transporter, förnybar elproduktion och effektivare energianvändning ut och hur följs det upp?	<p>Det operativa arbetet sker i huvudsak utifrån samverkansinsatser. Vi ser positivt på kommunens samverkan kring hållbarhetsarbetet och dess fortlöpande. Det återfinns emellertid inte formaliserade arbetsrutiner eller ett utarbetat uppföljningsarbete med bäring på ovan nämnda partnerskap.</p> <p>Uppföljningen genomförs löpande via samverkansinsatserna men förhåller sig inte till utarbetade rutiner eller riktlinjer.</p>	<ul style="list-style-type: none">- Utveckla formaliserade och konkretiserade rutiner kopplade till det operativa arbetet.- Säkerställ rutiner och riktlinjer för uppföljning av det operativa arbetet.- Se över tillsättning av ny energi- och klimatstrateg.

Östhammars kommun
Granskning av kommunens arbete för hållbar utveckling

2024-06-11

2 Bakgrund

KPMG har av Östhammars kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens mål och arbete för hållbar utveckling utifrån Agenda 2030.

FN:s medlemsländer antog 2015 Agenda 2030 för att möta de stora hållbarhetsutmaningar som världen står inför miljömässigt, socialt och ekonomiskt. Alla länder har ett ansvar för att bidra till att agendans mål och delmål uppnås och den regionala och lokala nivån har en avgörande betydelse för genomförandet.

Regeringens Agenda 2030-delegation konstaterar att arbetet behöver bygga på den lokala självstyrelsen om det ska få kraft och bli långsiktigt hållbart. Vidare är flera av kommunernas grunduppdrag enligt lag (till exempel inom skola, vård, omsorg och samhällsplanering) direkt eller indirekt kopplade till specifika delmål i agendan. Agenda 2030-delegationen bedömer därmed i sitt slutbetänkande att det är angeläget att kommuner och regioner integrerar arbetet med hållbar utveckling och Agenda 2030 i sin ordinarie styrning och ledning.

För att hantera den stora utmaning som klimatfrågan innebär krävs omfattande och samordnade ansträngningar. Samtliga kommuner i Sverige behöver begränsa utsläppen för att undvika att de klimatförändringar som redan pågår blir mer omfattande med kostsamma konsekvenser för miljön, för samhället och för människors hälsa och säkerhet.

Östhammars kommun stöttar länets miljöarbete genom att arbeta med så kallade hållbarhetslöften. Kommunen har därav tecknat hållbarhetslöften inom minskad klimatpåverkan, vatten och ekosystem samt biologisk mångfald. Hållbarhetslöftena ersätter det som tidigare benämndes kommunens miljömål.

För att säkerställa ett ändamålsenligt hållbarhetsarbete är det av vikt att granska om kommunstyrelsen och nämnderna lever upp de hållbarhetslöften som antagits samt hur det strategiska och operativa arbetet med energi och klimat bedrivs.

Mot bakgrund till ovan har revisorerna i Östhammars kommun velat att området bör granskas.

2.1 Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen och nämnderna lever upp till kommunens hållbarhetsprogram samt genomlysa det strategiska och operativa arbetet med energi- och klimatfrågor i kommunen.

Granskningen har besvarat följande revisionsfrågor:

- Finns det en tydlig roll- och ansvarsfördelning av arbetet med Agenda 2030 mellan kommunstyrelsen och nämnderna?
- Säkerställer antagna hållbarhetslöften social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet på ett effektivt sätt?
- Framgår arbetet med Agenda 2030 av nämndernas och kommunstyrelsens internbudgetar/verksamhetsplaner?

Östhammars kommun

Granskning av kommunens arbete för hållbar utveckling

2024-06-11

- Har kommunstyrelsen och nämnderna konkretiserat uppföljningsbara mål och aktiviteter utifrån antagna hållbarhetslöften?
- Har Östhammars kommun en antagen klimat- och energistrategi?
- Finns strategiskt arbete med att minska utsläppen från transportsektorn, förnybar elproduktion och effektivare energianvändning?
- Hur ser det operativa arbetet kring transporter, förnybar elproduktion och effektivare energianvändning ut och hur följs det upp?

2.2 Revisionskriterier

Granskningen har utgått från nedanstående revisionskriterier:

- Kommunallagen

Nämnder och styrelser ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Nämnder och styrelser ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

- Agenda 2030 med tillhörande mål
- Övriga tillämpbara styrdokument

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av bland annat Energiplan och Årsbudget 2024 med Flerårsplan 2025–2027
- Intervjuer har genomförts med följande funktioner:
 - Kommunstyrelsens ordförande
 - Kommundirektör
 - Drift- och energiingenjör
 - Miljösakkunnig
 - Samhällsbyggnadschef

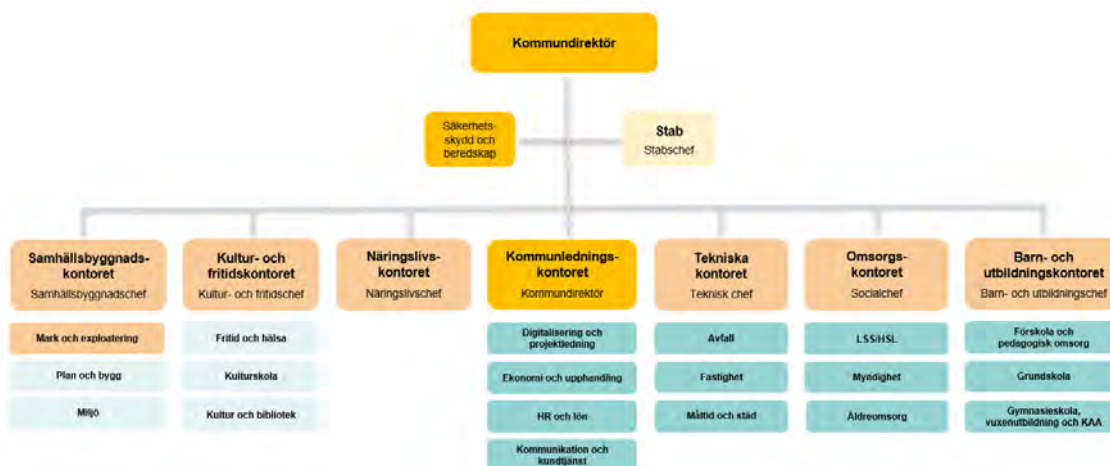
Östhammars kommun
Granskning av kommunens arbete för hållbar utveckling

2024-06-11

3 Resultat av granskningen

3.1 Organisation

I Östhammars kommun är den politiska styrningen och dess tjänstemannaorganisation organiserad i enlighet med nedan:

Kommunens hållbarhetsarbete är organiserat under samhällsbyggnadskontoret och tekniska kontoret. Inom samhällsbyggnadskontoret arbetar miljöakkunnig tillika miljöakkunnig. Av intervjuer framgår att denne i huvudsak arbetar med ekologisk hållbarhet, arbetet anges bland annat bestå av att se över vattenkvalitet och naturvårdsfrågor. Inom det tekniska kontoret återfinns kommunens drift- och energiingenjör som ansvarar för drift och automation av energikällor samt värme- och ventilationskällor. Vidare framgår att miljöakkunnig samt drift- och energiingenjör i huvudsak arbetar operativt, funktionerna arbetar även strategisk vad gäller det löpande planarbetet. Funktionernas arbetsuppgifter eller ansvarsområden specificeras inte i underlag.

Av intervjuer framgår att Agenda 2030 inte aktivt beaktas inom den kommunala organisationen. Intervjuade anger att arbetet med Agenda 2030 inte är ett prioriterat område i kommunen, vilket bidragit till att utformning av tydlig roll- och ansvarsfördelning i frågan inte prioriterats. Vidare framgår att den politiska styrningen i högre grad önskar att verksamhetsnämnderna ska prioritera sina kärnuppdrag – vilka kan beröra områden med bäring på Agenda 2030 men som inte säkerställer detta. Intervjuade beskriver att det arbete som sker inom hållbarhetsområdet sker i sakfrågor snarare än som kopplingar till de övergripande Agenda 2030-målen. Hållbarhetsarbetet genomförs i dagsläget som punktinsatser, i huvudsak via miljöakkunnig samt drift- och energiingenjör utan övergripande målsättningar.

Östhammars kommun
Granskning av kommunens arbete för hållbar utveckling

2024-06-11

Bedömning

I Östhammars kommun finns det inte en tydlig roll- och ansvarsfördelning av arbetet med Agenda 2030 mellan kommunstyrelsen och nämnder.

Arbetet med Agenda 2030 beskrivs som ett icke-prioriterat område i kommunen, vilket bidragit till att utformning av tydlig roll- och ansvarsfördelning i frågan inte prioriterats. Således saknas tydlig roll- och ansvarsfördelning av arbetet med Agenda 2030 mellan kommunstyrelsen och nämnder. Inom den kommunala organisationen återfinns funktioner vars arbete berör delar av Agenda 2030, detta ansvar är emellertid inte uttalat eller fastställt. Uppdrag som genomförs med bäring på hållbarhet och som skulle kunna kopplas till Agenda 2030 sker inte med koppling till mål och övergripande uppdrag. Det saknas således effektiv och riktad styrning kring hållbarhetsarbetet ur ett lednings- och uppföljningsperspektiv.

3.2 Styrande underlag och uppföljning

Mål och budget

Kommunfullmäktige har antagit¹ ett antal mål kopplade till kommunens utveckling. Antagna mål avser dels samtliga nämnder, dels enskilda nämnder. Vidare har kommunfullmäktige antagit nämndspecifika uppdrag. De kommunövergripande målen anges vara följande:

- Budgetföljsamhet
- Nöjda kommuninvånare
- Trivas och må bra på jobbet
- Upplevelsen av trygghet

I tabellen (Tabell A) nedan redogörs för de mål som tilldelats kommunstyrelse samt nämnder.

Tabell A

Berörd nämnd	Mål
Kommunstyrelsen	<ul style="list-style-type: none">• Ett välmående näringsliv• God och mättande mat• Lokaleffektivitet och nyttjandegrad
Barn- och utbildningsnämnden	<ul style="list-style-type: none">• Att höja kunskapsnivån och förbättra resultaten i grundskolan• Att höja den totala närvaron inom grundskola och gymnasieskola

¹ Årsbudget 2024 Flerårsplan 2025–2027, antaget av kommunfullmäktige 2023-06-13

Östhammars kommun
Granskning av kommunens arbete för hållbar utveckling

2024-06-11

	<ul style="list-style-type: none">• Andelen gymnasieelever som går ut gymnasiet på tre år ska öka
Vård- och omsorgsnämnden	<ul style="list-style-type: none">• Ett ökat förebyggande arbete• Ökad personalkontinuitet
Kultur- och fritidsnämnden	<ul style="list-style-type: none">• Minst 80 procent av all bokningsbar tid på vardagar i sporthallar och ishallar ska vara bokad vid utgången av 2024• Öka antalet nyttjade timmar i sport- och ishallar
Individ- och familjenämnden	<ul style="list-style-type: none">• Effektiv och rättssäker handläggning
Bygg- och miljönämnden	<ul style="list-style-type: none">• Ökad nöjdhet med myndighetsutövningen

Av underlaget framgår säkerställning av långsiktig ekonomisk hållbarhet som en utmaning för kommunen. Detta till följd av större investeringar i VA-nätet under de kommande åren som medför ökad skuldsättning och således minskad soliditet. Åtgärder kopplade till den ekonomiska hållbarheten redovisas inte i underlaget.

De antagna målen kan kopplas till de områden som omfattar Agenda 2030, det görs emellertid ingen aktiv koppling mellan målen och Agenda 2030. Av intervjuer framgår att inkludering av Agenda 2030 inte prioriteras eller planeras att inkluderas i kommunens styrande underlag (se avsnitt 3.1).

Vid intervjuer framgår att verksamhetsnämnderna planerar verksamheten och dess budget utifrån kärnuppdrag, budget och verksamhetsplaner förhåller sig därav inte till Agenda 2030. Vidare uppger intervjuade att Agenda 2030 inte på ett tydligt sätt omfattar de behov som verksamheterna styrs av inom ramen för sina uppdrag. Vilket är anledningen till att intervjuade anser att speciallagstiftning som ändras löpande är mer verksam för kommunens hållbarhetsarbete. Med bakgrund mot kärnuppdragen framkommer moment med bäring på Agenda 2030, en uttalad koppling mellan underlagen och Agenda 2030 framgår inte.

Hållbarhetspolicy

Kommunfullmäktige antog 2016-12-13 styrdokumentet *Policy för hållbarhet utveckling* som bland annat avsåg resurshushållning genom hänsyn till vilka resurser som tas i anspråk och minska användningen av naturresurserna och förebygga både tänkbara och möjliga skador och försämringar för människors hälsa eller miljön.

Vidare antog kommunfullmäktige 2018-05-11 styrdokumentet *Policy för social hållbarhet* som bland annat avsåg ungas utbildning, uppväxt och välbefinnande samt kommunens arbete med att värna och främja en differentierad arbetsmarknad, med

Östhammars kommun

Granskning av kommunens arbete för hållbar utveckling

2024-06-11

möjlighet för såväl stora som små företag att etablera sig som attraktiva arbetsgivare och arbetsplatser.

Kommunfullmäktige beslutade 2023-04-25 att upphäva ovan nämnda styrdokument. Anledningen till upphävande av Policy för social hållbarhet anges vara att delar av policyn beaktas i lagstiftning och andra styrande dokument inom kommunen. Beslutet specificerar inte vilka styrande dokument och lagar som vidare ämnar beaktas med hänsyn till området. Vidare anges att delar som eventuellt saknas med fördel kan skrivas in i andra dokument. Huruvida andra dokument revideras i enlighet med beslutet framkommer inte inom ramen för granskningen.

Policy för hållbar utveckling upphävdes med anledning av att policyn tog sin utgångspunkt i att visa vägen fram till 2020, vilket gjorde dokumentet inaktuellt sedan tre år tillbaka vid beslut om upphävande. Uppdaterad policy har senare inte antagits.

Av protokollgenomgång framgår att kommunfullmäktige upphävde *Policy för strategi för integration* vid sammanträde 2023-11-07. Enligt protokoll är dokumentet framtaget 2017–2018 och refererar såväl till kommunens dåvarande vision samt till ytterligare styrande dokument på nationell och regional nivå. Dokumentets struktur bygger på den värdegrund som den nuvarande majoriteten inte antagit. Policyn upphävdes med anledning av att dokumentet var daterat och saknade förankring i den nuvarande majoriteten och utan verkan i organisationen. Om det tas fram ett nytt styrande dokument bör det vara tydligare, kopplat till rapportering samt en tydlig bild av vad som ska uppnås. Detta är inget arbete som fastställts.

Färdplan för ett hållbart län

Färdplan för ett hållbart län syftar till att få framdrift och samarbeta i gemensamt utvalda miljöfrågor särskilt viktiga för Uppsala län. Planen består av fyra delprogram som aktualiseras inom olika tidsperioder. Nedan följer de fyra delprogrammen samt aktualiseringsperiod:

- Klimat och energi 2019–2022
- Ekosystem och biologisk mångfald 2020–2023
- Vatten 2021–2024
- Samhällsutveckling 2022–2025

Inom ramen för arbetet återfinns 73 hållbarhetslöften. Delprogrammen i färdplanen förtydligas med frivilliga avsiktsförklaringar, s.k. hållbarhetslöften. Östhammars kommun har tidigare tecknat hållbarhetslöften kopplade till delprogrammen *Klimat och energi*, *Ekosystem och biologisk mångfald* samt *Vatten*.

Av protokollgenomgång framkommer att kommunfullmäktige 2023-11-07 beslutade att avstå att teckna hållbarhetslöften för delprogrammet kopplat till *Samhällsutveckling*, vidare beslutade fullmäktige att inte uppdatera delprogrammen kopplat till *Klimat och energi*. Vidare beslutade fullmäktige att inte fortsätta uppföljningen av de sammanlagt 73 hållbarhetslöften som tidigare avgivits.

Energiplan

Östhammars kommun

Granskning av kommunens arbete för hållbar utveckling

2024-06-11

Kommunfullmäktige antog 2003-08-26 *Energiplan för Östhammars kommun*. Energiplanen utgår från vid granskningstillfället inaktuella styrande dokument, exempelvis Agenda 21² samt vedledningspolicy³. Planen anges kopplas till prioriterade projekt inom kommunen.

Av protokollgenomgång framgår att kommunstyrelsens tekniska utskott beslutat att uppdra tekniska förvaltningen att redovisa förslag till ny energiplan till tekniska senast 15 november 2022, för vidare beslut i kommunfullmäktige. Vid granskningstillfället är detta arbete inte färdigställt. Av intervjuade framgår att arbetet saknar underlag och utvecklade arbetsprocesser. Vidare saknas utvärdering och uppföljning av tidigare antagen plan.

Bedömning

I Östhammars kommun har kommunfullmäktige beslutat om att upphäva samtliga hållbarhetslöften då man bedömt dessa som mindre effektiva att styra och leda hållbarhetsarbetet på. Vid granskningstillfället saknas planer eller processer på att utveckla nya sådana. Kommunfullmäktige har även beslutat om att avstå fortsätta arbetet kring delprogram kopplade till Färdplan för ett hållbart län, såväl som uppföljning av de hållbarhetslöften som planen avser.

Kommunstyrelsen och nämnderna har antagit ett antal mål och aktiviteter för verksamhetsåret 2024. Inom ramen för dessa återfinns mål med bäring på vissa av de områden som Agenda 2030 berör. Emellertid saknas en tydlig koppling till Agenda 2030. Arbetet med Agenda 2030 framgår således inte av nämndernas och kommunstyrelsens internbudgetar/verksamhetsplaner.

Vidare har kommunfullmäktige antagit energiplan för kommunen. Energiplanen antogs 2003 och kopplas till inaktuella underlag på kommunen. Vi ser positivt på att kommunstyrelsens tekniska utskott beslutat uppdra tekniska förvaltningen att redovisa förslag till ny energiplan. Detta arbete ska enligt protokoll ha varit färdigställt 2022. Vid granskningstillfället saknas emellertid uppdaterad energiplan eller utkast på sådan. Vidare återfinns inte underlag eller arbetsprocesser kopplade till uppdateringen av energiplanen samt utvärdering och uppföljning av tidigare antagen plan. Det är av vikt att uppdaterad energiplan utarbetas och antas till följd av dess vikt i kommunens hållbarhetsutveckling och de uppdrag som verksamheterna ska beakta i sitt arbete både strategiskt och operativt.

Verksamhetens hållbarhetsarbete är inte samlat inom kommunen på så vis att det utgör ett konkret styrmedel. Arbetet vad gäller Agenda 2030 är därmed inte organiserat på ett sätt utifrån vilket det är möjligt att skapa uppdrag, följa upp eller styra verksamheten. Uppdrag och aktiviteter med bäring på Agenda 2030 genomförs i enskilda projekt och utgör därmed inte en riktning för Östhammars kommuns hållbarhetsutveckling.

² Antaget 1997

³ Antaget 2000

Östhammars kommun
Granskning av kommunens arbete för hållbar utveckling

2024-06-11

3.3 Strategiskt och operativt arbete

I Östhammars kommun genomförs det strategiska och operativa arbetet med att minska utsläppen från transportsektorn, förnybar elproduktion och effektivare energianvändning utifrån samarbeten och partnerskap. Av intervju framgår att kommunen ingått i partnerskap i syfte att arbeta för att stärka den långsiktiga kompetensförsörjningen och utvecklingen av Norduppland. Partnerskapet anges innefattas av följande aktörer:

- Östhammars kommun
- Tierps kommun
- Region Uppsala
- Stockholms Handelskammare i Uppsala län
- STUNS (Stiftelsen för samverkan mellan universiteten i Uppsala, näringsliv och samhälle)
- Privata näringslivsaktörer inom regionen, exempelvis Forsmarks kärnkraftverk

Vid intervju framgår vidare att partnerskapet ämnar leda till grön tillväxt utifrån kompetenshöjande insatser. Underlag med bäring på arbetet har inte redovisats inom ramen för granskningen. Kommunen är även, via Region Uppsala, medlemmar i nätverket Biogas Öst. Nätverket är ett storregionalt nätverk som arbetar för att främja utvecklingen av biogas inom Uppsala, Västmanlands, Södermanlands, Örebro, Stockholms och Östergötlands län. Biogas Öst har som långsiktigt mål att minst 10 procent av drivmedel utgörs av biogas 2030. Av intervjuade framgår att underlag med bäring på nätverket och dess inverkan på kommunens hållbarhetsarbete inte utvecklats. Detta anges i huvudsak bero på att kommunens medlemskap sker via regionen som ansvarar för aktiviteter. Intervjuade anger att partnerskap kring förnybar elproduktion och effektivare energianvändning ämnar fortsätta vara det huvudsakliga sättet för kommunen att driva frågan på.

Av intervjuade framgår att det operativa arbetet kring transporter, förnybar elproduktion och effektivare energianvändning tidigare bland annat drevs av energi- och klimatstrateg. Funktionen anges inte finnas kvar på kommunen, vidare framgår att tillsättning av tjänsten inte är aktuell vid granskningstillfället. Det operativa arbetet har även omfattat utbyte av kommunens bensin- och dieseldrivna fordon till eldrivna fordon, arbetet bedrivs emellertid inte vid granskningstillfället på grund av begränsad laddinfrastruktur.

I förhållande till nämnda insatser och partnerskap återfinns inte ett utarbetat uppföljningsarbete inom ramen för denna granskning. Uppföljningen av kommunens samverkanskoalitioner genomförs via det löpande partnerskapet men förhåller sig inte till utarbetade rutiner eller riktlinjer. Även uppföljningen vad gäller det operativa arbetet saknar utarbetade rutiner och riktlinjer.

Östhammars kommun

Granskning av kommunens arbete för hållbar utveckling

2024-06-11

Bedömning

I Östhammars kommun genomförs det strategiska arbetet med att minska utsläppen från transportsektorn, förnybar elproduktion och effektivare energianvändning utifrån samarbeten och partnerskap. Det strategiska arbetet återfinns således via samverkan med externa parter men omfattas inte av nedtecknade underlag eller insatser riktade mot den kommunala verksamheten.

Det operativa arbetet drivs i likhet med det strategiska i huvudsak utifrån samverkansinsatser. Vi noterar att kommunen har haft energi- och klimatstrateg som bland annat arbetat operativt men att funktionen inte finns kvar på kommunen. Vidare noterar vi att ett arbete med att tillsätta denna inte har varit aktuell inom ramen för genomförd granskning. Vi ser positivt på kommunens samverkan kring hållbarhetsarbetet och dess fortlöpande. Det återfinns emellertid inte formaliserade arbetsrutiner eller ett utarbetat uppföljningsarbete med bäring på ovan nämnda partnerskap. Uppföljningen genomförs löpande via samverkansinsatserna men förhåller sig inte till utarbetade rutiner eller riktlinjer. Inom den kommunala verksamheten återfinns ett arbete med transporter, förnybar elproduktion och effektivare energianvändning. Arbetet är emellertid inte förankrat på övergripande nivå och utgör därmed inte en del av det kommunala styret eller ledningsstrukturen. Det strategiska och operativa arbetet kring området genomförs idag därför via punktinsatser men saknar förankring i en samlad strategi och ett övergripande strategiskt arbete.

Östhammars kommun

Granskning av kommunens arbete för hållbar utveckling

2024-06-11

Samlad bedömning och rekommendationer

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen och nämnderna lever upp till kommunens hållbarhetsprogram samt genomlysna det strategiska och operativa arbetet med energi- och klimatfrågor i kommunen.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen och nämnderna inte har ett ändamålsenligt utformat arbete för hållbar utveckling.

I Östhammars kommun saknas en tydlig roll- och ansvarsfördelning av arbetet med Agenda 2030 mellan kommunstyrelse och nämnder. Vidare återfinns inte hållbarhetslöften eller andra riktlinjer med bäring på kommunens hållbarhetsarbete. Kommunen ingår i ett antal samverkansforum kopplade till hållbarhetsområdet och Agenda 2030, vilket vi ser positivt på.

För att hållbarhet ska kunna utgöra politiskt styrverktyg och verka på ett övergripande sammanhållande plan behöver det samordnas och samredovisas kopplat till målsättningar. Något som vi bedömer Östhammars kommun har behov av att genomföra i syfte att möta dagens behov och kommande krav både lokalt och globalt. Hållbarhetsarbetet bör vara integrerat i den generella redovisningen av nämndernas arbete för att utgöra styrning och riktning för en hållbar utveckling.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen och nämnderna att:

- Utveckla en tydlig roll- och ansvarsfördelning av arbetet med Agenda 2030 mellan kommunstyrelsen och nämnder.
- Utvärdera behov av att skapa politisk prioritering och struktur för målsättningar.
- Förankra uppföljning av befintliga mål med Agenda 2030 och redovisa dessa i gemensamt system för uppdrag, aktiviteter och åtgärder.
- Säkerställ konkretiserade och uppföljningsbara mål utifrån Agenda 2030.
- Säkerställ genomförande av uppdaterad energiplan i enlighet med det uppdrag som överlämnats från kommunstyrelsen till det tekniska utskottet.
- Förankra det strategiska samverkansarbetet med kommunens interna arbete.
- Säkerställ strukturering av det strategiska arbetet för interna uppdrag och aktiviteter kopplat till berörda verksamheter.

Östhammars kommun

Granskning av kommunens arbete för hållbar utveckling

2024-06-11

- Utveckla formaliserade och konkretiserade rutiner kopplade till det operativa arbetet.
- Säkerställ rutiner och riktlinjer för uppföljning av det operativa arbetet.
- Se över tillsättning av ny energi- och klimatstrateg.

Östhammars kommun
Granskning av kommunens arbete för hållbar utveckling

2024-06-11

Datum som ovan

KPMG AB

Anders Petersson
Certifierad kommunal yrkesrevisor
och uppdragsansvarig

Åsa Rönmark Jakobsson
Verksamhetsrevisor

Nadia Ismael
Verksamhetsrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Granskning av informationssäkerhet

Rapport

Östhammars kommun

KPMG AB

2024-05-15

Antal sidor: 17

Antal bilagor: 1

Östhammars kommun
Granskning av informationssäkerhet

2024-05-15

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
2	Bakgrund	3
2.1	Syfte	3
2.2	Avgränsning	3
2.3	Revisionskriterier	4
2.4	Ansvarig nämnd/styrelse	4
2.5	Metod	4
3	Resultat av granskningen	5
3.1	Ledningssystem för informationssäkerhet	5
3.2	Säkerhetskultur	9
3.3	Riskbedömning	10
3.4	Förmåga att upptäcka och hantera incidenter	12
3.5	Uppföljning och återrapportering	13
4	Slutsats och rekommendationer	14
5	Bilagor	16
5.1	Bilaga 1 – MSB:s metodstöd för systematiskt informationssäkerhetsarbete	16

Östhammars kommun
Granskning av informationssäkerhet

2024-05-15

1 Sammanfattning

KPMG har av Östhammars kommuns förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att genomföra en granskning av kommunstyrelsens styrning och uppföljning av informationssäkerhetsarbetet. Granskningen har syftat till att bedöma om kommunstyrelsen tillsett att ett systematiskt informationssäkerhetsarbete bedrivs.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen i allt väsentligt har tillsett att ett systematiskt informationssäkerhetsarbete bedrivs.

Kommunen befinner sig i nuläget i ett arbete med att se över aktuella styrande dokument, bland annat avseende informationssäkerhet. Som ett resultat av detta ser vi att ett antal dokument revideras vid tid för granskningen. Kommunstyrelsen bedriver en aktiv styrning av informationssäkerhetsarbetet och håller sig uppdaterad om dess framdrift. Därtill ser vi även att kompetenshöjande insatser genomförs i kommunen. Detta för att medvetandegöra medarbetare och chefer om deras roll i informationssäkerhetsarbetet. Vi ser dock att förtroendevalda kan genomföra sådana utbildningar i högre utsträckning. Detta då samtliga som verkar i kommunens verksamheter bör ha en grundläggande insikt i informationssäkerhet.

Kommunen bedriver ett aktivt arbete med riskanalys och informationsklassning, vilket bidrar till att informationstillgångar kan skyddas i proportion till sitt värde. Kommunen har genom It-centrum även ett antal tekniska skydd implementerade och samverkar för att säkerställa att det tekniska skyddet är tillräckligt. Vid tid för granskningen revideras aktuella rutiner för incidenthantering.

Vi ser att uppföljningen till kommunledningen vid tid för granskningen inte är tillräckligt systematisk. Detta då det saknas en etablerad, regelbunden avrapportering till ledningen. Det är av stor betydelse att ledningen erhåller tillräcklig rapportering om informationssäkerhetsarbetet för att kunna fatta beslut med bäring på informationssäkerhetsarbetet.

Östhammars kommun
Granskning av informationssäkerhet

2024-05-15

I det följande redovisas våra bedömningar och rekommendationer kopplat till revisionsfrågorna.

Revisionsfråga	Bedömning: Delvis	Rekommendationer
Finns aktuella styrande dokument som tydliggör ansvar, vilka krav som ställs och hur arbetet ska bedrivas?	Vi bedömer att kommunstyrelsen delvis har tillsett aktuella styrande dokument. Detta då ett flertal av de styrande dokumenten revideras vid tid för granskningen.	- Säkerställ att revidering av styrande dokument genomförs utifrån behov samt att eventuella ändringar kommuniceras i kommunen
Revisionsfråga	Bedömning: Ja	Rekommendationer
Finns en ändamålsenlig organisation för informationssäkerhetsarbetet?	Vi bedömer att det finns en ändamålsenlig organisation för informationssäkerhetsarbetet. Detta då roller och funktioner inom informationssäkerhetsarbetet finns etablerade.	-
Revisionsfråga	Bedömning: Ja	Rekommendationer
Finns beslutade informationssäkerhetsmål med tillhörande handlingsplaner?	Vi bedömer att det finns beslutade informationssäkerhetsmål genom av förvaltningen framtagen förvaltningsplan. Vi anser vidare att kommunstyrelsen bör anta förvaltningsplanen.	- Anta upprättad förvaltningsplan för informationssäkerhetsarbetet
Revisionsfråga	Bedömning: I allt väsentligt	Rekommendationer
Har styrelsen tillsett att det finns en tillräcklig säkerhetskultur?	Vi bedömer att kommunstyrelsen tillsett en tillräcklig säkerhetskultur, dels genom krav i styrdokument, dels genom kompetenshöjande insatser. Vi bedömer vidare att det är av vikt att förtroendevalda inkluderas i kompetenshöjande insatser såsom utbildningar.	- Säkerställa att förtroendevalda inkluderas i informationssäkerhetsutbildningar.
Revisionsfråga	Bedömning: Delvis	Rekommendationer
Har säkerhetsåtgärder vidtagits som ett resultat av riskbedömningar?	Vi bedömer att säkerhetsåtgärder delvis vidtas i samband med riskbedömning. Vi noterar dock att upprättade lokala handlingsplaner skiljer sig åt mellan verksamheter.	- Tillse en enhetlig utformning på lokala handlingsplaner - Tillse att riskanalys och informationsklassning genomförs vid nyanskaffning av system
Revisionsfråga	Bedömning: Ja	Rekommendationer
Finns en tillräcklig förmåga att upptäcka och hantera kritiska it-säkerhetshändelser?	Vi bedömer att det finns en tillräcklig förmåga att upptäcka och hantera kritiska it-säkerhetshändelser genom flera olika tekniska lösningar.	-
Revisionsfråga	Bedömning: Nej	Rekommendationer
Finns en tillräcklig uppföljning och återrapportering av kommunens informationssäkerhetsarbete?	Vi bedömer att det i nuläget saknas en tillräcklig uppföljning och återrapportering av arbetet.	- Tillse en systematisk och strukturerad återrapportering av informationssäkerhetsarbetet

Östhammars kommun
Granskning av informationssäkerhet

2024-05-15

2 Bakgrund

KPMG har av Östhammars kommuns förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att genomföra en granskning av kommunstyrelsens styrning och uppföljning av informationssäkerhetsarbetet. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Organisationer i offentlig sektor hanterar ovärderliga informationstillgångar och blir alltmer beroende av sina informationssystem. Ny teknik innebär nya möjligheter men introducerar även nya risker som ställer krav på ett balanserat risktagande och ett väl fungerande säkerhetsarbete.

Informationssäkerhet innebär att all skyddsvärd information ska vara tillgänglig, konfidentiell, riktig och spårbar. Den digitala transformationen innebär att det har skapats ett beroende av kontinuerligt fungerande informations- och kommunikationsteknik. Brister i informationshanteringen och säkerhetsarbetet kan få allvarliga konsekvenser, till exempel att integritetskänslig information sprids eller att verksamhetskritiska processer stoppas. Detta kan leda till både ekonomisk skada och förtroendeskada för kommunen. Det är således väsentligt att kommunen bedriver ett systematiskt och ändamålsenligt informationssäkerhetsarbete.

Med anledning av ovanstående drar kommunens revisorer slutsatsen i sin riskanalys, att arbetet med informationssäkerheten behöver granskas.

2.1 Syfte

Granskningen har syftat till att bedöma om kommunstyrelsen tillsett att ett systematiskt informationssäkerhetsarbete bedrivs.

Granskningen besvarar följande revisionsfrågor:

- Finns aktuella styrande dokument som tydliggör ansvar, vilka krav som ställs och hur arbetet ska bedrivas?
- Finns en ändamålsenlig organisation för informationssäkerhetsarbetet?
- Finns beslutade informationssäkerhetsmål med tillhörande handlingsplaner?
- Har styrelsen tillsett att det finns en tillräcklig säkerhetskultur?
- Har säkerhetsåtgärder vidtagits som ett resultat av riskbedömningar?
- Finns en tillräcklig förmåga att upptäcka och hantera kritiska it-säkerhetshändelser?
- Finns en tillräcklig uppföljning och återrapportering av kommunens informationssäkerhetsarbete?

2.2 Avgränsning

Granskningen har haft inriktning till kommunstyrelsens övergripande ansvar för styrning och uppföljning av informationssäkerhet.

Avgränsningen omfattar organisatorisk säkerhet, personalsäkerhet och teknisk säkerhet. Fysisk säkerhet ingår inte i granskningen.

Östhammars kommun
Granskning av informationssäkerhet

2024-05-15

2.3 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller:

- Kommunallagens 6 kap. 6 §
- Tillämpbara interna regelverk, policyer och beslut
- MSB:s rekommendationer avseende Ledningssystem för informationssäkerhet
- Lag (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster där detta är tillämbart

2.4 Ansvarig nämnd/styrelse

Granskningen avser kommunstyrelsen.

2.5 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier av följande dokument:

- Informationssäkerhetspolicy
- Riktlinjer för informationssäkerhet
- Förvaltningsplan informationssäkerhet 2024–2025
- Internkontrollplan 2024
- Mall för incidentrapportering
- Ett urval risk- och sårbarhetsanalyser
- Ett urval av genomförda informationsklassningar
- Underlag som beskriver genomförda utbildningsinsatser

Som komplement till dokumentstudier har intervjuer genomförts med följande funktioner:

- Kommunstyrelsens ordförande
- Kommundirektör
- Informationssäkerhetssamordnare
- It-ansvarig

Samtliga medverkande har getts möjlighet att faktakontrollera rapporten.

Östhammars kommun
Granskning av informationssäkerhet

2024-05-15

3 Resultat av granskningen

3.1 Ledningssystem för informationssäkerhet

3.1.1 Styrande dokument

Av 2023 års budget framgår att kommunstyrelsen uppdragits att revidera kommunens styrande dokument.¹ I 2024 års budget fick kommunstyrelsen även i uppdrag att införa ett effektivt och tydligt ledningssystem, där styrande dokument ingår som en komponent.² Utifrån nämnda uppdrag har kommunstyrelsens ordförande uppdragit kommundirektören att bland annat se över policy och riktlinjer för informationssäkerhet. Av intervjuer framgår att det bedrivs ett aktivt arbete med aktualitetsprövning av styrande dokument med bäring på informationssäkerhetsarbetet där representanter från kommunstyrelsen involveras.

Kommunens policy för informationssäkerhet beskriver övergripande kommunens viljeriktning med informationssäkerhetsarbetet.³ Av policyn anges att information ska ses som en av kommunens viktigaste resurser och att användning, administration, förvaltning och utveckling ska ske på ett säkert sätt.

Kommunens övergripande målsättning med informationssäkerhetsarbetet är att användning, administration, förvaltning och utveckling ska ske på ett sådant sätt att nödvändig nivå på sekretess, riktighet, tillgänglighet och spårbarhet uppnås. Information i kommunen ska skyddas utifrån principerna riktighet, tillgänglighet, konfidentialitet och spårbarhet.⁴

Policyn anger bland annat att organisationen ska säkerställa att system och tjänster kan administreras och hanteras på ett sådant sätt att de bidrar till att stödja avsedd verksamhet och uppfylla policyns mål.

Intervjuade anger att Östhammars kommun har identifierat verksamhet som samhällskritisk och samhällsviktig och att detta har anmälts till berörda tillsynsmyndigheter. Det innebär i sin tur att delar av kommunens verksamhet omfattas av lag (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster. Av de styrande dokument som vi tagit del av saknas det tydliggörande angående detta.

För att konkretisera informationssäkerhetspolicyn har kommunen tagit fram riktlinjer för informationssäkerhet.⁵ Syftet med riktlinjerna är att bidra till att skydda kommunens verksamhet mot avbrott och minimera risken för att information används på ett felaktigt sätt.

Riktlinjerna beskriver vidare bland annat hantering av lagringsmedia, åtkomsthantering, kommunikationssäkerhet, leverantörsrelationer samt fysisk och miljörelaterad säkerhet.

¹ KF 2023-02-14 § 11.

² KF 2023-06-13 § 75.

³ KF, 2021-11-09 § 149.

⁴ Dessa fyra principer är vanliga inom informationssäkerhetsarbete och innebär att information ska vara korrekt, åtkomlig för behöriga och att ändringar i informationstillgångar ska kunna spåras till användare.

⁵ KF, 2021-11-09 § 149.

Östhammars kommun
Granskning av informationssäkerhet

2024-05-15

3.1.2 Roller och ansvar

I riktlinjerna beskrivs roll- och ansvarsfördelningen inom informationssäkerhetsarbetet på en övergripande nivå. Kommunstyrelsen har det yttersta ansvaret för informationssäkerhetsarbetet, medan säkerhetsskyddschef och beredskapssamordnare är strategiskt ansvariga gällande ledning, utveckling och samordning.

Därutöver ska kommundirektören tillse att informationssäkerhetsarbetet bedrivs så effektivt som möjligt. Säkerhetsskyddschefen, eller av denne utpekad medarbetare, ska vara operativt ansvarig i det löpande informationssäkerhetsarbetet. I kommunen finns en informationssäkerhetssamordnare som innehar rollen på 50 % av sin anställning. Funktionen informationssäkerhetssamordnare beskrivs i kommunens förvaltningsplan för informationssäkerhet.⁶

Riktlinjerna tydliggör att informationssäkerhetsansvaret är en del av ordinarie verksamhetsansvar. Detta innebär att ansvar för informationstillgångar, om inte annat anges, ingår i linjeansvaret. I ansvaret ingår att regelbundet genomföra och dokumentera riskanalys för verksamhetens informationstillgångar. Respektive chef ansvarar enligt riktlinjerna för att det finns tillräckliga rutiner för att medarbetare kan efterleva aktuella regler för informationssäkerheten, samtidigt som varje medarbetare är ansvarig för att hålla sig själv uppdaterad om aktuella regler och följa dessa.

Respektive förvaltningschef ansvarar därtill för att informations- och systemägare utses i de egna verksamheterna. Utpekade systemägare är ansvariga för data i system och applikationer och avgör vilken information som får hanteras och av vem. Systemägare ska även tillse att aktuella system eller applikationer uppfyller dels kommunens informationssäkerhetskrav och legala krav.

Intervjupersoner lyfter att det i kommunens kontor till stora delar saknas lokalt utsedda personalresurser som kan stödja i informationssäkerhetsarbetet och att det finns behov av detta för att informationssäkerhetsarbetet fullt ut ska kunna vara systematiskt.

I kommunen finns även ett informationssäkerhetsteam, vilket beskrivs i kommunens förvaltningsplan för informationssäkerhet. I teamet ingår 13 olika funktioner, däribland säkerhetsskyddschef, informationssäkerhetssamordnare samt representanter från It-centrum. Teamet träffas varannan vecka där medlemmarna deltar utifrån de möten som är relevanta för dem. Därtill kan andra expertkunskaper bjudas in till mötet. Utöver detta ska informationssäkerhets- och dataskyddssamordnare även se över möjligheten att etablera ett internt nätverk med kontaktpersoner från kontoren.⁷

3.1.3 It-centrum

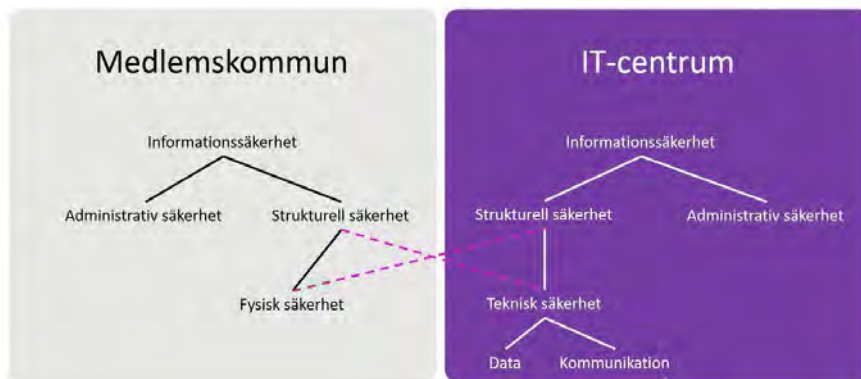
Kommunen ingår som del i en gemensam nämnd för it där it-verksamhet bedrivs inom It-centrum. Nämnden ansvarar för följande kommuners it: Heby, Älvkarleby, Knivsta, Tierp och Östhammar.

⁶ Förvaltningsplan för informationssäkerhet version 4.0, reviderad 2024-01-08 av informationssäkerhetssamordnare.

⁷ Östhammars kommuns organisation är indelad i en förvaltning och sju kontor – samhällsbyggnadskontoret, kultur- och fritidskontoret, näringslivskontoret, kommunledningskontoret, tekniska kontoret, omsorgskontoret och barn- och utbildningskontoret.

2024-05-15

Bilden nedan presenterar förhållandet mellan It-centrum och medlemskommunerna inom informationssäkerhetsarbetet.

It-centrums förvaltning ansvarar för övergripande strategiska och taktiska frågor samt it-operativa insatser för kommunerna. It-centrum har även ett ansvar att stödja samordningen av verksamhetsutvecklingsinsatser som är it-relaterade.

3.1.4 Informationssäkerhetsmål och handlingsplan

Som tidigare nämnts har kommunledningen tagit fram en förvaltningsplan för informationssäkerhet som avser åren 2024–2025. Av förvaltningsplanen framgår bland annat mål med informationssäkerhetsarbetet inklusive vägledande principer och fokusområden. Det går exempelvis att utläsa att kommunens informationssäkerhetsarbete ska utgå från standard för informationssäkerhet, ISO/IEC 27001.⁸

Förvaltningsplanen innehåller även vägledande principer och fokusområden. Därtill framgår bland annat information utifrån aktuell omvärldsbevakning och prioriterade aktiviteter. Exempel på aktiviteter för 2024 är att säkerställa aktualitet i bedömningar och klassificeringar, följa upp risker och åtgärdsplaner, tipsa medarbetare om relevanta utbildningar samt att ge input till kommunikationsenhetens kriskommunikationsplan utifrån informationssäkerhet.

Av intervjuer framgår att handlingsplanen ännu inte har kommunicerats till kommunstyrelsen, då arbetet med den fortfarande pågår. Intervjupersoner uppger dock att kommunstyrelsen ska få en förenklad rapportering av arbetet längre fram. Detta då arbetet ännu är i en tidig fas.

⁸ Internationell standard för ledningssystem för informationssäkerhet.

Östhammars kommun
Granskning av informationssäkerhet

2024-05-15

3.1.5 Bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen delvis har tillsett aktuella styrande dokument, för att tydliggöra ansvar och kravställning samt hur informationssäkerhetsarbetet övergripande ska bedrivas.

Vi baserar vår bedömning på att det finns styrande dokument för informationssäkerhetsarbetet. Däremot är de inte aktualiserade utifrån de lagkrav som leverantör av samhällsviktig verksamhet innebär. Vi bedömer att det som framgår av förvaltningsplanen angående att arbetet ska utgå från en standard även bör framgå i informationssäkerhetspolicyn. Vi gör även bedömningen att översyn av styrdokument och ledningssystem är angelägen utifrån denna bakgrund.

Vi bedömer att kommunen i allt väsentligt har en ändamålsenlig organisation för informationssäkerhetsarbetet.

Bedömningen grundas i att det finns en informationssäkerhetssamordnare samt andra utsedda funktioner placerade centralt i kommunen som har i uppdrag att arbeta med informationssäkerhetsarbetet. Vi bedömer att funktionernas roller och ansvar i arbetet bör tydliggöras i ett styrande dokument, utöver förvaltningsplanen. I syfte att säkerställa ett systematiskt informationssäkerhetsarbete inom samtliga verksamheter vill vi lyfta vikten av att funktioner utses på kontoren, som innehar ansvaret att driva det lokala informationssäkerhetsarbetet framåt.

Vi bedömer att kommunen har aktuella mål och handlingsplan i form av förvaltningsplan kopplat till informationssäkerhetsarbetet.

Förvaltningen har tagit fram en handlingsplan genom förvaltningsplan för informationssäkerhetsarbetet där mål för arbetet framgår. Vår bedömning är att förvaltningsplanen bör antas av kommunstyrelsen som en del i sin styrning. Vi anser även att den organisationsbeskrivning som finns i planen bör finnas beskriven i ett styrdokument, exempelvis riktlinjer för informationssäkerhet.

Östhammars kommun
Granskning av informationssäkerhet

2024-05-15

3.2 Säkerhetskultur

Kommunens riktlinjer för informationssäkerhet anger att de som arbetar med informationssäkerhetsarbetet löpande ska omvärldsbevaka, genomföra riskanalyser och tillse att de besitter en tillräcklig kunskap för att kunna agera, förebygga och hantera risker i den dagliga verksamheten.

Förvaltningschef för It-centrum uppger att det geopolitiska läget har gjort att informationssäkerhet blivit en vanlig dialog i det vardagliga arbetet.

3.2.1 Kompetenshöjande insatser

För att säkerställa en tillräcklig kännedom om informationssäkerhet bland kommunens medarbetare har ett antal kompetenshöjande insatser genomförts. Under 2024 har kommunen exempelvis en pågående digital utbildning i säkerhetsmedvetenhet. Utbildningen är obligatorisk för chefer och medarbetare, men erbjuds även förtroendevalda. Utbildningen är inte obligatorisk för förtroendevalda och intervjupersoner uppger att deltagandet därmed är lägre. Därtill har kommunens medarbetare som arbetar med informationssäkerhet genomgått en heldagsutbildning inom informationssäkerhet.

För anställda som hanterar känslig och sekretessbelagd information genomförs även en grundläggande säkerhetsskyddsutbildning.

Intervjupersoner bekräftar att utbildningar genomförs i nuläget, både för förtroendevalda och medarbetare samt chefer. Av intervjuerna framgår att deltagande i och resultat av utbildningarna vid tid för granskningen inte följts upp då insatserna är pågående. Intervjupersoner menar dock att kommunen har verktyg för uppföljning och att det kommer genomföras då fler genomfört utbildningarna. Vidare framgår att det inte är helt tydligt kring om förtroendevalda kommer genomföra utbildningarna i lika hög utsträckning som tjänstepersonerna.

3.2.2 Bedömning

Vår bedömning är att styrelsen i allt väsentligt tillsett att det finns en tillräcklig säkerhetskultur, dels genom krav i styrande dokument, dels genom genomförande av kompetenshöjande insatser.

Eftersom hotmiljöerna är föränderliga är det av stor vikt att arbetet med stärkande av säkerhetskulturen sker kontinuerligt och anpassas utifrån nuvarande hotbild. Vi noterar att utbildningarna vid tid för granskningen inte följts upp, men ser samtidigt att detta beror på att de nyligen initierats. Därtill ser vi att kommunen har verktyg för genomförande av uppföljning av deltagande och resultat. Utifrån detta är vår bedömning att kommunstyrelsen bör säkerställa att uppföljning av resultat och deltagande genomförs i syfte att eventuellt komplettera utbildningarna med andra insatser, såsom tester.

Vi bedömer även att det är av vikt att förtroendevalda deltar i kompetenshöjande insatser. Detta då samtliga som verkar i kommunens verksamheter bör ha en grundläggande förståelse för informationssäkerhet.

Östhammars kommun
Granskning av informationssäkerhet

2024-05-15

3.3 Riskbedömning

Kommunens riktlinjer för informationssäkerhet anger att omvärldsbevakning och intressentanalyser ska genomföras löpande inom ramen för informations-säkerhetsarbetet. Detta för att synliggöra sårbarheter och kartlägga beroenden. Därtill ska kartläggning av informationstillgångar genomföras.

Vidare går att utläsa av riktlinjerna att risk- och sårbarhetsanalyser samt lokala handlingsplaner ska tas fram och förvaltas inom ramen för informations-säkerhetsarbetet.

Riktlinjerna beskriver även hur informationstillgångar ska klassificeras. Detta baseras på fyra olika konsekvensnivåer om informationen skulle röjas eller göras otillgänglig:

- allvarlig skada;
- betydande skada;
- måttlig skada;
- ingen/försumbar skada.

Riktlinjerna vägleder hur informationsvärde ska bedömas i samband med genomförande av klassificering – den funktion och betydelse informationen har för verksamheten samt de konsekvenser verksamheten får lida om informationen röjs eller görs otillgänglig. Klassificering görs utifrån ovannämnda aspekter avseende riktighet, konfidentialitet, tillgänglighet och spårbarhet.

Handlingsplanerna ska innehålla aktuella prioriteringar och initiativ som genomförs avseende informationssäkerhet innevarande år över en treårsperiod. Planen ska årligen ses över och uppdateras vid behov utifrån eventuella tillkomna risker. Riskbedömningar ska enligt riktlinjerna genomföras i alla verksamheter och inkludera digitala system och applikationer.

Av förvaltningsplanen framgår att det under 2021 pågick ett projekt som lade grunden för ett kommungemensamt informationssäkerhetsarbete. I samband med detta skedde en genomgång av den information som hanteras i kommunens verksamhetssystem. Genomgången resulterade bland annat i klassificeringsbedömningar.

Kommunen har därtill genomfört riskanalyser på ett kommunövergripande plan som omfattar dels tekniskt perspektiv, dels administrativt perspektiv. Kopplat till riskanalyserna finns upprättade åtgärdsplaner utifrån identifierat behov. För åtgärdsplanen med tekniskt perspektiv har vi även tagit del av en uppföljning. Åtgärdsplanen med administrativt perspektiv är upprättad under 2021 och vi har i granskningen inte tagit del av någon uppföljning.

Av intervjuer framgår att riskanalys och informationsklassning genomförts i en relativt hög utsträckning i kommunen. Samtliga av kommunens system har genomgått en klassning av informationsinnehåll åtminstone en gång, medan ca. 75% av systemen genomgått motsvarande klassning två gånger. Vi har i granskningen tagit del av en förteckning som redogör för it-komponenter tillsammans med klassificeringsbeslut. Som tidigare nämnts framgår av förvaltningsplanen att en prioriterad aktivitet för 2024 är att säkerställa aktualitet i bedömningar och klassificeringar samt att risker och åtgärdsplaner ska följas upp.

Östhammars kommun
Granskning av informationssäkerhet

2024-05-15

Vi har i granskningen tagit del av lokala handlingsplaner, vilket ska finnas på plats i enlighet med styrande dokument. Handlingsplanerna avser framför allt kontinuitetsplaner och intervjupersoner uppger att arbetet behöver stärkas då det finns skillnader i arbetet mellan de olika kontoren.

Riskanalys och klassning genomförs enligt uppgift inte alltid i samband med nyanskaffning av system.

3.3.1 Säkerhetsåtgärder

I det fall tekniska åtgärdsbehov identifieras i riskbedömningen uppges att det finns ett utarbetat samarbete mellan verksamheterna och It-centrum.

Intervjuade anger att vidtagna åtgärder har utgångspunkt i genomförda klassningar. Då en alltför detaljerad beskrivning av vidtagna åtgärder kan innebära att känsliga uppgifter röjs redogör vi översiktligt för ett urval av säkerhetsåtgärder som It-centrum genomfört:

- Nätverkssegmentering. Segmentering innebär att separera nätverk i syfte att förhindra att ett eventuellt intrång når hela kommunens it-miljö.
- Livscykelhantering – Innebär att föråldrad hård- och mjukvara ersätts kontinuerligt i syfte att inte utgöra en risk för it-miljön. Ansvaret för att bedöma livslängden på it-komponenter ligger på It-centrum.
- Säkerhetskopiering – Ska utföras regelbundet enligt riktlinjer för informationssäkerhet. Återläsning av kopiorna har enligt intervjuade genomförts på uppdrag av kontoren. Utöver detta bedriver It-centrum tillsammans med digitaliseringsstrategiska gruppen en aktivitet avseende återläsning av säkerhetskopior som omfattas av en förstärkt version av backup.

3.3.2 Bedömning

Vi bedömer att säkerhetsåtgärder delvis har vidtagits som ett resultat av riskbedömning.

Bedömningen bygger på att kommunen arbetar aktivt och systematiskt med riskanalyser och informationsklassningar och utifrån resultat upprättat åtgärdsplaner utifrån identifierat behov. Vi bedömer att kommunstyrelsen bör säkerställa att uppföljning av genomförda åtgärder utifrån åtgärdsplanerna genomförs av både de med tekniskt perspektiv och de med administrativt perspektiv. Vi bedömer vidare att det är av stor vikt att riskanalys och klassning regelmässigt genomförs vid anskaffning av nya system, för att minska risken för att ett undermåligt system implementeras.

Vi noterar att det finns en skillnad i upprättade lokala handlingsplaner mellan kommunens kontor. Det är av vikt att kommunstyrelsen tillser en likvärdig förmåga avseende informationssäkerhet över alla kommunens verksamheter.

Östhammars kommun
Granskning av informationssäkerhet

2024-05-15

3.4 Förmåga att upptäcka och hantera incidenter

3.4.1 Övervakning

Av intervjuer framgår att It-centrum har etablerade arbetssätt för att detektera intrång. Dels finns operativ teknik för att kunna identifiera avvikelser på nätverket. Intervjuade uppger att det i kommunen saknas en kommunövergripande SOC-funktion,⁹ men att detta finns inom vissa av kommunens verksamheter genom externa leverantörer. Vidare uppges att det inom kommunen har påbörjats ett utredningsarbete tillsammans med It-centrum i syfte att identifiera nuläges- och behovsanalys för en övergripande SOC-funktion. Intervjupersoner uppger att en SOC-funktion i egen regi kan vara fördelaktigt för kommunen.

Utöver detta är information från incidentrapporteringar en viktig del i arbetet. Exempelvis bevakas incidentrapporter löpande och kan således kopplas mot eventuella intrång eller avbrott.

3.4.2 Incidenthantering

Av kommunens riktlinjer för informationssäkerhet framgår att det alltid ska finnas aktuell information, rutiner och mallar tillgängliga för medarbetare i händelse av en informationssäkerhetsincident. Alla användare, anställda och leverantörer ska medvetandegöras om sin skyldighet att rapportera informationssäkerhetsincidenter. Vidare ska sådana incidenter rapporteras till närmaste chef och kommunens säkerhetsskyddschef/beredskapssamordnare via en funktionsbrevlåda. Det finns en rutin för rapportering av informationssäkerhetsincidenter med en tillhörande mall. Intervjupersoner uppger dock att denna är under omarbetning. Vi har fått ta del av utkast på ett nytt underlag för incidentrapportering.

Incidenter analyseras tillsammans med It-centrum för att identifiera eventuella mönster och trender, i syfte att kunna arbeta förebyggande och undvika liknande incidenter framgent.

Det uppges att allt fler rapporter om inträffade incidenter inkommer till funktionsbrevlådan, vilket tolkas av intervjupersoner att det finns en ökad medvetenhet hos medarbetarna angående vad en incident är och hur den ska rapporteras.

Avseende reserv- och återgångsrutiner finns dessa dokumenterade i viss utsträckning genom en systemförteckning. Vidare uppges att It-centrum arbetar med att utveckla dokumentationen och testningen.

3.4.3 Bedömning

Vi bedömer sammantaget att kommunstyrelsen i allt väsentligt har tillsett att det finns en tillräcklig förmåga att upptäcka och hantera informationssäkerhetsincidenter. Vi baserar vår bedömning på att det finns tekniska lösningar för att upptäcka avvikelser i nätverk och system, men också på det stödjande underlag som finns för incidentrapportering. Vi noterar att kommunen i nuläget reviderar de underlag som finns för att stärka incidentrapporteringen framgent.

⁹ Security Operation Center, en centraliserad enhet för övervakning, analys samt hantering av incidenter.

Östhammars kommun
Granskning av informationssäkerhet

2024-05-15

3.5 Uppföljning och återrapportering

3.5.1 Uppföljning

Av intervjuer framgår att det är tänkt att en årlig uppföljning av informationssäkerhetsarbetet ska implementeras, men att detta ännu inte gjorts i nuläget.

Vid tid för granskningen sker en viss uppföljning genom att de som arbetar operativt med informationssäkerhet har en löpande kontakt med systemägare. I dessa fall följs det upp om systemägare vidtagit åtgärder utifrån de riskanalyser som genomförts tillsammans med informationssäkerhetsmedarbetare.

3.5.2 Ledningens genomgång och annan återrapportering till styrelsen

Kommunens informationssäkerhetspolicy anger att kommunstyrelsen ska hålla sig löpande informerad om informationssäkerhetsarbetets status. Dessa uppföljningar ska presenteras av säkerhetsskyddschef eller informationssäkerhetssamordnare.

En formaliserad och systematisk återrapportering till kommunledning eller kommunstyrelse, såsom ledningens genomgång, har ännu inte etablerats vid tid för granskningen. Intervjupersoner uppger att detta kommer etableras framåt.

På kommunstyrelsens begäran ska exempelvis ett tjänsteutlåtande rörande arbetets framdrift presenteras på sammanträdet i april, enligt uppgift. Därtill uppger intervjupersoner att tjänstemän har en löpande dialog med kommunstyrelsen, som efterfrågar information kring informationssäkerhetsarbetets framdrift.

3.5.3 Bedömning

Vi bedömer att det i nuläget saknas en tillräcklig uppföljning och återrapportering av kommunens informationssäkerhetsarbete.

Detta då det ännu inte finns en etablerad, regelbunden avrapportering till ledningen. Den löpande dialogen som i nuläget finns anser vi inte vara tillräcklig som återrapportering och vi vill lyfta att det är av stor betydelse att ledningen, med regelbundenhet och systematik, erhåller sådan rapportering så att de har bästa möjliga underlag för beslutsfattande med bäring på informationssäkerhetsarbetet.

Östhammars kommun
Granskning av informationssäkerhet

2024-05-15

4 Slutsats och rekommendationer

Utifrån genomförd granskning drar vi den övergripande slutsatsen att kommunstyrelsen i allt väsentligt har tillsett att ett systematiskt informationssäkerhetsarbete bedrivs.

Kommunen befinner sig i nuläget i ett arbete med att se över aktuella styrande dokument, bland annat avseende informationssäkerhet. Som ett resultat av detta ser vi att ett antal dokument revideras vid tid för granskningen. Kommunstyrelsen bedriver en aktiv styrning av informationssäkerhetsarbetet och erhåller ostrukturerad återkoppling om dess framdrift. Därtill ser vi även att kompetenshöjande insatser genomförs i kommunen. Detta för att medvetandegöra medarbetare och chefer om deras roll i informationssäkerhetsarbetet. Vi ser dock att förtroendevalda kan genomföra sådana utbildningar i högre utsträckning. Detta då samtliga som verkar i kommunens verksamheter bör ha en grundläggande insikt i informationssäkerhet.

Kommunen bedriver vidare ett aktivt arbete med riskanalys och informationsklassning, vilket bidrar till att informationstillgångar kan skyddas i proportion till sitt värde. Kommunen har genom It-centrum även ett antal tekniska skydd implementerade och samverkar för att säkerställa att det tekniska skyddet är tillräckligt. Vid tid för granskningen revideras aktuella rutiner för incidenthantering.

Vi ser emellertid att uppföljningen till kommunledningen vid tid för granskningen inte är tillräckligt systematiserad. Detta då det saknas en etablerad, regelbunden avrapportering till ledningen. Det är av stor betydelse att ledningen erhåller tillräcklig rapportering om informationssäkerhetsarbetet för att kunna fatta beslut med bäring på informationssäkerhetsarbetet.

Mot ovan bakgrund rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att revidering av styrande dokument genomförs utifrån behov samt att eventuella ändringar kommuniceras i kommunen;
- Anta upprättad förvaltningsplan för informationssäkerhetsarbetet;
- Säkerställa att förtroendevalda inkluderas i informationssäkerhetsutbildningar;
- Tillse en enhetlig utformning på lokala handlingsplaner;
- Tillse att riskanalys och informationsklassning genomförs vid nyanskaffning av system;
- Tillse en systematisk och strukturerad återrapportering av informationssäkerhetsarbetet.

Östhammars kommun
Granskning av informationssäkerhet

2024-05-15

KPMG, dag som ovan

Anders Petersson

Certifierad kommunal yrkesrevisor
Uppdragsansvarig

Jenny Thörn

Projektledare

William Andreasson

Projektmedarbetare

Ida Larsson

Projektmedarbetare

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Östhammars kommun
Granskning av informationssäkerhet

2024-05-15

5 Bilagor

5.1 Bilaga 1 – MSB:s metodstöd för systematiskt informationssäkerhetsarbete

Som revisionskriterium i granskningen utgår vi från MSB:s metodstöd och rekommendationer för ett systematiskt informationssäkerhetsarbete och säkerhetsåtgärder med fokus på nedanstående områden.

Standard och krav

Metodstödet bygger på de internationella standarderna för informationssäkerhet i ISO/IEC 27000-serien och då främst på SS-EN ISO/IEC 27001 och SS-EN ISO/IEC 27002 om ledningssystem för informationssäkerhet.

Ledningssystem för informationssäkerhet

Ett ledningssystem för informationssäkerhet (ofta förkortat LIS) är den del av ledningssystemet som styr verksamhetens informationssäkerhet. För att informationssäkerhetsarbetet ska lyckas och vara framgångsrikt är det viktigt att informationssäkerheten integreras med de olika styrformerna, som planering och uppföljning. Det innebär till exempel att ledningen löpande informerar sig om informationssäkerhetsarbetet, gör regelbundna verksamhetsplaneringar och kontroller samt ser över styrdokumentet med jämna mellanrum.

Ledningen bör också se till att organisationen antar en policy för informationssäkerhetsarbetet. I ytterligare styrdokument, riktlinjer och liknande kan sedan den högsta ledningen ge vägledning till chefer och övriga medarbetare om vilka krav som ställs i arbetet. Det är viktigt att alla i en organisation känner till och förstår innehållet i policyer och riktlinjer.

Ansvar och organisation

Metodstödet beskriver hur ansvaret för arbetet med informationssäkerhet bör fördelas i organisationen samt tydliggör betydelsen av ledningens förståelse och engagemang i informationssäkerhetsarbetet för att det ska lyckas. Det bör finnas en person inom organisationen med ansvar för att samordna informationssäkerhetsarbetet. Grundprincipen är att ansvaret för informationssäkerhetsarbete ska följa det ordinarie verksamhetsansvaret från ledning ner till enskilda medarbetare. Informationssäkerhetssamordnaren har därmed inget formellt ansvar för informationssäkerheten utan ska verka som ett stöd för att den övriga organisationen innefattande ledning, chefer och medarbetare tar sitt ansvar för informationssäkerhet i verksamheten. Det är viktigt att tydligt klargöra informationssäkerhetssamordnarens roll och vilket mandat och rapporteringsplikt som ska ingå i rollen.

Utbildning och kommunikation

MSB:s metodstöd ställer krav om ständig utbildning och kommunikation för att höja medvetenheten och kunskapen om informationssäkerhet. Utbildning och kommunikation ökar också acceptansen av och förståelsen för de säkerhetsåtgärder som implementeras.

Östhammars kommun
Granskning av informationssäkerhet

2024-05-15

Risکانالys och informationsklassning

Genom en riskanalys ska verksamheten identifiera de hot och oönskade händelser som kan leda till negativa konsekvenser för organisationen. Riskanalyser kan göras verksamhetsövergripande, för en process eller för ett enskilt objekt. Risker och potentiella händelser som kan leda till negativa konsekvenser beskrivs och bedöms sedan avseende sannolikheten att de inträffar samt potentiella konsekvenser.

Metodstödet anger vidare att informationsklassning är en förutsättning för att skapa rätt skydd för informationen som hanteras i respektive verksamhet. Med en gemensam klassningsmodell kan organisationens informationstillgångar skyddas utifrån interna och externa krav på informationens konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet. Skyddsnivåerna beskriver säkerhetsåtgärder som informationens värde kräver. Identifierat behov av säkerhetsåtgärder utgör ett viktigt underlag vid exempelvis kravställning av tjänster, som interna och externa it-tjänster. De identifierade behoven av säkerhetsåtgärder bör dokumenteras i en åtgärdsplan. IT-säkerhetsåtgärder rent tekniskt kan vara en del men klassningen kan även ha identifierat behov av kompletterande risk- och konsekvensanalyser, förbättrade rutiner eller andra åtgärder som bedöms nödvändiga för att säkerställa säkerheten för informationstillgångarna.

Uppföljning och förbättringsarbete

För att ledningen på strategisk nivå ska få en samlad bild och kunskap om informationssäkerhetsarbetet i kommunen behöver det ske en kommunövergripande uppföljning av arbetet som sedan rapporteras under ledningens genomgång. Uppföljningen utgör även underlag för eventuella beslut på strategisk nivå angående åtgärder och resursfördelning. Resultatet från ledningens genomgång ska dokumenteras och bevaras.

Interna styrdokument

Enligt MSB bör ledningen se till att organisationen antar en policy för informationssäkerhetsarbetet. I ytterligare styrdokument, riktlinjer och liknande kan ledningen ge vägledning till chefer och övriga medarbetare över de krav och förhållningssätt som gäller i informationssäkerhetsarbetet.

I riktlinjer är det vanligt att det förs in bestämmelser om till exempel:

- användning av internet och e-post
- åtgärder till skydd mot skadlig kod
- fysisk säkerhet
- incidenthantering
- kontinuitetsplanering
- mobilt arbete
- inventarier och licenser
- behörighetsadministration
- loggning

Det är viktigt att alla i en organisation känner till och förstår innehållet i policyer och riktlinjer. Erfarenheten visar tydligt vikten av att anställda uppvisar ett säkert beteende i sitt dagliga arbete.

Ledarpolicy i Östhammars kommun

Antagen i kommunfullmäktige 2018-01-30, § 10

Ledarpolicy i Östhammars kommun

Inledning

Ledarpolicyn vänder sig till dig som är chef eller vill bli chef i Östhammars kommun. Som chef förväntas du utöva både ett chefskap och ett ledarskap. Chefskapet är en position som innebär att du har vissa rättigheter och skyldigheter i juridisk mening. Ledarskap är en kompetens som du utövar för att få medarbetarna att ståva mot gemensamma mål. Syftet med denna Ledarpolicy är att tydliggöra vad som kännetecknar ledarskapet i vår organisation, eftersom det är en av de mest strategiska faktorerna för kommunens möjligheter att nå framgång.

I Ledarpolicyn uttrycks förväntningarna på ledare i förhållande till kommunens vision och de mål vi vill nå. Ledarskapet i Östhammars kommun är utmanande och inspirerande, och som ledare är du en viktig ambassadör för Östhammars kommun.

Ömsesidiga förväntningar

Som ledare skapar du förutsättningarna för ditt ledarskap i dialog med din chef. Du omger dig med det stöd och den organisation du behöver, samt gör vid behov prioriteringar och omprioriteringar.

Att vara ledare i Östhammars kommun förutsätter att du:

- har en helhetssyn på verksamheten, medarbetarna, organisationen och resurserna.
- utövar ett värdebaserat ledarskap,
- utvecklar organisationen så att medarbetarnas engagemang, motivation, kreativitet och ansvarstagande tas tillvara och stimuleras,
- driver ett systematiskt förbättringsarbete,
- arbetar aktivt för en god arbetsmiljö,
- tillsammans med dina medarbetare följer kommunens samtliga styrdokument,
- ansvarar för samverkan vid arbetsplatsträffar och i medarbetarsamtal,
- samt stärker din kompetens och tar ansvar för din egen utveckling.

Som ledare i Östhammars kommun kan du förvänta dig detta:

- tydligt formulerade uppdrag och befogenheter,
- en god introduktion till uppdraget, arbetsplatsen och kommunen,
- stöd genom tydliga styrdokument,
- kontinuerlig kompetens- och ledarskapsutveckling,
- att ingå i ett ledarsammanhang: ledningsgrupp, chefsnätverk, mentorskap,
- få återkoppling på din prestation: kontinuerlig uppföljning och stöd av närmaste chef,
- specialiststöd inom ekonomi, HR, IT och kommunikation.

Att arbeta som ledare i en politiskt styrd organisation är att medverka i den demokratiprocess som är basen i vårt samhälle. Medborgarnas vilja speglas i de beslut som fattas av de förtroendevalda. Din uppgift är att omsätta de politiska besluten i handling och tillsammans med dina medarbetare åstadkomma en effektiv och bra verksamhet.

Våra gemensamma värderingar

Vi har gemensamma värderingar för att skapa en modig och attraktiv organisation där människor kan växa och där det är tydligt vad som är rätt och fel. Våra gemensamma värderingar skapar stolthet och utmanar oss att tänka nytt. Med gemensamma värderingar styr vi åt samma håll för att skapa hållbara resultat. Som ledare har du ett stort ansvar i att vara en god förebild i att leda och leva med våra värderingar.

Det handlar inte bara om vad vi gör, utan hur vi gör det. Därför har vi en värderingsstyrd organisation.

Vår värdegrund

Gemensamma övertygelser och spelregler för ledare i Östhammars kommun

Värdering	Övertygelse	Spelregler
Öppenhet - skapar förtroende för det demokratiska samhället. Nyfikenhet och lyhördhet krävs för att lösa de utmaningar vi möter, och leder till mångfald som inte sätter gränser.	Genom öppenhet utvecklar vi intern och extern gemenskap och förtroende	Jag är nyfiken, lyhörd och modig
Ansvar - vi tar ansvar för välfärden och det offentliga uppdraget, ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet över generationerna.	Genom att ta ansvar gör vi rätt	Jag delegerar, skapar förutsättningar, återkopplar
Engagemang - i vårt möte med kunden skapar vi ett ömsesidigt mervärde som bidrar till resultatet och vår attraktivitet och stolthet.	Genom engagemang inspirerar vi till en positiv attityd mot varandra och invånarna	Jag skapar delaktighet, inflytande och meningsfullhet
Tillsammans - hittar vi lösningar på framtidens utmaningar. Vi samarbetar för att sätta kunden i centrum, och utvecklar vårt samhälle genom att dela både ansvar och inflytande.	Genom att arbeta tillsammans gör vi varandra bättre	Jag samarbetar över gränser, inkluderar och tar tillvara på andras kompetens

Som ledare är du en förebild

Östhammars kommuns värdegrund ska genomsyra all vår verksamhet och alla våra möten - du som ledare är vår främsta värderingsbärare. I det goda ledarskapet är du en förebild för dina medarbetare och visar med ditt agerande vilken värdegrund och vilken organisationskultur som ska känneteckna vårt gemensamma arbete. Genom öppenhet, engagemang, ansvarstagande samt genom att lösa komplexa frågor tillsammans med andra leder du dig själv och dina medarbetare att hitta de bästa lösningarna för våra invånare.

Det innebär att du som ledare behöver ge dina medarbetare inflytande så att de känner tilltro till sin förmåga att klara ett komplext uppdrag. Det är viktigt att du skapar tillit genom öppenhet, involverar och har en bra dialog med alla du möter i ditt arbete.

Detta dokument ska kompletteras av gemensamma lönekriterier för chefer.

Riktlinje gällande fördelning av arbetsmiljöuppgifter inom Östhammars kommun

Antaget av	Kommunfullmäktige
Antaget	2021-06-15 § 99
Ersätter tidigare version	KS 2016-03-22 § 73 och KF 2016-06-14 § 5
Gäller för	Kommunstyrelsen och nämnder
Dokumentansvarig	Verksamhetschef HR

Riktlinjer gällande fördelning av arbetsmiljöuppgifter inom Östhammars kommun

Generella krav

Enligt arbetsmiljölagen (1977:1160) är arbetsgivaren huvudansvarig för arbetsmiljön. Lagens ändamål är, enligt 1 kap. 1 §, att förebygga ohälsa och olycksfall samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Av 3 kap. 2 § följer att arbetsgivaren skall vidta alla åtgärder som krävs för att uppnå detta.

Föreskriften systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1) preciserar arbetsgivarens skyldigheter enligt arbetsmiljölagen.

I 2 § definieras systematiskt arbetsmiljöarbete med att arbetsgivaren ska arbeta med att undersöka, genomföra och följa upp verksamheten på ett sådant sätt att ohälsa och olycksfall i arbetet förebyggs och en tillfredsställande arbetsmiljö uppnås.

I 6 § anges att *”Arbetsgivaren skall fördela uppgifterna i verksamheten på ett sådant sätt att en eller flera chefer, arbetsledare eller andra arbetstagare får i uppgift att verka för att risker i arbetet förebyggs och en tillfredsställande arbetsmiljö uppnås”*.

För att kunna uppfylla arbetsmiljölagstiftningens krav är det nödvändigt att arbetsmiljöuppgifterna fördelas på personer med viss funktion eller befattning. De olika uppgifterna bör läggas på den nivå där de bäst kan utföras.

Arbetsmiljölagen och Arbetsmiljöverkets föreskrift om systematiskt arbetsmiljöarbete gäller samtliga arbetstagare. Med arbetstagare likställs alla anställda i verksamheten, vikarier, tillfälligt inhyrd personal, de som genomgår utbildning eller praktik och de som deltar i ett arbetspolitiskt program.

Ansvar och uppgiftsfördelning

Kommunfullmäktige

Huvudregeln är att högsta ledningen, Kommunfullmäktige, är att betrakta som arbetsgivare och de har därmed arbetsmiljöansvaret.

Fullmäktige – har dessa uppgifter:

- Fastställa en skriftlig personalpolicy i samband med att mål och riktlinjer tas fram för kommunen.
- Fördela arbetsmiljöuppgifter till nämnderna och ta in uppgifterna i reglementen för nämndernas verksamhet och arbetsformer.
- Se till att ingen arbetsmiljöfråga hamnar mellan nämnderna.
- Följa upp att nämnderna driver verksamheten i enlighet med personalpolicyn.
- Ge nämnderna ekonomiska resurser för arbetsmiljöarbetet i fullmäktiges årliga budgetbeslut.

Nämnderna

Kommunstyrelsen är enligt kommunlagen (1991:900) att betrakta som nämnd.

Nämnden – har dessa uppgifter:

- På uppdrag av fullmäktige se till att verksamheten drivs i enlighet med arbetsmiljölagstiftningen, föreskrifterna för arbetsmiljön samt att intentionerna i kommunens personalpolicy efterlevs.
- Verkställa fullmäktiges beslut.
- Se till att konsekvenserna för arbetsmiljön bedöms vid förändringar.
- Se till att förebyggande åtgärder i arbetsmiljön kan vidtas genom att ta upp arbetsmiljöinvesteringar i det årliga budgetförslaget.
- Se till att det systematiska arbetsmiljöarbetet följs upp och fungerar både på förvaltningsnivå och ute på arbetsplatserna.
- Se till att förvaltningschefen skriftligen tilldelas uppgifter i det systematiska arbetsmiljöarbetet.
- Se till att förvaltningschefen har tillräcklig kunskap, kompetens, tillräckliga resurser och befogenheter för att kunna driva arbetsmiljöarbetet.
- Ge förvaltningschefen rätt att fördela uppgifter så långt ut i organisationen att systematiskt arbetsmiljöarbete kan drivas ute på arbetsplatserna och att tillräcklig kunskap, kompetens, tillräckliga resurser och befogenheter följer med.

Chefer i organisationen

Fördelningen av arbetsmiljöuppgifter görs skriftligen uppifrån och ner i kommunens organisation, det vill säga från överordnad chef till närmaste underordnad chef, se bild ovan. Fördelningen är personlig och måste därför aktualiseras vid chefbyte. De chefer som tilldelats arbetsmiljöuppgifter har en skyldighet att fullgöra dessa.

Chefer som tilldelas arbetsmiljöuppgifter ska, enligt föreskriften systematiskt arbetsmiljöarbete, bland annat ha:

- Tillräcklig kunskap och kompetens kring
 - arbetsmiljölagstiftning som verksamheten omfattas av, Arbetsmiljöverkets föreskrifter samt policies, samverkansavtal, övriga avtal, rutiner och handlingsplaner inom arbetsmiljöområdet som upprättats för kommunen och förvaltningen
 - de fysiska, psykiska och sociala förhållanden som finns på arbetsplatsen och som kan orsaka ohälsa eller olycksfall
 - hur man åtgärdar brister i arbetsmiljön och främjar hälsa samt förebygger ohälsa och olycksfall.
- Resurser i form av ekonomiska medel, tillgång till personal, utrustning, lokaler, tid, stöd från personer internt och externt vid behov.
- Befogenheter att fatta beslut och vidta åtgärder.
- En egen rimlig arbetsituation.

Medarbetare med tillsynsansvar eller speciellt komplex arbetsmiljö

En skriftlig fördelning av konkreta arbetsmiljöuppgifter kan göras till medarbetare som exempelvis har ett tillsynsansvar över elever, såsom kemilärare, slöjdlärare och idrottslärare, eller till medarbetare med speciellt komplex arbetsmiljö. Se till att dessa medarbetare har tillräcklig kunskap, kompetens, tillräckliga resurser och befogenheter för att genomföra och följa upp tilldelade arbetsmiljöuppgifter.

Underlag beträffande dessa specifika arbetsmiljöuppgifter ska tas fram av respektive förvaltning. En kopia av den undertecknade fördelningen läggs i personalakten (Verksamhetsstöd). Kopia sparas också centralt hos respektive sektor för uppdatering av förteckning som årligen följs upp i nämnd.

Medarbetare

Alla medarbetare ska, enligt arbetsmiljölagen, medverka i det systematiska arbetsmiljöarbetet och delta i genomförandet av de åtgärder som behövs för att åstadkomma en god fysisk och psykosocial arbetsmiljö. Medarbetarna ska exempelvis rapportera risker, ge förslag på åtgärder och lämna synpunkter på resultatet av genomförda åtgärder. Detta kan göras till chef eller skyddsombud.

Straffansvar

Det är arbetsuppgifter som kan fördelas, inte ansvar. Fördelningen av arbetsmiljöuppgifter innebär således inte att arbetsgivaren i förväg kan bestämma vem som ska straffas om exempelvis en olycka inträffar. Det straffrättsliga ansvaret fastställs av domstol i efterhand. Vid utredning av om någon ska ställas till svars för arbetsmiljöbrott granskas arbetsgivarens aktiva arbetsmiljöarbete. Straff kan utdömas när någon har handlat uppsåtligt eller oaktsamt. Oaktsamhet kan vara att underlåta att organisera det systematiska arbetsmiljöarbetet, inte följa Arbetsmiljöverkets föreskrifter eller arbetsmiljölagstiftningen i övrigt, underlåtenhet att ge erforderlig information, instruktioner mm. Fördelningen av arbetsmiljöuppgifter kan få betydelse för vem eller vilka som åtalas.

Uppföljning

Chefer och medarbetare som har tilldelats arbetsmiljöuppgifter behöver ha en dialog med sin chef kring fördelningen. Denna dialog ska genomföras vid behov och en gång per år exempelvis i samband medarbetarsamtal.

Ledighet och sjukdom

Vid planerad frånvaro ska en ersättare utses för den som tilldelats arbetsmiljöuppgifter. Ersättaren ska utses av överordnad chef. Tänk på att ersättaren ska ha tillräcklig kunskap, kompetens, tillräckliga resurser och befogenheter för att kunna utföra fördelade arbetsmiljöuppgifter.

Ersättare vid sjukdom ska ha utnämnts i förväg.

Returnering

Om den som tilldelats arbetsmiljöuppgifter bedömer att hen inte har den kunskap, den kompetens, de befogenheter och/eller de resurser som krävs för att komma tillrätta med arbetsmiljöuppgift(er)/arbetsmiljöärendet ska uppgiften/ärendet returneras till den som fördelat uppgiften. Returnering ska ske skriftligt enligt blankett (bilaga 2). Därmed återgår ansvaret för den returnerade uppgiften/ärendet till överordnad instans. Ansvaret för övriga arbetsmiljöuppgifter kvarstår som tidigare. Kopia sparas centralt hos respektive förvaltning för uppdatering av förteckning som årligen följs upp i nämnd.

Process för fördelning av arbetsmiljöuppgifter

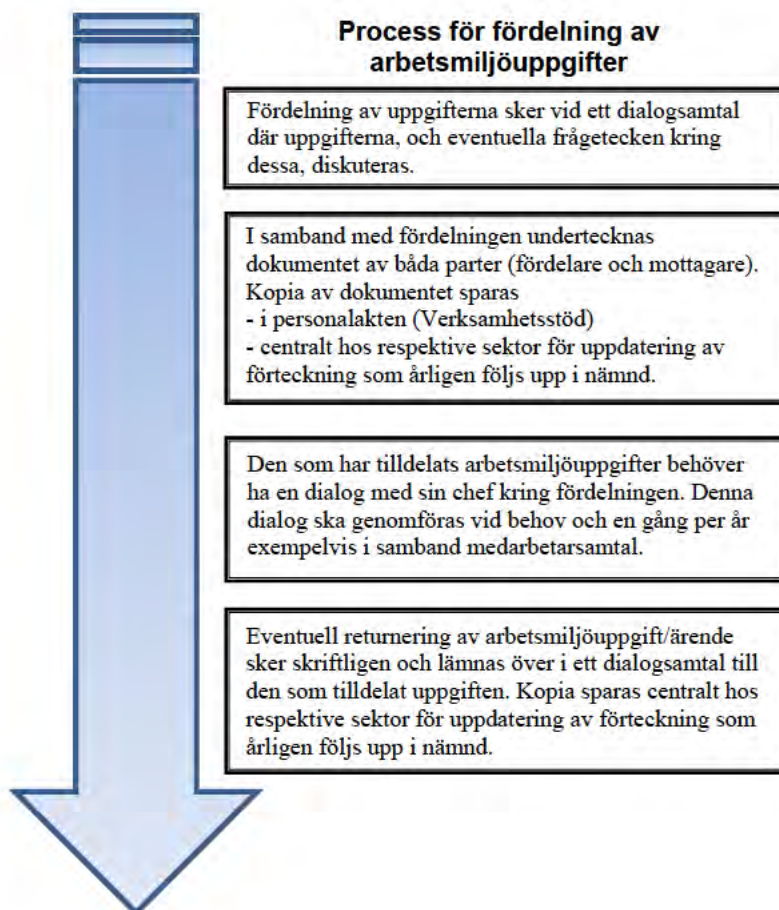
Vid den skriftliga fördelningen ska aktuellt underlag användas:

- Nämnd till Förvaltningschef, bilaga 1:1
- Sektorchef, Verksamhetschef och enhetschef (eller motsvarande), bilaga 1:2

Vid skriftlig returnering så ska aktuellt underlag användas:

- Returnering av arbetsmiljöuppgift(er)/arbetsmiljöärende, bilaga 2

Bilden nedan visar hur fördelningen av arbetsmiljöuppgifter ska genomföras.

Schematisk överblick gällande fördelning av arbetsmiljöuppgifter

Förvaltningschef	Sektorchef	Verksamhetschef eller motsvarande	Enhetschef eller motsvarande
Efterleva och säkerställa efterlevnad av den arbetsmiljölagstiftning som verksamheten omfattas av, Arbetsmiljöverkets föreskrifter samt policys, samverkansavtal, övriga avtal, relevanta rutiner och handlingsplaner inom arbetsmiljöområdet som upprättats.	Efterleva och säkerställa efterlevnad av den arbetsmiljölagstiftning som verksamheten omfattas av, Arbetsmiljöverkets föreskrifter samt policys, samverkansavtal, övriga avtal, relevanta rutiner och handlingsplaner inom arbetsmiljöområdet som upprättats.	Efterleva och säkerställa efterlevnad av den arbetsmiljölagstiftning som verksamheten omfattas av, Arbetsmiljöverkets föreskrifter samt policys, samverkansavtal, övriga avtal, relevanta rutiner och handlingsplaner inom arbetsmiljöområdet som upprättats.	Efterleva och säkerställa efterlevnad av den arbetsmiljölagstiftning som verksamheten omfattas av, Arbetsmiljöverkets föreskrifter samt policys, samverkansavtal, övriga avtal, relevanta rutiner och handlingsplaner inom arbetsmiljöområdet som upprättats.
Innehar rätten att skriftligen fördela arbetsmiljöuppgifter till direkt underställda chefer.	Innehar rätten att skriftligen fördela arbetsmiljöuppgifter till direkt underställda chefer.	Innehar rätten att skriftligen fördela arbetsmiljöuppgifter till direkt underställda chefer.	Innehar rätten att skriftligen fördela konkreta arbetsmiljöuppgifter till medarbetare med tillsynsansvar eller speciellt komplex arbetsmiljö.
Klargöra fördelning av arbetsmiljöuppgifter till underställda chefer.	Klargöra fördelning av arbetsmiljöuppgifter till underställda chefer.	Klargöra fördelning av arbetsmiljöuppgifter till underställda chefer.	Klargöra och följa upp fördelningen av konkreta arbetsmiljöuppgifter till medarbetare med tillsynsansvar eller speciellt komplex arbetsmiljö. Se till att dessa medarbetare har tillräcklig kunskap, kompetens, tillräckliga resurser och befogenheter för att genomföra och följa upp tilldelade arbetsmiljöuppgifter.

Förvaltningschef	Sektorchef	Verksamhetschef eller motsvarande	Enhetschef eller motsvarande
<p>Se till att fördelningen gällande arbetsmiljöuppgifter kontinuerligt följs upp och vid behov revideras, att uppgifter är fördelade så att det klart visar vem i organisationen som har ansvar för vilka arbetsmiljöuppgifter.</p>	<p>Se till att fördelningen gällande arbetsmiljöuppgifter kontinuerligt följs upp och vid behov revideras, att uppgifter är fördelade så att det klart visar vem inom sektorn som har ansvar för vilka arbetsmiljöuppgifter.</p>	<p>Se till att fördelningen gällande arbetsmiljöuppgifter kontinuerligt följs upp och vid behov revideras.</p>	
<p>Säkerställa att underställda chefer som har tilldelats arbetsmiljöuppgifter har tillräcklig kunskap, kompetens, tillräckliga resurser och befogenheter för att utföra dessa.</p>	<p>Säkerställa att underställda chefer som har tilldelats arbetsmiljöuppgifter har tillräcklig kunskap, kompetens, tillräckliga resurser och befogenheter för att utföra dessa.</p>	<p>Säkerställa att direkt underställda chefer som har tilldelats arbetsmiljöuppgifter har tillräcklig kunskap, kompetens, tillräckliga resurser och befogenheter för att utföra dessa.</p>	<p>Säkerställa att kompetensbehov inom arbetsmiljöområdet tillgodoses för medarbetare.</p>
<p>I rollen som förvaltningschef tilldelas du fördelning av arbetsmiljöuppgifter på enhetsnivå för dina direktrapporterande medarbetare och chefer.</p>	<p>I rollen som sektorchef tilldelas du fördelning av arbetsmiljöuppgifter på enhetsnivå för dina direktrapporterande medarbetare och chefer.</p>	<p>I rollen som verksamhetschef tilldelas du fördelning av arbetsmiljöuppgifter på enhetsnivå för dina direktrapporterande medarbetare och chefer.</p>	
<p>Organisera hälso- och arbetsmiljöarbetet på förvaltningen vad avser planering, ledning och uppföljning.</p>	<p>Organisera hälso- och arbetsmiljöarbetet inom sektorn vad avser planering, ledning och uppföljning.</p>	<p>I enlighet med de riktlinjer och direktiv som överordnade chefer ger, organisera hälso- och arbetsmiljöarbetet inom verksamheten/området vad avser planering, ledning och uppföljning.</p>	<p>I enlighet med de riktlinjer och direktiv som överordnade chefer ger, organisera hälso- och arbetsmiljöarbetet inom enheten/området vad avser planering, ledning och uppföljning.</p>

Förvaltningschef	Sektorchef	Verksamhetschef eller motsvarande	Enhetschef eller motsvarande
<p>Ansvara för att det vid gemensamt arbetsställe med annan arbetsgivare och/eller flera verksamhetsområdesansvariga finns ett fungerande samordningsansvar på arbetsmiljöområdet i enlighet med arbetsmiljölagstiftningen.</p>	<p>Ansvara för att det vid gemensamt arbetsställe med annan arbetsgivare och/eller flera verksamhetsområdesansvariga finns ett fungerande samordningsansvar på arbetsmiljöområdet i enlighet med arbetsmiljölagstiftningen.</p>	<p>Ansvara för att det vid gemensamt arbetsställe med annan arbetsgivare och/eller flera verksamhetsområdesansvariga finns ett fungerande samordningsansvar på arbetsmiljöområdet i enlighet med arbetsmiljölagstiftningen.</p>	<p>Ansvara för att det vid gemensamt arbetsställe med annan arbetsgivare och/eller flera verksamhetsområdesansvariga finns ett fungerande samordningsansvar på arbetsmiljöområdet i enlighet med arbetsmiljölagstiftningen.</p>
<p>Upprätta en skriftlig handlingsplan för arbetsmiljöarbetet i samband med framtagande av årlig verksamhetsplan/mål.</p>	<p>Upprätta en skriftlig handlingsplan för arbetsmiljöarbetet i samband med framtagande av årlig verksamhetsplan/mål.</p>	<p>Arbeta utifrån mål som satts upp för verksamhetens arbetsmiljö. Utifrån handlingsplan för arbetsmiljön genomföra och följa upp beslutade åtgärder. Säkerställa och aktivt stödja att beslutade åtgärder på enhetsnivå genomförs.</p>	<p>Arbeta utifrån mål som satts upp för verksamhetens arbetsmiljö. Utifrån handlingsplan för arbetsmiljön genomföra och följa upp beslutade åtgärder.</p>
<p>Säkerställa en fortlöpande dialog och återkoppling med nämnderna gällande förvaltningens arbetsmiljöarbete och inför budgetarbete framföra behov av resurser för ett fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete.</p>	<p>Fortlöpande ha en dialog och återkoppling med förvaltningschefen eller på uppdrag nämnden gällande sektorns arbetsmiljöarbete och inför budgetarbete framföra behov av resurser för ett fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete.</p>	<p>Inför budgetarbete, till sektorchefen, framföra behov av resurser för ett fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete.</p>	<p>Inför budgetarbete, till överordnad chef, framföra behov av resurser för ett fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete.</p>

Förvaltningschef	Sektorchef	Verksamhetschef eller motsvarande	Enhetschef eller motsvarande
Ge chefer och medarbetare den information de behöver för att få en förståelse för verksamheten samt kunna utföra sitt arbete.	Ge chefer och medarbetare den information de behöver för att få en förståelse för verksamheten samt kunna utföra sitt arbete.	Ge chefer och medarbetare den information de behöver för att få en förståelse för verksamheten samt kunna utföra sitt arbete.	Ge medarbetarna den information de behöver för att få en förståelse för verksamheten samt kunna utföra sitt arbete. Medarbetarna ska särskilt informeras om vilka risker som finns med de egna arbetsuppgifterna och vad som ska göras för att undvika ohälsa och olycksfall.
			Introducera nya medarbetare/vikarier i direkt anslutning till att de påbörjar sin anställning.
Aktivt stimulera initiativ gällande hälso- och arbetsmiljöarbetet och samarbeta med chefer, medarbetare och skyddsombud.	Aktivt stimulera initiativ gällande hälso- och arbetsmiljöarbetet och samarbeta med chefer, medarbetare och skyddsombud.	Aktivt stimulera initiativ gällande hälso- och arbetsmiljöarbetet samt samarbeta med chefer, medarbetare och skyddsombud.	Aktivt stimulera initiativ gällande hälso- och arbetsmiljöarbetet samt samarbeta med chefer, medarbetare och skyddsombud.
		Säkerställa att anslag sätts upp på respektive enhet med namn och kontaktuppgifter på skyddsombud, huvudskyddsombud och ledamöter av skyddskommitté.	Anslå information på respektive enhet med namn och kontaktuppgifter på skyddsombud, huvudskyddsombud och ledamöter av skyddskommitté.
Återrapportera inspektionsmeddelande, föreläggande och förbud från Arbetsmiljöverket till nämnden.	Återrapportera inspektionsmeddelande, föreläggande och förbud från Arbetsmiljöverket till förvaltningschefen eller på uppdrag till nämnden.	Återrapportera inspektionsmeddelande, föreläggande och förbud från Arbetsmiljöverket till överordnad chef.	Återrapportera inspektionsmeddelande, föreläggande och förbud från Arbetsmiljöverket till överordnad chef.

Förvaltningschef	Sektorchef	Verksamhetschef eller motsvarande	Enhetschef eller motsvarande
Säkerställa att föreläggande och förbud från Arbetsmiljöverket respekteras, åtgärdas och följs upp.	Säkerställa att föreläggande och förbud från Arbetsmiljöverket respekteras, åtgärdas och följs upp.	Ansvara för, stödja och följa upp att föreläggande och förbud från Arbetsmiljöverket, gällande verksamheten, respekteras, åtgärdas och följs upp.	Ansvara för, stödja och följa upp att föreläggande och förbud från Arbetsmiljöverket, gällande enheten, respekteras, åtgärdas och följs upp.
Ansvara för, stödja och följa upp att skriftliga riskbedömningar görs inom förvaltningen enligt aktuell lagstiftning och att skriftliga handlingsplaner upprättas vid behov. Genomföra riskbedömning där fördelning inte skett till annan chef.	Ansvara för, stödja och följa upp att skriftliga riskbedömningar görs inom sektorn enligt aktuell lagstiftning och att skriftliga handlingsplaner upprättas vid behov. Genomföra riskbedömning där fördelning inte skett till annan chef.	Ansvara för, stödja och följa upp att skriftliga riskbedömningar görs inom verksamheten enligt aktuell lagstiftning och att skriftliga handlingsplaner upprättas vid behov. Genomföra riskbedömning där fördelning inte skett till annan chef.	Ansvara för, genomföra och följa upp att skriftliga riskbedömningar görs inom enheten enligt aktuell lagstiftning och att skriftliga handlingsplaner upprättas vid behov.
			Regelbundet genomföra skyddsronder i samverkan med skyddsombud och medarbetare.
Säkerställa att brister i arbetsmiljön inom förvaltningen fortlöpande åtgärdas genom direktåtgärder eller skriftliga handlingsplaner.	Säkerställa att brister i arbetsmiljön inom sektorn fortlöpande åtgärdas genom direktåtgärder eller skriftliga handlingsplaner.	Säkerställa att brister i arbetsmiljön, inom verksamheten, fortlöpande åtgärdas genom direktåtgärder eller skriftliga handlingsplaner.	Fortlöpande åtgärda brister i arbetsmiljön genom direktåtgärder eller skriftliga handlingsplaner.
Säkerställa att skriftliga rutiner för arbetsmiljöarbetet finns samt revideras vid behov.	Säkerställa att skriftliga rutiner för arbetsmiljöarbetet finns samt revideras vid behov.	Säkerställa att skriftliga instruktioner finns när riskerna i arbetsuppgifter betraktas som allvarliga, samt att de revideras vid behov.	Skapa skriftliga instruktioner när riskerna i arbetsuppgifter betraktas som allvarliga, säkerställa att instruktionerna följs samt revideras vid behov.

Förvaltningschef	Sektorchef	Verksamhetschef eller motsvarande	Enhetschef eller motsvarande
			Ansvara för att krav på medicinsk kontroll genomförs samt att erbjudande av medicinsk kontroll lämnas till berörda medarbetare.
Säkerställa att det inom förvaltningen finns en organiserad arbetsanpassnings- och rehabiliteringsverksamhet	Säkerställa att det inom sektorn finns en organiserad arbetsanpassnings- och rehabiliteringsverksamhet.	Följa upp arbetsanpassnings- och rehabiliteringsarbetet för verksamheten samt vara stödjande i arbetet vid behov.	Ansvara för att arbetsanpassnings- och rehabiliteringsarbetet för medarbetare utförs.
			Hjälpa medarbetarna att prioritera arbetsuppgifter.
Följa upp förvaltningens utredningar gällande tillbud, arbetsskador, olyckor, hot, våld, hot om våld, kränkande särbehandling, mobbning, diskriminering, arbetsbelastning etc. samt vid behov vara stödjande i arbetet.	Följa upp sektorns utredningar gällande tillbud, arbetsskador, olyckor, hot, våld, hot om våld, kränkande särbehandling, mobbning, diskriminering, arbetsbelastning etc. samt vid behov vara stödjande i arbetet.	Följa upp verksamhetens utredningar gällande tillbud, arbetsskador, olyckor, hot, våld, hot om våld, kränkande särbehandling, mobbning, diskriminering, arbetsbelastning etc. samt vid behov vara stödjande i arbetet.	Skriftligen utreda samt vidta åtgärder gällande tillbud, arbetsskador, olyckor, hot, våld, hot om våld, kränkande särbehandling, mobbning, diskriminering, arbetsbelastning etc.
			Omedelbart anmäla allvarlig olycka och allvarligare tillbud till Arbetsmiljöverket och överordnad chef.
			Anmäla arbetsskada och olycka till Försäkringskassan och AFA.
Följa upp sjukfrånvaro och vid behov vidta åtgärder för förvaltningen.	Följa upp sjukfrånvaro och vid behov vidta åtgärder för sektorn.	Följa upp sjukfrånvaro och vid behov vidta åtgärder för verksamheten.	Följa upp sjukfrånvaro för enheten och vid behov vidta åtgärder.

Förvaltningschef	Sektorchef	Verksamhetschef eller motsvarande	Enhetschef eller motsvarande
Årligen göra en skriftlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet för förvaltningen. Vid brister ska åtgärder vidtas.	Årligen göra en skriftlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet för sektorn. Vid brister ska åtgärder vidtas.	Årligen göra en skriftlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet för verksamheten. Vid brister ska åtgärder vidtas.	Årligen göra en skriftlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet för enheten. Vid brister ska åtgärder vidtas.
Säkerställa att vidtagna åtgärder har fått effekt.	Säkerställa att vidtagna åtgärder har fått effekt	Säkerställa att vidtagna åtgärder har fått effekt.	Säkerställa att vidtagna åtgärder har fått effekt.
Ansvara för att det vid planerad frånvaro finns en ersättare för den sektorchef eller motsvarande som tilldelats arbetsmiljöuppgifter. Ersättare vid sjukdom ska ha utnämnts i förväg.	Ansvara för att det vid planerad frånvaro finns en ersättare för den verksamhetschef eller motsvarande som tilldelats arbetsmiljöuppgifter. Ersättare vid sjukdom ska ha utnämnts i förväg.	Ansvara för att det vid planerad frånvaro finns en ersättare för den enhetschef eller motsvarande som tilldelats arbetsmiljöuppgifter. Ersättare vid sjukdom ska ha utnämnts i förväg.	Ansvara för att det vid planerad frånvaro finns en ersättare för den medarbetare som tilldelats konkreta arbetsmiljöuppgifter. Ersättare vid sjukdom ska ha utnämnts i förväg.
Skriftligt returnera arbetsmiljöuppgift(er)/arbetsmiljöärendet till nämnd när kunskap, kompetens, resurser eller befogenheter inte räcker till.	Skriftligt returnera arbetsmiljöuppgift(er)/arbetsmiljöärendet till förvaltningen när kunskap, kompetens, resurser eller befogenheter inte räcker till.	Skriftligt returnera arbetsmiljöuppgift(er)/arbetsmiljöärendet till överordnad chef när kunskap, kompetens, resurser eller befogenheter inte räcker till.	Skriftligt returnera arbetsmiljöuppgift(er)/arbetsmiljöärendet till överordnad chef när kunskap, kompetens, resurser eller befogenheter inte räcker till.

Fördelning av arbetsmiljöuppgifter – Nämnd till Förvaltningschef

Läs ”Riktlinjer gällande fördelning av arbetsmiljöuppgifter inom Östhammars kommun” innan denna blankett går igenom, fylls i och undertecknas.

Fördelning görs av:

Namn på nämndordförande	Nämnd
Telefonnummer	E-postadress

Fördelning görs till:

Namn	Personnummer	
Förvaltning	Telefonnummer	
From	Tom/Tillsvidare	E-postadress
Namn på ersättare vid sjukdom		

I egenskap av nämndordförande

för (ange nämnd)

fördelar jag härmed följande markerade arbetsmiljöuppgifter till dig som förvaltningschef:

Markera med kryss i vänstra kolumnen de arbetsmiljöuppgifter som fördelas till förvaltningschef.

☐	Efterleva och säkerställa efterlevnad av den arbetsmiljölagstiftning som verksamheten omfattas av, Arbetsmiljöverkets föreskrifter samt policys, samverkansavtal, övriga avtal, relevanta rutiner och handlingsplaner inom arbetsmiljöområdet som upprättats.
☐	Innehar rätten att skriftligen fördela arbetsmiljöuppgifter till direkt underställda chefer.
☐	Klargöra fördelning av arbetsmiljöuppgifter till underställda chefer.
☐	Se till att fördelningen gällande arbetsmiljöuppgifter kontinuerligt följs upp och vid behov revideras, att uppgifter är fördelade så att det klart visar vem i organisationen som har ansvar för vilka arbetsmiljöuppgifter.
☐	Säkerställa att underställda chefer som har tilldelats arbetsmiljöuppgifter har tillräcklig kunskap, kompetens, tillräckliga resurser och befogenheter för att utföra dessa.
☐	I rollen som förvaltningschef tilldelas du fördelning av arbetsmiljöuppgifter på enhetsnivå för dina direktrapporterande medarbetare och chefer.
☐	Organisera hälso- och arbetsmiljöarbetet på förvaltningen vad avser planering, ledning och uppföljning.

	Ansvara för att det vid gemensamt arbetsställe med annan arbetsgivare och/eller flera verksamhetsområdesansvariga finns ett fungerande samordningsansvar på arbetsmiljöområdet i enlighet med arbetsmiljölagstiftningen.
	Upprätta en skriftlig handlingsplan för arbetsmiljöarbetet i samband med framtagande av årlig verksamhetsplan/mål.
	Säkerställa en fortlöpande dialog och återkoppling med nämnderna gällande förvaltningens arbetsmiljöarbete och inför budgetarbete framföra behov av resurser för ett fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete.
	Ge chefer och medarbetare den information de behöver för att få en förståelse för verksamheten samt kunna utföra sitt arbete.
	Aktivt stimulera initiativ gällande hälso- och arbetsmiljöarbetet och samarbeta med chefer, medarbetare och skyddsombud.
	Återrapportera inspektionsmeddelande, föreläggande och förbud från Arbetsmiljöverket till nämnden.
	Säkerställa att föreläggande och förbud från Arbetsmiljöverket respekteras, åtgärdas och följs upp.
	Ansvara för, stödja och följa upp att skriftliga riskbedömningar görs inom förvaltningen enligt aktuell lagstiftning och att skriftliga handlingsplaner upprättas vid behov. Genomföra riskbedömning där fördelning inte skett till annan chef.
	Säkerställa att brister i arbetsmiljön inom förvaltningen fortlöpande åtgärdas genom direktåtgärder eller skriftliga handlingsplaner.
	Säkerställa att skriftliga rutiner för arbetsmiljöarbetet finns samt revideras vid behov.
	Säkerställa att det inom förvaltningen finns en organiserad arbetsanpassnings- och rehabiliteringsverksamhet.
	Följa upp förvaltningens utredningar gällande tillbud, arbetsskador, olyckor, hot, våld, hot om våld, kränkande särbehandling, mobbning, diskriminering, arbetsbelastning etc. samt vid behov vara stödjande i arbetet.
	Följa upp sjukfrånvaro och vid behov vidta åtgärder för förvaltningen.
	Årligen göra en skriftlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet för förvaltningen. Vid brister ska åtgärder vidtas.
	Säkerställa att vidtagna åtgärder har fått effekt.
	Ansvara för att det vid planerad frånvaro finns en ersättare för den verksamhetschef eller motsvarande som tilldelats arbetsmiljöuppgifter. Ersättare vid sjukdom ska ha utnämnts i förväg.
	Skriftligt returnera arbetsmiljöuppgift(er)/arbetsmiljöärende till nämnd när kunskap, kompetens, resurser eller befogenheter inte räcker till.
	<i>Här kan ytterligare arbetsmiljöuppgift läggas till om behov finns.</i>

Jag som fördelar arbetsmiljöuppgifterna har ansvar för att den som uppgifterna fördelas till har de kunskaper, den kompetens, de befogenheter och de resurser som behövs för att utföra dessa.

Ort och datum	Ort och datum
Namnteckning, den som fördelar arbetsmiljöuppgifter	Namnteckning, den som tar emot arbetsmiljöuppgifter

En kopia av den undertecknade fördelningen av arbetsmiljöuppgifter läggs i personalakten (Verksamhetsstöd). Kopia sparas också centralt hos förvaltningen för uppdatering av förteckning som årligen följs upp i nämnd.

Fördelning av arbetsmiljöuppgifter

Läs ”Riktlinjer gällande fördelning av arbetsmiljöuppgifter inom Östhammars kommun” innan denna blankett går igenom, fylls i och undertecknas.

Fördelning görs av:

Namn på chef:	Titel och sektor:
Telefonnummer	E-postadress

Fördelning görs till:

Namn		Personnummer
Verksamhet/skyddsområde		Telefonnummer
From	Tom/Tillsvidare	E-postadress
Namn på ersättare vid sjukdom		

I egenskap av(ange titel) för(ange sektor)

fördelar jag härmed följande markerade arbetsmiljöuppgifter till dig som

..... (ange titel).

I rollen som sektorchef och verksamhetschef så fördelas du arbetsmiljöuppgifter på två nivåer. Dels tillskrivs ett fördelningsansvar till din chefsnivå i organisationen samtidigt som du har kvar ansvarsfördelningen på enhetsnivå för dina direktrapporterande chefer och medarbetare.

För ifyllandet av denna blankett innebär det att i rollen som sektorchef och verksamhetschef kommer du sätta i kryss i både kolumnen som beskriver din nuvarande befattning samt kolumnen enhetschef eller motsvarande.

En kopia av den undertecknade fördelningen av arbetsmiljöuppgifter läggs i personalakten (Verksamhetsstödet). Kopia sparas också centralt hos respektive sektor för uppdatering av förteckning som årligen följs upp i nämnd.

Sektorchef	Verksamhetschef eller motsvarande	Enhetschef eller motsvarande
☐ Efterleva och säkerställa efterlevnad av den arbetsmiljölagstiftning som verksamheten omfattas av, Arbetsmiljöverkets föreskrifter samt policys, samverkansavtal, övriga avtal, relevanta rutiner och handlingsplaner inom arbetsmiljöområdet som upprättats.	☐ Efterleva och säkerställa efterlevnad av den arbetsmiljölagstiftning som verksamheten omfattas av, Arbetsmiljöverkets föreskrifter samt policys, samverkansavtal, övriga avtal, relevanta rutiner och handlingsplaner inom arbetsmiljöområdet som upprättats.	☐ Efterleva och säkerställa efterlevnad av den arbetsmiljölagstiftning som verksamheten omfattas av, Arbetsmiljöverkets föreskrifter samt policys, samverkansavtal, övriga avtal, relevanta rutiner och handlingsplaner inom arbetsmiljöområdet som upprättats.
☐ Innehar rätten att skriftligen fördela arbetsmiljöuppgifter till direkt underställda chefer.	☐ Innehar rätten att skriftligen fördela arbetsmiljöuppgifter till direkt underställda chefer.	☐ Innehar rätten att skriftligen fördela konkreta arbetsmiljöuppgifter till medarbetare med tillsynsansvar eller speciellt komplex arbetsmiljö.
☐ Klargöra fördelning av arbetsmiljöuppgifter till underställda chefer.	☐ Klargöra fördelning av arbetsmiljöuppgifter till underställda chefer.	☐ Klargöra och följa upp fördelningen av konkreta arbetsmiljöuppgifter till medarbetare med tillsynsansvar eller speciellt komplex arbetsmiljö. Se till att dessa medarbetare har tillräcklig kunskap, kompetens, tillräckliga resurser och befogenheter för att genomföra och följa upp tilldelade arbetsmiljöuppgifter.
☐ Se till att fördelningen gällande arbetsmiljöuppgifter kontinuerligt följs upp och vid behov revideras, att uppgifter är fördelade så att det klart visar vem inom sektorn som har ansvar för vilka arbetsmiljöuppgifter.	☐ Se till att fördelningen gällande arbetsmiljöuppgifter kontinuerligt följs upp och vid behov revideras.	
☐ Säkerställa att underställda chefer som har tilldelats arbetsmiljöuppgifter har tillräcklig kunskap, kompetens, tillräckliga resurser och befogenheter för att utföra dessa.	☐ Säkerställa att direkt underställda chefer som har tilldelats arbetsmiljöuppgifter har tillräcklig kunskap, kompetens, tillräckliga resurser och befogenheter för att utföra dessa.	☐ Säkerställa att kompetensbehov inom arbetsmiljöområdet tillgodoses för medarbetare.
☐ Organisera hälso- och arbetsmiljöarbetet inom sektorn vad avser planering, ledning och uppföljning.	☐ I enlighet med de riktlinjer och direktiv som överordnade chefer ger, organisera hälso- och arbetsmiljöarbetet inom verksamheten/området vad avser planering, ledning och uppföljning.	☐ I enlighet med de riktlinjer och direktiv som överordnade chefer ger, organisera hälso- och arbetsmiljöarbetet inom enheten/området vad avser planering, ledning och uppföljning.

Sektorchef	Verksamhetschef eller motsvarande	Enhetschef eller motsvarande
☐ Ansvara för att det vid gemensamt arbetsställe med annan arbetsgivare och/eller flera verksamhetsområdesansvariga finns ett fungerande samordningsansvar på arbetsmiljöområdet i enlighet med arbetsmiljölagstiftningen.	☐ Ansvara för att det vid gemensamt arbetsställe med annan arbetsgivare och/eller flera verksamhetsområdesansvariga finns ett fungerande samordningsansvar på arbetsmiljöområdet i enlighet med arbetsmiljölagstiftningen.	☐ Ansvara för att det vid gemensamt arbetsställe med annan arbetsgivare och/eller flera verksamhetsområdesansvariga finns ett fungerande samordningsansvar på arbetsmiljöområdet i enlighet med arbetsmiljölagstiftningen.
☐ Upprätta en skriftlig handlingsplan för arbetsmiljöarbetet i samband med framtagande av årlig verksamhetsplan/mål.	☐ Arbeta utifrån mål som satts upp för verksamhetens arbetsmiljö. Utifrån handlingsplan för arbetsmiljön genomföra och följa upp beslutade åtgärder. Säkerställa och aktivt stödja att beslutade åtgärder på enhetsnivå genomförs.	☐ Arbeta utifrån mål som satts upp för verksamhetens arbetsmiljö. Utifrån handlingsplan för arbetsmiljön genomföra och följa upp beslutade åtgärder.
☐ Fortlöpande ha en dialog och återkoppling med förvaltningschefen eller på uppdrag nämnden gällande sektorns arbetsmiljöarbete och inför budgetarbete framföra behov av resurser för ett fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete.	☐ Inför budgetarbete, till sektorchefen, framföra behov av resurser för ett fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete.	☐ Inför budgetarbete, till överordnad chef, framföra behov av resurser för ett fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete.
☐ Ge chefer och medarbetare den information de behöver för att få en förståelse för verksamheten samt kunna utföra sitt arbete.	☐ Ge chefer och medarbetare den information de behöver för att få en förståelse för verksamheten samt kunna utföra sitt arbete.	☐ Ge medarbetarna den information de behöver för att få en förståelse för verksamheten samt kunna utföra sitt arbete. Medarbetarna ska särskilt informeras om vilka risker som finns med de egna arbetsuppgifterna och vad som ska göras för att undvika ohälsa och olycksfall.
		☐ Introducera nya medarbetare/vikarier i direkt anslutning till att de påbörjar sin anställning.
☐ Aktivt stimulera initiativ gällande hälso- och arbetsmiljöarbetet och samarbeta med chefer, medarbetare och skyddsombud.	☐ Aktivt stimulera initiativ gällande hälso- och arbetsmiljöarbetet samt samarbeta med chefer, medarbetare och skyddsombud.	☐ Aktivt stimulera initiativ gällande hälso- och arbetsmiljöarbetet samt samarbeta med chefer, medarbetare och skyddsombud.
	☐ Säkerställa att anslag sätts upp på respektive enhet med namn och kontaktuppgifter på skyddsombud, huvudskyddsombud och ledamöter av skyddskommitté.	☐ Anslå information på respektive enhet med namn och kontaktuppgifter på skyddsombud, huvudskyddsombud och ledamöter av skyddskommitté.

Sektorchef	Verksamhetschef eller motsvarande	Enhetschef eller motsvarande
☐ Åtterraportera inspektionsmeddelande, föreläggande och förbud från Arbetsmiljöverket till förvaltningschefen eller på uppdrag till nämnden.	☐ Åtterraportera inspektionsmeddelande, föreläggande och förbud från Arbetsmiljöverket till överordnad chef.	☐ Åtterraportera inspektionsmeddelande, föreläggande och förbud från Arbetsmiljöverket till överordnad chef.
☐ Säkerställa att föreläggande och förbud från Arbetsmiljöverket respekteras, åtgärdas och följs upp.	☐ Ansvara för, stödja och följa upp att föreläggande och förbud från Arbetsmiljöverket, gällande verksamheten, respekteras, åtgärdas och följs upp.	☐ Ansvara för, stödja och följa upp att föreläggande och förbud från Arbetsmiljöverket, gällande enheten, respekteras, åtgärdas och följs upp.
☐ Ansvara för, stödja och följa upp att skriftliga riskbedömningar görs inom sektorn enligt aktuell lagstiftning och att skriftliga handlingsplaner upprättas vid behov. Genomföra riskbedömning där fördelning inte skett till annan chef.	☐ Ansvara för, stödja och följa upp att skriftliga riskbedömningar görs inom verksamheten enligt aktuell lagstiftning och att skriftliga handlingsplaner upprättas vid behov. Genomföra riskbedömning där fördelning inte skett till annan chef.	☐ Ansvara för, genomföra och följa upp att skriftliga riskbedömningar görs inom enheten enligt aktuell lagstiftning och att skriftliga handlingsplaner upprättas vid behov.
		☐ Regelbundet genomföra skyddsronder i samverkan med skyddsombud och medarbetare.
☐ Säkerställa att brister i arbetsmiljön inom sektorn fortlöpande åtgärdas genom direktåtgärder eller skriftliga handlingsplaner.	☐ Säkerställa att brister i arbetsmiljön, inom verksamheten, fortlöpande åtgärdas genom direktåtgärder eller skriftliga handlingsplaner.	☐ Fortlöpande åtgärda brister i arbetsmiljön genom direktåtgärder eller skriftliga handlingsplaner.
☐ Säkerställa att skriftliga rutiner för arbetsmiljöarbetet finns samt revideras vid behov.	☐ Säkerställa att skriftliga instruktioner finns när riskerna i arbetsuppgifter betraktas som allvarliga, samt att de revideras vid behov.	☐ Skapa skriftliga instruktioner när riskerna i arbetsuppgifter betraktas som allvarliga, säkerställa att instruktionerna följs samt revideras vid behov.
		☐ Ansvara för att krav på medicinsk kontroll genomförs samt att erbjudande av medicinsk kontroll lämnas till berörda medarbetare.
☐ Säkerställa att det inom sektorn finns en organiserad arbetsanpassnings- och rehabiliteringsverksamhet.	☐ Följa upp arbetsanpassnings- och rehabiliteringsarbetet för verksamheten samt vara stödjande i arbetet vid behov.	☐ Ansvara för att arbetsanpassnings- och rehabiliteringsarbetet för medarbetare utförs.
		☐ Hjälpa medarbetarna att prioritera arbetsuppgifter.

Sektorchef	Verksamhetschef eller motsvarande	Enhetschef eller motsvarande
☐ Följa upp sektorns utredningar gällande tillbud, arbetsskador, olyckor, hot, våld, hot om våld, kränkande särbehandling, mobbning, diskriminering, arbetsbelastning etc. samt vid behov vara stödjande i arbetet.	☐ Följa upp verksamhetens utredningar gällande tillbud, arbetsskador, olyckor, hot, våld, hot om våld, kränkande särbehandling, mobbning, diskriminering, arbetsbelastning etc. samt vid behov vara stödjande i arbetet.	☐ Skriftligen utreda samt vidta åtgärder gällande tillbud, arbetsskador, olyckor, hot, våld, hot om våld, kränkande särbehandling, mobbning, diskriminering, arbetsbelastning etc.
		☐ Omedelbart anmäla allvarlig olycka och allvarligare tillbud till Arbetsmiljöverket och överordnad chef.
		☐ Anmäla arbetsskada och olycka till Försäkringskassan och AFA.
☐ Följa upp sjukfrånvaro och vid behov vidta åtgärder för sektorn.	☐ Följa upp sjukfrånvaro och vid behov vidta åtgärder för verksamheten.	☐ Följa upp sjukfrånvaro för enheten och vid behov vidta åtgärder.
☐ Årligen göra en skriftlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet för sektorn. Vid brister ska åtgärder vidtas.	☐ Årligen göra en skriftlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet för verksamheten. Vid brister ska åtgärder vidtas.	☐ Årligen göra en skriftlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet för enheten. Vid brister ska åtgärder vidtas.
☐ Säkerställa att vidtagna åtgärder har fått effekt.	☐ Säkerställa att vidtagna åtgärder har fått effekt.	☐ Säkerställa att vidtagna åtgärder har fått effekt.
☐ Ansvara för att det vid planerad frånvaro finns en ersättare för den verksamhetschef eller motsvarande som tilldelats arbetsmiljöuppgifter. Ersättare vid sjukdom ska ha utnämnts i förväg.	☐ Ansvara för att det vid planerad frånvaro finns en ersättare för den enhetschef eller motsvarande som tilldelats arbetsmiljöuppgifter. Ersättare vid sjukdom ska ha utnämnts i förväg.	☐ Ansvara för att det vid planerad frånvaro finns en ersättare för den medarbetare som tilldelats konkreta arbetsmiljöuppgifter. Ersättare vid sjukdom ska ha utnämnts i förväg.
☐ Skriftligt returnera arbetsmiljöuppgift(er)/arbetsmiljöärende till förvaltningen när kunskap, kompetens, resurser eller befogenheter inte räcker till.	☐ Skriftligt returnera arbetsmiljöuppgift(er)/arbetsmiljöärende till överordnad chef när kunskap, kompetens, resurser eller befogenheter inte räcker till.	☐ Skriftligt returnera arbetsmiljöuppgift(er)/arbetsmiljöärende till överordnad chef när kunskap, kompetens, resurser eller befogenheter inte räcker till.

Jag som fördelar arbetsmiljöuppgifterna har ansvar för att den som uppgifterna fördelas till har de kunskaper, den kompetens, de befogenheter och de resurser som behövs för att utföra dessa.

Ort och datum	Ort och datum
Namnteckning, den som fördelar arbetsmiljöuppgifter	Namnteckning, den som tar emot arbetsmiljöuppgifter

Returnering av arbetsmiljöuppgift(er)/arbetsmiljöärende

Om du som tilldelats arbetsmiljöuppgifter bedömer att du inte har de kunskaper, den kompetens, de befogenheter och/eller de resurser som krävs för att komma tillrätta med arbetsmiljöuppgift(er)/arbetsmiljöärende ska uppgiften/ärendet returneras till den som fördelat uppgiften.

Mottagare av returnering

Sektor/verksamhet	
Mottagare (namn)	Mottagarens befattning
Mottagarens telefonnummer	Mottagarens e-postadress

Avsändare av returnering

Sektor/Enhet	
Avsändare (namn)	Avsändarens befattning
Avsändarens telefonnummer	Avsändarens e-postadress

Returnerad arbetsmiljöuppgift(er)/arbetsmiljöärende

Följande arbetsmiljöuppgift(er)/arbetsmiljöärende returneras härmed:

Skäl för returnering

Returnering sker av följande skäl:

- Saknar tillräcklig kunskap och/eller kompetens för att komma tillrätta med arbetsmiljöuppgift(er)/arbetsmiljöärende.
- Saknar tillräckliga befogenheter för att komma tillrätta med arbetsmiljöuppgift(er)/arbetsmiljöärende.
- Saknar tillräckliga resurser för att komma tillrätta med arbetsmiljöuppgift(er)/arbetsmiljöärende.

Övriga skäl:

Underskrifter

Ort och datum	Ort och datum
Avsändarens underskrift	Mottagarens underskrift
Namnförtydligande	Namnförtydligande

Kopia sparas centralt hos respektive sektor för uppdatering av förteckning som årligen följs upp i nämnd.

Program för informationssäkerhet

Antaget av	Kommunfullmäktige
Antaget	2024-11-05 och §
Ersätter tidigare version	Instansförkortning, 2021-11-09 och § 149
Gäller för	Styrelse, nämnder, bolag
Dokumentansvarig	Informationssäkerhetssamordnare

Vad är informationssäkerhet

Informationssäkerhet handlar om att ge information ett ändamålsenligt skydd. Begreppet omfattar all analog och digital information - text, ljud, bilder och film - även det talade ordet.

Information är en av kommunens mest strategiska resurser. Genom långsiktigt, riskbaserat och systematiskt arbete, i linje med kommunens ledningssystem, kan såväl politiska mål som lagefterlevnad inom informationssäkerhets- och cybersäkerhetsområdet nås.

Informationssäkerhet inbegriper dataskydd (enligt dataskyddsförordningen GDPR) och ställer krav på IT, fysisk och administrativ säkerhet. Det stödjer kommunens ambition att genom digitalisering skapa kvalitet i tjänster, frigöra personalens tid och uppnå en kostnadseffektiv handläggning av ärenden. Detta genom att en säker informationshantering minskar risken för störningar, bidrar till att upprätthålla kontinuitet i samhällsviktig verksamhet och är förtroendeskapande.

Detta program fungerar som kommunens motsvarighet till informationssäkerhetspolicy enligt SS-EN ISO/IEC 27001.

Mål för informationssäkerhet

Det övergripande målet med informationssäkerhet är att skydda kommunens verksamhet mot avbrott och minimera risken för att information hanteras på ett felaktigt sätt.

För att nå målet kommer kommunen, genom förvaltningen, behöva arbeta inom en rad olika områden där:

- Information ges rätt skydd enligt kriterierna konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet.
- Rätt och riktig information når rätt mottagare i rätt tid och skyddas från obehörig åtkomst, förvanskning och förstörelse.
- Cybersäkerhetsarbetet bedrivs proaktivt och där förebyggande åtgärder bidrar till att verksamheterna skyddas mot oönskade avbrott.
- Kraven på IT-säkerhet, teknisk och fysisk säkerhet utgår från verksamheternas klassificering av information och dess behov av skyddsnivå.
- Standards i ISO 27000-serien för informationssäkerhet alltid ska vara riktmärket.
- Lagar inom områdena informationssäkerhet, dataskydd och cybersäkerhet samt överenskommelser i övrigt följs.

Tidsram och giltighetstid

Programmet gäller från och med det datum då det antas av kommunfullmäktige och till och med den 31 december 2027.

Delegationsordning för kommunstyrelsen-

Antaget av	Kommunstyrelsen 2024-01-04 § 3
Dnr	KS-2023-951
Dokumentansvarig	Nämndsekreterare

Formaterad tabell

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
Inledning	3
Syfte	3
Ansvar	3
Jäv	3
Hantering av delegationsbeslut	3
Vidaredelegation och anmälan om beslut	3
Brådskande ärenden	3
Delegationsbeslut och verkställighetsbeslut	4
Förkortningar	4
Relaterade dokument	4
1. Allmänna ärenden	5
2. Personalfrågor	6
2.1 Anställning	6
2.2 Bemanningsföretag och konsulter	7
2.3 Omplacering	7
2.4 Löneöverenskommelse med enskild arbetstagare, vid anställning	7
2.5 Övriga lönefrågor	7
2.6 Förhandlingsfrågor med mera	8
2.7 Avslutande av anställning från arbetsgivarens sida	8
2.8 Beslut i frågor som omfattas av Allmänna bestämmelser	9
2.9 Pensionsfrågor	9
2.10 Övriga personalfrågor	9
3. Ekonomiska ärenden	9
4. Upphandling och investeringar	11
5. Fastigheter, tomter, försäljning, uthyrning	12
6. Trafikavgifter	13
7. Skydds-, säkerhets och totalförsvarsärenden	15
8. Dataskyddsförordningen (GDPR)	16

Inledning

Enligt kommunallagen (2017:725) kan en nämnd överlåta rätten att ta beslut i vissa frågor till någon annan. Den här delegationsordningen anger vilken beslutanderätt som kommunstyrelsen (fortsättningsvis nämnden) har överlåtit och vilka villkor som gäller för sådana beslut.

Nämnders uppdrag, ansvar och behörighet definieras främst i Reglemente för styrelse och nämnder. Nämnderna beslutar även i frågor som de enligt lagstiftning ska, samt det som rör verksamheten.

Andra styrdokument som reglerar nämndernas ansvar finns under rubriken, Relaterade dokument.

Syfte

Syftet med delegationsordningen är att det ska vara tydligt vilken delegat som får fatta beslut i nämndens ställe.

Ansvar

Huvudregeln är att delegaten avgör ärendet. Vid tveksamhet kan alltid ärendet på delegatens initiativ överlämnas till nämnden för avgörande. ~~Rätt att besluta på delegation innebär inte att du är skyldig att besluta.~~ Delegater har rätt att avstå från att fatta beslut med stöd av given delegation. Ärendets avgörande ska då utan dröjsmål hänskjutas till närmast högre beslutsnivå. Rätt att besluta på delegation innebär inte att du är skyldig att besluta.

Nämnden kan också om den finner anledning till det, återta rätten att fatta beslut på delegation.

Jäv

Delegation får inte utövas i ärenden som berör beslutsfattarens egna personliga förhållanden eller där jäv kan anses föreligga enligt förvaltningslagen eller kommunallagen.

Hantering av delegationsbeslut

Beslut ska förtecknas på särskild lista. På lista ska framgå datum för beslut, vad beslutet avser/ärende, och delegaten.

Alla beslut fattade med stöd av denna delegationsordning på delegation ska anmälas till av delegaten till nämnden vid nästkommande sammanträde.

Det ska då framgå vilka beslut som anmäls, under vilken tidsperiod besluten fattats samt vilken delegat.

Vidaredelegation och anmälan om beslut

Enligt 7 kap. 6 § kommunallagen får en nämnd ge förvaltningschef möjlighet att vidaredelegera. Om organisationen inte har förvaltningschefer ska det vara en (1) person inom en nämnds verksamhetsområde (kontorschefer) som ges rätten att vidaredelegera.

I beslut om vidaredelegation ska anges vem som beslutar vid förfall för ordinarie delegat. Beslut fattade på vidaredelegation ska anmälas till den chef som lämnat vidaredelegationen som i sin tur anmäler till nämnden.

Med kontorschef avses i denna delegationsordning kontorschefer för Tekniska kontoret, Samhällsbyggnadskontoret, Näringslivskontoret, Kultur- och fritidskontoret, Kommunledningskontoret, Barn- och utbildningskontoret, Omsorgskontoret samt stabschef.

Brådskande ärenden

Nämnden får uppdra åt ordförande eller en annan ledamot som nämnden har utsett att besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande, att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut ska anmälas vid nämndens nästa sammanträde. (KL 6:39, 40).

Formaterat: Höger: 2,1 cm, Avstånd Före: 0 pt

Formaterat: Indrag: Vänster: 1,37 cm, Höger: 2,1 cm, Avstånd Före: 0 pt

Delegationsbeslut och verkställighetsbeslut

Ett **delegationsbeslut** kännetecknas av att beslutsfattaren måste göra vissa självständiga överväganden och bedömningar. Ett delegationsbeslut kan överklagas.

Vid **verkställande beslut** är däremot ställningstagandet ofta styrt av riktlinjer, tidigare nämndbeslut, avtal med mera. Exempel på verkställighetsbeslut är avgiftsdebitering enligt en redan fastställd taxa eller tilldelning av en förskoleplats enligt en klar turordningsprincip. Rätten för anställda att vidta sådana åtgärder grundas inte på delegation utan följer istället av den arbetsfördelning mellan de förtroendevalda och de anställda som måste finnas för att den kommunala verksamheten ska fungera.

Frågan om vilket slags beslut det är har bland annat betydelse för den enskildes möjligheter att överklaga med laglighetsprövning. Ett verkställighetsbeslut kan inte överklagas genom laglighetsprövning på samma sätt som ett delegationsbeslut kan.

Förkortningar

KL – Kommunallagen

(2017:725) FL –

Förvaltningslagen

(2017:900)

TF – Tryckfrihetsförordningen (1949:105)

OSL – Offentlighets- och sekretesslagen

(2009:400) AB - Allmänna bestämmelser

(kollektivavtal)

MBL - Medbestämmandelagen (SFS

1976:580) LAS - Lagen om

anställningsskydd (SFS:1982:80) OSA -

Offentligt skyddat arbete

BEA T - Bestämmelser för arbetstagare i arbetsmarknadspolitiska insatser

Relaterade dokument

- Reglemente för styrelse och nämnder
- Attestreglemente
- Arkivreglemente
- Riktlinje för fördelning av arbetsmiljöuppgifter inom Östhammars kommun
- Riktlinjer mot korruption, mutor och jäv för anställda och förtroendevalda
- Riktlinjer för markanvisningar
- Riktlinjer för exploateringsavtal
- Riktlinjer för lönesättning
- Riktlinjer för upphandling i Östhammars kommun inkl. direktupphandling
- Riktlinjer, regler och råd för allmänna handlingar i Östhammars kommun samt att lämna ut en handling och att vägra
- Regler för avyttring av kommunal egendom
- Regler för investeringar och investeringsprocess

Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
1. Allmänna ärenden				
1.1	Besluta i ärenden som är så brådskande att kommunstyrelsens avgörande inte kan avvaktas. Gäller även beslut i ärenden av mindre vikt eller av icke principiell natur.	KL 6:39		Kommunstyrelsens ordförande
1.2	Beslut om ett överklagande kommit in i rätt tid samt att avvisa ett överklagande som kommit in för sent.	45 § FL		Chefsjurist Ersättare: Kommundirektör
1.3	Utfärdande av rättegångsfullmakt att föra kommunens talan i domstol och i rättsliga ärenden, svaromål och yttranden, och i yttranden till tillsynsmyndighet.			Chefsjurist, Kommundirektör Ersättare: Kommunstyrelsens ordförande
1.4	Yttranden över enklare remisser där sakkunskap efterfrågas, enkäter och dyl.			Sakkunnig tjänsteman
1.5	Beslut att inte yttra sig över remisser			Kommunstyrelsens ordförande Ersättare: KSAU/ KSTU
1.6	Yttranden som på grund av ärendets innehåll kan bedömas utan behandling i KS och dess utskott.			Kommundirektör, -Chefsjurist
1.7	Beslut rörande hantering, utredning och avslag med anledning av inkommande rapport om missförhållande enligt lagen (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden.	Lagen 2021:890 om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden		Chefsjurist
1.8	Beslut om hantering av medborgarmotion som uppnått namnunderskrifter från 1 % av kommunens folkbokförda invånare			KSAU
1.9	Registrering av lotterier enligt lotterilagen			Miljöchef
1.10	Myndighetens prövning enligt offentlighet och sekretesslagen m.m. om utlämnande av allmän handling: Beslut om sekretess, förbehåll.	OSL	Se Riktlinje, regler och råd för allmänna handlingar i Östhammars kommun samt att	Kontorschef Chefsjurist

Formaterad tabell

Formaterat: Indrag: Vänster: 0,2 cm

Formaterad tabell

Formaterat: Indrag: Vänster: 0,19 cm

Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
			lämna ut en handling och att vägra.	
1.11	Myndighetsprövning av begäran om utlämnande av allmän handling hos kommunstyrelsen: 1. För arkiverade handlingar 2. För handlingar i upphandlingsärenden 3. För övriga handlingar hos kommunstyrelsen	TF 2:1 4 OS L	Se Riktlinje, regler och råd för allmänna handlingar i Östhammars kommun samt att lämna ut en handling och att vägra.	1. Kommunarkivarie 2. Verksamhetschef Ekonomi 3. Handläggaren i ärendet Chefsjurist (samtliga)
1.12	Polisanmälan av brott mot kommunen			Kommundirektör, med rätt att vidaredelegera Ersättare: Stabschef
1.13	Kommunstyrelsens förtroendevaldas deltagande i kurser, konferenser och dylikt 1. Upp till en vecka 2. En vecka eller längre			1. Kommunstyrelsens ordförande Ersättare: kommunstyrelsens vice ordförande 2. KSAU/ <u>K</u> STU inom respektive utskotts uppdrag
1.14	Avtalsteckning löpande åtgärder		Befogenhet att skriva under och säga upp avtal; finansiella avtal, samverkansavtal, avtal som faller utanför upphandlingslagstiftning	Kommundirektör, Ekonomischef, Kontorschef, Chefsjurist, HR-chef

Formaterad tabell

Formaterat: Teckensnitt:10 pt

Formaterat: Teckensnitt:10 pt

Formaterat: Teckensnitt:9 pt

2. Personalfrågor

2.1 Anställning

Tillsvidare- och tidsbegränsade anställningar. Efter 67 års ålder endast tidsbegränsade anställningar.

2.1.1	Kommundirektör	AB Kap 2 § 3-5		KSAU
2.1.2	Kontorschef	AB Kap 2 § 3-5	Samråd med berörd nämnd och utskott enligt rutin.	Kommundirektör
2.1.3	Verksamhetschef			Kontorschef Ersättare: Kommundirektör

Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
2.1.4	Enhetschef och personal i verksamhet som saknar enhetschef			Verksamhetschef Ersättare: Kontorschef
2.1.5	Personal i enhet			Enhetschef
2.2 Bemanningföretag och konsulter				
2.2.1	Anlita bemanningföretag eller hyra in konsult	38 § MBL	När inte annan möjlighet att anställa finns. Samråd ska ske med HR-chef.	Kommundirektör Kontorschef
2.3 Omplacering				
2.3.1	Ta ledigt utrymme i anspråk, tillsvidareanställning och visstidsanställning, i anspråk för medicinsk omplacering eller annat omplaceringsbehov	LAS 7 § andra stycket	Samråd med närmaste chef	Förhandlingschef
2.3.2	Förflyttning inom kontoret	AB Kap 3 § 6 andra stycket		Kontorschef
2.3.3	Förflyttning mellan kontor	AB Kap 3 § 6 andra stycket		HR-chef
2.4 Löneöverenskommelse med enskild arbetstagar, vid anställning För området ska <i>Riktlinjer för lönesättning</i> följas.				
2.4.1	Kommundirektör			KSAU
2.4.2	Kontorschef			Kommundirektör
2.4.3	Verksamhetschef			Kontorschef
2.4.4	Enhetschef och personal i verksamhet som saknar enhetschef			Verksamhetschef
2.4.5	Personal i enhet			Enhetschef
2.5 Övriga lönefrågor				
2.5.1	Beslut om lön vid deltagande i fackligt arbete/utbildning			Teamledare lön Ersättare: HR-chef
2.5.2	Nedskrivning av lönefordran	Lag om arbetsgivar ens kvittningsrätt (SFS 1970:215)	Samråd med kontorschef. Samråd med kommundirektör om ärendet rör kontorschef. Kostnaden bärs av arbetsstället.	HR-chef

Formaterad tabell

Kommenterad [LA1]: Ändrad delegat efter beslut KS 2024-03-19 §63.

Formaterat: Indrag: Vänster: 0 cm

Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
2.6 Förhandlingsfrågor med mera				
2.6.1	Med bindande verkan för kommunen genom kollektivavtal reglera frågor rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare Beslut att lämna uppdrag till en sammanslutning av kommuner i arbetsgivarfrågor	6 kap 3 § lagen om vissa kommunala befogenheter		Förhandlingschef KSAU
2.6.2	Kommunövergripande förhandling enligt 11-14 §§ i MBL	MBL, Lokalt samverkansavtal	Samverkan ersätter 11, 12 och 19 §§ MBL	HR-chef Ersättare: Förhandlingschef
2.6.3	Övriga förhandlingar enligt 11-14 §§ i MBL	MBL, Lokalt samverkansavtal	Samverkan ersätter 11, 12 och 19 §§ MBL	Närmaste chef
2.6.4	Förhandla på kommunens vägnar enligt gällande arbetsrättslig lagstiftning <u>utom</u> vad gäller 11-14 och 38 §§ i MBL (lagen om medbestämmande i arbetslivet)	MBL, Lokalt samverkansavtal		Förhandlingschef
2.6.5	Avstängning När ärendet rör kontorschef	AB Kap 3 § 10	Samråd med förhandlingschef	Kontorschef Kommundirektör
2.6.6	Disciplinpåföljd När ärendet rör kontorschef	AB Kap 3 § 11	Samråd med förhandlingschef	Kontorschef Kommundirektör
2.6.7	Förbud av bisyssla	AB Kap 3 § 8	Samråd med HR	Närmaste chef
2.6.8	Lokalt anta centrala kollektivavtal			KSAU
2.7 Avslutande av anställning från arbetsgivarens sida				
2.7.1	Anställningens upphörande i enskilt fall	7 § LAS	Samråd med den anställdes chef	Förhandlingschef
2.7.2	Anställningens upphörande i enskilt fall på chefsnivå	7 § LAS	Samråd med den anställdes chef	HR-chef
2.7.3	Anställningens upphörande vid arbetsbrist	7 § LAS	Samråd med den anställdes chef	Förhandlingschef
2.7.4	Anställningens upphörande vid arbetsbrist på chefsnivå	7 § LAS	Samråd med den anställdes chef	HR-chef
2.7.5	Anställningens upphörande för anställda inom OSA	BEA T § 24 och bilaga A till BEA T	Samråd med förhandlingschef	Enhetschef

Formaterad tabell

Formaterat: Indrag: Vänster: 0 cm

Formaterat: Indrag: Vänster: 0 cm

Formaterat: Indrag: Vänster: 0 cm

Formaterat: Vänster

Formaterat: Indrag: Vänster: 0 cm

Formaterat: Indrag: Vänster: 0 cm

Formaterat: Indrag: Vänster: 0 cm

Formaterat: Indrag: Vänster: 0 cm

Formaterat: Indrag: Vänster: 0 cm

Formaterat: Indrag: Vänster: 0 cm

Formaterat: Indrag: Vänster: 0 cm

Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
2.7.6	Avsked		I samråd med den anställdes chef	HR-chef
2.7.7	Överenskommelser vid avslut När ärendet rör personal direktunderställd kommundirektör		I samråd med förhandlingschef	Kontorschef Kommundirektör
2.8 Beslut i frågor som omfattas av Allmänna bestämmelser				
2.8.1	Minskning av avlöningsförmåner i samband med ersättning från tredje Man	AB Kap 8 § 37 mom. 1		HR-chef
2.8.2	Rätt till lön då arbetstagare erhåller lön från annan än kommunen	AB Kap 6 § 25 mom. 5	I samråd med förhandlingschef	Kontorschef-
2.8.3	Rätt att behålla lön eller del av lön vid fullgörande av förtroendemannauppdrag av vikt för kommunen	AB Kap 6 § 31 mom. 2	I samråd med förhandlingschef	Kontorschef Kommundirektör för sina direktunderställda
Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
2.8.4	Rätt att behålla lön eller del av lön vid ledighet för studier	AB Kap 6 § 26		Närmaste chef
2.8.5	Ledighet som inte regleras i lag och Avtal	AB Kap 6 § 25 mom. 6	Samråd med HR	Närmaste chef
2.9 Pensionsfrågor Arbete efter 67 års ålder, se punkt 2.1.				
2.9.1	Särskild avtalspension	AKAP-KR § 13 KAP-KL § 31	Samråd med berörd chef under punkt 1.1, 1.2 och	KSAU
2.10 Övriga personalfrågor				
2.10. 1	Beslut om undantag från samordning av avlöningsförmån (eller annan anställningsförmån)	AB Kap 5 § 19 mom. 1	Samråd med förhandlingschef	Kontorschef Kommundirektör för sina direktunderställda
2.10. 2	Beslut om beviljande av kommunalt lönebidrag		(Kommunstyrels en som lönenmyndighet)	Enhetschef för enheten för integration och arbete. Ersättare: Biträdande enhetschef för enheten för integration och arbete
3. Ekonomiska ärenden				
3.1	Placering av donationsmedel			Verksamhetschef Ekonomi
3.2	Utdelning ur donationsfonder			KSAU
3.3	Utdelning av kommunala stipendier i den mån detta ej delegerats till annan kommunalt organ			KSAU

← Formaterad tabell

Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
3.4	Yttrande över folkbokföringsärende/ skatteärende			Verksamhetschef Ekonomi
3.5	Överklagande av folkbokföringsärende/ skatteärende			Verksamhetschef Ekonomi
3.6	Besluta i ärenden om icke periodiska återkommande bidragsansökningar upp till 10.000 kronor		Samråd ska med övriga kommunalråd innan beslut fattas	Kommunstyrelsens ordförande
3.7	Beslut om insatser som bekostas med integrationsmedel		Beredning i kommunens ledningsgrupp	Kommundirektör
3.8	Upplåna respektive konvertera lån upp till av kommunfullmäktige högsta angivna belopp eller på grund av särskilt av fullmäktige fattat beslut			Verksamhetschef Ekonomi Ersättare: Kommundirektör
3.9	Tecknande av avtal där firmatecknare krävs		KF 2022 § 151 Dnr KS 2022-664 T.ex. försäkringshandling, lånehandling o.d.	Se delegater i särskilt fattat beslut.
3.10	Anstånd med betalning av kommunens fordringar i högst sex (6) månader samt avskrivning av kommunens fordringar intill ett belopp av 10.000 kronor			Verksamhetschef Ekonomi
3.11	Anstånd med betalning av kommunens fordringar över sex (6) månader samt avskrivning av kommunens fordringar intill ett belopp av 50.000 kronor för varje särskilt fall			KSAU
3.12	Ansökan om externa medel (inkl EU- medel) för projekt- och utvecklingsarbete m m			Kontorschef Ersättare: Kommundirektör
3.13	Beslutsattest för arvoden avseende förtroendevalda			Stabschef Ersättare: Kommundirektör
3.14	Fastställande av förteckning över beslutsattestanter och ersättare inom kommunstyrelsens verksamheter		Aktuell förteckning över attestanter finns i Raindance.	Kontorschef Ersättare: Kommundirektör

← Formaterad tabell

Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
3.15	Godkännande av ersättning från försäkringsbolag			Verksamhetschef Ekonomi Ersättare: Kommundirektör
3.16	Beslut om ansökan om medel till utvecklingsprojekt från utvecklingsgrupperna	KS § 211/2016	Ansökan kan göras fyra gånger per år (januari, april, augusti, november), via avsett formulär	Kommundirektör

Formaterad tabell

4. Upphandling och investeringar

4.1	<u>Anskaffningsbeslut av återkommande behov/ ramavtal</u>			<u>Ekonomi- och upphandlingschef</u> <u>Ersättare:</u> <u>Kommundirektör</u>
4.2	Anskaffningsbeslut <u>om upphandlingar till ett värde under 400 000 kr, av upphandling upp till ett avtalsbelopp om 400 000 kronor (där avtal inte finns).</u>		<u>Se Regler för investeringar och investeringsprocess, enlighet med gällande styrdokument inom området.</u>	Kontorschef Ersättare: Kommundirektör
4.3	Anskaffningsbeslut <u>om upphandlingar till ett värde över 400 000 kr, av upphandling till ett avtalsbelopp som överstiger 400 000 kronor.</u>		<u>Politiskt eller principiellt viktiga.</u>	KSAU/ KSTU inom respektive utskotts uppdrag inom KS och ansvarig nämnd utanför KS
4.4	Direktupphandling <u>för inköp över 30 000 men under 100 000 kr (initiering, avbrytande, avtalstecknande)</u>		<u>Direktupphandling enbart om det ej finns ramavtal</u>	Ansvarig kontorschef
4.5	Direktupphandling <u>för inköp under 30 000 kr (initiering, avbrytande, avtalstecknande)</u>		<u>Direktupphandling enbart om det ej finns ramavtal</u>	Verksamhetschef
4.5	Tecknande av <u>personuppgiftsbiträdesavtal (Flyttas till avsnitt 8).</u>	Dataskydds förordning		Kontorschef Ersättare: Kommundirektör
4.6	Besluta om att delta i <u>samordnade upphandlingar</u>			Verksamhetschef Ekonomi Ersättare: Kommundirektör

Formaterat: Avstånd Före: 0,05 pt, Radavstånd: enkelt

Formaterat: Teckensnitt:(Standard) +Brödtext (Calibri)

Formaterad tabell

Formaterad tabell

Kommenterad [LA2]: Flyttas till avsnitt 8 efter rekommendation från chefsjurist.

Kommenterad [LA3]: Se Kristines kommentarer. Beakta.

Kommenterad [LA4]: Ta bort delegation, rekommendation från chefsjurist.

Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
4.7	Tilldelningsbeslut och tecknande av avtal 1. Upp till Under 400 000 kr 2. Över 400 000 kr		Beslut om att tilldela avtal. Beslut om tilldelning i upphandlingar (tilldelningsbeslut, beslut om avbrytande av upphandlingar (avbrytandebeslut, återkallelse av ändringar av tilldelningsbeslut och avbrytandebeslut.)	1. Kontorschef 2. Verksamhetschef- Ekonomi Ekonomi - och Upphandlingschef Ersättare: Kommundirektör
4.8	Tilldelningsbeslut och tecknande av avtal i förnyade konkurrensutsättningar (FKU) och dynamiskt inköpsystem (DIS)		=	Kontorschef Ersättare: Kommundirektör
5. Fastigheter, tomter, försäljning, uthyrning				
5.1	Försäljning respektive köp av fastighet samt avtal om markbyte där köpeskillingen uppgår till högst 100 000 prisbasbelopp. Innefattar rätt att underteckna avtal och andra nödvändiga handlingar. Försäljning av bostadstomter i enlighet med fastställd taxa		Ärendet ska beredas i kommunens MEX-grupp	Samhällsbyggnadschef Ersättare: Kommundirektör Markstrateg Ersättare: Markansvarig
5.2	Försäljning av industritomter upp till 2 mkr inom detaljplanlagt område som prissatts genom oberoende expertvärdering innan försäljning eller genom försäljning till högst budande via mäklare		Ärendet ska beredas i kommunens MEX-grupp	Markstrateg
5.3	Upplåtelse av nyttjanderätt till kommunens mark i högst två år		Ärendet ska beredas i kommunens MEX-grupp	Markstrateg Ersättare: Markansvarig
5.4	Uthyrning av lägenheter och lokaler samt inhyrning av lägenheter och lokaler för kommunal verksamhet			Lokal- och fastighetsstrateg Ersättare: Fastighetschef
5.5	Yttrande till bygg- och miljönämnden angående ansökan om bygglöv Yttrande över remisser/beslut från kommunala och statliga organ angående fastighetsbildning, nät		Omfattar även yttranden till kommunens egen bygg- och miljönämnd.	Samhällsbyggnadschef Ersättare: Kommundirektör Markansvarig Ersättare: Markstrateg

Formaterad tabell

Kommenterad [LA5]: Konsekvent frasering av titel. Ex. samhällsbyggnadschef – ekonomi- och upphandlingschef.

Formaterat: Indrag: Vänster: 1 cm

Kommenterad [LA6]: Mejla Sofia T om delegationen ska kvarstå.

Kommenterad [LA7]: Förslag till ändring i KSAU.

Kommenterad [LA8]: Tidigare delegation 5.1 och 5.2 är borttagna och ersatta med ny delegation och delegat.

Formaterad tabell

Kommenterad [LA9]: Ny titulatur.

Kommenterad [LA10]: Ändrad delegation och ändrade delegater.

Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
	och ledningskoncession samt ärenden i enlighet med plan- och bygglagen, miljöbalken m.m. avseende kommunens fastigheter		Ärendet ska beredas i kommunens MEX-grupp	
5.6	Föra talan vid lantmäteriförrättningar med rätt att ingå överenskommelser i dessa ärenden			Markansvarig Ersättare: Markstrateg
5.7	Servitut, vägrätt och ledningsrätt till förmån för eller som belastar kommunens fastigheter		Ärendet ska beredas i kommunens MEX-grupp	Markansvarig Ersättare: Markstrateg
5.8	Flyttning av fordon och fordonsvrak.	Lag om flyttning av fordon i vissa fall (1982:129) samt tillhörande förordning (1982:198)		Gatu- och trafiksamordnare Ersättare: Utemiljösamordnare
5.9	Yttranden över mindre avvikelser (grannmedgivande) avseende kommunala fastigheter.		Ärendet ska beredas i kommunens MEX-grupp	Markansvarig Ersättare: Markstrateg
5.10	Yttranden enligt ordningslagen 3 kap. 2 §.		I enlighet med riktlinjer.	Markstrateg Ersättare: Markstrateg
5.11	Ombud i byggprojekt upp till och med 3 prisbasbelopp			Byggprojektledare
5.12	Ombud i byggprojekt över 3 prisbasbelopp			Fastighetschef Ersättare: Teknisk chef
5.13	Byggherreombud			Fastighetschef Ersättare: Teknisk chef
5.14	Meddela grävstillstånd för ledningsdragnings på allmän platsmark samt övrig kommunal mark.		Enligt Anvisning för grävning	Gatu- och trafiksamordnare Ersättare: Utemiljösamordnare
5.15	Fullmakt att anlita nödvändiga externa resurser i syfte att hantera akuta händelser rörande dammsäkerhetsfrågor där omedelbar risk föreligger för stora regionala skador eller fara för liv och hälsa		Gäller endast B-klassad damm, Stordammen, Österbybruk	Dammsäkerhetsansvarig Ersättare Kommundirektör
6. Trafikuppgifter				
Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar/ villkor	Delegat

Formaterad tabell

Kommenterad [LA11]: Ändrad titulatur.

Formaterat: Färgöverstrykning

Formaterat: Färgöverstrykning

Formaterat: Färgöverstrykning

Formaterat: Färgöverstrykning

Kommenterad [LA12]: Ny delegation. Förslag från UIF.

Formaterat: Rubrik 1

Formaterad tabell

Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
6.1	Trafikuppgifter som avses i 1 § Lag (1978:234) om nämnder för vissa trafikfrågor	1§ Lag (1978:234) om nämnder för vissa trafikfrågor. Lag (1975:88) med bemyndigande att meddela föreskrifter om trafik, transporter och kommunikationsunikationer. 1 § första stycket 8		<u>KSTU</u>
6.2	Avge yttrande över regionala och statliga myndigheters ärenden angående trafikföreskrifter (exempelvis hastighetsbegränsningar)		Ärendet ska beredas i kommunens MEX-grupp	Markansvarig Ersättare: Samhällsbyggnadschef
6.3	Beslut om tillfälliga lokala trafikföreskrifter		Ärendet ska beredas i kommunens MEX-grupp	Gatu- och trafiksamordnare Ersättare: Utemiljösamordnare
6.4	Beslut om undantag från lokala trafikföreskrifter avseende långa, breda, tunga transporter med stöd av trafikförordningen.	13 kap. 3 § p 14 Trafikförordningen (1998:1276)		Gatu- och trafiksamordnare Ersättare: Utemiljösamordnare
6.5	Beslut om undantag från övriga trafikföreskrifter med stöd av trafikförordningen	13 kap. 3 § Trafikförordningen (1998:1276)		Gatu- och trafiksamordnare Ersättare: Utemiljösamordnare
6.7	Beslut om uppsättning vägmärken och skyltar som enligt vägmärkesförordningen inte kräver lokal trafikföreskrift			Gatu- och trafiksamordnare Ersättare: Utemiljösamordnare
6.8	Beslut om lokala trafikföreskrifter av mindre betydelse		Mindre betydelse kan t.ex. vara bevilja byggställning på trottoar.	Gatu- och trafiksamordnare Ersättare: Utemiljösamordnare

Formaterad tabell

Kommenterad [LA13]: Rättstävning.

Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
7. Skydds-, säkerhets och totalförsvarsärenden				
Nr	Ärende	Författning/ avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
7.1	Yttrande angående antagande av hemvärnsmän			Kommunstyrelsens ordförande Ersättare: 1:e vice ordförande i kommunstyrelsen
7.2	Fullmakt att besluta om VMA (myndighetsmeddelande), d.v.s. Viktigt Meddelande till Allmänheten		Samråd ska ske med kommunikatör	Säkerhetsskyddschef Ersättare: Beredskapssamordnare
7.3	Besluta om plan för hantering av extraordinär händelse	Lagen om extraordinär händelse (2006:544) 2 kap. § 1 Överenskommelse mellan SKL och MSB om kommunernas krisberedskap 2019-2022, punkt 5.3		KSAU
7.4	Besluta om utbildnings- och övningsplan för förtroendevalda och anställda för att kunna lösa uppgifter vid extraordinära händelser i fredstid	Lagen om extraordinär händelse (2006:544) 2 kap. § 8 Överenskommelse mellan SKL och MSB om kommunernas krisberedskap 2019-2022,		Kommundirektör

Formaterad tabell

Formaterat: Rubrik 1

Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
		punkt 5.3		
7.5	Besluta om säkerhetsklassning av personal		Samråd ska ske med berörd kontorschef för personal inom kontoren, med kommundirektör för kontorschefer, personal direkt underställd kommundirektör eller för VD	Säkerhetsskyddschef

← Formaterad tabell

8. Dataskyddsförordningen (GDPR)

← Formaterat: Rubrik 1

Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
8.1	Beslut om den registrerades begäran om bekräftelse på huruvida personuppgifter som rör denne håller på att behandlas, tillgång till personuppgifterna och information om ändamål m.m. med behandlingen	Artikel 15		Kontorschef Ersättare: Chefsjurist
8.2	Beslut om registrerades begäran om att få felaktiga personuppgifter som rör denne rättade eller ofullständiga uppgifter kompletterade	Artikel 16		Kontorschef Ersättare: Chefsjurist
8.3	Beslut om den registrerades begäran om att få sina uppgifter raderade	Artikel 17		Kontorschef Ersättare: Chefsjurist
8.4	Beslut om den registrerades begäran om att begränsa personuppgiftsbehandlingen	Artikel 18		Kontorschef Ersättare: Chefsjurist
8.5	Beslut om den registrerades begäran om att överföra uppgifterna till annan personuppgiftsansvarig	Artikel 20		Kontorschef Ersättare: Chefsjurist

Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
8.6	Anmälan av personuppgiftsincident	Artikel 33	Anmälan till Integritetsskyddsmyndigheten	Kontorschef Ersättare: Chefsjurist

Formaterad tabell

Formaterat: Höger: 0,99 cm, Avstånd Före: 0,05 pt, Radavstånd: enkelt

Delegationsordning för kommunstyrelsen

Antaget av	Kommunstyrelsen 2024-10-22
Dnr	KS-2024-
Dokumentansvarig	Nämndsekreterare

Innehåll

Inledning.....	3
Syfte	3
Ansvar	3
Jäv.....	3
Hantering av delegationsbeslut.....	3
Vidaredelegation och anmälan om beslut.....	3
Brådskande ärenden	4
Delegationsbeslut och verkställighetsbeslut.....	4
Förkortningar.....	4
Relaterade dokument.....	4
Delegationsordning	5
1. Allmänna ärenden.....	5
2. Personalfrågor	6
2.1 Anställning	6
2.2 Bemanningföretag och konsulter	6
2.3 Omplacering	7
2.4 Löneöverenskommelse med enskild arbetstagare, vid anställning.....	7
2.5 Övriga lönefrågor	7
2.6 Förhandlingsfrågor med mera	7
2.7 Avslutande av anställning från arbetsgivarens sida.....	8
2.8 Beslut i frågor som omfattas av Allmänna bestämmelser	8
2.9 Pensionsfrågor	9
2.10 Övriga personalfrågor.....	9
3. Ekonomiska ärenden	9
4. Upphandlingar och investeringar	10
5. Fastigheter, tomter, försäljning, uthyrning	11
6. Trafikavgifter	12
7. Skydds-, säkerhets och totalförsvarsärenden.....	13
8. Dataskyddsförordningen (GDPR).....	14

Inledning

Enligt kommunallagen (2017:725) kan en nämnd överlåta rätten att ta beslut i vissa frågor till någon annan. Den här delegationsordningen anger vilken beslutanderätt som kommunstyrelsen (fortsättningsvis nämnden) har överlåtit och vilka villkor som gäller för sådana beslut.

Nämnders uppdrag, ansvar och behörighet definieras främst i Reglemente för styrelse och nämnder. Nämnderna beslutar även i frågor som de enligt lagstiftning ska, samt det som rör verksamheten.

Andra styrdokument som reglerar nämndernas ansvar finns under rubriken, Relaterade dokument.

Syfte

Syftet med delegationsordningen är att det ska vara tydligt vilken delegat som får fatta beslut i nämndens ställe.

Ansvar

Huvudregeln är att delegaten avgör ärendet. Vid tveksamhet kan alltid ärendet på delegatens initiativ överlämnas till nämnden för avgörande. Delegater har rätt att avstå från att fatta beslut med stöd av given delegation. Ärendets avgörande ska då utan dröjsmål hänskjutas till närmast högre beslutsnivå. Rätt att besluta på delegation innebär inte att du är skyldig att besluta.

Kommenterad [LA1]: Tillagd mening.

Nämnden kan också om den finner anledning till det, återta rätten att fatta beslut på delegation.

Jäv

Delegation får inte utövas i ärenden som berör beslutsfattarens egna personliga förhållanden eller där jäv kan anses föreligga enligt förvaltningslagen eller kommunallagen.

Hantering av delegationsbeslut

Beslut ska förtecknas på särskild lista. På lista ska framgå datum för beslut, vad beslutet avser/ärende, och delegaten. Alla beslut fattade med stöd av denna delegationsordning ska anmälas av delegaten till nämnden vid nästkommande sammanträde. Det ska då framgå vilka beslut som anmäls, under vilken tidsperiod besluten fattats samt vilken delegat.

Kommenterad [LA2]: Förtydligad skrivning.

Vidaredelegation och anmälan om beslut

Enligt 7 kap. 6 § kommunallagen får en nämnd ge förvaltningschef möjlighet att vidaredelegera. Om organisationen inte har förvaltningschefer ska det vara en (1) person inom en nämnds verksamhetsområde (Kontorschefer) som ges rätten att vidaredelegera.

I beslut om vidaredelegation ska anges vem som beslutar vid förfall för ordinarie delegat. Beslut fattade på vidaredelegation ska anmälas till den chef som lämnat vidaredelegationen som i sin tur anmäler till nämnden.

Med kontorschef avses i denna delegationsordning kontorschefer för Tekniska kontoret, Samhällsbyggnadskontoret, Näringslivskontoret, Kultur- och fritidskontoret, Kommunledningskontoret, Barn- och utbildningskontoret, Omsorgskontoret samt stabschef.

Brådskande ärenden

Nämnden får uppdra åt ordförande eller en annan ledamot som nämnden har utsett att besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande, att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut ska anmälas vid nämndens nästa sammanträde. (KL 6:39, 40).

Delegationsbeslut och verkställighetsbeslut

Ett **delegationsbeslut** kännetecknas av att beslutsfattaren måste göra vissa självständiga överväganden och bedömningar. Ett delegationsbeslut kan överklagas.

Vid **verkställande beslut** är däremot ställningstagandet ofta styrt av riktlinjer, tidigare nämndbeslut, avtal med mera. Exempel på verkställighetsbeslut är avgiftsdebitering enligt en redan fastställd taxa eller tilldelning av en förskoleplats enligt en klar turordningsprincip. Rätten för anställda att vidta sådana åtgärder grundas inte på delegation utan följer istället av den arbetsfördelning mellan de förtroendevalda och de anställda som måste finnas för att den kommunala verksamheten ska fungera.

Frågan om vilket slags beslut det är har bland annat betydelse för den enskildes möjligheter att överklaga med laglighetsprövning. Ett verkställighetsbeslut kan inte överklagas genom laglighetsprövning på samma sätt som ett delegationsbeslut kan.

Förkortningar

KL – Kommunallagen (2017:725)
FL – Förvaltningslagen (2017:900)
TF – Tryckfrihetsförordningen (1949:105)
OSL – Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)
AB - Allmänna bestämmelser (kollektivavtal)
MBL - Medbestämmandelagen (SFS 1976:580)
LAS - Lagen om anställningsskydd (SFS:1982:80)
OSA - Offentligt skyddat arbete
BEA T - Bestämmelser för arbetstagare i arbetsmarknadspolitiska insatser

Relaterade dokument

- Reglemente för styrelse och nämnder
- Attestreglemente
- Arkivreglemente
- Riktlinje för fördelning av arbetsmiljöuppgifter inom Östhammars kommun
- Riktlinjer mot korruption, mutor och jäv för anställda och förtroendevalda
- Riktlinjer för markanvisningar
- Riktlinjer för exploateringsavtal
- Riktlinjer för lönesättning
- Riktlinjer för upphandling i Östhammars kommun inkl. direktupphandling
- Riktlinjer, regler och råd för allmänna handlingar i Östhammars kommun samt att lämna ut en handling och att vägra
- Regler för avyttring av kommunal egendom
- Regler för investeringar och investeringsprocess

Delegationsordning

Nr	Ärende	Författning/ avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
1. Allmänna ärenden				
1.1	Besluta i ärenden som är så brådskande att kommunstyrelsens avgörande inte kan avvaktas. Gäller även beslut i ärenden av mindre vikt eller av icke principiell natur.	KL 6:39		Kommunstyrelsens ordförande
1.2	Beslut om ett överklagande kommit in i rätt tid samt att avvisa ett överklagande som kommit in för sent.	45 § FL		Chefsjurist Ersättare: Kommundirektör
1.3	Utfärdande av rättegångsfullmakt att föra kommunens talan i domstol och i rättsliga ärenden, svaromål och yttranden, och i yttranden till tillsynsmyndighet.			Chefsjurist Kommundirektör Ersättare: kommunstyrelsens ordförande
1.4	Yttranden över enklare remisser där sakkunskap efterfrågas, enkäter och dyl.			Sakkunnig tjänsteman
1.5	Beslut att inte yttra sig över remisser			KSAU/KSTU inom respektive utskotts uppdrag
1.6	Yttranden som på grund av ärendets innehåll kan bedömas utan behandling i KS och dess utskott.			Kommundirektör Ersättare: Chefsjurist
1.7	Beslut rörande hantering, utredning och avslag med anledning av inkommande rapport om missförhållande enligt lagen (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden.	Lagen 2021:890 om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden		Chefsjurist
1.8	Beslut om hantering av medborgarmotion som uppnått namnunderskrifter från 1 % av kommunens folkbokförda invånare.			KSAU
1.9	Registrering av lotterier enligt lotterilagen			Miljöchef
1.10	Myndighetens prövning enligt offentlighet och sekretesslagen m.m. om utlämnande av allmän handling: Beslut om sekretess, förbehåll.	OSL	Se Riktlinje, regler och råd för allmänna handlingar i Östhammars kommun samt att lämna ut en handling och att vägra.	Kontorschef Chefsjurist

Nr	Ärende	Författning/ avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
1.11	Myndighetsprövning av begäran om utlämnande av allmän handling hos kommunstyrelsen: 1. För arkiverade handlingar. 2. För handlingar i upphandlingsärenden. 3. För övriga handlingar hos kommunstyrelsen.	TF 2:14 OSL	Se Riktlinje, regler och råd för allmänna handlingar i Östhammars kommun samt att lämna ut en handling och att vägra.	1. Kommunarkivarie 2. Ekonomi- och upphandlingschef 3. Handläggaren i ärendet Chefsjurist (samtliga)
1.12	Polisanmälan av brott mot kommunen.			Kommundirektör, med rätt att vidaredelegera Ersättare: Stabschef
1.13	Kommunstyrelsens förtroendevaldas deltagande i kurser, konferenser och dylikt 1. Upp till en vecka. 2. En vecka eller längre.			1. Kommunstyrelsens ordförande Ersättare: kommunstyrelsens vice ordförande 2. KSAU/KSTU, inom respektive utskotts uppdrag.
1.14	Avtalsteckning löpande åtgärder.		Befogenhet att skriva under och säga upp avtal; finansiella avtal, samverkansavtal, avtal som faller utanför upphandlingslagstiftning.	Kommundirektör, ekonomi- och upphandlingschef, Kontorschef, Chefsjurist, HR-chef

2. Personalfrågor

2.1 Anställning

Tillsvidare- och tidsbegränsade anställningar. Efter 67 års ålder endast tidsbegränsade anställningar.

2.1.1	Kommundirektör	AB Kap 2 § 3-5		KSAU
2.1.2	Kontorschef	AB Kap 2 § 3-5	Samråd med berörd nämnd och utskott enligt rutin.	Kommundirektör
2.1.3	Verksamhetschef			Kontorschef Ersättare: Kommundirektör
2.1.4	Enhetschef och personal i verksamhet som saknar enhetschef			Verksamhetschef Ersättare: Kontorschef
2.1.5	Personal i enhet			Enhetschef

2.2 Bemanningsföretag och konsulter

2.2.1	Anlita bemanningsföretag eller hyra in konsult	38 § MBL	När inte annan möjlighet att anställa	Kommundirektör
-------	--	----------	---------------------------------------	----------------

Kommenterad [LA3]: Ändrad delegat efter beslut KS 2024-03-19 §63.

Nr	Ärende	Författning/ avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
			finns. Samråd ska ske med HR-chef.	
2.3 Omplacering				
2.3.1	Ta ledigt utrymme i anspråk, tillsvidareanställning och visstidsanställning, i anspråk för medicinsk omplacering eller annat omplaceringsbehov	LAS 7 § andra stycket	Samråd med närmaste chef	Förhandlingschef
2.3.2	Förflyttning inom kontoret	AB Kap 3 § 6 andra stycket		Kontorschef
2.3.3	Förflyttning mellan kontor	AB Kap 3 § 6 andra stycket		HR-chef
2.4 Löneöverenskommelse med enskild arbetstagare, vid anställning För området ska <i>Riktlinjer för lönesättning</i> följas.				
2.4.1	Kommundirektör			KSAU
2.4.2	Kontorschef			Kommundirektör
2.4.3	Verksamhetschef			Kontorschef
2.4.4	Enhetschef och personal i verksamhet som saknar enhetschef			Verksamhetschef
2.4.5	Personal i enhet			Enhetschef
2.5 Övriga lönefrågor				
2.5.1	Beslut om lön vid deltagande i fackligt arbete/utbildning			Teamledare lön Ersättare: HR-chef
2.5.2	Nedskrivning av lönefordran	Lag om arbetsgivarens kvittningsrätt (SFS 1970:215)	Samråd med kontorschef. Samråd med kommundirektör om ärendet rör kontorschef. Kostnaden bärs av arbetsstället.	HR-chef
2.6 Förhandlingsfrågor med mera				
2.6.1	Med bindande verkan för kommunen genom kollektivavtal reglera frågor rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare Beslut att lämna uppdrag till en sammanslutning av kommuner i arbetsgivarfrågor	6 kap 3 § lagen om vissa kommunala befogenheter		Förhandlingschef KSAU
2.6.2	Kommunövergripande förhandling enligt 11-14 §§ i MBL	MBL, Lokalt samverkansavtal	Samverkan ersätter 11, 12 och 19 §§ MBL	HR-chef Ersättare: Förhandlingschef

Nr	Ärende	Författning/ avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
2.6.3	Övriga förhandlingar enligt 11-14 §§ i MBL	MBL, Lokalt samverkansavtal	Samverkan ersätter 11, 12 och 19 §§ MBL	Närmaste chef
2.6.4	Förhandla på kommunens vägnar enligt gällande arbetsrättslig lagstiftning <u>utom</u> vad gäller 11-14 och 38 §§ i MBL (lagen om medbestämmande i arbetslivet)	MBL, Lokalt samverkansavtal		Förhandlingschef
2.6.5	Avstängning När ärendet rör Kontorschef	AB Kap 3 § 10	Samråd med förhandlingschef	Kontorschef Kommundirektör
2.6.6	Disciplinpåföljd När ärendet rör Kontorschef	AB Kap 3 § 11	Samråd med förhandlingschef	Kontorschef Kommundirektör
2.6.7	Förbud av bisyssla	AB Kap 3 § 8	Samråd med HR	Närmaste chef
2.6.8	Lokalt anta centrala kollektivavtal			KSAU
2.7 Avslutande av anställning från arbetsgivarens sida				
2.7.1	Anställningens upphörande i enskilt fall	7 § LAS	Samråd med den anställdes chef	Förhandlingschef
2.7.2	Anställningens upphörande i enskilt fall på chefsnivå	7 § LAS	Samråd med den anställdes chef	HR-chef
2.7.3	Anställningens upphörande vid arbetsbrist	7 § LAS	Samråd med den anställdes chef	Förhandlingschef
2.7.4	Anställningens upphörande vid arbetsbrist på chefsnivå	7 § LAS	Samråd med den anställdes chef	HR-chef
2.7.5	Anställningens upphörande för anställda inom OSA	BEA T § 24 och bilaga A till BEA T	Samråd med förhandlingschef	Enhetschef
2.7.6	Avsked		I samråd med den anställdes chef	HR-chef
2.7.7	Överenskommelser vid avslut När ärendet rör kontorschef		I samråd med förhandlingschef	Kontorschef Kommundirektör
2.8 Beslut i frågor som omfattas av Allmänna bestämmelser				
2.8.1	Minskning av avlöningsförmåner i samband med ersättning från tredje man	AB Kap 8 § 37 mom. 1		HR-chef
2.8.2	Rätt till lön då arbetstagarer erhåller lön från annan än kommunen	AB Kap 6 § 25 mom. 5	I samråd med förhandlingschef	Kontorschef
2.8.3	Rätt att behålla lön eller del av lön vid fullgörande av förtroendemannauppdrag av vikt för kommunen	AB Kap 6 § 31 mom. 2	I samråd med förhandlingschef	Kontorschef Kommundirektör för sina direktunderställda
2.8.4	Rätt att behålla lön eller del av lön vid ledighet för studier	AB Kap 6 § 26		Närmaste chef
2.8.5	Ledighet som inte regleras i lag och avtal	AB Kap 6 § 25 mom. 6	Samråd med HR	Närmaste chef

Nr	Ärende	Författning/ avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
2.9 Pensionsfrågor				
Arbete efter 67 års ålder, se punkt 2.1.				
2.9.1	Särskild avtalspension	AKAP-KR § 13 KAP-KL § 31	Samråd med berörd chef under punkt 1.1, 1.2 och	KSAU
2.10 Övriga personalfrågor				
2.10.1	Beslut om undantag från samordning av avlöningsförmån (eller annan anställningsförmån)	AB Kap 5 § 19 mom. 1	Samråd med förhandlingschef	Kontorschef Kommundirektör för sina direktunderställda
2.10.2	Beslut om beviljande av kommunalt lönebidrag		(Kommunstyrelsen som lönemyndighet)	Enhetschef arbetsmarknadsenheten Ersättare: Biträdande enhetschef arbetsmarknadsenheten
3. Ekonomiska ärenden				
3.1	Placering av donationsmedel			Ekonomi- och upphandlingschef
3.2	Utdelning ur donationsfonder			KSAU
3.3	Utdelning av kommunala stipendier i den mån detta ej delegerats till annan kommunalt organ			KSAU
3.4	Yttrande över folkbokföringsärende/ skatteärende			Ekonomi- och upphandlingschef
3.5	Överklagande av folkbokföringsärende/ skatteärende			Ekonomi- och upphandlingschef
3.6	Besluta i ärenden om icke periodiska återkommande bidragsansökningar upp till 10.000 kronor		Samråd ska med övriga kommunalråd innan beslut fattas	Kommunstyrelsens ordförande
3.7	Beslut om insatser som bekostas med integrationsmedel		Beredning i kommunens ledningsgrupp	Kommundirektör
3.8	Upplåna respektive konvertera lån upp till av kommunfullmäktige högsta angivna belopp eller på grund av särskilt av fullmäktige fattat beslut			Ekonomi- och upphandlingschef Ersättare: Kommundirektör
3.9	Tecknande av avtal där firmatecknare krävs		KF 2022 § 151 Dnr KS 2022-664 T.ex. försäkringshandling, lånehandling o.d.	Se delegater i särskilt fattat beslut.
3.10	Anstånd med betalning av kommunens fordringar i högst sex (6) månader samt avskrivning av			Ekonomi- och upphandlingschef

Nr	Ärende	Författning/ avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
	kommunens fordringar intill ett belopp av 10.000 kronor			
3.11	Anstånd med betalning av kommunens fordringar över sex (6) månader samt avskrivning av kommunens fordringar intill ett belopp av 50.000 kronor för varje särskilt fall			KSAU
3.12	Ansökan om externa medel (inkl. EU-medel) för projekt- och utvecklingsarbete m.m.			Kontorschef Ersättare: Kommundirektör
3.13	Beslutsattest för arvoden avseende förtroendevalda			Stabschef Ersättare: Kommundirektör
3.14	Fastställande av förteckning över beslutsattestanter och ersättare inom kommunstyrelsens verksamheter		Aktuell förteckning över attestanter finns i Raindance.	Kontorschef Ersättare: Kommundirektör
3.15	Godkännande av ersättning från försäkringsbolag			Ekonomi- och upphandlingschef Ersättare: Kommundirektör
3.16	Beslut om ansökan om medel till utvecklingsprojekt från utvecklingsgrupperna	KS § 211/2016	Ansökan kan göras fyra gånger per år (januari, april, augusti, november), via avsett formulär.	Kommundirektör
4. Upphandlingar och investeringar				
4.1	Anskaffningsbeslut – återkommande behov/ ramavtal			Ekonomi- och upphandlingschef Ersättare: Kontorschef Verksamhetsstöd
4.2	Anskaffningsbeslut – upphandlingar till ett värde under 400 000 kr.			Kontorschef Ersättare: kommundirektör
4.3	Anskaffningsbeslut – upphandlingar till ett värde över 400 000 kr.		Politiskt eller principiellt viktiga.	KSAU/KSTU inom respektive utskotts uppdrag inom KS och ansvarig nämnd utanför KS
4.4	Direktupphandling för inköp över 30 000 men under 100 000 kr		Direktupphandling enbart om det inte finns ramavtal.	Kontorschef

Kommenterad [LA4]: Ny tillagd delegation.

Kommenterad [LA5]: Omskriven.

Kommenterad [LA6]: Omskriven.

Kommenterad [LA7]: Ny delegation.

Nr	Ärende	Författning/ avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
	(initiering, avbrytande, avtalstecknande)			
4.5	Direktupphandling för inköp under 30 000 kr (initiering, avbrytande, avtalstecknande)		Direktupphandling enbart om det inte finns ramavtal.	Verksamhetschef
4.6	Tilldelningsbeslut och tecknande av avtal <ol style="list-style-type: none"> 1. Under 400 000 kr 2. Över 400 000 kr 		Beslut om att tilldela avtal. Beslut om tilldelning i upphandlingar (tilldelningsbeslut, beslut om avbrytande av upphandlingar (avbrytandebeslut, återkallelse av ändringar av tilldelningsbeslut och avbrytandebeslut.)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontorschef 2. Ekonomi- och upphandlingschef Ersättare: Kommundirektör
4.7	Tilldelningsbeslut och tecknande av avtal i förnyade konkurrensutsättningar (FKU) och dynamiskt inköpssystem (DIS)			Kontorschef Ersättare: Kommundirektör
5. Fastigheter, tomter, försäljning, uthyrning				
5.1	Försäljning respektive köp av fastighet samt avtal om markbyte där köpeskillingen uppgår till högst 40 prisbasbelopp. Innefattar rätt att underteckna avtal och andra nödvändiga handlingar		Ärendet ska beredas i kommunens MEX-grupp	Samhällsbyggnadschef Ersättare Kommundirektör
5.2	Upplåtelse av nyttjanderätt till kommunens mark i högst två år		Ärendet ska beredas i kommunens MEX-grupp	Markstrateg Ersättare: Markansvarig
5.3	Uthyrning av lägenheter och lokaler samt inhyrning av lägenheter och lokaler för kommunal verksamhet			Lokal- och fastighetsstrateg Ersättare: Fastighetschef
5.4	Yttrande över remisser/beslut från kommunala och statliga organ angående fastighetsbildning, nät och ledningskoncession samt ärenden i enlighet med plan- och bygglagen, miljöbalken m.m. avseende kommunens fastigheter		Omfattar även yttranden till kommunens egna bygg- och miljönämnd. Ärendet ska beredas i kommunens MEX-grupp	Samhällsbyggnadschef Ersättare: Kommundirektör
5.5	Föra talan vid lantmäteriförrättningar med rätt att ingå överenskommelser i dessa ärenden			Markansvarig Ersättare: Markstrateg

Kommenterad [LA8]: Ny delegation.

Kommenterad [LA9]: Omskriven.

Kommenterad [LA10]: 5.1 och 5.2 har tagits bort och ersatts med ny delegation, förslag från ULF. Förslag till ändring i AU, från 100 prisbasbelopp till 40 prisbasbelopp.

Nr	Ärende	Författning/ avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
5.6	Servitut, vägrätt och ledningsrätt till förmån för eller som belastar kommunens fastigheter			Markansvarig Ersättare: Markstrateg
5.7	Flyttning av fordon och fordonsvrak	Lag om flyttning av fordon i vissa fall (1982:129) samt tillhörande förordning (1982:198)		Gatu- och trafiksamordnare Ersättare: Utemiljösamordnare
5.8	Yttranden över mindre avvikelser (grannmedgivande) avseende kommunala fastigheter		Ärendet ska beredas i kommunens MEX-grupp	Markansvarig Ersättare: Markstrateg
5.9	Yttranden enligt ordningslagen 3 kap. 2 §.		I enlighet med riktlinjer.	Markstrateg
5.10	Ombud i byggprojekt upp till 3 prisbasbelopp			Byggprojektledare
5.11	Ombud i byggprojekt över 3 prisbasbelopp			Gatu- och fastighetschef Ersättare: Teknisk chef
5.12	Byggherreombud			Gatu- och fastighetschef Ersättare: Teknisk chef
5.13	Meddela grävstillstånd för ledningsdragning på allmän platsmark samt övrig kommunal mark		Enligt anvisning för grävning	Gatu- och trafiksamordnare Ersättare: Utemiljösamordnare
5.14	Fullmakt att anlita nödvändiga externa resurser i syfte att hantera akuta händelser rörande dammsäkerhetsfrågor där omedelbar risk föreligger för stora regionala skador eller fara för liv och hälsa		Gäller endast B-klassad damm, Stordammen Österbybruk	Dammsäkerhetsansvarig Ersättare: Kommundirektör
6. Trafikuppgifter				
6.1	Trafikuppgifter som avses i 1 § Lag (1978:234) om nämnder för vissa trafikfrågor	1§ Lag (1978:234) om nämnder för vissa trafikfrågor. Lag (1975:88) med bemyndigande att meddela föreskrifter om trafik, transporter och kommunikationer, 1 § första stycket 8		KSTU

Kommenterad [LA11]: Ny delegation, förslag från UIF

Nr	Ärende	Författning/ avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
6.2	Avge yttrande över regionala och statliga myndigheters ärenden angående trafikföreskrifter (exempelvis hastighetsbegränsningar)		Ärendet ska beredas i kommunens MEX-grupp	Markansvarig Ersättare: Samhällsbyggnadschef
6.3	Beslut om tillfälliga lokala trafikföreskrifter		Ärendet ska beredas i kommunens MEX-grupp	Gatu- och trafiksamordnare Ersättare: Utemiljösamordnare
6.4	Beslut om undantag från lokala trafikföreskrifter avseende långa, breda, tunga transporter med stöd av trafikförordningen.	13 kap. 3 § p 14 Trafikförordningen (1998:1276)		Gatu- och trafiksamordnare Ersättare: Utemiljösamordnare
6.5	Beslut om undantag från övriga trafikföreskrifter med stöd av trafikförordningen	13 kap. 3 § Trafikförordningen (1998:1276)		Gatu- och trafiksamordnare Ersättare: Utemiljösamordnare
6.7	Beslut om uppsättning vägmärken och skyltar som enligt vägmärkesförordningen inte kräver lokal trafikföreskrift			Gatu- och trafiksamordnare Ersättare: Utemiljösamordnare
6.8	Beslut om lokala trafikföreskrifter av mindre betydelse		Mindre betydelse kan t.ex. vara bevilja byggställning på trottoar.	Gatu- och trafiksamordnare Ersättare: Utemiljösamordnare
7. Skydds-, säkerhets och totalförsvarsärenden				
7.1	Yttrande angående antagande av hemvärnsmän			Kommunstyrelsens ordförande Ersättare: 1:e vice ordförande i kommunstyrelsen
7.2	Fullmakt att besluta om VMA (myndighetsmeddelande), d.v.s. Viktigt Meddelande till Allmänheten		Samråd ska ske med kommunikatör	Säkerhetsskyddschef Ersättare: Beredskapssamordnare
7.3	Besluta om plan för hantering av extraordinär händelse	Lagen om extraordinär händelse (2006:544) 2 kap. § 1 Överenskommelse mellan SKL och MSB om kommunernas krisberedskap 2019-2022, punkt 5.3		KSAU
7.4	Besluta om utbildnings- och övningsplan för förtroendevalda och anställda för att kunna lösa uppgifter vid extraordinära händelser i fredstid	Lagen om extraordinär händelse		Kommundirektör

Nr	Ärende	Författning/ avtal (2006:544) 2 kap.§ 8 Överenskommelse mellan SKL och MSB om kommunernas krisberedskap 2019-2022, punkt 5.3	Kommentar/ villkor	Delegat
7.5	Besluta om säkerhetsklassning av personal		Samråd ska ske med berörd kontorschef för personal inom kontoren, med kommundirektör för kontorschefer, personal direkt underställd kommundirektör eller för VD	Säkerhetsskyddschef
8. Dataskyddsförordningen (GDPR)				
8.1	Beslut om den registrerades begäran om bekräftelse på huruvida personuppgifter som rör denne håller på att behandlas, tillgång till personuppgifterna och information om ändamål m.m. med behandlingen	Artikel 15		Kontorschef Ersättare: Chefsjurist
8.2	Beslut om registrerads begäran om att få felaktiga personuppgifter som rör denne rättade eller ofullständiga uppgifter kompletterade	Artikel 16		Kontorschef Ersättare: Chefsjurist
8.3	Beslut om den registrerades begäran om att få sina uppgifter raderade	Artikel 17		Kontorschef Ersättare: Chefsjurist
8.4	Beslut om den registrerades begäran om att begränsa personuppgiftsbehandlingen	Artikel 18		Kontorschef Ersättare: Chefsjurist
8.5	Beslut om den registrerades begäran om att överföra uppgifterna till annan personuppgiftsansvarig	Artikel 20		Kontorschef Ersättare: Chefsjurist
8.6	Anmälan av personuppgiftsincident	Artikel 33		Kontorschef Ersättare: Chefsjurist
8.7	Tecknande av personuppgiftsbiträdesavtal	Dataskyddsförordningen		Kontorschef Ersättare: Kommundirektör

Kommenterad [LA12]: Flytt från avsnitt 4.

Riktlinje för ersättningar till förtroendevalda

Antaget av	Kommunfullmäktige
Antaget	ÅÅÅÅ-MM-DD och §
Ersätter tidigare version	Riktlinje för ersättningar till förtroendevalda, 2022-12-13
Gäller för	KS, samtliga nämnder
Dokumentansvarig	HR-chef

Innehåll

Allmänna bestämmelser	3
§ 1 Förtroendeuppdrag som omfattas av bestämmelserna	3
§ 2 Ersättningsberättigade sammanträden m.m.....	3
Ersättning för förlorad arbetsinkomst samt för förlorade semesterförmåner	4
§ 3 Förlorad arbetsinkomst.....	4
Definition av begreppet arbetsinkomst	4
Maxbelopp för förlorad arbetsinkomst.....	4
Intyg om förlorad arbetsinkomst	5
§ 4 Förlorad semesterförmån.....	5
§ 5 Förlorad pensionsförmån ersätts med pension för förtroendeuppdraget.....	6
§ 6 Särskilda arbetsförhållanden m. m.....	6
§ 7 Arvoden m.m.....	6
§ 7a Årsarvode	6
Kommunalrådsarvoden	7
§ 7b Fast arvode	7
§ 8 Partistöd.....	9
§ 9 Begränsat arvode (Utgår)	9
§ 10 Arvode för sammanträden mm.....	9
Ersättning för kostnader	10
§ 11 Resekostnader.....	10
§ 12 Barntillsynskostnader	10
§ 13 Kostnader för vård och tillsyn av funktionshindrad eller svårt sjuk	10
§ 14 Funktionshindrad förtroendevalds särskilda kostnader.....	10
§ 15 Övriga kostnader	10
Gemensamma bestämmelser	10
§ 16 Hur man begär ersättning	10
§ 17 Tidsfrist	11
§ 18 Tolkning av bestämmelserna.....	11
§ 19 Utbetalning	11
§ 20 Uppräkning.....	11
§ 21 Rutiner och blanketter	11
Bilaga 1	12
Ersättning för vigselförrättare	12

Allmänna bestämmelser

§ 1 Förtroendeuppdrag som omfattas av bestämmelserna

Dessa bestämmelser gäller förtroendevalda som avses i 4 kap § 1 kommunallagen (SFS 2017:725). För förtroendevalda som fullgör uppdrag på heltid eller på minst 40 % av heltid gäller endast § 7 samt §§ 10-19.

Alla ersättningar i arvodesreglementet anges som en procentsats av riksdagsmannaarvodet.

§ 2 Ersättningsberättigade sammanträden m.m.

Tjänstgörande ledamöter och närvarande ersättare har rätt till ersättning enligt vad som närmare anges i § 3-6 i detta dokument enligt Kap. 4 § 12-18 Kommunallagen.

- a) sammanträde med kommunfullmäktige, fullmäktigeberedning, kommunstyrelsen och övriga nämnder, nämndutskott, nämndberedningar, liksom revisorernas sammanträden
- b) sammanträden i gemensamma nämnder
- c) sammanträden med utredningskommittéer, projektgrupper och arbetsgrupper
- d) protokolljustering, då särskild tid och plats bestämts
- e) partigruppsmöten, som är nödvändiga under sammanträde som anges under a)
- f) konferens, informationsmöte, studiebesök, uppdrag som kontaktperson, studieresa, kurs eller liknande som rör kommunal angelägenhet och som har ett direkt samband med det kommunala förtroendeuppdraget samt sammanträden med bolag, stiftelser och föreningar och som grundas på ett nämnd- eller styrelsebeslut.
- g) överläggning med företrädare för annat kommunalt organ än det den förtroendevalde själv tillhör
- h) sammankomst med kommunalt samrådsorgan/intressentsammansatt organ
- i) presidiummöte i fullmäktige, fullmäktigeberedning, nämnd eller utskott
- j) besiktning eller inspektion
- k) Kommunfullmäktige beslutar om arvode för ordförande och vice ordförande i Stiftelsen Östhammarshem. Arvodet utgår från Stiftelsen Östhammarshem.
- l) överläggning med utomstående myndighet eller organisation
- m) fullgörande av granskningsuppgift inom ramen för ett revisionsuppdrag
- n) ledamöter valda eller utsedda till specifika interna eller externa uppdrag i olika typer av organisationer
- o) socialjour (se aktuellt beslut om jourersättning)
- p) vigsselförrättning (se bilaga 1)
- q) röstmottagare (se aktuellt beslut om arvode under folkomröstning gällande val till riksdag, region, kommun samt till europaparlamentet)
- r) ordförandeöverläggning för majoriteten där kommunstyrelsens ordförande eller 1:e vice ordförande kallar
- s) vice ordförandeöverläggning för oppositionen där kommunstyrelsens 2:e vice ordförande kallar
- t) gruppledarträff där kommunstyrelsens ordförande, 1:e vice ordförande, 2:e vice ordförande eller kommunfullmäktiges presidium kallar.

- u) Insynsplats kommunstyrelsen samt deltaganderätt i kommunstyrelsen för kommunfullmäktiges ordförande

Ersättning för förlorad arbetsinkomst samt för förlorade semesterförmåner

§ 3 Förlorad arbetsinkomst

Förtroendevald som förlorar arbetsinkomst på grund av förrättning eller sammanträde har rätt till ersättning för styrkt förlorad arbetsinkomst med högst det belopp per dag eller timme som framgår av nedan.

Även tid för resa med slutmål utanför Östhammars kommun får räknas som tid för förlorad arbetsinkomst. Här avses resor till sammanträden och förrättningar som ingår i det ordinarie uppdraget, ej studieresor, planerade besök, konferenser m.m.

Förtroendevald som kan visa att en arbetsinkomst förlorats (tex egenföretagare) men inte till vilket belopp, ska själv intyga på heder och samvete att denne förlorat arbetsinkomst och har rätt till en schablonersättning. Ersättningen beräknas på grundval av i första hand beskattad inkomst för föregående år och i andra hand de tre senaste månaders inkomst.

Det är viktigt att betona att ersättning för förlorad arbetsinkomst förutsätter att vederbörande verkligen fått ett löneavdrag eller en inkomstförlust på grund av uppdraget. En förtroendevald som medvetet lämnar felaktiga uppgifter gör sig skyldig till brottslig handling.

Definition av begreppet arbetsinkomst

Med arbetsinkomst avses kontant lön eller inkomst av rörelse eller jordbruksfastighet. En förutsättning för att ersättning ska kunna betalas är att den förtroendevalde kan påvisa att han verkligen har förlorat arbetsinkomst på grund av uppdraget.

Den som är passiv ägare till jordbruksfastighet eller till företag kan inte i något fall anses förlora arbetsinkomst från fastigheten eller rörelsen genom ett kommunalt förtroendeuppdrag. Eventuellt utebliven inkomst av kapital eller av tillfällig förvärvsverksamhet kan inte heller åberopas som grund för att få ersättning. Uteblivet arvode från annat politiskt uppdrag ger givetvis inte heller rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst.

Maxbelopp för förlorad arbetsinkomst

Ersättning för förlorad arbetsinkomst kan utgå för högst 8 timmar per dygn om inte schemaläggning av arbetstiden påvisar annat förhållande

Maxbeloppen justeras för varje kalenderår utifrån arvodesnivån för kommunalråd per den 1 januari respektive år.

Maxbeloppet för ersättning av förlorad arbetsinkomst beräknas utifrån 5% av kommunalrådets månadsarvode.

Dagarvode beräknas: 5% av kommunalrådets arvode

Timarvode beräknas: 5% av kommunalrådets arvode /8 Timmar

Intyg om förlorad arbetsinkomst

Förtroendevald som är anställd hos annan än Östhammars kommun ska genom intyg från arbetsgivare styrka inkomstförlusten.

Två alternativa rutiner får tillämpas för att styrka inkomstförlust i anställning. Den förtroendevalde väljer vilken rutin hen vill tillämpa och anmäler sitt val till nämnden.

a) Intyg för beräkning av ersättningsbelopp per dag eller timme samt intyg över gjorda löneavdrag

Den förtroendevalde lämnar uppgift om vilket löneavdrag som hans arbetsgivare gör vid frånvaro för förtroendeuppdrag. Uppgifterna intygas av den förtroendevalde och arbetsgivaren på särskilt fastställt blankett. Intyget inlämnas till **Sektor Verksamhetsstöd** (registrator@osthammar.se) i början av varje mandatperiod och därefter så snart inkomstförhållandena ändras.

Formaterat: Färgöverstrykning

Den förtroendevalde ska, utöver ovan angivet intyg, minst en gång per år senast under februari månad året efter utbetalningsåret lämna intyg från sin arbetsgivare som visar vilka avdrag som under aktuell period har gjorts för ledighet för förtroendeuppdraget. Kopia av lönespecifikation eller kontrolluppgift godtas som intyg om det av dessa framgår med vilket sammanlagt belopp som löneavdrag gjorts för ledighet för förtroendemannauppdrag. I annat fall godtas annat av arbetsgivaren särskilt utfärdat intyg över gjorda avdrag för ledighet för förtroendemannauppdrag.

Om det vid avstämningsperiodens slut visar sig att den förtroendevalde erhållit ersättning för förlorad arbetsinkomst som överstiger gjorda avdrag ska rättelse ske genom att det för mycket erhållna beloppet återbetalas.

b) Intyg lämnas fortlöpande per månad eller per sammanträde/förrättning.

Förtroendevald som väljer detta alternativ ska fortlöpande per månad eller per sammanträde/förrättning genom intyg från arbetsgivare styrka för vilken tid och med vilket belopp som löneavdrag har gjorts. Utbetalning av ersättning för förlorad arbetsinkomst sker då utifrån detta underlag. Något ytterligare intyg härutöver som styrker förlorad arbetsinkomst behöver inte lämnas av den som väljer detta alternativ.

Intyget inlämnas till **Sektor Verksamhetsstöd** (registrator@osthammar.se).

Formaterat: Färgöverstrykning

§ 4 Förlorad semesterförmån

Förtroendevalda har rätt till ersättning för styrkt förlorad semesterförmån med högst det belopp fullmäktige beslutat.

Verifierat belopp:

a) Förlorad semesterersättning, maximalt: 12 % på utbetald ersättning för förlorad arbetsinkomst.

b) Förlorade semesterdagar, maximalt 5 %.

Förtroendevalda som kan visa att semesterförmånen faktiskt påverkas men inte på vilket sätt har rätt till en schablonersättning på sätt som fullmäktige beslutat.

Schablonberäknat belopp:

Procentuellt påslag med 12 % på utbetald ersättning för förlorad arbetsinkomst.

§ 5 Förlorad pensionsförmån ersätts med pension för förtroendeuppdraget

För förtroendevaldas pension gäller *Riktlinjer för pension, frivilliga förmåner samt förmåner efter särskilt beslut inom pension- och trygghetsområdet*.

§ 6 Särskilda arbetsförhållanden m. m

Rätten till ersättning enligt § 3-5 omfattar nödvändig ledighet för förtroendevalda med speciella arbetstider eller särskilda arbetsförhållanden i övrigt när det inte kan anses skäligt att de förtroendevalda fullgör sina ordinarie arbetsuppgifter i direkt anslutning till sammanträdet eller motsvarande.

Förtroendevald har inte rätt till ersättning för styrkt förlorad arbetsinkomst eller för styrkt förlorad semesterförmån om schablonersättning tidigare utbetalats för den förlorade inkomsten eller den förlorade semesterförmånen.

§ 7 Arvoden m.m.

Förtroendevalda som fullgör uppdrag på heltid eller på minst 40 % av heltid har rätt till årsarvode med belopp som fullmäktige beslutat. För årsarvoderade förtroendevalda vars årsarvode uppgår till minst 40 % av heltid utgår ingen ersättning för de sammanträden, förrättningar eller dylikt med kommunen eller kommunägda bolag, som gäller det uppdrag som årsarvodet avser, se 2 §.

§ 7a Årsarvode

För förtroendevalda på minst 40 % tillämpas nedanstående paragraf i "Allmänna bestämmelser" (AB).

§ 8	Bisysslor
Innehav av bisyssla prövas av fullmäktige
§ 19	Samordningsbestämmelser
§ 27	Semesterförmåner utges som engångsbelopp på juni månads utbetalning av arvode, ersättningen beräknas enligt AB.
§ 28	Ledighet och förmåner vid sjukdom m.m.
§ 29	Föräldraledighet
§ 39	Avtalsförsäkringar m.m.

Kommunalrådsarvoden

Finanskommunalrådets arvode är 100 % av riksdagsmannaarvode. Oppositionsrådets arvode är 90 % av riksdagsmannaarvode.

Förtroendevalda som fullgör uppdrag på heltid eller på minst 40 % av heltid har rätt till arvode enligt § 9 för sammanträde med fullmäktige.

Politisk sekreterare

Kommunalråd kan omfördigera sina arvoden för att anställa politiska sekreterare för att biträda dem. För de fall omfördigering av arvode är aktuellt är finanskommunalrådets arvode 88 % av riksdagsmannaarvode. Oppositionsrådets arvode är i dessa fall 78 % av riksdagsmannaarvode.

I de fall kommunalråd vill anställa politisk sekreterare meddelas det till stabschef genom för ändamålet avsedd blankett.

Resurser i form av politiska sekreterare får inte disponeras genom att förstärka fasta årsarvoden. Politiska sekreterare har dock möjlighet att kombinera sitt uppdrag med uppdrag i nämnd eller beredning.

§ 7b Fast arvode

Fasta arvodet är ersättning för telefontid, inläsning av ärenden, överläggningar med förvaltningschef, kontakter med massmedia, överläggningar med egna partigrupper och även med övriga partigrupper m.m.

Arvode % av riksdagsmannaarvode

Ordförande

Ordf. i Kommunfullmäktige	4,5 %	Formaterat: Färgöverstrykning
Ordf. i Valnämnden	64,5 % valår, 0,4 % övriga år	Formaterat: Färgöverstrykning
Ordf. i Kultur- och Fritidsnämnden	9 %	Formaterat: Färgöverstrykning
Ordf. i Vård- och omsorgsnämnden	40,55 %	Formaterat: Färgöverstrykning
Ordf. i Individ- och familjenämnden	20 %	Formaterat: Färgöverstrykning
Ordf. i Barn- och utbildningsnämnden	40 %	
Ordf. i Bygg- och Miljönämnden	40 %	
Ordf. i Stiftelsen Östhammarshem	9 %	

Ordf. i revisionen 2,8%

1:e vice ordförande

1:e vice ordf. i Kommunfullmäktige 1,3%

1:e vice ordf. i Valnämnden 0,1 % valår, 0,1 % övriga år

1:e vice ordf. i Kultur- och Fritidsnämnden 1 %

1:e vice ordf. i Vård- och omsorgsnämnden 2,2 %

~~1:e vice ordf. i Individ- och familjenämnden 2,2 %~~

1:e vice ordf. i Barn- och utbildningsnämnden 2,2 %

1:e vice ordf. i Bygg- och Miljönämnden 2,2 %

Vice ordf. i Stiftelsen Östhammarshem 1,5 %

Formaterat: Genomstruken, Färgöverstrykning

Formaterat: Färgöverstrykning

Formaterat: Färgöverstrykning

Formaterat: Färgöverstrykning

Formaterat: Färgöverstrykning

Formaterat: Färgöverstrykning

Formaterat: Färgöverstrykning

2:e vice ordförande

2:e vice ordf. i Kommunfullmäktige 1,3%

2:e vice ordf. i Valnämnden 0,1 % valår, 0,1 % övriga år

2:e vice ordf. i Kultur- och Fritidsnämnden 2 %

2:e vice ordf. i Vård- och omsorgsnämnden 4,4%

~~2:e vice ordf. i Individ- och familjenämnden 4 %~~

2:e vice ordf. i Barn- och utbildningsnämnden 4 %

2:e vice ordf. i Bygg- och Miljönämnden 4 %

Formaterat: Färgöverstrykning

Formaterat: Genomstruken, Färgöverstrykning

Formaterat: Färgöverstrykning

Formaterat: Färgöverstrykning

Formaterat: Färgöverstrykning

Formaterat: Färgöverstrykning

Ordinarie ledamot i kommunstyrelsens arbetsutskott som inte är kommunalråd 10 %

~~Ordinarie ledamot i personalkottet som inte är kommunalråd 1,0%~~

Ordinarie ledamot i tekniska utskottet som inte är kommunalråd 1,6 %

Ordinarie ledamot i kommunstyrelsen som ensam representerar ett parti men saknar representant i kommunstyrelsens arbetsutskott och inte ingår i valteknisk samverkan 4 %

Förtroendevald revisor 1,4 %

Majoritetens gruppleddare för partier som ingår i valteknisk samverkan, dock ej kommunstyrelsens ordförande 20 %

Formaterat: Färgöverstrykning

Östhammarshem

För uppdrag i Östhammarshem gäller utöver ovan ersättningar enligt nedan:

Ordinarie ledamot i Östhammarshems styrelse	1500 kr/ sammanträde (närvaro krävs)
Närvarande, icke tjänstgörande, ersättare i Östhammarshems styrelse	750 kr/ sammanträde (närvaro krävs)
Tjänstgörande ersättare i Östhammars hems styrelse	1500 kr/ sammanträde (närvaro krävs)
Närvarande ledamot i arbetsutskott till Östhammars hems styrelse.	1500 kr/ sammanträde (närvaro krävs)

Reseersättning ingår i samtliga arvoden för uppdrag för Östhammarshem

Uppräkning av fasta ersättningar för uppdrag för Östhammarshem, som anges i krontal, sker årligen genom att riksdagsmannaarvodets uppräkning används.

Kostnaderna för arvoden avseende Östhammarshem, Östhammar vatten AB eller Hargs Hamn AB belastar respektive organisation, ej Östhammars kommun.

§ 8 Partistöd

Partistöd regleras med egna regler i ”Regler för kommunalt partistöd i Östhammars kommun”

§ 9 Begränsat arvode (Utgår)

borttaget

§ 10 Arvode för sammanträden mm.

Förtroendevalda, som inte är årsarvoderade har rätt till timarvode med belopp och på sätt som fullmäktige beslutat. Basen för timarvodet är riksdagsmannaarvodet delat med 165 som motsvarar antalet arbetade timmar per månad.

Timarvode:

Första timman	82,5 %
Därefter per påbörjad hel timme	42 %
Därefter per påbörjad halv timme	21 %

Vid deltagande i flera sammanträden samma dag utgår arvode för sådant uppehåll mellan sammanträdena, som varar högst 1 timme. Varar uppehållet mer än 1 timme och påbörjas ett nytt sammanträde utgår ett nytt arvode första timmen.

Förtroendevald, som deltar i flera sammanträden samma dag, ska lämna uppgift om detta till sekreteraren vid något av sammanträdena.

Ersättning för kostnader

§ 11 Resekostnader

Ersättning för resor utgår enligt gällande kollektivavtal för anställda.

§ 12 Barntillsynskostnader

Ersättning betalas för kostnader som uppkommit till följd av deltagande vid sammanträden eller motsvarande för vård och tillsyn av barn som vårdas i den förtroendevaldes familj och som under kalenderåret inte hunnit fylla tolv år. Om särskilda skäl föreligger kan ersättning utges även för äldre barn. Ersättning betalas dock med högst det belopp som fullmäktige beslutat.

Ersättning utgår endast till förtroendevald med uppdrag mindre än 40 % av heltidsarvode.

Styrkta kostnader, maximalt 1 000 kronor/dag

§ 13 Kostnader för vård och tillsyn av funktionshindrad eller svårt sjuk

Ersättning betalas för kostnader som uppkommit till följd av deltagande vid sammanträden eller motsvarande för vård och tillsyn av funktionshindrad eller svårt sjuk person som vistas i den förtroendevaldes bostad. Ersättning betalas dock med högst det belopp som fullmäktige beslutat.

Styrkta kostnader, maximalt 1 000 kronor/dag

§ 14 Funktionshindrad förtroendevalds särskilda kostnader

Ersättning betalas till funktionshindrad förtroendevald för de särskilda kostnader som uppkommit till följd av deltagande vid sammanträden eller motsvarande och som inte ersätts på annat sätt. Här ingår kostnader för t ex resor, ledsagare, tolk, hjälp med inläsning och uppläsning av handlingar och liknande. Ersättning betalas dock med högst det belopp som fullmäktige beslutat.

§ 15 Övriga kostnader

För andra kostnader än som avses i § 11-14 betalas ersättning om den förtroendevalde kan visa att särskilda skäl legat till grund för dessa kostnader.

Ersättning utgår inte om den förtroendevalde haft rimliga möjligheter att genom omdisponering av arbete eller på annat sätt kunna förhindra att kostnaderna uppkom.

Gemensamma bestämmelser

§ 16 Hur man begär ersättning

För att få ersättning enligt § 3-6 och § 11-15 skall den förtroendevalde styrka sina förluster eller kostnader. Förluster eller kostnader skall anmälas till fullmäktiges eller nämndens sekreterare eller till annan som utsetts att ta emot dem.

Arvode enligt § 7-9 betalas ut utan föregående anmälan.

§ 17 Tidsfrist

Yrkande om ersättning för förlorad arbetsinkomst skall framställas senast inom 6 månader från dagen för sammanträde eller motsvarande till vilken förlusten hänför sig.

Yrkande om ersättning för förlorad semesterförmån skall framställas under innevarande år eller senast 31 mars nästkommande år.

Yrkande om andra ersättningar enligt dessa bestämmelser skall framställas senast inom sex månader från dagen för sammanträde eller motsvarande till vilken kostnaden hänför sig.

§ 18 Tolkning av bestämmelserna

Frågor om tolkning och tillämpning av dessa bestämmelser avgörs av kommunstyrelsens arbetsutskott.

§ 19 Utbetalning

Årsarvoden betalas ut med en tolfedel per månad. Övriga ekonomiska förmåner betalas ut en gång per månad. Pension betalas ut i samband med att den förtroendevalde avgår med pension inom sitt ordinarie arbete.

§ 20 Uppräkning

Från och med 1 januari sker uppräkning av ersättningarna med samma procentsats som riksdagsmannaarvodet.

Vid fall av att beslut om riksdagsmannaarvodet tas senare, tillämpas det nya beloppet retroaktivt.

§ 21 Rutiner och blanketter

Kommunförvaltningen, **sektor verksamhetsstöd**, fastställer och vid behov utvecklar och reviderar de rutiner, blanketter och system som ska tillämpas för begäran om ersättning.

Formaterat: Färgöverstrykning

Bilaga 1

Ersättning för vigselförrättare

Vigselförrättarna förordnas av Länsstyrelsen, som även betalar ett arvode på för närvarande 110 kronor för varje vigsel sedan ytterligare 30 kronor per vigsel för fler vigslar samma dag. Förordnandet får inte användas i eller ingå som ett led i kommersiell verksamhet. Inga avgifter får tas ut av de som ska vigas.

~~Vigselförrättare i Östhammars kommun ersätts med 855 kronor (på 2023 års nivå) per vigsel. Ersättningen syftar till att täcka resor, administration och utgifter. Om vigselförrättare har fler än två vigslar på samma plats under samma dygn ersätts vigsel tre och därutöver med 214 (på 2023 års nivå) kronor per vigsel.~~

En gåva från Östhammars kommun överlämnas i samband med vigseln.

~~Uppräkning av arvodet sker årligen genom att riksdagsmannaarvodets uppräkning används.~~

Riktlinje för politiska sekreterare

Antaget av	Kommunfullmäktige
Antaget	Datum och §
Ersätter tidigare version	Nytt dokument
Gäller för	Kommunstyrelse och nämnder
Dokumentansvarig	Stabschef

Innehåll

§ 1 Allmänt	3
§ 3 Anställning	3
§ 4 Ansvar och arbetsuppgifter	3
§ 5 Lön	4
§ 6 Arbetstider och ersättning	4
§ 7 Ledighet och pensionsförmåner	4
§ 8 Lokaler och arbetsredskap	4
§ 9 Förmåner	4

§ 1 Allmänt

Detta dokument innehåller riktlinjer för hur anställningar för politiska sekreterare i Östhammars kommun regleras.

Enligt kommunallagen (2017:725) 4 kap. 33–34 § får kommunen anställa politiska sekreterare för att biträda de förtroendevalda i det politiska arbetet. Bestämmelserna i lagen (1982:80) om anställningsskydd ska inte tillämpas för politiska sekreterare. Politiska sekreterare får inte anställas för längre tid än till utgången av det år då val av fullmäktige ska hållas nästa gång i hela landet. En politisk sekreterare har rätt till den ledighet från sin anställning som behövs för tjänstgöringen.

De politiska sekreterarna har en utpräglad förtroendeställning utan att formellt vara förtroendevalda och de bör därför ansvara direkt inför den eller de förtroendevalda som de har till uppgift att biträda. Ansvarig chef är därför kommunalrådet som politiska sekreteraren är anställd hos.

§ 3 Anställning

Kommunstyrelsen är anställningsmyndighet för de politiska sekreterarna. Dessa organiseras under Staben men ingår inte i någon enhet. Allmänna bestämmelser (AB) och kollektivavtal om allmänna anställningsvillkor gäller för de politiska sekreterarna i tillämpliga delar. De paragrafer som reglerar följande punkter gäller dock inte:

- §4 anställningsform
- Kap 4 arbetstid
- § 20 övertid
- § 21 obekväm arbetstid
- § 33 uppsägningstid
- § 35 turordning- och företrädesrätt.

Anställningen kan avslutas i förtid av kommunalråd utan angivande skäl. Anställning och uppsägning sker skriftligen och signeras av kommunalråd och kontrasigneras av stabschef. Uppsägningstiden för politiska sekreterare i Östhammars kommun är en (1) månad eller kvarstående tid för mandatperioden om denna är kortare. Uppsägningstiden är ömsesidig för arbetsgivaren och arbetstagaren.

§ 4 Ansvar och arbetsuppgifter

Kommunalråd ansvarar för arbetsmiljöfrågor och för att klargöra ansvars- och arbetsfördelningen för politiska sekreterare.

§ 5 Lön

Individuell lönesättning tillämpas utifrån frigjorda utrymmet. Lönen sätts av kommunalråd i samråd med stabschef.

§ 6 Arbetstider och ersättning

Politiska sekreterare har oreglerad arbetstid och ingen rapportering av arbetstid sker, med undantag för ledigheter. Ingen övertidsersättning utbetalas. Deltagande i nämndsammanträde eller annat partipolitiskt sammanträde som politisk sekreterare ingår i arbetstiden. Politisk sekreterare har inte rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst från anställning som politisk sekreterare.

Politisk sekreterare som är vald till förtroendeuppdrag omfattas av de ersättningsbestämmelser som gäller för förtroendeuppdraget. Till förtroendevald med deltidsanställning som politisk sekreterare utgår ersättning för förlorad arbetsinkomst med högst så många timmar i genomsnitt per vecka som motsvarar kvarstående arbetstidsutrymme upp till heltid. Beräkningen görs på 40 timmar per vecka i genomsnitt per månad. Exempel: anställning på 25 procent dvs 10 timmar/vecka som politisk sekreterare kan maximalt få ersättning för förlorad arbetsinkomst på högst 30 timmar per vecka under en och samma månad.

§ 7 Ledighet och pensionsförmåner

Detta tillämpas enligt Allmänna bestämmelser (AB) för kommunanställda:

- Semesterledighet och semesterersättning.
- Trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA).
- Avtalsgruppsförsäkring (AGS).
- Grupplivförsäkring (TGL).
- Föräldraledighet.
- Sjukledighet.
- För anställningen gäller pensionsförmåner enligt gällande pensionsavtal för kommunanställda.

§ 8 Lokaler och arbetsredskap

En politisk sekreterare med en har rätt till:

- dator med standardprogramvara.
- telefon.
- läsbehörighet i ärendehanteringssystem för det kommungemensamma diariet.
- läsbehörighet i politikerportalen.

Annan utrustning än nämnd ovan bekostas av respektive parti.

§ 9 Förmåner

Beslutanderätt att delta i kurser har anställande kommunalråd.

§ 18
Dnr ITN/2024:9

IT-säkerhetspolicy

Beslut

IT-nämnden beslutar

att godkänna IT-säkerhetspolicy 2025,

att policyn delges respektive medlemskommuns kommunstyrelse och kommunfullmäktige för antagande, samt

att policyn gäller från och med 1 januari 2025 till och med 31 december 2028.

Sammanfattning av ärendet

Den föreslagna IT-säkerhetspolicyn syftar till att säkerställa att IT-centrum skyddar och hanterar information och infrastruktur på ett säkert och strukturerat sätt i enlighet med gällande lagar och krav. Policyn är utformad för att följa tillämpliga svenska och europeiska lagar samt garantera att all information som hanteras inom IT-centrums miljö är tillräckligt skyddad samt att i delar förtydliga fördelningen av ansvar mellan IT-centrum och medlemskommunerna.

Policyn ska antas av kommunfullmäktige i respektive medlemskommun.

Barnrättskonsekvenser

Barnrättskonsekvenser saknas då barn och unga inte bedöms påverkas av beslutet.

Beslutsunderlag

- Handläggarens tjänsteutlåtande
- IT-säkerhetspolicy

Beslutet skickas till

- Samtliga medlemskommuner
- Verksamhetschef Gemensam service
- Enhetschef Kvalitet och strategisk utveckling
- För kännedom till medlemskommunernas kommunstyrelse och kommunfullmäktige

Ordförande sign

Justerare sign

Sekreterare sign

IT-säkerhetspolicy

Dokumentets giltighet och beslut

Dokumentnamn: IT-säkerhetspolicy
Gäller för: Medlemskommuner i IT-nämnden
Gäller fr o m: 20ÅÅ-MM-DD
Gäller t o m: 20ÅÅ-MM-DD
Fastställd av: KF Tierp § xx/2024, KF Heby §
xx/2024, KF Knivsta § xx/2024
KF Älvkarleby § xx/2024, KF
Östhammar § xx/2024
Fastställd: 20ÅÅ-MM-DD
Diarienummer: ITN/2024:9

Dokumentansvar och handläggning

Dokumentansvarig: Anne Eriksson, verksamhetschef
Gemensam service
Handläggare: Magnus Larsson, förvaltningschef
IT

Dokumenthistorik

Tidigare beslut:
Upphåver:

Innehållsförteckning

Inledning	4
Syfte	4
Omfattning	4
Ansvar och roller.....	4
Riskhantering	5
Åtkomstkontroll	5
Informationsskydd	6
Uppdatering och underhåll.....	6
Utbildning och medvetenhet.....	6
Följa lagar och standarder.....	7
Revision av policyn.....	7
Rapportering av överträdelser.....	7

Inledning

IT-säkerhetspolicyn är IT-centrums övergripande styrdokument för IT-säkerhetsarbetet. Policyn beskriver bland annat fördelningen av ansvar för IT-säkerhetsarbetet och hur informationsteknik ska användas på ett säkert sätt inom IT-nämndens ansvarsområde.

Syfte

IT-säkerhetspolicyn syftar till att säkerställa att IT-centrum skyddar och hanterar all information och infrastruktur på ett säkert och strukturerat sätt i enlighet med gällande krav, inklusive IT-säkerhetsstandarder och andra kommunala regleringar. Policyn är utformad för att följa tillämpliga svenska och europeiska lagar samt garantera skyddet av konfidentialitet, integritet och tillgänglighet för all information som hanteras inom IT-centrums miljö.

Denna policy gäller uteslutande för IT-centrums infrastruktur och den data som hanteras inom dess IT-miljö. För slutanvändarutrustning, såsom mobiltelefoner, surfplattor, arbetsdatorer och AV-utrustning, gäller respektive medlemskommuns styrdokument för informationssäkerhet.

Omfattning

Denna policy gäller för IT-säkerheten inom IT-nämndens ansvarsområde och kompletterar nämndens och kommunernas övriga styrdokument inom säkerhetsområdet.

Ansvar och roller

IT-säkerhetsansvarig: Innehar ansvaret för att implementera och övervaka IT-säkerhetsåtgärder inom IT-centrum i enlighet med gällande regulatoriska krav och standarder. Arbetet utförs på uppdrag av IT-centrums informationssäkerhetschef (CISO).

Informationssäkerhetschef (CISO): Bär det övergripande ansvaret för utveckling, implementering och övervakning av IT-centrums informationssäkerhet.

Användare: Samtliga medarbetare, inklusive konsulter och annan resurspersonal vid IT-centrum, är skyldiga att efterleva denna policy.

Systemägare: Ansvarar för säkerheten i specifika system eller applikationer, inklusive genomförande av riskbedömningar och hantering av åtkomstkontroll.

IT-nämnden: Styr IT-säkerhetsarbetet, fattar beslut om IT-säkerhetspolicyn samt följer upp revisioner avseende IT-säkerhet. Nämnden ansvarar även för att säkerställa adekvat resursallokering för att upprätthålla och förbättra IT-säkerheten.

Informationsägare: informationsägare inom IT-centrum och medlemskommunerna har ansvaret för att klassificera och vidta åtgärder för att

skydda den information de äger samt säkerställa att informationsresurser hanteras enligt gällande lagstiftning, regulatoriska krav och interna riktlinjer. Informationsägare har även ansvar att medverka i riskbedömningar, samt godkänna eller avvisa behörighetsförfrågningar för åtkomst till deras information.

Leverantörer: Leverantörer som tillhandahåller tjänster, system eller support till IT-centrum och dess medlemskommuner har ansvar att följa de säkerhetskrav som ställs i denna policy, kravställning, och övriga relevanta styrdokument som är relevanta för uppdraget.

Externa parter: Externa parter med tillgång till tjänster, system, eller support från IT-centrum och dess medlemskommuner har ansvar att följa de säkerhetskrav som ställs i denna policy, relevanta styrdokument, och övriga instruktioner IT-centrum lämnar som villkor för tillgång och åtkomst.

Riskhantering

IT-centrum ska regelbundet, i enlighet med etablerade rutiner och processer, genomföra riskanalyser och riskbedömningar för att identifiera potentiella hot och sårbarheter i IT-miljön. Dessa analyser ska utföras minst årligen samt vid betydande förändringar i IT-infrastrukturen.

Åtgärder för att reducera eller mitigera identifierade risker ska implementeras och dokumenteras. Detta arbete kan genomföras internt inom IT-centrum och/eller i samverkan med externa samarbetspartners, medlemskommuner samt tillhörande kommunala bolag och stiftelser.

Resultaten av riskhanteringsarbetet ska dokumenteras och rapporteras till IT-nämnden, IT ledningsgrupp och medlemskommunerna för att säkerställa adekvat åtgärdsplanering och resursallokering.

Åtkomstkontroll

Samtliga användare ska tilldelas en unik identifiering och ett lösenord som följer fastställda standarder och rutiner för användning av IT-resurser inom medlemskommunerna samt tillhörande kommunala bolag och stiftelser.

Tilldelning av åtkomst ska ske i enlighet med principen om minsta privilegium, vilket innebär att en användare endast ska ha tillgång till de resurser som är nödvändiga för att utföra sina arbetsuppgifter.

För särskilt känsliga system och data ska multifaktorautentisering implementeras.

Användarbehörigheter ska granskas och revideras regelbundet, minst en gång per år eller vid väsentliga förändringar i användarens roll eller anställning. IT-centrum ansvarar för att ta fram underlag och tekniska förutsättningar för att granskning och revision av behörigheter kan ske. Informationsägare hos medlemskommunerna ansvarar för att granskningen sker. Förändringar i användares behörigheter som hänger samman med avslut eller förändringar i uppdrag ska meddelas i god tid

innan uppdragets avslut enligt respektive medlemskommuns offboardingprocess. Otillbörlig åtkomst och incidenter som rör bristande avveckling av användarbehörigheter eller missbruk av behörigheter ska omedelbart anmälas till IT-säkerhetsansvarig.

Informationsskydd

IT-centrum ska säkerställa att all data hanteras med adekvata skyddsåtgärder för att förebygga intrång, dataförlust och otillbörlig manipulation.

All information ska klassificeras av respektive informationsägare och hanteras i enlighet med gällande lagstiftning, regulatoriska krav samt sekretesskrav.

Medlemskommunerna bär ansvaret för att all deras information säkerhetsklassificeras och tilldelas ett skyddsvärde baserat på Konfidentialitet (K), Riktighet (R) och Tillgänglighet (T).

Incidenter och säkerhetsöverträdelser som härrör hos leverantörer och kommuner, och påverkar IT-centrum, ska omgående rapporteras till IT-säkerhetsansvarig hos IT-centrum enligt fastställda rutiner. Inkomna ärenden ska hanteras enligt gällande processer med återrapportering till berörda intressenter.

Incidenter som härrör hos IT-centrum ska omgående rapporteras till verksamhetsansvarig chef, informationsägare, dataskyddsombud, eller informationssäkerhetsansvarig enligt respektive medlemskommuns rutiner.

IT-centrum ska genomföra regelbundna säkerhetskopieringar av all kritiska data och testa återställningsprocessen minst en gång per år för att säkerställa datas integritet och tillgänglighet.

Uppdatering och underhåll

IT-resurser, inklusive maskinvara och programvara, ska regelbundet uppdateras, underhållas och avvecklas för att säkerställa att verksamhetens information är skyddad mot kända sårbarheter. Kritiska säkerhetsuppdateringar ska installeras inom 30 dagar från utgivningsdatum, om inte särskilda omständigheter föreligger.

Eventuella avsteg från ovanstående ska dokumenteras som ett tidsbestämt undantag som ska godkännas av IT-centrum i samarbete med IT-säkerhetsansvarig. IT-centrum ska upprätthålla en aktuell systemkatalog över alla IT-resurser, inklusive maskinvara, programvara och licenser, för att underlätta effektiv hantering och uppdatering.

Utbildning och medvetenhet

Anställda ska erhålla utbildning i IT-säkerhet och vara medvetna om potentiella hot och bästa praxis för att förebygga säkerhetsincidenter. Alla anställda ska genomgå

en grundläggande IT-säkerhetsutbildning årligen, medan personal med högre behörigheter ska få ytterligare specialiserad utbildning.

Utbildningen ska omfatta områden som allmän IT-säkerhetsmedvetenhet, lösenordshantering, dataskydd och GDPR, säker användning av företagsresurser, säker e-posthantering, säkerhetsmedvetenhet i sociala medier, fysisk säkerhet, säkerhet vid trådlös kommunikation, säkerhetsincidentrapportering och uppdateringar av programvara.

Effektiviteten av utbildningsinsatserna ska mätas genom regelbundna utvärderingar och simulerade phishing-tester, med resultaten rapporterade till ledningsgruppen för kontinuerlig förbättring av utbildningsprogrammet.

Respektive medlemskommun, kommunalt bolag och stiftelse ansvarar för att utbilda sin personal inom ramen för deras informationssäkerhetsarbete.

Följa lagar och standarder

IT-centrum ska följa alla tillämpliga nationella och internationella lagar och regler inom området IT-säkerhet. Detta inkluderar, men är inte begränsat till, GDPR, NIS2-direktivet och andra relevanta cybersäkerhetsregleringar.

IT-centrum strävar efter att uppfylla relevanta ISO-standarder för IT-säkerhet, särskilt ISO 27001 och ISO 27002.

IT-centrum ska genomföra årliga granskningar av regelefterlevnad och vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa kontinuerlig överensstämmelse med gällande lagar och standarder.

Revision av policyn

IT-säkerhetspolicyn ska regelbundet granskas av IT-säkerhetsansvarig för att säkerställa dess relevans och effektivitet. Om inget behov av revidering uppstår gäller policyn tre år i taget. Eventuella förändringar ska delges medlemskommunerna som ska vara delaktiga i remissarbetet inför nytt beslut i respektive fullmäktige.

Rapportering av överträdelser

Överträdelser av denna policy eller säkerhetsincidenter ska omedelbart rapporteras till IT-säkerhetsansvarig. Rapportering ska ske enligt en fastställd incidenthanteringsprocess, som inkluderar eskalering till lämplig ledningsnivå beroende på incidentens allvarlighetsgrad.

Denna IT-säkerhetspolicy ska betraktas som styrande för IT-centrums infrastruktur. Efterlevnad av denna policy är avgörande för att skydda IT-centrums och IT-nämndens medlemskommuners information och IT-resurser från hot och risker.

Dnr KFN-2024-65

§ 73. Årsbudget 2024: Delårsrapport per augusti 2024

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden tar del av redovisningen och godkänner delårsrapporten (bilaga).

Ärendebeskrivning

Enligt Östhammars kommuns styrmodell ska uppföljning ske sex gånger per år till Kommunstyrelse/nämnd. Per april (tartialrapport), augusti (delårsbokslut) och december (helårsbokslut) görs en större skriftlig rapportering. Per februari, juni och oktober görs en enklare rapportering. Denna rapport beskriver väsentliga händelser, väsentliga personalförhållanden, nämndmål och uppdrag samt drift- och investeringsuppföljning.

Beslutsunderlag

- Delårsrapport per augusti.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Oskar Molarin (kultur- och fritidschef) och Magnus Andersson (ekonom) redovisar delårsrapport per augusti 2024.

Beslutet skickas för kännedom till

Kommunstyrelsen
Kultur- och fritidschef
Ekonomichef
Staben, Fredrik Hübinette

Barn- och utbildningsnämnden

Dnr BUN-2023-48

§ 86. Delårsrapport per augusti 2024

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av redovisningen och godkänner delårsrapporten.

Ärendebeskrivning

Enligt Östhammars kommuns styrmodell ska uppföljning ske sex gånger per år till Kommunstyrelse/nämnd. Per april (tertiälrapport), augusti (delårsbokslut) och december (helårsbokslut) görs en större skriftlig rapportering. Per februari, juni och oktober görs en enklare rapportering. Denna rapport beskriver väsentliga händelser, väsentliga personalförhållanden, nämndmål och uppdrag samt drift- och investeringsuppföljning.

Beslutsunderlag

- Delårsrapport per augusti

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Christina Stenhammar (barn- och utbildningschef) och Josefine Myhrberg (ekonom) redovisar delårsrapporten per augusti 2024.

Beslutet skickas för kännedom till

Kommunstyrelsen
Barn- och utbildningschef
Ekonomichef
Staben, Fredrik Hübinette

Delårsrapport 2024 – Tertiäl 2

Bygg- och miljönämnden

Postadress	Besöksadress/Reg.office	Telefon	Telefax	Organisationsnummer	Bankgiro
Box 66	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	212000-0290	233-1361
S-742 21 Östhammar	Östhammar	Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	V.A.T. No	PlusGiro
	www.osthammar.se	kommunen@osthammar.se		SE212000029001	1 31 70-6

2 (13)

Innehållsförteckning

1	Nämndens sammanfattning	3
2	Väsentliga personalförhållanden	4
3	Nämndens mål och uppdrag	7
3.1	Nämndmål	7
3.2	Nämndens uppdrag	10
4	Ekonomiskt utfall per 2024-08-31 samt helårsprognos (tkr)	12
5	Investeringsutfall och helårsprognos (tkr).....	13

3 (13)

1 Nämndens sammanfattning

Nämnden har haft en period som präglats av hög intensitet.

Det som påverkat är dels efterarbetet från den tillväxt inom bygglovsverksamheten som vi såg under 2020-2022. Detta innebär ett resurskrävande arbete för bl.a. bygglovshandläggare. Samtidigt har bemanningen reducerats under 2023, för att möta minskade intäktsnivåer.

Lågkonjunkturen under 2023 påverkar också intäkterna kopplat till ansökningar inom miljöområdet, vilket ställer krav på omställning av verksamheten för att nå fullmäktiges mål.

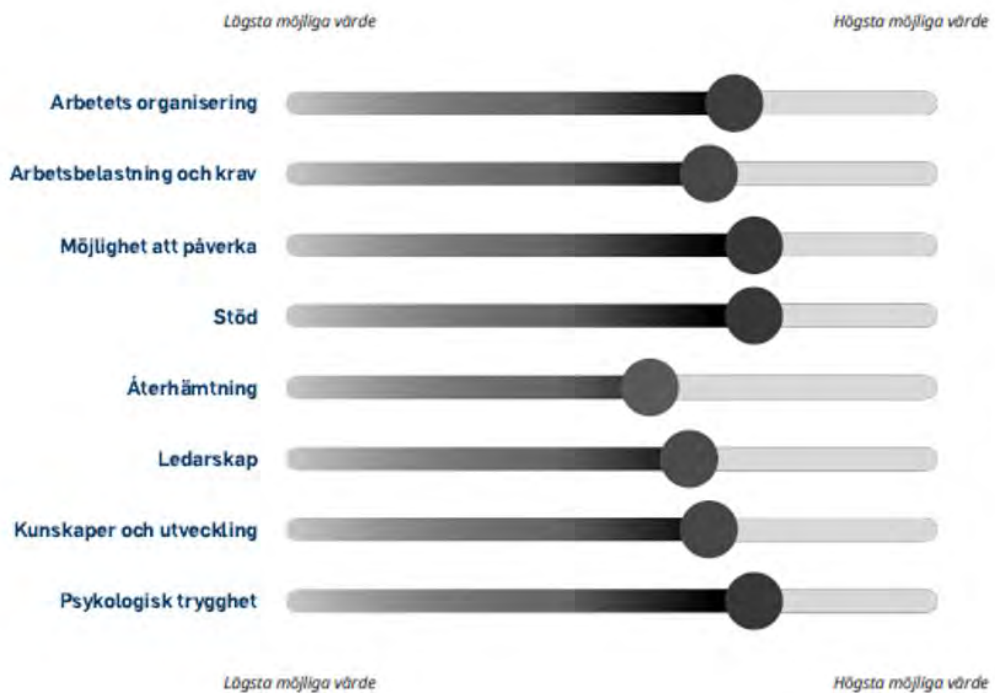
Under avslutningen av tertiäl 2 påbörjades planeringen inför ett utvecklingsarbetet. Insatsen syftar till att stärka kundnöjdhetsarbetet samtidigt som behovet av tillsyn möts. Detta arbete kommer att påverka - i första hand - miljökontorets verksamhet under det avslutande tertiålet 2024 och de två inledande tertiälerna 2025.

4 (13)

2 Väsentliga personalförhållanden

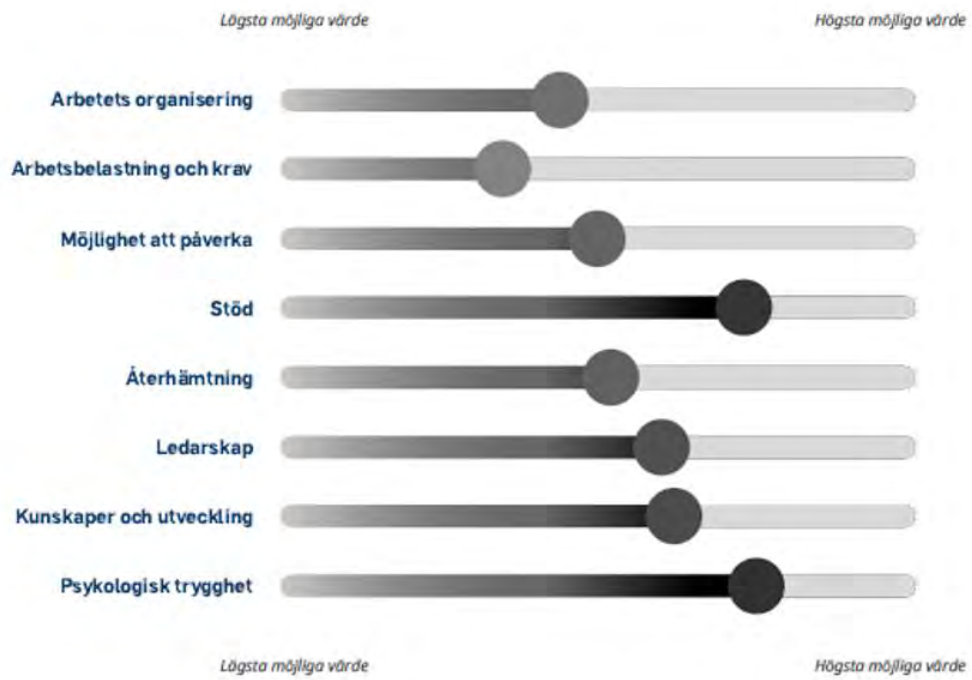
Gällande sjukfrånvaron så har den minskat från 6,3% vid uppföljningen av T1 till 5,6% vid uppföljningen av T2. Jämför vi med helår 2023 så ser vi en minskning på 0,4 procentenheter. Av den totala sjukfrånvaron så består den i huvudsak av långtidsfrånvaro.

Mätningar av den organisatoriska och sociala arbetsmiljön i nämndens verksamhet visar att arbetsmiljön generellt är god. Samtidigt framträder också utvecklingsområden kopplat till Arbetsbelastningen och möjligheten till återhämtning. Dessa områden kommer aktivt adresseras i det utvecklingsarbete som nämns ovan (1).

(OSA-mätning Plan- och Byggenheten sept -24)

5 (13)

(OSA-mätning Miljöenheten sept -24)

6 (13)

Sjuktal

Nämnd	2022	2023	Aug 2023 - Juli 2024
Barn- och utbildning	7,2	6,6	6,7
- kvinna	7,4	6,8	7
- man	5,5	5,9	5,4
Bygg och miljö	3,2	6	5,6
- kvinna	5,5	8,2	8
- man	1,5	4,4	3,6
Individ- och familj	-	5,5	7,4
- kvinna	-	5,8	8,1
- man	-	3,7	5,7
Kommunstyrelsen	6,7	5,7	5,8
- kvinna	8,2	6,5	6,9
- man	3,7	3,8	2,9
Kultur- och fritid	6,9	7,1	9,4
- kvinna	6,3	7	9,2
- man	8,1	7,2	9,6
Vård- och omsorg	-	8,5	8,7
- kvinna	-	9,2	9,5
- man	-	5,6	5,2
Östhammars kommun	8,1	7,5	7,8
- kvinna	8,7	8	8,4
- man	5,5	5,6	5,5

7 (13)

3 Nämndens mål och uppdrag

3.1 Nämndmål

3.1.1 Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning

3.1.1.1 Budgetföljsamhet

Nämndmålet är uppnått.

Årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås.

Trots ett minskat inflöde av ärenden till bygglovsenheten och en eftersläpning av fakturering av miljötillsyn enligt livsmedelslagen under den inledande delen av 2024, ser det ut som om att nämnden kommer hålla sin budgetram. Detta hänger dels ihop med minskade (personal)kostnader, dels med ett antal större ärenden till bygglovsenheten. Bidragande är också att 50% av planavgiften debiteras i samband med uppstart av en ny detaljplan och att inflödet i den här delen har varit gott. Konjunkturen är dock alltför svag och det finns gode skäl att ha fortsatt stort fokus på både goda rutiner för intäktsfakturering och kostnadskontroll.

3.1.1.2 Trivas och må bra på jobbet

Nämndmålet är inte uppnått.

Årsprognosen är att nämndmålet inte kommer att uppnås.

OSA-mätningarna ger fortfarande stöd för påståendet att arbetsmiljön är god i nämndens verksamhet. Samtidigt belastas verksamheten med en del långtidssjukfrånvaro.

I mätningresultatet kan en tendens skönjas att det finns både en oro och ett ökat missnöje med situationen på arbetsplatsen.

Några faktorer som kan ha påverkat detta är förändringar i chefsledet, förändringar på satellitkontoret i Uppsala och interna diskussioner om förändringar i den fysiska arbetsmiljön.

En handlingsplan för att ta hand om detta och stärka kundvärde, struktur och arbetsmiljö har inletts (se ovan under 1).

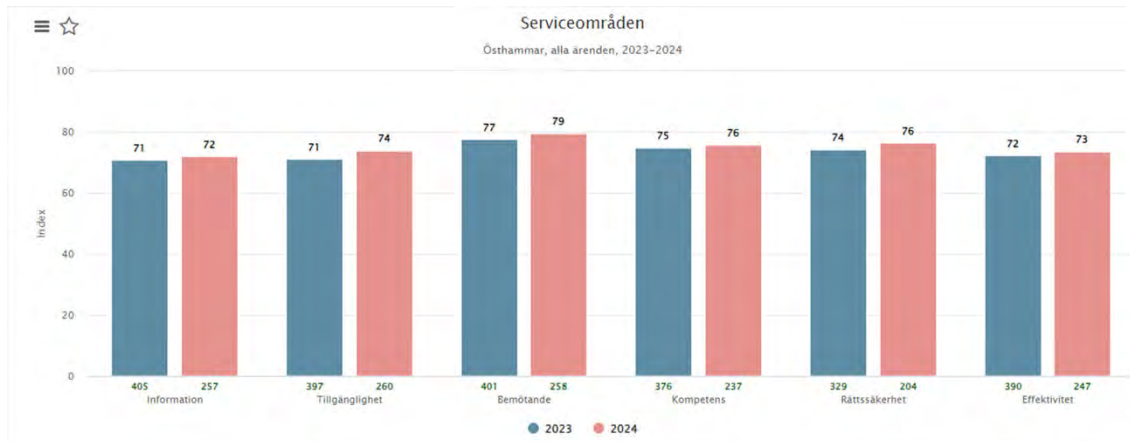
8 (13)

3.1.2 Övriga nämndmål

3.1.2.1 Upplevelsen av trygghet

Nämndmålet är uppnått.

Årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås.

Nämnden mäter den upplevda rättssäkerheten hos privatpersoner och företag. Upplevelsen är hittills under 2024 tydligt bättre än tidigare år (NKI 76, vilket är att anse som högt/mycket högt)

De som lever, verkar och vistas i kommunen har behov av trygghet i sin vardag. Invånarna möter kommunen och de kommunala verksamheterna på en rad sätt. Samtliga kommunala verksamheter ska verka för att inge trygghet och förtroende i mötet med invånarna. Bygg- och miljönämnden är en myndighetsnämnd och i sin ärendehantering, i sin kontakt med kommuninvånare/företagare och fastighetsägare samt i sin myndighetsutövning också agera på ett sätt som anstår en myndighetsnämnd. Detta innebär att

- Myndighet endast får vidta åtgärder som har stöd i rättsordningen (5§ förvaltningslagen).
- I sin verksamhet ska myndigheten vara saklig och opartisk (5§ förvaltningslagen).
- Myndigheten får ingripa i ett enskilt intresse endast om åtgärden kan antas leda till det avsedda resultatet. Åtgärden får aldrig vara mer långtgående än vad som behövs och får vidtas endast om det avsedda resultatet står i rimligt förhållande till de olägenheter som kan antas uppstå för den som åtgärden riktas mot (5§ förvaltningslagen).
- Myndigheten ska se till att kontakterna med enskilda blir smidiga och enkla.

Myndigheten ska lämna den enskilde sådan hjälp att han eller hon kan ta till vara sina

9 (13)

intressen. Hjälpen ska ges i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet. Den ska ges utan onödigt dröjsmål (6§ förvaltningslagen).

e) Myndigheten ska vara tillgänglig för kontakter med enskilda och informera allmänheten om hur och när sådana kan tas. Myndigheten ska vidta de åtgärder i fråga om tillgänglighet som behövs för att den ska kunna uppfylla sina skyldigheter gentemot allmänheten enligt 2 kap. tryckfrihetsförordningen om rätten att ta del av allmänna handlingar (7§ förvaltningslagen).

f) Myndigheten ska inom sitt verksamhetsområde samverka med andra myndigheter.

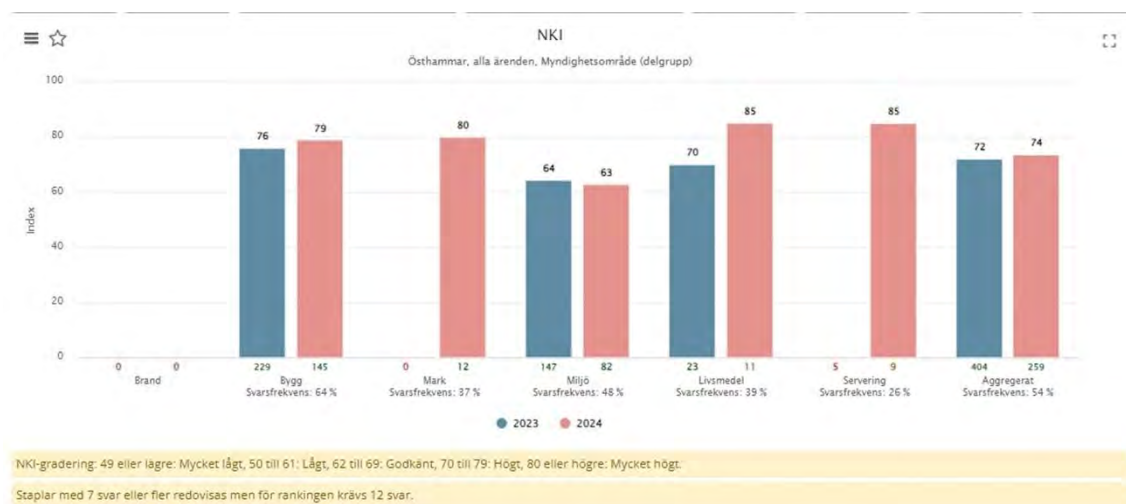
3.1.2.2 Nöjda kommuninvånare

Nämndmålet är uppnått.

Årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås.

Trenden är att NKI stiger inom nämndens områden.

Sammantaget har NKI stigit från 72 till 74 (detta inkluderar också ett NKI inom myndighetsområdet Markupplåtelse, som ligger utanför BMN:s ansvarsområde).

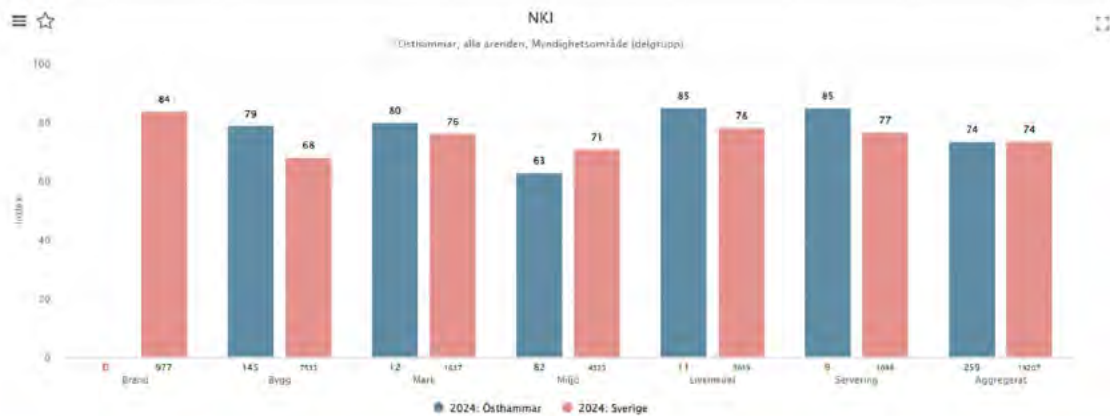

3.1.2.3 Ökad nöjdhet med myndighetsutövningen

Nämndmålet är uppnått.

Årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås.

10 (13)

NKI-gradering: 49 eller lägre: Mycket lågt, 50 till 61: Lågt, 62 till 69: Godkänt, 70 till 79: Høgt, 80 eller högre: Mycket høgt.

Staplar med 7 svar eller fler redovisas men för rankingen krävs 12 svar.

Nöjdheten hos kunderna har gått upp jämfört med föregående år på den aggregerade nivån. Vårt mål är att nämndens kunder har en nöjdhet som är i nivå med genomsnittet i landet inom områdena bygg, miljö, livsmedelstillsyn och serveringstillstånd. Just nu är vi bättre än genomsnittet i landet inom tre av fyra områden. I grafen ovan är de blåa staplarna Östhammars kommun och de röda är genomsnittet i Sverige.

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
Ökad nöjdhet med myndighetsutövningen	74	74

3.2 Nämndens uppdrag

3.2.1 Ge vägledning i bygg- och miljöärenden

Uppdraget är genomfört.

Inom Miljöenheten tilldelas s.k. b-verksamheter namngiven inspektör för att ge verksamhetsutövare en bättre service.

Fastighetsägare vars fastigheter har fått kommunal tillsyn, erbjuds rådgivning om små avloppsanläggningar genom www.vatteninfo.se.

Inför turistsäsongen sjsattes även en särskild informationskampanj kopplat till ljud från verksamheter. Detta omfattade bl.a. en FAQ för webbsidan, ny uppdaterad info på webbsidan, flyer färdig för tryck (med länk till webben), en webbnyhet samt ett inlägg på facebook under våren

Inom Bygglovsenheten så har den skriftliga kommunikationen förstärkts, för att minska risken för missförstånd och underlätta konstruktivt samarbete. Detta är särskilt viktigt i samband med ärenden som kan riskera att uppfattas att inte gå i den sökandes riktning. Nämnden försöker även nå sökande via telefon för att förtydliga vad som gäller, och varför.

11 (13)

3.2.2 *Införa rådgivningsfika*

Uppdraget är genomfört.

Rådgivningsfika har genomförts inom flera myndighetsområden och på olika sätt. Två exempel är dels de ortsvisa möten som genomförts inom bygglovsverksamheten, dels entreprenörsträff/va-mässa.

Båda dessa aktiviteter har varit mycket uppskattade av kunder.

3.2.3 *Utreda förenklade processer*

Uppdraget är inte genomfört.

Här pågår två omfattande förenklingsinsatser.

Det ena är införande av e-förvaltning med möjlighet för våra kunder att använda e-tjänster och det andra är upphandlingen av ett nytt ärendehanteringssystem. Båda dessa insatser ska skapa en effektivare förvaltning och en högre servicenivå gentemot våra kunder.

E-tjänster i drift är (1) Omklassning av livsmedelsverksamhet (FörRätt) samt (2) Anmäla ny livsmedelsverksamhet eller ändring/avslut av befintlig verksamhet (lanseras mån 16/9). Funktioner som är nära förestående är :

Ansökan om bygg-, mark- och rivningslov, Anmälan om eldstad, Ansökan om strandskyddsdispens, Anmälan om kontrollansvarig samt Anmälan om ej bygglovspliktig åtgärd,

12 (13)

4 Ekonomiskt utfall per 2024-08-31 samt helårsprognos (tkr)

Funktion /enhet	Budget ack aug	Utfall ack aug	Avvikelse period jan - aug	Budget 2024	Prognos 2024	Avvikelse helår
Nämnden övergripande	1 875	1 164	711	2 815	2 815	0
Plan- och Byggenheten	1 298	712	587	1 967	1 767	200
Miljöenheten	499	1 707	-1 208	867	867	0
Summa	3 672	3 582	90	5 649	5 448	201

Noterbart är att lokalkostnader inte belastar utfallskolumnen.

Prognosen för helåret är ett utfall i nivå med den budget nämnden fått.

Fram till sista augusti har utfallet påverkats av att:

1. livsmedelstillsynen ligger efter i sitt tillsynsarbete till följd av en omklassificering av verksamheter. Detta påverkar faktureringen av tillsynsavgifter, som hittills är lägre än budgeterat. Detta bedömer nämnden kommer kunna rättas till under återstoden av året.
2. intäkterna från plan- och bygglovsverksamheten är något högre än budgeterat. Detta hänger samman med att den svaga byggkonjunkturen inom privatmarknaden överkompenserats av stora inflöden från industri och handel. Den här avvikelsen kommer sannolikt jämnas ut sig under resterande del av verksamhetsåret.
3. sjukfrånvaro och en fordran på felaktigt utbetalad lön har gjort att lönekostnaderna ligger något under budgeterad nivå. Även detta bedöms jämnas ut sig innan bokslutet.

Det som möjligen skulle kunna göra att nämnden, trots allt skulle kunna visa ett överskott i förhållande till budget, är att

1. kostnaderna för kurser och konferenser har ett utfall under budgeterad nivå. (ca kkr 250), samt att
2. intäkterna från planverksamheten är "framtung" på så sätt att halva planavgiften debiteras vid planstart.

13 (13)

5 Investeringsutfall och helårsprognos (tkr)**Tabell**

Projekt	Tilldelad budget 2024	Överflyttad budget fr. 2023	Total budget 2024	Prognos helår 2024	Avvik. helårsprognos / totalbudget 2024	Utfall ack aug 2024
Ofördelat	200	0	200	0	200	0

Bygg- och miljönämnden har en investeringsbudget avsedd till inventarieanskaffningar som klassas som investeringar. Det finns i nuläget inga planerade investeringar inom nämndens område. Såväl utfall som prognos är därför noll.

Delårsrapport 2024

Individ- och familjenämnden

2 (16)

Innehållsförteckning

1	Nämndens sammanfattning	3
2	Väsentliga personalförhållanden	4
3	Nämndens mål och uppdrag	6
3.1	Nämndmål	6
3.2	Nämndens uppdrag	8
4	Ekonomiskt utfall per 2024-08-31 samt helårsprognos (tkr)	9
5	Investeringsutfall och helårsprognos (tkr).....	10
6	Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter (tkr).....	11
7	Nyckeltal	14
7.1	Myndighet Barn och unga	14
7.2	Myndighet Vuxen	14
7.3	Myndighet Äldre.....	15
7.4	Myndighet LSS.....	16

3 (16)

1 Nämndens sammanfattning

Personalförhållanden

Nämndmålet om en trivsam arbetsplats mäts genom sjukfrånvaro på helårsbasis. Sjukfrånvaron inom nämndens verksamhetsområde för tertial 2 2024 är 7,4 %. Utfallet står sig väl i relation till kommuntotalen.

Målet är uppnått och prognosen är att nämndmålet om bra arbetsmiljö kommer uppnås även för helåret.

Nämndens mål

Målet är uppnått och prognosen är att målet kommer att uppnås på helårsbasis avseende *Trivas och må bra på jobbet, Upplevelsen av trygghet och Nöjda kommuninvånare*

Målet om *Effektiv och rättssäker handläggning* är delvis uppnått och prognosen är att målet uppnås för helåret.

Målet är inte uppnått och prognosen är att målet inte kommer uppnås på helårsbasis avseende *God ekonomisk hushållning - budget ska följas*.

Nämndens uppdrag

Förvaltningen har getts i uppdrag att *Prioritera förebyggande, rådgivande, stödjande och behandlande insatser för barn, vuxna och äldre*. Här pågår aktivt arbete.

Ett annat givet uppdrag är *Korrekt redovisning avseende LSS-insatser*. Det pågående arbetet omfattar att identifiera kostnader och tillse att dessa hanteras korrekt i den kommunala redovisningen, vilken utgör beräkningsunderlag för LSS-utjämnningen.

Ekonomiskt utfall och årsprognos

Individ- och familjenämnden uppvisar ett underskott om cirka 4,9 mnkr per sista augusti 2024. Periodens underskott motsvarar en negativ avvikelse på 1,69 % mot årsbudgeten.

Nämnden prognostiserar inte för budget i balans för helåret 2024.

4 (16)

2 Väsentliga personalförhållanden

I kommunens omorganisation från fyra sektorer till sju kontor som trädde i kraft i årsskiftet skedde en förflyttning av Enheten för Integration och Arbete (EIA, tidigare Arbetsmarknadsenheten) från dåvarande sektor Bildning till verksamhetsområde Myndighet inom Omsorgskontoret och Individ- och Familjenämnden. Sjukstatistiken har i och med detta ökat då EIA är en medarbetargrupp men generellt högre sjukfrånvaro.

Individ- och familjenämndens utfall vid tertial 2-rapportering 2024 är 7,4 % vilket går att jämföra med utfallet för 2023 (5,5%) när EIA inte räknades med i nämndens statistik. Utfallet för sjukfrånvaro inom Individ- och familjenämnden står sig väl i relation till kommundataens siffra på 7,8%.

Under året har nämnden arbetat för att få en mer stabil medarbetargrupp trots bristen på socionomer. Vid inledningen av tertial 2 hade man 14 konsulter i verksamheten och har sedan dess minskat antalet till 6 konsulter varav 4 avslutas i samband med utgången av tertial 2, så att tertial 3 inleds med endast 2 konsulter.

Även chefsförsörjningen har varit utmanande och nämnden har haft vakanta tjänster under våren som bemannats med tillförordnade chefer och konsulter. Under tertial två har man tillsatt samtliga vakanta tjänster, varav en intern rekrytering som leder till att man nu har vakans på en enhetschefstjänst.

5 (16)

Sjuktal

Nämnd	2022	2023	Aug 2023 - Juli 2024
Barn- och utbildning	7,2	6,6	6,7
- kvinna	7,4	6,8	7
- man	5,5	5,9	5,4
Bygg och miljö	3,2	6	5,6
- kvinna	5,5	8,2	8
- man	1,5	4,4	3,6
Individ- och familj	-	5,5	7,4
- kvinna	-	5,8	8,1
- man	-	3,7	5,7
Kommunstyrelsen	6,7	5,7	5,8
- kvinna	8,2	6,5	6,9
- man	3,7	3,8	2,9
Kultur- och fritid	6,9	7,1	9,4
- kvinna	6,3	7	9,2
- man	8,1	7,2	9,6
Vård- och omsorg	-	8,5	8,7
- kvinna	-	9,2	9,5
- man	-	5,6	5,2
Östhammars kommun	8,1	7,5	7,8
- kvinna	8,7	8	8,4
- man	5,5	5,6	5,5

6 (16)

3 Nämndens mål och uppdrag

3.1 Nämndmål

3.1.1 Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning

3.1.1.1 Budgetföljsamhet

Nämndmålet är inte uppnått och prognosen är att målet inte uppnås för helåret.

Med en budgetavvikelse på 1,69 % bedöms målet inte uppnått då budgetföljsamhet uppnås vid en maximal budgetavvikelse om +/- 1 %.

Periodens resultat behandlas närmare under rubrikerna Ekonomiskt utfall och årsprognos (4), Investeringsutfall (5) och Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter (6).

3.1.1.2 Trivas och må bra på jobbet

Nämndmålet är uppnått och prognosen är att målet nås för helåret.

Upplevelsen av en bra arbetsmiljö kommer att mätas under hösten 2024 och kan då jämföras med föregående års resultat, för att mäta progression. Mätmetoden är OSA-enkät (organisatorisk och social arbetsmiljö). Arbetet med att förbättra arbetsmiljö pågår löpande och kontinuerligt under året i form av t.ex. årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljö, riskbedömningar löpande och inför förändringar samt vid arbetsplatsträffar (APT) där arbetsmiljön kan diskuteras.

Samtliga enheter inom nämndens verksamhetsområde har planerat och genomfört aktiviteter utifrån 2023 års OSA-enkät, i syfte att förstärka upplevelsen av trivsel och att må bra på jobbet.

Enheten Äldre och LSS har delats i två delar och därmed minskat antalet medarbetare per chef, i syfte att förbättra medarbetarnas arbetsmiljö genom ökad tillgänglighet till närmsta chef.

Måluppfyllelsen för tertial 2 baseras på planerat- och pågående arbete utifrån verksamhetens delmål och enheternas aktiviteter.

Måluppfyllelse för målet på helårsbasis kommer primärt att baseras på utfall av OSA-enkät men även delmålsutfall, genomförda aktiviteter samt övrig kvalitativ bedömning.

3.1.2 Övriga nämndmål

3.1.2.1 Upplevelsen av trygghet

Nämndmålet är uppnått och prognosen är att målet nås för helåret.

Sex enhetsaktiviteter är kopplade till detta mål, av vilka samtliga är pågående.

Av dessa kan nämnas att enheterna följer kammarrättsdomar, socialstyrelsens allmänna råd, fortsätter arbetet med att skriva i klarspråk och utvecklar riktlinjer. Särskilt svåra ärenden hanteras i samråd kommunjurist för att säkerställa juridiska frågor.

7 (16)

Inom enheten Barn- och unga är hela gruppen tillsatt enligt lagkrav om socialsekreterare. Från och med 1 oktober ska enheten ha full bemanning. Två konsulter fortsätter till sista oktober, för att slutföra arbetet med ett introduktionsprogram och utbildningar inom BBIC, utreda familjehem och Partner of Safety. Från 1 november kommer enheten bestå av enbart ordinarie anställda; inga konsulter och/eller vid-behovsanställda.

De överenskommelser som kontinuerligt görs med klienter inom ekonomiskt bistånd samlas in kontinuerligt, i vad som kallas löken (lokal överenskommelse). Enheten genomför kontinuerlig genomgång av innehållet för att säkerställa rättssäkerhet, d.v.s. att alla gör lika i liknande situationer.

Måluppfyllelse för delåret och prognos för helåret baseras på delmålsutfall, genomförda aktiviteter och övrig kvalitativ bedömning.

3.1.2.2 *Nöjda kommuninvånare*

Nämndmålet är uppnått och prognosen är att målet nås för helåret.

Samtliga enheter har planerade aktiviteter i målets riktning. Samtliga är pågående. Bland aktiviteterna kan nämnas att öppenvården genomfört två föräldrautbildningar i COPE, en för barn 3-12 år och en för tonåringar, under tertial 2. Ytterligare utbildningar erbjuds under hösten 2024.

Fältsamordnare har haft i uppdrag att planera och bygga upp ett nätverkssamarbete kring trygga vuxna som kan vara ute under riskhelger. Dessa har haft aktiviteter vid bland annat skolavslutning och under båtveckan.

Inom ramen för förbättrad samverkan omfattar det genomförda arbetet under tertial två utveckling av gemensamma arbetssätt kring våld och våld i nära relation, verksamhet kopplat till det skolsociala teamet och aktivt informationsarbete och kontakt med anhörigförening, pensionärsföreningar och FUB.

Måluppfyllelse för delåret och prognos för helåret baseras på delmålsutfall, genomförda aktiviteter och övrig kvalitativ bedömning.

3.1.2.3 *Effektiv och rättssäker handläggning*

Nämndmålet är delvis uppnått och prognosen är att målet uppnås för helåret.

Aktivt arbete i målets riktning pågår inom samtliga berörda enheter. Inom äldre- och LSS-området håller man handläggningstiderna med god marginal. Inom barn och ungdomsenheten har fokus under första halvåret legat på ökad utredningskvalitet och förtroendestärkande förhållningssätt i relationen till barn och familjer. Vuxenenheten arbetar bland annat med kompetenshöjande insatser i medarbetargruppen och arbete med klarspråk i samtliga kanaler, i syfte att den enskilde på ett enkelt sätt ska kunna ta del av sina uppgifter, vilket också bidrar till rättssäkerheten.

8 (16)

3.2 Nämndens uppdrag

3.2.1 Korrekt redovisning avseende LSS-insatser

Uppdraget är pågående.

En arbetsgrupp har satts samman med syftet att gemensamt identifiera kostnader och tillse att dessa hanteras korrekt i den kommunala redovisningen, vilken utgör beräkningsunderlag för LSS-utjämnningen.

I maj fick Individ- och familjenämnden en utbildning/introduktion till LSS-utjämnningen för att öka sin kunskap inom området.

Arbete i uppdragets riktning fortgår under året.

3.2.2 Prioritera förebyggande, rådgivande, stödjande och behandlande insatser för barn, vuxna och äldre

Uppdraget är pågående.

Förvaltningen har fått i uppdrag att prioritera förebyggande, rådgivande, stödjande och behandlande insatser för barn, vuxna och äldre. Inom området pågår en mängd insatser.

Öppenvården har genomfört två föräldrautbildningar i COPE (Community Parent Education Program) under första halvåret 2024, en för barn 3-12 år och en för tonåringar. Ytterligare utbildningar erbjuds under hösten 2024. De deltar också på föräldramöten som skolan, BVC och MVC anordnar, för att informera om Öppenvårdens serviceingång,

Fältsamordnare har haft i uppdrag att planera och bygga upp ett nätverkssamarbete kring vuxna som kan vara ute under riskhelger. I enlighet med plan har dessa haft aktiviteter vid bland annat skolavslutning och under båtveckan.

Den "öppna ingången" är uppstartad. Här erbjuds 5 samtal och om det föreligger behov av mer stöd görs en ansökan till Vuxenenheten för att bevilja insats.

Uppstart av en särskild krismottagning för män planeras, med möjlig start under hösten 2024.

Budget och skuld fanns vid ett par tillfällen under våren kontinuerligt tillgängliga på kommunens bibliotek, i syfte att sänka tröskeln för att söka hjälp och stöd.

Arbete i uppdragets riktning fortgår under året.

4 Ekonomiskt utfall per 2024-08-31 samt helårsprognos (tkr)

Individ- och familjenämnden uppvisar ett underskott om cirka 4,9 mnkr per sista augusti 2024. Periodens underskott motsvarar en negativ avvikelse på 1,69 % mot periodens budget.

Avvikelsen för perioden förklaras främst av kostnader för inhyrd personal hos Enheten Barn och Ungdom och saknade intäkter hos Enheten för Integration och Arbete.

Det prognostiserade underskottet på helår om cirka 5,9 mnkr bedöms uppstå främst på grund av de befarade underskottet hos Enheten Barn och Ungdom. Det prognostiserade underskottet motsvarar en negativ avvikelse mot årsbudgeten på 1,36 %.

Fördjupad information finns under avsnitt 6.

Nämnd	Funktion/enhet	Budget ack aug	Utfall ack aug	Avvikelse period jan - aug	Budget 2024	Prognos 2024	Avvikelse helår
Individ- och familjenämnden	Myndighet omsorg	- 291 371	- 296 284	- 4 913	- 437 365	- 443 300	- 5 935

10 (16)

5 Investeringsutfall och helårsprognos (tkr)

Individ- och familjenämnden har inte tilldelats någon investeringsbudget för räkenskapsåret 2024. Omsorgskontorets investeringsbudget om 2,3 mnkr är tilldelad Vård- och omsorgsnämnden.

6 Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter (tkr)

Funktion	Enhet	Budget ack aug	Utfall ack aug	Avvikelse period jan - aug	Budget 2024	Prognos 2024	Avvikelse helår
Myndighet omsorg	Myndighet stab	- 2 126	- 785	+ 1 340	- 3 197	- 2 378	+ 819
	Enheten Öppenvård	- 7 422	- 5 875	+ 1 546	- 11 395	- 9 411	+ 1 984
	Enheten Barn och ungdom	- 23 617	- 32 781	- 9 164	- 35 386	- 45 649	- 10 263
	Enheten Vuxen	- 11 766	- 11 811	- 45	- 17 548	- 17 548	0
	Bostadsanpassning	- 2 569	- 1 382	+ 1 187	- 3 856	- 3 731	+ 125
	Enheten för Äldre och Bistånd	- 123 266	- 123 401	- 136	- 204 324	- 204 310	+ 14
	Enheten för Funktionsnedsättning	- 115 623	- 113 906	+ 1 717	- 154 131	- 152 936	+ 1 195
	Enheten för Integration och Arbete	- 4 264	- 5 735	- 1 471	- 6 448	- 6 367	+ 81
	Nämnd och politik	- 720	- 608	+ 112	- 1 080	- 970	+ 110
Summa		- 291 371	- 296 284	- 4 913	- 437 365	- 443 300	- 5 935

12 (16)

Individ- och familjenämndens negativa avvikelse om 4,9 mnkr per sista augusti kan i stort förklaras av nedan beskrivna poster hos Enheten Barn och ungdom samt Enheten för Integration och Arbete. Resterande enheter har en positiv avvikelse eller har budgetföljsamhet.

Individ- och familjenämndens prognos för helår har förbättrats till – 5,9 mnkr sedan den senaste rapporterade perioden. Den negativa avvikelser prognostiseras att bli lägre främst på grund av att Enheten Äldre och Bistånd bedöms ersätta den egna regins hemtjänst för färre utförda timmar per månad, än i början på året, under årets resterande månader.

Myndighetens stab har för perioden en positiv avvikelse om cirka 1,3 mnkr vilket främst består av uteblivna personalkostnader i samband med att tjänsten som myndighetschef har varit vakant samt att det har kommit in mer pengar från Migrationsverket än vad som har budgeterats. Prognosen är att staben fortsatt kommer ha ett överskott på helår.

Enheten Barn och Ungdom står för nämndens största negativa avvikelse, både för perioden och i prognosen för helår. Avvikelsen består i stort av kostnader för inhyrd personal samt externa placeringar. Enhetens underskott bedöms öka med ytterligare 1,1 mnkr under årets resterande månader, främst på grund av att enheten fortsatt kommer att ha inhyrd personal på plats under september och oktober.

Enheten Öppenvård har ett större överskott per sista augusti vilket bedöms växa ytterligare innan året är slut till cirka 2 mnkr. Överskottet består främst i överskott av personalkostnader, att enheten tagit del av statsbidrag som ej varit budgeterade för och att stora delar av enhetens utbildningsbudget kommer att lämnas oförbrukad.

Enheten Vuxen har för perioden en mindre avvikelse som på helår bedöms minska, enhetens prognos är därmed satt till årsbudgeten.

Bostadsanpassningen har till och med augusti ett överskott om cirka 1,2 mnkr, på grund av mindre överskott i personalkostnaderna och lägre utförda bostadsanpassningar än budgeterat per månad. Verksamheten kommer verkställa två dyrare anpassningar under hösten varför budgeten för bostadsanpassningar bedöms förbrukas på helår. Prognosen på helår motsvarar det överskott som uppkommit under året mot personalbudgeten.

Enheten för Äldre och Bistånd har per den sista augusti en mindre avvikelse mot periodens budget samt ett prognostiserat utfall i linje med årsbudgeten. Enheten kommer under året belastas av högre kostnader för externa placeringar än budgeterat, vilka vägs upp av att enheten bedöms ha lägre kostnader för ersättningar till den egna regins hemtjänstutförare än budgeterat. Prognosen på helår är därför att enheten kommer ha ett utfall i linje med tilldelad budget för året.

Enheten för Funktionsnedsättning har till och med augusti en positiv avvikelse om 1,7 mnkr. Överskottet förklaras främst av lägre personalkostnader samt lägre utbetald ersättning än budgeterat till den egna regins Dagliga verksamhet. På grund av externa placeringar bedöms överskottet minska något på helår till 1,2 mnkr.

Enheten för Integration och Arbete har till och med augusti ett underskott om cirka 1,5 mnkr. Enheten saknar för perioden en intern ersättning om 380 tkr för finansiering av verksamheten Postkörning. Resterande del av avvikelse kan förklaras av lägre ersättningar från Migrationsverket än budgeterat. Det finns även en viss avvikelse i

13 (16)

erhållna ersättningar från Arbetsförmedlingen, dock följes dessa även av lägre kostnader för personal, varför påverkan blir minimal för enheten i sin helhet. Enhetens utfall indikerar en negativ avvikelse på helår. Verksamheten har gjort en bedömning att budgeten kommer att hållas på helår, varpå prognosen är satt till 6 367 tkr.

Nämnd och politik har för perioden en mindre positiv avvikelse i utbetalda arvoden samt arbetsgivaravgifter. Prognosen för helår ligger i linje med periodens utfall.

14 (16)

7 Nyckeltal

7.1 Myndighet Barn och unga

7.1.1 Utredningstid >4 månader

Nyckeltal	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
	T2 2022	T3 2022	T1 2023	T2 2023	T3 2023	T1 2024	T2 2024
Utredningstid >4 mån	2	8	6	14	18	23	30

7.1.2 Antal placeringar vid tertialets slut:

Nyckeltal	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
	T2 2022	T3 2022	T1 2023	T2 2023	T3 2023	T1 2024	T2 2024
Familjehemsplaceringar	6	9	11	9	11	10	8
Konsulentstödda familjehemsplaceringar	8	13	14	7	10	9	10
HVB-placeringar	3	4	2	3	5	8	4
Stödboendeplaceringar	1	0	2	2	2	3	6

7.1.3 Snittkostnad per vård dygn

Nyckeltal	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
	T2 2022	T3 2022	T1 2023	T2 2023	T3 2023	T1 2024	T2 2024
Familjehemskostnad	516	530	595	607	552	548	722
Konsulentstödda familjehemskostnad	2 099	2 369	2 148	2 182	2 147	2 197	2 459
HVB-kostnad	6 123	6 280	5 810	5 810	5 906	5 636	5 100
Stödboendekostnad	2 395	0	2 170	2 170	1 850	1 850	2 063

7.2 Myndighet Vuxen

7.2.1 Antal placeringar

Nyckeltal	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Terti	Utfall	Utfall
	T2 2022	T3 2022	T1 2023	T2 2023	al 2, 2022	T1 2024	T2 2024
Institutionsvård/Missbruk	4	2	3	3	2	6	6
-Snittkostnad per dygn, missbruk	1 997	2 120	2 179	3 010	2 900	2 501	2 430
Institutionsvård/Psykiatri	3	3	3	4	0	4	3

15 (16)

Nyckeltal	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Terti al 2, 2022	Utfall T1 2024	Utfall T2 2024
-Snittkostnad per dygn, psykiatri	2 032	2 232	2 232	2 355		1 656	2 233
Familjehem (vuxen)	0	0	0		0	0	0
-Snittkostnad per dygn, familjehem	0	0	0				0

7.2.2 Övriga nyckeltal

Nyckeltal	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023	Utfall T1 2024	Utfall T2 2024
Antal hushåll med ekonomiskt bistånd	113	93	119	87	106	99	104
-Snitt utbetalt per hushåll under tertiale	18163	21034	16576	22500	16783	21080	19364
Antal personer med Boendestöd	65	72	72	78	81	79	67

7.3 Myndighet Äldre

7.3.1 Nyckeltal Äldre

Nyckeltal	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023	Utfall T1 2024	Utfall T2 2024
Antal personer i ordinärt boende med hemtjänstbeslut	804	784	797	803	656	647	571
Beviljad tid hemtjänst, tot.	72444	71239	73275	75554	78625	77687	71841
Utförd tid hemtjänst, tot.	64693	63833	65190	71780	75626	77996	71894
Beläggningsgrad SÄBO, tertialets slut (%)	95 %	95 %	94 %	98 %	98 %	97,5 %	99 %
Väntetid SÄBO, dagar	19	19	19	27	40	23	19

16 (16)

7.4 Myndighet LSS**7.4.1 Nyckeltal LSS**

Nyckeltal	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023	Utfall T1 2024	Utfall T2 2024
Beläggningsgrad i procent, LSS-boende, vid tertialets slut	120	122	117	118	115	139	119
Daglig verksamhet, antal brukare	109	112	105	112	111	107	109
-Egen regi	95	97	93	101	100	100	97
-Lagen om valfrihetssystem (LOV)	14	15	12	11	11	7	12

7.4.2 Personlig assistans LSS

Nyckeltal	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023	Utfall T1 2024	Utfall T2 2024
-personer	9	9	11	11	11	9	7
-timmar	10648	9656	11130	12325	12872	11548	15681

7.4.3 Personlig assistans Socialförsäkringsbalken

Nyckeltal	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023	Utfall T1 2024	Utfall T2 2024
Antal ärenden vid tertialets slut	19	19	19	20	22	20	20
-varav utförs av egen regi	7	7	7	7	9	7	7

Delårsrapport 2024

Vård- och omsorgsnämnden

2 (17)

Innehållsförteckning

1	Nämndens sammanfattning	3
2	Väsentliga personalförhållanden	3
3	Nämndens mål och uppdrag	6
3.1	Nämndmål	6
3.2	Nämndens uppdrag	8
4	Ekonomiskt utfall per 2024-08-31 samt helårsprognos (tkr)	10
5	Investeringsutfall och helårsprognos (tkr).....	11
6	Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter (tkr).....	12
7	Nyckeltal	16
7.1	Särskilt boende	16
7.2	Hemtjänst.....	16
7.3	Produktion Närvårdsenheten	17

3 (17)

1 Nämndens sammanfattning

Personalförhållanden

Nämndmålet om en trivsam arbetsplats mäts genom sjukfrånvaro på helårsbasis. Sjukfrånvaron inom nämndens verksamhetsområde tertial 2 2024 är 8,7 %, vilket är högre än kommunsnittets 7,8 %, men på samma nivå som 2023. Det är sedan tidigare känt att sjuktalen är högre inom äldreomsorgens områden varför det pågår ett aktivt arbete i syfte att förbättra arbetsmiljön för både chefer och medarbetare.

Prognosen är att nämndmålet om en bra arbetsmiljö kommer att uppnås.

Nämndens mål

Följande mål är helt eller delvis uppnådda vid tertial 2 2024, med prognosen att de kommer att uppnås för helåret: Trivas och må bra på jobbet, Upplevelsen av trygghet, Nöjda kommuninvånare och Ökad personalkontinuitet.

Målet om Ett ökat förebyggande arbete är inte uppfyllt vid tertial 2 men prognosen är att målet uppnås för helåret.

Följande mål är inte uppnådda vid tertial 2 2024 och prognosen är att de inte kommer att uppnås för helåret: Budgetföljsamhet.

Nämndens uppdrag

Förvaltningen har getts i uppdrag att erhålla *Utbildning vid behov i det svenska språket*. Arbetet fortgår sedan föregående år.

Förvaltningen har även getts uppdraget att upprätta *Åtgärdsplan för stärkt ekonomi*. Även under tertial 2 har åtgärder inom hemtjänstområdet prioriterats.

Ytterligare uppdrag handlar om att *Säkerställa kompetensförsörjningen*. Inom hela nämndens ansvarsområde pågår ett kontinuerligt och aktivt arbete för att rekrytera tillsvidare- och visstidsanställda.

Ekonomiskt utfall och årsprognos

Målet uppnås inte för perioden och nämnden prognostiserar inte för budget i balans på helår.

Vård- och omsorgsnämnden uppvisar ett negativt resultat om 31,1 mnkr per augusti 2024. Den procentuella avvikelserna uppgår till 20,7 %.

2 Väsentliga personalförhållanden

Vård- och omsorgsnämndens utfall vid tertial 2-rapportering 2024 är 8,7 % vilket går att jämföra med utfallet för 2023 (8,6%). Sjukstatistiken för nämndens verksamheter ligger stadigt på motsvarande 2023 års nivå, och det är en stabilitet att se positivt på då det indikerar att den sänkning vi sett i sjukfrånvaron sedan 2019 inte är tillfällig utan fortsatt ett läge att arbeta vidare ifrån. Arbetet med att sänka sjukfrånvaron fortsätter.

Rekrytering pågår för en ny verksamhetschef för området LSS/HSL.

Sommaren 2024 beslutade man om tre semesterperioder i ett försök att underlätta bemanningen, utvärderingen kring detta kommer genomföras i september.

Undersköterskor och sjuksköterskor är fortsatt en bristkompetens vilket får inverkan särskilt inom hemtjänsten och hemsjukvården, och även arbetsterapeuter är

4 (17)
svårrekryterade.

Sjuktal

Nämnd	2022	2023	Aug 2023 - Juli 2024
Barn- och utbildning	7,2	6,6	6,7
- kvinna	7,4	6,8	7
- man	5,5	5,9	5,4
Bygg och miljö	3,2	6	5,6
- kvinna	5,5	8,2	8
- man	1,5	4,4	3,6
Individ- och familj	-	5,5	7,4
- kvinna	-	5,8	8,1
- man	-	3,7	5,7
Kommunstyrelsen	6,7	5,7	5,8
- kvinna	8,2	6,5	6,9
- man	3,7	3,8	2,9
Kultur- och fritid	6,9	7,1	9,4
- kvinna	6,3	7	9,2
- man	8,1	7,2	9,6
Vård- och omsorg	-	8,5	8,7
- kvinna	-	9,2	9,5
- man	-	5,6	5,2
Östhammars kommun	8,1	7,5	7,8
- kvinna	8,7	8	8,4
- man	5,5	5,6	5,5

6 (17)

3 Nämndens mål och uppdrag

3.1 Nämndmål

3.1.1 Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning

3.1.1.1 Budgetföljsamhet

Nämndmålet är inte uppnått för perioden och prognosen är att målet inte uppnås för helåret.

Med en budgetavvikelse på 20,7 % bedöms målet inte uppnått då budgetföljsamhet uppnås vid en maximal budgetavvikelse om +/- 1 %.

Såväl periodens resultat som årsprognos behandlas närmare under rubriken 4. Ekonomiskt utfall och årsprognos.

3.1.1.2 Trivas och må bra på jobbet

Nämndmålet är uppnått och prognosen är att målet är uppnått för helåret.

Upplevelsen av en bra arbetsmiljö kommer att mätas igen under hösten 2024. Mätmetoden är OSA-enkäten (organisatorisk och social arbetsmiljö). Arbete med arbetsmiljö pågår dock kontinuerligt under året i form av till exempel årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljö, riskbedömningar (löpande och inför förändringar) samt vid arbetsplatsträffar (APT) där arbetsmiljön kan diskuteras. Den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) har genomförts inom samtliga enheter, samt på verksamhets- och kontorsnivå och insatser utifrån resultat i föregående års OSA-enkät är planerade och följs upp kontinuerligt under året.

Måluppfyllelsen för tertial 2 baseras på planerat- och pågående arbete utifrån verksamhetens delmål och enheternas aktiviteter.

Måluppfyllelse för målet på helårsbasis kommer primärt att baseras på utfall av OSA-enkät men även delmålsutfall, genomförda aktiviteter samt övrig kvalitativ bedömning.

3.1.1.3 Ett ökat förebyggande arbete

Nämndmålet är inte uppnått men prognosen är att målet uppnås för helåret

Prognosen baseras på utfallet per mars 2024 för andelen 80+ som inte är i behov av en biståndsbedömd insats och motsvarande utfall per sista juni 2024. Utfallssiffran baseras på antalet personer 80+ med biståndsbedömd insats, dividerat med totala antalet personer 80+, vid en given tidpunkt.

Per sista juni 2024 (senast tillgänglig data) var 1929 invånare över 80 år. Av dessa har 528 personer en biståndsbedömd insats, vilket ger att 72,6 % **inte** har en biståndsbedömd insats. Vid utgången av 2023 var motsvarande siffra 74 %, varför resultatet för tertial 2 2024 är något sämre.

En viktig förbyggande insats är att alla personer som fyller åttio år innevarande år erbjuds ett hembesök av rehabassistenter. Tidigare har erbjudandet skickats ut brevledes. I år genomförs en ny satsning där man kontaktar målgruppen via telefon, i

7 (17)

syfte att ge personlig information och underlätta för fler att ta del av tjänsten. Vid upprättande av delårsrapport har 109 av 248 personer kontaktats, varav 25 personer har tackat ja till hembesök. Av dessa har 16 genomförts.

Bland andra förebyggande insatser kan nämnas det anhörigstöd och de mötesplatser som är öppna och tillgängliga även för personer utan biståndsbedömd insats. Dessa fyller en viktig funktion för att upprätthålla social samvaro och minska ensamhet bland äldre och deras anhöriga.

Förebyggande arbete ger inte snabba synliga effekter varför det finns anledning att tro att utfallet för helåret 2024 enbart kommer skilja sig marginellt från föregående år.

3.1.2 Övriga nämndmål

3.1.2.1 Upplevelsen av trygghet

Nämndmålet är uppnått. Prognosen är att målet uppnås för helåret.

Vård och omsorgsnämnden arbetar i riktning mot målet via verksamheternas delmål kring brukarnas upplevda trygghet, inom både LSS och äldreomsorg. Nämnden har också gett förvaltningen i uppdrag att arbeta särskilt med den trygghetsskapande åtgärden kontinuitet i hemtjänsten, med målet att färre medarbetare ska besöka respektive omsorgstagare under en 14-dagarsperiod.

De pågående aktiviteterna kopplade till delmålen omfattar bland annat att tillgängliggöra synpunktsblanketter, ett aktivt arbete med genomförandeplaner, utvecklade arbetssätt för ärendeträffar, individuell kompetensutveckling för att bättre tillgodose brukarnas behov och ökad kvalitet i verksamheten, stärkt samarbete mellan yrkesgrupper (SoL och HSL) samt utvecklade arbetssätt i hemtagningsteamet.

Brukarundersökning inom LSS-området genomförs under hösten 2024 och resultat av brukarundersökning inom äldreområdet kommer först vecka 40.

Måluppfyllelse för delåret baseras på delmålsutfall, resultat av givna uppdrag, genomförda aktiviteter och övrig kvalitativ bedömning.

Måluppfyllelse på helårsbasis baseras på delmålsutfall, pågående och genomförda aktiviteter, helhetsbedömningar i brukarenkäter samt övrig kvalitativ bedömning.

3.1.2.2 Nöjda kommuninvånare

Nämndmålet är delvis uppnått och prognosen är att målet uppnås för helåret.

Verksamheten arbetar i riktning mot detta breda mål via ett flertal delmål som bland annat omfattar arbetet med kvalitetssäkrade verksamheter, kompetensförsörjning och stärkt patientsäkerhet. Till delmålen har verksamheter och enheter jobbat utifrån en mängd planerade aktiviteter, varav 38 är genomförda vid delårsrapportering och 70 pågående.

Utöver ovanstående pågår arbete utifrån de identifierade utvecklingsområdena i patientsäkerhetsberättelsen.

Brukarundersökning inom LSS-området genomförs under hösten 2024 och resultat av

8 (17)

brukarundersökning för äldreomsorgen tillgängliggörs vecka 40.

Måluppfyllelse för delåret baseras på delmålsutfall, pågående och genomförda aktiviteter samt övrig kvalitativ bedömning.

Måluppfyllelse för målet på helårsbasis baseras på delmålsutfall, pågående och genomförda aktiviteter, helhetsbedömning i brukarenkät för hemtjänst och särskilt boende samt övrig kvalitativ bedömning.

3.1.2.3 Ökad personalkontinuitet

Nämndmålet är uppnått och prognosen är att målet uppnås för helåret.

Nämndmålet omfattar att antalet medarbetare, som en brukare träffar under en fjortondagarsperiod, ska minska.

I syfte att uppnå målet har nya grundschema skapats och arbetet sker i mindre team. Även vikarier omfattas av det nya arbetssättet, för att minska antalet personer som är i kontakt med brukaren.

Vid utgången av 2023 var snittet för samtliga enheter 21 medarbetare per brukare under en fjortondagarsperiod. Per sista juli 2024 var det 15, vilket är en förbättring sedan tertial 1-rapporteringen då utfallet var 17,5.

Nämndens målsättning är på sikt max 14 medarbetare per brukare under en fjortondagarsperiod.

3.2 Nämndens uppdrag

3.2.1 Utbildning vid behov i det svenska språket

Uppdraget är pågående.

För att säkerställa hur vi använder språkombudet i det dagliga arbetet är en beskrivning av språkombudets- och enhetschefens roll under upprättande.

Inom de enheter där språkombud utbildades under våren, för att tillgodose det språkliga stödet till medarbetare, har dessa påbörjat sitt arbete för de kollegor som behöver stöd.

Rutiner kring språkkrav ska tas fram och beräknas vara klara vid utgången av tertial 3 2024.

Parallellt med kommunens eget arbete inom området så har regeringen uppdragit åt en särskild utredare att analysera och ta fram förslag på hur krav på kunskaper i svenska språket, för personal i äldreomsorgen, kan regleras. Förvaltningen följer detta arbete, som slutredovisas först i september 2024.

3.2.2 Åtgärdsplan för stärkt ekonomi

Under 2024 har ekonomin inom Vård- och omsorgsnämnden gått med underskott. Utmaningarna har framför allt legat inom hemtjänsten, varför åtgärder för att stärka ekonomin prioriterats inom denna del av verksamheten.

- Sedan mars genomförs veckovisa uppföljningar där enhetscheferna gemensamt

9 (17)

går igenom förra veckans resultat och föreslår åtgärder för att öka effektiviteten i bemanningen, förbättra registrering av utförd tid och tydliggöra mål och uppföljning av resultat.

- Implementering av fördjupade månadsmöten med Verksamhetschef och Enhetschef för att analysera och utvärdera prestationer och ekonomiska resultat samt identifiera möjligheter till förbättring och effektivisering. Dessa möten lägger större vikt vid faktorer som inte förändras från vecka till vecka, såsom administration, sjukfrånvaro och inköp.
- Efterfrågat stöd till enhetschefer att ta fram egna ekonomiska rapporter. Det förs dialog med leverantörer och andra delar av kommunen för att enhetscheferna på ett enklare sätt ska kunna få ökad förståelse för verksamhetens ekonomi och kunna fatta snabbare och mer informerade beslut.

Under tertial 2 har de påbörjade åtgärderna från tertial 1 inte lett till önskad effekt. Under senare delen av tertial 2 genomfördes därför "budget i balans-dagar", för hemtjänstchefer respektive särskilt boendechef. De mynnade ut i att samtliga enhetschefer bidragit till den övergripande handlingsplan för äldreomsorgen som sammanställs av verksamhetschef under september.

Den övervägande orsaken till det negativa resultatet är personalkostnader, vilket föranlett att förvaltningen kommer gå till nämnd med förslag om anställningsstopp.

3.2.3 Säkerställa kompetensförsörjningen

Uppdraget är genomfört.

Uppdraget omfattar att säkerställa kompetensförsörjningen, genom att utöka rätt kompetens inom verksamheten. Inom hela nämndens ansvarsområde pågår ett kontinuerligt och aktivt arbete för att rekrytera tillsvidare- och visstidsanställda. Men utmaningarna att rekrytera legitimerad personal inom kommunens ansvarsområde är fortsatt stora.

4 Ekonomiskt utfall per 2024-08-31 samt helårsprognos (tkr)

Vård- och omsorgsnämnden uppvisar ett resultat om negativa 31,8 mnkr för årets åtta första månader och prognosen för helåret ett underskott på drygt 40,5 mnkr. Den procentuella avvikelsen uppgår till 20,7%.

Nämnd	Funktion/enhet	Budget ack aug	Utfall ack aug	Avvikelse period jan - aug	Budget 2024	Prognos 2024	Avvikelse helår
Vård- och omsorgsnämnd en	Omsorgskontoret	-101 262	-133 108	-31 846	-153 421	-193 965	-40 544

11 (17)

5 Investeringsutfall och helårsprognos (tkr)

Vård- och omsorgsnämnden har för 2024 tilldelats 2,3 mnkr i investeringsbudget av Kommunfullmäktige. Utfallet för årets första åtta månader är 180,7 tkr och avser inköp av möbler.

Det arbete som påbörjades under 2023 med att byta ut sängar och madrasser på kommunens särskilda boenden fortsätter under 2024.

Prognosen är att hela investeringsbudgeten om 2,3mnkr kommer förbrukas.

Tabell

Projekt	Tilldelad budget 2024	Överflyttad budget fr. 2023	Total budget 2024	Prognos helår 2024	Avvik. helårsprognos / totalbudget 2024	Utfall ack aug 2024
Möbler och inventarier	2 300	0	2 300	2 300	0	180 718

6 Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter (tkr)

Funktion	Enhet	Budget ack aug	Utfall ack aug	Avvikelse period jan - aug	Budget 2024	Prognos 2024	Avvikelse helår
Produktion omsorg	Omsorg, Stab	-33 117	-28 365	4 752	-49 690	-41 227	8 463
	Produktion, stab	-6 088	-6 786	-698	-9 137	-8 716	421
	Särskilt boende, äldre	-588	-9 612	-9 024	-1 133	-13 433	-12 300
	Ordinärt boende	-25 167	-48 728	-23 561	-38 449	-71 349	-32 900
	HSL	-23 613	-25 361	-1 748	-35 489	-37 366	-1 877
	Enheten för hjälpmedel och förebyggande insatser	-5 875	-5 212	663	-8 820	-8 270	550
	Funktionshinder	-6 814	-9 044	-2 230	-10 703	-13 603	-2 900
Summa		-101 262	-133 108	-31 846	-153 421	-193 965	-40 544

13 (17)

Vård- och omsorgsnämnden uppvisar ett negativt resultat om dryga 31,8mnkr för årets åtta första månader. Prognosen för helåret är ett underskott på drygt 40,5mnkr. Den procentuella avvikelserna uppgår till 20,7%.

Enheten- Omsorg stab har en positiv avvikelse om ca 4,7 mnkr. Höjd har tagits i budgeten för höga licenskostnader knutna till införandet av omsorgens nya verksamhetssystem- Viva. Det finns även en buffert för kostnaderna avseende hyra där det fanns indikationer på att hyreshöjningen skulle bli högre än den årliga uppräkningsen.

Licenskostnaderna samt hyreshöjningen blev inte så höga som det budgeterade vilket bidrar till den positiva avvikelserna samt prognosen per helår.

Vård och omsorgsnämnden har även fått tagit del utav statsbidrag om ca 3,3mnkr vilket bidrar ytterligare till den positiva prognosen per helår om dryga 8,4mnkr.

Enheten- Produktion stab har en negativ avvikelse om ca 700kr. Avvikelsen består av att resurspoolen saknar intäkt. Resurspoolens intäkt läggs ut i slutet på året. Intäkten tas i från hemtjänsten egen regi.

Enheten- Särskilt boende avviker för perioden med negativa 9mnkr. Lönekostnaderna är den stora posten och prognosen för helåret följer mönstret för perioden. Prognos per helår är negativ 12,3mnkr.

Enheten- Ordinärt boenden står för den beloppsmässigt största avvikelserna om negativa 23,5mnkr. Hemtjänsten står för hela avvikelserna. Den största delen av avvikelserna utgörs av för höga personalkostnader mot de budgeterade, samt att intäkterna är lägre än det budgeterade. Intäktsavvikelsen uppgår till 12,3mnkr. Prognos per helår följer mönstret för årets första åtta månader och uppgår till negativa 32,9mnkr. För att komma till rätta med hemtjänstens underskott kommer ett antal åtgärder att vidtas där man kommer se den ekonomiska effekten först under 2025.

Enheten- HSL uppvisar en negativ avvikelse om ca 1,7mnkr. Avvikelsen består i sin helhet av inhyrd personal under sommarmånaderna. Prognosen per helår är satt till dryga 1,8mnkr då natthemsjukvården kommer behöva fortsätta ha inhyrd personal.

Enheten- för hjälpmedel och förebyggande insatser- har en positiv avvikelse om 663tkr. Hjälpmedelskostnaderna har varit lägre än de budgeterade. Prognosen per helår är satt till positiva 550tkr.

Enheten- Funktionshinder har en negativavvikelse om ca 2,2mnkr. Daglig verksamhet avviker dryga 500tkr. Detta pga. lägre brukarnärvaro vilket resulterar i lägre intäkter för DV. Även hyran blev något högre än de budgeterade.

Gruppboendena avviker mot budget med ca 1,4mnkr. Ett par av gruppboendena har mer personalkrävande brukare vilket resulterar i högre personalkostnader än det budgeterade. Även serviceboendena har behövt bemanna upp utifrån samma grund. Prognosen för enheten är negativa 2,9mnkr.

14 (17)

Plan för budget i balans

Med anledning av Vård- och omsorgsnämndens prognostiserade underskott för tertial 2 har en åtgärdsplan upprättats, i syfte minska underskottet.

Åtgärdsplanen redogör för pågående och planerade åtgärder för budget i balans.

- Granskning och analys av prognosen:

Utvärdera orsakerna till det ekonomiska underskottet genom att granska och analysera prognosen. Identifiera specifika områden där kostnaderna överstiger budgeten. Sedan mars genomförs veckovisa uppföljningar där enhetscheferna gemensamt går igenom förra veckans resultat och föreslår åtgärder för att öka effektiviteten i bemanningen, förbättra registrering av utförd tid och tydliggöra mål och uppföljning av resultat.

- Personalhantering:

Pågående utvärdering av personalbehovet och optimering av bemanningen för att möta vårdbehovet på ett kostnadseffektivt sätt. Det kan innebära att omfördela personal, minska övertid eller att utöka fasta tjänster för att minska behov av övertid.

En övertalighetsutredning är inledd och innefattar alla roller inom äldreomsorgen, slutrapport och förslag till åtgärder färdigställs september 2024.

Förvaltningen har för avsikt att gå till nämnd med förslag om anställningsstopp.

- Genomgång av tillsynsärenden för att överväga digitala alternativ.

Kan generera färre besök främst nattetid men även dagtid vilket ger minskade kostnader. Det frigör även personal samt minskar på restid och reskostnad.

- Studiebesök i kommuner för lärande av goda exempel.

Bland annat i syfte att utveckla och växla upp arbetet med digitala lösningar och välfärdsteknik.

- Översyn av lokalkostnader.

En översyn av lokaler kan utmyнна i en effektivisering gällande hur lokalerna används, samt vilka lokaler som kan frigöras. Beställning av detta gjordes 2023. Förvaltningen ser även över möjligheter att samlokalisera med andra aktörer, så som Regionen.

- Generell genomlysning av avtal.

En genomlysning av befintliga avtal ger oss möjlighet att se vilka avtal som är fördelaktiga, bör omförhandlas, sägas upp eller förlängas. Beställning av detta gjordes 2023. Redan genomfört är bland annat; ett mer kostnadseffektivt och mer användarvänligt verksamhetssystem samt en ny leverantör för trygghetslösningar på boende

- Förstärkning av verksamhetschef

En ettårs förstärkning med en extra verksamhetschef inom äldreomsorg med särskilt prioritering av ekonomi och kvalitet genomförs. Implementering av fördjupade månadsmöten med Verksamhetschef och Enhetschef för att analysera och utvärdera presentationer och ekonomiska resultat samt identifiera möjligheter till förbättring och effektivisering. Dessa möten lägger större vikt vid faktorer som inte förändras från

15 (17)

vecka till vecka, såsom administration, sjukfrånvaro och inköp.

- Generell översyn av organisation och tjänster

Flera förändringar har gjorts inom kontoret under föregående år, översynen är pågående. Tjänster utvärderas så som; pensionsavgångar, projektanställningar och med eventuella enhetssammanslagningar finns eventuellt ytterligare effektiviseringar att göra

- Arbetet med medarbetarskap och friskfaktorer (lägre sjuktal och personalomsättning)

Det aktiva arbetet kring arbetsmiljö, medarbetarskap och friskfaktorer fortlöper.

- Riktade utbildningsinsatser till enhetschefer.

Ett pågående arbete där samtliga enhetschefer genomgår en intern introduktionsutbildning i grundläggande ekonomisk teori och praktik för att säkerställa kompetensnivå och främja ett likvärdigt arbetssätt. Nästa del av denna utbildning planeras. Stöd till enhetschefer att ta fram egna ekonomiska rapporter. Det förs dialog med leverantörer och andra delar av kommunen för att enhetscheferna på ett enklare sätt ska kunna få ökad förståelse för verksamhetens ekonomi och kunna fatta snabbare och mer informerade beslut.

- Utvärdering och uppföljning:

Regelbunden uppföljning av åtgärdernas effektivitet är avgörande. Förvaltningen utvärderar regelbundet resultaten och justerar strategin vid behov för att säkerställa att målen för att minska underskottet uppnås.

16 (17)

7 Nyckeltal

7.1 Särskilt boende

Nyckeltal	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023	Utfall T1 2024	Utfall T2 2024
Beläggingsgrad SÄBO, tertialets slut (%)	98 %	98 %	97,5 %	99 %
Väntetid SÄBO, dagar	27	40	23	19
Medelvårdtid i särskilt boende äldreomsorg, antal dagar		593	664	467
Ålder vid inflyttning till särskilt boende, median		83,6	82	83
Medelålder för äldre i särskilt boende, år		84,8	84,1	83,9
Antal personer med särskilt boende		215	205	216

7.2 Hemtjänst

Nyckeltal	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023	Utfall T1 2024	Utfall T2 2024
Beviljad tid hemtjänst, tot.	75 554	78 625	77 687	71 841
-VoO Alunda	7 628	9 589	8 606	7 926
-VoO Gimo	8 888	9 891	10 220	8 713
-VoO Öregrund	14 710	11 952	10 371	10 178
-VoO Österbybruk	14 864	15 429	16 246	15 355
-VoO Östhammar	20 785	24 247	23 862	21 002
Utförd tid hemtjänst, tot.	71 780	75 626	77 996	71 894
- VoO Alunda	7 864	8 688	8 380	8 484
- VoO Gimo	9 135	9 679	10 594	8 735
- VoO Öregrund	14 710	11 343	10 025	10 352
- VoO Österbybruk	13 081	14 122	14 042	14 405
- VoO Östhammar	21 617	24 233	25 460	20 352

Den totalt utförda tiden innebär både utförda SOL timmar och utförda delegerade HSL timmar.

Totalt utförda SoL timmar är för den aktuella perioden 63921. Utförda delegerade HSL timmar är under den aktuella perioden 7973.

17 (17)

7.3 Produktion Närvårdsenheten

Nyckeltal	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023	Utfall T1 2024	Utfall T2 2024
Bruttokostnad, tkr	8 508	8 786	8 202	8 673
Personalkostnad, tkr	6 532	6 220	6 226	6 354
Beläggning, procent	81 %	87 %	87 %	83 %
Totalt antal personer	153	188	166	172
Totalt antal vård dagar	1 326	1 356	1 477	1 321
Kostnad per vård dag	6 416	6 479	5 553	6 565
Medelvärde vård dag	8	8	9	8
Antal inskrivningar	158	169	166	172
Via fasta vårdkontakter				27
via husläkare	53	50	49	44
via sjukhuset	47	62	62	84
via SAH	0	0	0	0
Från SÄBO	3	8	6	5
Via mobila teamet				7
Antal utskrivna	109	119	109	122
till eget boende	73	77	71	91
till sjukhus	19	15	11	6
till SÄBO	3	8	6	8
till kommunens korttidsenhet	1	12	4	9
Avliden	14	7	11	7

Kostnaden för verksamheten är högre i tertial två jämfört med tertial 1. Sommaren innehåller kostnader för semestervikarier. Kostnaden per vård dag i tertial två 2024 är något högre än motsvarande period 2023. Antalet vårdtagare har ökat i jämförelse med tertial ett. Totalt antal vård dagar minskat i jämförelse med tertial ett. Under veckorna 25-32 haft 12 öppna platser.

Delårsrapport 2024 - Barn- och utbildningsnämnden

Postadress	Besöksadress/Reg.office	Telefon	Telefax	Organisationsnummer	Bankgiro
Box 66	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	212000-0290	233-1361
S-742 21 Östhammar	Östhammar	Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	V.A.T. No	PlusGiro
	www.osthammar.se	kommunen@osthammar.se		SE212000029001	1 31 70-6

Innehållsförteckning

1	Nämndens sammanfattning	3
2	Väsentliga personalförhållanden	3
3	Nämndens vision, mål och uppdrag	7
3.1	Nämndens vision	7
3.2	Nämndens mål	7
3.3	Nämndens uppdrag	13
4	Ekonomiskt utfall per 2024-08-31 samt helårsprognos (tkr)	14
5	Investeringsutfall och helårsprognos (tkr).....	15
6	Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter (tkr).....	17

1 Nämndens sammanfattning

Personalförhållanden

Väsentliga personalförhållanden mäts genom sjukfrånvaro på helårsbasis. Sjukfrånvaron inom barn- och utbildningsnämndens (BUN) verksamhetsområde är 6,7 %. Utfallet står sig väl i relation till kommuntotalen på 7,8 %.

Nämndens mål

Prognosen är att nämndmålen kommer att uppnås på helår avseende *Budgetföljsamhet, Trivas och må bra på jobbet* samt *Andelen gymnasieelever som går ut gymnasiet på tre år ska öka*.

Prognosen är dock att nämndmålen inte kommer att uppnås på helår avseende *Att höja kunskapsnivån och förbättra resultaten i grundskolan*.

Vad gäller de Övriga nämndmålen är bedömningen att prognosen kommer att uppnås på helår avseende nämndmålen *Upplevelsen av trygghet ska öka, Nöjda kommuninvånare* samt *Att höja den totala närvaron inom grundskola och gymnasieskola*.

Ekonomiskt utfall och årsprognos

Barn- och utbildningsnämndens ekonomiska utfall för perioden januari-augusti 2024 visar en positiv avvikelse om 2 896 tkr (+ 0,7 % avvikelse mot budget). Avvikelsen avser framförallt skolskjuts där de stora kostnaderna belastar budgeten för höstterminen. På helårsbasis är prognosen en avvikelse om - 5 000 tkr (motsvarande -0,8 %).

För att uppnå nämndmålet budgetföljsamhet följs avvikelsen mellan budget och faktiskt utfall upp varannan månad med verksamhetens chefer. På de enheter där utmaningar identifierats genomförs månatliga (eller fler) uppföljningar. Uppföljningarna av central budget har utökats och hålls månatligen för att följa de poster som avviker, detta för att övervaka avvikelser och vidta åtgärder i tid.

2 Väsentliga personalförhållanden

Fokus avseende väsentliga personalförhållanden ligger fortsatt på att minska sjukfrånvaron i kommunen som helhet och så även inom Barn- och utbildningsnämnden. Sjukfrånvaron ska på årsbasis kontinuerligt sjunka. Vi följer utvecklingen genom att analysera tolv månader bakåt och jämför med den genomsnittliga sjukfrånvaron för helåret 2023.

Sjukfrånvaron för perioden augusti 2023- juli 2024 är 6,7% (kvinnor 7,0 %, män 5,4 %), att jämföra med helårsutfall för Barn- och utbildningsnämnden 2023 på 6,7 % och år 2022 var utfallet 7,2%. Hitintills 2024 ligger sjukfrånvaron i samma nivå som föregående år.

Arbetsmiljöverket önskade vid tidigare inspektion att kommunen som helhet blir bättre på att anmäla riskobservationer och tillbud så att det finns förutsättningar att minska olycksfallen. Under perioden januari- juli 2024 har totalt 49 riskobservationer och tillbud rapporterats medan olycksfall och färdolycksfall uppgår till 72 samt att det rapporterats 3 arbetssjukdomar. Under motsvarande period 2023 uppgick riskobservationer och tillbud till 66 medan olycksfall och färdolycksfall uppgick till 99 samt att det inte rapporterades någon arbetssjukdom. Det är en minskning i antal rapporterade händelser, men inte möjligt att dra slutsatser utifrån då vi inte kan

säkerställa att alla händelser faktiskt rapporteras in.

Vad gäller kompetensförsörjning kvarstår utmaningen att rekrytera lärare, framförallt inom praktiskt, estetiska ämnen såsom t ex slöjd och musik. Det innebär att flera skolor tvingats att anställa obehöriga lärare i dessa ämnen, trots att de har annonserat, i försök att rekrytera behöriga lärare.

Sjuktal

Nämnd	2022	2023	Aug 2023 - Juli 2024
Barn- och utbildning	7,2	6,6	6,7
- kvinna	7,4	6,8	7,0
- man	5,5	5,9	5,4
Bygg och miljö	3,2	6,0	5,6
- kvinna	5,5	8,2	8,0
- man	1,5	4,4	3,6
Individ- och familj	-	5,5	7,4
- kvinna	-	5,8	8,1
- man	-	3,7	5,7
Kommunstyrelsen	6,7	5,7	5,8
- kvinna	8,2	6,5	6,9
- man	3,7	3,8	2,9
Kultur- och fritid	6,9	7,1	9,4
- kvinna	6,3	7,0	9,2
- man	8,1	7,2	9,6
Vård- och omsorg	-	8,5	8,7
- kvinna	-	9,2	9,5
- man	-	5,6	5,2
Östhammars kommun	8,1	7,5	7,8

- kvinna	8,7	8,0	8,4
- man	5,5	5,6	5,5

3 Nämndens vision, mål och uppdrag

3.1 Nämndens vision

Tillsammans för en utbildning av högsta kvalitet

Östhammars kommun ska ha en förskola och skola med högsta kvalitet där alla barn och elever ges möjlighet att utvecklas till sin fulla potential samt nå sina mål genom en inspirerande och trygg lärandemiljö

3.2 Nämndens mål

3.2.1 Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning

3.2.1.1 Budgetföljsamhet

Nämndmålet är uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås.

Periodresultatet per augusti redovisar en positiv avvikelse om 2 896 tkr (+ 0,7 % avvikelse mot budget). Avvikelsen avser framför allt skolskjuts där de stora kostnaderna belastar budgeten för höstterminen. Barn- och utbildningsnämndens årsprognos är en negativ avvikelse om - 5 000 tkr (en avvikelse mot budget om - 0,8 %).

Avvikelsen om - 5 000 tkr på helår avser i sin helhet köp/försäljning platser (alla verksamheter men främst gymnasieskola) där förvaltningen ser att utvecklingen är att elever väljer program i samverkanskommuner som är dyra samt att antalet elever i extern regi har ökat. En betalning till Upplands lokaltrafik som avsåg år 2023 är reglerad först 2024 på nämndens budget vilket påverkar helårsprognosen. Även IT budgeten kommer landa på ett underskott på helår.

För att uppnå budgetföljsamhet har BoU-kontoret systematiska rutiner gällande uppföljning. Enheter där det finns underskott/utmaningar har budgetuppföljningar månatligen, då deltar även verksamhetschef. Centrala budgetuppföljningar genomförs månatligen.

3.2.1.2 Trivas och må bra på jobbet

Nämndmålet är ännu inte uppnått, ny OSA-enkät görs under hösten. Årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås.

Upplevelsen av en bra arbetsmiljö kommer att mätas under hösten 2024 och kan då jämföras med tidigare mätningar i de delar av kommunen där samma mätning gjorts förr. Mätmetoden är OSA-enkät (organisatorisk och social arbetsmiljö). Arbete med arbetsmiljö pågår dock löpande och kontinuerligt under året i form av t.ex. årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljö, riskbedömningar löpande och inför förändringar och arbetsplatsträffar (APT) där arbetsmiljön kan diskuteras. Den årliga uppföljningen genomfördes inom samtliga enheter samt på verksamhets- och kontorsnivå under

tertiäl 1. Området har en positiv trend över tid, men verksamheterna har haft stora utmaningar, vilket skulle kunna innebära en risk för nämndmålens riktning.

År 2023 var OSA-index för Barn- och utbildningskontoret 82 (år 2022- 81)

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
OSA-index sektor Bildning		83

3.2.1.3 Att höja kunskapsnivån och förbättra resultaten i grundskolan

Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet ej kommer att uppnås.

Resultaten för elever i årskurs 9 har minskat efter fjolårets ökning. Exempelvis har meritvärdet sjunkit från 203 (VT 2023) till 187 (VT 2024). Även andel elever behöriga till yrkesprogram har minskat från 84,3% (2023) till 71,6% (2024). Lägst resultat har Vallonskolan (59,1%) och högst har Olandsskolan på 76,5% och Frösåkersskolan på 74,5%.

När det gäller årskurs 3 så har resultaten minskat även där, andel elever med godtagbara eller mer än godtagbara kunskaper är nu 68% ,vilket är tillbaka på samma nivåer som 2021. Ifjol var motsvarande siffra 74%. Högst resultat finns på Ekeby skola (100%) och Öregrunds skola 81,5% medan Edsskolan har lägst resultat på 41,3%.En stor anledning till de minskade resultaten är kunskaperna i simning som för eleverna i årskurs 3. En hög andel av eleverna når inte målen för simning i årskurs 3.

I årskurs 6 är det 64% av eleverna som uppnår kunskapskraven i samtliga ämnen, det är en minskning med 4% jämfört med vårterminen 2023 och motsvarar siffrorna för vårterminen 2022. Däremot så är det fortsatt en lika hög andel elever i årskurs 6 som klarar kunskapskraven i Svenska (87%), Engelska (78%) och matematik (86%) som tidigare år. Högst resultat i andel elever i årskurs 6 som når kunskapskraven i alla ämnen finns på Öregrunds skola (83,3%). Lägst resultat finns på Vallonskolan (52,8%).

Det framkommer tydliga skillnader i resultat mellan skolorna, något som fortsatt pekar på ett behov av riktade insatser till skolor med stora utmaningar i syfte att öka likvärdigheten. Utöver satsningar på generell nivå som når alla skolor till dels, såsom ökade medel för studios, rastverksamhet och satsningar för läsa, skriva och räkna garantin så har förvaltningen genomfört riktade satsningar på tre enheter under läsåret 2023/2024. De tre enheterna är Frösåkersskolan, Olandsskolan och Vallonskolan.

På Frösåkersskolan fokuserade satsningarna på stöd och handledning till skolledningen tillsammans med framtagandet av en strategisk handlingsplan. Under hösten 2023 beslutades att Frösåkersskolan ej längre står inför sådana utmaningar att de ska ges riktade satsningar.

Därutöver fortskrider de riktade satsningarna på Olandsskolan och Vallonskolan. Båda skolorna har som riktad satsning att temporärt kunna ha en utökad ledning. Vidare innefattar handlingsplanen på Olandsskolan att genomföra en riktad pilotsatsning i att minska andelen resurser och elevassistenter på mellanstadiet för att istället utöka andelen undervisande lärare och därav stärka det pedagogiska stödet till eleverna. Detta är en satsning som fortsätter in i kommande läsår innan vi kan se effekterna av den, men tendenserna är hittills positiva.

På Vallonskolan handlar handlingsplanen om att öka tydligheten på skolan i vem som ansvarar för vad och stärka upp processerna, både kring undervisningen men även kring elevhälsoarbetet och organisationen som helhet. I kommande läsår kommer Vallonskolan att ledas av samma rektor som även leder Vreta skola i syfte att stärka banden mellan skolorna och stärka skolkulturen på Vallonskolan. Detta kan också

medföra att organisationen på Vallonskolan blir mer robust vid perioder av hög sjukfrånvaro under vissa vintermånader. Detta är annars extra kännbart på mindre enheter som inte heller har fritidshem, något som har påverkat undervisningen och utvecklingsarbetet negativt.

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
Andelen elever som uppnår behörighet till gymnasiet ska öka	72 %	85 %

3.2.1.4 Andelen gymnasieelever som går ut gymnasiet på tre år ska öka

Nämndmålet är inte uppnått, då data för genomströmning kommer i december månad för år 2024. Årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås.

I genomströmningsstatistiken sätts nybörjarna i gymnasieskolan i fokus. Här redovisas elever som började för första gången i gymnasieskolan, fördelat på det program där de var registrerade 15 oktober första skolåret. Antal elever som började på gymnasium i kommunal regi i kommunen för tre år sedan med examen inom tre år, inkl. IM dividerat med antal elever som började på gymnasium i kommunal regi i kommunen för tre år sedan, inkl. IM.

Avgångseleverna 2024

Troligt är att genomströmningen har ökat något på både tre och fyra år.

År 2021 startade totalt 135 elever på Bruksgymnasiet i åk 1 varav 107 st på något av de nationella programmen och 28 st på något av introduktionsprogrammen.

Av de elever med förlängd undervisning från 2023 klarade fler examen än tidigare. Elever som byter utbildning, gör studieuppehåll eller börjar på ett introduktionsprogram kan behöva ett fjärde eller femte studieår för att slutföra ett nationellt program i gymnasieskolan. Därutöver finns det elever som behöver längre tid på sig att slutföra gymnasieutbildningen av andra orsaker samt elever som avbryter sina studier. En orsak till en lägre genomströmning i kommunen är att gymnasieskolan har en hög andel elever som påbörjar gymnasiet på ett av IM-programmen och där särskilt IMA. Ingångsvärdet (elevernas meritvärde från åk 9) var relativt lågt i jämförelse med riket. Elever som avslutade årskurs 9 år 2021 i Östhammars kommun hade ett snitt på 214,4 (riket 226,6, alla kommuner 219,5). Antagna elever till Bruksgymnasiet hade ett snitt på 193,9. Eleverna på IMA hade ett snitt på 46.

Genomströmningen påverkas även av program- och skolbyten. När programbyte eller avbrott sker sent under läsåret innebär det att elever har behov av att börja om i årskurs 1, vilket i sin tur påverkar genomströmningen i gymnasieskolan. Det vill säga att elevens gymnasietid utökas med ett år och man tar då examen efter fyra år. En utflyttning från kommunen påverkar även den genomströmningen.

I nyckeltalen räknas elever som avslutat sin utbildning på ett introduktionsprogram, eller som läst ett reducerat nationellt program, inte till kategorin elever med slutförda studier. Detta trots att eleven kan ha fullföljt sin individuella studieplan. Kommuner som Östhammar som har en relativt stor andel elever på introduktionsprogram kan i statistiken därför se ut att ha sämre resultat än de kommuner som har en stor andel elever på nationella program.

Med tanke på resultaten har gymnasieskolan vidtagit en hel del åtgärder som exempelvis arbete kring närvaro, motivationshöjande insatser, psykisk hälsa, ledarskap i

klassrummet, lärarledd extra studietid, tätare uppföljningar av elevernas resultat samt att erbjuda sommarskola (frivillig lovskola på gymnasiet).

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
Andelen gymnasieelever som går ut gymnasiet på tre år ska öka		54 %

3.2.2 Övriga nämndmål

3.2.2.1 Upplevelsen av trygghet

Nämndmålet är ännu inte uppnått, då elevenkäten genomförs under hösten. Årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås.

Alla verksamheter har ett aktivt och systematiskt värdegrundsarbete som är knutet både till undervisningen och verksamheten i dess helhet där alla tar ansvar för att upprätthålla och utveckla ett gott klimat. Alla enheter i samtliga skolformer har upprättat *Handlingsplan mot Diskriminering och Kränkande behandling*.

Förskolan

Måluppfyllelsen är god. Våra vårdnadshavare upplever att förskolan är en trygg plats för sina barn. Genomsnittet är 98,5 %, fördelat mellan 93,9 till 100% . Eftersom enkäten går ut avdelningsvis kan rektorerna se om det är någon särskild avdelning på sin förskola som sticker ut och arbeta mer med det.

Grundskolan

Måluppfyllelsen är god. I kommunens egen elevenkät genomförd under höstterminen 2023 uppger 92% av eleverna i årskurserna årskurs F- 9 att de oftast eller alltid känner sig trygga på lektionerna och raster. Det är en ökning jämfört med år 2022 då motsvarande siffra för åk F-3 var 90% och för eleverna i årskurs 4-9 var det 87% .

Grundskolan har implementerat de nya riktlinjerna för att förebygga, upptäcka, utreda och åtgärda kränkande behandling. Verksamhetsområde grundskola har också identifierat ett behov av att arbeta med riktade insatser kopplade till olika skolors specifika behov, något som följs upp av skolchef och formaliseras i en handlingsplan. Trygghet och studiero är också temat för satsningen *Lyckas tillsammans* inom grundskolan där alla lärare läser samma bok och har studiecirkel på temat. Viktiga områden som skolorna arbetar med här är exempelvis att arbeta med gemensamma lektionsstrukturer och stärka relationerna med elever och vårdnadshavare.

Gymnasieskolan/Vuxenutbildningen

Enligt Bruksgymnasiets *Skolenkät med fokus på trygghet, arbetsro och värdegrund* läsåret 2023/24 som genomfördes under höstterminen 2023 angav 95,9 % av eleverna i åk 2 att de upplevde att de var trygga i skolan. Alla kommuners medelvärde var 87,7 % vårterminen 2023 (Kolada).

Total andel elever på Bruksgymnasiet som kände sig trygga var 92 %. Det var fler pojkar än flickor som ansåg att de var trygga. IMA/IMS-eleverna skattar sig som lite mer trygga än övriga.

I trygghetsenkäten har elever angett var i skolan de kan känns sig otrygga och områden som lyfts fram är i omklädningsrum, matsalen och Stora Torget. Resultatet har

diskuterats i arbetslag och i mentorsgrupper.

På vuxenutbildningen sker fortlöpande dialoger i klassrummet där frågor och skeenden fångas upp och synliggörs i samtal. Det sker även genom temadagar där innehåll valts utifrån verksamhetens behov.

3.2.2.2 Nöjda kommuninvånare

Nämndmålet är ännu inte uppnått, ny elevenkät och medborgarenkät, som är en del av mätmetoden för detta nämndmål genomförs under hösten. Årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås.

Förskola

Vårdnadshavarenkäten som genomförs årligen visar att vårdnadshavare upplever att förskolan är en trygg plats för sina barn. Genomsnittet är 98,5 %, fördelat mellan 93,9 till 100% . Eftersom enkäten går ut avdelningsvis kan rektorerna se om det är någon särskild avdelning på sin förskola som sticker ut och arbetar vidare med det.

Grundskola

I kommunens elevenkät höstterminen 2023 uppgav 82,8 % av eleverna i åk F-9 att de var nöjda med sin grundskola. I Skolinspektionens enkät ställdes motsvarande fråga 2022. Då uppgav 71,1% av eleverna i åk 5 och 41,4% av eleverna i årskurs 8 att de var nöjda med sin skola. Baserat på de insatser som görs för att elever ska känna större nöjdhet är prognosen att måltalen kommer att uppnås.

I medborgarenkäten framkommer vidare att 65,6% av de svarande upplever att de är nöjda med hur grundskolan fungerar. Detta är en ökning jämfört med 2022 då siffran var 62%. I riket är motsvarande siffra för 2023 73%. Måltalet för året är 63%.

Gymnasiet

Ett stabilt antal elever som söker till våra utbildningar, hög total nöjdhet bland eleverna utifrån skolans egen enkät samt medborgarundersökningen (88 %) och en relativt hög andel elever som är etablerade två år efter avslutad gymnasieutbildning bidrar tillsammans med en hög andel behöriga lärare och ett engagerat arbete av elever och personal, att gymnasiet uppvisar en god kvalitet. I Edinas ranking av Uppsala läns bästa gymnasieskolor kom Bruksgymnasiet på topp fem både i den generella rankingen och i några av de specifika för programmen. Examengraden är god medan betygsgenomsnittet behöver förbättras för att än mer upplevas som en skola i framkant i regionen.

Vuxenutbildningen

I medborgarundersökningen angav en hög andel, 83,6 % (i jämförelse med riket 76,6 %) att den kommunala vuxenutbildningen fungerar bra i kommunen.

Teknikcollege certifierar utbildningar som är av betydelse för den tekniska och industriella kompetensförsörjningen i regionen, samt för de branscher som granskningskommittén anser att man behöver främja. Alla utbildningar ska leva upp till kraven som ingår i Teknikcolleges åtta kriterier. Den regionala styrgruppen beslutar om utbildningen är relevant för kompetensförsörjningen i regionen. Den regionala styrgruppen för Teknikcollege har beslutat att skicka in en ansökan om att certifiera plåtsvetsarutbildningen Vuxenutbildningen, Östhammar kommun. Vuxenutbildningen har nära samverkan med lokala företag och har genomfört ett flertal företagsbesök.

Vuxenutbildningen har skapat en organisation för folkbokförda elever som läser på distans på Universitet, Högskola och Yrkehögskola så de kan ta emot elever som vill skriva tentamen. Vuxenutbildningen har även skapat en mer tillgänglig digital ansökning.

3.2.2.3 Att höja den totala närvaron inom grundskola och gymnasieskola

Nämndmålet är uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås.

Nämndmål om total närvaro inom grundskola och gymnasieskolan är nytt sedan ett år tillbaka. Den totala närvaron på grundskola och gymnasieskola var utifrån rullande 12-månadersdata (2023-07-01 till 2024-06-30) 87,6 %, motsvarande siffra för förra året var 87,2%. Baserat på de insatser som görs på grundskolan och gymnasieskolan kring närvaroarbetet är prognosen att nämndmålet på 88 % kommer att uppnås.

Grundskola

Total närvaro grundskolan utifrån rullande 12-månadersdata (2023-07-01 till 2024-06-30) 87,9%. Under perioden förra året var närvaron i grundskolan 87,5%.

Handlingsplanen för skolnärvaro är implementerad och nyligen uppdaterad, utredningsrutinerna är på plats, rutinen om att skolorna meddelar huvudmannen när de startar upp en utredning kopplat till en elevs omfattande skolfrånvaro fungerar i de flesta fall. Grundskolan fortsätter även med närvarokoordinatorer på skolorna motsvarande 10 % per skola, något som utökats till alla skolor och där uppdraget för närvarokoordinatorerna nyligen har uppdaterats. Därutöver är det skolsociala teamet precis igång med arbetet kring elever med problematisk skolnärvaro.

Rutinerna för att meddela huvudman att skolan startar utredning kring närvaro har digitaliserats och förenklats i Prorenata. En workshop kring utredningsrutinen kopplat till Prorenata har hållits för skolornas Elevhälsoteam.

Gymnasieskola

Total närvaro gymnasieskolan utifrån rullande 12-månadersdata (till och med juni 2024) 84,8%. Under perioden förra året var motsvarande närvaro 84,5%. För de nationella programmen var den totala närvaron under samma tidsperiod 86,3%, yrkesprogrammets närvaro var 87,0% och de högskoleförberedande programmen hade 85,6% närvaro. Motsvarande närvaro på IM-programmen var 72,3% under samma tidsperiod.

Gymnasiet arbetar aktivt med att stärka närvaron i gymnasieskolan. Bland annat pågår ett arbete kring elevers psykiska hälsa och att stärka elevernas delaktighet i sina egna studier. Den uppdaterade handlingsplanen för skolnärvaro är implementerad i verksamheten. Det skolsociala teamet är igång med att starta arbetet kring elever med problematisk skolnärvaro.

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
Den totala närvaron inom grundskola och gymnasieskola ska öka	88 %	88 %

3.3 Nämndens uppdrag

3.3.1 Åtgärdsplan för stärkt ekonomi

Uppdraget är genomfört.

Barn- och utbildningsnämnden/Barn- och utbildningskontoret har genomfört följande åtgärder för en stärkt ekonomi:

- Stängning av Gräsö förskola.
- Nedläggning av fritidsklubbar för elever åk 4-6, eleverna hänvisas till fritidshemmets verksamhet.
- Minskat simundervisningen samt administration kring den.
- Minskat antal utflykter där bussar behöver abonneras.
- Infört farfarsprincipen vid lönesättning vid anställning av obehöriga lärare.
- Minskat personaltäthet inom fritidshemmet.
- Alla gymnasieprogram har fått besparingskrav.
- Minskat personaltätheten på gymnasieskolan.
- Nedläggning av pedagogisk omsorg i Alunda.

Barn- och utbildningsnämnden/Barn- och utbildningskontoret har lyft fram följande åtgärder för en stärkt ekonomi, men de är ännu inte genomförda:

- Översyn av Hälsoäventyrets verksamhet och förslag om en mobil verksamhet i kombination med besök på Uppsalas Hälsoäventyr.
- Minska lokalkostnaderna.
- Se över skolstrukturen, vilka årskurser ska finnas på respektive ort.

För gymnasieskolan införs en ändring i reglementet kring regional samverkan och dimensionering, vilket riskerar ett ökat köp av externa gymnasieplatser, vilket i sin tur riskerar medföra en kostnadsökning.

4 Ekonomiskt utfall per 2024-08-31 samt helårsprognos (tkr)

Nämnd	Funktion/enhet	Budget ack aug	Utfall ack aug	Avvikelse period jan - aug	Budget 2024	Prognos 2024	Avvikelse helår
6 Barn- och utbildningsnäm- nden	600 BILDNING, STAB	-161 894	-164 690	-2 796	-243 075	-248 424	-5 349
	601 GYMNASIET OCH VUXENUTBILDNI NG	-40 022	-38 997	1 025	-60 306	-59 606	700
	603 GRUNDSKOLA	-143 954	-142 061	1 893	-214 791	-215 791	-1 000
	604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGISK OMSORG	-72 088	-69 314	2 774	-106 513	-105 863	650
		-417 958	-415 062	2 896	-624 685	-629 685	-5 000

Nämndmålet är uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås.

Årsprognosen är en negativ avvikelse om - 5 000 tkr (-0,80 % avvikelse mot budget). I årsprognosen råder stor osäkerhet i framför allt de centrala kostnadsposterna köp av platser (gymn, grsk, ped.omsorg, mm) och skolskjuts. Ett par månader in i höstterminen stabiliseras var eleverna väljer att gå på gymnasiet och även Regionen har fördelat ut de nya samarbetsavtalet (skolskjuts) för läsåret 2024/2025. Den centrala IT-budgeten som föregående år finansierats inom statsbidraget Likvärdig skola kommer innevarande år att lämna ett underskott om närmare - 3 000 tkr. Inköp av IT-utrustning (men även licenskostnader) har ökat på grund av ökat elevantal (som ska ha laptop), prishöjningar för utrustning men utbyten av äldre datorer kräver också ökade inköp kommande år.

Verksamheterna kommer tillsammans att nå en budget i balans på helår. Värt att kommentera är att budgetåret 2024 inleddes med en höjning av personalomkostnadspåslaget (PO-påslag) vilket generade 4 000 tkr ytterligare i personalkostnader hos verksamheterna men ingen utökad budgetram. Långtidsfrånvaro hos ordinarie personal (tjänsterna är av typen att de kan vara svåra att ersätta under frånvaroperioden) i framför allt grundskola gör att fler enheter lyckas nå en budget i balans. Förskola har till viss del haft frånvaro, några enheter har valt att inte ersätta förskolelärtjänster under period av tjänstledighet eller avslut av tjänst, detta leder till en budget i balans eller överskott hos enheterna. Fritidshemsverksamheten fick ett tillskott för vikarietillsättning under hösten detta då Skolverket i juni 2024 betalade ut extra bidrag till skolor för att mildra effekterna av inflationen, för Östhammars kommun blev summan 988 tkr. De senaste åren har det varit en utmaning för fritidshem att nå en budget i balans varför de blev prioriterade då Skolverket betalade ut extra medel.

Enheterna har även erhållit 2 250 tkr i ersättning från Migrationsverket för ukrainska barn/elever (första halvåret). Ersättningen från Migrationsverket kommer enheterna inte att erhålla år 2025.

Vuxenutbildningen och Kommunens Aktivitetsansvar kommer tillsammans att lämna ett överskott om cirka 700 tkr vilket i sin helt avser mer utbetalt statsbidrag än vad som budgeterats för och frånvaro hos ordinarie personal.

Periodresultatet är per augusti + 2 896 tkr (+ 0,7 % avvikelse mot budget). Avvikelsen avser framförallt skolskjuts där de stora kostnaderna belastar budgeten för höstterminen.

5 Investeringsutfall och helårsprognos (tkr)

Tabell

Projekt	Tilldelad budget 2024	Överflyttad budget fr. 2023	Total budget 2024	Prognos helår 2024	Avvik. helårsprognos / totalbudget 2024	Utfall ack aug 2024
8000 Ofördelat BUN	4 500 000	0	4 500 000	2 000 000	2 500 000	0
8016 Invent. gr.sk.pl.	0	636 000	636 000	806 107	-170 107	806 107

Alunda						
8027 Öregrunds skola inventarier	0	0	0	62 088	-62 088	62 088
8037 Frösåkersskolan inventarier	0	927 000	927 000	1 049 054	-122 054	163 229
8043 Rubinen inventarier	0	0	0	55 040	-55 040	55 040
8044 Ekeby skola inventarier	0	0	0	90 711	-90 711	90 711
	4 500 000	1 563 000	6 063 000	4 063 000	2 000 000	1 177 173

Barn- och utbildningsnämnden tilldelades 4 500 tkr i investeringsbudget för budgetåret. Det flyttades även över ej nyttad budget för år 2023 inom projekt Frösåkersskolan och Olandsskolan. Projekten från 2023 har fortgått under 2024 och kommer att färdigställas 2024.

Projekt av mindre karaktär som genomförts är inköp av inventarier på Öregrund och Ekeby skola samt på förskolan Rubinen. Per augusti saknas investeringskostnader för Frösåkersskolan i utfallet. I helårsprognosen kommer Frösåkersskolan nyttja budgeten för projektet och viss del av den ofördelade summan inom investeringsbudgeten för nämnden.

För investeringsprojekt "ofördelat BUN" är planen följande:

- Stödenheten startade sin verksamhet höstterminen 2024, enheten har haft behov av inventarieinköp vilka kommer att belasta investeringsbudgeten 2024.
- Behov finns av reparation/inköp av möbler på Bruksgymnasiet.
- Inventarieinköp till nya förskolan i Alunda.
- Inventarieinköp till uppstartad 5-årsgrupp Furustugan i Alunda.
- Inköp av kameror, inför kameraövervakning, kommer att ske varpå behovet finns att nyttja del av investeringsbudgeten under hösten.

Utifrån nämnda planering av investeringar ovan är prognosen är att lämna ett överskott på investeringsbudgeten om cirka 2 000 tkr.

6 Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter (tkr)

Funktion	Enhet	Budget ack aug	Utfall ack aug	Avvikelse period jan - aug	Budget 2024	Prognos 2024	Avvikelse helår
600 BILDNING, STAB	6000 BILDNING, STAB	2 593	707	-1 885	3 818	2 618	-1 200
600 BILDNING, STAB	6001 BoU-kontor	-5 066	-4 888	178	-7 630	-7 630	0
600 BILDNING, STAB	6002 BUN	-1 059	-843	216	-1 588	-1 438	150
600 BILDNING, STAB	6003 Skolledningen	-200	-123	77	-300	-300	0
600 BILDNING, STAB	6005 Köp/försäljning platser	-47 665	-49 964	-2 299	-71 497	-77 497	-6 000
600 BILDNING, STAB	6006 Fastighetskostnader	-76 515	-77 681	-1 166	-114 773	-114 773	0
600 BILDNING, STAB	6007 Skolmåltider	0	2	2	0	0	0
600 BILDNING,	6008 Skolskjuts/inackorder	-21 630	-19 765	1 865	-32 445	-34 245	-1 800

STAB	ing						
600 BILDNING, STAB	6009 Kapitalkostn o investeringar	-4 313	-4 439	-127	-6 469	-6 469	0
600 BILDNING, STAB	6011 BO övergripande, Övrigt	-5 222	-4 529	693	-7 835	-4 034	3 801
600 BILDNING, STAB	6702 MODERSMÅLSEN HETEN	-2 817	-3 167	-350	-4 356	-4 656	-300
Summa 600		-161 894	-164 690	-2 796	-243 075	-248 424	-5 349
601 GYMNASIET OCH VUXENUTBI LDNING	6010 GY.SKOLA, VUX.UTB OCH AME CENT	-2 461	-2 446	14	-3 701	-3 701	0
601 GYMNASIET OCH VUXENUTBI LDNING	6701 BRUKSGYMNASIE T	-27 957	-27 511	446	-42 176	-42 176	0
601 GYMNASIET OCH VUXENUTBI LDNING	6801 KOMMUNENS AKTIVITETSANSV AR	-502	-321	181	-754	-654	100
601 GYMNASIET OCH	6901 VUXENUTBILDNI NG	-9 102	-8 719	384	-13 675	-13 075	600

VUXENUTBILDNING							
Summa 601		-40 022	-38 997	1 025	-60 306	-59 606	700
603 GRUNDSKOLA A	6020 GRUNDSKOLA CENTRALT	-9 978	-9 974	3	-14 868	-14 868	0
603 GRUNDSKOLA A	6201 EDS FRITIDS	-3 440	-3 381	59	-5 187	-5 187	0
603 GRUNDSKOLA A	6202 KRISTINELUNDS FRITIDS	-1 578	-1 555	23	-2 391	-2 441	-50
603 GRUNDSKOLA A	6204 ÖREGRUNDS FRITIDS	-1 621	-1 695	-74	-2 438	-2 638	-200
603 GRUNDSKOLA A	6207 VRETA FRITIDS	-2 793	-2 999	-205	-4 113	-4 113	0
603 GRUNDSKOLA A	6208 OLAND FRITIDS	-3 183	-3 104	79	-4 816	-4 916	-100
603 GRUNDSKOLA A	6209 EKEBY FRITIDS	-740	-604	136	-1 101	-1 101	0
603 GRUNDSKOLA A	6210 ÖSTERBYBRUK FRITIDS	-2 805	-2 759	46	-4 012	-4 162	-150
603	6290	0	0	0	0	0	0

GRUNDSKOL A	FRITIDSKLUBB GIMO						
603 GRUNDSKOL A	6301 FRÖSÅKERSSKOL AN	-26 041	-26 073	-33	-38 977	-39 077	-100
603 GRUNDSKOL A	6302 EDSSKOLAN	-8 481	-8 735	-254	-12 525	-12 525	0
603 GRUNDSKOL A	6303 KRISTINELUNDSS KOLAN	-3 298	-3 446	-148	-4 820	-5 320	-500
603 GRUNDSKOL A	6305 ÖREGRUNDS SKOLA	-6 933	-6 574	360	-10 431	-10 031	400
603 GRUNDSKOL A	6307 VALLONSKOLAN	-13 276	-13 010	266	-19 961	-20 061	-100
603 GRUNDSKOL A	6308 VRETASKOLAN	-8 321	-8 262	58	-12 472	-12 472	0
603 GRUNDSKOL A	6310 OLANDSSKOLAN	-25 647	-23 957	1 689	-38 382	-37 682	700
603 GRUNDSKOL A	6311 EKEBY SKOLA	-1 223	-963	260	-1 838	-1 538	300
603 GRUNDSKOL	6312 ÖSTERBYSKOLAN	-18 816	-19 015	-200	-27 918	-28 718	-800

A							
603 GRUNDSKOL A	6401 Anpassad grundskola	-5 782	-5 980	-198	-8 541	-8 941	-400
603 GRUNDSKOL A	6402 11:ANS FRITIDS	2	26	24	0	0	0
Summa 603		-143 954	-142 061	1 893	-214 791	-215 791	-1 000
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6030 FÖRSKOLA OCH PED.OMSORG CENTR	-5 607	-5 740	-133	-8 435	-8 435	0
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6101 LOGÅRDEN FÖRSKOLA	-5 464	-5 269	195	-8 212	-8 212	0
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6102 TOMTBERGA FÖRSKOLA 1	-4 313	-4 290	23	-6 453	-6 553	-100
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6103 MARIEBERG FÖRSKOLA	-5 157	-4 868	289	-7 463	-7 363	100
604	6104 NYA	0	0	0	0	0	0

FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	TOMTBERGA FÖRSKOLA 2						
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6105 SKUTAN FÖRSKOLA	-4 852	-4 567	285	-7 035	-6 635	400
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6107 Fröets förskola	-7 337	-6 978	359	-11 021	-10 921	100
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6108 RUBINEN FÖRSKOLA	-4 433	-4 479	-46	-6 397	-6 547	-150
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6109 DIAMANTEN FÖRSKOLA	-5 199	-5 162	37	-7 501	-7 501	0
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6111 FURUSTUGAN FÖRSKOLA	-8 103	-7 629	474	-12 105	-12 005	100
604	6113 ALMA	-7 242	-6 806	436	-10 772	-10 472	300

FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	FÖRSKOLA						
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6114 EKEBY FÖRSKOLA	-1 670	-1 658	12	-2 383	-2 433	-50
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6116 GRANEN FÖRSKOLA	-3 176	-2 916	259	-4 743	-4 593	150
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6117 EKEN FÖRSKOLA	-4 218	-3 931	287	-6 177	-6 027	150
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6118 MINERALEN FÖRSKOLA	-4 214	-4 174	39	-6 186	-6 186	0
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6123 FAMILJEDAGHEM ALUNDA	-835	-476	359	-1 225	-1 525	-300
604	6131 ÖPPEN	-246	-226	20	-370	-370	0

FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	FÖRSKOLA						
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6132 Familjecentralen	-23	-144	-121	-35	-85	-50
Summa 604		-72 088	-69 314	2 774	-106 513	-105 863	650
		-417 958	-415 062	2 896	-624 685	-629 685	-5 000

Personalomkostnadspålägget (lagstadgade arbetsgivaravgifter och kollektivavtalade pensioner) och dess höjningar har varit en stor utmaning för verksamheterna de senaste åren och så även för innevarande år. Verksamheterna arbetar löpande under året med sin resursfördelning och planering av verksamheten. Långtidsfrånvaro hos ordinarie personal tillsätts ej eller ersätts av mindre kostsam personal.

Viktiga bidrag som erhållits under året är statsbidrag (Stärkt kunskapsutveckling i förskoleklass, grundskolan och fritidshem), Kvalitetshöjande åtgärder i förskola och Yrkesvux, med flera). Fritidshemsverksamheten fick ett tillskott för vikarietillsättning under hösten detta då Skolverket i juni 2024 betalade ut extra bidrag till skolor för att mildra effekterna av inflationen, för Östhammars kommun blev summan 988 tkr. De senaste åren har det varit en utmaning för fritidshem att nå en budget i balans varför de blev prioriterade då Skolverket betalade ut extra medel. Ersättningsarna från Migrationsverket för ukrainska elever är en viktig anledning till varför fler enheter når en budget i balans.

Vid delårsavstämningen är det Österbyskolan som har en utmaning att nå budget i balans. Österbyskolan har under året haft tjänstledigheter som kommit tillbaka samt vakanta tjänster som kunnat tillsättas tidigare än vad som budgeterat för. Skolan har även utmaningen i att de under ett par års tid haft ett högstadium med ett lågt elevantal. Med ytterligare 5-10 elever på högstadiet skulle budgeten vara lättare att arbeta med. För Olandsskolan är prognosen att enheten kommer att lämna ett överskott på helår. Skolan har under året haft långtidsfrånvaro hos ordinarie personal (tjänsterna är av typen att de kan vara svåra att ersätta under frånvaroperioden) vilket genererar ett överskott på helår.

Prognosen på helår för grundskola är en negativ avvikelse om -1 000 tkr. Vilket i förhållande till hela grundskolans budget är att räkna som budget i balans. Inledningen av budgetåret 2024 såg dystert ut för flera av grundskolorna och fritidshemmen. Dock har ersättningar från Migrationsverket, riktade insatser inom statsbidraget "Stärkt kunskapsutveckling", extra medel från Skolverket och frånvaro hos ordinarie personal gjort att underskottet minskat sakta men säkert under året.

Förskolorna får budgetåret 2024 samma grundbelopp inom åldersspannet 1-5 år. Resultatet av ett grundbelopp oavsett ålder på barnet är att det blivit en jämnare fördelning av budget för enheterna. Tomtberga förskola påverkas dock negativt i år då enheten har många barn födda 2022 och 2023. Med ett ökat barnantal (jämfört med hur budget fördelade) samt ersättning från Migrationsverket för ukrainska barn kommer förskola att nå ett visst överskott på helår.

Vuxenutbildningen och Kommunens Aktivitetsansvar kommer tillsammans att lämna ett överskott om cirka 700 tkr vilket i sin helt avser mer utbetalt statsbidrag än vad som budgeterats för och frånvaro hos ordinarie personal (KAA).

Delårsrapport 2024 - Kultur- och fritidsnämnden

Postadress	Besöksadress/Reg.office	Telefon	Telefax	Organisationsnummer	Bankgiro
Box 66	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	212000-0290	233-1361
S-742 21 Östhammar	Östhammar	Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	V.A.T. No	PlusGiro
	www.osthammar.se	kommunen@osthammar.se		SE212000029001	1 31 70-6

Innehållsförteckning

1	Nämndens sammanfattning	3
2	Väsentliga personalförhållanden	3
3	Nämndens mål och uppdrag	6
3.1	Nämndmål	6
3.2	Nämndens uppdrag	8
4	Ekonomiskt utfall per 2024-08-31 samt helårsprognos (tkr)	10
5	Investeringsutfall och helårsprognos (tkr).....	11
6	Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter (tkr).....	12

1 Nämndens sammanfattning

Personalförhållanden

Sjukfrånvaron inom nämndens verksamhetsområde är 9,4 %. Det höga sjuktalet beror till viss del av att kontoret under början av året har haft ett flertal långtidssjukskrivningar. Till det är kontoret litet med ca 55 medarbetare vilket gör att dessa har stor påverkan på sjuktalet. Ett stort arbete pågår för att rekrytera för att täcka upp.

Nämndens mål

Prognosen är att nämndmålet ej kommer att uppnås avseende God ekonomisk hushållning - budget ska följas. Kontoret förväntas gå med överskott.

Trivas och må bra på jobbet. Prognosen är att nämndmålet ej kommer att uppnås. P.g.a. det höga sjuktalet så kommer inte målet uppnås. Kontoret arbetar för att trivseln skall öka och upplevelsen är att det kommer att lyckas.

Arbetet med trygghet har skapat en bättre arbetsmiljö på kontoret. Upplevelsen av trygghet kan initialt i detta arbete sjunka då vi är tidigt i processen men ambitionen är att vända detta.

Kontorets arbete med kommunikation ser vi har en bra påverkan på målet kring nöjda kommuninvånare. Detta mål anser vi kommer att kunna nås till årsskiftet.

Bokning av kommunens sport och simhallar ökar under denna period jämfört med förra året. Detta mål anser vi kommer att uppnås.

Nämndens uppdrag

Förvaltningen har getts i uppdrag att finna möjlighet till extern finansiering. Uppdraget har under första delåret gett ett bra resultat och fortsättning pågår året ut.

Allmänna träningsplatser i kommunen möjliggörs genom samarbete mellan kommun, föreningsliv, näringsliv och medborgare. Vi har flera bra exempel på att vi lyckats t.ex. med spolning av naturisar på flera orter.

Ekonomiskt utfall och årsprognos

Målet uppnås inte för perioden och nämnden prognostiserar inte för budget i balans på helår.

Kultur- och fritidsnämnden uppvisar ett positivt resultat om 6,5 mnkr för årets åtta första månader och prognosen för helåret ett överskott på drygt 1 mnkr. Dessa siffror är missvisande på grund av viss släpning i redovisningen och prognosen för helår är ett större överskott.

2 Väsentliga personalförhållanden

På Kultur- och fritids sjukstatistik kan vi se en ökning på 2,3 procentenheter jämfört med 2023. Det är en högre totalökning jämfört med 2023, men inte en drastisk ökning från förra tertialen. Antalet medarbetare är en faktor som gör att sjukfrånvaron ser högre ut då det totalt är ca 55 medarbetare på kontoret. En del av förklaringen kan också vara en ökning av antalet långtidssjuka då kontoret under senaste perioden haft flera långtidssjukskrivna, och man behövt starta rekryteringar för att täcka upp.

Sjuktal

Nämnd	2022	2023	Aug 2023 - Juli 2024
Barn- och utbildning	7,2	6,6	6,7
- kvinna	7,4	6,8	7
- man	5,5	5,9	5,4
Bygg och miljö	3,2	6	5,6
- kvinna	5,5	8,2	8
- man	1,5	4,4	3,6
Individ- och familj	-	5,5	7,4
- kvinna	-	5,8	8,1
- man	-	3,7	5,7
Kommunstyrelsen	6,7	5,7	5,8
- kvinna	8,2	6,5	6,9
- man	3,7	3,8	2,9
Kultur- och fritid	6,9	7,1	9,4
- kvinna	6,3	7	9,2
- man	8,1	7,2	9,6
Vård- och omsorg	-	8,5	8,7
- kvinna	-	9,2	9,5
- man	-	5,6	5,2
Östhammars kommun	8,1	7,5	7,8

- kvinna	8,7	8	8,4
- man	5,5	5,6	5,5

3 Nämndens mål och uppdrag

3.1 Nämndmål

3.1.1 Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning

3.1.1.1 Budgetföljsamhet

Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet ej kommer att uppnås.

Kontoret har till följd av sjukskrivningar och en vakant chefstjänst ett överskott på löner. Det är också vissa kostnader som inte periodiserats och kommer under nästa tertial. Sett över året så är prognosen att kontoret kommer gå med överskott.

3.1.1.2 Trivas och må bra på jobbet

Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet inte kommer att uppnås.

Det fortsatta arbetet mellan enheterna på kultur- och fritidskontoret upplevs stärka trivseln och planeringen inför en andra kontorsdag har startats upp.

Fortsatt arbete med uppföljning av OSA under APT.

För att trivas så är även den fysiska samt psykosociala arbetsmiljön viktig för kontoret. Skyddsronder är ett bra verktyg för att kontrollera att detta är på en bra hög nivå men även för att identifiera eventuella brister i arbetsmiljön. Samtliga enheter har utfört skyddsronder i sina lokaler utan större avvikelser.

3.1.2 Övriga nämndmål

3.1.2.1 Upplevelsen av trygghet

Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet ej kommer att uppnås.

Kultur- och fritidskontoret har tillsammans med tekniska kontoret arbetat med att höja säkerheten i nämndens verksamhetslokaler. Olika tekniska lösningar har och kommer att installeras och användas och personalen är mer uppmärksam. Rutiner för kriser och situationer ajourhålls. När man lyfter fram och arbetar med trygghet så blir den upplevda tryggheten inledningsvis lägre trots att den faktiska trygghet stärks vilket är en anledning till att årsprognosen är negativ.

Kontoret har arbetat med trygghetsåtgärder som:

- två medarbetare på plats vid stängning av kulturhuset om ingen annan aktivitet finns i huset.
- deltagit i utbildning kring evenemangssäkerhet.

3.1.2.2 Nöjda kommuninvånare

Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås.

Kontoret har förbättrat sin kommunikation dels om öppettider dels om programutbud.

Ärenden som uppkommer kring lokaler och underhåll tenderar att ta lång tid vilket leder till missnöje hos kommuninvånare, kultur- och fritidskontoret arbetar aktivt med en nära dialog med medborgarna / föreningar i det fallet och försöker skapa nöjdhet i

kommunikationen.

Familjedag i Alunda genomförd den 10 maj i samarbete med föreningsliv och näringsliv. Aktiviteter på Alunda bibliotek och i Alunda centrum. Över 300 besökare på biblioteket denna dag.

Kultur- och fritidskontoret fick i uppdrag av Kultur- och fritidsnämnden att ta fram underlag om ungdomars fritidsvanor.

Enkäten har utformats av ungdomssamordnare och ungdomsutvecklare.

Enkäten är genomförd under våren 2024 i åk 8 samt i 1:an på Bruksgymnasiet.

Webbaserad enkät som genomförts på skoltid.

86 % svarade i åk 8.

77 % svarade i åk 1 på Bruksgymnasiet.

Ärenden som kommer via Östhammar Direkt i Artwise omhändertas skyndsamt.

3.1.2.3 *Minst 80 % av all bokningsbar tid på vardagar i sporthallar och ishallar för föreningslivet ska vara bokad vid utgången av 2024.*

Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet ej kommer att uppnås.

Med det anläggningsutbud som idag finns och de förutsättningar de har är det osannolikt att detta mål kommer att nås. Som exempel har ishallarna 22 veckor is vardera per år vilket innebär att det där finns 60 tomveckor. De veckor när is inte finns, dvs sommarhalvåret, är det samtidigt låg beläggningsgrad på idrottshallar. Flera av de gymnastiksalar som hyrs ut och som inte ligger i anslutning till skola har mycket låg beläggningsgrad.

Den tid som Kultur och Fritid kan hyra ut anläggningarna är kl. 16-22 på vardagar samt kl. 08-22 på helger. Det ger bokningsbar tid om 58 timmar per vecka och idrottshall/simhall. Det ger på 52 veckor drygt 3000 timmar per anläggning och år. Motsvarande tid för skolan är alltså 40 timmar per vecka i idrottshall och simhall.

Simhallarna är stängda under sommaren medan Landbadet i Alunda håller öppet när de andra stänger men har stängt under övriga året.

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
Minst 80 % av all bokningsbar tid på vardagar i sporthallar och ishallar för föreningslivet ska vara bokad vid utgången av 2024	41 %	80 %

3.1.2.4 *Öka antalet nyttjade timmar i sport- och ishallar*

Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås.

Nyttjandet av sport- och ishallar är högre än föregående år vid den här perioden. Bokningar för den sista tertialen visar också på att antalet nyttjade timmar i dessa lokaler kommer att öka på helår.

Att nyttjandegraden inte kommit upp till satta mål beror på att under sommaren så nyttjas inte lokalerna alls i den omfattning som på vintern och det innebär att procenttalet blir lägre vid T2.

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
Öka antalet nyttjade timmar i sport- och ishallar	41 %	42 %

3.2 Nämndens uppdrag

3.2.1 Extern finansiering

Uppdraget är inte genomfört.

Uppdraget ses inte som utfört i sin helhet. Uppdraget kommer att pågå under hela året och fler aktiviteter kommer att knytas till det.

Under T2 har Kultur- och fritidskontoret varit aktiva i såväl interna projekt som externt finansierade men också med föreningar.

Arbetet med Utveckling av leder fortskrider och slutrapportering förväntas till slutet av året och rekvisering utav medel till sista oktober.

Lotsningar har skett med flertalet föreningar som dels har som intention att i avtal med kommun framgent driva anläggning och föreningar som idag driver egen anläggning. Ansökan till Kulturrådet om bidrag till inköp av litteratur för barn och unga avseende läsåret 2024/25 har beviljats.

Skapande skola. Statsbidraget ska bidra till att konst och kultur integreras i skolan på lång sikt. Genom möten med professionella kulturaktörer och kulturverksamheter ger bidraget elever i grundskolan möjlighet att fördjupa sig inom en variation av olika konst- och kulturuttryck, utveckla sitt eget skapande samt uppleva och utveckla förståelse för professionella konst- och kulturuttryck. Det är skolans huvudmän som kan söka bidraget. Östhammars kommun beviljades ett bidrag på 492 810 kr till Skapande skola.

Vidare har kontoret deltagit i LONA-processer såsom invigning och genomförande av vissa åtgärder i Lortfjärden, Aspbo och öarna utanför Öregrund.

Urval av aktiviteter under T2

- LONA Lortfjärden – projektet klart och invigs
- Möte med Östhammars friidrott om externa bidrag och möjligheter kring frösåkersvallen
- Delaktighet i Torpvägens lekplats och sondering om externa bidrag som möjliga att delfinansiera etablering
- Ekonomiska stödformer genom delegationsbeslut verkställs för att stödja särskilda projekt och evenemang utanför bidragsnormerna
- Möte med Dannemora JUF och lotsning om externa bidrag
- Möte med arbetsgrupp kring utveckling av Träsket och däri lotsning kring generella externa bidrag att ansöka för att verkställa
- Möte med Öregrunds GK om externa bidrag

3.2.2 Utveckla utbudet av allmänna träningsplatser

Uppdraget är inte genomfört.

Uppdraget är inte genomfört i sin helhet. Under tertial två så har planering och

beställning gjorts för de kommunala badplatserna där Krutudden har genomgått en stor upprustning. Den beachvolleybollplan som funnits där har underhållits. En kontakt är tagen med företag som tillhandahåller utomhusgym och planering pågår för en test av denna anläggning.

Periodens nettoresultat är ett överskott på 6,5 mnkr. Brutto redovisar intäkter ett överskott på 1,5 mnkr, löner ett överskott på 2,5 mnkr och övriga kostnader ett överskott på 2,5 mnkr.

Överskottet bland intäkter beror på projektintäkter motsvarande 1,2 mnkr som inte har kunnat periodiseras bort från den aktuella perioden. Övriga 300 tkr beror på högre nivåer än budgeterat inom gym och uthyrning av lokaler.

Inom löner beror överskottet på vakanser, såväl ej tillsatta tjänster som sjukfrånvaro.

Övriga kostnader består av en lång rad avvikelser såväl stora som små. De största posterna är Folkhälsoforum 300 tkr, på grund av att verksamheten inte varit bemannad. Bidragsutbetalningar 750 tkr, dels på grund av budgetering på fel konto men även sjunkande nivåer inom vissa områden. Dock för tidigt att säga om det är tillfälligt eller trendbrott. Fastighetsservice 600 tkr där debitering från såväl interna som externa motparter släpar. Förbrukningsmaterial och inventarier 900 tkr där förbrukningen sällan är linjär.

5 Investeringsutfall och helårsprognos (tkr)

Tabell

Projekt	Tilldelad budget 2024	Överflyttad budget fr. 2023	Total budget 2024	Prognos helår 2024	Avvik. helårsprognos / totalbudget 2024	Utfall ack aug 2024
Ofördelat	1 700	0	1 700	0	1 700	0

Det har skett förändringar av ansvarsfördelningen för investeringar inom kommunen på senare tid. Investeringsverksamheten inom Kultur- och fritidsnämnden behöver därför en översyn innan den kan återstarta.

Inga investeringar räknas med att göras under 2024.

Dnr BMN-2024-610

§ 142. Delårsrapport tertial 2 2024 - Bygg-och miljönämnden

Beslut

Bygg- och miljönämnden tar del av informationen. (Bilaga).

Ärendebeskrivning

Östhammars kommun arbetar utifrån styrdokument för budgetuppföljning vad gäller drift- och investeringsbudget. I styrdokumentet beskrivs att det sex gånger per år ska ske en rapportering till kommunstyrelse/nämnd. Per april (tertiarapport), augusti (delårsbokslut) och december (helårsbokslut) görs en större skriftlig rapportering. Per februari, juni och oktober görs en enklare rapportering.

I den skriftliga rapporten ingår en prognos om måluppfyllelse för de satta verksamhetsmålen och budgetföljsamhet.

Beslutsunderlag

Bilaga – Delårsrapport 2024 tertial 2

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen
Ekonom Fredrik Borgelin

Dnr VON-2024-43

§ 99. Delårsrapport 2024 – individ-och familjenämnden

Beslut

Vård- och omsorgsnämnden beslutar att godkänna delårsrapport 2024 (bilaga 1).

Ärendebeskrivning

Personalförhållanden

Nämndmålet om en trivsam arbetsplats mäts genom sjukfrånvaro på helårsbasis. Sjukfrånvaron inom nämndens verksamhetsområde för tertial 2 2024 är 7,4 %. Utfallet står sig väl i relation till kommundelen. Målet är uppnått och prognosen är att nämndmålet om bra arbetsmiljö kommer uppnås även för helåret.

Nämndens mål

Målet är uppnått och prognosen är att målet kommer att uppnås på helårsbasis avseende *Trivas och må bra på jobbet, Upplevelsen av trygghet och Nöjda kommuninvånare*

Målet om *Effektiv och rättssäker handläggning* är delvis uppnått och prognosen är att målet uppnås för helåret.

Målet är inte uppnått och prognosen är att målet inte kommer uppnås på helårsbasis avseende *God ekonomisk hushållning - budget ska följas*.

Nämndens uppdrag

Förvaltningen har getts i uppdrag att *Prioritera förebyggande, rådgivande, stödjande och behandlande insatser för barn, vuxna och äldre*. Här pågår aktivt arbete.

Ett annat givet uppdrag är *Korrekt redovisning avseende LSS-insatser*. Det pågående arbetet omfattar att identifiera kostnader och tillse att dessa hanteras korrekt i den kommunala redovisningen, vilken utgör beräkningsunderlag för LSS-utjämnningen.

Ekonomiskt utfall och årsprognos

Nämnden prognostiserar inte för budget i balans för helåret 2024.

Beslutsunderlag

Delårsrapport 2024 individ- och familjenämnden

Ärendets behandling

Redovisning har gjorts till individ- och familjenämnden 2024-04-17, § 36, 2024-05-23 § 56, 2024-06-26 § 73 och 2024-09-11 § 92.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Socialchef Lina Edlund och ekonom Frida Jansson föredrar ärendet.

Beslutet skickas för kännedom till

Kommunstyrelsen

Vård- och omsorgsnämnden

Socialchef

Verksamhetschef ekonomi och upphandling

Ekonom Frida Jansson

Dnr VON-2024-43

§ 100. Delårsrapport 2024 – vård- och omsorgsnämnden

Beslut

Vård- och omsorgsnämnden beslutar att godkänna delårsrapport 2024 (bilaga 2).

Ärendebeskrivning

Varje nämnd och bolag ansvarar för att regelbundet och systematiskt följa upp den egna verksamheten utifrån mål och resultat, kvalitet, ekonomi och personal.

Uppföljningen efter april, augusti och december (tertiäl 1, delårsrapport respektive årsredovisning) redovisas i en formaliserad rapport. Nämnderna ansvarar för att rapportera till Kommunstyrelsen i enlighet med aktuella anvisningar. Kommunstyrelsen ansvarar i sin tur för att sammanställa och rapportera till Kommunfullmäktige utifrån budget och prioriterade mål samt övrigt som är av risk och väsentlighet utifrån Kommunstyrelsens uppsiktsplikt över nämnder och styrelser.

Sammanfattning av delårsrapport

Personalförhållanden

Nämndmålet om en trivsam arbetsplats mäts genom sjukfrånvaro på helårsbasis. Sjukfrånvaron inom nämndens verksamhetsområde tertial 2 2024 är 8,7 %, vilket är högre än kommunsnittets 7,8 %, men på samma nivå som 2023. Det är sedan tidigare känt att sjuktalet är högre inom äldreomsorgens områden varför det pågår ett aktivt arbete i syfte att förbättra arbetsmiljön för både chefer och medarbetare. Prognosen är att nämndmålet om en bra arbetsmiljö kommer att uppnås.

Nämndens mål

Följande mål är helt eller delvis uppnådda vid tertial 2 2024, med prognosen att de kommer att uppnås för helåret: Trivas och må bra på jobbet, Ett ökat förebyggande arbete, Upplevelsen av trygghet, Nöjda kommuninvånare och Ökad personalkontinuitet. Följande mål är inte uppnådda vid tertial 2 2024 och prognosen är att de inte kommer att uppnås för helåret: Budgetföljsamhet.

Nämndens uppdrag

Förvaltningen har getts i uppdrag att erbjuda Utbildning vid behov i det svenska språket. Arbetet fortgår sedan föregående år. Förvaltningen har även getts uppdraget att upprätta Åtgärdsplan för stärkt ekonomi. Även under tertial 2 har åtgärder inom hemtjänstområdet prioriterats. Ytterligare uppdrag handlar om att Säkerställa kompetensförsörjningen. Inom hela nämndens ansvarsområde pågår ett kontinuerligt och aktivt arbete för att rekrytera tillsvidare- och visstidsanställda.

Ekonomiskt utfall och årsprognos

Målet uppnås inte för perioden och nämnden prognostiserar inte för budget i balans på helår.

Beslutsunderlag

Delårsrapport 2024 vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden

Ärendets behandling

Ekonomisk redovisning har lämnats på vård- och omsorgsnämnden 2024-03-27 § 35, 2024-05-22 § 45 och 2024-09-04 § 79.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Socialchef Lina Edlund och ekonom Therese Öström föredrar ärendet.

Beslutet skickas för kännedom till

Kommunstyrelsen

Socialchef

Verksamhetschef ekonomi och upphandling

Ekonom Therese Öström

Säkerställa arbetsmiljöarbetet

Årlig uppföljning av SAM 2024

Kommunövergripande åtgärder

ÖSTHAMMARS
KOMMUN
- EN DEL AV ROSLAGEN

Bakgrund

- Hösta ledningen bär arbetsmiljöansvaret
- Arbetsgivare ska årligen följa upp sitt systematiska arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1)

Resultat för Östhammars kommun

Metod: Checklista 30-tal frågor

Uppföljningspunkt	Ja/Nej Ja: 2453	Ja/Nej Nej: 262	Åtgärder: 94	Bilagor: 0	N/A: 172	
<i>Arbetsmiljöarbetet i vardagen</i>	562	52	47	0	0	8,5%
<i>Arbetsmiljömål</i>	131	38	16	0	1	22,4%
<i>Ansvar för arbetsmiljöuppgifter, förutsättningar och kunskap</i>	589	79	23	0	30	11,5%
<i>Skyddsombud</i>	233	41	5	0	75	11,7%
<i>Undersöka, riskbedöma, åtgärda och följa upp</i>	634	43	3	0	27	6,1%
<i>Arbetsmiljöverket och Försäkringskassan</i>	164	0	0	0	12	0%
<i>Arbetsanpassning</i>	85	1	0	0	2	1,1%
<i>Övrigt</i>	55	8	0	0	25	9%

Kommunövergripande åtgärder (KFLG 13/18, CSG 26/8)

- **Hela organisationen ska aktivt arbeta med nämndmålet "Trivas och må bra på jobbet" genom att chef tillsammans med sin medarbetargruppen skapar aktiviteter som bidrar till målet.** (Bakgrund 22,4% av organisationen svarade nej på att det finns tydliga, tidsatta och dokumenterade mål kopplat till arbetsmiljön)
- **En person kommer att tilldelas samordningsansvaret för arbetsmiljön i kommunhuset i syfte att säkerställa tex brandskydd, skyddsronder i allmänna utrymmen samt att hjärtstartare finns och underhålls.** (Bakgrund är att detta varit en fråga som under flera år påtalats som en brist i den årliga uppföljningen av SAM och därav behöver vi ta tag i detta.)
- **Skyddsombudens roll behöver förtydligas och förutsättningar behöver ges för uppdraget.** (Bakgrund är att endast 67% av kommunens arbetsplatser har skyddsombud och skyddsombuden upplever själva att de inte får rätt förutsättningar.)

Kommunstyrelsen

NYTTJANDERÄTTSAVTAL PUMPTRACK ÖREGRUND

Upplåtare:	Östhammars kommun, 212000-02900, Box 66, 742 21 Östhammar, nedan kallad upplåtaren.
Nyttjandehavare:	Öregrunds IK, 814400-3020, Strandgatan 29, 742 42 Öregrund, nedan kallad Nyttjanderättshavaren.
Bakgrund:	Föreningen önskar anlägga en pumptrack invid isrink och skolgården. Kommunen anser att en pumptrack skulle bidra till områdets attraktivitet och vidare ett gott komplement till rekreationsområdet i stort.
Ändamål:	Nyttjanderättshavaren har rätt att anlägga en pumptrack inom området i kartbilagan
Område:	Området som upplåts ligger invid isrinken och skolgården, mer detaljerad placering framgår i kartbilaga (Bilaga 1).
Avtalstid:	Detta avtal gäller från och med 2024-11-01 till och med 2034-10-31.
Förlängning:	Förlängning sker automatiskt med ett (1) år i taget om uppsägning inte sker senast ett (1) år före den löpande avtalstidens slut.
Avgift:	Avgiften för området är 0 kronor per år.
Drift, skötsel och underhåll:	Nyttjanderättshavaren ska svara för samt bekosta objektets samtliga drift, skötsel och underhållskostnader.
Skick:	Området upplåts i befintligt skick. Nyttjanderättshavaren är skyldig att alltid hålla området i städat och vårdat skick.
Tillgänglighet:	Området får ej hägnas in.
Ansvar och säkerhet:	Nyttjanderättshavaren svarar för att anläggningen uppfyller gällande säkerhetskrav.
Försäkringar:	Nyttjanderättshavaren svarar för att nödvändiga försäkringar för verksamhet på arrendestället finns under hela arrendetiden.
Utveckling/ Nybyggnad:	Nyttjanderättshavaren får inte utan upplåtarens skriftliga tillstånd bygga ut eller annat sätt förändra upplåtelseområdet.
Upplåtelse/ Överlåtelse:	Nyttjanderättshavaren får inte upplåta eller överlåta arrendet eller sätta annan i sitt ställe utan upplåtarens skriftliga medgivande.

Kommunstyrelsen

Upplåtelse-
utgång:

Vid avtalets upphörande ska syn företas för att säkerställa att området lämnas i godtagbart skick.

Inskrivning:

Detta avtal får inte inskrivas.

Villkor:

Detta avtal gäller under förutsättning att kommunstyrelsen beslutar att godkänna avtalet.

Bilagor:

Bilaga 1 – Kartbilaga över arrendeområdet.

Detta avtal har upprättats i två likalydande exemplar av vilka parterna tagit var sitt.

Östhammar 2024-xx-xx

Östhammar 2024-xx-xx

Östhammars kommun
Kommunstyrelsen

Öregrunds Idrottsklubb

.....
Krister Carlsson
Markstrateg

.....
Maria Johansson
ordförande Öregrunds IK

Skala 1:500
Datum 27-09-2024
Utskriven av danian

§ 82

Delårsuppföljning per augusti 2024

RÄN-2024-00127

Beslut

Räddningsnämnden beslutar

1. **att** fastställa delårsuppföljning per augusti 2024.

Jäv

Eric Hokke (SD) deltar inte i handläggningen av ärendet på grund av jäv.

Sammanfattning

Delårsuppföljningen är den gemensamma räddningsnämndens avrapportering till kommunstyrelserna/kommunfullmäktige i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner.

Verksamheten har i stort bedrivits både till omfattning och kvalitet enligt Handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst enligt Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Det ekonomiska resultatet för perioden är 10 miljoner kronor. Helårsprognosen för året är 7 miljoner kronor.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2024-09-10
- Bilaga 1, Delårsuppföljning per augusti 2024

Yrkande

Ordförande Tobias Lundblad (S) yrkar att Eric Hokke (SD) inte ska delta under handläggningen av ärendet på grund av jäv. Cristher Byström (SD) yrkar att Eric Hokke (SD) ska få delta.

Räddningsnämnden
Protokoll

Datum:
2024-09-25

Beslutsgång

Ordföranden prövar först jävsfrågan och finner att nämnden beslutar att Eric Hokke (SD) inte ska delta i handläggningen av ärendet på grund av jäv.

Ordföranden frågar om nämnden kan besluta enligt liggande förslag och finner att nämnden beslutar så.

Delårsuppföljning per augusti 2024

Gemensam räddningsnämnd

Tierps kommun

Uppsala kommun

Östhammars kommun

Innehåll

Räddningsnämndens verksamhet	3
Information och rådgivning	3
Tillsyn och tillstånd	5
Förbereda och genomföra räddningsinsatser.....	6
Åtgärder efter räddningsinsats	7
Rengöring (sotning) och brandskyddskontroll	7
Krisberedskap och räddningstjänst under höjd beredskap	8
Resultat och helårsprognos.....	10
Verksamhetsmål	12
Den enskilde har förmåga och vilja att ta ansvar för sitt brandskydd.....	13
Riskgrupper har ett bra brandskydd.....	15
Samhället byggs hållbart avseende brandskydd och riskhänsyn	16
Räddningstjänsten har en stark förebyggande och operativ förmåga med kompetens och teknik som är anpassad utifrån riskbilden	19
Räddningstjänsten har god förmåga att verka vid kriser, höjd beredskap och krig.....	23
Mål och inriktningar från Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner	25

Räddningsnämndens verksamhet

Verksamhetsplan och budget för år 2024 anger vad som ska utföras för att förverkliga det uppdrag räddningsnämnden fått från Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner. Det övergripande styrdokumentet för nämnden är handlingsprogrammet för förebyggande verksamhet och räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor och den budget de tre kommunerna kommits överens om för räddningsnämnden.

Nämndens verksamhet omfattar information och rådgivning, tillsyn, rengöring och brandskyddskontroll, räddningsinsatser och olycksutredning enligt lagen om skydd mot olyckor, tillståndsgivning och tillsyn enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor samt tillämpliga delar för kommunernas uppgifter enligt lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Information och rådgivning

För att den enskilde ska kunna förebygga och själv hantera bränder och andra olyckor genomförs information och rådgivning till allmänheten. Brandförsvaret lämnar information och rådgivning till kommuninvånare, förvaltningar, organisationer och företag för att öka kunskapen i att hantera och förebygga olyckor och bränder. Brandförsvaret samarbetar med Medborgarservice i Tierps kommun, Kontaktcenter i Uppsala kommun och Östhammar Direkt för att besvara allmänhetens frågor och ta hand om synpunkter.

Informationsinsatser, rådgivning och utbildning är en viktig del av brandförsvarets verksamhet. Hittills under 2024 har brandförsvaret utbildat 1 560 grundskoleelever, 50 gymnasieelever och 1 484 medarbetare i kommunerna i brandskydd. Särskilda riktade informationsinsatser om brandskydd till skolelever har också genomförts, exempelvis besök efter brandtillbud vid en skola och genom samarbetet PAR (Polis Ambulans Räddningstjänst). Brandförsvaret har hittills träffat 150 elever vid dessa riktade informationsinsatser.

Brandförsvaret genomför riktade informationsinsatser till kommunernas medborgare om brandskydd. Det sker bland annat vid mässor och konferenser, genom utskick till nyinflyttade och i brandförsvarets egna kanaler - webb och sociala medier. Den säsongsbundna informationen har löpt på med information om eldning och eldningsförbud och om att grilla säkert om sommaren. Ungdomar informeras löpande i tidningen Word och brandförsvaret har under perioden bland annat deltagit vid Uppsala Summer Zone, Sjärräddningens dag i Öregrund och Stadsskogens dag i Uppsala.

I september kommer Öppet hus att genomföras på alla brandstationer, brandvärn och i Gamla Uppsala brandkårmuseum.

Vid 60-plusmässan informerade brandförsvaret om brandskydd i hemmet och om hur man kan öka brandskyddet för riskgrupper. En praktisk och pedagogisk checklista med åtgärder som den enskilde kan använda för att öka brandskyddet i hemmet eller hos en närstående som är i riskgrupp har kommunicerats i flera olika kanaler. Checklistan finns på svenska, engelska och finska och har under året även teckenspråkstolkats.

Hittills i år har fyra informationsinsatser genomförts med syfte att nå personer som är i riskgrupp vid bränder, exempelvis äldre eller personer med funktionsnedsättning. Dessa informationsinsatser har bland annat varit vid träffpunkter, seniorrestauranger, föreningar, mässor med mera. De teckenspråkstolkade filmerna med checklistan för brandsäkerhet i hemmet finns på brandförsvarets webbplats och har tagits fram utifrån behov som uttryckts av Uppsala Läns Dövas förening.

Utifrån överenskommelsen som tecknades 2022 med Sektor Omsorg i Östhammars kommun sker arbete för att förbättra brandskyddet för riskgrupper. Implementering av arbetssättet påbörjades inom hemtjänsten under våren. Sedan 2022 är arbetssättet permanent inom boendestödsverksamheten i Östhammars kommun.

Arbetet med brandskydd för riskgrupper fortlöper i Uppsala kommun. Tillsammans med Uppsala kommun har riktlinjen för brandförebyggande åtgärder reviderats så att den utöver äldrenämndens verksamhet även omfattar omsorgsnämnden. Utifrån riktlinjen sker arbete tillsammans med Vård- och omsorgsförvaltningen hur arbetet ska fortsätta och vidareutvecklas.

Brandförsvaret har vid några tillfällen stöttat kommunala förvaltningar i hur brandskyddet kan förbättras för några identifierade personer med stora brister i brandskyddet i sin bostad.

Brandförsvaret har tagit en första kontakt med Tierps kommun gällande arbetet med brandskydd för riskgrupper.

Tillsyn och tillstånd

Räddningsnämndens förebyggande arbete syftar till ett skäligt brandskydd hos den enskilde, en säker hantering av brandfarlig och explosiv vara samt att skyldigheterna för verksamheter som bedriver farlig verksamhet efterlevs. Huvudsyftet är att säkerställa skydd för liv, hälsa, egendom och miljö. För att åstadkomma detta är de tillsyns- och tillståndsbeslut som fattas enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO) och lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE) en viktig verksamhet. Räddningsnämnden är även remissinstans för brand- och riskfrågor från flertalet aktörer.

Den 1 juli 2022 trädde Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter och allmänna råd om hur kommunen ska planera och utföra sin tillsyn enligt LSO (MSBFS 2021:8) i kraft. Räddningsnämnden beslutade i maj 2022 om en tillsynsplan (RÄN-2022-00070) som beskriver hur Uppsala brandförsvaret ska bedriva tillsynsverksamhet i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner i enlighet med kraven i MSBFS 2021:8 samt LBE. Hittills under året har tillsynsverksamheten utförts i enlighet med tillsynsplanen och fortsatt utveckling av tillsynsverksamheten pågår.

Mellan den 1 januari och den 31 augusti 2024 har 274 tillsyner genomförts; 247 tillsyner enligt LSO 2:2, en tillsyn enligt LSO 2:4 (farlig verksamhet), 17 tillsyner enligt LBE samt tio samplanerade tillsyner enligt både LSO 2:2 och LBE. Vid 220 av dessa tillsyner har brandförsvaret identifierat brister i brandskyddet. I föreskrifterna, MSBFS 2021:8, framgår att det efter varje räddningsinsats ska värderas om det föreligger ett behov av tillsyn. Vid 23 av årets räddningsinsatser har räddningsledaren identifierat att det eventuellt har varit aktuellt med tillsyn, behovet av tillsyn har därefter värderats i varje enskilt fall.

Brandförsvaret har ett pågående projekt, radhusprojektet, där så kallade händelsebaserade tillsyner genomförs i radhus som genom en inventering visat sig ha brister i det byggnadstekniska brandskyddet. Under sommaren har två sommarvikarier arbetat med tillsyner av radhus. Under sommaren har 152 tillsyner av radhus genomförts.

För att säkerställa en säker hantering av brandfarliga och explosiva varor krävs tillstånd för hantering över en viss mängd enligt LBE. Räddningsnämnden utfärdar tillstånd för hantering inom Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner. Mellan den 1 januari och den 31 augusti 2024 har räddningsnämnden beviljat 57 tillstånd för hantering av brandfarlig fara och 21 tillstånd för hantering av explosiv vara. Två ansökningar har avslagits. För att försvåra tillgången till sprängmedel för illegal användning har MSB sedan december 2022 utvecklat ett nationellt tillståndsregister (NATEV) som togs i bruk den 8 juli 2024. Registret gör det möjligt att kontrollera att ett tillstånd för explosiva varor är giltigt. Registret ska i första hand användas av säljare av spräng- och tändmedel, kommuner och Polismyndigheten. Sedan registret togs i bruk har brandförsvaret arbetat med att fylla registret med information om gällande tillstånd och arbetet kommer pågå fram till 8 oktober 2024 då all information ska finnas införd i registret. Därefter kommer registret uppdateras löpande när nya tillstånd utfärdas eller återkallas.

Remisshantering är en stor del av räddningsnämndens förebyggande verksamhet. Under året har 117 yttranden lämnats gällande bygglovsärenden, 45 yttranden gällande planärenden, 56 gällande serveringstillstånd, 159 gällande tillstånd enligt ordningslagen, 137 gällande framkomlighet, fem gällande infrastrukturförändringar samt fem sakkunnighetsutlåtanden. Utöver dessa har räddningsnämnden hanterat de enstaka övriga remisser där räddningsnämnden blivit tillfrågade att yttra sig.

Förbereda och genomföra räddningsinsatser

Räddningsinsatser förbereds genom utbildning, övning, objektsorienteringar, insatsplanering samt fordons- och materielunderhåll. I förberedelserna ingår också utveckling av metod och taktik, samt fysisk träning och fysiska tester. Under året har även regionsgemensamma befälsutbildningar och övningar genomförts.

Räddningsinsatser förbereds även genom larmplaner, där bland annat vilka räddningsenheter som larmas till olika typer av olyckor finns beskrivet. Det är en komplex uppgift att ta fram larmplaner där många olika parametrar ska tas hänsyn till.

Brandförsvaret har under året fortsatt arbetet att ta fram insatskort. I samverkan med större industrier har det även tagits fram mer omfattande insatsplaner.

Räddningsinsatser genomförs vid olyckor och vid överhängande fara för olyckor för att förhindra och begränsa skador på människor, egendom och miljö. I Tierps, Uppsalas och Östhammars handlingsprogram för räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor anges vilken förmåga kommunerna har för att genomföra räddningsinsatser.

Under januari till augusti genomfördes 1428 räddningsinsatser. Det är något färre än under samma period 2022 och 2023. Jämfört mot de två senaste åren har händelsetypen brand i skog eller mark minskat med cirka 20%. Det är även något färre anlagda bränder jämfört mot de två senaste åren.

Genom samarbetet Räddningsregion östra Svealand där 13 räddningstjänster ingår har brandförsvaret hjälpt till med räddningsinsatser i andra kommuner och fått hjälp vid räddningsinsatser från andra kommuner. Samarbetet innebär att allmänheten får en bättre och snabbare hjälp vid olyckor. En stor fördel med samarbetet är också att kommunernas samlade räddningsresurser kan nyttjas på ett snabbare och effektivare sätt vid en större och/eller långvarig räddningsinsats.

Åtgärder efter räddningsinsats

Åtgärder efter räddningsinsats omfattar att informera de drabbade om behovet av restvärdesräddning, sanering, bevakning och andra åtgärder, samt att utreda olycksorsak och olycksförlopp.

Utredning av olycksorsak och olycksförlopp görs kortfattat i den händelserapport som skrivs vid varje räddningsinsats, men finns behov ska fördjupade olycksundersökningar genomföras. Efter insatser där man ser behov av erfarenhetsåterföring genomför medarbetare som deltagit vid insatsen ett lärande samtal efteråt enligt metoden AAR, After Action Review. Dialogen under AAR gör det möjligt för både den enskilde individen och teamet att utveckla en gemensam bild av vad som faktiskt hände under insatsen, skapa en förståelse för varför det hände samt utbyta tankar och idéer om hur man kan lära av detta och utveckla arbetet till nästa gång.

Hittills under 2024 har Uppsala brandförsvaret slutfört fem fördjupade olycksutredningar. En gällande en dödsbrand utomhus i Tierp, en gällande branden på Jula i Boländerna, en gällande påverkan från brandgasfläktar i ett modernt flerbostadshus, en gällande en brand i ett radhus och en gällande en lägenhetsbrand med en komplex livräddning av en person på en balkong med brandförsvarets stegbil.

Fördjupade utredningar inom Uppsala brandförsvarets område har visat på vikten av ett bra brandskydd i hemmet, särskilt för de personer som inte kan sätta sig själva i säkerhet om brand uppstår.

Efter inträffade bränder genomförs återbesök för att informera och svara på de drabbades frågor. Återbesöken genomförs när räddningsledaren bedömer att det finns behov hos de drabbade. Ibland deltar också polis och ambulans.

Rengöring (sotning) och brandskyddskontroll

Rengöring och brandskyddskontroll är en viktig del i arbetet med att förebygga bränder i bostäder. Sotningsverksamheten är uppdelad i två separata uppdrag – rengöring (sotning) och brandskyddskontroll. Rengöring är den löpande rengöringen av anläggningen.

Brandskyddskontrollen är en kontroll av hela anläggningen ur brandskyddssynpunkt. Både rengöring och brandskyddskontroll genomförs enligt fastställda tidsfrister. Rengöring och brandskyddskontroll i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner utförs sedan 2023-12-01 enligt avtal av Upplands ventilationstjänst AB. Hittills under året har ett stort arbete pågått med att säkerställa att entreprenörens arbete genomförts på ett bra sätt sedan uppstarten.

Lagen om skydd mot olyckor möjliggör för kommunen att medge att den enskilde själv, eller låter annan, rengöra sin förbränningsanordning, så kallad egenotning. Ett sådant medgivande kan bara ges om rengöringen sker på ett från brandskyddssynpunkt betryggande sätt och lämnas efter att brandskyddskontroll utförts och en särskild ansökan upprättats och godkänts av brandförsvaret. Mellan den 1 januari och 31 augusti har 18 beslut om att rengöra själv utfärdats och ett beslut om att låta annan rengöra. Under samma period har det inkommit tre meddelanden om upphörande av egenotning, det vill säga där fastighetsägaren återigen vill att nämnden genom den avtalade entreprenören utför rengöring på deras anläggning.

Entreprenören ansvarar, via delegation från räddningsnämnden, för att uppdatera och underhålla nämndens förteckning över objekt för rengöring och brandskyddskontroll. För att säkerställa att förelägganden utfärdade av entreprenören på fasta förbränningsanordningar är rättssäkra och att

arbetet i övrigt är av god kvalitet genomför brandförsvaret kontinuerligt uppföljningsmöten med entreprenörerna som utför rengöring och brandskyddskontroll på uppdrag av nämnden.

Krisberedskap och räddningstjänst under höjd beredskap

Det är de tre kommuner som inom sina respektive geografiska områden ansvarar för att samordning av krishanteringsfrågor sker. Brandförsvaret är en av flera förvaltningar som berörs i händelse av en krissituation. Det är därför nödvändigt att samordnade övningar och gemensamma planeringar genomförs, både enskilt i kommunerna och tillsammans i länet. Brandförsvaret samverkar med kommunerna, Länsstyrelsen och andra aktörer i krisberedskapsfrågor för att säkerställa en god förmåga vid allvarliga samhällsstörningar.

Brandförsvaret har genomfört arbetet utifrån Uppsala kommuns vägledning för kontinuitetshantering och åtgärder vidtas. Brandförsvaret har deltagit i kommunernas arbete med risk- och sårbarhetsanalys, styrel med mera.

I samråd med kommunerna och länsstyrelsen lämnades en ansökan om utökning av antalet VMA-tyfoner in till MSB under 2022. I början av 2024 beslutade MSB att godkänna ansökan. Utökningen väntas genomföras inom några år.

Arbetet gällande krigsbranddammar fortgår för att tydliggöra ansvaret för dammarna och deras status.

Kunskapshöjande aktiviteter har genomförts. Övningarna under vårens rökövningsveckor genomfördes med scenario för höjd beredskap. Vid dessa övningar övades alla heltidsstyrkor och delar av RiB-stationerna. All personal genomgår under året en digital grundutbildning i räddningstjänst under höjd beredskap. Därutöver genomgår den operativa personalen en webbutbildning gällande oexploderad ammunition.

Fortfarande saknas viktiga planeringsanvisningar för räddningstjänst under höjd beredskap från de statliga myndigheterna. Under 2023 lämnade MSB svar på ett regeringsuppdrag om dimensionerande planeringsförutsättningar för kommunal räddningstjänst under höjd beredskap som delvis inriktar arbetet.

Brandförsvaret får under 2024 medel från MSB för att arbeta med planering och utbildning av räddningstjänst under höjd beredskap. Dessa planeringsresurser är under uppstart. Under hösten kommer de första civilpliktiga att repetitionsutbildas av MSB och de första civilpliktiga väntas tillställas brandförsvaret vid årsskiftet.

Brandförsvaret följer vad som händer inom området genom flera olika forum och samarbetar med flera olika aktörer såväl kommuner, länsstyrelse, MSB och andra räddningstjänster. Brandförsvaret deltar med personal i MSB:s projekt om ledning av räddningstjänst under höjd beredskap och i MSBs inriktningsgrupp RUHB.

Brandförsvaret deltar i flera arbetsgrupper gällande civilt försvar i Räddningsregion östra Svealand, bland annat gällande krigsorganisation.

Brandförsvarets säkerhetsskyddsanalys och säkerhetsskyddsplan reviderades 2023. Åtgärder vidtas utifrån säkerhetsskyddsplanen.

Resultat och helårsprognos

Belopp i miljoner kronor	Kommunbidrag 2024	Periodens utfall 202401-202408	Periodens utfall 202301-202308	Helårsprognos 202408
Tierps kommun	32	1	1	1
Uppsala kommun	210	8	4	5
Östhammars kommun	33	1	1	1
Nämnden totalt	275	10	6	7

Belopp i miljoner kronor	Prognos- försämring	Prognos- förbättring	Prognosspann min	Prognosspann max
Prognososäkerhet	1	1	6	8

Uppsala kommun:

Belopp i miljoner kronor	Kommunbidrag 2024	Periodens utfall 202401-202408	Periodens utfall 202301-202308	Helårsprognos 202408
Politisk verksamhet	1	0	0	0
Infrastruktur, skydd m.m	209	8	4	5
Övriga verksamheter	0	0	0	0
Nämnden totalt	210	8	4	5

Belopp i miljoner kronor	KF-budget 2024	Periodens utfall 202401-202408	Periodens utfall 202301-202308	Helårsprognos 202408
Investeringar	17	3	11	17

Nämndens analys - sammanfattning

Räddningsnämnden är en gemensam nämnd för Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner där Uppsala kommun är värdkommun.

Periodens utfall är 10 miljoner kronor. Semesterlöneskultsförändringen genererar en minskad kostnad på 2 miljoner kronor för perioden. Korrigerar man för den minskade kostnaden är resultatet för perioden 8 miljoner kronor. Föregående års resultat för samma period var 3 miljoner kronor exklusive semesterlöneskultsförändring.

Det positiva resultatet på 8 miljoner kronor beror till största del på lägre lönekostnader än budgeterat och på att nämnden fått ökat kommunbidrag för en del åtgärder där nämnden ännu inte fått några kostnader. De lägre lönekostnaderna beror på en del vakanser och på en bra personalplanering. De åtgärder nämnden fått ökat kommunbidrag för men än inte haft kostnader för är bland annat utökning av heltidsstyrkan vid Fyrislunds brandstation och ökad lokalhyra för personallokaler vid övningsfältet.

Helårsprognosen på 7 miljoner kronor förklaras av samma orsaker som resultatet på 8 miljoner kronor. Den största osäkerhetskällan är lönekostnaden.

Sannolikt kommer vi oftare att se mer extremt väder på grund av den globala uppvärmningen vilket medför större kostnader för räddningstjänsten. Kostnadsutvecklingen styrs till största del av hur stor

beredskap och vilken förmåga kommunerna ska ha för att kunna hantera olyckor och bränder. Teknikutvecklingen med större möjligheter att bättre, säkrare och snabbare genomföra räddningsinsatser innebär även kostnadsökningar. Vinsterna av detta kommer inte nämnden tillgodo i form av minskade kostnader utan det är istället andra stora samhällsvinster med att olyckor och bränder kan undvikas eller att skadorna minimeras.

Teknikutvecklingen inom andra områden som elfordon, trähus, solceller ställer också ökade krav på räddningstjänsten som innebär kostnadsökningar.

Även befolkningsförändringar styr kostnadsutvecklingen men då mer etappvis beroende på hur och var ökning eller minskning av befolkningen sker. Antal räddningsinsatser har ingen eller väldigt svag inverkan på kostnaden för räddningstjänsten och därmed också på kostnadsutvecklingen.

En återuppbyggnad av det civila försvaret och räddningstjänst under höjd beredskap kommer leda till behov av mer resurser för räddningstjänsten.

Åtgärder för ekonomi i balans

Nämnden bedömer att en ekonomi i balans uppnås för året.

Risker och osäkerhet

Största osäkerheten är personalkostnaderna. Vid en större skogsbrand eller någon annan större olycka kan personalkostnaderna bli avsevärt högre än budgeterat.

Investeringar

Prognosen följer budgeten för investeringar på 17 mnkr. De största investeringarna är brandfordon och brandmateriel.

Verksamhetsmål

Handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst 2020

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Verksamheten har i stort bedrivits både till omfattning och kvalité enligt Handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst enligt Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Mål 1 i Handlingsprogrammet

Den enskilde har förmåga och vilja att ta ansvar för sitt brandskydd

För att minska antalet bränder i bostäder och konsekvenserna av dessa är den enskildes kunskap och förmåga central. Brandförsvaret ska arbeta aktivt för att underlätta och hjälpa den enskilde med sitt eget brandskydd. Nya metoder och vägar för att nå ut till enskilda ska prövas.

Status

Påbörjad

Nämndens verksamhet har till lett till de resultat den vill se inom målet. Informationsinsatser genom besök i bostadsområden, kontakter med skolelever och deltagande på mässor har genomförts. Informationen på brandförsvarets webbplats fortsätter att utvecklas och genom brandförsvarets konton på Facebook och Instagram får många information om brandskydd.

Åtgärder

Informationsinsatser om förebyggande brandskydd i bostäder.

Status

Påbörjad

Brandförsvaret genomför riktade informationsinsatser till kommunernas medborgare om brandskydd. Det sker bland annat vid mässor och konferenser, genom utskick till nyinflyttade och i brandförsvarets egna kanaler - webb och sociala medier. Den säsongsbundna informationen har löpt på med information om hur man ska elda rätt i sin eldstad och kring att elda hemma, förvara brandfarliga varor och använda hushållsmaskiner på natten med anledning av höjda elpriser. Ungdomar informeras genom tidningen Word och brandförsvaret har under perioden deltagit vid Uppsala Summer Zone.

Brandskyddsinformation för elever i grundskola.

Status

Påbörjad

Arbete med brandskyddsinformation för elever i grundskolan har under våren genomförts i förskoleklass och årskurserna 5 och 7. Besök från skolelever i förskoleklass är inplanerade under hösten samt även information till årskurs 5 och 7.

Ge stöd och rådgivning till enskilda i brandskyddsfrågor.

Status

Påbörjad

Stöd och råd ges via brandförsvarets webb, och i kontakter via telefon och mail. En teckenspråkstolkad checklista för brandsäkerhet i hemmet finns nu på brandförsvarets webbplats och den har delats i brandförsvarets sociala medier och i samband med mässor och informationsbesök hos riskgrupper.

Erbjuda brandskyddsutbildningar i första hand för medarbetare vid kommunernas förvaltningar och bolag.

Status

Påbörjad

Brandförsvaret genomför dessa utbildningar löpande och ser en fortsatt uppåtgående trend i antal önskade kurstillfällen. Lärmiljön i utbildningslokalerna utvecklats samt att

utbildningsmaterialet uppdateras löpande. Under hösten 2023 påbörjades ett arbete med att analysera hur brandförsvaret ska bedriva brandskyddsutbildningar framgent. Brandförsvarets utbildningsenhet har även påbörjat ett arbete med att digitalisera mer av den externa utbildningsverksamheten.

Se över och anpassa den externa utbildningsverksamheten för brandskydd utifrån nya, digitala möjligheter.

Status

Påbörjad

Brandförsvaret arbetar för att tillhandahålla en digital brandskyddsutbildning som är tillgänglig för medarbetare i Uppsala, Tierp och Östhammars kommuner. Planen är att den nya utbildningen ska bli klar under 2024.

Samarbete med andra kommunala förvaltningar, polisen och andra organisationer, till exempel genom att handlägga remisser.

Status

Påbörjad

Brandförsvaret svarar på remisser inför bygglov och startbesked samt svarar på allmänna frågor kring brandskydd i byggnader. Brandförsvaret svarar också på remisser gällande detaljplaner, fördjupade översiktsplaner och planprogram, samt svarar på frågor kring risk i samhällsplaneringen. Remisser avseende serveringstillstånd hanteras också. Förelägganden på verksamheter med serveringstillstånd skickas för kännedom till miljöförvaltningarnas tillståndsenheter.

Även remisser angående brandvattenförsörjning hanteras. Brandförsvaret deltar i olika forum för att diskutera detta i tidigt skede i till exempel sydöstra staden i Uppsala. När det gäller förändringar i väg- och järnvägsnätet hanteras remisser både från Trafikverket och kommunernas olika förvaltningar.

Brandförsvaret svarar på remisser gällande åtgärder som påverkar brandförsvarets framkomlighet. Det kan till exempel handla om att man stänger av vissa gator, eller delar av gator för grävarbeten. Vid granskning av dessa remisser kontrolleras både brandförsvarets generella framkomlighet, men även tillgängligheten till områden där brandförsvaret förväntas att genomföra räddningsinsatser.

På begäran från Polisen eller åklagare skrivs sakkunnighetsutlåtanden efter inträffade bränder.

När det gäller farliga verksamheter enligt LSO 2 kap. 4 § och anläggningar som omfattas av lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor ("Sevesolagstiftningen") samarbetar brandförsvaret med Länsstyrelsen.

Utöver detta samarbetar brandförsvaret även bland annat med Länsstyrelsen och IVO gällande tillsynsärenden. Den samverkan syftar till att skapa ett brett kontaktnät och på ett tidigt stadium identifiera problem och verka för ett tryggt och säkert samhälle, hållbart brandskydd och ett bra brandskydd hos riskutsatta.

Samarbete sker också med polismyndigheten genom att brandförsvaret svarar på inkomna remisser tillstånd för offentlig tillställning och begagnande av offentlig plats. När tillstånd explosiv vara söks skickas remiss till polismyndigheten för lämplighetsprövning.

Mål 2 i Handlingsprogrammet

Riskgrupper har ett bra brandskydd

Personer i riskgrupper har större risk att skadas allvarligt eller omkomma i bränder. För att öka dessa gruppers brandskydd behöver de förebyggande åtgärderna vara anpassade till riskgrupperna. Samarbete mellan brandförsvaret och andra organisationer och inom kommunerna är viktigt för att uppnå detta.

Status
Påbörjad

Nämndens verksamhet bidrar till måluppfyllelse. Samarbete för att riskgrupper ska få ett bra brandskydd sker systematiskt i Uppsala och Östhammar och håller på att utvecklas i Tierp.

Informationsinsatser med syfte att nå personer som är riskgrupp vid bränder, exempelvis äldre eller personer med funktionsnedsättning har genomförts, till exempel vid träffpunkter och seniorrestauranger, hos föreningar samt vid mässor.

Åtgärder

Samarbete med de samhällsaktörer som möter riskgrupper.

Status
Påbörjad

Fortsatt samarbete med Sektor Omsorg i Östhammars kommun kring hur arbetet ska fortsätta och implementeras vidare inom hemtjänsten.

Arbetet fortlöper i Uppsala kommun. Brandförsvaret deltar kontinuerligt i möten med remissgruppen där brandförsvaret, äldrenämnden, omsorgsnämnden, fastighetsstaben på KLK samt inbjudna aktörer utifrån behov samarbetar kring identifierade större brister hos brukare.

I Tierps kommun förs dialog om uppstart av motsvarande samarbeten.

Brandförsvaret bevakar ständigt lämpliga forum för fler samarbeten med aktörer som möter riskgrupper.

Genomföra informationsinsatser och utbildningar om brandskydd för riskgrupper.

Status
Påbörjad

Brandförsvaret närvarar vid mässor och andra evenemang där riskgrupper är i fokus och informerar via föreläsningar och monter. Informationsinsatser görs även på kommunala träffpunkter, seniorrestauranger och anhörigcentrum.

Mål 3 i Handlingsprogrammet

Samhället byggs hållbart avseende brandskydd och riskhänsyn

Räddningsnämndens riskanalys till kommunernas handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst visar på en snabb och omfattande nybyggnation i kommunerna. Det leder till en riskbild som förändras. Brandförsvaret ska aktivt arbeta för att samhället byggs hållbart avseende brandskydd och riskhänsyn.

Status

Påbörjad

Nämndens verksamhet har lett till de resultat den vill se inom målet. Ett systematiskt samarbete med kommunerna i plan- och byggprocesserna har etablerats. Brandförsvaret har blivit delaktiga och haft en aktiv roll i tidiga skeden i plan- och byggprocesser, vilket har gett goda resultat för både brandskydd och riskhänsyn i kommunerna. Samarbetet i kommunerna angående brandvatten- och släckvattenplaner har påbörjats.

Brandförsvarets vägledning för hållbart brandskydd underlättar kommunikationen med byggherrar, fastighetsägare med flera. Brandförsvaret lyfter vikten av ett hållbart brandskydd och riskhänsyn i flera forum, både inom planprocessen men i år särskilt inom kommunernas arbeten med översiktsplaner.

Åtgärder

Medverkan i kommunernas plan- och byggprocesser.

Status

Påbörjad

Med delegation från räddningsnämnden svarar brandförsvaret på remisser både i bygg- och planprocessen från våra tre kommuner. Utöver remisshantering sker löpande dialoger kring aktuella frågor. Det kan till exempel handla om utrymning via brandförsvarets stegutrustning, släckvatten och brandvattenförsörjning. Rutiner för samarbete med förvaltningen som ansvarar för byggfrågor finns för respektive kommun.

Under 2023 togs en samarbetsrutin fram gällande planärenden med Tierps kommun. I februari i år beslutades en samarbetsrutin med Östhammars kommun. Ingen förändring av arbetet är tänkt att ske i någon av kommunerna, men rutinerna är ett sätt att skapa tydlighet i räddningsnämndens bidrag i planprocessen. Arbetet med en rutin för Uppsala kommun planeras under hösten 2024.

I april besökte handläggare från stadsbyggnadsförvaltningen i Uppsala kommun brandförsvaret för att ha en förmiddag med utbildning och diskussioner kring aktuella frågor.

Medverkan i infrastrukturprocesser som påverkar brandförsvarets insatsförmåga.

Status

Påbörjad

Med delegation från räddningsnämnden svarar brandförsvaret på remisser som inkommer gällande förändringar i väg- och järnvägsnätet. Remisser kan både komma från Trafikverket och kommunernas olika förvaltningar. Utöver dessa permanenta förändringar av infrastrukturen svarar även räddningsnämnden på remisser gällande åtgärder som påverkar brandförsvarets framkomlighet. Det kan till exempel handla om att man stänger av vissa gator, eller delar av gator

för grävarbeten. Vid granskning av dessa remisser kontrolleras både brandförsvarets generella framkomlighet, men även tillgängligheten till områden där vi förväntas att genomföra räddningsinsatser.

Tre exempel på infrastrukturförändringar där räddningsnämnden är med och beaktar påverkan på insatsförmågan är planeringen för en spårväg i Uppsala tätort, utbyggnaden med två ytterligare järnvägsspår mot Stockholm och ombyggnationen av väg 288 mellan Gimo och Östhammar till mötesfri väg.

I många av ärendena gällande infrastrukturförändringar sker samverkan med Ambulans och Polis för att lämna så bra yttranden som möjligt som fångar upp blåljusverksamheternas behov.

Verka för långsiktig och robust brandvattenförsörjning.

Status

Påbörjad

Brandförsvaret har dialog med alla tre kommuner gällande framtagande av brand- och släckvattenplaner för respektive kommun. Syftet med att ta fram brand- och släckvattenplaner är att ge förutsättningar för långsiktig och robust brandvattenförsörjningen och ge bra underlag för långsiktig planering, både för brandförsvaret, men också för respektive kommun och respektive VA-bolag.

I Östhammar pågår framtagandet av en Brand- och släckvattenplan. Målet är att planen ska beslutas av kommunfullmäktige under 2024.

I Uppsala har arbetet påbörjats med att ta fram en släckvattenplan och en brandvattenplan, men är fortfarande i ett tidigt skede. Framtagandet av planerna är tänkta att ske under 2024 och 2025.

Brandförsvaret, TEMAB och Tierps kommun är överens om att en brand- och släckvattenplan bör tas fram och att framtagandet ska ledas av Tierps kommun. Ingen tidsplan finns i nuläget för framtagandet, men det finns ett beslut från kommunfullmäktige i Tierps kommun att kommunens vattentjänstplan senast i samband med uppdateringen oktober 2025 ska kompletteras med en Brand- och släckvattenplan.

Verka för att samhället byggs så att släckinsatser kan genomföras med minimal miljöpåverkan.

Status

Påbörjad

Brandförsvaret har dialog med alla tre kommuner gällande framtagande av brand- och släckvattenplaner för respektive kommun. Syftet med att ta fram släckvattenplaner är att skapa samsyn med kommunerna kring hur släckinsatser kan genomföras på ett effektivt sätt, men med minimal miljöpåverkan. För att det ska vara möjligt krävs bra beslutsunderlag som kan användas i samband med räddningsinsatser, samt rutiner kring hantering av händelser.

I Östhammar pågår framtagandet av en Brand- och släckvattenplan. Målet är att planen ska beslutas av kommunfullmäktige under 2024.

I Uppsala har arbetet påbörjats med att ta fram en släckvattenplan och en brandvattenplan, men är fortfarande i ett tidigt skede. Framtagandet av planerna är tänkta att ske under 2024 och 2025.

Brandförsvaret, TEMAB och Tierps kommun är överens om att en brand- och släckvattenplan bör tas fram och att framtagandet ska ledas av Tierps kommun. Ingen tidsplan finns i nuläget för framtagandet, men det finns ett beslut från kommunfullmäktige i Tierps kommun att

kommunens vattentjänstplan senast i samband med uppdateringen oktober 2025 ska kompletteras med en Brand- och släckvattenplan. Räddningsnämnden är redo att delta i arbetet med att ta fram planerna.

I övrigt framför brandförsvaret synpunkter kring släckvattenhantering i de yttranden som lämnas i olika ärendetyper.

Mål 4 i Handlingsprogrammet

Räddningstjänsten har en stark förebyggande och operativ förmåga med kompetens och teknik som är anpassad utifrån riskbilden

Brandförsvaret ska klara av att hantera förändringar i riskbilden och hänga med i den snabba omvärldsutvecklingen, både förebyggande och operativt. För att kunna göra det ska medarbetarnas kompetens, övningsverksamhet, digitalisering samt teknik och utrustning ligga i framkant.

Status

Påbörjad

Nämndens verksamhet har lett till de resultat den vill se inom målet. Samarbetet med andra räddningstjänster och satsningen på digital kompetensutveckling är viktiga faktorer i utvecklingsarbetet.

Åtgärder

Tillsyn enligt lagen om skydd mot olyckor.

Status

Påbörjad

Arbetet med tillsyner pågår under året och prioriteras utifrån tillsynsplanen. Alternativa sätt att genomföra tillsyn på restauranger för att effektivisera verksamheten testas och kommer utvärderas i slutet av året.

Två sommarjobbare har arbetet med radhustillsyner under sommaren och totalt 152 radhus har tillsynats under sommaren.

Under året genomförs kompetenshöjningar för medarbetare, hittills har utbildning av sprinkler- och automatlarmssystem genomförts för medarbetare som arbetar med tillsyn LSO. Två medarbetare har genomfört MSB:s utbildning Tillsyn A under våren och en medarbetare är planerad att genomgå utbildningen under hösten 2024. Efter genomförd utbildning erhåller medarbetarna delegation att utfärda beslut vilket kommer effektivisera arbetet med tillsyner. Under hösten kommer utbildning i klarspråk genomföras samt träff med entreprenören som genomför sotning och brandskyddskontroller för att utveckla samarbetet med dem kopplat till tillsyner på verksamheter som omfattas av sotning och brandskyddskontroll.

Arbetet med registervård av tillsynsregistret fortsätter under året.

Under hösten kommer innehållet i tillsynsplanen ses över och utvärderas.

Tillsyn enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor.

Status

Påbörjad

Arbete med att se över hur tillsyn av verksamheter med tillstånd för explosiva varor pågår fortfarande. Enligt tillsynsplanen genomförs inte tillsyn av verksamheter med tillstånd för explosiva varor regelbundet. Under hösten kommer tillsynsplanen ses över och utvärderas. Medarbetare har deltagit i regeringsuppdrag i samarbete med MSB där bland annat den här frågan har utretts. Samarbete pågår med polismyndigheten för att samverka kring tillsyn av verksamheter med explosiva varor. Samverkan pågår även med andra räddningstjänster för att hitta det mest effektiva sättet för den här typen av tillsyner.

Hantera tillståndsansökningar enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor.

Status

Färdig

Utveckling av samarbetet med polisen pågår fortfarande kring lämplighetsprövningar i samband med tillstånd för explosiva varor.

Brandförsvaret har deltagit i arbetet kopplat till införandet av ett nationellt tillståndsregister i samarbete med MSB och andra räddningstjänster. Registret ska skapa bättre samsyn myndigheter emellan. Registret togs i bruk den 8 juli 2024 och under hösten kommer arbete med införandet av informationen från vårt system till registret samt implementering av systemet pågå.

Säkerställa att rengöring och brandskyddskontroll utförs enligt lagen om skydd mot olyckor.

Status

Påbörjad

Den nya entreprenören som genomför sotning och brandskyddskontroller på uppdrag av räddningsnämnden sedan 1 december 2023 har kommit igång med sitt uppdrag. Varje år kommer brandförsvaret genomföra två avstämningsmöten med entreprenören för att följa upp arbetet och säkerställa att de fullföljer uppdraget enligt plan. Vårens avstämning genomfördes i maj 2024 och höstens uppföljning planeras att genomföras under november 2024.

Brandförsvaret får redovisat genomförda rengöringar och brandskyddskontroller månadsvis från entreprenören.

Samarbete med andra aktörer för att stärka den förebyggande förmågan.

Status

Påbörjad

Brandförsvaret har samarbete med andra räddningstjänster, både inom räddningsregionen och inom 100 000-nätverket för att dela och ta del av andras erfarenheter för att stärka den förebyggande förmågan.

Samarbete sker även med länsstyrelsen och kommunala förvaltningar för att utveckla det förebyggande arbetet.

Larm- och insatsplanering för effektiva räddningsinsatser.

Status

Påbörjad

Utveckling av larm- och insatsplanering sker löpande och under året genomförs utökade bostadsområdesbesök i kommunerna. Vid dessa besök tas uppgifter fram som ligger till grund för larm- och insatsplanering. Arbetet genomförs av brandmän och styrkeledare vid heltidsstationerna.

Utveckling av insatsplaner vid automatlarmsobjekt pågår.

Genomföra säkra och effektiva räddningsinsatser.

Status

Påbörjad

Brandförsvaret arbetar kontinuerligt med att se över investeringsbehovet för både utrustning och fordon för att säkerställa att brandförsvaret kan genomföra effektiva och säkra räddningsinsatser. Ett utvecklingsråd med representation från alla operativa befattningar har

återkommande möten med fokus på utveckling av taktik och metoder för att organisationen ska bli ännu bättre på att genomföra räddningsuppdrag.

Under perioden har brandförsvaret genomfört säkra och effektiva räddningsinsatser.

Minska miljöpåverkan vid släckinsatser.

Status

Påbörjad

Mycket stor hänsyn till miljö tas alltid vid val av taktik och metod.

Brandförsvaret har tagit emot provexemplar på filter som man sätter i dagvattenbrunnar som minskar eventuella miljöskadliga ämnen från släckvatten. Tester av filter kommer fortgå under höstens rökövningar, därefter utvärderas testerna och beroende på utfall så beslutas det om filtren ska införas och implementeras.

Erfarenhetsåterföring och lärande efter genomförda räddningsinsatser.

Status

Påbörjad

Efter räddningsinsatser genomförs utvärderingar med metoden AAR, After Action Review. Förbättringsförslag följs upp på brandförsvarets utvecklingsråd, förbättringsförslag och utvecklingsmöjligheter som framkommer genomförs efter prioritering. Genomförda utvärderingar läggs ut på intranätet för alla medarbetare att läsa.

Utbildning av uttryckande personal för att utveckla förmåga att hantera nya risker och antagonistiska hot.

Status

Påbörjad

Årligen planeras och genomförs övning och utbildning för att säkerställa att lagkraven möts samtidigt som kompetensen utvecklas hos personalen. Omvärldsbevakning bidrar till att se behov av utbildningsinsatser kopplat till den utveckling som sker i samhället.

Utveckling av övningsverksamheten med fokus på operativ förmåga och ökad miljöhänsyn.

Status

Påbörjad

Brandförsvaret har en ambition att ha en ny övningsanläggning för rökdykning på Viktoria övningsfält 2027. Målet är en anläggning där man använder fibrösa material (lastpallar) som bränsle och att de rökgaser som bildas renas för att minska miljöpåverkan.

Brandförsvaret bygger även en övningsanläggning i Tierp. Den drivs av gasol och förhoppningen är att den står klar under våren 2025. Den anläggningen kommer innebära minskade resor för personal vid stationerna i Tierps kommun som då kan genomföra vissa övningar lokalt.

Samarbete med andra aktörer för att stärka den operativa förmågan.

Status

Påbörjad

Samarbetet i räddningsregionen fortsätter att utvecklas, till exempel gemensamma ledningsutbildningar.

Brandförsvaret samarbetar och samverkar även med andra förvaltningar inom kommunen, organisationer och myndigheter både lokalt och nationellt, exempelvis Region Uppsala, Polisen

och Länsstyrelsen. Brandförsvaret engagerar sig också i MSB:s arbete för utveckling av metod och teknik vid räddningsinsatser.

Räddningsnämnden har under våren beslutat om ett samarbete med LRF i Tierp som nu har förstärkt organisationen genom att vara ett brandvårn med frivilliga.

Mål 5 i Handlingsprogrammet

Räddningstjänsten har god förmåga att verka vid kriser, höjd beredskap och krig

Riskbilden påvisar behov av utveckling inom området krisberedskap och civilt försvar för brandförsvaret. Förmågan behöver stärkas betydligt inom dessa områden. Ytterligare inriktningar och anvisningar från staten blir viktiga. Räddningsnämndens ambition är att brandförsvaret vid en krissituation ska kunna verka självständigt under åtminstone en vecka.

Status

Påbörjad

Nämndens verksamhet har lett till de resultat den vill se inom målet.

Brandförsvaret deltar i olika samverkansforum på lokal och regional nivå i syfte att stärka förmågan i händelse av samhällsstörningar och ytterst höjd beredskap och krig. Arbete bedrivs löpande för att stärka brandförsvarets kontinuitetshantering och förmåga att verka vid samhällsstörningar.

Brandförsvaret får under 2024 medel från MSB för att arbeta med planering och utbildning av räddningstjänst under höjd beredskap. Under hösten kommer de första civilpliktiga att repetitionsutbildas av MSB och de första civilpliktiga väntas tillställas brandförsvaret innan årsskiftet.

Åtgärder

Förbättra kontinuitetshanteringen så att verksamheten kan bedrivas vid allvarliga samhällsstörningar.

Status

Påbörjad

Brandförsvaret deltar i olika samverkansforum på lokal och regional nivå i syfte att stärka förmågan i händelse av samhällsstörningar.

Brandförsvaret har genomfört arbetet utifrån Uppsala kommuns vägledning för kontinuitetshantering och åtgärder vidtas löpande för att stärka förmågan att verka vid allvarliga samhällsstörningar.

I samråd med kommunerna och länsstyrelsen lämnades en ansökan om utökning av antalet VMA-tyfoner in till MSB under 2022. I början av 2024 beslutade MSB att godkänna ansökan. Utökningen väntas genomföras inom några år.

Brandförsvaret deltar i kommunernas arbete med risk- och sårbarhetsanalys, styrel mm.

Förstärka säkerhetsskyddet.

Status

Påbörjad

Åtgärder genomförs enligt säkerhetsskyddsplan.

Implementera ett systematiskt arbete för informationssäkerhet.

Status

Färdig

Alla medarbetare ska under året genomgå webbutbildningen "Grundutbildning i informationssäkerhet" och "Grundutbildning i GDPR för medarbetare".

Brandförsvaret har genomfört en "mognadsdialog" enligt kommunens riktlinje och upprättat en handlingsplan för informationssäkerhet 2024-2025. Mognadsdialog är ett verktyg som MSB tillhandahåller för att underlätta ett systematiskt arbete. Även en åtgärdsplan GDPR 2024 är beslutad. Åtgärder utifrån planerna genomförs.

Ledningsgruppen har genomfört en kunskapshöjande aktivitet gällande informationssäkerhet.

Informationssäkerhet och dataskydd har införts som moment i introduktionsdagarna för nya medarbetare.

Fortsatt arbete kommer ske systematiskt med verktyget mognadsdialog. Verktyget hanterar sex områden: riskhantering, informationsklassning, incidenthantering, upphandling, kompetens och uppföljning.

Utveckla förmågan att verka vid höjd beredskap och krig.

Status
Påbörjad

Kunskapshöjande aktiviteter har genomförts. Övningarna under vårens rökövningsveckor genomfördes med scenario för höjd beredskap. Vid dessa övningar övades alla heltidsstyrkor och delar av RiB-stationerna. All personal genomgår under året en digital grundutbildning i räddningstjänst under höjd beredskap. Därutöver genomgår den operativa personalen en webbutbildning gällande oexploderad ammunition.

Arbete pågår med brandförsvarets krigsorganisation.

Arbetet gällande krigsbranddammarna pågår för att tydliggöra ansvaret för dammarna och deras status.

Fortfarande saknas viktiga planeringsanvisningar för räddningstjänst under höjd beredskap från de statliga myndigheterna. Under 2023 lämnade MSB svar på ett regeringsuppdrag om dimensionerande planeringsförutsättningar för kommunal räddningstjänst under höjd beredskap som delvis inriktar arbetet.

Brandförsvaret får under 2024 medel från MSB för att arbeta med planering och utbildning av räddningstjänst under höjd beredskap. Planerings- och utbildningsresurserna är under uppstart. Under hösten kommer de första civilpliktiga att repetitionsutbildas av MSB och de första civilpliktiga väntas tillställas brandförsvaret innan årsskiftet.

Brandförsvaret följer vad som händer inom området genom flera olika forum och samarbetar med flera olika aktörer såväl kommuner, länsstyrelse, MSB och andra räddningstjänster. Brandförsvaret deltar med personal i MSB:s projekt om ledning av räddningstjänst under höjd beredskap och i MSB:s inriktningsgrupp RUHB (räddningstjänst under höjd beredskap).

Brandförsvaret deltar i flera arbetsgrupper gällande civilt försvar i Räddningsregion östra Svealand, bland annat gällande krigsorganisation.

Mål och inriktningar från Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner

Tierps kommun, Strategiska utvecklingsområden: Minskad arbetslöshet med fler invånare i egen försörjning samt minskad socioekonomisk segregation.

Uppsala kommun, Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden.

Östhammars kommun, Mål: God ekonomisk hushållning – budgetföljsamhet. Trivas och må bra på jobbet.

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Nämndens verksamhet har lett till de resultat den vill se inom målet. Nämnden har en långsiktig ekonomi i balans och arbetar kontinuerligt med att få sin verksamhet socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar. Nämndens verksamhet består till stor del av räddningstjänst som är till för alla som bor, verkar och vistas i kommunerna. Nämndens resurser fördelas könsneutralt.

Uppdrag 1

Frigöra tid och resurser till kommunens kärnverksamheter genom att effektivisera administrationen och minska den administrativa belastningen.

För att klara av välfärdsuppdraget behöver alla nämnder och bolagsstyrelser säkerställa en resurseffektiv verksamhet. Kommunkoncernens styrning och ledning ska bygga på tillit utan detaljstyrning. Kommunstyrelsen styr, leder och samordnar arbetet med kommunens verksamhet och ekonomi. Genom en samordnad organisation tillhandahåller kommunledningskontoret verksamhetsnära stöd till nämnderna och bolagen inom bland annat ekonomi, HR, kommunikation, IT och fastighet. De kungemensamma kostnaderna för dessa processer fördelas inom kommunkoncernen. Genom att effektivisera stödprocesserna såväl inom respektive förvaltning och bolag som inom de gemensamma stödfunktionerna ska resurser frigöras till kommunens kärnverksamheter.

Status

Påbörjad

Brandförsvaret har effektiviserat sin handläggning och administration i tillsyns- och bygglovsprocesserna samt i hanteringen av automatiska brandlarm. Det är en av anledningarna till att antalet genomförda tillsyner har ökat. Uppdraget bedöms vara klart under år 2024.

Åtgärder

Föreslå kommunerna ett nytt handlingsprogram enligt lagen om skydd mot olyckor.

Status

Påbörjad

Arbetet fortlöper enligt plan. Samråd med kommunerna och berörda samverkansparter har genomförts under perioden.

En god planering och uppföljning av verksamhet och ekonomi.

Status

Påbörjad

Nämnden har en god planering och uppföljning av verksamheten och ekonomin. Månadsuppföljningar beslutas i nämnden och rapporteras till kommunerna i den gemensamma nämnden. Förutom månadsuppföljningar görs två delårsuppföljningar och en årsredovisning som också rapporteras till kommunerna i den gemensamma nämnden. Nämndens verksamhet planeras främst genom att besluta om ett Handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst enligt Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Kommunfullmäktige i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner beslutar om handlingsprogrammet varje mandatperiod. Nämnden planerar sedan sin verksamhet genom att årligen ta fram en verksamhetsplan utifrån handlingsprogrammet, tilldelade kommunbidrag, övrig styrning från de tre kommunerna och gällande lagstiftning.

Uppdrag 3

Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande

Den digitala teknikens roll för kommunens ekonomi och samhällets välbefinnande har vuxit snabbt under de senaste årtiondena. För att möta krav och förväntningar behöver kommunen öka takten i digitaliseringen för att kunna erbjuda en enklare vardag för invånare, en öppnare förvaltning som stöder innovation och delaktighet samt högre kvalitet och effektivitet i verksamheten. Behovet av nya digitala verktyg så som e-tjänster, artificiell intelligens (AI) och digitala lärplattformar är stort och med stöd av datadrivet beslutsfattande ska kommunen få ännu bättre beslutsunderlag. Kommunens verksamheter behöver synliggöra de digitala tjänsterna och säkerställa digital inkludering så att de som inte kan eller vill använda digitala lösningar och tjänster inte lämnas utanför. Digitala lösningar behöver alltid prövas mot ökade risker för dataintrång, cyberangrepp och informationsläckage.

Status
Påbörjad

Brandförsvaret har under perioden framför allt fokuserat på utveckling av digitala tjänster för utbildning. En digital lärplattform utvecklas för att underlätta, kvalitetssäkra och effektivisera utbildningsverksamheten.

Uppdraget bedöms vara klart under 2025.

Åtgärder

Utveckla digitala alternativ för rådgivning och utbildning avseende brandsäkerhet.

Status
Påbörjad

Arbete med att utveckla digitala utbildningar primärt för kommunernas medarbetare pågår. Utveckling av brandförsvarets webb pågår.

Uppdrag 4

Stärka kompetensförsörjningen och säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt inom kommunkoncernen

Kommunen ska ha en robust grundbemanning med kompetenta medarbetare och en hälsofrämjande arbetsmiljö. Behovet av korta visstidsanställningar och inhyrd Sida 9 personal ska minska under planperioden. Det ska uppnås genom ett systematiskt kompetensförsörjningsarbete med särskilt fokus på kompetensutveckling och kontinuerligt lärande och genom en god arbetsmiljö med hälsofrämjande arbetssätt. Anställningsformen ska i undantagsfall vara tidsbegränsad. Utbildningar som utformas utifrån arbetsmarknadens behov ska säkra den långsiktiga kompetensförsörjningen inom kommunal sektor och i det privata

näringslivet. Den upprepade korttidssjukfrånvaron ska minska och möjligheterna med ökad flexibilitet i arbetslivet tas tillvara. Kommunens utökade friskvårdsbidrag bidrar till en bättre hälsa. Målsättningen är att skapa ett hållbart arbetsliv med lägre sjuktal, fler som arbetar heltid och fler som klarar av ett helt arbetsliv.

Status

Påbörjad

Ett systematiskt arbetsmiljöarbete bedrivs enligt plan och följs upp i facklig samverkan. Introduktionen av nya chefer och medarbetare har utvecklats, och ett större fokus läggs på värdegrund och arbetsmiljö. Åtgärder för att utveckla ledarskap och medarbetarskap pågår.

Förändrade pensionsvillkor för medarbetare i utryckningstjänst och nya arbetstidsregler påverkar brandförsvarets arbete med kompetensförsörjning på kort och lång sikt, och arbete pågår kontinuerligt för att utveckla brandförsvarets kompetensförsörjningsplan.

Arbete med uppdraget kommer fortsätta även nästa år.

Åtgärder

Stärka arbetet med hälsofrämjande arbetssätt och ett hållbart arbetsliv.

Status

Påbörjad

Sjukfrånvaron ligger stabilt kvar på en acceptabel nivå. Andelen medarbetare med högt antal sjukfrånvarotillfällen ligger kvar på ett fåtal och det finns ingen koppling mellan sjukfrånvaro och kön. Antalet långtidssjukskrivna medarbetare är få och omhändertagna i olika planer.

Antalet anmälda tillbud och arbetsskador har sjunkit under första halvåret och ett antagande är att det finns en minskad benägenhet att anmäla lättare skador eller tillbud. Enligt statistiken sker flest olyckor och tillbud vid övning och utbildning.

Arbetsmiljön på Östhammars brandstation är problematisk på grund av dålig ventilation i vagnhall och allmänna utrymmen. Kortsiktiga åtgärder har vidtagits och situationen har blivit bättre, men långsiktiga lösningar är nödvändiga.

I årets medarbetarundersökning sjunker delindex Arbetsituation något men resultatet är fortfarande bra och ligger på 79 procent. Införandet av nya arbetstidsregler bedöms vara en anledning till ett lägre index.

Tillkommande uppdrag

KS-BESLUT: att hos centrala parter arbetsnämnd söka dispens för att medarbetare vid brandförsvaret ska undantas från kollektivavtalens nya regler om dygnsvila.

Beslutspunkten ingick i: Ansökan om dispens från nya regler för dygnsvila (KSN-2023-02878) KS 2023-11-22.

Status

Färdig

De centrala parternas arbetsnämnd har beviljat dispens för sommarsemesterperiod samt för att möjliggöra utbildningar och övningar. Dispensen möjliggör en god bemanning över sommarsemesterperioden samt att utbildnings- och övningsverksamhet kan fortgå under året. Dispensen gäller till och med den sista januari 2024.

Efter årets avtalsrörelse har en ny dispensansökan har skickats in med anledning av förändrade förutsättningar i kollektivavtalen. Den ansökan har inte hanterats ännu.

NB1.1. Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv (Gemensamt HR-nämnd-/bolagsmål)

Kommunens systematiska arbetsmiljöarbete ska i första hand vara förebyggande och hälsofrämjande. Väl fungerande systematik, rutiner och den löpande dialogen mellan chef och medarbetare skapar förutsättningar för kommunen som arbetsgivare att säkerställa en god organisatorisk, social och fysisk arbetsmiljö. Alla medarbetare har därtill ett individuellt ansvar att aktivt bidra till en god arbetsmiljö.

Samtliga nämnder, styrelser, förvaltningar och bolag ska regelbundet följa upp arbetsmiljön och det systematiska arbetsmiljöarbetet i den egna verksamheten samt säkerställa att en returnering av arbetsmiljöuppgifter kan hanteras på ett bra sätt.

Som arbetsgivarnämnd har kommunstyrelsen en särskild tillsynsplikt för kommunens arbetsmiljö och följer därför upp hur nämnderna tillämpar det systematiska arbetsmiljöarbetet. Dessutom kommer kommunstyrelsen under planperioden särskilt följa upp och analysera de arbetsmiljörelaterade nyckeltalen hållbart medarbetarengagemang, sjukfrånvaro och upprepad kortidssjukfrånvaro samt tillbud och arbetsskador på kommunövergripande nivå.

Status

Påbörjad

Kompetensutveckling av medarbetare i syfte att stärka brandförsvarets förmåga samt att ge medarbetare möjlighet att utvecklas i sina roller är en viktig del. Då medarbetare finns på olika fysiska plaster ordnas gemensamma aktiviteter för att öka sammanhållning och stärka medarbetarskapet. Fysisk aktivitet uppmuntras. Arbetsplatserna ska vara inkluderande där medarbetarna är delaktiga i verksamhetsutvecklingen.

Arbete pågår tillsammans med andra räddningstjänster i räddningsregionen för att se över rekryteringsprocessen och säkerställa relevanta fysiska tester och utveckla den fysiska träningen för ett hållbart arbetsliv.

Åtgärder

Utveckla arbetet med långsiktig kompetensförsörjning.

Status

Påbörjad

Det finns utmaningar i arbetet med den långsiktiga kompetensförsörjningen. De regler som gäller för dygnsvila påverkar den operativa verksamheten negativt. Arbetstidsreglerna och dispensförfarandet kommer ses över av de centrala parterna, vilket är välkommet.

Antalet utbildade brandmän inte möter behovet och skapar konkurrens mellan räddningstjänsterna. Utöver det ser förvaltningen en utmaning i att kunna rekrytera de mest lämpade kandidaterna för chefstjänster då effekten av de förändrade pensionsvillkoren (SAP-R) påverkar i så pass stor omfattning att det kommer att vara ett hinder under flera år framöver.

Utveckling av ledarskap och medarbetarskap som främjar trygghet, tydlighet och tillit.

Status

Påbörjad

Brandförsvaret har en ledarprofil som beskriver både ledarskap och medarbetarskap inom brandförsvaret. Vid medarbetardialoger pratar chef och medarbetare tillsammans om förväntningar på varandra och förtydligar vilka förväntningarna är. Ledarskapet utvecklas genom kontinuerliga personliga uppföljningar med cheferna samt genom strukturerade chefsdagar och individuella utvecklingsplaner.

Arbetsätt inom brandförsvarets avdelningar och enheter skiljer sig åt. Vissa chefer möter sina medarbetare varje arbetspass, medan andra chefer träffar sina medarbetare mer sällan. De chefer som inte leder sina medarbetare dagligen har kommit längre i arbetet med att sätta upp personliga mål för respektive medarbetare i syfte att leda till personlig utveckling och trygghet i sin roll som medarbetare.

Medarbetarna arbetar med stor frihet under ansvar och utan detaljstyrning. Regelbundna avstämningar mellan chef och medarbetare hålls för att följa upp hur det går för medarbetare att arbeta mot uppsatta mål och om det finns behov av stöd för att komma framåt. I så stor utsträckning som möjligt ges medarbetare utrymme att delta i olika verksamhetsprojekt, och kreativitet främjas genom att lysna på medarbetarnas idéer och förslag.

Arbetsmiljön är inkluderande för alla och det råder aktiv nolltolerans mot diskriminering och kränkningar.

Status
Påbörjad

Brandförsvarets chefer och arbetsledare har genomgått kommunens utbildning "Mångfald och inkludering". Under särskilda chefsdagar fick cheferna och arbetsledarna reflektera och lära sig mer om inkluderande ledarskap.

Det finns inga anmälda kränkningar. I medarbetarundersökningen svarar 90 procent att deras arbete varit fritt från kränkningar från kollegor, medarbetare och chefer under det senaste året. 87 procent svarar att de upplevt att arbetet varit fritt från kränkande och nedvärderande skämt det senaste året.

I januari genomfördes en undersökning för att följa upp hur de nya könsneutrala omklädningsrummen fungerar och hur reglerna för dessa efterlevs. Majoriteten var positiva efter att ha använt de gemensamma utrymmena under minst sex månader. Den sammanvägda upplevelsen fick betyget 4,36 där 5 var högsta betyg.

Personer med olika kön, sexuell läggning och bakgrund attraheras av att arbeta vid Uppsala brandförsvaret.

Status
Påbörjad

Brandförsvaret fortsätter sitt arbete med att visa upp en varierad bild av vilka som arbetar inom förvaltningen, både sociala medier och vid all utåtriktad verksamhet. En handlingsplan för mångfald och inkludering finns, och till exempel har en "prova på-dag" för kvinnor genomförts med lyckat resultat.

För att locka till ett yrke inom räddningstjänsten har brandförsvaret även deltagit vid yrkesmässor i Uppsala och Tierp.

Tierps kommun, Strategiska utvecklingsområden: Verka för stabil och hållbar infrastruktur som skapar förutsättningar för företagande samt ger medborgarna tillgång till en större arbetsmarknad.

Uppsala kommun, Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb.

Östhammars kommun, Mål: Ett välmående näringsliv.

Ekonomisk hållbarhet skapas genom ett starkt näringsliv och en växande arbetsmarknad i hela kommunen. En stärkt lokal ekonomi och en expansiv jobbtillväxt inom stad och landsbygder är avgörande för att genom stabila skatteintäkter säkra invånarnas välfärd och sociala trygghet. Att nå klimatmålen är en gemensam utmaning men utgör även en betydande möjlighet för näringslivet.

När Uppsala växer och fler arbetar har vi råd att investera i välfärden. Arbete är det som bygger Uppsalas gemensamma välstånd och ger individer ekonomisk frihet och möjlighet att utvecklas. Vårt mål är att alla som kan också ska arbeta och att företagen ska växa och utvecklas. De konkreta åtgärderna för ett bättre näringslivsklimat ska förverkligas och Uppsala ska vara ett nav för företagande och jobb.

Invånare och besökare ges möjlighet till meningsfull fritid och rekreation. Kulturell infrastruktur och det offentliga rummet bidrar till en nära, trygg och inspirerande miljö. Uppsalas stadskärna ska utvecklas i mänsklig skala för ökad trivsel för boende och besökare. Företag väljer Uppsala som ett attraktivt alternativ för expansionsinvesteringar, nyetableringar och företagande. För att öka attraktiviteten ska Uppsala utvecklas som idrotts- och kulturkommun. Ett starkt civilsamhälle skapar mötesplatser där människor har möjlighet att aktivt delta i samhället.

I Uppsala ska stad och land utvecklas tillsammans. Den hållbara stads- och landsbygdsutvecklingen säkerställer likvärdig tillgång till boende, arbete, kommunikationer, samhällsservice och offentliga platser. Uppsala ska vara fysiskt och socialt sammanhållet. I staden ska genomfartstrafiken minska. Samhällsbyggandet ska ske med bevarad och helst ökad kvalitet. Befintliga bostadsområden ska renoveras och förtätas varsamt och med respekt för boende och befintliga miljöer.

Samarbeten med Uppsalas två universitet och de två universitetssjukhusen gör Uppsala till en stark kunskapsstad. I samverkan med bland andra universiteten utvecklas de kunskapsintensiva och exportinriktade branscherna.

I en globaliserad värld sammanlänkas det lokala med den globala utvecklingen. Det blir därför allt viktigare att som kommun förstå och analysera omvärlden, dess skeenden och konsekvenser. Kommunens roll i ett regionalt sammanhang handlar om att stärka kontakter med omkringliggande kommuner, näringsliv, akademi, statliga myndigheter och Region Uppsala för att hitta smarta och effektiva lösningar på gemensamma utmaningar. Det är även centralt att Uppsala kommun samverkar och samarbetar internationellt, med särskilt fokus på samarbeten inom vårt närområde och inom EU.

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Nämndens verksamhet bidrar till måluppfyllelse genom att arbetet med myndighetsutövning bedrivs med stort fokus på att förenkla och underlätta för enskilda.

Uppdrag 12

Förenkla företagens vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice med hög kvalitet.

Uppsala är en kommun där nya och befintliga företag ges förutsättningar att starta och växa. För att stimulera jobbtillväxt behöver det skapas bättre förutsättningar för fler företag att starta, etablera sig, ställa om och växa i kommunen. Företag och företagare ska mötas av bra service med hög tillgänglighet, god förståelse, effektiv handläggning och tydlig kommunikation. Kommunens anseende som affärspartner och som aktiv och framåtblickande samverkanspartner ska öka.

Status
Påbörjad

Myndighetsutövning och annan handläggning sker med fokus på att hjälpa och underlätta för den enskilde. Arbetet med att utveckla e-tjänster fortsätter. Räddningsinsatser genomförs alltid med stort fokus på att ge bästa möjliga stöd till den som drabbas.

Uppdraget bedöms vara klart under året, men utveckling kommer fortsätta löpande.

Åtgärder

Underlätta för företagen vid tillsyn och tillståndsärenden med fokus på effektiv, tillgänglig och rättssäker myndighetsutövning.

Status
Påbörjad

Handläggarna kontaktar företagarna inför tillsyn för att förklara vad en tillsyn innebär samt komma överens om en lämplig tid för genomförandet. Vid tillsynsbesöket förklarar handläggaren utifrån vilken lagstiftning vi genomför tillsynen, hela ärendegången samt vad som kommer hända efter besöket. Om brister upptäcks vid tillsynen och åtgärder behöver vidtas utfärdas ett föreläggande. Ca två veckor efter att föreläggandet mottagits av verksamheten ringer handläggaren upp verksamheten för att reda ut eventuella frågor och säkerställa att verksamheten förstått innebörden av föreläggandet.

Handläggarna har alltid muntlig dialog med sökanden om ansökan om tillstånd för brandfarliga eller explosiva varor avslås.

Flera medarbetare har under året gått utbildning i företagandets villkor, och brandförsvaret har också deltagit i forumet "Uppsala möts" med syftet att främja öppen dialog, samverkan och förståelse mellan kommunen och företagare.

Medarbetare som arbetar med myndighetsutövning har regelbundna avstämningar för ökad samsyn och rättssäker ärendehantering. Information och ansökningsblanketter på hemsidan utvecklas löpande för att underlätta för företaget. Inställningen är att det ska vara lätt att göra rätt.

Uppdrag 15

Stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden

Genom att driva och delta i relevanta och prioriterade samarbeten och hämta hem erfarenheter som hjälper verksamheten att utvecklas stärks Uppsalas förutsättningar i den internationella konkurrensen. Visat ledarskap och nya nätverk bidrar till att Uppsala kan attrahera fler nyetableringar. För att möta ekonomiskt utmanande tider samtidigt som behovet av utveckling kvarstår ska Uppsala kommun bygga strategisk kapacitet för att använda de möjligheter som

erbjuds att söka extern finansiering genom EU:s fonder och program. När kommunens verksamheter deltar i eller driver EU-projekt ska det finnas en tydlig koppling till kommunens mål, planerad verksamhetsutveckling och en långsiktig plan för implementering av projektet i ordinarie verksamhet.

Status

Påbörjad

Internationellt samarbete pågår i utvecklingen av utbildning och övningsanordningar.

Arbete enligt uppdraget kommer pågå fram till 2026, och därefter löpande i verksamheten.

Åtgärder

Söka breda samarbeten i utvecklingen av brandförsvarets förebyggande och operativa förmåga.

Status

Påbörjad

Samarbeten i olika former är en viktig del i utvecklingen och brandförsvaret samarbetar med många olika aktörer. Exempel på detta är verksamhetens deltagande i MSB:s metod- och teknikutskott, där sitter representanter för räddningstjänstens olika regioner och har en dialog om behovsutveckling kopplat mot operativ förmåga. Brandförsvaret har också deltagit i ett nationellt utvecklingsarbete om myndighetsutövning gällande explosiva varor.

Tierps kommun, Strategiska utvecklingsområden: Stödja en omställning utifrån Agenda 2030:s mål, samt genomföra klimatanpassningar för att klara ett förändrat klimat med osäkrare väderläge.

Uppsala kommun, Fokusbål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen.

Östhammars kommun, Mål: Nöjda kommuninvånare.

Det är nu klimatmålen ska nås. Uppsala ska vara världsledande i miljö- och klimatomställningen samt förbättra beredskapen för ett förändrat klimat. Kommunen tar ansvar och motverkar klimatförändringarna genom omställning till klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala 2050. Det ställer krav på kraftfulla insatser inom bland annat transporter, byggande, energi och livsmedel. Samtidigt ökas takten i anpassningar för ett förändrat klimat, inte minst med avseende på nederbördseffekter.

Effekterna av klimatförändringarna i världen blir allt tydligare. Uppsala har i dag en klimatpåverkan som är flera gånger större än vad som är hållbart ur ett globalt perspektiv och mer behöver göras för att nå klimatmålen. Utsläppen ska minska med 10–14 procent per år i kommunen för att ligga i linje med Parisavtalet. Kommunen ska aktivera en koldioxidbudget för den egna verksamheten, och för kommunen som geografiskt område, i syfte att löpande kunna följa upp och vidta åtgärder som minskar kommunens påverkan.

Mer ska göras för att skydda värdefull natur, skydda grund- och dricksvatten, säkerställa ekosystem och gynnsam bevarandestatus för hotade arter samt för att bevara, utveckla och stärka ekologiska samband i landskapet. Livsmiljöer för olika arter ska utvecklas och nyskapas i syfte att stärka den biologiska mångfalden i stadsmiljö och på landsbygd. Fler naturreservat ska bildas och kompensatoriska naturvårdsåtgärder utföras vid markexploateringar. Luft- och livskvalitet ska förbättras i stadskärnan för att värna verksamheter och boende i city.

Kommunens ska samtidigt skapa förutsättningar för alla invånare, verksamheter och företags möjlighet att ställa om till det nya, attraktiva, klimatomställda livet. Fler laddstationer för elfordon ska byggas samtidigt som utbyggnad av gång- och cykelvägar. Stadsmiljön ska förbättras bland annat genom att genomfartstrafiken minskar i syfte att nå en bättre luftkvalitet, ökad tillgänglighet och lägre klimatutsläpp. En stor utmaning för att nå utsläppsmålen är att minska klimatpåverkan av konsumtion och långväga resande, något som kommunen kommer att arbeta vidare med. Innovativa sätt att öka återbrukandet i samhället behöver utvecklas.

Det behövs samhällsförändringar som kräver nya sätt att leda och arbeta för att möta klimatutmaningarna. Därför är innovation centrala i klimatarbetet. Miljö- och klimatdriven verksamhets- och affärsutveckling genomförs via breda samarbeten, bland annat inom Uppsala klimatprotokoll.

Stora satsningar ska göras på en energiförsörjning som bidrar till ett klimatpositivt samhälle, på att ställa klimatkrav vid upphandling och inköp, fortsatt utbyggnad av solenergi, kretsloppslösningar, utfasning av fossila plaster, ekologiskt hållbart jordbruk och att säkra ett hållbart och klimatanpassat byggande. Kommunen ska fullfölja arbetet med att montera solceller på alla kommunala fastigheter där så är möjligt senast 2025.

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Nämndens verksamhet bidrar till målet genom att arbeta mot målen i handlingsprogram för skydd mot olyckor. En viktig del är att nämnden deltar i kommunernas plan- och byggprocesser med fokus på riskhänsyn i samhällsplaneringen och ett hållbart brandskydd.

Uppdrag 20

Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050

En koldioxidbudget införs för att löpande följa upp takten i utsläppsminskningar och säkerställa att de åtgärder som genomförs är tillräckliga för att växthusgasutsläppen ska minska i den takt som krävs för att ligga i linje med Parisavtalets åtagande. Från 2021 ska minskningen i Uppsala vara 10–14 procent per år till 2030. Koldioxidbudgeten ska tas fram för de kommunala verksamheternas klimatpåverkan och för kommunen som geografiskt område. Kommunens investeringar ska klimatsäkras och klimatkonsekvensanalyser genomföras vid beslut. Kommunen ska verka för lägre påverkan på klimatet från Uppsalas alla invånare och företag genom samhällsplanering och gemensamt åtgärdsarbete med samhällets aktörer samt genom att uppmuntra invånarnas engagemang. Kommunen ska satsa på energiförsörjning och utveckling som främjar ett klimatpositivt samhälle, med särskilt fokus på utbyggnad av solenergi, hållbara transporter, hållbart byggande och kolinlagring. Bland annat ska fler våtmarker återställas som kolsänkor.

Status
Påbörjad

Anpassning av utbildnings- och övningsverksamhet pågår för att minska utsläpp. Även fordon och transporter ses över. Dialog med fastighetsägare om möjliga energieffektiviseringar och klimatåtgärder är en annan viktig del.

Arbete enligt uppdraget bedöms pågå under hela planerperioden.

Åtgärder

Dialog med fastighetsägare om möjliga energieffektiviseringar vid nybyggnation och i befintliga fastigheter.

Status
Påbörjad

Kontinuerlig dialog med hyresvärd om möjliga energieffektiviseringar. En ny brandstation i Almunge är klar och där installerades solceller på taket. Nya brandstationer planeras i Knutby, Skärplinge och Söderfors och där ska också solceller på taket installeras. Utbyte av armaturer till led-belysning på brandstationerna i Uppsala tätort görs tillsammans med fastighetsägaren.

Effektiva transporter för att minska miljöpåverkan.

Status
Påbörjad

Samordning av materialtransporter sker så strukturerat som möjligt för att hålla nere antalet resor. Vid ärenden som inte är brådskande uppmuntras till användning av el-cykel och resor med kollektivtrafiken. Samåkning sker i större omfattning och handläggare planerar in fler ärenden i samma område under samma resa. När det finns möjlighet väljs digitala möten.

Uppdrag 21

Utveckla det systematiska arbetet för att anpassa Uppsala till ett förändrat klimat. (Alla nämnder och bolag)

Kommunen sätter nu ett nytt mål, att Uppsala ska vara klimatanpassat senast 2040. Uppsala ska vara ett robust samhälle som är anpassat till de klimatförändringar som sker i dag och som inte kan förhindras i framtiden. För att säkerställa att Uppsala är rustat att stå emot konsekvenser av extrema väderhändelser och att liv, hälsa, egendom och miljö med dess djur och natur skyddas mot konsekvenser av ett förändrat klimat behöver kommunen fortsätta och utveckla det aktiva och systematiska arbetet med klimatanpassning. Fokus bör vara på att identifiera och åtgärda kommunens risker samt säkerställa kommunens beredskap att hantera sådana händelser. Arbetet behöver ske samordnat och i bred lokal samverkan med de aktörer som behöver bidra till anpassning av den byggda miljön. Arbetet behöver också ske i dialog med invånare, civilsamhälle och näringsliv för att säkerställa alla samhällsgruppers delaktighet i arbetet med att klimatanpassa kommunen. Arbetet ska ta höjd för att klara av konsekvenserna som bedöms sannolika där världen klarar Parisavtalets 2 graders-mål. Även andra scenarier ska beaktas. I arbetet ska olika modeller för att säkerställa möjligheterna till finansiering av viktiga, gemensamma klimatanpassningsåtgärder utvecklas och belysas

Status

Påbörjad

Räddningsnämndens arbete har i först hand inriktats på att hantera extrema vädersituationer som kan uppstå, till exempel ökad risk för svårsläckta skogsbränder. Utvecklingsarbete med uppdraget kommer att fortgå hela planperioden. Riskhantering i översiktsplanering är en viktig del.

Åtgärder

Utveckla ett systematiskt arbete för att anpassa den brandförebyggande och operativa verksamheten till ett förändrat klimat.

Status

Påbörjad

Brandförsvaret har anpassat resurser för att hantera en ökad skogsbrandsrisk och andra extrema väder. Beredskapen kan höjas vid behov, till exempel vid vädervarningar.

I till exempel översiktsplanering lyfts vikten av att planera för utryckningsfordons framkomlighet vid översvämningar.

Utveckling av förmåga att hantera störningar till följd av extrema väderförhållanden.

Status

Påbörjad

Brandförsvaret deltar i olika samverkansforum på lokal och regional nivå i syfte att stärka förmågan i händelse av samhällsstörningar, inklusive sådana som är en följd av extrema väderförhållanden.

Genom ett aktivt arbete med att förbättra brandförsvarets kontinuitetshantering säkerställs att brandförsvaret har förutsättningar att verka även vid störningar till följd av extremt väder. Brandförsvaret har enskilt och tillsammans med de räddningstjänster som ingår i Räddningsregion Östra Svealand en förmåga att exempelvis hantera omfattande skogsbränder som skulle kunna vara en följd av extremt väder.

Tierps kommun, Strategiska utvecklingsområden: Krisberedskapen ska vara hög och medborgarnas förtroende för de demokratiska systemen och det offentliga utgör grunden i samhällstryggheten.

Uppsala kommun, Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor.

Östhammars kommun, Mål: Upplevelsen av trygghet.

I Uppsala kommun är trygghet en rättighet för alla och ingen ska begränsas av otrygghet eller oro att utsättas för brott. Uppsala ska upplevas som en trygg kommun att verka och leva i. Uppsala ska inte ha någon utsatt stadsdel. Uppsala kommuns arbete med trygghet, säkerhet och att förebygga brott är till för att skydda människors liv och hälsa, samhällets funktionalitet, egendom, demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter. Ett starkt områdesarbete förebygger och förhindrar social oro. Insatser för att bekämpa kriminaliteten kombineras med förebyggande åtgärder som ger resultat. Kommunen ska fortsätta att utveckla samarbetet med polisen för ökad trygghet.

Kommunens verksamhet har jämlikhet, mänskliga rättigheter, demokrati, jämställdhet och rättvisa som utgångspunkt. Kommunen stärker förutsättningarna för alla människor i alla delar av samhället. Alla ska erbjudas en livsmiljö där de kan växa, utvecklas och må bra oavsett individuella förutsättningar. Alla ska känna sig välkomna och inkluderade i kommunens verksamheter och kunna lita på att få det stöd de behöver av samhället. All utveckling ska ske med särskild hänsyn till människor och områden som har sämst socioekonomiska förutsättningar. De som står längst utanför idag ska prioriteras.

Uppsala är en öppen, jämställd och solidarisk kommun som berikas av mångfald och tar ansvar för integrationen. Klyftorna mellan människor och områden ska minska och där är jämställdhetsarbetet särskilt viktigt. Livsvillkoren ska vara lika goda oavsett var i kommunen man växer upp och lever. Kompensatoriska insatser kan krävas för att uppnå det.

I Uppsala ska barn och unga ha en god och trygg uppväxtmiljö som präglas av framtidstro och samhörighet. Att investera i barns utveckling är en av de viktigaste vägarna till social hållbarhet och minskade skillnader i hälsa och utbildning. Barnets bästa ska alltid sättas i främsta rummet. Barnperspektivet ska genomsyra stadsplaneringen. Valfärd och god folkhälsa ska bygga ett hållbart Uppsala.

Alla barn ska kunna se sina föräldrar gå till jobbet. En lyckad integration leder till att fler arbetar. Kommunen ska satsa på att säkerställa att fler som idag står långt från arbetsmarknaden kommer in i arbete.

Boendesegregationen måste brytas. Kommunen kommer svara mot de utmaningar som finns på bostadsmarknaden. Många av Uppsalas hushåll har en osäker boendesituation eller är trångbodda och riskerar att drabbas av ökande priser på el och värme. Behoven av bostäder med lägre boendekostnad är stora och kommunen behöver stärka arbetet för att säkra boendevillkoren.

Kommunen ska ha en god krisberedskap för att kunna hantera olika sorters samhällsstörningar och förmågan till civilt försvar ska stärkas.

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Nämndens verksamhet har till övervägande del lett till de resultat den vill se inom målet. Nämndens arbete för skydd mot olyckor bidrar till måluppfyllelse.

Uppdrag 26

Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet. Med gemensamma prioriteringar arbetar kommunen och polisen för nolltolerans mot brott och för ett tryggare Uppsala på både kort och lång sikt. Den senaste tidens våldsvåg i Sverige har även drabbat Uppsala hårt, för att vända utvecklingen behöver hela samhället bidra. Kommunens kraftsamling kommer kräva alla nämnders och bolagsstyrelserns insatser. Samarbetet mellan kommunala förvaltningar och bolag, polismyndigheten, brottsförebyggande rådet, övriga myndigheter, näringsliv och civilsamhälle ska fördjupas och effektiviseras för att förebygga, förhindra och bekämpa kriminalitet. Kunskapsbaserat arbetssätt och beprövade metoder ska användas i syfte att vända utvecklingen i utsatta områden, förebygga skjutningar och grovt våld och motverka rekrytering av unga till kriminella grupperingar. Arbete med den fysiska platsens betydelse, utformning, attraktivitet och trivsel samt ökad närvaro är en del av det brottsförebyggande arbetet. Myndighetssamverkan ska öka för att bekämpa den organiserade brottsligheten, de kriminellas ekonomi och utnyttjande av välfärdssystemen.

Status
Påbörjad

Brandförsvaret bidrar bland annat genom möten med skolelever på högstadiet. Brandförsvaret deltar också vid andra samarbeten, till exempel fritidsaktiviteter för unga.

Processer för tillstånd- och tillsynsprocesser gällande hantering av explosiva varor utvecklas i syfte att minska kriminellas åtkomst till sprängämnen.

Brandförsvaret har bidragit med resurser till MSB:s arbete med ett regeringsuppdrag för att utveckla arbetet med att förebygga och förhindra illegala sprängningar. Brandförsvaret har också samarbete med MSB kring införandet av ett nationellt tillståndsregister för brandfarliga och explosiva varor.

Under 2025 kommer fortsatt utveckling vara en del av löpande verksamhet.

Åtgärder

Samarbete med främst andra kommunala förvaltningar och polisen för att förebygga social oro.

Status
Påbörjad

Informationsinsatser vid skolor prioriteras vid brandtillbud och skadegörelse.

Tillsammans med polis och ambulans möta skolelever i brottsförebyggande syfte ("PAR").

Status
Påbörjad

Information tillsammans med polis och ambulans (PAR) riktad till årskurs 8 har genomförts under våren. Detta har samordnats av polisen och kommer att fortsätta i höst igen.

Uppdrag 30

Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända

Integrationen ska främjas genom att stötta fler nyanlända att klara av skolan och etablera sig snabbare på arbetsmarknaden. Alla utbildningsformer ska se till och följa upp att genomströmningen för nyanlända är snabb och att målgrupperna får relevant stöd för detta.

Kommunen ska skapa förutsättningar för att fler nyanlända får en varaktig försörjning. Möjligheter där arbete eller praktik kombineras med språkundervisning ska utökas och fler jobb tillhandahållas till Uppsalabor med kompetens men med bristande svenska. Näringslivet och den ideella sektorn är viktiga partners i detta arbete. Särskilt fokus ska läggas på utrikes födda flickor och kvinnors delaktighet i samhället. Fler familjecentraler ska ge föräldrar ett samlat stöd i sitt föräldraskap tillsammans med SFI-utbildning. Kommunen ska bidra till att fler barn och unga tar del av fritidsaktiviteter nära sina hem och att andelen som är med i en förening, klubb, sällskap eller organisation ökar. Demokratistärkande arbete och insatser för att öka kunskapen om hur myndigheter fungerar ska genomföras tillsammans med ideella aktörer för att stärka tilliten till samhället.

Status

Påbörjad

Nämndens kärnverksamhet bidrar inte särskilt till uppdraget. Brandförsvaret bidrar till SFI-utbildningar med information om brandskydd och brandförsvaret.

Åtgärder

Information om brandskydd och kommunal räddningstjänst till nyanlända.

Status

Påbörjad

Som en del av samhällsorienteringen som erbjuds av kommunerna hålls informationsmöten om brandförsvaret och brandskydd. Beroende på målgruppens språkkunskaper genomförs utbildningen med tolk eller på engelska av föreläsaren.

Uppdrag 32

Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.

Den psykiska ohälsan ökar i samhället, även bland barn och unga. Psykisk ohälsa grundar sig bland annat i arbetslöshet, ekonomisk oro, isolering, utanförskap, hög arbetsbelastning, sorg och utsatthet för våld och förtryck. Att stärka skyddsfaktorer som trygg närmiljö, bra boende, utbildning, goda levnadsvanor, sociala relationer och meningsfyllda aktiviteter skapar förutsättningar för psykiskt välbefinnande. Kommunen behöver fokusera på främjande och förebyggande åtgärder, utveckla samverkan med Region Uppsala och civilsamhället, samt ge extra stöd till utsatta grupper. Skolan har ett särskilt ansvar för att främja hälsa och arbeta förebyggande mot psykisk ohälsa. Barn- och elevhälsan är en första viktig instans för att kunna fånga upp elever som inte mår bra. Samverkan mellan kommunen inklusive barn- och elevhälsan, regionens första linjens psykiatri och barn- och ungdomspsykiatri (BUP) ska underlättas. Den utvecklade samverkan ska bidra till bättre kontinuitet för barn och unga med psykisk ohälsa för att säkerställa att de får rätt stöd från rätt instans vid rätt tillfälle.

Status

Färdig

Brandförsvaret rycker ut vid hot om suicid tillsammans med polis och ambulans. Sedan några år tillbaka är brandförsvarets medarbetare utbildade i akut omhändertagande av suicidal person.

En utbildningsinsats för medarbetare vid brandförsvaret har genomförts. Utbildningen omfattade varningstecken för psykisk ohälsa och vad man kan göra för att stötta. Genom samtalsövningar ges möjlighet att öva på hur man kan agera när någon har det svårt.

Brandförsvaret har också ett särskilt krisstöd till egen personal efter svåra räddningsinsatser.

Arbete fortsätter som en del i den löpande verksamheten.

Åtgärder

Genomföra akuta räddningsinsatser vid hot om suicid.

Status
Färdig

Brandförsvaret rycker ut vid hot om suicid tillsammans med ambulans och polis.

Stöd till medarbetare vid svårare räddningsinsatser och traumatiska händelser.

Status
Färdig

Brandförsvaret har särskilt utbildade "kamratstödjare" för att vara behjälpliga och genomföra avlastande samtal efter svårare räddningsinsatser och traumatiska händelser. Utöver de egna kamratstödjarna finns akut hjälp att få genom företagshälsovården när det behovet finns.

Uppdrag 35

Utveckla kommunens krisberedskap och det civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft.

Kommunens förmåga till civilt försvar tar sin utgångspunkt i kommunens krisberedskap och syftar till att inför och under höjd beredskap och ytterst krig, värna befolkningen, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna samt bidra till Försvarsmaktens förmåga att möta ett väpnat angrepp. Planering för att minska sårbarheter, stärka kontinuitetshandling och öka förmågan att hantera samhällsstörningar behöver fortsätta och planeringen för civilt försvar stärkas i alla verksamheter. Kommunala trygghetspunkter ska vara ett led i detta arbete. Ett systematiskt arbete med utbildning och övning krävs inom kommunens verksamheter och i samverkan med civilsamhället. Samverkan med civilsamhället i krisberedskapsfrågor är av största vikt. Beredskap krävs även för att kunna arbeta analogt när vardagens tillgängliga teknik inte längre fungerar.

Status
Påbörjad

Arbete för att stärka brandförsvarets förmåga att verka under störningar samt att stärka förmågan till räddningstjänst under höjd beredskap pågår. Samarbetet inom kommunen har utvecklats, bland annat i arbetet med krigsorganisation och försörjningsberedskap.

Arbete med uppdraget kommer fortgå under hela planperioden.

Åtgärder

Samarbete i kommunerna och med andra aktörer för att utveckla krisberedskapen och civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft.

Status
Påbörjad

Brandförsvaret deltar i olika samverkansforum på lokal och regional nivå i syfte att stärka förmågan i händelse av samhällsstörningar. På lokal nivå deltar brandförsvaret bland annat i Uppsala kommuns beredskapsnätverk och har löpande samarbete med enheten för krisberedskap och civilt försvar. Motsvarande samarbete finns med beredskapssamordnarna i Tierp och Östhammars kommuner.

Brandförsvaret deltar även i Länsstyrelsens olika nätverk inom C-sam samt samarbeten inom Räddningsregion östra Svealand.

Tillkommande uppdrag

KS-BESLUT: Uppmana samtliga nämnder att höja beredskap och genomföra övningar i syfte att de verksamheter de ansvarar för ska stå väl rustade att arbeta analogt i händelse av att digitala funktioner slås ut

Att-sats: att uppmana samtliga nämnder att höja beredskap och genomföra övningar i syfte att de verksamheter de ansvarar för ska stå väl rustade att arbeta analogt i händelse av att digitala funktioner slås ut.

Beslutspunkten ingick i: Inriktning avseende Uppsala kommuns agerande med anledning av kriget i Ukraina (KSN-2022-00704).

Sammanträde: KS 2022-03-09

Färdig

Brandförsvaret har sett över analoga rutiner i händelse av att kritiska digitala funktioner slås ut.

KS-BESLUT: I dialog inom kommunen vidta nödvändiga åtgärder för att på kort sikt stärka kommunens robusthet, resiliens och redundans mot allvarliga störningar inom relevanta områden med anledningen av kriget i Ukraina.

Att-sats: att uppdra åt kommunledningskontoret att vidta nödvändiga åtgärder för att på kort sikt stärka kommunens robusthet, resiliens och redundans mot allvarliga störningar inom relevanta områden.

Att-sats: att hemställa till övriga nämnder och bolagsstyrelser att i dialog med kommunledningskontoret göra detsamma.

Beslutspunkten ingick i: Inriktning avseende Uppsala kommuns agerande med anledning av kriget i Ukraina (KSN-2022-00704).

Sammanträde: KS 2022-03-09

Status

Färdig

Arbetet med att stärka brandförsvarets krisberedskap och förmåga att verka under höjd beredskap fortgår löpande. Med anledning av omvärldsläget har arbete bedrivits i en särskild organisation under 2022 och 2023. Denna organisation har arbetat för att snabbare och på kort sikt ytterligare stärka brandförsvarets förmåga att verka under störningar. Åtgärder har vidtagits bland annat gällande reservkraft, drivmedel, mat, vatten, alarmering och skalskydd.

Protokoll styrelsemöte

Protokollet avser Gästrike Vatten AB
Sammanträdesdatum 2024-10-03
Plats Lysgatan 2, Gävle samt digitalt via Teams
Tid Kl 09:00 – 12:00

Sekreterare

Anneli Westin

Ordförande

Erik Holmestig

Justerare

Margareta Widén Berggren

Närvarande

Erik Holmestig, Ordförande
Inga-Lil Tegelberg, Vice ordförande
Niklas Nygren, Ledamot
Torbjörn Jansson, Ledamot
Bo Wadström, Ledamot
Magnus Jonsson, Ledamot
Ulrika Norling, Ledamot
Bo Janzon, Ledamot
Pär-Olov Olsson, Ledamot
Margareta Widén Berggren, Ledamot

Frånvarande

Övriga

Lena Blad, Vd
Anneli Westin, sekreterare

Ola Nilsson, Ledamot Gävle Vatten, deltog digitalt §43-48
Mari Rasjö, Ledamot Hofors Vatten, deltog §43-48
Christina Westerberg, Ledamot Hofors Vatten, deltog §43-48
Alexander Eidhagen, Ledamot Hofors vatten, deltog §43-48
Lars-Erik Vikberg, Ledamot Ockelbo Vatten, deltog §43-48
Torbjörn Löfgren, Ledamot Älvkarleby Vatten, deltog §43-48

Peter Lövgren, Avdelningschef Ekonomi, deltog §43-48
Katarina Hahr Åström, Avdelningschef Kund och kommunikation, deltog §43-48
Raul Johnson, Avdelningschef Avlopp, deltog §43-48
David Westerlund, Avdelningschef Verksamhetsstöd, deltog §43-48
Bodil Anders, HR-Partner, deltog §43-48
Marianne Sund, Arbetsmiljösamordnare, deltog §43-48

Mötet öppnades

Ordförande hälsade de närvarande välkomna och förklarade styrelsemötet öppnat.

§43

Val av justerare

Till justerare valdes Margareta Widén Berggren

§44

Fastställande av föredragningslista

Föredragningslistan fastställdes.

§45

Protokoll från föregående möte

Föregående protokoll justerat. Protokollet läggs till handlingarna.

Informationsärenden

§46

Information om

- Införande av elektronisk signering för protokoll och årsredovisningar i styrelsearbetet
- Krisberedskap - information om nuläge och utvecklingsarbete
- Information ny policy – Informationssäkerhet
- Fortsatt arbete med Affärsplan efter strategidagens arbete

Styrelsen tackade för informationen.

Anmälningssärenden

§47

Anmälningssärende - Vattentjänstplan kommunerna Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar status augusti 2024

Delges
KS/KF

Änr 263692

Gästrikе Vatten har uppdraget att under 2023 samordna och driva arbetet med att ta fram förslag till Vattentjänstplan för Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby respektive Östhammar kommuner i nära samråd med berörda förvaltningar. Uppföljning sker till förvaltningsövergripande styrgrupp för respektive kommun inför beslut i dess kommunfullmäktige. Uppdraget är förankrat genom ägardialog 2022-10-14.

Status augusti 2024

Under våren och sommaren genomfördes samråd och granskning för Gävle, Hofors, Ockelbo och Älvkarleby kommuners Vattentjänstplaner. För Vattentjänstplanen för Östhammars kommun genomfördes undersökningssamråd med länsstyrelsen Uppsala län under juni-augusti. Länsstyrelsen instämmer med bedömningen att Vattentjänstplanen inte utgör betydande miljöpåverkan.

§48

Anmälningssärende - Nödvattenplan kommunerna Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar status augusti 2024

Delges
KS/KF

Änr 271313

Gästrikе Vatten har tagit på sig uppdraget att samordna och driva arbetet med att ta fram förslag till Nödvattenplan för Gävle, Hofors, Ockelbo och Älvkarleby kommuner under 2023-2025. Planerna består av ett övergripande ramverk som antas i kommunfullmäktige samt underliggande bilagor med detaljer som sekretessmarkeras och beslutas på tjänstemannanivå eller i kommunstyrelsen i respektive kommun.

Framtagandet av Nödvattenplaner behöver ske i nära samarbete mellan flera förvaltningar/bolag för att vara lyckosamt och själva uppdraget behöver vara förvaltningsövergripande. Uppdraget är förankrat genom dialog med respektive kommun.

Status augusti 2024

För kommunerna Hofors, Ockelbo och Älvkarleby är ramverk innehållande bland annat ansvarsfördelning och prioriteringsordning för verksamhetskategorier i händelse av en nödvattenförsörjning beslutade i respektive kommunfullmäktige. Arbetet med underliggande bilagor pågår med detaljer kring geografisk placering av hämtplatser, beräkning av vattenvolymer samt implementering i GIS. Arbetet slutförs under hösten. För Gävle kommun är ramverket i stort färdigställt och planeras tas upp för beslut i kommunfullmäktige under Q4 2024. Planen är på remiss hos alla nämnder. Kvarstående arbete består av att peka ut lämpliga hämtplatser. Detta behöver göras både utifrån prioriteringar samt även utifrån hur hämtplatser kan samordnas för flera verksamheter. En viktig del i arbetet blir att i dialog med Gästrike Vatten hitta en rimlig nivå för det totala antalet hämtplatser inom kommunen. En workshop planeras under hösten 2024 för fördjupade diskussioner kring detta. Utifrån kommunernas samlade behov av nödvatten behöver en analys och åtgärdsplan sedan göras angående hur dagens förmåga för nödvattendistribution ser ut och hur en ökad förmåga kan lösas. Gästrike vattens operativa handlingsplan med interna rutiner och stöddokument är i slutskede. Granskning och överlämning till förvaltningsorganisation kvarstår. Nödvattenplan för Östhammars kommun beslutades i kommunfullmäktige 12 september 2023 och är överlämnad till förvaltningsorganisationen.

Beslutsärenden

§49

Delårsrapport tertial 2 per 31 augusti 2024 Gästrike Vatten AB

Delges
KF/KS

Änr 299955

Ärendebeskrivning

Redovisning av Verksamhetsrapport inklusive tertialbokslut innefattar perioden maj – augusti 2024. Verksamhetsrapporten är gemensam för samtliga bolag inom Gästrike Vatten koncernen och innehåller övergripande målanalys, prognos för innevarande räkenskapsår, väsentliga händelser och avvikelser, riskbedömning samt kapitalberedskap. Utfallet till och med augusti vad gäller bolagets totala kostnader är 7,8 mnkr lägre än budget. Det innebär att 7,8 mnkr mindre än budgeterat har fördelats till anläggningsbolagen. Avvikelsen är fullt ut relaterad till personalkostnaderna som är ca 8 mnkr lägre än budget, detta till följd av att medelantalet anställda under perioden inte riktigt har varit i nivå med budget, samt att sommarens semesteruttag innebär lägre kostnad just dessa månader. Även avskrivningskostnaderna underskrider budget med ca 1 mnkr, kopplat till finansiell leasing av fordon samt en senarelagd aktiveringstidpunkt för 2023 års investeringar (inköp av vattentankar), men de "möts" av förhöjda verksamhetskostnader efter att

in i större omfattning än planerat för att täcka upp för ej genomförda rekryteringar, samt prisökningar inom IT som inte var kända då budgeten fastställdes. Prognosen för helåret är att bolagets totala kostnader kommer att vara i nivå med budget, om än med en mindre omfördelning mellan de olika delposterna. Prognosen är dock mycket osäker och förutsätter en hög rekryteringstakt fram till årsskiftet, både för att ersätta medarbetare som har slutat under sommaren/hösten, men också för att möta ett ökat personalbehov främst mot Gävle Vatten. Stor risk finns för att det inte kommer att lyckas fullt ut i beräknad takt och omfattning då det är svårt att hitta rätt kompetens och erfarenhet till vissa befattningar, samtidigt som det å andra sidan finns risk för ökade verksamhetskostnader i form av tillkommande rekryteringskostnader och/eller konsultkostnader som kan komma att behöva tas in för att täcka upp för eventuellt ej genomförda rekryteringar. Nivån på dessa tillkommande och avgående "riskposter" är svår att bedöma, vilket innebär att den totala kostnadsprognosen är mycket osäker.

Prognosen för investeringar är 1 mnkr lägre än budget för helåret. Utfallet hittills avser inköp av nödvattentankar som påbörjades 2023, men där leverans och fakturering inte hann ske fullt ut före årsskiftet. Inga ytterligare investeringar är planerade under 2024.

Beslut

Gästrike Vatten AB:s styrelse beslutade

- att godkänna förslag till Verksamhetsrapport inklusive tertialbokslut per 31 augusti för Gästrike Vatten AB
- att överlämna Verksamhetsrapport inklusive tertialbokslut per 31 augusti till ägarkommunerna Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar

§50

Införande av elektronisk signering i Gästrike Vatten AB

Delges
KF/KS

Änr 302799

Ärendebeskrivning

För att underlätta signering i styrelsearbetet kan elektronisk signering användas som komplement till signering skrivna för hand.

Underskrifter som är elektroniska och som är skrivna för hand på papper har som regel samma rättsliga status. Handlingar som ska upprättas enligt exempelvis aktiebolagslagen och årsredovisningslagen får skrivas under elektroniskt med en avancerad eller kvalificerad elektronisk underskrift enligt Bolagsverket.

Gästrike Vattens elektroniska signering uppfyller gällande krav.

Beslut

Gästrike Vatten AB:s styrelse beslutade

- att godkänna att elektronisk signering kan användas för signering av protokoll och årsredovisning för Gästrike Vatten AB.

Övriga frågor

Inga övriga frågor.

Mötet avslutas

Nästa styrelsemöte:

Datum: 2024-11-28

Plats: Lysgatan 2, Gävle

Moderbolagets Resultaträkning

	Not	2024-01-01 -2024-08-31 (8 mån)	2023-01-01 -2023-12-31
Nettoomsättning	2	95 867 651	146 312 077
Övriga rörelseintäkter		316 210	466 724
		96 183 861	146 778 801
Rörelsens kostnader			
Handelsvaror		-106 914	-105 005
Övriga externa kostnader	4	-22 371 044	-37 521 609
Personalkostnader	6	-71 926 853	-106 116 995
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-1 331 846	-2 255 032
		-95 736 657	-145 998 641
Rörelseresultat		447 204	780 160
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	7	12 007	32 910
Räntekostnader och liknande resultatposter	8	-459 211	-649 044
		-447 204	-616 134
Resultat efter finansiella poster		0	164 026
Resultat före skatt		0	164 026
Skatt på årets resultat	9	0	-164 026
Årets resultat		0	0

Moderbolagets Balansräkning

Not 2024-08-31 2023-12-31

TILLGÅNGAR

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar

Maskiner och andra tekniska anläggningar	12	453 157	567 039
Inventarier, verktyg och installationer	13	7 919 860	7 176 011
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	14	2 840 206	3 401 108
		11 213 223	11 144 158

Finansiella anläggningstillgångar

Andelar i koncernföretag	16, 17	495 000	495 000
		495 000	495 000

Summa anläggningstillgångar

11 708 223 11 639 158

Omsättningstillgångar

Kortfristiga fordringar

Kundfordringar		8 750	147 500
Fordringar hos koncernföretag		26 102 460	2 482 616
Fordringar Gävle Kommun	25	0	6 763 893
Aktuella skattefordringar		59 304	0
Övriga fordringar		269 484	9 950
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		1 891 185	1 435 348
		28 331 183	10 839 307

Kassa och bank

0 18 537

Summa omsättningstillgångar

28 331 183 10 857 844

SUMMA TILLGÅNGAR

40 039 406 22 497 002

Moderbolagets Balansräkning

	Not	2024-08-31	2023-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
<i>Bundet eget kapital</i>	18		
Aktiekapital		5 000 000	5 000 000
		5 000 000	5 000 000
<i>Fritt eget kapital</i>	19		
Årets resultat		0	0
		0	0
Summa eget kapital		5 000 000	5 000 000
Långfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut		1 100 973	1 286 368
		1 100 973	1 286 368
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut		1 133 845	1 291 392
Leverantörsskulder		1 261 606	3 030 802
Skulder koncernföretag	25	0	5 283
Skulder Gävle Kommun		17 929 682	187 857
Aktuella skatteskulder		0	80 637
Övriga skulder		10 817 718	6 834 312
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	24	2 795 582	4 780 351
		33 938 433	16 210 634
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		40 039 406	22 497 002
Ej bokfört resultat		0	0

Den löpande verksamheten

Resultat efter finansiella poster	26	0	164 026
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	27	1 331 848	3 220 358
Betald skatt		-139 941	-161 369

Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital

1 191 907 3 223 015

Kassaflöde från förändring av rörelsekapitalet

Förändring av kortfristiga fordringar		-17 432 572	5 026 529
Förändring av kortfristiga skulder		17 965 984	-2 421 823

Kassaflöde från den löpande verksamheten

1 725 319 5 827 721

Investeringsverksamheten

Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-1 400 914	-3 781 586
--	--	------------	------------

Kassaflöde från investeringsverksamheten

-1 400 914 -3 781 586

Finansieringsverksamheten

Amortering av lån		-342 942	-2 048 015
-------------------	--	----------	------------

Kassaflöde från finansieringsverksamheten

-342 942 -2 048 015

Årets kassaflöde

-18 537 -1 880

Likvida medel vid årets början		18 537	20 417
--------------------------------	--	--------	--------

Likvida medel vid årets slut 0 18 537

Verksamhetsrapport

för Gästrikе Vatten AB med dotterbolag per 31 augusti 2024

Delårsrapport tertial 2

Innehåll

Innehåll	2
1 Inledning	3
2 Övergripande strategiska mål med fokusområden	3
2.1 Stort förtroende för våra VA-tjänster	4
2.2 Hållbar organisation och attraktiv arbetsgivare	5
2.3 Långsiktigt hållbar VA-försörjning.....	6
2.4 Ekonomi i balans	8
3 Gästrike Vatten AB.....	9
4 Gävle Vatten AB	11
5 Hofors Vatten AB	14
6 Ockelbo Vatten AB.....	16
7 Älvkarleby Vatten AB	18
8 Östhammar Vatten AB.....	20
9 För verksamheten viktig statistik.....	22

1. Inledning

Många parallella aktiviteter har fortlöpt under våren och sommaren 2024 som driftsmässigt var förhållandevis lugn.

Ett stort fokus har självklart legat på att påbörja och förbereda aktiviteter för hösten utifrån vårens svaga resultat i medarbetarenkäten. Utveckling av *ledningsgruppens arbete*, utveckling av dokument och utbildning inom området *kränkande särbehandling*, skapandet av en *medarbetargrupp* för att bland annat ge förslag på företagsövergripande förbättringar är några aktiviteter som är igång. Ytterligare en aktivitet är arbetet med att ta fram en ny *verksamhetsstrategi/affärsplan* som tydligt ska ange riktningen, även detta arbete har fortlöpt.

Under första delen av året tillkom eller förändrades flera aktiviteter. Förändringarna fanns både internt och hos andra parter. Särskilt kan lyftas aktiviteter inom de egna stora investeringarna inom Gävle Vatten och Östhammar Vatten, Trafikpusslet i Gävle och nya etableringar/exploateringar. Förutom ökade kostnader för främst Gävle och Östhammar så påverkar dessa aktiviteter resursplaneringen inom hela Gästrikevattenkoncernen och flera analyser har skett. Fortsatt analys sker under hösten och inkluderar dialog med respektive kommun och styrelse för en sammanvägd bild. Arbetet understryker vikten av tydlighet mellan kommunerna och Gästrike Vatten samt de olika bolagen inom Gästrike Vatten koncernen.

2. Övergripande strategiska mål med fokusområden

Gästrike Vattens uppdrag är att ansvara för kommunal VA-försörjning och att bidra till en hållbar samhällsutveckling i våra fem kommuner. Visionen pekar ut riktningen "För ett samhälle med friskt dricksvatten, rena sjöar och hav, med tillgång till långsiktigt hållbara och innovativa vattentjänster".

De fyra övergripande strategiska målen utgår från perspektiven; Invånare och kunder, Medarbetare, Hållbar samhällsutveckling och Ekonomi. Till varje strategiskt mål har ett antal fokusområden valts ut, de utgör grund för prioritering av områden som ska utvecklas. För ytterligare prioritering har fyra fokusområden valts ut för det interna utvecklingsarbetet under 2024; God arbetsmiljö, Effektiv och proaktiv verksamhet, God säkerhet och krisberedskap samt Skapa robust VA-försörjning.

2.1 Stort förtroende för våra VA-tjänster

- Förflyttning mot målet har skett

Utifrån genomförda aktiviteter och utfall på indikator har förflyttning mot det strategiska målet skett.

Målet innebär att vi har en driftsäker VA-försörjning och säkra leveranser av god kvalitet till invånare och kunder i samtliga kommuner. Även en hög tillgänglighet och tydlig information som ger god service. Aktiviteter inom fokusområdena *Goda samarbetsformer*, *Servicenivå* och *Smart vattenanvändning* är prioriterade för att förflytta oss mot det strategiska målet.

Ungefär 70 % av kunderna har nu digitala vattenmätare, vilket möjliggör snabbare och enklare mätvärdesinhämtning. Ytterligare förflyttning har skett i arbetet med mätvärdesinhämtningen för vattenförbrukning. Renhållningsbilar hos Gästrike Återvinnare som samlar in data från kundernas vattenmätare finns i Gävle, Hofors, Ockelbo och Älvkarleby. I Östhammar tätort samlas en stor andel av mätvärdena in från fast avläsningsutrustning. Totalt sett innebär det att 95 % av mätvärdena från kundernas digitala vattenmätare samlas in med automatik. Det gör att manuell inhämtning kan minskas i stor omfattning jämfört med tidigare år.

Arbete med att hålla ihop framtagandet av Vattentjänstplaner fortlöper. Vattentjänstplanerna för Gävle, Hofors, Ockelbo och Älvkarleby kommuner har varit på samråd och granskning och planeras tas upp för antagande i respektive kommunfullmäktige. Efter undersökningssamråd med Länsstyrelsen kan Vattentjänstplanen för Östhammar gå ut på samråd. Arbetet med Nödvattenplaner fortlöper.

I linje med fokusområdena goda samarbetsformer och servicenivå har vi förstärkt arbetet med erfarenhetsutbyten, internutbildningar och dialog mellan våra enheter och avdelningar internt. Vi har även fortsatt arbetet med möten med respektive kommunledning för en ökad samplanering och förankring. Det har gett ökat förståelse för varandras olika delar och en bättre helhetsbild.

Indikator

Hälsomässigt säkert vatten (målvärde > 99 %)

Målvärdet beskriver andelen vattenprover som är godkända enligt fastställt kontrollprogram i varje anläggningsbolag. Indikatorn uppnås. Det innebär att allt vatten som levererats ut har varit av god kvalitet.

Indikator	Bolag	Utfall tom augusti	Målvärde	Status	Prognos helår
Hälsomässigt säkert vatten	Gävle Vatten Hofors Vatten Ockelbo Vatten Älvkarleby Vatten Östhammar Vatten	100%	>99%	●	Uppnås

2.2 Hållbar organisation och attraktiv arbetsgivare

■ Förflyttning mot målet har inte skett enligt plan

Förflyttning mot målet har skett men eftersom gapet mellan målvärden och nuläget i medarbetarenkäten är stort har ytterligare aktiviteter tagits fram. Arbetet är långsiktigt och det är för tidigt att kunna se de positiva effekterna av dessa arbeten.

Målet innebär att vi har en bra arbetsmiljö med engagerade medarbetare. Vi har ett aktivt ledar- och medarbetarskap. Aktiviteter inom fokusområdena *Ledarutveckling*, *Medarbetarskapsutveckling* och *God arbetsmiljö* är prioriterade under 2024 för att förflytta oss mot det strategiska målet. God arbetsmiljö är särskilt prioriterat i det interna utvecklingsarbetet.

Arbetet med handlingsplaner utifrån resultatet från medarbetarenkäten har fortsatt under tertiäl 2 i alla delar av organisationen. Ett strategiarbete har inletts med deltagande från Gästrike vattens ledningsgrupp och styrelse. En medarbetargrupp har initierats med uppdraget att "*Ge förslag på företagsövergripande förbättringar samt ge återkoppling till företagsledningen inom områdena Kommunikation, Strategi & arbetsätt samt Attraktiv arbetsgivare*". Samtliga enheter i bolaget har upprättat handlingsplaner för att ta tillvara på sina egna resultat från medarbetarenkäten.

Ett arbete har startats inom området *Diskriminering och kränkande särbehandling* där Gästrike vatten har en nolltolerans. Hela bolaget kommer att genomgå utbildning och workshops inom området.

Trots att flera tjänster tillsatts under perioden finns fortfarande vakanser och flera chefer och medarbetare går in tillfälligt. Även konsulter täcker upp både som resurs och kompetens inom såväl förvaltning som inom projektverksamheten.

Indikatorer

Ökat engagemangsindex

Index för medarbetarengagemang ska öka under året fram till nästa mätning som en effekt av de aktiviteter som genomförs. Resultatet från 2024 års mätning i april visar att utfallet sjunkit från 2023 års mätning. Framförallt är det fortfarande tydlighet, riktning och intern kommunikation som behöver stärkas och utvecklas. Handlingsplaner har tagits fram och arbetas med inom hela bolaget. Ingen uppföljande mätning har skett

Ökat ledarindex

Index för ledarskap ska öka under året fram till nästa mätning som en effekt av de aktiviteter som genomförs. Resultatet från 2024 års mätning i april visar att utfallet sjunkit från 2023 års mätning. Analysen visar att ytterligare stöd och avlastning behövs för cheferna. Arbetet har påbörjats under perioden.

Indikator	Bolag	Utfall tom augusti	Målvärde	Status	Prognos helår
Ökat engagemangsindex	Gästrike Vatten	65	73	■	Uppnås ej
Ökat ledarindex	Gästrike Vatten	69	80	■	Uppnås ej

2.3 Långsiktigt hållbar VA-försörjning

- ◆ Förflyttning mot målet har skett men inte fullt ut enligt plan i alla bolag

Utifrån genomförda aktiviteter och prognos på indikator har förflyttning delvis skett mot det strategiska målet.

Målet innebär att vi har en låg miljöpåverkan, god hushållning av resurser och en robust vattenförsörjning. Vi tillgodoser dagens behov och kan möta tillväxt, utan att äventyra kommande generationers möjligheter. Aktiviteter inom fokusområdena *God status på ledningsnätet*, *Möta utveckling av stad och land*, *Skapa robust VA-försörjning* och *God säkerhet och krisberedskap* är prioriterade för att förflytta oss mot det strategiska målet. *God säkerhet och krisberedskap* samt *Skapa robust VA-försörjning* är särskilt prioriterat i det interna utvecklingsarbetet under 2024.

Arbetet med de stora investeringarna fortlöper tillsammans med arbete med förnyelse och förbättring av verk och ledningsnät. Exempelvis har en ny slamsilo på Hofors reningsverk och kemtank på Skutskärs reningsverk installerats.

En fördjupad analys har utförts inom ramen för Gävle Vatten under tertiäl 2 och en utökad dialog med sektorerna på Gävle kommun kring prioriteringar främst med anledning av Ostkustbanan inom Trafikpusslet. Parallellt har dialog påbörjats med övriga kommuner kring inriktningar och prioriteringar inom respektive kommunkoncern inför 2025. Ett tillägg till verksamhetsplanen är att ett nytt tankställe kommer att etableras i Hofors kommun vilket kräver flytt av dagvattenledning. Flytten finansieras av arrendatorn.

Samarbetet med Gästrike Återvinnare kring hantering av slam från enskilda avloppsanläggningar har fortlöp. Såväl en semipermanent lösning såväl som byggandet av en mer långsiktig lösning i Gävles nya reningsverk. Samtliga kostnader belastar Gästrike Återvinnare.

Indikatorer

God tillståndshantering (målvärde 100 %)

Indikatorn beskriver andelen miljödomar för vattenuttag och tillstånd/villkor för avloppsreningsverk som klaras för år/max eller medelvärden per dotterbolag.

Indikatorn visar fortsatt på mindre avvikelser för Hofors Vatten och Östhammar Vatten.

För Hofors Vatten avseende vattendomen för ytvattenuttag i Hammardammen där arbete med nytt tillstånd fortlöper.

För Östhammar Vatten avser avvikelsen Österbybruk avloppsreningsverk där förbättringsarbeten fortlöper för att säkerställa reningen. Tidigare avvikelser i Alunda respektive Öregrund reningsverk har åtgärdats.

Sammantaget innebär att vi i stort uppfyller miljödömande för vattenuttag och tillstånd/villkor för avloppsreningsverk.

Ledningsnätsförnyelsetakt enligt strategi (målvärde 100%)

Indikatorn beskriver efterlevnad av förnyelsetakt per dotterbolag. Förnyelsetakten för T1 och T2 redovisas som prognos för årets utfall enligt årsplan och T3 redovisas som utfall rullande tre år. Indikatorn visar att arbetet pågår enligt plan i samtliga bolag, det finns viss osäkerhet om vi kommer klara målvärdet på årsbasis.

Indikator	Bolag	Utfall tom augusti	Målvärde	Status	Prognos
God tillståndshantering	Gävle Vatten Ockelbo Vatten Älvkarleby Vatten	100%	100%		Uppnås
God tillståndshantering	Hofors Vatten Östhammar Vatten		100%		Uppnås delvis
Ledningsnätsförnyelsetakt enligt strategi	Gävle Vatten Hofors Vatten Ockelbo Vatten Älvkarleby Vatten Östhammar Vatten	80 - 100%	100%		Uppnås troligen

2.4 Ekonomi i balans

- ◆ Förflyttning mot målet har skett men inte fullt ut enligt plan i alla bolag

Utifrån genomförda aktiviteter och prognos på indikator har förflyttning delvis skett mot det strategiska målet.

Målet innebär att vi har rätt nivå på brukningsavgift och anläggningsavgift utifrån ett 5-årsperspektiv. Aktiviteter inom fokusområdena *Tydlig budget och uppföljning*, *Kostnadsmedvetenhet* och *Effektiv och proaktiv verksamhet* är prioriterade under 2024 för att förflytta oss mot det strategiska målet. *Effektiv och proaktiv verksamhet* är särskilt prioriterat i det interna utvecklingsarbetet.

Under perioden har arbetsätt och rutiner för verksamhetsplanering och budgetarbete utvecklats och harmoniserats. Fortsatt utvecklingsarbete har skett för mer kompletta månadsbokslut vilket ger bättre underlag för analys av verksamheten och mer träffsäkra prognoser, vilket i sin tur har en tydlig koppling till alla de tre fokusområden inom målet Ekonomi i balans. Utvecklingsarbete pågår även gällande uppföljning av projektportfölj.

Indikator

Resultat i balans (målvärde budget +/- 5%)

Budget och den fleråriga ekonomiska planen sätts utifrån att självkostnadsprincipen ska vara uppfylld över en femårsperiod (per dotterbolag). Indikatorn visar procentuell avvikelse från budget när det gäller förhållandet mellan intäkter och kostnader, vilket indikerar uppfyllandet av självkostnadsprincipen över tid.

Utfallet för tertial 2 är att målvärdet uppnås endast för Gävle Vatten. Avvikelser i övriga bolag är dock positiva med ett bättre resultat än budget, och förklaras i stor utsträckning av att kostnader inte faller ut jämnt över året. Prognosen är att målvärdet på helårsbasis kommer att uppnås för samtliga anläggningsbolag i koncernen.

Indikator	Bolag	Utfall tom augusti	Målvärde	Status	Prognos
Resultat i balans	Gävle Vatten	+1 %	budget +/- 5 %		Uppnås
Resultat i balans	Hofors Vatten	+18 %	budget +/- 5 %		Uppnås
	Ockelbo Vatten	+7 %	budget +/- 5 %		Uppnås
	Älvkarleby Vatten	+7 %	budget +/- 5 %		Uppnås
	Östhammar Vatten	+6 %	budget +/- 5 %		Uppnås

3. Gästrikе Vatten AB

3.1 Utfall och prognos

Resultaträkning (mnr)	Utfall	Budget	Avvikelse utfall mot budget	Budget	Prognos	Avvikelse prognos mot budget	Avvikelse T2 prognos mot T1
	aug 2024	aug 2 024	aug 2024	helår 2024	helår 2 024	helår 2 024	helår 2 024
Gästrikе Vatten AB							
Intäkter från dotterbolag	95,9	103,7	-7,8	155,5	155,6	0,1	-2,8
Övriga intäkter	0,3	0,0	0,3	0,0	0,4	0,4	0,2
Verksamhetskostnader	-24,2	-23,0	-1,2	-34,5	-37,0	-2,5	0,4
Personalkostnader	-70,2	-78,3	8,1	-117,5	-115,5	2,0	2,0
Avskrivningar	-1,3	-2,2	0,9	-3,3	-2,8	0,5	0,5
Rörelseresultat före fin. poster	0,4	0,2	0,2	0,3	0,8	0,5	0,3
Finansiella intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader	-0,5	-0,1	-0,3	-0,2	-0,7	-0,5	-0,3
Resultat efter finansiella poster	0,0	0,1	-0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Bokslutsdispositioner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat före skatt	0,0	0,1	-0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Skatt	0,0	-0,1	0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0
Periodens resultat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Investeringar (mnr)	Utfall	Budget	Avvikelse utfall mot budget	Budget	Prognos	Avvikelse prognos mot budget	Avvikelse T2 prognos mot T1
	aug 2 024	aug 2 024	aug 2 024	helår 2 024	helår 2 024	helår 2 024	helår 2 024
Gästrikе Vatten AB							
Investeringar	1,0	1,3	-0,3	2,0	1,0	-1,0	-1,0
Exploateringar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt investeringar	1,0	1,3	-0,3	2,0	1,0	-1,0	-1,0

Analys av utfall och prognos

Utfallet till och med augusti vad gäller bolagets totala kostnader är 7,8 mnr lägre än budget. Det innebär att 7,8 mnr mindre än budgeterat har fördelats till anläggningsbolagen. Avvikelsen är fullt ut relaterad till personalkostnaderna som är ca 8 mnr lägre än budget, detta till följd av att medelantalet anställda under perioden inte riktigt har varit i nivå med budget, samt att sommarens semesteruttag innebär lägre kostnad just dessa månader. Även avskrivningskostnaderna underskrider budget med ca 1 mnr, kopplat till finansiell leasing av

fordon samt en senarelagd aktiveringstidpunkt för 2023 års investeringar (inköp av vattentankar), men de "möts" av förhöjda verksamhetskostnader efter att konsulter tagits in i större omfattning än planerat för att täcka upp för ej genomförda rekryteringar, samt prisökningar inom IT som inte var kända då budgeten fastställdes.

Prognosen för helåret är att bolagets totala kostnader kommer att vara i nivå med budget, om än med en mindre omfördelning mellan de olika delposterna. Prognosen är dock mycket osäker och förutsätter en hög rekryteringstakt fram till årsskiftet, både för att ersätta medarbetare som har slutat under sommaren/hösten, men också för att möta ett ökat personalbehov främst mot Gävle Vatten. Stor risk finns för att det inte kommer att lyckas fullt ut i beräknad takt och omfattning då det är svårt att hitta rätt kompetens och erfarenhet till vissa befattningar, samtidigt som det å andra sidan finns risk för ökade verksamhetskostnader i form av tillkommande rekryteringskostnader och/eller konsultkostnader som kan komma att behöva tas in för att täcka upp för eventuellt ej genomförda rekryteringar. Nivån på dessa tillkommande och avgående "riskposter" är svår att bedöma, vilket innebär att den totala kostnadsprognosen är mycket osäker.

Prognosen för investeringar är 1 mnkr lägre än budget för helåret. Utfallet hittills avser inköp av nödvattentankar som påbörjades 2023, men där leverans och fakturering inte hann ske fullt ut före årsskiftet. Inga ytterligare investeringar är planerade under 2024.

3.2 Sammanfattning av viktiga händelser

- Arbete med att ta hand om och påbörja arbetet med att ta fram handlingsplaner utifrån vårens medarbetarenkät har fortlöpt. Stöd av externa konsulter har tagits in.
- Verksamheten har redovisat ett nuläge och inriktning för lokaler/siter och resurser som underlag för fortsatt utveckling samt budget.
- Fortsatt utveckling av styrning har skett. Styrelsen har under perioden fortsatt utvecklat sitt arbetssätt på och mellan möten. En särskild satsning är arbetet med Verksamhetsstrategi/Affärsplan vilket fortsatt under perioden.
- Flera fördjupade analyser har skett utifrån de aktiviteter som tillkom under tertial 1. Analyserna har inte fullt ut färdigställts.
- En ägardialog har genomförts med representation från samtliga ägarkommuner. Fokus var Gästrike Vattens nuläge och framtida utveckling. Information gavs om pågående arbete med Verksamhetsstrategi/Affärsplan.
- Samarbetet med Gästrike Återvinnare kring hantering av slam från enskilda avloppsanläggningar har fortlöpt.
- Innovationsprogrammet WWS (tidigare Wave) har startat. Gästrike Vatten har gått in i som partner tillsammans med Uppsala Vatten och Avfall.
- Styrelsen har fattat beslut om yttrande till Lekmannarevisorernas fördjupade granskning inom områdena Kompetensförsörjning och Informationssäkerhet.

4. Gävle Vatten AB

4.1 Utfall och prognos

Resultaträkning (mnkr)	Utfall	Budget	Avvikelse utfall mot budget	Budget	Prognos	Avvikelse prognos mot budget	Avvikelse T2 prognos mot T1
	aug 2024	aug 2 024	aug 2024	helår 2024	helår 2 024	helår 2 024	helår 2 024
Gävle Vatten AB							
Periodiserade anslutningsintäkter	8,0	9,2	-1,2	13,8	12,8	-1,0	-1,0
"Investeringsfond" återföring	2,4	2,2	0,2	3,3	3,6	0,3	0,0
Rörelsens intäkter	181,0	179,0	2,0	267,4	268,4	1,0	1,0
Verksamhetskostnader	-127,9	-119,9	-8,0	-179,9	-198,0	-18,2	-8,0
Verksamhetsprojekt	-23,6	-20,0	-3,6	-30,0	-34,3	-4,3	-2,8
Avskrivningar	-23,9	-27,0	3,1	-40,5	-37,0	3,5	1,0
Rörelseresultat före fin. poster	16,0	23,5	-7,5	34,1	15,5	-18,6	-9,7
Finansiella intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader	-10,7	-19,3	8,6	-29,0	-19,0	10,0	4,0
Resultat efter finansiella poster	5,3	4,2	1,2	5,1	-3,5	-8,6	-5,7
Bokslutsdispositioner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat före skatt	5,3	4,2	1,2	5,1	-3,5	-8,6	-5,7
Skatt	0,0	-1,3	1,3	-2,0	-2,0	0,0	0,0
Periodens resultat	5,3	2,8	2,5	3,1	-5,5	-8,6	-5,7
Investeringar & Exploateringar (mnkr)							
Gävle Vatten AB							
Investeringar	135,9	293,3	-157,4	440,0	289,2	-150,8	-110,3
Exploateringar	38,9	53,3	-14,4	80,0	100,3	20,3	-20,3
Totalt investeringar	174,8	346,7	-171,9	520,0	389,4	-130,6	-130,6

(Positivt resultat = överuttag, dvs skuld till VA-kollektivet. Negativt resultat = underuttag, dvs fordran på VA-kollektivet)

Saldo Överuttag/Underuttag (mnr)	Utfall 2023	Prognos 2024	Prognos 2025
Akkumulerad kort skuld (+) resp. fordran (-) till VA-kollektivet	-4,1	-9,6	16,1

Analys av utfall och prognos

Utfallet till och med augusti visar ett resultat på ca +5 mnr, vilket är 2,5 mnr högre än periodens budget. Kapitalkostnaderna är 12 mnr lägre än budget, främst som en följd av att utbetalningar kopplat till regresskrav efter skyfallet 2021 endast gjorts med mindre belopp, men också av förskjutna tidplaner i investeringsprojekt. De lägre kapitalkostnaderna möts dock av högre rörelsekostnader än budgeterat, i form av såväl löpande verksamhetskostnader som verksamhetsprojekt. Vinterns och vårens höga snöröjningskostnader, fördrade och mer omfattande läckagningsinsatser samt en ökad omfattning när det gäller skyfallsutredningar är faktorer som har bidragit till detta. Periodens totala intäkter är ungefär i nivå med budget.

Prognosen för helåret är ett resultat på ca -5 mnr. Detta är ca 9 mnr lägre än budgeterat, och ca 6 mnr under den prognos som lämnades vid tertial 1. Bedömningen är att verksamhetskostnaderna kommer att öka under hösten till ett helårsutfall på ca 18 mnr över budget, främst kopplat till ett ökat resursbehov, samt till en ökad omfattning vad gäller läcklagningar. Det ökade resursbehovet är föranlett av de stora investerings- och exploateringsprojekt som pågår och planeras, men tillkommande kostnader bedöms ändå initialt till stor del (och i viss mån även framgent) komma att belasta resultatet. Även prognosen för verksamhetsprojekt är ca 4 mnr högre än budget på helårsbasis, medan låga kapitalkostnader beräknas ge viss "dämpning" med ca 14 mnr. Intäkterna för helåret bedöms bli ungefär i nivå med budget.

Prognosen innehåller stor osäkerhet, främst när det gäller tillgång på resurser, rekryteringstakt och i vilken grad tillkommande kostnader kommer att belasta resultatet. Även tidpunkt för utbetalningar av skadestånd kopplade till skyfallet i augusti 2021 är osäker vilket kan komma att påverka kapitalkostnaderna.

Helårsprognosen för investeringar är ca 130 mnr lägre än budget. Förskjutna tidplaner i flera av de stora projekt som pågår är den främsta förklaringen till detta, varav Nytt Reningsverk och Trygg Vattenförsörjning Gävle och Älvkarleby står för ca 50 mnr vardera.

4.2 Sammanfattning av viktiga händelser

- De planerade aktiviteterna fortlöper. Exempelvis arbete för Trygg vattenförsörjning i samverkan med Älvkarleby, Vattentjänstplan för Gävle kommun, förnyelsearbetet av ledningsnätet, utbyggnad av VA till Åbyggeby och lokalutveckling. Flertalet större projekt har haft framdrift under perioden och nya har startats.
- Arbetet med utökad rening avseende PFAS-ämnen vid de två större vattenverken fortlöper. Styrelsen stödjer inriktningen att projektera för ett nytt verk i Nybo i anslutning till kommande infiltration. Skälen är bland annat det finns flera utmaningar med nuvarande förslag till utbyggnation av Valbo vattenverk och bygglovet dessutom är överklagat till Mark- och miljödomstolen.
- Utökad analys av mängden grundvatten som bildas i och pumpas upp ur Gävle-Valboåsen visar att uttaget ofta är större än nybildningen. Då det finns risk för försämrad kvalitet behöver ytterligare utredning ske av drift av vattentäkten tillsammans med vidtagande av förstärkta åtgärder för att minska utläckage av dricksvatten från ledningsnätet.
- Arbetet med Nytt reningsverk i Gävle fortlöper. En analys av alternativ för att utveckla avloppsreningen för Gävle centralort visar att utförandet av ett Nytt reningsverk bör intensifieras och att ett nytt tillfälligt tillstånd för nuvarande reningsverk, Duvbacken, bör sökas för att säkerställa ett giltigt tillstånd. Dessutom kommer en utökad rening att projekteras trots att tillståndet inte ställer dessa krav samt att det är långt kvar till införandet av EU:s nya avloppsdirektiv. Styrelsen stödjer inriktningen för utvecklad avloppsrening.
- Under perioden har flera yttranden lämnats och vi har samverkat till framtagandet av ett projektavtal för Tolvfors.
- En fördjupad analys och dialog med Gävle kommun rörande särskilt ny Ostkustbana inom Trafikpusslet och kommunala exploateringar pågår. Det är tydligt att Gävle kommun vill starta upp förberedande arbete för att möjliggöra för Ostkustbanan under hösten. Styrelsen har påtalat vikten av att reglering sker med Gävle kommun samt hantering av berörda fastigheter.

5. Hofors Vatten AB

5.1 Utfall och prognos

Resultaträkning (mkr)	Utfall	Budget	Avvikelse utfall mot budget	Budget	Prognos	Avvikelse prognos mot budget	Avvikelse T2 prognos mot T1
Hofors Vatten AB	aug 2024	aug 2 024	aug 2024	helår 2024	helår 2 024	helår 2 024	helår 2 024
Periodiserade anslutningsintäkter	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	-0,1	-0,1
"Investeringsfond" återföring	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rörelsens intäkter	22,0	21,8	0,2	32,5	32,6	0,0	0,0
Verksamhetskostnader	-14,8	-15,6	0,9	-23,4	-23,7	-0,3	0,1
Verksamhetsprojekt	-0,9	-2,7	1,8	-4,1	-3,6	0,5	0,5
Avskrivningar	-3,2	-3,7	0,5	-5,6	-5,1	0,5	0,2
Rörelseresultat före fin. poster	3,1	-0,2	3,3	-0,4	0,2	0,6	0,7
Finansiella intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader	-1,4	-1,8	0,4	-2,7	-2,3	0,4	0,2
Resultat efter finansiella poster	1,7	-2,0	3,7	-3,1	-2,1	1,0	0,9
Bokslutsdispositioner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat före skatt	1,7	-2,0	3,7	-3,1	-2,1	1,0	0,9
Skatt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Periodens resultat	1,7	-2,0	3,7	-3,1	-2,1	1,0	0,9

Investeringar & Exploateringar (mkr)	Utfall	Budget	Avvikelse utfall mot budget	Budget	Prognos	Avvikelse prognos mot budget	Avvikelse T2 prognos mot T1
Hofors Vatten AB	aug 2 024	aug 2 024	aug 2 024	helår 2 024	helår 2 024	helår 2 024	helår 2 024
Investeringar	4,1	9,1	-5,0	13,7	10,6	-3,1	-3,2
Exploateringar	0,0	0,3	-0,3	0,5	0,2	-0,3	-0,1
Totalt investeringar	4,1	9,4	-5,3	14,2	10,8	-3,4	-3,3

(Positivt resultat = överuttag, dvs skuld till VA-kollektivet. Negativt resultat = underuttag, dvs fordran på VA-kollektivet)

Saldo Överuttag/Underuttag (mnr)	Utfall 2023	Prognos 2024	Prognos 2025
Akkumulerad kort skuld (+) resp. fordran (-) till VA-kollektivet	0,9	-1,2	-1,8

Analys av utfall och prognos

Utfallet till och med augusti visar ett resultat på +1,7 mnr, vilket är 3,7 mnr högre än periodens budget. Avvikelsen är främst relaterad till lågt utfall i verksamhetsprojekten än så länge, men också till lägre nivå än budgeterat på såväl löpande verksamhetskostnader som kapitalkostnader. De låga verksamhetskostnaderna beror i huvudsak på att kostnader inte fallit ut jämnt fördelat över året, medan de lägre kapitalkostnaderna förklaras dels av att planerade investeringar från 2023 delvis har senarelagts till 2024 och inte aktiverats enligt plan, dels av ett mer gynnsamt ränteläge än budgeterat. Periodens totala intäkter är ungefär i nivå med budget.

Prognosen för helåret är ett resultat på -2,1 mnr. Det är 1 mnr bättre än budgeterat, och även ca 1 mnr över den prognos som lämnades vid tertiäl 1. Det förbättrade resultatet i förhållande till budget är kopplat till de låga kapitalkostnaderna under tertiäl 1 och 2, vilka under tertiäl 3 dock bedöms öka till budgeterat nivå efter att ett större ledningsnätsförnyelseprojekt nu har aktiverats och kommer att generera avskrivningskostnader. Verksamhetskostnader och verksamhetsprojekt bedöms totalt sett på helårsbasis bli ungefär i nivå med budget, om än med viss omfördelning mellan de två delposterna. Detsamma gäller de totala intäkterna.

I prognosen ingår 0,4 mnr avseende kostnad för utökad ansvarsutredning av regresskrav efter skyfallet i augusti 2021. Detta arbete bedöms fortsätta även under 2025, total kostnad är ännu osäker. Ingen utökad kostnad för utbetalning av regresskrav till försäkringsbolag har beaktats då prognosen i nuläget är alltför osäker.

Helårsprognosen för investeringar är ca 3,5 mnr lägre än budget, och även ca 3,5 mnr lägre än den prognos som lämnades efter tertiäl 1. Prognossänkningen avser till största delen anläggningar, inte ledningsnät, men inget enskilt projekt "sticker ut". Även exploateringsprognosen är något nedjusterad.

5.2 Sammanfattning av viktiga händelser

- Arbete har fortlöpt under perioden med hantering av flera av de händelser som inträffade under tertiäl 1. De drifthändelser som inträffat exempelvis större läckor har hanterats.
- De planerade aktiviteterna fortlöper. Exempelvis arbete med vattendom, färdigställande av ny slamsilo vid Hofors reningsverk, ledningsnätsförnyelse och byte av vattenmätare hos kunder.
- Under perioden har det klarlagts att ett nytt tankställe kommer att etableras i Hofors kommun vilket kräver flytt av dagvattenledning. Flytten finansieras av arrendatorn vilket säkerställs av Hofors kommun.
- Arbete har fortlöpt i flera med kommunen gemensamma utvecklingsfrågor för Hofors kommun. Särskilt kan lyftas Vattentjänstplan och Nödsvattenplan.
- Hofors kommunfullmäktige har beslutat om höjning av VA-taxans bruksavgift år 2025 i enlighet med förslag.

6. Ockelbo Vatten AB

6.1 Utfall och prognos

Resultaträkning (mnkr)	Utfall	Budget	Avvikelse utfall mot budget	Budget	Prognos	Avvikelse prognos mot budget	Avvikelse T2 prognos mot T1
Ockelbo Vatten AB	aug 2024	aug 2 024	aug 2024	helår 2024	helår 2 024	helår 2 024	helår 2 024
Periodiserade anslutningsintäkter	0,1	0,1	-0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
"Investeringsfond" återföring	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rörelsens intäkter	13,9	13,7	0,2	20,7	20,7	0,0	0,0
Verksamhetskostnader	-10,2	-9,7	-0,5	-14,6	-15,6	-1,0	0,0
Verksamhetsprojekt	-0,4	-0,9	0,6	-1,4	-0,8	0,6	0,2
Avskrivningar	-2,0	-2,6	0,6	-3,9	-3,4	0,5	0,1
Rörelseresultat före fin.	1,3	0,5	0,8	0,9	1,0	0,1	0,3
Finansiella intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader	-1,2	-1,4	0,2	-2,2	-2,0	0,2	0,1
Resultat efter finansiella poster	0,1	-0,9	1,0	-1,2	-1,0	0,3	0,4
Bokslutsdispositioner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat före skatt	0,1	-0,9	1,0	-1,2	-1,0	0,3	0,4
Skatt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Periodens resultat	0,1	-0,9	1,0	-1,2	-1,0	0,3	0,4

Investeringar & Exploateringar (mnkr)	Utfall	Budget	Avvikelse utfall mot budget	Budget	Prognos	Avvikelse prognos mot budget	Avvikelse T2 prognos mot T1
Ockelbo Vatten AB	aug 2 024	aug 2 024	aug 2 024	helår 2 024	helår 2 024	helår 2 024	helår 2 024
Investeringar	2,3	4,1	-1,8	6,2	6,2	0,1	-0,5
Exploateringar	0,0	0,3	-0,2	0,4	0,2	-0,2	-0,1
Totalt investeringar	2,3	4,4	-2,1	6,6	6,4	-0,1	-0,6

(Positivt resultat = överuttag, dvs skuld till VA-kollektivet. Negativt resultat = underuttag, dvs fordran på VA-kollektivet)

Saldo Överuttag/Underuttag (mnr)	Utfall 2023	Prognos 2024	Prognos 2025
Akkumulerad kort skuld (+) resp. fordran (-) till VA-kollektivet	-1,8	-2,8	-2,5

Analys av utfall och prognos

Utfallet till och med augusti visar ett resultat på +0,1 mnr, vilket är 1 mnr högre än periodens budget. Den positiva avvikelsen förklaras av lägre kostnad än budgeterat för verksamhetsprojekt och kapital (främst avskrivningar). De lägre avskrivningskostnaderna är en följd av att vissa investeringsprojekt, bland annat det som avser Källänget Vattenverk, inte har slutförts och aktiverats enligt plan. Periodens verksamhetskostnader är 0,5 mnr högre än budget, i dessa ingår vinterns och vårens höga snöröjningskostnader samt en reserverad kostnad på drygt 0,4 mnr avseende befarade kundförluster, samtidigt som låga fördelade kostnader från Gästrike Vatten under tertial 1 och 2 har inneburit viss "dämpning". Periodens totala intäkter är ungefär i nivå med budget.

Prognosen för helåret är ett resultat på -1 mnr. Det är ca 0,3 mnr bättre än budgeterat, och 0,4 mnr över den prognos som lämnades vid tertial 1. Liksom i tidigare prognos bedöms verksamhetskostnaderna bli ca 1 mnr högre än budget, detta efter att ovan nämnda kostnadsökningar vad gäller snöröjning och befarade kundförluster har beaktats, samtidigt som nivån på fördelade kostnader från Gästrike Vatten inte faller ut jämnt fördelat över året utan bedöms komma att öka något under tertial 3. Inbesparingar när det gäller verksamhetsprojekt samt låga kapitalkostnader beräknas dock motverka, och i någon mån överstiga, de förhöjda verksamhetskostnaderna även på helårsbasis trots att investeringen i Källänget Vattenverk nu är aktiverad och kommer att generera avskrivningskostnader under hösten (visst arbete i projektet kvarstår dock). Intäkterna för helåret bedöms bli i nivå med budget.

Prognosen för totala investeringar är i nivå med budget.

6.2 Sammanfattning av viktiga händelser

- De planerade aktiviteterna fortlöper. Exempelvis rust av pumpstationer, byte av UV-ljus på vattenverk, ledningsnätsförnyelse och byte av vattenmätare hos kunder.
- Arbetet har fortlöp i flera med kommunen gemensamma utvecklingsfrågor för Ockelbo kommun. Särskilt kan lyftas Vattentjänstplan och Nödvattenplan.
- Ockelbo kommunfullmäktige har beslutat om höjning av VA-taxans bruksavgift år 2025 i enlighet med förslag.

7. Älvkarleby Vatten AB

7.1 Utfall och prognos

Resultaträkning (mnr)	Utfall	Budget	Avvikelse utfall mot budget	Budget	Prognos	Avvikelse prognos mot budget	Avvikelse T2 prognos mot T1
Älvkarleby Vatten AB	aug 2024	aug 2 024	aug 2024	helår 2024	helår 2 024	helår 2 024	helår 2 024
Periodiserade anslutningsintäkter	0,2	0,3	-0,1	0,5	0,4	-0,1	-0,1
"Investeringsfond" återföring	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rörelsens intäkter	21,9	21,7	0,2	32,8	32,9	0,1	0,1
Verksamhetskostnader	-16,0	-15,6	-0,4	-23,5	-25,2	-1,8	-0,5
Verksamhetsprojekt	-1,3	-2,9	1,7	-4,4	-3,1	1,3	1,3
Avskrivningar	-3,4	-3,4	0,0	-5,2	-5,2	0,0	0,0
Rörelseresultat före fin.	1,4	0,0	1,4	0,2	-0,3	-0,5	0,7
Finansiella intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader	-1,5	-1,6	0,0	-2,4	-2,4	0,0	0,0
Resultat efter finansiella poster	-0,1	-1,6	1,5	-2,2	-2,7	-0,5	0,7
Bokslutsdispositioner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat före skatt	-0,1	-1,6	1,5	-2,2	-2,7	-0,5	0,7
Skatt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Periodens resultat	-0,1	-1,6	1,5	-2,2	-2,7	-0,5	0,7

Investeringar & Exploateringar (mnr)	Utfall	Budget	Avvikelse utfall mot budget	Budget	Prognos	Avvikelse prognos mot budget	Avvikelse T2 prognos mot T1
Älvkarleby Vatten AB	aug 2 024	aug 2 024	aug 2 024	helår 2 024	helår 2 024	helår 2 024	helår 2 024
Investeringar	7,7	5,9	1,8	8,9	13,7	4,8	4,7
Exploateringar	0,9	1,3	-0,4	2,0	1,2	-0,8	0,4
Totalt investeringar	8,6	7,2	1,4	10,9	14,9	4,0	5,0

(Positivt resultat = överuttag, dvs skuld till VA-kollektivet. Negativt resultat = underuttag, dvs fordran på VA-kollektivet)

Saldo Överuttag/Underuttag (mnr)	Utfall 2023	Prognos 2024	Prognos 2025
Akkumulerad kort skuld (+) resp. fordran (-) till VA-kollektivet	7,8	5,1	2,1

Analys av utfall och prognos

Utfallet till och med augusti visar ett resultat på -0,1 mnr, vilket är 1,5 mnr högre än periodens budget. Avvikelsen kan i sin helhet kopplas till verksamhetsprojekten som har ett lågt utfall. Periodens verksamhetskostnader är 0,4 mnr högre än budget. I detta utfall ingår bland annat en ej budgeterad reservering för befarade kundförluster med 1,2 mnr samt förhöjda entreprenadkostnader efter dyra läckagningsinsatser, men låga fördelade kostnader från Gästrike Vatten under tertial 1 och 2 har inneburit viss "dämpning". Kapitalkostnaderna är i nivå med budget, liksom de totala intäkterna.

Prognosen för helåret är ett resultat på -2,7 mnr. Det är ca 0,5 mnr lägre än budgeterat, men 0,7 mnr över den prognos som lämnades vid tertial 1. Årets verksamhetskostnader bedöms bli närmare 2 mnr högre än budget, detta efter att ovan nämnda kostnadspost för befarade kundförluster har beaktats och prognosen för kostnader kopplade till läcklagningar har justerats upp något även för tertial 3, samtidigt som nivån på fördelade kostnader från Gästrike Vatten inte faller ut jämnt fördelat över året utan bedöms komma att öka något under hösten. En nedjusterad prognos för verksamhetsprojekt med närmare 1,5 mnr beräknas kunna motverka dessa kostnadsökningar i ganska stor utsträckning, men inte fullt ut. Kapitalkostnader och totala intäkter bedöms även på helårsbasis bli i nivå med budget.

Prognosen för totala investeringar är 4 mnr högre än budget och 5 mnr högre än den prognos som lämnades efter tertial 1. Prognosökningen är kopplad till de ledningsnätsförnyelseprojekt som pågår, samtidigt som planen för exploateringar har justerats ner i förhållande till budget.

7.2 Sammanfattning av viktiga händelser

- De planerade aktiviteterna fortlöper. Exempelvis arbete med ventilbyten, ny kemtank vid Skutskärs reningsverk, byten av kompressorer på reningsverk, Trygg vattenförsörjning tillsammans med Gävle och ledningsnätsförnyelse i Lindsäng, Långsand och Gårdskär.
- Under perioden har kapacitetsutredningar för kommande detaljplaner fortlöpt.
- Arbete har fortlöpt i flera med kommunen gemensamma utvecklingsfrågor för Älvkarleby kommun. Särskilt kan lyftas Vattentjänstplan och Nödvattenplan.

8. Östhammar Vatten AB

8.1 Utfall och prognos

Resultaträkning (mnr)	Utfall	Budget	Avvikelse utfall mot budget	Budget	Prognos	Avvikelse prognos mot budget	Avvikelse T2 prognos mot T1
Östhammar Vatten AB	aug 2024	aug 2 024	aug 2024	helår 2024	helår 2 024	helår 2 024	helår 2 024
Periodiserade anslutningsintäkter "Investeringsfond" återföring	0,8	0,8	0,0	1,2	1,2	0,0	0,0
Rörelsens intäkter	42,7	43,2	-0,5	65,8	65,3	-0,5	-0,5
Verksamhetskostnader	-30,7	-31,1	0,4	-46,6	-47,9	-1,3	0,6
Verksamhetsprojekt	-3,1	-4,3	1,2	-6,4	-5,9	0,6	1,0
Avskrivningar	-6,6	-7,3	0,7	-11,0	-10,2	0,8	0,4
Rörelseresultat före fin.	3,1	1,3	1,8	2,9	2,4	-0,5	1,5
Finansiella intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader	-6,7	-7,9	1,2	-11,9	-10,4	1,5	0,4
Resultat efter finansiella poster	-3,6	-6,6	3,0	-8,9	-8,0	1,0	1,9
Bokslutsdispositioner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat före skatt	-3,6	-6,6	3,0	-8,9	-8,0	1,0	1,9
Skatt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Periodens resultat	-3,6	-6,6	3,0	-8,9	-8,0	1,0	1,9

Investeringar & Exploateringar (mnr)	Utfall	Budget	Avvikelse utfall mot budget	Budget	Prognos	Avvikelse prognos mot budget	Avvikelse T2 prognos mot T1
Östhammar Vatten AB	aug 2 024	aug 2 024	aug 2 024	helår 2 024	helår 2 024	helår 2 024	helår 2 024
Investeringar	9,8	48,6	-38,8	72,9	32,2	-40,7	-12,8
Exploateringar	3,9	4,6	-0,7	6,9	5,5	-1,4	1,0
Totalt investeringar*	13,7	53,2	-39,4	79,8	37,7	-42,0	-11,8
*Varav program VA- utveckling Östra Östhammar	5,8	10,0	-4,2	15,0	15,3	0,3	2,9

Positivt resultat = överuttag, dvs skuld till VA-kollektivet. Negativt resultat = underuttag, dvs fordran på VA-kollektivet)

Saldo Överuttag/Underuttag (mnr)	Utfall 2023	Prognos 2024	Prognos 2025
Akkumulerad kort skuld (+) resp. fordran (-) till VA-kollektivet	2,9	-5,1	-4,3

Analys av utfall och prognos

Utfallet till och med augusti visar ett resultat på -3,6 mnr, vilket är 3 mnr högre än periodens budget. Närmare 2 mnr av den positiva avvikelsen förklaras av lägre kapitalkostnader än budgeterat, till följd av såväl en sänkt investeringsprognos som av ett mer gynnsamt ränteläge än i de antaganden som gjordes förra hösten då budgeten fastställdes. Resterande ca 1 mnr av avvikelsen är kopplad till verksamhetsprojekten, där kostnader ofta inte faller ut jämnt fördelat över året. Periodens intäkter är ca 0,5 mnr lägre än budget, samtidigt som verksamhetskostnaderna underskrider budget med ungefär lika mycket.

Prognosen för helåret är ett resultat på -8 mnr. Det är ca 1 mnr bättre än budgeterat, och ca 2 mnr över den prognos som lämnades vid tertial 1. Fortsatt låga kapitalkostnader och en nedjusterad prognos för verksamhetsprojekt är även på helårsbasis de faktorer som bidrar till ett förbättrat resultat i förhållande till budget. Däremot förväntas verksamhetskostnaderna komma att öka under hösten, främst kopplat till fördelade personalkostnader från Gästrike Vatten. Dessa har inte fallit ut jämnt över året utan har varit låga under tertial 1 och 2, men bedöms komma att öka under tertial 3 i takt med att rekryteringar genomförs och semesterperioden är över. Dock finns en stor osäkerhet i bedömningen rörande personalkostnader. De totala intäkterna bedöms på helårsbasis bli ca 0,5 mnr lägre än budget.

I prognosen ingår 0,4 mnr avseende kostnad för utökad ansvarsutredning av regresskrav efter skyfallet i början av augusti 2021. Detta arbete bedöms fortsätta även under 2025, total kostnad är ännu osäker. Ingen utökad kostnad för utbetalning av regresskrav till försäkringsbolag har beaktats då prognosen i nuläget är alltför osäker.

Prognosen för totala investeringar är drygt 40 mnr lägre än budget, varav ca 27 mnr avser förskjuten tidplan när det gäller Alunda Reningsverk. För program VA-utveckling Östra Östhammar är bedömningen att helårsutfallet kommer att vara i nivå med budget, om än med viss omfördelning mellan ingående projekt i enlighet med den reviderade programplan som arbetades fram under våren.

8.2 Sammanfattning av viktiga händelser

- Arbete har fortlöpt under perioden med hantering av flera av de händelser som inträffade under tertial 1. De drifhändelser som inträffat exempelvis större läckor har hanterats.
- De planerade aktiviteterna fortlöper. Exempelvis arbete med programmet VA-utveckling i Östra Östhammar, förberedelse för utbyggnad av Alunda reningsverk och utredning av tillskottsvatten på befintligt ledningsnät i Öregrund och Östhammar.
- Arbete har fortlöpt i flera med kommunen gemensamma utvecklingsfrågor för Östhammars kommun. Särskilt kan lyftas Vattentjänstplan, Brand- och släckvattenplan, Dagvattenpolicy med riktlinjer samt hantering av slam från kommunala reningsverk och enskilda avlopp. Medverkan vid utbildning av frivilliggrupper (FRG) för att agera tankvärdar vid en nödvattenförsörjning.
- Styrelsen har vid flera möten givits information och diskuterat status, inriktning och förankring för programmet VA-utveckling i Östra Östhammar.
- Östhammars kommunfullmäktige har beslutat om höjning av VA-taxans brukningsavgift år 2025 i enlighet med förslag. Ny ledamot i Östhammar Vattens styrelse har utsetts av Östhammars kommunfullmäktige.
- Styrelsen har fattat beslut om att föreslå kommunfullmäktige ytterligare ändrad införandetid av ny taxekonstruktion från 2025 till 2027.

9. För verksamheten viktig statistik

9.1 VA-försörjning

Sommaren präglades av återkommande regnskurar och kraftiga skyfall, Särskilt under juli och augusti föll betydligt mer nederbörd än normalt enligt SMHI. Detta har påverkat den mottagna mängden till våra avloppsreningsverk.

Producerad och försåld mängd dricksvatten är i paritet med tidigare år, viss reduktion av mängden har skett tack vare åtgärder på ledningsnätet som minskar utläckage av dricksvatten. Antal vattenläckor och stoppar har minskat jämförbart med samma period historiskt.

Gävle Vatten AB

Nyckeltal (t kbm)	T2 2020	T2 2021	T2 2022	T2 2023	T2 2024
Mottagen mängd	9 238 458	11 105 378	9 122 824	10 564 432	10 825 608
Producerad mängd	6 286 759	6 362 745	6 144 440	6 411 052	5 740 944
Försåld mängd	4 402 733	4 371 901	4 447 415	4 344 950	4 413 510
Antal vattenläckor	53	35	33	47	62
Antal avloppsstoppar	70	75	61	72	58

Hofors Vatten AB

Nyckeltal (t kbm)	T2 2020	T2 2021	T2 2022	T2 2023	T2 2024
Mottagen mängd	1 005 290	1 178 923	882 599	1 170 974	1 259 594
Producerad mängd	770 640	850 179	795 024	738 417	758 351
Försåld mängd	423 508	501 759	511 398	444 360	473 853
Antal vattenläckor	6	12	3	3	10
Antal avloppsstoppar	9	10	10	11	3

Ockelbo Vatten AB

Nyckeltal (t kbm)	T2 2020	T2 2021	T2 2022	T2 2023	T2 2024
Mottagen mängd	419 416	535 134	401 666	518 229	559 413
Producerad mängd	295 895	250 652	262 120	232 268	252 590
Försåld mängd VA	176 466	182 893	176 504	179 646	202 283
Antal vattenläckor	3	1	9	9	6
Antal avloppsstoppar	20	14	10	11	8

Älvkarleby Vatten AB

Nyckeltal (t kbm)	T2 2020	T2 2021	T2 2022	T2 2023	T2 2024
Mottagen mängd	1 046 380	1 247 444	965 712	1 275 421	1 418 095
Producerad mängd	827 729	975 699	917 794	953 193	859 468
Försåld mängd	611 859	629 718	583 089	596 979	578 167
Antal vattenläckor	12	28	13	20	12
Antal avloppsstoppar	28	42	38	56	26

Östhammar Vatten AB

Nyckeltal (t kbm)	T2 2020	T2 2021	T2 2022	T2 2023	T2 2024
Mottagen mängd	1 274 085	1 559 328	1 340 905	1 731 923	1 939 740
Producerad mängd	823 652	688 449	706 109	793 940	776 527
Försåld mängd	732 206	555 947	553 286	546 808	557 344
Antal vattenläckor	15	19	9	16	6
Antal avloppsstoppar	25	43	44	36	15

Definitioner:

Med producerad mängd avses den mängd dricksvatten som produceras i vattenverken.

Med mottagen mängd avses den mängd spillvatten som kommer till reningsverken.

Med försåld mängd VA avses den mängd dricksvatten och/eller spillvatten som kunderna betalar för.

9.2 Personalstatistik Gästrike Vatten

Personalstruktur

2024-08-31						
	Årsarbetare		Antal anställda		Genomsnittlig sysselsättningsgrad	Genomsnittlig ålder
	Tillsvidare	Visstid	Tillsvidare	Visstid	Tillsvidare	Tillsvidare
Kvinnor	55,6		56		99,3	42,3
Män	86,8		87		99,8	47,1
Totalt	142,4		143		99,6	45,2

Obligatorisk sjukredovisning

Obligatorisk sjukredovisning	2024-08-31 (%)	2023-08-31(%)	2022-08-31(%)
Total sjukfrånvaro	2,6	3,9	1,9
- varav långtidssjukfrånvaro*	33,3	23,1	55,1
Sjukfrånvaro för kvinnor	2,7	4,3	3,7
Sjukfrånvaro för män	2,5	3,7	0,8
Sjukfrånvaro i åldersgruppen, 29 år eller yngre	0,3	12,3	10,7
Sjukfrånvaro i åldersgruppen, 30-49 år	1,9	1,6	1,2
Sjukfrånvaro i åldersgruppen, 50 år eller äldre	4,3	6,9	1,7

*Den del av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.

Genomsnittlig ålder

Anställningsform	Kön	2024-08-31	2023-08-31	2022-08-31
Tillsvidare	Kvinnor	42,3	41,4	41,2
	Män	47,1	46,7	46,7
	Totalt	45,2	44,7	44,7

Åldersfördelning - Antal medarbetare per åldersintervall

Anställningsform	Kön	Upp till 29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 år eller äldre
Tillsvidare	Kvinnor	6	18	19	9	4
	Män	4	17	29	27	10
	Totalt	10	35	48	36	14

Arbetad tid och frånvaro

Arbetad tid och frånvaro		2024-08-31		2023-08-31		2023-12-31	
	Kön	Dagar	Procent	Dagar	Procent	Dagar	Procent
Nettoarbetstid	Kvinnor	1 736					
	Män	2 650					
	Totalt	4 386	-				
Sjukdom totalt antal dagar	Kvinnor	47	2,7				
	Män	67	2,5				
	Totalt	114	2,6				
Föräldrapennning	Kvinnor	151	8,7				
	Män	106	4,0				
	Totalt	256	5,8				
VAB	Kvinnor	0	0				
	Män	0	0				
	Totalt	0	0				
Semester	Kvinnor	339	19,5				
	Män	452	17,1				
	Totalt	791	18,0				
Studier	Kvinnor	0	0				
	Män	0	0				
	Totalt	0	0				
Övrig frånvaro	Kvinnor	2	0,1				
	Män	19	0,7				
	Totalt	21	0,5				

Rekrytering och personalförsörjning

Nyttillsättning	Kön	2024-08-31	2023-08-31	2022-08-31
Tillsvidare	Kvinnor	0	0	1
	Män	2	1	1
	Totalt	2	1	2
Avgångar	Kön	2024-08-31	2023-08-31	2022-08-31
Tillsvidare	Kvinnor		1	1
	Män	1	1	3
	Totalt	1	2	4

Styrelsen Gästrike Vatten AB

Delårsrapport tertial 2 per 31 augusti 2024 Gästrike Vatten AB

Förslag till beslut

Gästrike Vatten AB:s styrelse beslutar

- att godkänna förslag till Verksamhetsrapport inklusive tertialbokslut per 31 augusti för Gästrike Vatten AB
- att överlämna Verksamhetsrapport inklusive tertialbokslut per 31 augusti till ägarkommunerna Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar

Ärendebeskrivning

Redovisning av Verksamhetsrapport inklusive tertialbokslut innefattar perioden maj – augusti 2024. Verksamhetsrapporten är gemensam för samtliga bolag inom Gästrike Vatten koncernen och innehåller övergripande målanalys, prognos för innevarande räkenskapsår, väsentliga händelser och avvikelser, riskbedömning samt kapitalberedskap.

Utfallet till och med augusti vad gäller bolagets totala kostnader är 7,8 mnkr lägre än budget. Det innebär att 7,8 mnkr mindre än budgeterat har fördelats till anläggningsbolagen. Avvikelsen är fullt ut relaterad till personalkostnaderna som är ca 8 mnkr lägre än budget, detta till följd av att medelantalet anställda under perioden inte riktigt har varit i nivå med budget, samt att sommarens semesteruttag innebär lägre kostnad just dessa månader. Även avskrivningskostnaderna underskrider budget med ca 1 mnkr, kopplat till finansiell leasing av fordon samt en senarelagd aktiveringstidpunkt för 2023 års investeringar (inköp av vattentankar), men de "möts" av förhöjda verksamhetskostnader efter att konsulter tagits in i större omfattning än planerat för att täcka upp för ej genomförda rekryteringar, samt prisökningar inom IT som inte var kända då budgeten fastställdes.

Prognosen för helåret är att bolagets totala kostnader kommer att vara i nivå med budget, om än med en mindre omfördelning mellan de olika delposterna. Prognosen är dock mycket osäker och förutsätter en hög rekryteringstakt fram till årsskiftet, både för att ersätta medarbetare som har slutat under sommaren/hösten, men också för att möta ett ökat personalbehov främst mot Gävle Vatten. Stor risk finns för att det inte kommer att lyckas fullt ut i beräknad takt och omfattning då det är svårt att hitta rätt kompetens och erfarenhet till vissa befattningar, samtidigt som det å andra sidan finns risk för ökade verksamhetskostnader i form av tillkommande rekryteringskostnader och/eller konsultkostnader som kan komma att behöva tas in för att täcka upp för eventuellt ej genomförda rekryteringar. Nivån på dessa tillkommande och avgående "riskposter" är svår att bedöma, vilket innebär att den totala kostnadsprognosen är mycket osäker.

Prognosen för investeringar är 1 mnkr lägre än budget för helåret. Utfallet hittills avser inköp av nödvattentankar som påbörjades 2023, men där leverans och fakturering inte hann ske fullt ut före årsskiftet. Inga ytterligare investeringar är planerade under 2024.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Verksamhetsrapport för Gästrike Vatten AB med dotterbolag tertialbokslut delår 2 samt prognos 2024 (*DokumentID 20240925-00110*)

Bilaga 2. Delårsrapport tertial 2 augusti 2024 Gästrike Vatten AB (*DokumentID 20240913-00064*)

Föredragande i ärendet Lena Blad, Vd

Statistikrapport av ej verkställda beslut

Omsorgskontoret, Kvartal 2 2024

Innehållsförteckning

1	Statistikrapport av ej verkställda beslut	3
1.1	Bakgrund	3
1.2	LSS beslut	3
1.3	SoL beslut.....	5

1 Statistikrapport av ej verkställda beslut

1.1 Bakgrund

Enligt 16 kap § 6 h Socialtjänstlagen (SoL) skall individ- och familjenämnden kvartalsvis lämna en statistikrapport till fullmäktige över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden skall vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller samt hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut. Samma rapporteringsskyldighet gäller för beslut som inte verkställs på nytt efter avbrott i verkställigheten. Det skall också framgå hur stor del av de ej verkställda besluten som gäller bistånd till kvinnor respektive män.

Enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) § 28h gäller en motsvarande rapporteringsskyldighet för beslut om insatser enligt 9 § LSS.

1.2 LSS beslut

Nr	Beslutsdatum/ Avbrott	Beslut	Orsak till att beslutet inte verkställts	Kön	Dagar räknat från beslutsdatum
1	2024-03-20	Daglig verksamhet 9§10 LSS	Saknar plats (ex. har kö, behov av/pågående sanering/ reovering/ombyggnation).	M	102
2	2024-02-13	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Den enskilde har tackat nej till erbjudande.	M	138
3	2024-03-07	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	M	115
4	2024-01-11	Korttidsvistelse (okänd vistelseform) 9§6 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	M	171
5	2024-01-11	Korttidsvistelse (okänd vistelseform) 9§6 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	K	171
6	2023-06-26	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	M	370
7	2023-06-21	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	K	336

Nr	Beslutsdatum/ Avbrott	Beslut	Orsak till att beslutet inte verkställts	Kön	Dagar räknat från beslutsdatum
8	2023-05-22	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Medverkar inte till verkställighet.	K	388
9	2023-11-14	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	M	229
10	2023-12-14	Korttidsvistelse i form av korttidshem 9§6 LSS	Den enskilde har tackat nej till erbjudande.	K	199
11	2023-05-01	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	M	426
12	2024-01-01	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	M	181

1.3 SoL beslut

Nr	Beslutsdatum/ Avbrott	Beslut	Orsak till att beslutet inte verkställts	Kön	Dagar räknat från beslutsdatum
1	2024-03-12	Hemtjänst	Medverkar inte till verkställighet.	M	110
2	2024-02-28	Särskilt boende för äldre (5 kap. 5 eller 7§§. SoL)	Den enskilde har tackat nej till erbjudande.	K	123
3	2024-03-01	Särskilt boende för äldre (5 kap. 5 eller 7§§. SoL)	Den enskilde har tackat nej till erbjudande.	K	121
4	2024-03-21	Särskilt boende för äldre (5 kap. 5 eller 7§§. SoL)	Saknar plats (ex. har kö, behov av/pågående sanering/renovering/ombyggnation).	K	101
5	2024-03-25	Särskilt boende för äldre (5 kap. 5 eller 7§§. SoL)	Saknar plats (ex. har kö, behov av/pågående sanering/renovering/ombyggnation).	K	97
6	2024-03-26	Särskilt boende för äldre (5 kap. 5 eller 7§§. SoL)	Resursbrist, saknar ledig bostad.	K	96
7	2024-03-27	Särskilt boende för äldre (5 kap. 5 eller 7§§. SoL)	Resursbrist, saknar ledig bostad.	M	95
8	2022-11-01	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare.	M	607
9	2023-02-01	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare.	M	515
10	2023-08-01	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare.	M	334
11	2023-06-13	Kontaktperson	Otydlighet eller brister i den egna organisationen.	K	383
12	2023-12-29	Råd och stöd	Otydlighet eller brister i den egna organisationen.	M	184
13	2023-12-10	Kontaktperson	Otydlighet eller brister i den egna organisationen.	K	203
14	2024-03-27	Kontaktperson	Den enskilde och/eller företrädare/anhörig är	K	95

Nr	Beslutsdatum/ Avbrott	Beslut	Orsak till att beslutet inte verkställts	Kön	Dagar räknat från beslutsdatum
			tveksam till beviljat bistånd/insats.		

Individ- och familjenämnden

Dnr IFN-2024-41

§ 89. Redovisning av ej verkställda gynnande beslut för kvartal 2 2024

Beslut

Individ- och familjenämnden tar del av redovisningen och överlämnar statistikrapporten till kommunfullmäktige (bilaga 1).

Ärendebeskrivning

Enligt 16 kap § 6 h Socialtjänstlagen (SoL) ska individ- och familjenämnden kvartalsvis lämna en statistikrapport till fullmäktige över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden ska vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller och hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut. Samma rapporteringsskyldighet gäller för beslut som inte verkställs på nytt efter avbrott i verkställigheten. Det ska också framgå hur stor del av de ej verkställda besluten som gäller bistånd till kvinnor respektive män. Enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) § 28h gäller en motsvarande rapporteringsskyldighet för beslut om insatser enligt 9 § LSS.

Antal gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § SoL som under andra kvartalet 2024 ej har verkställts inom tre månader från beslutsdatum uppgår till 14, vilket resulterar i 6 fler än under föregående kvartal.

Antal gynnande beslut enligt 9 § LSS som under andra kvartalet 2024 ej har verkställts inom tre månader från beslutsdatum uppgår till 12, vilket resulterar i 1 fler än under föregående kvartal.

Beslutsunderlag

Statistikrapport av ej verkställda beslut

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Verksamhetschef Svjetlana Miletic, enhetschefer Karolina Rankka och Sandra Eriksson föredrar ärendet.

Beslutet skickas för kännedom till

Kommunfullmäktige

Kommunens revisorer

Information om rapport från inspektion av överförmyndare/överförmyndarnämnd

Länsstyrelsen har inspekterat överförmyndarverksamheten i er kommun. Kopia av rapport från inspektionen översänds till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i egenskap av högsta ledning för kommunen och därmed ytterst ansvariga för verksamheten. Kopia av rapport från inspektionen översänds även till kommunrevisionen.

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för kommunernas överförmyndarverksamhet och ska inspektera verksamheten i kommunerna. Vid inspektionen ska Länsstyrelsen granska om överförmyndarens handläggning följer reglerna i föräldrabalken, förmynderskapsförordningen och även i övrigt sker på ett rättsäkert och lämpligt sätt. Länsstyrelsen ska alltid kontrollera dels det av överförmyndaren förda registret över ärenden, dels stickprovsvis utvalda akter.

Inspektionsrapporten är upplagd på följande vis. I sammanfattningen anges på vilka punkter som Länsstyrelsen framför kritik mot verksamheten. Om Länsstyrelsen inte funnit något att kritisera så framgår även det. Under rubriken 'aktgranskning med kritik' redogör Länsstyrelsen för de akter som vi granskat där vi funnit anledning att kritisera någon del av handläggningen. Under rubriken 'aktgranskning utan kritik' redogör Länsstyrelsen för andra rättsfrågor som uppkommit vid granskningen av akterna och vid den efterföljande diskussionen med överförmyndarkansliet. Under rubriken 'övriga frågor' redogör Länsstyrelsen för information m.m. som framkommit utöver aktgranskningen.

Länsstyrelsen kan framföra tre nivåer av kritik: *viss kritik*, *kritik* eller *allvarlig kritik*. Samtliga sammanfattas dock som kritik i den inledande sammanfattningen. Inte undgå kritik är den mildaste formen av kritik och allvarlig den strängaste. När allvarlig kritik framförs ska Länsstyrelsen normalt sett följa upp frågan, antingen genom att begära återrapportering eller genom ett särskilt uppföljande möte/samtal.

Rapport från inspektion den 9 april 2024 av Överförmyndarnämnden i Uppsala

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Stockholms län (Länsstyrelsen) har ingen kritik att rikta mot Överförmyndarnämnden i Uppsala (nämnden).

Inledning

Länsstyrelsen besökte nämndens kansli den 9 april 2024. Vid inspektionen granskade vi nämndens register över ställföreträdarskap samt 48 enskilda akter. I bilagan till rapporten finns information om vilka akter som vi granskade.

Nämnden yttrade sig över ett utkast av rapporten den 21 augusti 2024. Länsstyrelsen har gått igenom rapporten med nämnden vid ett digitalt sammanträde den 27 augusti 2024. På sammanträdet deltog Ingrid Burman och Lotta Carlberg från nämnden samt Susanna Sandström, Kristina Lindgren, Gisela Miller och Suparna Das från nämndens kansli. Från Länsstyrelsen deltog Lisa Wellenius, Maria Askerlund och Anna-Karin Alm.

I rapporten tar vi upp de ärenden som vi haft något att anmärka på.

Uppföljning av föregående rapport

I rapporten från föregående inspektion (dnr 12794-2023) riktade Länsstyrelsen kritik mot nämnden på följande punkter:

- Bristande uppföljning i ett förmynderskap (akt 21107).
- Känsliga handlingar gällande huvudman i fel akt (akt 21961).
- Inte skickat ut redovisningshandlingar efter att godmanskapet upphört i ett ärende (akt 22039 och 22461)

- Bristande uppföljning av godmanskap enligt 11 kap. 2 § FB. (akt 21220 och 18704).

Vid denna inspektion har vi följt upp handläggningen av akt 18704 och 21107. Länsstyrelsen finner efter denna granskning ingen anledning att kommentera nämndens handläggning av ärendena.

Aktgranskning med kritik

Ingen notering.

Aktgranskning utan kritik

Redovisning av arv i förmynderskap

Sammanfattning av granskningen

Akt 21961 förmynderskap och ett godmanskap enligt 11 kap. 2 § föräldrabalken (FB)

Barnets pappa avled i september 2020. En bouppteckning inkom till nämnden den 16 januari 2022. Den visade att barnet och hans två syskon var delägare i dödsboet. Barnets föräldrar var sambos. Nämnden förordande i november 2020 en god man enligt 11 kap. 2 § FB för att företräda barnet i dödsboet efter deras pappa. Mamman är förmyndare.

Nämnden samtyckte till fördelningen i arvsfallet den 11 oktober 2022. Barnet hade ärvt pengar, aktier i ett fåmansbolag och andel i en fastighet. Nämnden hade begäret in redovisning av arvet men haft problem att få in samtliga handlingar från den gode mannen. I augusti 2023 inkom handlingar från lantmäteriet som visade att barnet var införd som ägare till 1/6 av fastigheten.

Det har varit en bouppteckningsman förordnad i ärendet som begärde sig entledigad våren 2023.

Det har inte inkommit någon årsräkning från förmyndaren.

Akt 21667 förmynderskap och ett godmanskap enligt 11 kap. 2 § FB

Nämnden har förordnat en god man enligt 11 kap. 2 § FB för att företräda barnet i dödsboet efter farfar. Både barnet och pappan är delägare i dödsboet och barnet behöver en oberoende företrädare.

Nämnden samtyckte till fördelningen i arvsfallet den 28 augusti 2023. Samma dag skickade nämnden ett brev till gode mannen med information om att gode mannen skulle inkomma med underlag som visade att arvet hade satts in på ett spärrat konto i barnets namn. Nämnden har påmint gode mannen om detta vid två tillfällen i oktober 2023.

Då gode mannen inte svarade på nämndens brev vände sig nämnden i stället till juristbyrån som hade upprättat arvsfallet. All kommunikation gällande insättningsbevis skedde från och med den 20 oktober 2023 men en person på juristbyrån, inte med den gode mannen.

Vid tiden för Länsstyrelsens inspektion hade ännu inget insättningsbevis inkommit men nämnden har löpande kontakt med juristbyrån.

Länsstyrelsens bedömning

Överförmyndaren kan utse en oberoende god man som företräder barnet i ett dödsbo, om förmyndaren är jävlig (se 11 kap. 2 § FB).

Överförmyndaren har tillsyn över gode mannen (se 12 kap. 9 § FB). En god man som gör sig skyldig till försummelse vid utövandet av uppdraget eller som av någon orsak inte längre är lämplig att inneha uppdraget, ska entledigas (se 11 kap. 20 § FB).

Har ett barn del i ett dödsbo ska förmyndaren eller en god man vårda barnets rätt i boet enligt bestämmelserna i 15 kap. FB. Dessa ska se till att skifte med anledning av dödsfall förrättas så snart som möjligt, om det inte ingås avtal om sammanlevnad i oskiftat dödsbo. En förmyndare eller god man som tar del i en bodelning eller ett skifte för ett barns räkning ska inhämta överförmyndarens samtycke till egendomens fördelning. (Se 15 kap. 2 och 5 §§ FB)

Pengar som ett barn fått genom arv eller testamente och som överstiger ett prisbasbelopp ska sättas in hos bank eller kreditmarknadsföretag med uppgiften om att medlen inte får tas ut utan överförmyndarens tillstånd (se 16 kap. 11 § FB). Länsstyrelsen anser att överförmyndare inom ramen för sin tillsyn bör kontrollera att arv betalas ut till ett överförmyndarspärade konton i barnens namn. Länsstyrelsen anser även att överförmyndare bör kontrollera att barn skrivs in som ägare till fastigheter och bostadsrätter som de ärvt i fastighetsregistret respektive hos bostadsrättsföreningen.

Föräldrar ska inkomma med förteckning över barnets egendom till överförmyndaren inom en månad från att värdet på egendomen överstigit åtta gånger gällande prisbasbelopp (se 13 kap. 3 § FB). Föräldrar ska också före den 1 mars varje år i en årsräkning till överförmyndaren redogöra för förvaltningen under föregående år av egendom som avses i 2 §, t.ex. tillgångar som överstiger åtta gånger gällande prisbasbelopp, samt sådan egendom som omfattas av bestämmelserna om samtycke enligt 10 §, avseende bl.a. fast egendom (se 13 kap. 14 § FB). I överförmyndarens tillsyn ingår att bevaka att redovisning inkommer och att vidta åtgärder då det brister, genom att t.ex. förelägga med vite.

I akt 2196 avled pappan i september 2020 och nämnden samtyckte till fördelningen i arvskiftet i oktober 2022, men det hade vid Länsstyrelsens inspektion våren 2024 ännu inte inkommit bevis om att hela arvet överförts till barnet. Länsstyrelsen vill betona vikten av att nämnden får in redovisning som visar att arvet överförs till barnet. Det har nu gått ganska lång tid sedan pappan avled och nämnden samtyckte till fördelningen i arvet. Nämnden ska också bevaka att det inkommer årsräkningar från förmyndaren i ärendet.

I akt 21667 samtyckte nämnden till fördelningen i arvskiftet i augusti 2023. Nämnden hade inte fått svar från gode mannen då nämnden begärt in redovisning av att arvet betalats ut till barnet. I stället har nämnden valt att vända sig till juristbyrån som anlits av dödsboet. Vid Länsstyrelsens inspektion våren 2024 hade det inte inkommit någon redovisning av att arvet överförts till barnet. Det är naturligtvis inte fel av en överförmyndare att inhämta utredning om ett ärende från andra än ställföreträdaren. Men Länsstyrelsen vill ändå med anledning av detta påtala att om en god man inte svarar nämnden kan det finnas anledning att överväga om gode mannen är lämplig att företräda barnet.

Motivering av uttagsbeslut

Sammanfattning av granskningen

I akt 8491, angående ett förmynderskap, noterade Länsstyrelsen följande.

Barnet är född 2012. Av årsräkningen för år 2022 framgår att barnets totala tillgångar uppgick till 370 000 kr.

Förmyndaren hade den 25 augusti 2022 ansökt om att få ta ut 40 000 kr från barnets spärrade konto för inköp av en resa för barnet och familjen. Nämnden hade ifrågasatt varför barnet ska betala för hela familjen. Förmyndaren skrev att det är barnets önskan att hela familjen ska åka och de har inte råd att själva bekosta resan.

Den 30 augusti 2022 har nämnden beviljat ett uttag om 40 000 kr för resan. Av nämndens beslut framgår att "uttag medges enligt 13 kap. 8 § FB" och att ändamålet är "semesterresa för hela familjen".

Förmyndaren har inkommit med kvitto som visat att barnet bekostat en resa.

Länsstyrelsens bedömning

Den enskildes medel ska i skälig omfattning användas för hans eller hennes uppehälle, utbildning och nytta i övrigt. De medel som inte används för sådana ändamål ska placeras så att tillräcklig trygghet finns för deras bestånd och så att de ger skälig avkastning. (12 kap. 4 § FB).

När det gäller underåriga måste den underåriges ålder, föräldrarnas villkor och andra individuella förhållanden beaktas vid bedömningen. Det är inte uteslutet, att medel används till inköp av något som kommer även föräldrarna och familjen i övrigt till godo. Här kan undantagsvis inköp av t.ex. en bil eller ett fritidshus komma i fråga. Det måste dock beaktas att det är den underåriges intresse som ska vara huvudsaken och de övrigas nytta en bieffekt (NJA II 1995 s. 32 f.).

Ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt, förutom i vissa undantagssituationer, ska innehålla en klagande motivering, om det inte är uppenbart obehövligt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande (32 § förvaltningslagen [2017:900] [FL]). I förarbetet till bestämmelsen framgår att motiveringsskyldigheten i praktiken gäller för alla beslut som är överklagbara och att undantagsregeln ska tolkas snävt. För att det kunna göras undantag krävs att det för myndigheten, vid en objektiv bedömning, ska i princip framstå som självklart att någon motivering inte är behövlig (prop. 2016/17:180 s. 186 ff.).

Länsstyrelsen anser att även överförmyndarens beslut om samtycke till uttag ska innehålla en motivering och tillämpliga lagrum. Hur

omfattande en motivering behöver vara får bedömas utifrån vilken typ av beslut som det rör sig om. I enklare beslut bör motiveringen enligt Länsstyrelsens mening kunna vara relativt kortfattad.

Länsstyrelsen anser att nämndens motivering i detta beslut var alltför kortfattat. Det framgår inte vilka omständigheter som har varit avgörande för nämndens ställningstagande.

Länsstyrelsen uppmanar nämnden att se över sina rutiner i detta avseende.

Rutiner för korrigeringar av årsräkningar

Sammanfattning av granskningen

I akt 24019, angående ett förvaltarskap, noterade Länsstyrelsen att nämnden hade granskat en årsräkning utan anmärkning, men med korrigeringar (dnr 47). Länsstyrelsen kunde inte se vilka korrigeringar som gjorts av nämnden.

På inspektionsdagen hade Länsstyrelsen ett samtal med nämnden. Nämnden redogjorde för hur de korrigerar årsräkningar som inlämnas digitalt.

Kommentar från nämnden

Nämnden använder ett verksamhetssystem där leverantören gjort upplägget och denna e-tjänst används av många kommuner i landet. När en årsräkning granskas i e-tjänsten och nämnden gör korrigeringar av de belopp som ställföreträdaren angivit så hamnar ställföreträdarens angivna belopp i en kolumn som benämns ”stf original”. De korrigerade beloppen hamnar i en annan kolumn. Att det finns en kolumn som tydligt anger vad ställföreträdaren lämnat in för belopp i sin årsräkning har av nämnden ansetts vara tillräckligt för att förstå hur årsräkningen sett ut i original när den lämnades in.

Länsstyrelsens bedömning

Då nämnden vid sin granskning gör korrigeringar på en digital årsräkning är det enligt Länsstyrelsens mening otydligt, för en utomstående, vad som har ändrats av nämnden och vilka uppgifter som har lämnats av ställföreträdaren.

Länsstyrelsen vill med anledning av detta framföra följande. En årsräkning ska avges på heder och samvete (13 kap. 14 § och 14 kap.

15 § FB). En uppgift som inte stämmer i årsräkningen kan bedömas som osant intygande och därför medföra straffansvar (15 kap. 11 § brottsbalken).

Om överförmyndaren gör mindre korrigeringar utan medverkan av ställföreträdaren, måste det tydligt framgå vad som fyllts i av överförmyndaren. Det måste alltid stå helt klart vilket belopp ställföreträdaren tar ansvar för. Annars finns det risk att ställföreträdarens straff- och skadeståndsansvar urholkas.

Länsstyrelsen uppmanar nämnden att se över sina rutiner i dessa avseenden.

Rutiner för notering om granskning på årsräkning

Sammanfattning av granskningen

Vid granskningen av akt 18188 angående ett förmynderskap noterade Länsstyrelsen följande.

Årsräkningen för år 2023 granskades utan anmärkning av nämnden den 30 januari 2024. Årsräkningen hade inkommit digitalt. I nämndens ärendehanteringssystem framgick att årsräkningen var granskad, men det fanns inte någon årsräkningshandling med notering om nämndens granskning i akten.

På inspektionsdagen hade Länsstyrelsen ett samtal med nämnden. Nämnden framförde att handlingen inte var inlagd som PDF i systemet än. Först när redogörelsen är granskad så tillförs akten årsräkningen med överförmyndarens notering om granskning.

Länsstyrelsens bedömning

Överförmyndaren ska göra anteckning om verkställd granskning på förteckningar, årsräkningar, sluträkningar (se 16 kap 4 § FB). Den granskade årsräkningen ska förvaras i överförmyndarens akt rörande ställföreträdarskapet (se 17 § FFO).

Länsstyrelsen vill betona att nämnden bör ha rutiner som innebär att det inte dröjer alltför lång tid innan handlingen tillförs akten.

Dokumentation av överförmyndarspärrear

Sammanfattning av granskningen

Länsstyrelsen har vid tillsynen år 2023 och 2024 ett särskilt fokus på överförmyndarens kontroll av s.k. överförmyndarspärrear vid granskningen av redovisningshandlingar.

Vid granskningen av akt 20019, angående ett godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB, noterade Länsstyrelsen följande.

Årsräkningen för år 2022 granskades utan anmärkning men med korrigeringar i maj 2023. Det framgick inte av årsräkningen om det fanns spärrear på en "kapitalsparfond". Det framgick inte heller av verifikat.

Kommentar från nämnden

I ärendet rör det sig som om en kapitalförsäkring som är benämnd som "kapitalspar". Kapitalförsäkringar går inte att spärrear på samma sätt som vanliga konton, utan det är endast den försäkrade, i det här fallet huvudmannen själv, som kan göra uttag från försäkringen. Nämnden har i dessa fall godtagit försäkringsbrevet som tillräckligt bevis för att kapitalförsäkringen är skyddad för uttag från någon annan är huvudmannen själv.

Efter länsstyrelsens inspektionen 2023 har nämnden beslutat att göra en kontroll av överförmyndarspärrear i samtliga årsräkningar som granskas 2024. Det innebär att nämnden begär in spärrearbevis i alla akter och för samtliga konton som ska vara spärrede om nämnden inte har något spärrearbevis som är mindre än tre år gammalt.

Länsstyrelsens bedömning

För förordnande ställföreträdare är utgångspunkten att konton som tillhör huvudmannen är spärrede för ställföreträdaren, så kallad överförmyndarspärrear. Det innebär att det krävs att överförmyndaren ger sitt samtycke till att ställföreträdaren gör ett uttag. På ett ospärreat konto ska enbart finnas de pengar som behövs för huvudmannens uppehälle eller vården av hans egendom, exempelvis för att betala löpande räkningar. Övriga tillgångar ska vara spärrede för ställföreträdaren, se 14 kap. 8 § FB. Då föräldrar är förmyndare gäller istället 13 kap. FB vid förvaltningen och överförmyndarspärrear regleras i 13 kap. 8 § FB.

I Länsstyrelsernas nationella riktlinjer framför vi rekommendationer om när överförmyndaren bör kontrollera överförmyndarspärar genom underlag från banken, t. ex vid granskning av förteckning och vid öppnande av nya konton. Se Länsstyrelsernas Nationella riktlinjer för överförmyndare – förordnade ställföreträdare redovisning s. 23 och Nationella riktlinjer för överförmyndare – legala förmyndares redovisning s.20.

Utöver detta rekommenderar Länsstyrelsen även att överförmyndaren genom en notering på förteckningen, årsräkningen, eller sluträkningen, alltid dokumenterar vilka konton som har överförmyndarspär. Det bör även framgå i akten hur och när detta har granskats av överförmyndaren.

Inget utskick av redovisningshandlingar efter byte

Sammanfattning av granskningen

I akt 19491 angående ett godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB noterades följande. Den 27 augusti 2021 beslutade nämnden om byte av god man. Sluträkningen granskades utan anmärkning med korrigerings den 20 september 2021. Det framgick inte av akten att nämnden har skickat ut redovisningshandlingar i akten till den nya gode mannen i enlighet med 16 kap. 8 § FB.

Länsstyrelsens bedömning

Överförmyndaren ska sedan denne har granskat förmyndarens, gode mannens eller förvaltarens sluträkning, lämna över sluträkningen samt de förteckningar, årsräkningar och handlingar enligt 15 kap. 3 och 8 §§ som förvaras hos överförmyndaren till den som är behörig att ta emot redovisning för förvaltningen. Det kan röra sig om en ny ställföreträdare efter ett byte eller ett barn som blivit myndigt. Om handlingar har lämnats till en ny ställföreträdare, ska denne inom två månader därefter återlämna handlingarna. Överförmyndaren ska skriftligen upplysa ställföreträdaren om detta när handlingarna lämnas ut. (Se 16 kap. 8 § FB).

Bestämmelsen innebär att samtliga förteckningar, årsräkningar m.m. som förvaras hos överförmyndaren ska lämnas över, oavsett antal och ålder (se NJA II 1924, s. 468).

Det är viktigt att överlämningen dokumenteras då en eventuell talan om ersättning för skada ska väckas inom tre år från det att

handlingar som anges i 16 kap. 8 § FB har lämnats över till den som är behörig att ta emot redovisning för förvaltningen (se 12 kap. 15 § FB).

Länsstyrelsen uppmanar nämnden att se över vilka åtgärder som behöver vidtas i ärendet.

Bristfällig årsräkning i förmynderskap

Sammanfattning av granskningen

I akt 7135 angående ett förmynderskap (särskilt förordnad) noterade Länsstyrelsen följande.

I september 2018 har nämnden har samtyckt till att barnet lånar ut 235 000 kr. Årsräkningen för år 2022 har granskats utan anmärkning, men med korrigeringar, i juli 2023. Förmyndarna har redovisat tillgången ”skuldebrev” med hänvisning till en bilaga 3, utan att ange värdet. Förmyndarna har inte redovisat ränta som en inkomst på årsräkningsblanketten. Bilaga 3 är ett utdrag från barnets konto som visar att det gjorts insättningar på ca 3 000 kr varje månad samt en handskreven handling som redovisar vilka amorteringar och räntor som betalats under år 2022.

Nämnden har gjort en notering på årsräkningen om att värdet på skuldebrevet var 132 800 den 1 januari 2022.

Länsstyrelsens bedömning

Förordnade förmyndare ska före den 1 mars varje år i en årsräkning till överförmyndaren redogöra för förvaltningen under föregående år av egendom som har stått under ställföreträdarens förvaltning. Årsräkningen ska avges på heder och samvete. I årsräkningen ska anges den enskildes tillgångar och skulder vid början och slutet av den tid som räkningen avser. Vidare ska en sammanställning göras av inkomster och utgifter under nämnda tid. (Se 14 kap. 15 § FB) Enligt uttalanden i förarbetet är det inte tillräckligt att endast ange värdet på egendomen utan även egendomstyp och antal bör redovisas (se prop. 1993/94:251 s. 245).

Justitieombudsmannen har i beslut den 8 december 2009 (dnr 5955-2009) uttalat bl.a. följande angående en överförmyndares granskning av årsräkningar.

"[...] Om för stora ändringar görs utan medverkan av ställföreträdaren är det risk att straff- och skadeståndsansvaret urholkas. Det är i dessa fall bättre att ställföreträdaren ombeds att ge in en skriftlig komplettering."

Mot bakgrund av att det är nämnden som skrivit in värdet av skuldebrevet samt att räntor inte redovisats i årsräkningen vill Länsstyrelsen framhålla följande.

Om överförmyndaren vid granskning av en årsräkning finner att den är allt för bristfälligt ifylld bör överförmyndaren i första hand begära att ställföreträdaren ger in en komplett årsräkning. Det är ställföreträdaren, inte överförmyndaren, som ska upprätta årsräkningen. Om överförmyndaren ändå väljer att göra korrigeringar av poster kan ställföreträdaren ges tillfälle att intyga uppgifterna på heder och samvete innan granskningen slutförs.

Mindre korrigeringar kan enligt Länsstyrelsens mening göras av överförmyndaren, men det bör alltid vara tydligt vilka uppgifter som lämnats av ställföreträdaren.

Framtidsfullmakt - registrering

Sammanfattning av granskningen

I akt 24507, angående ett avslutat ärende om en framtidsfullmakt, noterades följande. I december 2022 inkom ett mejl och en framtidsfullmakt till nämnden. Fullmaktshavaren ber nämnden registrera fullmakten, eftersom det finns ett sådant villkor inskrivet i fullmakten och hen tror att det behövs. Nämnden har inom några dagar svarat att de har "registrerat mejlet med bifogade handlingar". I februari 2023 avslutas akten med händelsetexten "avliden".

Länsstyrelsens bedömning

Det har inte införts något krav på registrering av framtidsfullmakter i lagen om framtidsfullmakter (2017:310). Varken hos överförmyndaren eller hos tingsrätten. Däremot kan en tingsrätt besluta att en framtidsfullmakt har trätt i kraft (se prop. 2016/17:30 s 39 och 9 och 11 §§ lagen om framtidsfullmakter).

Mot bakgrund av att fullmaktshavaren föreföll tro att det fanns ett krav och system för registrering av framtidsfullmakter, hade det enligt Länsstyrelsens mening varit lämpligt att upplysa

fullmaktshavaren om detta (se 6 § FL om myndigheters allmänna serviceskyldighet).

Övrigt

Granskning av årsräkningar

Inför Länsstyrelsens inspektion lämnade nämnden följande uppgifter om handläggningstider gällande granskning av årsräkningar för år 2022. Den 31 december 2023 var 99,7 % av årsräkningarna granskade.

Rapporten har upprättats av Lisa Wellenius och Maria Askerlund.

Bilaga:

Granskade akter

Kopia till:

Överförmyndarnämnden i Uppsala

Kommunfullmäktige i Uppsala, Tierp, Östhammar, Knivsta,

Älvkarleby, Heby, Enköping och Håbo

Kommunstyrelsen i Uppsala, Tierp, Östhammar, Knivsta, Älvkarleby,

Heby, Enköping och Håbo

Kommunrevisorerna i Uppsala, Tierp, Östhammar, Knivsta,

Älvkarleby, Heby, Enköping och Håbo

Justitieombudsmannen

Granskade akter

Godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB

Akt 19491, 20019, 19588, 15019, 6534, 14230, 22695, 23945, 20316,
22380, 19808, 22044, 25437, 23744, 7395, 3429, 20430, 22394, 15794,
6701

Förvaltarskap

Akt 18724, 24019, 21275, 5618, 22236, 5207, 1771

Förmynderskap

Akt 20513, 24749, 19138, 24190, 176, 22320, 7135, 17243, 8491, 21667,
21961, 18188, 24289, 18704, 21107

Akter rörande ställföreträdarskap under uppbyggnad

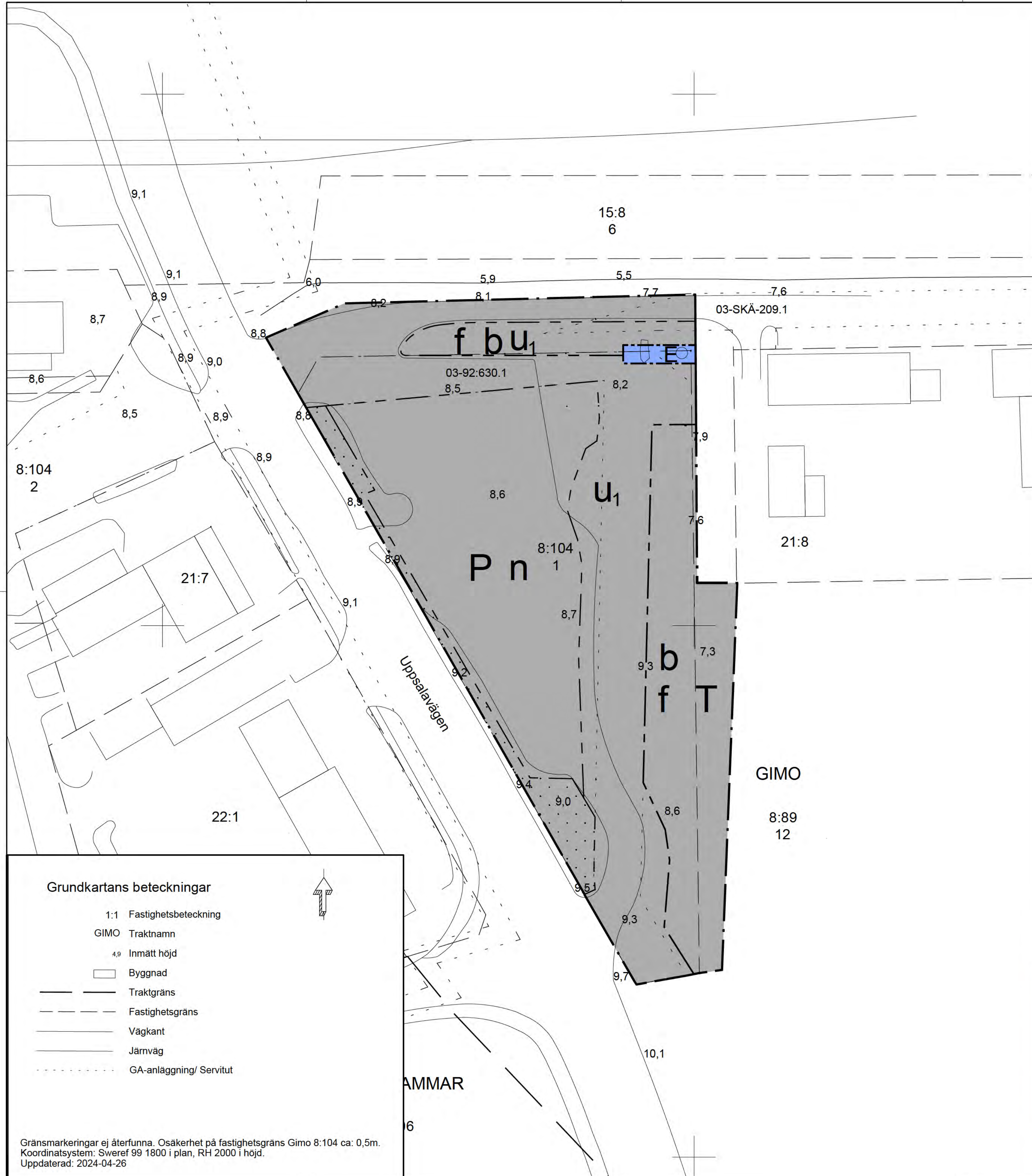
Akt 24482, 25503, 25864, 24382

Akter rörande framtidsfullmakter

Akt 24507, 25683

Akter granskade med anledning av klagomål

Akt 25437, 22236

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten. Där beteckning saknas gäller bestämmelsen inom hela planområdet.

GRÄNSBETECKNINGAR

- Planområdesgräns
- Användningsgräns
- Egenskapsgräns

ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

Kvartersmark

- E** Tekniska anläggningar
- P** Parkering - byggnad får inte uppföras.
- T** Rastplats

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Begränsning av markens utnyttjande

- Marken får inte förses med byggnadsverk.

Markens anordnande och vegetation

- n** Vid hårdgöring av yta ska lutning för ytavrinning ske mot planyta med beteckning b.

Markreservat för allmännyttiga ändamål

- u₁** Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar. Plank får uppföras med syfte att avskärma från teknisk anläggning.

Utformning

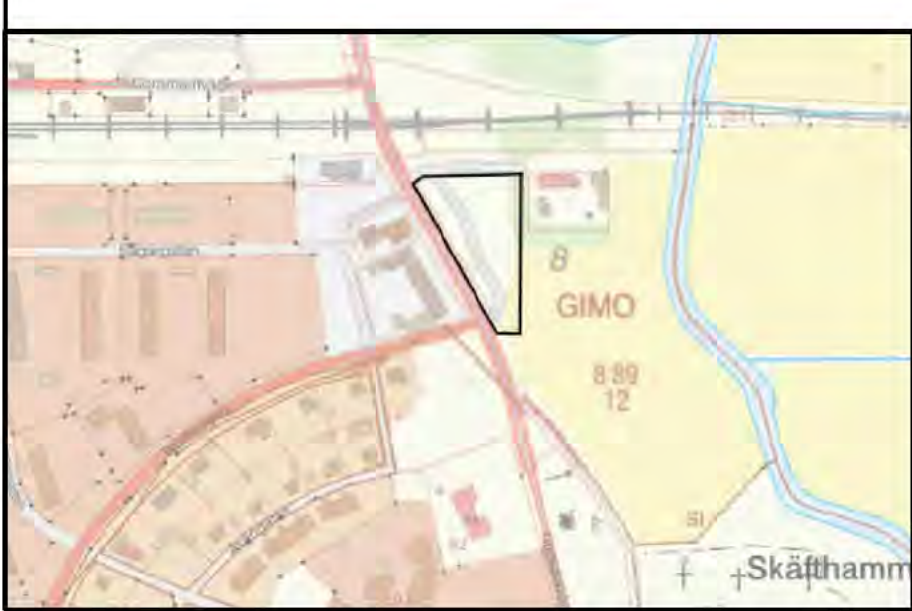
- f** Dagvattendike ska anläggas.

Utförande

- b** Minst 90 % av marken ska vara genomsläpplig.

Genomförandetid

Genomförandetiden är 5 år och börjar gälla fr.o.m. Laga Kraft

Detaljplan för Gimo 8:104

Gimo 8:104

Östhammars kommun	Uppsala län		Beslutsdatum	Instans
Antagandehandling			Godkännande	
Planavgift ska tas ut vid prövning av bygglov			Antagande	
Upprättad: 2023-11-15	Reviderad: 2024-09-09		Laga kraft	

0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100 meter
Utskriftsformat A1-L Skala 1:400

Alice Möller
Planarkitekt

Merike Dahlberg
Plan- och byggechef

Grundkartans beteckningar

- 1:1 Fastighetsbeteckning
- GIMO Traktnamn
- 4,9 Inmätt höjd
- Byggnad
- Traktgräns
- Fastighetsgräns
- Vägkant
- Järnväg
- GA-anläggning/ Servitut

Gränsmarkeringar ej återfunna. Osäkerhet på fastighetsgräns Gimo 8:104 ca: 0,5m.
Koordinatsystem: Sweref 99 1800 i plan, RH 2000 i höjd.
Uppdaterad: 2024-04-26

BMN-2021-38851(8)

Plan- och byggenheten – Samhällsbyggnadskontoret
Alice Möller

ANTAGANDEHANDLING

Granskningsutlåtande

Förslag till detaljplan för Detaljplan rastplats Gimo del av
fastigheten GIMO 8:104
Östhammars kommun, Uppsala län

Upprättad 2024-09-09

POSTADRESS

Box 66
Fakturaadress
Box 106
742 21
Östhammar

BESÖKSADRESS

Stångörsgatan 10
742 21 Östhammar

TELEFON

+46 (0) 173 860 00

MAIL

byggochmiljo@osthammar.se
www.osthammar.se

ORG.NUMMER

212000-0290

V.A.T. NO

SE212000029001

BANKGIRO

233-1361

Planförfarandet

Förslag till detaljplan för Detaljplan rastplats Gimo, del av fastigheten GIMO 8:104 utgjorde underlag för granskning under perioden 15 april – 3 maj 2024. Detaljplanen hanteras med standard förfarande enligt PBL 2010:900.

Berörda förvaltningar inom kommunen, statliga verk, länsstyrelsen samt berörda sakägare och andra med väsentligt intresse av planen har underrättats och beretts tillfälle att yttra sig under denna tid. Planhandlingarna har under granskningstiden varit tillgängliga på kommunkontoret i Östhammar samt på kommunens hemsida.

I detta granskningsutlåtande redovisas de yttranden som inkommit under granskningstiden, samtliga yttranden sammanfattas och kommenteras. Här sammanfattas även vilka synpunkter som inte blivit tillgodosedda under planprocessen och vilka eventuella revideringar som sker i planhandlingarna innan detaljplanen antas.

Sammanfattning

De synpunkter som inkommit under granskningsbeskedet har belyst behovet av att säkerställa kvaliteten på grundvattnet vid utveckling av platsen och åtgärder kopplat till denna fråga. Säkerställa trafiksäkerheten inom området samt för in- och utfarter. Sakägare har påpekat behovet av att säkerställa att platsen kan fortsatt användas för slamtömning i planbeskrivning.

Inkomna yttranden med kommentarer

Totalt inkom 17 yttranden under granskningen.

Remissinstans	Ankomststämplat	Yttrande utan erinran	Yttrande med synpunkter på planförslaget	Sakägare enligt fastighetsförteckning	Synpunkter som ej tillgodosetts
Myndigheter och grannkommuner					
1. Länsstyrelsen	2024-05-03		x		
2. Kultur- och fritidsnämnden	2024-04-18	x			
3. Post Nord	2024-04-18	x			
4. Svenska Kraftnät	2024-04-18	x			
5. Lantmäteriet	2024-04-19		x		
6. Barn- och utbildningskontoret	2024-04-22	x			
7. Omsorgskontoret	2024-04-23	x			
8. Vård- och omsorgsnämnden	2024-04-23	x			
9. Vattenfall	2024-04-22		x	x	
10. Barn- och utbildningsnämnden	2024-04-23	x			
11. Individ- och familjenämnden	2024-04-23	x			
12. Polismyndigheten Region Mitt	2024-04-24	x			
13. Uppsala Brandförsvär	2024-04-24		x		
14. Region Uppsala	2024-04-23	x			
15. Kommunstyrelsen Östhammars kommun	2024-05-23		x	x	

16. Gästrike Vatten AB	2024-05-03		x	x	
17. Trafikverket	2024-05-03		x	x	

I detta dokument sammanfattas och kommenteras inkomna yttranden. Samtliga originalyttranden hålls tillgängliga på Samhällsbyggnadskontoret i Östhammars kommun.

Myndigheter och kommuner

1. Länsstyrelsen i Uppsala

Frågor som bevakas av Länsstyrelsen enligt 11 kap 10 § PBL Länsstyrelsen har i granskningsskedet synpunkter av betydelse för länsstyrelsens överprövning enligt 11 kap. 10 § PBL. Dessa frågor rör MKN grundvatten. Miljökvalitetsnormer (MKN). Sedan samrådet har nya uppgifter om grundvattnets sårbarhet framkommit. Grundvattnet har inom planområdet en hög sårbarhet.

Jordarter på platsen indikerar mycket genomsläpplig mark. Planområdet ligger även på kort avstånd till grundvattenmagasin och inom avrinningsområdet för grundvattenmagasinet. Det betyder att olyckor inom planerad rastplats kan medföra att grundvattentäkten snabbt kan påverka grundvattnet både av släckvatten samt utsläpp av petroleum från fordon. Typiskt sett krävs täta diken för ytavrinning inom område med hög sårbarhet för grundvattnet och att ytor utformas på ett sätt som inte medför att infiltration kan ske från olyckstillbud.

Länsstyrelsen bedömer att planförslaget behöver kompletteras med en beskrivning av förslagets påverkan på grundvattnet samt en bedömning av om, och i så fall vilka, åtgärder som behöver vidtas för att undvika att olyckshändelser kan medföra att förorena grundvattnet. Ett antagande av planförslaget kan, enligt länsstyrelsens bedömning, antas innebära att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs. Ett beslut från kommunens sida att anta detaljplanen enligt föreliggande förslag kan därför komma att prövas av länsstyrelsen enligt 11 kap 10 § 1 PBL.

Kommentar: Uppgifter om genomsläpplighet i mark har under hela processen varit en del av planhandlingarna.

Kommunen har reviderat checklista för miljöbedömning samt kompletterat planbeskrivningen med information kopplat till påverkan på grundvatten. Text har lagts till som beskriver åtgärder vid händelse av brand samt tydligare åtgärder för dagvattenhanteringen.

Kommunen anser att MKN för grundvatten kan följas med de revideringar som genomförts i plankarta och planbeskrivning.

2. Kultur- och fritidsenheten

Ser positivt på utvecklingen av platsen och anser att förändringen kommer främja det aktiva friluftslivet.

Kommentar: Yttrande noteras.

3. Post Nord

Post Nord har inget att erinra på förslaget.

Kommentar: Yttrande noteras.

4. Svenska Kraftnät

Svenska Kraftnät har inget att erinra på förslaget.

Kommentar: Yttrande noteras.

5. Lantmäteriet

Utfartsförbud inte ok i planområdesgräns

På plankartan finns en sträcka med bestämmelse om utfartsförbud utlagd i planområdesgränsen. Stängselkrav och utfartsförbud får enligt 4 kap. 9 § PBL endast läggas mot allmänna platser. Detta innebär att det inte är möjligt att lägga denna typ av bestämmelse i en planområdesgräns av följande skäl: I en planområdesgräns går det inte att säkerställa att det är allmän plats eller även i fortsättningen kommer att vara allmän plats i den angränsande planen. Bestämmelsen reglerar dessutom indirekt något som ska gälla för området utanför det i planförslaget aktuella planområdet vilket inte är tillåtet.

Tydlighet i plankartan

I planområdets norra del har kvartersmark för tekniska anläggningar lagts ut, men planbestämmelsen "E" flyter delvis ut över kvartersmarken för "T1" avsedd för Rastplats. Kommunen kan eventuellt undvika denna otydlighet med pil till området och planbestämmelsen i en ruta med pil utanför området om det blir för smalt att inrymma bestämmelsen. Detsamma gäller för egenskapsbestämmelsen "b1" i planområdets norra del. Se bild nedan.

Kommentar: I plankartan har bestämmelsen "j – utfartsförbud" tagits bort. Kommunen anser att detta inte kommer ha några konsekvenser för planförslaget då utfartsförbudet regleras genom andra bestämmelser i plankartan. Tydligheter i plankartan har åtgärdats.

6. Barn- och utbildningskontoret

Kontoret har inget att erinra på förslaget.

Kommentar: Yttrande noteras.

7. Omsorgskontoret

Kontoret har inget att erinra på förslaget.

Kommentar: Yttrande noteras.

8. Vård- och omsorgsnämnden

Nämnden har inget att erinra på förslaget.

Kommentar: Yttrande noteras.

9. Vattenfall

Vattenfall Eldistribution noterar att tidigare yttrande har beaktats, dock har det lagts till att plank får uppföras på U-område för att avskärma rastplats från tömningspunkt. Det är viktigt att den som avser bygga planket utför en kabelutsättning/bevakning för att på så sätt undvika skador på befintliga kablar. Vattenfall Eldistribution AB önskar att detta framgår i planbeskrivningen.

Kommentar: Planbeskrivning har kompletterats med information angående kommunikation med Vattenfall vid uppförande av plank.

10. Barn- och utbildningsnämnden

Nämnden har inget att erinra på förslaget.

Kommentar: Yttrande noteras.

11. Individ- och familjenämnden

Nämnden har inget att erinra på förslaget.

Kommentar: Yttrande noteras.

12. Polismyndigheten Region mitt

Myndigheten har inget att erinra på förslaget.

Kommentar: Yttrande noteras.

13. Brandförsvaret

Uppsala brandförsvaret har tagit del av granskningshandlingar samt tillhörande utredningar: plankarta, planbeskrivning, PM miljöteknisk markundersökning samt undersökning miljöpåverkan. Brandförsvaret har tidigare granskat planförslaget och lämnat synpunkter avseende risker med släckvatten. Dessa synpunkter kvarstår. I samrådsredogörelsen framgår det att kommunen inte anser att denna ökade risk finns och att kommunen således inte kommer omvärdera miljöpåverkan av planen. Vidare informeras det om kommande brand- och släckvattenplan.

Uppsala brandförsvaret saknar en motivering till varför kommunen anser att det inte finns någon ökad risk. Uppsala brandförsvaret vill också påpeka att risker kopplat till släckvatten behöver hanteras i de enskilda planerna innan kommande släckvattenplan är klar.

Kommentar: Kommunen har reviderat checklista för miljöbedömning samt kompletterat planbeskrivningen med information kopplat till påverkan på grundvatten. Text har lagts till som beskriver åtgärder vid händelse av brand samt tydligare åtgärder för dagvattenhanteringen. Kommunen anser att MKN för grundvatten kan följas med de revideringar som genomförts i plankarta och planbeskrivning.

14. Region Uppsala

Region Uppsala har inget att erinra på förslaget.

Kommentar: Yttrande noteras.

15. Kommunstyrelsen Östhammars kommun

Kommunstyrelsen vill säkerställa att vägen till och från kommunförrådet fortsatt kan användas. Likaså att Östhammars kommun fortsatt kan använda slamtömningspunkten samt att eventuella åtgärder koppla till lukt och buller stäms av med avfallshandläggare.

Kommunstyrelsen ser inte att det av handlingarna framkommer att planområdet även kommer att beröras av buller och odör vid tippning vilket kan upplevas som störande för besökande av rastplatsen. Slambilarna kommer till platsen i genomsnitt 2 gånger per dag. Fler intippningar kan förekomma beroende på säsong.

Detaljplaneförslaget har i övrigt tagit hänsyn till de behov som Gästrike Vatten AB och Östhammars kommun delar avseende lösning för hantering av slam från enskilda brunnar som genomförs här.

Kommentar: Planförslaget har reviderats utifrån yttrandet. Planförslaget bedöms inte påverka varken tillgänglighet till kommunförrådet eller möjligheten till att tömma slam. Information om buller har lagts till.

16. Gästrike Vatten AB

Östhammar Vatten föreslår att planbeskrivningen kompletteras med en tydligare beskrivning om nuvarande markanvändning avseende hantering av externslam och hur förutsättningarna för hantering av externslam ser ut i kommunen generellt samt vikten av att verksamheten kan fortlöpa på fastigheten även efter att detaljplanen vunnit laga kraft. Östhammar Vatten bedömer att det är osäkert om ett plank ger ett tillräckligt skydd mot störningar gentemot rastplatsen.

Kommentar: Kommunen anser att det framgår i planförslaget att det dels finns en slamtömningspunkt på fastigheten samt att kommunens verksamhet måste fortlöpa trots den planerade utvecklingen. För att minska risken för störningar ytterligare har utveckling av rastplatsen förlagts till den sydöstra delen av plankartan. Detta ökar avstånden mellan eventuell rastplatsaktivitet och slamtömningspunkten.

17. Trafikverket

Trafiksäkerhet

Trafikverket anser ur ett trafiksäkerhetsperspektiv att plankartan ska kompletteras för att säkerställa att placering av anläggningar och byggnader, så som komplementbyggnader, vallar/bänkbord och även konstverk, inte hamnar inom vägens säkerhetszon. Planområdet ska utformas på ett sådant sätt att säkerhetsavståndet 7 meter till asfaltkant på väg 288 klaras och att godkända siktsträckor uppnås vid båda anslutningarna.

Trafikverket noterar även planerna på en mindre lekplats och förutsätter att kommunen säkerställer att lekplatsen utformas med trafiksäkerheten i åtanke. Även denna yta bör regleras

i detaljplanen och placeras bort från väg 288 och utan risk för att lekande barn springer ut på vägen eller ut i trafiken på rastplatsen.

Dagvatten

Detaljplanen öppnar för möjligheten att asfaltera den del av planområdet som idag är parkering. Om denna plan förverkligas förutsätter Trafikverket att den ökade andelen hårdgjord yta inte resulterar i att dagvattenflödet ökar mot väg 288, varken mängd- eller hastighetsmässigt.

***Kommentar:** För att öka trafiksäkerheten på platsen har rastplatsaktiviteten (beteckning T i plankarta) förlagts i det sydöstra hörnet. Den större ytan har istället fått beteckningen P för att tydliggöra att ytan är till för parkering. Åtgärder för att säkerställa att dagvattnet inte kommer påverka väg 288 har lagts till i planförslaget.*

Revidering av planförslaget

Granskningen och de synpunkter som inkommit har resulterat i följande förändringar:

- Kommunen har tillsammans med miljöszakknig tagit fram en ny checklista för undersökning. Konsekvenser av revideringar beskrivs i planhandlingarna
- Beteckning för utfartsförbud längst väg 288 har tagits bort från plankartan. Utfartsförbud bedöms regleras genom andra bestämmelser
- Eventuellt buller kopplat till slamtömning
- Ytterligare åtgärder för dagvattenhantering samt åtgärder vid händelse av brand/olycka, hantering av släckvatten och kommunikation
- Kommunikation med Vattenfall vid arbeten som kan påverka ledningar inom u-område
- I plankarta har rastplatsaktivitet med beteckning T förlagts i planområdets sydöstra del för att öka trafiksäkerheten samt öka avståndet till slamtömningspunkten

Merike Dahlberg
Plan- och byggchef

Alice Möller
Översiktsplanerare

Samrådsredogörelse

Förslag till detaljplan för Detaljplan rastplats Gimo, del av fastigheten
GIMO 8:104
Östhammars kommun, Uppsala län

2024-04-10

Samrådsförfarandet

Förslag till detaljplan för Detaljplan rastplats Gimo, del av GIMO 8:104 utgjorde underlag för samråd under perioden 2023-11-24 till 2023-12-15. Detaljplanen hanteras med standardförfarande utan programsamråd enligt Plan- och bygglagen (PBL) 2010:900.

Berörda enheter inom kommunen, statliga verk, länsstyrelsen samt berörda sakägare och andra med väsentligt intresse av planen har underrättats och beretts tillfälle att yttra sig under denna tid. Planhandlingarna har under samrådstiden varit tillgängliga på kommunkontoret i Östhammar, samt på kommunens hemsida.

I denna samrådsredogörelse redovisas de yttranden som inkommit under samrådstiden, samtliga yttranden sammanfattas och kommenteras. Samrådsredogörelsen fungerar som underlag för kommande detaljplanearbete.

Sammanfattning

Synpunkter på hur riskerna kopplade till slamtömningspunkten ska hanteras och hur detta bör beskrivas i plankarta och planbeskrivning. Plankartans utformning och placering av markreservat för underjordiska ledningar, påverkan på befintliga rättigheter inom planområdet samt behov av uppdaterad grundkarta.

Inkomna yttranden med kommentarer

Totalt inkom 14 yttranden under samrådet.

Remissinstans	Ankomststämplat	Yttrande utan erinran	Yttrande med synpunkter	Sakägare enligt fastighetsförteckning	Synpunkter som ej tillgodosetts
Myndigheter och grannkommuner					
1. Länsstyrelsen	2023-12-14		x		
2. Post Nord	2023-11-23	x			
3. Vattenfall AB	2023-11-23		x		
4. Telia AB	2023-11-24	x			
5. Svenska Kraftnät	2023-11-24	x			
6. Vård- och omsorgsnämnden	2023-11-24	x			
7. Individ och familjenämnden	2023-11-24	x			
8. Miljöenheten	2023-12-01		x		
9. Lantmäteriet Uppsala	2023-12-08		x		
10. Region Uppsala	2023-12-11	x			
11. Brandförsvaret	2023-12-12		x		x
12. Gästrike Vatten AB	2023-12-13		x		
13. Barn- och utbildningsnämnden	2023-12-15	x			
14. Trafikverket	2023-12-14	x			

I detta dokument sammanfattas de inkomna yttranden och kommenteras. Samtliga originalyttranden hålls tillgängliga hos Samhällsbyggnadskontoret på Östhammars kommun.

Myndigheter och kommuner

1. Länsstyrelsen

Länsstyrelsen har inga synpunkter utifrån de frågor som bevakas enligt 11 kap 10 § PBL.

Övriga rådgivande synpunkter:

Värdefulla träd: Direkt öster om planområdet finns pilar som i Artportalen är klassade som värdefulla träd. Markåtgärder som kan innebära markkompaktering och skador på trädens rötter bör undvikas på den östra delen av planområdet, inom en radie om minst 10 meter från trädstammarna. Hårdgöring av mark och uppställning av tunga maskiner och liknande bör även undvikas inom samma radie från trädstammarna.

Kommentar:

I utvecklingen av platsen finns det inga planer på att genomföra någon typ av markarbete i närheten av de pilarna öster om planområdet. Kommunen anser att inga ytterligare beteckningar krävs i plankartan för att skydda träden då befintliga beteckningar redan begränsar markens utnyttjande på olika vis.

2. Post Nord

Vid nybyggnation av villor och radhus placeras postlådan i en lådsamling vid infarten till området. I flerfamiljshus ska man ta emot sin post i en fastighetsbox på entréplan. Kontakta PostNord i god tid på utdelningsforbattringar@postnord.com för dialog gällande godkännande av postmottagning i samband med nybyggnation. En placering som inte är godkänd leder till att posten inte börjar delas ut till adressen.

Kommentar: *Yttrande noteras.*

3. Vattenfall AB

Vattenfall Eldistribution AB har elnätanläggningar inom område och inom närområde för aktuell detaljplan bestående av markkablar. På plankartan ser det ut som att u-området inte riktigt följer kabelns sträckning. Säkerställ så att ledningens läge och u-område överensstämmer. I det fall rastplatsen kommer att utvecklas och omfatta hela planområdet måste kabeln flyttas då inga nya parkeringsområden får etableras över befintliga markkablar.

Vattenfall Eldistribution AB vill informera om följande:

- Eventuell flytt/förändringar av befintliga elnätanläggningar utförs av Vattenfall Eldistribution, men bekostas av exploatören.
- Beställning/förfrågan ledningsflytt görs på Vattenfall Eldistributions hemsida.
- Inför anslutning av ny byggnad till befintligt elnät måste beställning av offert på el-servis beställas i mycket god tid. Offert på el-serviser, både byggkraft och permanent servis.
- Vid eventuella schaktningsarbeten skall kabelutsättning begäras.
- Vid byggnation, fällning av träd, schaktning eller sprängning nära Vattenfalls ledningar glöm inte att beställa bevakning.
- Vid ny infart till fastigheten skall befintlig markkabel förläggas i rör. Detta beställs samtidigt som beställning av el-serviser.
- Befintliga elnätanläggningar måste hållas tillgängliga under alla skeden av genomförandet.
- Någon anläggning, tex byggnad, får inte uppföras invid elnätanläggning tillhörande Vattenfall Eldistribution så att gällande säkerhetsavstånd inte hålls.

***Kommentar:** Området med beteckningen u₁ har flyttats för att täcka in Vattenfalls ledningar inom planområdet. Beteckningen säkerställer att kommunen inte får ge bygglov för åtgärder som kan hindra utnyttjandet av markreservatet. Beteckningen u₁ har även fått skrivelsen "Plank får uppföras med syfte att avskärma från teknisk anläggning". Skrivelsen ska möjliggöra för att skapa en barriär mellan rastplatsaktivitet och tömningspunkten. Det är exploatörens ansvar att återuppföra plank då behov uppstår för ledningsägare att ha åtkomst till underjordiska ledningar placerade inom markreserverat område.*

Inga nya parkeringar planeras över befintliga markkablar.

4. Telia AB

Telia har inget att erinra på förslag till detaljplan.

***Kommentar:** Yttrande noteras.*

5. Svenska Kraftnät

Svenska Kraftnät har inget att erinra på förslag till detaljplan.

***Kommentar:** Yttrande noteras*

6. Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden har inget att erinra på förslag till detaljplan.

***Kommentar:** Yttrande noteras*

7. Individ och familjenämnden

Individ- och familjenämnden har inget att erinra på förslag till detaljplan.

Kommentar: Yttrande noteras

8. Miljöenheten Östhammars kommun

Miljöenheten bedömer att det finns en viss hälsorisk med det föreslagna planförslaget på grund av den tömningspunkt för slam från slutna tankar som finns i områdets nordöstra del. Det finns risk för besvärande lukt och för att klagomål uppkommer i samband med detta. Det finns även viss risk för smittspridning genom inandning av aerosoler eller genom hudkontakt med avloppsslam.

Skyddsåtgärder bör iakttas för att minimera dessa risker. Miljöenheten har inga övriga synpunkter.

Kommentar: Slamtömningspunkten lokaliserad på området har fått beteckningen E-teknisk anläggning. Tömningspunkten ligger även inom u₁-område vilket innebär att kommunen inte får lov att ge bygglov för åtgärder som kan hindra utnyttjandet av markreservatet.

Beteckningen u₁ har fått skrivelsen "Plank får uppföras med syfte att avskärma från teknisk anläggning". Skrivelsen ska möjliggöra för att skapa en barriär mellan rastplatsaktivitet och tömningspunkt. Det är exploatörens ansvar att återuppföra plank då behov uppstår för ledingsägare att ha åtkomst till underjordiska ledningar placerade inom markreserverat område.

9. Lantmäteriet Uppsala

(Delar av planen som bör förbättras.)

Påverkan på befintliga rättigheter

I planbeskrivningen saknas information om hur befintliga rättigheter, som berör planområdet, kommer att påverkas. Rättigheter som finns inom föreslaget planområde är servitut för väg (03-SKÄ-209.1) och ledningsrätt för vatten och avlopp. Information om påverkan på befintliga rättigheter behöver kompletteras till planbeskrivningen.

I urklippet nedan har lantmäteriet uppmärksammat att ett u-område har lagts ut för samma område som det befintliga servitutet för väg. Kanske är det så att markreservat för underjordiska ledningar råkar omfatta samma område som servitutet. Men lantmäteriet vill ändå uppmärksamma om detta, om det är så att u-området råkat hamna på fel plats.

Grundkarta

Aktualitetsdatum för fastighetsredovisningen respektive för övriga detaljer i grundkartan är något föråldrad. Det är viktigt att grundkartan är aktuell i varje steg av planprocessen för att det ska vara lätt att överblicka de förutsättningar som finns för planläggningen.

Delar av planen som skulle kunna förbättras

(Under denna rubrik redovisas synpunkter som inte direkt ligger inom Lantmäteriets lagstadgade bevakningsområden, men som enligt Lantmäteriet skulle förbättra detaljplanen.)

Redovisning av hur befintliga planer påverkas

I planbeskrivningen finns på sidan 4 en redovisning av vilka befintliga detaljplaner som finns inom planområdet. För att underlätta förståelsen för de som inte är insatta i hur systemet med detaljplaner fungerar bör det även framgå vad som sker med gällande detaljplan som berörs av planarbetet. För en befintlig detaljplan där endast en del av området berörs av ett planförslag kan detta till exempel beskrivas genom en text i stil med ”Om föreslagen detaljplan antas och får laga kraft upphör tidigare detaljplan att gälla inom planområdet, men fortsätter att gälla som tidigare utanför det nu aktuella planområdet.”

Glöm inte att kontrollera så att gällande plan fortfarande går att genomföra efter att den aktuella planen fått laga kraft.

Huvudmannaskap och ansvarsfördelning

Med begreppet huvudmannaskap i en detaljplan avses normalt sett vem som är ansvarig för de allmänna platserna. I 1 kap. 4 § PBL definieras allmän plats som gata, väg, park, torg eller annat område som enligt en detaljplan är avsett för ett gemensamt behov.

Det är bra om begreppet huvudman/huvudmannaskap reserveras för ansvaret för allmänna platser och att andra former av ansvar beskrivs med andra termer än huvudmannaskap för att undvika otydlighet och risk för sammanblandning. Andra ansvarsfrågor (till exempel vem som har hand om VA och elförsörjning) bör i stället beskrivas under rubriken ansvarsfördelning.

På s. 15 i planbeskrivningen står att huvudmannaskapet för platsen är enskilt. Dock finns ingen allmänplats utlagd i planförslaget.

Kommentar:

Grundkartan för planförslaget har uppdaterats inför granskning av planen. Kommunen bedömer att fastighetsredovisningen är fortsatt aktuell.

Planbeskrivningen har uppdaterats med information angående hur befintliga rättigheter inom planområdet påverkas av planförslaget samt med vilka förutsättningar som beskrivs i förrättningskaten för området. Detta beskrivs under rubriken ”Rättigheter”.

Under rubriken ”Huvudmannaskap” i planbeskrivningen har det förtydligats att området inte omfattar någon allmän plats eftersom någon sådan inte finns inom planområdet. I övrigt har planbeskrivningen utvecklas med stöd i de rådgivande synpunkter som Lantmäteriet har givit.

10. Region Uppsala

Region Uppsala har inget att erinra på förslag till detaljplan.

Kommentar: Yttrande noteras.

11. Brandförsvaret

Uppsala brandförsvaret har tagit del av följande samrådshandlingar och tillhörande utredning: plankarta, planbeskrivning, PM miljöteknisk markundersökning samt undersökning miljöpåverkan. Brandförsvaret har granskat planförslaget avseende brandförsvarets insatsmöjligheter samt

möjligheten att uppfylla gällande bygglagstiftning avseende brandtekniska krav. Brandförsvaret har även undersökt risker som kan påverka planområdet och risker som planområdet kan medföra med stöd av brandförsvarets databas Daedalus (2023-12-12). Brandförsvaret har följande synpunkter:

Hantering av släckvatten

I undersökning för miljöpåverkan framgår det att bedömningen är att detaljplanen inte bedöms innebära risk för betydande miljöpåverkan.

Enligt sårbarhetskartan för grundvatten omfattar planområdet mark med hög sårbarhet (den högsta graden med risk för mycket snabb infiltration till grundvattnet). Det innebär att grundvattnet är extra sårbart pga risk för genomsläppliga jordlager utan skyddande lerlager.

Enligt planbeskrivningen (s.10) innebär ändringen att förutsättningarna för dagvatten förändras med en ökad risk för föroreningar i dagvattnet samt att antalet tillfälligt parkerade fordon kan öka inom planområdet. Möjlighet till att uppföra byggnader (toalett) kommer finnas.

Ett ökat antal fordon samt tillkommande bebyggelse medför att riskbilden inom planområdet ökar där en ökad risk för uppkomst av brand föreligger. En viktig del vid planering av markanvändning är att hantera riskerna med släckvatten efter en eventuell brand. Släckvatten är det förorenade vatten som kvarstår efter att en brand släckts vilket innehåller mer eller mindre skadliga ämnen för miljön. Brandförsvaret förordar att denna risk hanteras i samband med planarbetet och att bedömningen gällande betydande miljöpåverkan med avseende på grundvatten omvärderas.

***Kommentar:** Kommunen anser inte att det finns en ökad risk kopplad till grundvattnets påverkan till följd av ny detaljplan och kommer inte omvärdera miljöpåverkan för planen.*

Kommunen arbetar med ett projekt att sammanställa en brand- och släckvattenplan där syftet är att säkerställa tillgång på brandvatten och minimera risken för släckvattnets påverkan på grund- och ytvatten. I planen kommer det tydliggöras vilka åtgärder som kommer krävas beroende på bland annat markförutsättningar.

12. Gästrike Vatten AB

Östhammar Vatten bedömer, utifrån kommunens nuvarande tömningssätt, att planförslaget medför svårigheter för Östhammar Vatten att fortsätta ta emot kommunens externa slam. Fastigheten används idag för slamtömning av kommunens externslam från hela Östhammars kommuns enskilda avlopp (avfallskollektivets slam) till Gimo avloppsreningsverk. Tömningen sker ett par gånger om dagen och upp till fem arbetsdagar i veckan. Slamtömningen medför lukt och buller samt kan medföra risk för människors hälsa.

Östhammar Vatten har tillsammans med Östhammars kommun undersökt möjligheterna att ta emot kommunens externslam vid andra anläggningar, men har inte kunnat finna andra lämpliga platser eller andra lämpliga avloppsreningsverk (ARV). Vi har idag en begränsad möjlighet att ta emot externslam till Gimo ARV. Mottagande av externslam är inte optimalt till någon av våra reningsanläggningar eftersom det innebär en negativ påverkan på reningsprocesser som kan medföra att gränsvärden i miljötillstånden inte uppnås.

Plankartan behöver delvis justeras med avseende på U-område.

Kommentar: Slamtömningspunkten har fått beteckningen E - teknisk anläggning. Tömningspunkten ligger inom u₁-område vilket innebär att kommunen inte får lov att ge bygglov för åtgärder som kan hindra utnyttjandet av markreservatet.

Beteckningen u₁ har även fått skrivelsen ”Plank får uppföras med syfte att avskärma från teknisk anläggning”. Skrivelsen ska möjliggöra för att skapa en barriär mellan rastplatsaktivitet och tömningspunkt. Det är exploatörens ansvar att återuppföra plank då behov uppstår för ledingsägare att ha åtkomst till underjordiska ledningar placerade inom markreserverat område.

Planbeskrivningen har uppdaterats med information angående hur befintliga rättigheter inom planområdet påverkas av planförslaget samt med vilka förutsättningar som beskrivs i förrättningskaten för området. Detta beskrivs under rubriken ”Rättigheter”.

13. Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämnden har inget att erinra på förslag till detaljplan.

Kommentar: Yttrande noteras.

14. Trafikverket

Trafikverket har inget att erinra på förslag till detaljplan.

Kommentar: Yttrande noteras.

Revidering av planförslaget

Samrådet och de synpunkter som inkommit har resulterat i följande förändringar.

- **Planbeskrivning:**
- Information från nu gällande Översiktsplan 2023 – med sikte på 2040 lagts till. Skiljer sig ej från bedömning från ÖP 2016.
- Skrivning har lagts till under rubriken *Detaljplaner* om att nuvarande detaljplanplan för området kommer fortsätta gälla som tidigare utanför planområdet.
- Området omfattar ingen allmänt plats vilket har förtydligats under rubriken *Huvudmannaskap*.
- Rubriken *Rättigheter* har kompletterats med information från förrättningsakt.
- Rubriken *Avfall* har kompletterats med information om slamtömningspunkten.
- Under rubriken *Allmänt* har text lagts till om hur rastplatsen är tänkt att utformas.
- **Plankarta:**
- u₁-området har reviderats för att täcka samtliga ledningar inom området. Beteckningen har kompletterats med skrivelsen ”Plank får uppföras med syfte att avskärma från teknisk anläggning”.

- En beteckning för teknisk anläggning (E) har lagt till i plankarta för att tydliggöra positionen för en slamtömningspunkt vilken används av Östhammars kommun. Beteckningen ska även säkerställa att inga åtgärder genomförs som negativt kan komma att påverka Östhammars kommuns användning av tömningspunkten.
- Grundkartan har uppdaterats och fått nytt datum.

Medverkande tjänstemän

Alice Möller, planarkitekt

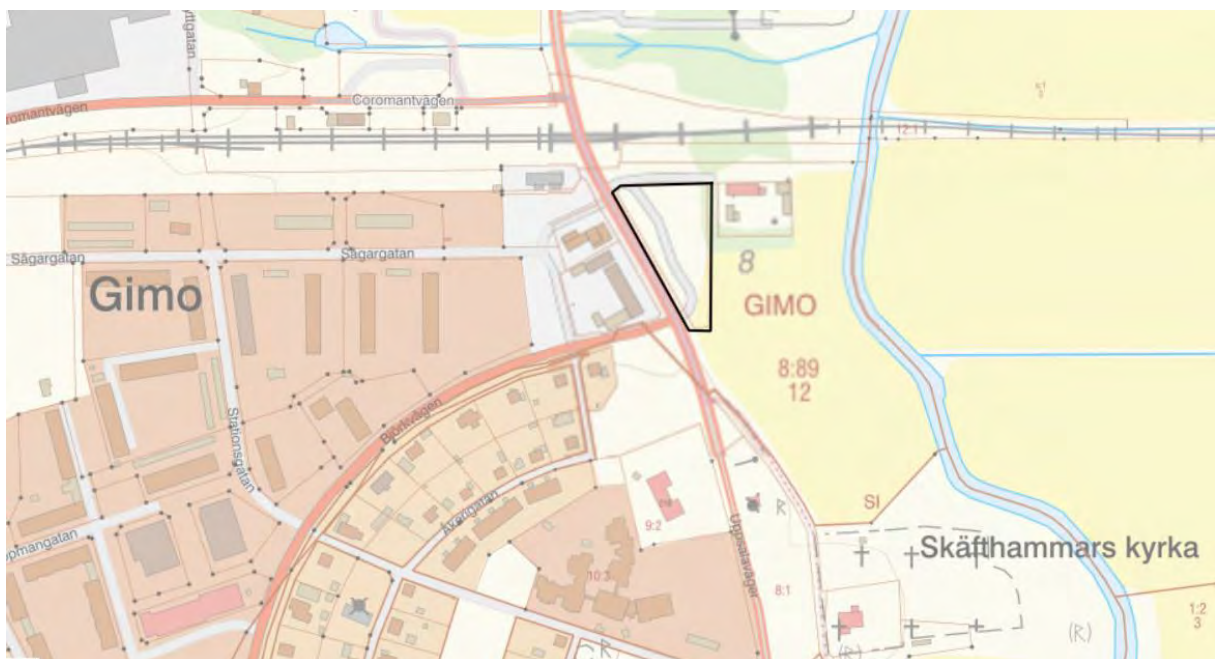
Planenheten-Sektor Samhälle
Alice Möller

Antagandehandling

PLANBESKRIVNING

Detaljplan för Gimo rastplats del av fastighet 8:104 Östhammars kommun, Uppsala län

Upprättad 2024-04-15
Reviderad: 2024-09-09

Planområde

Postadress Box 66
Fakturaadress Box 106
742 21 Östhammar

Besöksadress/Reg.office
Stångörsgatan 10
742 21 Östhammar
www.osthammar.se

Telefon
Nat 0173-860 00
Int +46 173 860 00
Epost
byggochmiljo@osthammar.se

Telefax
Nat 0173-125 47
Int +46 173 125 47

Organisationsnummer
212000-0290
V.A.T. No
SE212000029001

Bankgiro
233-1361

INLEDNING

Vad är en detaljplan?

En detaljplan ska ge en samlad bild av markanvändningen och hur den fysiska miljön är tänkt att förändras och bevaras. I detaljplanen ska allmänna platser, kvartersmark och vattenområden och gränserna för dessa redovisas. Detaljplanen reglerar rättigheter och skyldigheter, inte bara mellan fastighetsägarna och samhället utan också fastighetsägarna emellan. Den är juridisk bindande och bestämmer bland annat vilken typ av bygglov som ges i olika områden eller vilken hänsyn som måste tas till strandskydd, riksintressen eller kulturhistoriska värden.

Arbetet med att ta fram en detaljplan regleras i plan- och bygglagen, PBL.

Processen

Detaljplanen hanteras med ett standardförfarande enligt Plan- och bygglagen 2010:900.

SAMRÅDSFÖRSLAG

Det innebär att ett första förslag till detaljplan skickas ut på samråd för att samla in information och synpunkter från länsstyrelsen, lantmäterimyndigheter, kända sakägare och boende som berörs.

GRANSKNING

Granskningens syfte är att visa det bearbetade planförslaget som kommunen har för avsikt att anta och samtidigt ge samrådsgruppen en sista möjlighet att lämna synpunkter. Synpunkter på det bearbetade planförslaget redovisas i ett granskningsutlåtande. Utlåtandet innehåller även kommunens ställningstagande med anledning av synpunkterna. Om kommunen ändrar planförslaget väsentligt efter granskningen ska en ny granskning genomföras.

ANTAGANDE

Detaljplanen antas om marken anses lämplig för användningarna som föreslås i planförslaget. Beslutet att anta detaljplaner i Östhammars kommun fattas av bygg- och miljönämnden eller kommunfullmäktige. När detaljplanen har antagits tillkännager kommunen beslutet genom anslag på kommunens anslagstavla. Kommunen skickar meddelande om antagande till länsstyrelsen och lantmäterimyndigheten. Kommunen skickar även meddelande om antagande till bostadsrättshavare, hyresgäster, boende, hyresgästorganisationer och ideella föreningar under förutsättning att de senast under granskningstiden har lämnat skriftliga synpunkter som inte blivit tillgodosedda. Detta gäller även sakägare. Kommunen meddelar sakägarna om planförslaget ändrats efter granskningstiden och beslutet går sakägaren emot. Om detaljplanen inte överklagas inom tre veckor efter att den har blivit antagen vinner den laga kraft.

PLANHANDLINGAR

Till planförslaget hör:

- Plankarta
- Planbeskrivning
- Undersökning av betydande miljöpåverkan

UTREDNINGAR

- Markteknisk undersökning 2022-08-09

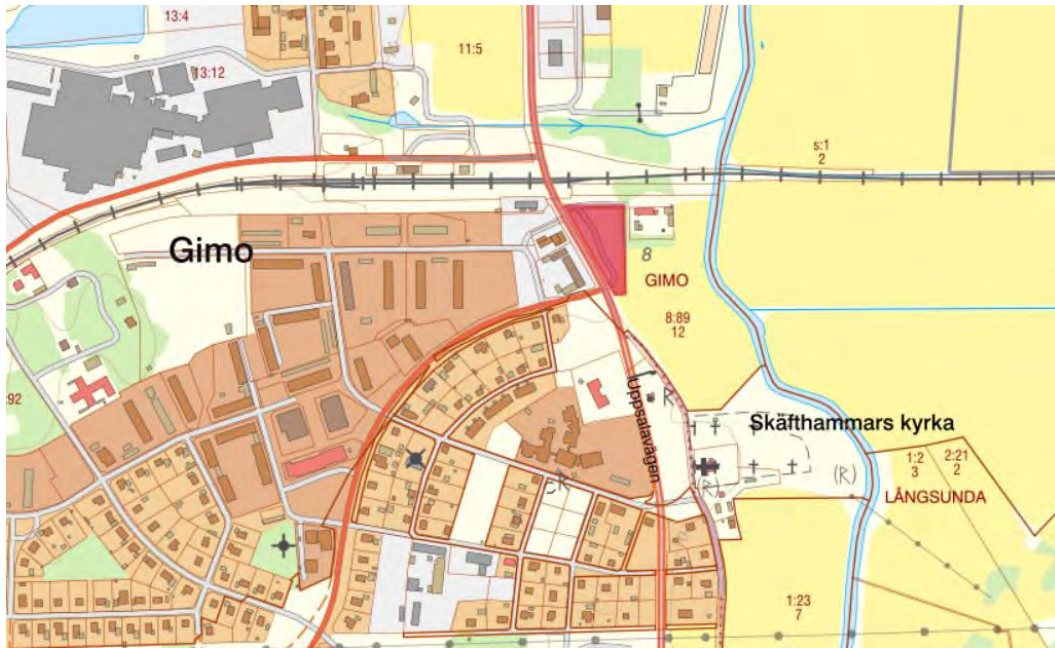
PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG

Den lokala företagarföreningen har tagit initiativ till att rusta upp delar av fastigheten Gimo 8:104. Nuvarande plan innebär tyvärr hinder för detta. Syftet med planen är därför att ändra markanvändningen från jordbruksmark till rastplats. Det innebär att dagens användning av marken blir planenlig och med det blir fastigheten enklare att förvalta och utveckla.

PLANDATA

Planområdets storlek, läge och avgränsning

Planområdet är beläget i Gimo och omfattar ca 6200 kvm. Det gränsar till väg 288 i väst, kommunalt ägda fastigheter i öst, norr och söder.

Planområde rödmarkerat

Nuvarande markanvändning och markägoförhållanden

Marken är till stor del i privat ägo genom fastigheten Gimo 8:104. Dock ingår ca 2 meter av kommunens mark längs planområdets östra och norra sida genom fastigheten Gimo 8:89. Nuvarande markanvändning kan bäst beskrivas som parkeringsplats. Marken är dock planlagd för lantbruksändamål i tidigare detaljplan.

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Översiktliga planer

I översiktsplanen, antagen 2023, anges att Gimo ska fortsätta utvecklas i sin roll som serviceort genom förtätning och utveckling av befintliga områden. Sträckningen längs med 288:an pekas särskilt ut för möjlig utveckling. Planförslaget anses därmed överensstämma med översiktsplanens intentioner.

Detaljplaner

Planområdet omfattas av byggnadsplan för Gimo, centrala delen från 1969. Där framgår det att marken är planlagd för lantbruksändamål. Om föreslagen detaljplan antas och får laga kraft upphör tidigare detaljplan att gälla inom planområdet, men fortsätter att gälla som tidigare utanför det aktuella planområdet. Ny föreslagen detaljplan påverkar alltså inte genomförandet av gällande byggnadsplan för Gimo för omkringliggande fastigheter.

En viktig utgångspunkt i planarbetet är att skapa trevliga miljöer för människorna som rör sig i området. Detaljplaner ska bidra till att skapa miljöer som inger trygghet såväl som att möjliggöra för utveckling och samtidigt interagera på ett bra sätt med övrig planering.

Riksintressen

Området berörs inte av något riksintresse.

Kommunala beslut

Bygg- och miljönämndens arbetsutskott beviljade 2021-08-25 (BMN-2021-1894, § 21) positivt planbesked. Det beslutades att planen skulle hanteras med standard förfarande. 2021-10-19 beslutade (KS-2021-653, § 218) Kommunstyrelsens arbetsutskott att bekosta planarbetet.

2023-11-16 beslutade Bygg- och miljönämndens arbetsutskott att ställa ut planförslaget på samråd mellan 2023-11-24 och 2023-12-15.

2024-03-28 beslutade Bygg- och miljönämndens arbetsutskott att ställa ut planförslaget på granskning under perioden 2024-04-15 och 2024-05-03.

UNDERSÖKNING

Förenlighet med 6 kap. Miljöbalken

Sedan 1 januari 2018 är ett nytt sjätte kapitel gällande i miljöbalken. Det nya kapitlet ska tillämpas för planärenden som beslutats efter 1 januari 2018. Kommunen ska med en undersökning undersöka om genomförandet av planen, planprogrammet eller planändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Kommunen ska efter undersökningen i ett särskilt beslut avgöra om genomförandet av planen, planprogrammet eller planändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Undersökning och ställningstagande:

Det planerade åtgärden bedöms inte medföra en betydande miljöpåverkan och därmed bedöms det att strategisk miljöbedömning inte behöver göras enligt Miljöbalken 6 kap 9 §.

Revidering av checklista

Efter inkomna yttrande under samråd och granskning har checklistan för betydenade miljöpåverkan reviderats. Revideringen innebär att kommunen anser att det med planens genomförande kan anses finnas en påverkan på grundvatten- eller ytvattenkvalitet, samt eventuell risk för förändrade infiltrationsförhållanden och avrinning inom planområdet. Detta

på grund av den höga genomsläpligheten i mark och jordarterna inom området. På grund av den ökade risken för olyckor på platsen finns det även risk för att miljökvalitetsnormer för vattenförekomster kommer påverkas om inte lämpliga åtgärder vidtas vid utvecklingen av planområdet.

Kommunen bedömer att tidigare ställningstagande angående att åtgärder inte antas medföra en betydande miljöpåverkan kvarstår.

FÖRUTSÄTTNINGAR & FÖRÄNDRINGAR

Natur och kultur

Mark, vegetation, djurliv

Markens grundlager består av lera-silt. Någon vegetation eller djurliv finns inte på platsen. Direkt öster om planområdet växer ett antal pilar i en L-form. Dessa finns registrerade i Artportalen och är klassade som värdefulla träd. Det är viktigt att träden och deras rotsystem inte skadas av åtgärder kopplade till planändringen.

Landskapsbild/Stadsbild

Platsen ligger längs med 288:an där pendeltrafik passerar dagligen. Området används idag som parkering och upplag för diverse föremål. Det ger en relativt platt landskapsbild med undantag för en förfallen stålkonstruktion som sticker upp. Denna kommer troligtvis att forslas bort i och med planens genomförande.

Marken kommer fortsatt användas som parkering men i och med planändringen kan platsen utvecklas och bli en tydligare del av Gimo. Det finns exempelvis planer på att uppföra ett konstverk på platsen samt att anordna ett par vallar inom vilka bänkbord kan placeras. I anslutning till området mynnar Vikingaleden ut och binds samman med Upplandsleden. En etablerad rastplats kan bidra till upplevelsen. Dessa förändringar på platsen kan innebära en positiv påverkan på landskapsbilden.

Kulturmiljö och fornlämningar

Det finns inga kända kultur- eller fornlämningar på platsen. Närliggande kyrka med omnejd besitter dock höga kulturvärden och finns beskriven i kommunens kulturmiljöprogram.

Miljöförhållanden

Miljö kvalitetsnormer

En verksamhet eller åtgärd ska inte tillåtas om den medför ökad förorening eller störning som inte är obetydlig och bidrar till att en gränsvärdesnorm inte följs. I dag finns det miljö kvalitetsnormer för:

- olika föroreningar i utomhusluften (SFS 2001:527)
- olika parametrar i vattenförekomster (SFS 2004:660)
- olika kemiska föreningar i fisk- och musselvatten (SFS 2001:554)
- omgivningsbuller (SFS 2004:675)

Olandsån är planområdets recipient. Dess ekologiska status är klassad som måttlig. Detta beror på vattendragets morfologi och konnektivitet samt övergödning från bland annat reningsverk, enskilda avlopp och jordbruk.

Dess kemiska status är klassad som ”uppnår ej god”, detta på grund av kvicksilver (Hg) och polybromerade difenyletrar (PBDE). Gränsvärdena för PBDE och Hg överskrids dock i alla ytvattenförekomster, sjöar, vattendrag och kustvatten i Sverige till följd av atmosfärisk deposition. Övriga ämnen anges som ej klassade i VISS.

Markförutsättningar och påverkan på grundvatten

Enligt översiktlig karta från Sveriges geologiska undersökning har marken inom planområdet hög genomsläpplighet (figur 3, sidan 14). Marken öster om det tänka planområdet, idag jordbruksmark, (grönt område i figur 3) har en låg genomsläpplighet samt tydliga rinnvägar (figur 2, sidan 13) mot recipienten Olandsån. Planområdet ligger även på kort avstånd till grundvattenmagasin och inom avrinningsområde för detsamma.

Det finns risk för påverkan på grundvattnet om inga åtgärder tas vid genomförandet av planen. De högsta riskerna finns vid utsläpp från fordon samt eventuellt släckvatten vid olyckor. Syftet med åtgärderna är att leda det förorenade vattnet mot anlagda täta diken där vattnet kan renas innan det når grundvattnet/recipienten. Den yta som kommer användas som parkering ska packas hårt eller asfalteras för att minska infiltrationsförmågan.

Bedömning

Inga miljö kvalitetsnormer bedöms överskridas av planens genomförande. Åtgärder kopplade till dagvattenhantering redogörs det för närmre under rubriken Teknisk försörjning på sida 10 i planbeskrivningen.

Förorenad mark

En miljöteknisk markundersökning är genomförd av Sweco. Prover togs på två punkter med ett intervall om 0,5 meter där lägsta djup var två meter. Fyra av proverna är analyserade med avseende på metallinnehållet. Av dessa hade ett av proverna en halt av arsenik strax över riktvärdet på 10 för KM. Detta var översta halvmetern i provgruppen 22SW-02 som hade en arsenikhalt på 10,9 mg/kg. Resterande halter låg under KM.

Organiska föroreningar: PAH, alifater, aromater och BTEX har analyserats i fyra prover. Samtliga halter låg under riktvärdena för KM. En screeninganalys av bekämpningsmedel visar att även dessa ämnen låg under riktvärden för KM.

Den uppmätta arsenikhalten bedöms vara tillräckligt låg för att inte utgöra någon hälsorisk för den mindre ytan med sittplatser och rutschkana som planeras på rastplatsen. Stora delar av rastplatsen planeras även att fyllas ut vilket minimerar risken för att markföroreningar skulle påverka besökarna av rastplatsen. Viktigt är att eventuellt tillförda fyllnadsmassor uppfyller kraven för ”rena” (ej förorenade) massor.

I och med att halter över nivån för mindre än ringa risk (MRR) har påträffats behöver en anmälan till aktuell kommun göras innan eventuella överskottsmassor används utanför arbetsområdet.

Radon

Enligt kommunal praxis ska radonmätning ske i bygglovsskedet. Tidigare översiktlig kartläggning av radon inom kommunen har visat sig vara opålitlig när det handlar om att ge indikation på radonhalt i färdig byggnad. Det är upp till respektive fastighetsägare att vidta tillräckliga åtgärder för att rikt- och gränsvärden inte ska överskridas.

Störningar

Buller och odör

Området ligger utmed 288:an och utsätts därmed av de störningar det innebär. Trafikverket genomför regelbundet mätningar av hur många fordon som färdas på väg 288. Den senaste informationen som finns att tillgå i Nationella vägdatabasen visar att årsmedelsdygnstrafiken är 5 442 (statistik från 2024) på den del av vägen som passerar planområdet.

Hargshamnbanan passerar längs planområdet. Om trafiknivån på Hargshamnbanan ökar i framtiden till följd av ökat transportbehov, bedöms detta inte påverka utvecklingen av rastplatsen eller vara störande.

I planområdets nordöstra hörn finns en slamtömningspunkt placerad som används av Östhammars kommun. Buller och odör kan uppstå vid tömning av slam vilket sker upp till två gånger om dagen. Slamtömningspunkten kommer inte flyttas från befintlig plats. Planområdet

fungerar redan idag som parkering. En mer uppstrukturerad rastplats kan bidra till en säkrare slamhantering och parkeringssituation.

Risk och säkerhet

Skred

Området omfattas inte av några risker för skred enligt länsstyrelsen skredkartering från 2017.

Höga vattenstånd/översvämning

Området ligger inte inom något riskområde för översvämning enligt skyfallskartering och lågpunktskartering.

Transport av farligt gods

Väg 288 som passerar intill planområdet är en primär rekommenderad väg för farligt gods. Vägens funktion och sträckning påverkas inte av detaljplanens föreslagna förändringar.

Bebyggelseområden

Bostäder

Det finns inga bostäder, arbetsplatser eller någon annan typ av bebyggelse inom planområdet. Dock finns det både verksamheter och bostäder i närområdet vilka inte kommer påverkas av nytt förslag till detaljplan.

Offentlig service

Offentlig service finns i Gimo centrum ca 500 meter från planområdet.

Kommersiell service

Området är beläget ca 500 meter från Gimo centrum där den kommersiella servicen är god. Därutöver finns en mack och restaurang i direkt anslutning till planområdet.

Friytor

Lek och rekreation

Platsen innehåller idag inga ytor för lek eller rekreation. Förslag finns på att uppföra en mindre yta med sittplatser och rutschkana inom området när rastplatsen utvecklas.

Vikingaleden som knyter an till Upplandsleden passerar intill planområdet längs Uppsalavägen. Rastplatsen skulle kunna ge ett positivt tillskott till platser för vila och paus längs vandringsleden och bidra till ökad trivsel.

Park och naturmiljö

Det finns inga parker eller natur inom området.

Gator och trafik

Gatunät, gång-, cykeltrafik

Platsen är sammankopplad med övriga delar av Gimo genom ett övergångsställe i mitten av planområdet. Från planområdet längs med 288:ans östra sida mot kyrkan saknas det idag gångväg. Planen kommer möjliggöra för en sådan förbindelse och genom detta finns det anledning att se över den kopplingen. Det arbetet ryms dock inte inom ramen för denna plan utan bör hanteras i en revidering av Östhammars gång- och cykelplan.

Kollektivtrafik

Närmsta busshållplats för regionbussar är belägen ca: 200 meter från planområdet.

Parkering

Platsen fungerar idag som en parkering. Planen möjliggör för en rastplats vilket kan innebära en mer ordnad parkering med tillhörande funktioner vilket kommer öka trafiksäkerheten på platsen.

Teknisk försörjning

Vatten och avlopp

Planbestämmelserna medger åtgärder som innebär anslutning till det kommunala ledningsnätet för dricks- samt spillvatten men det finns inga sådana ambitioner i dagsläget.

Dagvatten

Syftet med planen är att ändra markanvändningen från jordbruksmark till rastplats. Dock var det lång tid sedan planområdes användning var jordbruksmark. Förändringen innebär att dagens användning av marken blir planenlig och med det blir fastigheten enklare att förvalta och utveckla. Hur platsen används kommer därmed inte ändras genom förslag till ny detaljplan. Åtgärder för att minska föroreningar från dagvatten och eventuella utsläpp vid olycka beskrivs längre ner.

NULÄGE

Dagvatten hanteras idag lokalt enligt LOD (Lokalt omhändertagande av dagvatten) och kommer initialt fortsätta med ny antagen detaljplan. Enligt länsstyrelsens kartläggning av rinnvägar rinner den största delen av dagvattnet mot fastigheten öster om planområdet för att slutligen hamna i Olandsån, bortsett från en mindre del av planområdets norra del som rinner mot diket strax norr om planområdets gräns. I planområdets norra del med beteckningen b ligger idag ett dike som ska behållas.

Området ligger inom båtomsråde för Nedre Olandsån vattenledningsföretag. Olandsån har ekologisk status ”måttlig” och kemisk status ”uppnår ej god”.

Det finns idag ingen översvänningsproblematik på planområdet oavsett årstid. Något som inte tros förändras med förslag till detaljplan.

MARKFÖRUTSÄTTNINGAR

Enligt översiktlig karta från Sveriges geologiska undersökning har marken inom planområdet hög genomsläpplighet (figur 3: syftet med kartvisaren är att ge en förenklad bild över markens genomsläpplighet och är tänkt som ett första underlag enligt SGU). Marken öster om det tänka planområdet, idag jordbruksmark, (grönt område i figur 3) har en låg genomsläpplighet samt tydliga rinnvägar (figur 2) mot recipienten Olandsån.

Planförslaget kommer göra dagens användning av marken planerlig och det kan därför anses att markens användning inte i något större utsträckning kommer ändras med nytt förslag till detaljplan. Ytor vilka i plankartan har fått bestämmelser som hindrar exempelvis asfaltering och parkering bidrar till möjligheterna för LOD inom området. Det finns även en ambition från fastighetsägare att bevara många av de grönytor som finns idag för att skapa en välkomnande rastplats som knyter samman området med dess omgivning.

PLANFÖRSLAGET

Idag är en större del i mitten av planområdet delvist hårdgjort (figur 1). För att även fortsatt möjliggöra för LOD har en yta i östra delen av planområdet i plangräns fått bestämmelsen b vilken reglerar genomsläppligheten av marken till 90%. En yta i norra delen av planområdet har också fått bestämmelsen b med 90% genomsläpplighet. En smalare remsa mark, vilken separerar planområdet från väg 288 har fått bestämmelsen prickmark för att bevara den gröna kilen mellan planområde och väg. Bestämmelserna ska säkerställa att det inom planområdet finns möjlighet till infiltration av dagvatten samt att det dike beläget i norra delen ska bibehållas. De ytor som markerats med beteckning för genomsläpplighet och prickmark är baserade på rinnvägarna inom planområdet (figur 2).

Västra delen av planområdet, längs 288:an används idag som parkering, vilket även möjliggörs för i planförslaget. Mängden fordon som står parkerade under längre tid kommer sannolikt inte ändras från nuläget. Däremot kan antalet tillfälligt parkerade fordon öka. Planförslaget ger möjlighet till att asfaltera ytorna som idag används för parkering (dock inte aktuellt från exploatörens sida i dagsläget). Vid en sån utveckling förändras förutsättningarna för dagvattnet samt en ökad risk för föroreningar i dagvattnet. Parkering kommer enbart tillåtas inom område med beteckningen P – byggnad får inte uppföras.

ÅTGÄRDER FÖR DAGVATTENHANTERING

För att möta de risker för föroreningar som uppstår på parkeringsplatser ska det anläggas täta diken i planområdets norra del (förslagsvis i befintligt dike) samt i planområdets östra del där området angränsar till åkermarken. Det blir då en kombination av gröna ytor, täta diken samt dike utanför planområdets gräns innan dagvattnet når recipienten vilket kommer bidra till rening och avleda vattnet vid höga flöden. Genom att leda dagvattnet till täta diken kan förorenat vatten renas innan det når recipienten.

För att säkerställa att vattenavrinningen på hårdgjord yta leds till täta diken ska marken ha en svag lutning mot planområdets nordöstra del (något som sker i projekteringen). Utformningen kommer även förhindra att höga flöden vid nederbörd negativt påverkar väg 288. Där marken inte anläggs med asfalt kan marken packas hårt för att på så vis minimera infiltrationen och leda vattnet till täta diken. Längs med 288an, i linje med prickad mark i plankartan, kommer kantsten anläggas vilket kommer förhindra att vatten rinner ut på vägen.

ÅTGÄRDER VID HÄNDELSE AV BRAND

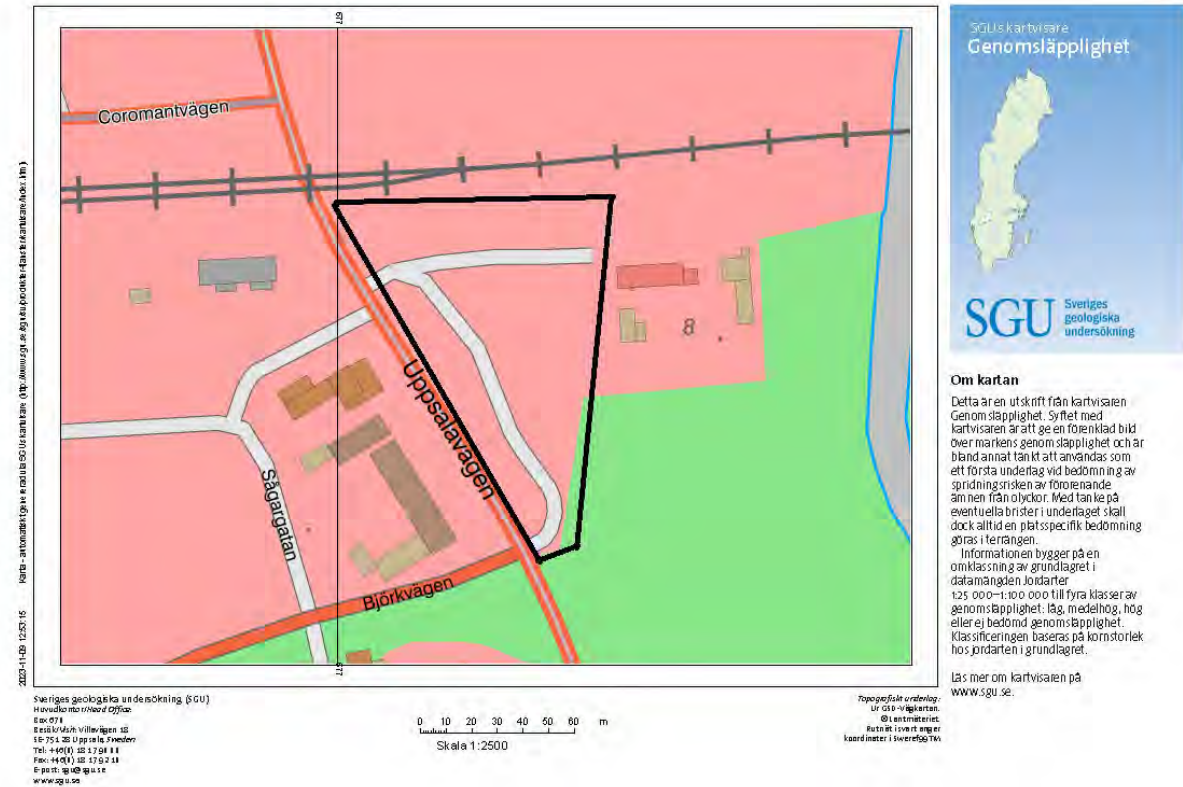
Vid brand är det räddningstjänsten som ansvarar för hanteringen av släckvatten. Men detta kan enbart ske med rätt förutsättningar. Högst risk på platsen kommer vara bilbränder. Vid en olycka ska brandförsvaret kontakta Östhammars kommuns miljökontor och VA-huvudman vilket är Gästrike Vatten, även restvärdesledare ska kontaktas. Markens lutning och utformning samt de åtgärderna för dagvattenhantering som genomförs förväntas underlätta vid uppsamling av förorenat släckvatten och minska riskerna för infiltration vid olyckstillbud. På grund av att planområdet ligger inom avrinningsområde för grundvatten med hög infiltrationsförmåga ska brandförsvaret tillämpa en omedelbar saneringsinsats.

Figur 1 Ortofoto över hur planområdet ser ut idag (2023)

Figur 2 Karta över planområdets rännvagar från Länsstyrelsen.

Figur 3 Karta från SGU som visar markens genomsläpplighet.

- Låg genomsläpplighet
- Medelhög genomsläpplighet
- Hög genomsläpplighet
- Ej bedömd genomsläpplighet

Karta hämtad från SGU. Visar planområdets genomsläpplighet. Kartan visar en förenklad bild över markens genomsläpplighet. Informationen bygger på en omklassning av grundlagret i datamängden Jordarter 1:25 000-1:100 000 till fyra klasser av genomsläpplighet. Klassificeringen baseras på kornstorlek hos jordarten i grundlagret.

Underjordiska ledningar

Det finns ett rådande markreservat för underjordiska ledningar inom planområdet där det löper ledningar med olika ledningsägare. För att tydliggöra har ett område fått beteckningen u_1 i plankarta vilket ska säkerställa att inga åtgärder genomförs vilka kan hindra utnyttjande av markreservatet. Ledningsägarnas tillstånd krävs vid grävarbeten eller vid arbeten som kan påverka drift och skötsel av ledningar. Mer information om fastighetsägare och ledningsägars rättigheter och skyldigheter finns under rubriken *Rättigheter*.

Inom markreservatet är det tillåtligt att bygga plank med avsikt att avskärma rastplatsaktivitet från slamtömningspunkten. Den som ämnar bygga planket ska utföra en kabelutsättning/bevakning hos Vattenfall Eldistribution AB för att på så sätt undvika skador på befintliga kablar. Vid eventuella schaktningsarbeten ska kabelutsättning begäras. Vid fällning av träd, byggnation, schaktning eller sprängning nära ledningarna ska bevakning beställas.

El och kommunikationer

Området bedöms kunna anslutas till el- och telenätet samt bredband om behov finns.

Avfall

Avfall ska hanteras enligt de föreskrifter om avfallshantering som finns sammanställda i ”Renhållningsordning för Östhammars kommun”. Avstånd mellan hämtningsställe och avfallsutrymme ska vara högst 10 meter och renhållningsfordon ska kunna angöra från gatan utan backningsrörelser.

Den brunn som finns på fastigheten tar emot kommunens externslam från enskilda avlopp. Inga andra lämpliga alternativ finns för att ta emot kommunens externa slam på ett adekvat sätt. Tömningen av slam sker ett par gånger om dagen och upp till fem arbetsdagar i veckan, vilket medför lukt och buller och tunga transporter inom fastigheten. Brunnen som idag används för tömning av externslam är beroende av platsens lämplighet.

Med förslag till ny detaljplan kommer Östhammars kommuns renhållningsfordon fortsatt använda båda infarterna inom planområdet för att angöra slamtömningspunkten. I plankarta har slamtömningspunkten märkts med beteckningen E – teknisk anläggning. Bestämmelsen ska säkerställa att inga åtgärder eller komplementbyggnader på platsen hindrar fortsatt nyttjande och tillgänglighet. På fastigheten tillåts uppförandet av plank över u_1 området med avsikt att avskärma övrig aktivitet från tömningspunkten.

Sociala frågor

Tillgänglighet och trygghet

Angöringsplats för bilar och parkeringsplatser för rörelsehindrade ska kunna ordnas efter behov inom 25 meters gångavstånd från en tillgänglig entré till publika lokaler, arbetslokaler och bostadshus. Markbeläggningen ska vara fast, jämn och halkfri. Antalet parkeringsplatser bör dimensioneras med hänsyn till avsedd användning eller antal bostäder och långsiktigt behov.

Barnperspektivet

Som ett led i att förverkliga barnkonventionen ska kommunen tillämpa barnperspektivet i den fysiska planeringen. Alla beslut i Östhammars kommun som påverkar barn ska föregås av en bedömning av vilka konsekvenser beslutet kan få för det enskilda barnet eller för barn i grupp. Denna detaljplan bedöms påverka barn i viss mån, exempelvis genom att barn kommer använda platsen då det kommer anläggas ett mindre område med sittplatser och rutschkana.

Administrativa frågor

Tidplan

Här nedan följer en preliminär tidplan för planarbetet. Tidplanen kan komma att ändras allt eftersom att frågor uppstår och utredningar som behöver göras.

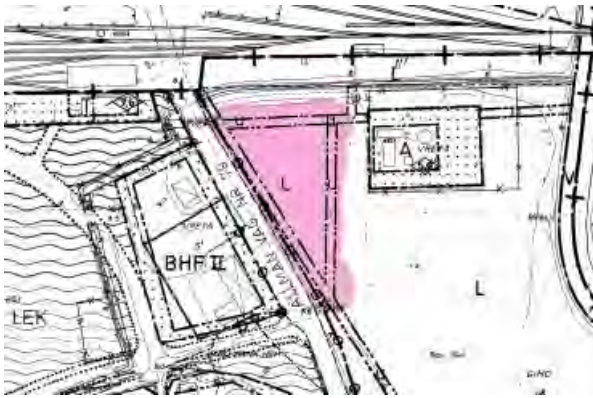
Beslut om samråd	December 2023
Samråd	December 2023
Beslut om granskning	Januari 2023
Granskning	April 2023
Godkännande inför antagande	Augusti 2024
Beslut om antagande	Augusti 2024
Laga kraft	September 2024

PLANFÖRSLAG

Allmänt

Enligt gällande detaljplan från 1969 ska marken användas för lantbruksändamål (rosamarkerat L i den befintliga planen). Det är oklart när marken slutade användas för det ändamålet men klart står att sedan åtminstone 30 år har marken använts som parkering. Planområdet kommer därför planläggas för parkerings- och rastplatsändamål. En viss flexibilitet kan vara av godo då området är beläget relativt centralt i Gimo tätort.

Större delen av planområdet får bestämmelsen *Parkering – byggnader får inte uppföras*, vilken inrymmer möjlighet till att anlägga parkering, laddstolpar, belysningsarmaturer med mera. Inga byggnader får uppföras inom området med beteckning *Parkering* för att öka trafiksäkerheten och säkerställa att säkerhetszonen till Trafikverkets väg 288 bibehålls. Ett område i planområdets östra del har fått beteckningen *Trafik – rastplats*. Här finns möjlighet till att anlägga ett mindre sittplatsområde kombinerat med integrerad rutschkana och gunghäst. Syftet är att sittplatsområdet ska vara avskilt från den tekniska anläggningen och parkeringen vilket kan förstärkas genom mindre vallar som ringar in sittplatserna. Förslagsvis uppförs ett plank i höjd med fastighetsgränsen för 21:8 för att avgränsa rastplatsområdet från tekniska anläggningen. Planket ska uppföras på ett sådant vis att det är lätt att montera ner och tillgängligheten till ledningsnätet inte påverkas (oberoende av ledningsägare, se mer information under rubriken Rättigheter).

Kartbild från detaljplan från 1969.

MOTIV TILL DETALJPLANENS BESTÄMMELSER

Användning av mark och vatten

<i>Bestämmelse</i>	<i>Motivering</i>
Parkering	Området får bestämmelsen <i>Parkering</i> där byggnader inte får uppföras. Syftet med bestämmelsen är att separera parkerade fordon från rastplatsaktivitet och öka trafiksäkerheten på platsen. Inom området får parkering och exempelvis laddstolpar, belysning anordnas.
Trafik	Området får bestämmelsen <i>Trafik</i> . Inom bestämmelsen ryms möjligheten att anlägga

	byggnad för toalettändamål, lekplats, sittplatser m.m.
E Teknisk anläggning	Markerar punkten för slamtönningspunkt inom planområdet.

Egenskapsbestämmelser för kvartersmark

<i>Bestämmelse</i>	<i>Motivering</i>
u₁	Genom området löper ledningar. Dessa områden får egenskapsbestämmelsen u ₁ . Det innebär att marken är reserverad för underjordiska ledningar. Ett plank får uppföras med syfte att avskärma från teknisk anläggning.
b	Minst 90% av marken ska vara genomsläpplig. Syftet är att bevara genomsläpplig mark/gröna områden för hantering av dagvatten men ändå kunna använda marken till den huvudsakliga användningen.
 Prickad mark	Marken får inte förses med byggnadsverk. Syftet är att bevara den gröna kilen som ligger i anslutning till väg 288.
f	Dagvattendike ska anläggas. Syftet med beteckningen är att tydliggöra var inom planområdet dagvattendike ska anläggas som åtgärd.
n	Vid hårdgöring av yta ska lutning för ytavrinning ske mot planyta med beteckning b. Syftet är att leda dagvatten mot dagvattenlösningar och bort från väg 288.

GENOMFÖRANDE

Organisatoriska frågor

Genomförandetid

Planens genomförandetid föreslås vara 5 år från den dag den vinner laga kraft. Detta för att inte låsa området under en längre tid som hindrar ny utveckling.

Huvudmannaskap

Planområdet omfattar ingen allmän plats.

Planavgift

Planavgift ska tas ut vid bygglov.

Ansvarsfördelning

Östhammars kommun ansvarar för:

- att ta fram planhandlingar.

Exploatören ansvarar för

- utbyggnad av kvartersmark enligt detaljplan.
- skötsel och drift av området efter utbyggnad.
- återuppförande av plank, då behov uppstår för ledningsägare att ha åtkomst till underjordiska ledningar placerade inom markreserverat område med beteckningen u₁.

Avtal

Inga avtal behöver upprättas.

Fastighetsrättsliga frågor och konsekvenser

Fastighetsbildning, gemensamhetsanläggning m.m.

Inga gemensamhetsanläggningar eller fastighetsbildningar är nödvändiga för planens genomförande.

Planområdet ingår inom båtnadsområde för Nedre Olandsån vattenledningsföretag. Idén med ett vattenledningsföretag är att alla fastighetsägare som berörs hjälps åt med att driva företaget. Nuvarande fastighetsägare är dock inte delaktig i vattenledningsföretaget vilket tidigare ägare har varit. Information om ansvar och skyldigheter har troligtvis tappats bort när

fastigheten har styckats och bytt ägare. Detaljplanen i sig styr inte enskilda medlemmars vara eller icke vara i vattenledningsföretaget men via denna detaljplaneändring så görs nuvarande fastighetsägare medveten om situationen.

Rättigheter

Befintliga rättigheter inom planområdet

Inom området finns befintliga rättigheter för servitut för väg, ledningsrätt för vatten och avlopp. Det ligger även elnätanläggningar för markkablar inom område med beteckning u₁.

Samtliga rättigheter ligger inom egenskapsområde u₁ markreservat för allmännyttiga ledningar. Inom detta område begränsas markens användning genom att kommunen exempelvis inte får lämna bygglov för något som hindrar utnyttjandet av markreservatet.

Befintliga rättigheter för vatten och avlopp (skyldigheter och rättigheter) beskrivs i förrättningsakt med akt nummer 03-92:630. Det är ledningshavarens skyldigheter att säkerställa att fastigheten inte betungas mer än nödvändigt och att iaktta fastighetsägarens givna anvisningar beträffande rätten att ta väg. Vid ledningsarbeten svarar ledningshavaren för återställande av ytor till vad som är normalt vid nu befintliga ytor.

Fastighetsägaren får inte uppföra byggnader eller andra anläggningar som hindrar åtkomst av ledningarna. Uppställda fordon eller annan utrustning ska kunna flyttas utan kostnad för ledningshavaren. Fastighetsägaren får inte utföra anläggningar under jord inom ledningsrättsområdet med undantag av korsande va- och el- ledningar för fastighetens behov, som ledningshavaren godkänner. Skador som uppkommer på va-ledningen på grund av utfart från och trafik inom parkeringsplatsen skall bekostas av fastighetsägaren. Fastighetsägaren svarar för skador och förstärkningar av nedstigningsbrunnar och skydd av ledning som behövs vid anläggning inom området.

Det nya förslaget till detaljplan anses inte påverka rättigheterna inom planområdet.

Fastighetskonsekvenser

Inga förändringar av fastigheters gränser är nödvändig för planens genomförande. Planavgift ska tas ut vid bygglov.

Ekonomiska frågor

Ekonomi

Detaljplanen bedöms vara ekonomisk genomförbar.

Överlåtelse av kvartersmark

Ingen överlåtelse av kvartersmark är nödvändig för planens genomförande.

Anslutningsavgifter

Exploatören ska bekosta de anslutningsavgifter för teknisk infrastruktur som är kopplade till detaljplanens genomförande, exempelvis för vatten- och avlopp.

Fastighetsbildning/Lantmäteriförrättning

Exploatören bekostar de fastighetsrättsliga åtgärder som krävs för att kunna genomföra detaljplanen, det vill säga, lantmäteriförrättning för avstyckning av tomter etc.

Inlösen, ersättning

Ingen inlösen eller ersättning är nödvändig för planens genomförande.

Tekniska frågor

Tekniska utredningar

Miljöteknisk markundersökning är genomförd av Sweco.

KONSEKVENSER AV PLANENS GENOMFÖRANDE

Miljökonsekvenser

Stadsbild

I och med att marken blir planenlig finns det större möjligheter att förvalta och utveckla området. Stadsbilden förväntas därmed förbättras om platsen rustas upp.

Kulturmiljö & Naturmiljö

Planen förväntas inte innebära någon påverkan på varken natur- eller kulturmiljön.

Friluftsliv och rekreation

Planen förväntas inte innebära någon negativ påverkan på ortens tillgång till friluftsliv och rekreation. Snarare kan platsen bli ett tillskott om den kan inkorporeras i Upplandsleden/Vikingaledens rutt.

Mark och vatten

Området görs i första hand planenligt vilket inte innebär några skillnader i mark- och vattenanvändning. Med föreslagna åtgärder för dagvatten bedöms MKN för vatten inte påverkas negativt.

Resurshushållning

Området kommer i och med planens genomförande kunna utnyttjas bättre.

Hälsa och säkerhet

Planens genomförande förväntas inte påverka människors hälsa. Då platsens funktion inte förändras kommer inte heller säkerheten på platsen äventyras. Platsen kommer bli mer organiserad vilket kan bidra till en ökad säkerhet och trygghet.

Sociala konsekvenser

Planens genomförande förväntas inte innebära några sociala konsekvenser.

Trygghet och säkerhet

Potentiellt kan området upplevas som tryggare och säkrare efter det att området rustats upp.

Tillgänglighet

Genomförandet av planen kan eventuellt göra området mer tillgängligt. Det bygger på antagandet att en gångväg anläggs längs med väg 288:s östra sida som kopplar samman planområdet med kyrkoområdet. Området i sig får en ökad tillgänglighet genom att det blir tydligare parkeringsplatser och utpekade platser för rast och vila.

Barnperspektiv

Utöver att platsen rustas upp och görs trevligare och mer tillgänglig så finns det planer på att anordna ett mindre område för rekreation. Att inte bara sträcka på benen utan även kunna leka av sig är värdefullt för barn vid långa bilresor. Planens genomförande förväntas därmed innebära positiva värden för barn.

Stadsliv och mötesplatser

Planens genomförande innebär att en inofficiell parkeringsplats kan förvandlas till en rastplats där folk kan ta en paus på resan för att t.ex. gå och handla, äta eller gå på toalettbesök och där barn kan leka en stund. Det kommer inte innebära att stadsliv eller en ny mötesplats skapas men orten ges möjlighet att förskönas och människor uppmuntras att stanna och röra sig i området.

Checklista - Undersökning

Detaljplan för del av fastigheten Gimo 8:104 (Rastplats Gimo).

Östhammars kommun, Uppsala län

Upprättad 2021-11-23

Reviderad 2024-05-22

Inledning

Vid upprättande av plan eller program ska kommunen undersöka om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Undersökningen är den process som ska leda fram till ett ställningstagande i frågan om en strategisk miljöbedömning (miljökonsekvensbeskrivning) ska göras eller inte. Undersökningen innebär att kommunen identifierar de omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan, undersökningen bifogas sedermera till samrådshandlingarna.

Syftet med en miljöbedömning är att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas.

Reglerna om undersökning finns i plan- och bygglagen och i 6 kap. Miljöbalken. För detaljplaner som påbörjats från och med 1 april 2020 ska undersökningen genomföras inom ramen för detaljplanesamrådet.

Planområdet

Planområdet är beläget i Gimo längs med väg 288. Åt norr gränsar planområdet till järnvägen, åt söder mot åkermark och österut mot en fastighet som används som förråd av kommunen. Området omfattar 7872 m² och används i dagsläget som vad som bäst kan beskrivas som parkeringsplats eller upplag. Området utgörs i huvudsak av grusad mark. Planområdet omfattas av detaljplanen: Byggnadsplan för Gimo från 1969. Området är planlagt för lantbruk d.v.s. med ett L i plankartan.

I översiktsplanen, antagen 2023, anges att Gimo är och ska fortsätta utvecklas i sin roll som serviceort. Området längs med 288:an pekas särskilt ut för möjlig utveckling.

Detaljplanens syfte

Syftet med planen är att möjliggöra att en av Gimos mest eftersatta platser kan omvandlas till en trevlig rastplats.

Bedömningsunderlag

Undersökningen genomförs genom en checklista. Checklistan ska ge en helhetsbild av effekterna av en detaljplan. Checklistan ger kunskap om vilka frågor som berörs, samt vilka frågor som innebär risk för betydande miljöpåverkan för aktuell detaljplan. Avslutningsvis sker en sammanvägd bedömning av de frågeställningar som bedömts medföra risk för betydande miljöpåverkan. Checklistan inkluderar skyddsvärden, effekter på miljön, samt effekter på hälsa och säkerhet.

		Berörs?	
		Ja	Nej
Alltid betydande miljöpåverkan			
Det ska alltid antas vara betydande miljöpåverkan om genomförandet kan antas innefatta en verksamhet eller åtgärd som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken. Dessa är de verksamheter eller åtgärder som kan påverka miljön i ett naturområde som har förtecknats enligt 27 § första stycket 1 eller 2 miljöbalken (7 kap. 28 a § MB).			
1. Särskilda skyddsområden enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (Fågeldirektivet, Natura 2000)			X
2. Särskilda bevarandeområden enligt rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (Art- och habitatdirektivet, Natura 2000)			X
Kommentar			
Om planen anger förutsättningarna för kommande tillstånd för sådana verksamheter eller åtgärder som anges i 2 § miljöbedömningsförordningen (eller bilagan till förordningen) kan betydande miljöpåverkan antas. Trots 2 § ska en undersökning alltid genomföras för detaljplaner enligt PBL.			
Anger planen förutsättningar för sådana verksamheter eller åtgärder som anges i 2 § eller bilagan till miljöbedömningsförordningen?			X
Kommentar			

		Berörs?		
		Ja	Risk för BMP (betydande miljöpåverkan)?	Nej
1. Förordnanden och skyddsvärden				
1.1	Berörs riksintressen?			X
1.2	Berörs naturreservat?			X
1.3	Berörs biotopskydd?			X
1.4	Berörs djur- och växtskyddsområden?			X
1.5	Berörs strandskyddsområden?	X		
1.6	Berörs miljöskyddsområden?			X
1.7	Berörs vattenskyddsområden?	X		
Kommentar	1.5: Planområdet angränsar till strandskyddat området kopplat till Olandsån. 1.7: Planområdet ligger på kort avstånd till vattenskyddsområde samt avrinningsområde för grundvattenmagasin. Förutsättningarna på platsen och i marken innebär att det finns risk för påverkan på grundvattentäkten. Åtgärder som minskar dessa risker ska finnas med i utvecklingen av området.			

Effekter på miljön	Berörs?		
	Ja	Risk för BMP?	Nej
2.	Högt naturvärde, nyckelbiotoper, ekologiskt känsliga områden, naturresurser		
2.1	Berörs område som utpekats i Länsstyrelsens eller kommunens naturvårdsplan som högt naturvärde?		X
2.2	Berörs område som utpekats i Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering?		X
2.3	Berörs område som utpekats i Skogsvårdsstyrelsens sumpskogsinventering?		X
Kommentar			
3.	Kulturmiljö		
3.1	Berörs fornlämning?		X
3.2	Berörs kulturhistoriskt värdefull miljö?		X
Kommentar			
4.	Landskaps- och stadsbild & sociala värden		
4.1	Finns risk att planen medför påverkan på landskapsbilden?		X
4.2	Finns risk att planen medför påverkan på stadsbilden?		X
4.3	Finns risk att planen medför påverkan på sociala värden?		X
Kommentar			
5.	Transport och kommunikation		
5.1	Berörs viktiga transport- eller kommunikationsleder?	X	
Kommentar	Planen ligger i anslutning till 288:an som är viktig för kommunen.		
6.	Rekreation och rörligt friluftsliv		
6.1	Finns risk att planen påverkar kvaliteten eller kvantiteten på någon rekreativ möjlighet (strövområde, vandringsled, friluftsanläggning etc.)?	X	
Kommentar	Närhet till Upplandsleden/Vikingaleden som passerar intill rastplatsen längs Uppsalavägen. Rastplatsen skulle kunna ge ett positivt tillskott till platser för vila och paus längs vandringsleden.		
7.	Mark		

7.1	Finns risk att genomförandet av planen medför instabilitet i mark eller geologiska grundförhållanden - risk för skred, ras etc.?			X
7.2	Finns risk för skada eller förändring av någon värdefull geologisk formation?			X
7.3	Finns risk att planen medför förändrade sedimentationsförhållanden i vattendrag eller sjö?			X
Kommentar				

8.	Luft och klimat			
8.1	Finns risk för väsentliga luftutsläpp?			X
8.2	Finns risk för obehaglig lukt?			X
8.3	Finns risk för förändringar i luftrörelser, luftfuktighet, temperatur eller klimat (regionalt eller lokalt)?			X
8.4	Finns risk för skador på byggnader?			X
Kommentar				
9.	Vatten			
9.1	Finns risk för förändringar av grundvatten- eller ytvattenkvaliteten?	X		
9.2	Finns risk för förändringar av flödesriktningen för grundvattnet?			X
9.3	Finns risk för minskning av vattentillgången i någon yt- eller grundvattentäkt?			X
9.4	Finns risk för förändrade infiltrationsförhållanden, avrinning eller dräneringsmönster med risk för översvämning/uttorkning?	X		
9.5	Finns risk för förändrat flöde, riktning eller strömförhållande i något vattendrag eller någon sjö?			X
Kommentar	<p>Planområdet ingår i båtudsområdet för Nedre Olandsåns vattenavledningsföretag. Kontakt och samråd bör ske med styrelsen gällande områdets markavvattning.</p> <p>9.1: Marken inom planområdet har en hög genomsläpplighet. Ökad aktivitet på platsen och fler fordon kan öka risken för olyckor och därmed öka risken för negativ påverkan på grundvatten- eller ytvattenkvaliteten. En mer uppstrukturerad rastplats kan dock jämfört med hur platsen används idag för uppställning/parkering göra att olycksriskerna minskar.</p> <p>9.4: Eventuell påverkan på infiltrationsförhållanden och avrinning vid ny asfaltering av markyta.</p>			
10.	Växter och svampar			
10.1	Finns risk för förändringar i antal eller sammansättning av växtarter eller växtsamhällen?	X		X
10.2	Finns risk för påverkan av någon hotad växtart eller växtsamhälle (enligt Artdatabankens rödlista eller EU:s art- och habitatdirektiv, fridlysta)?			X

10.3	Finns risk för införande av någon ny växtart?	X		X
Kommentar	<p>Pilarna som står i en L-form öster om planområdet, på Gimo 21:8 samt Gimo 8:89, finns registrerade i Artportalen och är klassade som värdefulla träd, samt kan klassas som en biotopskyddad allé. Begreppet <i>särskilt skyddsvärda träd</i> kan vara jätteträd, mycket gamla träd och grova hålträd av naturligt förekommande trädslag. De träd som bedöms vara särskilt skyddsvärda har stor betydelse för bevarandet av biologisk mångfald. Detaljplanen får inte påverka pilarna negativt, men bedömningen är att planområdet inte kommer omfatta pilarna.</p> <p>Info: Det är viktigt att ta med sig att ev. planteringar av växter på rastplatsen inte ska omfatta arter som klassas som invasiva. Information om vilka dessa är finns på https://www.naturvardsverket.se/annesomraden/invasiva-frammande-arter/</p>			
11.	Areella näringar			
11.1	Påverkas jordbruk, skogsbruk, djurhållning eller fiske?			X
Kommentar				
12.	Djurliv			
12.1	Finns risk för förändringar av antalet eller sammansättningen av djurarter?			X
12.2	Finns risk för påverkan på någon hotad djurart enligt Artdatabankens rödlista eller EU:s art- och habitatdirektiv?			X
12.3	Finns risk för försämring av fiskevatten eller jaktmarker?			X
Kommentar				

		Berörs?		
		Ja	Risk för BMP?	Nej
Effekter på hälsa och säkerhet				
13.	Störningar, buller, utsläpp, vibrationer, radon, ljus och skarpt sken, lukt			
13.1	Finns risk för ökad ljudnivå som kan medföra att människor exponeras för ljudnivåer över rekommenderade gränsvärden?			X
13.2	Finns risk för nya ljussken som kan vara bländande?			X
13.3	Finns risk för vibrationer?			X
13.4	Finns risk för explosion?			X
13.5	Finns risk för utsläpp?			X
13.6	Finns risk för lukt?			X
13.7	Finns risk att människor utsätts för joniserande strålning (radon)?			X
13.8	Finns risk för påverkan från magnetfält från kraftledning?			X
13.9	Finns risk för översvänningsproblematik?			X

Kommentar			
14.	Miljöpåverkan från omgivningen		
14.1	Har området tidigare använts som tipp, utfyllnadsplats eller dylikt varvid miljö- och hälsofarliga ämnen kan finnas lagrade i marken?	X	
14.2	Finns målpunkt eller transportled för farligt gods inom 150 meter?	X	
Kommentar	Området ligger utmed 288:an som är transportled för farligt gods. Området har därutöver använts som inofficiell parkeringsplats/upplag vilket kan innebära att marken är förorenad.		
15.	Trafiksäkerhet		
15.1	Finns risk att trafikproblem skapas eller att trafiksäkerheten äventyras?		X
15.2	Finns risk för ökning av fordonstrafik?		X
Kommentar			
16.	Omkringliggande projekt		
16.1	Finns andra projekt som innebär miljöpåverkan inom planområdet?		X
16.2	Har denna plan betydelse för andra planers eller programs miljöpåverkan?		X
Kommentar			

	Berörs?		
	Ja	Risk för BMP?	Nej
Miljö kvalitetsnormer & miljömål			
Miljö kvalitetsnormer (MKN) är ett juridiskt styrmedel som regleras i 5 kap. miljöbalken. Normer kan meddelas av regeringen i förebyggande syfte eller för att åtgärda befintliga miljöproblem, för att de svenska miljömålen ska uppnås eller för att kunna genomföra EG-direktiv. I fråga om detaljplaner gäller att detaljplan inte får antas om dess genomförande skulle medverka till att MKN överträds, enligt 5 kap. 3 § MB.			
Luft			
Innebär planförslaget att miljö kvalitetsnormer riskerar att överskridas för föroreningar i utomhusluft? Se SFS 2010:477			X
Kommentar			
Fisk- och musselvatten			
Innebär planförslaget att miljö kvalitetsnormer riskerar att överskridas för fisk- och musselvatten? Se SFS 2001:554			X
Kommentar			
Vatten			

Innebär planförslaget att miljö kvalitetsnormer riskerar att överskridas för vattenförekomster? Se SFS 2004:660		X		
Kommentar	Vatten: ett ökat antal tillfälligt parkerade fordon kan öka risken för olyckor. Detta innebär i sig en ökad risk för föroreningar på grund- och ytvatten då marken inom planområdet har hög genomsläpplighet samt ligger nära recipienten Olandsån. Åtgärder som minskar dessa risker ska finnas med i utvecklingen av området.			
Miljömål				
Har relevanta miljömål beaktats vid framtagandet av planförslaget?		x		
Kommentar	Miljömål som är särskilt viktiga för planområdet och dess omgivning är: God bebyggd miljö Ett rikt växt- och djurliv Levande sjöar och vattendrag			

Sammanvägd bedömning

Med utgångspunkt i ovanstående frågeställningar görs en sammanvägd bedömning och ett motiverat ställningstagande till om planens genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Förslag till motiverat ställningstagande

Planens huvudsakliga syfte är att göra befintlig användning av marken planenlig. Det innebär att platsen kommer bli enklare att utveckla och förvalta. Kommunens samlade bedömning är att planförslaget inte medför en betydande miljöpåverkan och därför behövs ingen strategisk miljöbedömning göras.

Medverkande

Undersökningen om betydande miljöpåverkan har handlagts av följande tjänstemän på Sektor samhälle:

- Alice Möller, planarkitekt
- Sofie Gisslén Telning, miljö- och hälsoskyddsinspektör
- Camilla Andersson, miljöskakunnig

Alice Möller, Planarkitekt

Merike Dahlberg
Plan- och byggchef

PM miljöteknisk markundersökning

”Gimo rastplats” - del av fastigheten Gimo 8:104

Uppdrag: MTU Gimo 8:104
Uppdragsnummer: 30044577
Kund: Östhammars kommun
Datum: 2022-08-09
Upprättad av: Karl Englund
Granskad av: Anders Lindelöf

Innehållsförteckning

1	Bakgrund och syfte.....	3
2	Områdesbeskrivning.....	3
3	Historisk markanvändning	4
4	Genomförandebeskrivning	4
5	Bedömningsgrunder	5
6	Laboratorieanalyser.....	6
6.1	Metaller.....	6
6.2	Organiska föreningar	6
6.3	Bekämpningsmedel.....	6
7	Slutsats.....	7

1 Bakgrund och syfte

Sweco har på uppdrag av Östhammars kommun genomfört en miljöteknisk markundersökning på fastigheten Gimo 8:104. Syftet med undersökningen var att ge underlag inför ändringar i befintlig detaljplan för området. Planerad markanvändning i den nya detaljplanen är att uppföra en rastplats med en mindre lekplats.

2 Områdesbeskrivning

Aktuellt område är triangelformat och ligger öster om väg 288 (Uppsalavägen). Norr om området går järnvägsspår och nordväst ligger en bangård. Väster om området finns en mindre fastighet (Gimo 8) där det förekommit potentiellt förorenad verksamhet.

I dagsläget är fastigheten planlagd för lantbruksändamål, men fastigheten används som parkeringsyta och uppläggningsplats för diverse skrot, schaktmassor och fordon. I närliggande bangård har det i tidigare markundersökningar påvisats höga halter av arsenik.

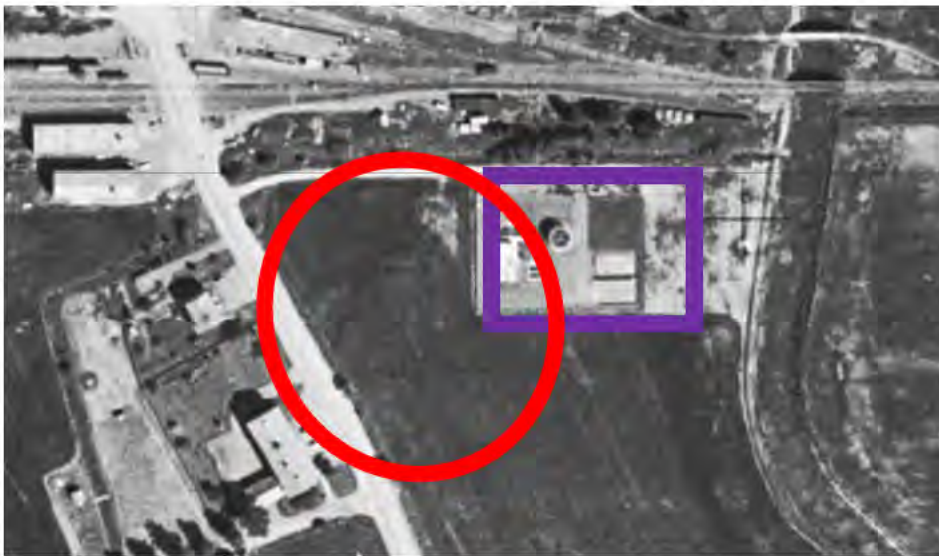
Figur 1 Karta över planområdet

3 Historisk markanvändning

Enligt uppgift från Östhammar kommun har planområdet använts som åkermark tidigare. Detta styrks av historiska kartor, se Figur 2.

Öster om planområdet ligger en klunga med hus. Här har det identifierats ett potentiellt förorenat område (objekts-id 150 294). Området är identifierat för att det har använts som sorteringsstation och mellanlagring av avfall. Detta område är markerat med en lila rektangel i Figur 2.

I närområdet tros förorenade massor ha använts från bland annat Dannemora gruvan. Grusmaterial från Dannemora gruvan kan innehålla förhöjda halter av arsenik och bland annat används som vägmateriäl i stora delar av Uppland.

Figur 2. Historisk karta från 1960. Planområdet är markerat med en röd cirkel och det närliggande området som är utpekad som ett potentiell förorenat område är markerat med en lila rektangel. Källa: Eniros historiska kartor från Lantmäteriet.

4 Genomförandebeskrivning

Provtagningen utfördes genom två provgropar grävda med grävmaskin. Provgroparna grävdes ner till minst en halvmeter i naturligt material. Mindre justeringar i provgroparnas placering gjordes i fält jämfört med provtagningsplanen för att säkerställa att inga jordlagda kablar eller ledningar skulle skadas. Dessa ändringar gjordes i dialog med representant från Östhammars kommun som var på plats under provtagningen. Den slutgiltiga placeringen av provgroparna redovisas i Figur 3. Provtagningsplanen återfinns i Bilaga 3 där provtagningsmetod och provhantering presenteras.

Vid provtagningen dokumenterades jordlagerföljder samt synintryck och dessa observationer återfinns i fältprotokollet i Bilaga 1.

Figur 3. Placering av provpunkter. Provpunkter är markerade med orange cirklar. Bakgrundskarta: Lantmäteriet, Geodatasamverkan

5 Bedömningsgrunder

Uppmätta halter i jord jämförs mot Naturvårdsverkets generella riktvärden för känslig markanvändning (KM) och mindre känslig markanvändning (MKM) (Naturvårdsverket, 2009; Naturvårdsverket, 2016)

Generellt används riktvärdena enligt följande:

- KM = Känslig markanvändning, innebär att markkvaliteten inte begränsar val av markanvändning. Barn, vuxna och äldre kan vistas permanent inom området under en livstid. De flesta markekosystem samt grundvatten och ytvatten skyddas.
- MKM = Mindre känslig markanvändning, innebär att markkvaliteten begränsar val av markanvändning till exempelvis kontor, industrier eller vägar. Exponerade grupper antas vara personer som vistas i området tillfälligt. Markekosystemen ger förutsättningar för till exempel etablering av vegetation och för djur som tillfälligt vistas i området. Ytvatten skyddas, samt grundvatten på ett avstånd av cirka 200 meter från området.

6 Laboratorieanalyser

Ett urval av proverna från provtagningen har analyserats på laboratorium. Nedan redovisas resultatet och en jämförelse mot Naturvårdsverkets generella riktvärden. En fullständig analysrapport återfinns i Bilaga 2.

6.1 Metaller

Fyra av proverna är analyserade med avseende på metallinnehållet. Av dessa hade ett av proverna en halt av arsenik strax över riktvärdet för KM. Detta var översta halvmetern i provgropan 22SW-02 som hade en arsenikhalt på 10,9 mg/kg. Resterande halter låg under KM.

MKM (NV Rap. 5976, uppdaterad tabell juni 2016)	25	300	400	12	150	35	200	2,5	120	200	500	
KM (NV Rap. 5976, uppdaterad tabell juni 2016)	10	200	50	0,8	80	15	80	0,25	40	100	250	
Nivåer "mindre än ringa risk", (NV Handbok. 2010:1)	10		20	0,2	40		40	0,1	35		120	
Rapporteringsgräns > riktvärde												
Under ovanstående gränser												
	Grundämnen	As, arsenik	Ba, barium	Pb, bly	Cd, kadmium	Cr, krom	Co, kobolt	Cu, koppar	Hg, kvicksilver	Ni, nickel	V, vanadin	Zn, zink
Plats	Enhet	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS
SW22-01 0-0,4 m		5,3	62,4	5,28	<0,1	12,6	12,3	35,5	>0,2	6,46	51,6	34,9
SW22-01 0,4-1,2 m		2,43	33,2	7,37	<0,1	11,3	4,78	11,5	>0,2	6,12	19,8	32
SW22-02 0-0,5 m		10,9	56,6	16,3	0,155	20,2	5,9	16,5	<0,2	10,2	28,2	65
SW22-02 1,5-2 m		2,19	54,3	4,71	<0,1	12,3	3,33	6,57	>0,2	6,13	16,2	20

6.2 Organiska föreningar

PAH, alifater, aromater och BTEX har analyserat i fyra prover. Samtliga halter låg under riktvärdena för KM.

MKM (NV Rap. 5976, uppdaterad tabell juni 2016)	15	20	10	150	120	500	500	500	1000	50	15	30	0,04	40	50				
KM (NV Rap. 5976, uppdaterad tabell juni 2016)	3	3,5	1	25	25	100	100	100	100	10	3	10	0,012	10	10				
Nivåer "mindre än ringa risk", (NV Handbok. 2010:1)	0,6	2	0,5																
Rapporteringsgräns > riktvärde																			
Under ovanstående gränser																			
	PAH'er	summa PAH L	summa PAH M	summa PAH H	alifateriska föreningar	alifater > C5-C8	alifater < C8-C10	alifater < C10-C12	alifater < C12-C16	alifater < C5-C16	alifater < C16-C35	Aromatiska föreningar	aromater < C8-C10	aromater > C10-C16	aromater < C16-C35	bensen	toluen	etylbenzen	
Plats	Enhet	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS
SW22-01 0-0,4 m		<0,15	1,06	0,85	<10	<10	<20	<20	<20	<30	<20		<1	<1	<1	<0,01	<0,05	<0,05	
SW22-01 0,4-1,2 m		<0,15	<0,25	<0,33	<10	<10	<20	<20	<20	<30	<20		<1	<1	<1	<0,01	<0,05	<0,05	
SW22-02 0-0,5 m		<0,15	0,26	0,2	<10	<10	<20	<20	<20	<30	29		<1	<1	<1	<0,01	<0,05	<0,05	
SW22-02 1,5-2 m		<0,15	<0,25	<0,33	<10	<10	<20	<20	<20	<30	<20		<1	<1	<1	<0,01	<0,05	<0,05	

6.3 Bekämpningsmedel

En screeninganalys har utförts för ett samlingsprov från de två provgropana. Nivån som analyseras är den som bedöms ligga direkt under fyllnadsmaterialet. Ämnena som har analyserats är pesticider enligt SGI handbok för handelsträdgårdar. Samtliga analyserade ämnen låg under rapporteringsgränsen för analysen.

7 Slutsats

Med tanke på den planerade markanvändningen bedöms de uppmätta föreoreningshalterna i denna undersökning inte utgöra några hinder.

Den uppmätta arsenikhalten bedöms vara tillräckligt låg för att inte utgöra någon hälsorisk för den mindre lekplatsen som planeras på rastplatsen. Stora delar av rastplatsen planeras även att fyllas ut vilket minimerar risken för att markföroreningar skulle påverka besökarna av rastplatsen. Viktig är att eventuellt tillförda fyllnadsmassor uppfyller kraven för "rena" (ej förorenade) massor.

I och med att halter över nivån för mindre än ringa risk (MRR) har påträffats behöver en anmälan till aktuell kommun göras innan eventuella överskottsmassor används utanför arbetsområdet.

Bilagor

- Bilaga 1: Fältprotokoll
- Bilaga 2: Analysrapport från ALS Scandinavia
- Bilaga 3: Provtagningsplan

Referenser

- SGF rapport 2:2013. "Fälthandbok för miljötekniska undersökningar"
- Naturvårdsverket 2009: Riktvärden för förorenad mark. Modellbeskrivning och vägledning. SNV Rapport 5976.
- Naturvårdsverket 2016: Generella riktvärden för mark 2016
- Naturvårdsverket Handbok 2010-1 Återvinning av avfall i anläggningsarbeten

BILAGA 1

Fältprotokoll

Fältprotokoll

Gimo, 21 juli 2022

Plats: Gimo 8:104, Uppsalavägen 22

Tid: 21 juli 2022, kl 8-10

Väder: Sol, 25–30 grader

Provtagare: Karl Englund

21SW-01

Profil:

- 0-0,4 sandig stenig Grus [F]
- 0,4-1,2 sandig stenig Grus [F]
- 1,2-1,8 grusig stenig Sand [N?]

21SW-02

Profil:

- 0-0,5 sandig Grus [F]
- 0,5-1 siltig sandig stenig Grus [F?]
- 1-1,5 sandig grusig Sten [F?]
- 1,5-2 grusig Sand [N]

Noteringar:

- Markduk vid ca 0,5 meters djup.
- Stora stenar i nivån mellan 0,5 och 1,5 meter.

BILAGA 2

Analysrapport från ALS Scandinavia

Analyscertifikat

Ordernummer	: ST22226	Sida	: 1 av 10
Kund	: SWECO Sverige AB	Projekt	: MTU Gimo 8:104
Kontaktperson	: Karl Englund	Beställningsnummer	: 30044577
Adress	: Vaksalagatan 10 753 20 Uppsala Sverige	Provtagare	: Karl Englund
E-post	: karl.englund@sweco.se	Provtagningspunkt	: ---
Telefon	: ---	Ankomstdatum, prover	: 2022-07-21 14:00
C-O-C-nummer (eller Orderblankett-num mer)	: ---	Analys påbörjad	: 2022-07-22
Offertnummer	: ST2020SE-SWE-ENV0003 (OF200431)	Utfärdad	: 2022-08-02 16:15
		Antal ankomna prover	: 6
		Antal analyserade prover	: 5

Generell kommentar

Denna rapport får endast återges i sin helhet, om inte utfärdande laboratorium i förväg skriftligen godkänt annat. Resultatet gäller endast materialet såsom det har mottagits, identifierats och testats. Laboratoriet tar inget ansvar för information i denna rapport som har lämnats av kunden, eller resultat som kan ha påverkats av sådan information. Beträffande laboratoriets ansvar i samband med uppdrag, se vår webbplats www.alsglobal.se

Signatur	Position
Niels-Kristian Terkildsen	Laboratoriechef

Laboratorium	: ALS Scandinavia AB	hemsida	: www.alsglobal.se
Adress	: Rinkebyvägen 19C 182 36 Danderyd Sverige	E-post	: karl.josefsson@alsglobal.com
		Telefon	: +46 8 5277 5200

Sida : 2 av 10
 Ordnummer : ST2222644
 Kund : SWECO Sverige AB

Analysresultat

Matris: ORD

Provbeteckning

SW22-01 0-0
0-0

Laboratoriets provnummer

ST2222644-001

Provtagningsdatum / tid

2022-07-21

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analyspaket	Metod	Utf.
Provbereidning							
Siktning/mortling	Ja	----	-	-	MS-1	S-PP-siev/grind	LE
Torkning	Ja	----	-	-	MS-1	S-PP-dry50	LE
Provbereidning							
Uppslutning	Ja	----	-	-	P-7MHNO3-HB	S-PM59-HB	LE
Metaller och grundämnen							
As, arsenik	5.30	0.53	mg/kg TS	0.500	MS-1	S-SFMS-59	LE
Ba, barium	62.4	6.2	mg/kg TS	1.00	MS-1	S SFMS 59	LE
Cd, kadmium	0.1	----	mg/kg TS	0.100	MS-1	S-SFMS-59	LE
Co, kobolt	12.3	1.2	mg/kg TS	0.100	MS-1	S-SFMS-59	LE
Cr, krom	12.6	1.3	mg/kg TS	0.200	MS-1	S-SFMS-59	LE
Cu, koppar	35.5	3.6	mg/kg TS	0.300	MS-1	S-SFMS-59	LE
Hg, kvicksilver	0.2	----	mg/kg TS	0.200	MS-1	S SFMS 59	LE
Ni, nickel	6.46	0.65	mg/kg TS	0.200	MS-1	S-SFMS-59	LE
Pb, bly	5.28	0.53	mg/kg TS	1.00	MS-1	S-SFMS-59	LE
V, vanadin	51.6	5.2	mg/kg TS	0.200	MS-1	S-SFMS-59	LE
n, ink	34.9	3.5	mg/kg TS	1.00	MS-1	S-SFMS-59	LE
Alifatiska föreningar							
alifater C5 C8	10	----	mg/kg TS	10	OJ 21A	HS-OJ-21	ST
alifater C8-C10	10	----	mg/kg TS	10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
alifater C10-C12	20	----	mg/kg TS	20	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
alifater C12-C16	20	----	mg/kg TS	20	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
alifater C5-C16	30	----	mg/kg TS	30	OJ-21A	SVOC-/HS-OJ-21	ST
alifater C16 C35	20	----	mg/kg TS	20	OJ 21A	SVOC-OJ-21	ST
Aromatiska föreningar							
aromater C8-C10	1.0	----	mg/kg TS	1.0	OJ-21A	SVOC OJ 21	ST
aromater C10-C16	1.0	----	mg/kg TS	1.0	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
metylpyrener/metylfluorantener	1.0	----	mg/kg TS	1.0	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
metylkysener/metylbens(a)antracener	1.0	----	mg/kg TS	1.0	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
aromater C16-C35	1.0	----	mg/kg TS	1.0	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
BTE							
bensen	0 010	----	mg/kg TS	0 010	OJ 21A	HS-OJ-21	ST
toluen	0.050	----	mg/kg TS	0.050	OJ-21A	HS-OJ-21	ST
etylbenzen	0.050	----	mg/kg TS	0.050	OJ-21A	HS-OJ-21	ST
m,p-xylen	0.050	----	mg/kg TS	0.050	OJ-21A	HS-OJ-21	ST
o-xylen	0.050	----	mg/kg TS	0.050	OJ-21A	HS-OJ-21	ST
summa xylener	0 050	----	mg/kg TS	0 050	OJ 21A	HS-OJ-21	ST
summa TEX	0.100	----	mg/kg TS	0.100	OJ-21A	HS-OJ-21	ST
Pol c kliska aromatiska kolväten PAH							
naftalen	0.10	----	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
acenaftylen	0.10	----	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
acenaften	0.10	----	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
fluoren	0.10	----	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
fenantren	0.34	0.13	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC OJ 21	ST
antracen	0.10	----	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
fluoranten	0.40	0.14	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
pyren	0.32	0.12	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST

Sida : 3 av 10
Ordernummer : ST2222644
Kund : SWECO Sverige AB

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analyspaket	Metod	Utf.
Pol c kliska aromatiska kolväten PAH - Fortsatt							
bens(a)antracen	0.16	0.07	mg/kg TS	0.08	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
krysen	0.16	0.07	mg/kg TS	0.08	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
bens(b)fluoranten	0.18	0.08	mg/kg TS	0.08	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
bens(k)fluoranten	0.08	----	mg/kg TS	0.08	OJ-21A	SVOC OJ 21	ST
bens(a)pyren	0.16	0.07	mg/kg TS	0.08	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
dibens(a,h)antracen	0.08	----	mg/kg TS	0.08	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
bens(g,h,i)perylen	0.11	0.06	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
indeno(1,2,3,cd)pyren	0.08	0.05	mg/kg TS	0.08	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
summa PAH 16	1.9	1.0	mg/kg TS	1.5	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
summa cancerogena PAH	0.74	----	mg/kg TS	0.28	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
summa övriga PAH	1.17	----	mg/kg TS	0.45	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
summa PAH L	0.15	----	mg/kg TS	0.15	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
summa PAH M	1.06	----	mg/kg TS	0.25	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
summa PAH H	0.85	----	mg/kg TS	0.33	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
F sikaliska parametrar							
torrsubstans vid 105 C	87.6	5.26	%	1.00	MS-1	TS-105	ST

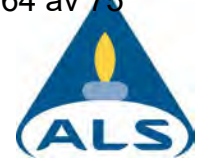
Sida : 4 av 10
 Ordernummer : ST2222644
 Kund : SWECO Sverige AB

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analyspaket	Metod	Utf.
Matris: ORD		Provbeteckning		SW22-01 0 -1 2			
		Laboratoriets provnummer		0 -1 2			
		Provtagningsdatum / tid		ST2222644-002			
				2022-07-21			
Provberedning							
Siktning/mortling	Ja	----	-	-	MS-1	S-PP-siev/grind	LE
Torkning	Ja	----	-	-	MS-1	S-PP-dry50	LE
Provberedning							
Uppslutning	Ja	----	-	-	P-7MHNO3-HB	S-PM59-HB	LE
Metaller och grundämnen							
As, arsenik	2.43	0.24	mg/kg TS	0.500	MS-1	S-SFMS-59	LE
Ba, barium	33.2	3.3	mg/kg TS	1.00	MS-1	S-SFMS-59	LE
Cd, kadmium	0.1		mg/kg TS	0.100	MS 1	S-SFMS-59	LE
Co, kobolt	4.78	0.48	mg/kg TS	0.100	MS-1	S-SFMS-59	LE
Cr, krom	11.3	1.1	mg/kg TS	0.200	MS-1	S-SFMS-59	LE
Cu, koppar	11.5	1.2	mg/kg TS	0.300	MS-1	S-SFMS-59	LE
Hg, kvicksilver	0.2	----	mg/kg TS	0.200	MS-1	S-SFMS-59	LE
Ni, nickel	6.12	0.61	mg/kg TS	0.200	MS 1	S-SFMS-59	LE
Pb, bly	7.37	0.74	mg/kg TS	1.00	MS-1	S-SFMS-59	LE
V, vanadin	19.8	2.0	mg/kg TS	0.200	MS-1	S-SFMS-59	LE
n, ink	32.0	3.2	mg/kg TS	1.00	MS-1	S-SFMS-59	LE
Alifatiska föreningar							
alifater C5-C8	10	----	mg/kg TS	10	OJ-21A	HS-OJ-21	ST
alifater C8-C10	10	----	mg/kg TS	10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
alifater C10-C12	20	----	mg/kg TS	20	OJ-21A	SVOC OJ 21	ST
alifater C12-C16	20	----	mg/kg TS	20	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
alifater C5-C16	30	----	mg/kg TS	30	OJ-21A	SVOC-/HS-OJ-21	ST
alifater C16-C35	20	----	mg/kg TS	20	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
Aromatiska föreningar							
aromater C8-C10	1.0	----	mg/kg TS	1.0	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
aromater C10 C16	1.0		mg/kg TS	1.0	OJ 21A	SVOC-OJ-21	ST
metylpyrener/metylfluorantener	1.0	----	mg/kg TS	1.0	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
metylkrysen/metylbens(a)antracener	1.0	----	mg/kg TS	1.0	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
aromater C16-C35	1.0	----	mg/kg TS	1.0	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
BTE							
bensen	0.010	----	mg/kg TS	0.010	OJ-21A	HS-OJ-21	ST
toluen	0.050	----	mg/kg TS	0.050	OJ-21A	HS-OJ-21	ST
etylbenzen	0.050	----	mg/kg TS	0.050	OJ-21A	HS OJ 21	ST
m,p-xylen	0.050	----	mg/kg TS	0.050	OJ-21A	HS-OJ-21	ST
o-xylen	0.050	----	mg/kg TS	0.050	OJ-21A	HS-OJ-21	ST
summa xylener	0.050	----	mg/kg TS	0.050	OJ-21A	HS-OJ-21	ST
summa TEX	0.100	----	mg/kg TS	0.100	OJ-21A	HS-OJ-21	ST
Pol c kliska aromatiska kolväten PAH							
naftalen	0.10		mg/kg TS	0.10	OJ 21A	SVOC-OJ-21	ST
acenaftylen	0.10	----	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
acenaften	0.10	----	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
fluoren	0.10	----	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
fenantren	0.10	----	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
antracen	0.10		mg/kg TS	0.10	OJ 21A	SVOC-OJ-21	ST
fluoranten	0.10	----	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
pyren	0.10	----	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
bens(a)antracen	0.08	----	mg/kg TS	0.08	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
krysen	0.08	----	mg/kg TS	0.08	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
bens(b)fluoranten	0.08		mg/kg TS	0.08	OJ 21A	SVOC-OJ-21	ST
bens(k)fluoranten	0.08	----	mg/kg TS	0.08	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST

Sida : 5 av 10
Ordernummer : ST2222644
Kund : SWECO Sverige AB

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analyspaket	Metod	Utf.
Pol c kliska aromatiska kolväten PAH - Fortsatt							
bens(a)pyren	0.08	----	mg/kg TS	0.08	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
dibens(a,h)antracen	0.08	----	mg/kg TS	0.08	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
bens(g,h,i)perylen	0.10	----	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
indeno(1,2,3,cd)pyren	0.08	----	mg/kg TS	0.08	OJ-21A	SVOC OJ 21	ST
summa PAH 16	1.5	----	mg/kg TS	1.5	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
summa cancerogena PAH	0.28	----	mg/kg TS	0.28	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
summa övriga PAH	0.45	----	mg/kg TS	0.45	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
summa PAH L	0.15	----	mg/kg TS	0.15	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
summa PAH M	0.25	----	mg/kg TS	0.25	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
summa PAH H	0.33	----	mg/kg TS	0.33	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
F sikaliska parametrar							
torrsubstans vid 105 C	97.3	5.84	%	1.00	TS105	TS-105	ST

Sida : 6 av 10
 Ordernummer : ST2222644
 Kund : SWECO Sverige AB

Matris: ORD		Provbeteckning		SW22-02 0-0				
		Laboratoriets provnummer		ST2222644-003				
		Provtagningsdatum / tid		2022-07-21				
Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analyspaket	Metod	Utf.	
Provbereidning								
Siktning/mortling	Ja	----	-	-	MS-1	S-PP-siev/grind	LE	
Torkning	Ja	----	-	-	MS-1	S PP dry50	LE	
Provbereidning								
Uppslutning	Ja	----	-	-	P-7MHNO3-HB	S-PM59-HB	LE	
Metaller och grundämnen								
As, arsenik	10.9	1.1	mg/kg TS	0.500	MS-1	S-SFMS-59	LE	
Ba, barium	56.6	5.7	mg/kg TS	1.00	MS-1	S-SFMS-59	LE	
Cd, kadmium	0.155	0.016	mg/kg TS	0.100	MS-1	S-SFMS-59	LE	
Co, kobolt	5.90	0.59	mg/kg TS	0.100	MS-1	S-SFMS-59	LE	
Cr, krom	20.2	2.0	mg/kg TS	0.200	MS-1	S SFMS 59	LE	
Cu, koppar	16.5	1.7	mg/kg TS	0.300	MS-1	S-SFMS-59	LE	
Hg, kvicksilver	0.2	----	mg/kg TS	0.200	MS-1	S-SFMS-59	LE	
Ni, nickel	10.2	1.0	mg/kg TS	0.200	MS-1	S-SFMS-59	LE	
Pb, bly	16.3	1.6	mg/kg TS	1.00	MS-1	S-SFMS-59	LE	
V, vanadin	28.2	2.8	mg/kg TS	0.200	MS-1	S SFMS 59	LE	
n, ink	65.0	6.5	mg/kg TS	1.00	MS-1	S-SFMS-59	LE	
Alifatiska föreningar								
alifater C5-C8	10	----	mg/kg TS	10	OJ-21A	HS-OJ-21	ST	
alifater C8-C10	10	----	mg/kg TS	10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST	
alifater C10-C12	20	----	mg/kg TS	20	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST	
alifater C12 C16	20	----	mg/kg TS	20	OJ 21A	SVOC-OJ-21	ST	
alifater C5-C16	30	----	mg/kg TS	30	OJ-21A	SVOC-/HS-OJ-21	ST	
alifater C16-C35	29	15	mg/kg TS	20	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST	
Aromatiska föreningar								
aromater C8-C10	1.0	----	mg/kg TS	1.0	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST	
aromater C10-C16	1.0	----	mg/kg TS	1.0	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST	
metylpyrener/metylfluorantener	1.0	----	mg/kg TS	1.0	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST	
metylkrysenener/metylbens(a)antracener	1.0	----	mg/kg TS	1.0	OJ-21A	SVOC OJ 21	ST	
aromater C16-C35	1.0	----	mg/kg TS	1.0	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST	
BTE								
bensen	0.010	----	mg/kg TS	0.010	OJ-21A	HS-OJ-21	ST	
toluen	0.050	----	mg/kg TS	0.050	OJ-21A	HS-OJ-21	ST	
etylbenzen	0.050	----	mg/kg TS	0.050	OJ-21A	HS-OJ-21	ST	
m,p xylen	0 050		mg/kg TS	0 050	OJ 21A	HS-OJ-21	ST	
o-xylen	0.050	----	mg/kg TS	0.050	OJ-21A	HS-OJ-21	ST	
summa xylener	0.050	----	mg/kg TS	0.050	OJ-21A	HS-OJ-21	ST	
summa TEX	0.100	----	mg/kg TS	0.100	OJ-21A	HS-OJ-21	ST	
Pol c kliska aromatiska kolväten PAH								
naftalen	0.10	----	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST	
acenaftylen	0.10	----	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST	
acenaften	0.10	----	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC OJ 21	ST	
fluoren	0.10	----	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST	
fenantren	0.10	----	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST	
antracen	0.10	----	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST	
fluoranten	0.15	0.08	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST	
pyren	0.11	0.06	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC OJ 21	ST	
bens(a)antracen	0.08	----	mg/kg TS	0.08	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST	
krysen	0.08	0.05	mg/kg TS	0.08	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST	
bens(b)fluoranten	0.12	0.06	mg/kg TS	0.08	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST	
bens(k)fluoranten	0.08	----	mg/kg TS	0.08	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST	
bens(a)pyren	0.08	----	mg/kg TS	0.08	OJ-21A	SVOC OJ 21	ST	

Sida : 7 av 10
Ordernummer : ST2222644
Kund : SWECO Sverige AB

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analyspaket	Metod	Utf.
Pol c kliska aromatiska kolväten PAH - Fortsatt							
dibens(a,h)antracen	0.08	----	mg/kg TS	0.08	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
bens(g,h,i)perylen	0.10	----	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
indeno(1,2,3,cd)pyren	0.08	----	mg/kg TS	0.08	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
summa PAH 16	1.5	----	mg/kg TS	1.5	OJ-21A	SVOC OJ 21	ST
summa cancerogena PAH	0.20	----	mg/kg TS	0.28	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
summa övriga PAH	0.26	----	mg/kg TS	0.45	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
summa PAH L	0.15	----	mg/kg TS	0.15	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
summa PAH M	0.26	----	mg/kg TS	0.25	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
summa PAH H	0.20	----	mg/kg TS	0.33	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
F sikaliska parametrar							
torrsubstans vid 105 C	92.7	5.56	%	1.00	TS105	TS-105	ST

Sida : 8 av 10
 Ordnummer : ST2222644
 Kund : SWECO Sverige AB

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analyspaket	Metod	Utf.
Matris: ORD Provbeteckning SW22-02 1 -2 Laboratoriets provnummer ST2222644-004 Provtagningsdatum / tid 2022-07-21							
Provberedning							
Siktning/mortling	Ja	----	-	-	MS-1	S-PP-siev/grind	LE
Torkning	Ja	----	-	-	MS-1	S PP dry50	LE
Provberedning							
Uppslutning	Ja	----	-	-	P-7MHNO3-HB	S-PM59-HB	LE
Metaller och grundämnen							
As, arsenik	2.19	0.22	mg/kg TS	0.500	MS-1	S-SFMS-59	LE
Ba, barium	54.3	5.4	mg/kg TS	1.00	MS-1	S-SFMS-59	LE
Cd, kadmium	0.1	----	mg/kg TS	0.100	MS-1	S-SFMS-59	LE
Co, kobolt	3.33	0.33	mg/kg TS	0.100	MS-1	S-SFMS-59	LE
Cr, krom	12.3	1.2	mg/kg TS	0.200	MS-1	S SFMS 59	LE
Cu, koppar	6.57	0.69	mg/kg TS	0.300	MS-1	S-SFMS-59	LE
Hg, kvicksilver	0.2	----	mg/kg TS	0.200	MS-1	S-SFMS-59	LE
Ni, nickel	6.13	0.62	mg/kg TS	0.200	MS-1	S-SFMS-59	LE
Pb, bly	4.71	0.47	mg/kg TS	1.00	MS-1	S-SFMS-59	LE
V, vanadin	16.2	1.6	mg/kg TS	0.200	MS-1	S SFMS 59	LE
n, ink	20.0	2.0	mg/kg TS	1.00	MS-1	S-SFMS-59	LE
Alifatiska föreningar							
alifater C5-C8	10	----	mg/kg TS	10	OJ-21A	HS-OJ-21	ST
alifater C8-C10	10	----	mg/kg TS	10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
alifater C10-C12	20	----	mg/kg TS	20	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
alifater C12 C16	20	----	mg/kg TS	20	OJ 21A	SVOC-OJ-21	ST
alifater C5-C16	30	----	mg/kg TS	30	OJ-21A	SVOC-/HS-OJ-21	ST
alifater C16-C35	20	----	mg/kg TS	20	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
Aromatiska föreningar							
aromater C8-C10	1.0	----	mg/kg TS	1.0	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
aromater C10-C16	1.0	----	mg/kg TS	1.0	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
metylpyrener/metylfluorantener	1.0	----	mg/kg TS	1.0	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
metylkrysenener/metylbens(a)antracener	1.0	----	mg/kg TS	1.0	OJ-21A	SVOC OJ 21	ST
aromater C16-C35	1.0	----	mg/kg TS	1.0	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
BTE							
bensen	0.010	----	mg/kg TS	0.010	OJ-21A	HS-OJ-21	ST
toluen	0.050	----	mg/kg TS	0.050	OJ-21A	HS-OJ-21	ST
etylbenzen	0.050	----	mg/kg TS	0.050	OJ-21A	HS-OJ-21	ST
m,p xylen	0 050	----	mg/kg TS	0 050	OJ 21A	HS-OJ-21	ST
o-xylen	0.050	----	mg/kg TS	0.050	OJ-21A	HS-OJ-21	ST
summa xylener	0.050	----	mg/kg TS	0.050	OJ-21A	HS-OJ-21	ST
summa TEX	0.100	----	mg/kg TS	0.100	OJ-21A	HS-OJ-21	ST
Pol c kliska aromatiska kolväten PAH							
naftalen	0.10	----	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
acenaftylen	0.10	----	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
acenaften	0.10	----	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC OJ 21	ST
fluoren	0.10	----	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
fenantren	0.10	----	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
antracen	0.10	----	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
fluoranten	0.10	----	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
pyren	0.10	----	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC OJ 21	ST
bens(a)antracen	0.08	----	mg/kg TS	0.08	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
krysen	0.08	----	mg/kg TS	0.08	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
bens(b)fluoranten	0.08	----	mg/kg TS	0.08	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
bens(k)fluoranten	0.08	----	mg/kg TS	0.08	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
bens(a)pyren	0.08	----	mg/kg TS	0.08	OJ-21A	SVOC OJ 21	ST

Sida : 9 av 10
 Ordnummer : ST2222644
 Kund : SWECO Sverige AB

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analyspaket	Metod	Utf.
Pol c kliska aromatiska kolväten PAH - Fortsatt							
dibens(a,h)antracen	0.08	----	mg/kg TS	0.08	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
bens(g,h,i)perylen	0.10	----	mg/kg TS	0.10	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
indeno(1,2,3,cd)pyren	0.08	----	mg/kg TS	0.08	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
summa PAH 16	1.5	----	mg/kg TS	1.5	OJ-21A	SVOC OJ 21	ST
summa cancerogena PAH	0.28	----	mg/kg TS	0.28	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
summa övriga PAH	0.45	----	mg/kg TS	0.45	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
summa PAH L	0.15	----	mg/kg TS	0.15	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
summa PAH M	0.25	----	mg/kg TS	0.25	OJ-21A	SVOC-OJ-21	ST
summa PAH H	0.33	----	mg/kg TS	0.33	OJ-21A	SVOC OJ 21	ST
F sikaliska parametrar							
torrsubstans vid 105 C	83.4	5.01	%	1.00	MS-1	TS-105	ST

Matris: ORD

Provbeteckning

Laboratoriets provnummer

Provtagningsdatum / tid

SW22-01 1 2-1 SW22-02 1 -2

Samlingsprov

ST2222644 006

2022-07-21

Parameter	Resultat	MU	Enhet	LOR	Analyspaket	Metod	Utf.
Pesticider							
hexaklorbensen (HCB)	0.0050	----	mg/kg TS	0.0050	OJ-3J	S-OCPECD01	PR
pentaklorbensen	0.010	----	mg/kg TS	0.010	OJ-3J	S-OCPECD01	PR
alfa HCH	0.010	----	mg/kg TS	0.010	OJ 3J	S-OCPECD01	PR
beta-HCH	0.010	----	mg/kg TS	0.010	OJ-3J	S-OCPECD01	PR
gamma-HCH (lindan)	0.0010	----	mg/kg TS	0.0010	OJ-3J	S-OCPECD01	PR
aldrin	0.010	----	mg/kg TS	0.010	OJ-3J	S-OCPECD01	PR
dieldrin	0.010	----	mg/kg TS	0.010	OJ-3J	S-OCPECD01	PR
summa aldrin/dieldrin (M1)	0.010	----	mg/kg TS	0.010	OJ 3J	S-OCPECD01	PR
endrin	0.010	----	mg/kg TS	0.010	OJ-3J	S-OCPECD01	PR
isodrin	0.010	----	mg/kg TS	0.010	OJ-3J	S-OCPECD01	PR
telodrin	0.010	----	mg/kg TS	0.010	OJ-3J	S-OCPECD01	PR
heptaklor	0.010	----	mg/kg TS	0.010	OJ-3J	S-OCPECD01	PR
cis heptakloreoxid	0.010	----	mg/kg TS	0.010	OJ 3J	S-OCPECD01	PR
trans-heptakloreoxid	0.010	----	mg/kg TS	0.010	OJ-3J	S-OCPECD01	PR
o,p-DDT	0.010	----	mg/kg TS	0.010	OJ-3J	S-OCPECD01	PR
p,p-DDT	0.010	----	mg/kg TS	0.010	OJ-3J	S-OCPECD01	PR
o,p-DDD	0.010	----	mg/kg TS	0.010	OJ-3J	S-OCPECD01	PR
p,p DDD	0.010	----	mg/kg TS	0.010	OJ 3J	S-OCPECD01	PR
o,p-DDE	0.010	----	mg/kg TS	0.010	OJ-3J	S-OCPECD01	PR
p,p-DDE	0.010	----	mg/kg TS	0.010	OJ-3J	S-OCPECD01	PR
summa 6 DDD, DDT, DDE	0.030	----	mg/kg TS	0.030	OJ-3J	S-OCPECD01	PR
alfa-endosulfan	0.010	----	mg/kg TS	0.010	OJ-3J	S-OCPECD01	PR
beta endosulfan	0.010	----	mg/kg TS	0.010	OJ 3J	S-OCPECD01	PR
hexaklorbutadien	0.010	----	mg/kg TS	0.010	OJ-3J	S-OCPECD01	PR
hexakloretan	0.010	----	mg/kg TS	0.010	OJ-3J	S-OCPECD01	PR
diklobenil	0.010	----	mg/kg TS	0.010	OJ-3J	S-OCPECD01	PR
imidakloprid	0.010	----	mg/kg TS	0.010	OJ-3J	S-PELSMS02	PR
kvinto en + pentakloranalin	0.020	----	mg/kg TS	0.020	OJ 3J	S-OCPECD01	PR
dikofol	0.030	----	mg/kg TS	0.030	OJ-3J	S-OCPECD01	PR
cis-klordan	0.010	----	mg/kg TS	0.010	OJ-3J	S-OCPECD04	PR
trans-klordan	0.010	----	mg/kg TS	0.010	OJ-3J	S-OCPECD04	PR
endosulfansulfat	0.010	----	mg/kg TS	0.010	OJ-3J	S-OCPECD04	PR
tetradifon	0.010	----	mg/kg TS	0.010	OJ 3J	S-OCPECD01	PR
F sikaliska parametrar							
torrsubstans vid 105 C	84.8	5.12	%	0.10	TS105	S DRY GRCl	PR

Samlingsprov gjort av ALS Scandinavia

Sida : 10 av 10
 Ordnummer : ST2222644
 Kund : SWECO Sverige AB

Metodsammanfattningar

Analysmetoder	Metod
S-PP-dry50	Torkning av prov vid 50 C.
S-PP-siev/grind	Jord siktas 2mm enligt ISO 11464:2006. Slam och sediment homogeniseras genom mortling.
S-SFMS-59	Analys av metaller i jord, slam, sediment och byggnadsmaterial med ICP-SFMS enligt SS-EN ISO 17294-2:2016 och US EPA Method 200.8:1994 efter uppslutning av prov enligt S-PM59-HB.
S-DRY-GRCI	Bestämning av torrsubstans (TS) enligt metod baserad på CSN ISO 11465, CSN EN 12880 och CSN EN 14346:2007.
S-OCPECD01	Bestämning av klorerade pesticider och andra halogenerade ämnen enligt metod baserad på US EPA 8081 och ISO 10382. Mätningen utförs med GC-ECD.
S-OCPECD04	Bestämning av klorerade pesticider och andra halogenerade ämnen enligt metod baserad på US EPA 8081 och ISO 10382. Mätningen utförs med GC-ECD.
S-PESLMS02	Bestämning av pesticider enligt CSN EN 15637 och US EPA 1694. Mätning utförs med LC-MS/MS.
HS-OJ-21	Mätningen utförs med headspace GC-MS enligt referens EPA Method 5021a rev. 2 update V; och SPIMFAB.
SVOC-/HS-OJ-21	Summa alifater C5-C16 beräknad från HS-OJ-21 och SVOC-OJ-21.
SVOC-OJ-21	Bestämning av alifatfraktioner och aromatfraktioner Bestämning av polycykliska aromatiska kolväten, PAH (16 föreningar enligt EPA) Summa metylpyrener/metylfluorantener och summa metylkryser/metylbens(a)antracener. GC-MS enligt SIS/TK 535 N012 som är baserad på SPIMFABs kvalitetsmanual. PAH cancerogena utgörs av bens(a)antracen, krysen, bens(b)fluoranten, bens(k)fluoranten, bens(a)pyren, dibens(ah)antracen och indeno(123cd)pyren. Summa PAH L: naftalen, acenaften och acenaftilen. Summa PAH M: fluoren, fenantren, antracen, fluoranten och pyren. Summa PAH H: bens(a)antracen, krysen, bens(b)fluoranten, bens(k)fluoranten, bens(a)pyren, indeno(1,2,3-c,d)pyren, dibens(a,h)antracen och bens(g,h,i)perylen.
TS-105	Bestämning av torrsubstans (TS) enligt SS-EN 15934:2012 utg 1.

Beredningsmetoder	Metod
S-PM59-HB	Upplösning i 7M salpetersyra i hotblock enligt SE-SOP-0021.
PP-S-Delprov STHLM	Delprov.

N ckel: **LOR** = Den rapporteringsgräns (LOR) som anges är standard för respektive parameter i metoden. Rapporteringsgränsen kan påverkas vid t.ex. spädning p.g.a. matrisstörningar, begränsad provmängd eller låg torrsubstanshalt.

MU = Mätosäkerhet

= Asterisk efter resultatet visar på ej ackrediterat test, gäller både egna lab och underleverantör

Mätosäkerhet:

Mätosäkerheten anges som en utvidgad osäkerhet (enligt definitionen i "Evaluation of measurement data- Guide to the expression of uncertainty in measurement", JCGM 100:2008 Corrected version 2010) beräknad med täckningsfaktor lika med 2 vilket ger en konfidensnivå på ungefär 95%.

Mätosäkerhet anges endast för detekterade ämnen med halter över rapporteringsgränsen.

Mätosäkerhet från underleverantör anges oftast som en utvidgad osäkerhet beräknad med täckningsfaktor 2. För ytterligare information kontakta laboratoriet.

Utförande laboratorium (teknisk enhet inom ALS Scandinavia eller anlitat laboratorium (underleverantör)).

	Utf.
LE	Analys utförd av ALS Scandinavia AB, Aurorum 10 Luleå Sverige 977 75 Ackrediterad av: SWEDAC Ackrediteringsnummer: 2030
PR	Analys utförd av ALS Czech Republic s.r.o Prag, Na Harfe 336/9 Prag Tjeckien 190 00 Ackrediterad av: CAI Ackrediteringsnummer: 1163
ST	Analys utförd av ALS Scandinavia AB, Rinkebyvägen 19C Danderyd Sverige 182 36 Ackrediterad av: SWEDAC Ackrediteringsnummer: 2030

BILAGA 3

Provtagningsplan

Provtagningsplan

”Gimo rastplats” - del av fastigheten Gimo 8:104

Uppdrag: MTU Gimo 8:104
Uppdragsnummer: 30044577
Kund: Östhammars kommun
Datum: 2022-06-28
Upprättad av: Karl Englund

Innehållsförteckning

1	Bakgrund och syfte.....	3
2	Områdesbeskrivning.....	3
3	Historisk markanvändning	4
4	Genomförandebeskrivning	4
4.1	Laboratorieanalyser	5
4.2	Ledningar.....	5
4.3	Arbetsmiljö.....	5
5	Bedömningsgrunder	6
6	Redovisning.....	6

1 Bakgrund och syfte

Sweco ska på uppdrag av Östhammars kommun genomföra en miljöteknisk markundersökning på fastigheten Gimo 8:104. Syftet med undersökningen är att ge underlag inför ändringar i befintlig detaljplan för området. Planerad markanvändning i den nya detaljplanen är att uppföra en rastplats med lekplats.

Denna provtagningsplan har upprättats i syfte att beskriva hur undersökningen ska genomföras.

2 Områdesbeskrivning

Aktuellt område ligger öster om väg 288 (Uppsalavägen). Norr om området går järnvägsspår och nordväst ligger en bangård.

I dagsläget är fastigheten planlagd för lantbruksändamål, men fastigheten används som parkeringsyta och uppläggningsplats för diverse skrot. I närliggande bangård har det påvisats höga halter arsenik.

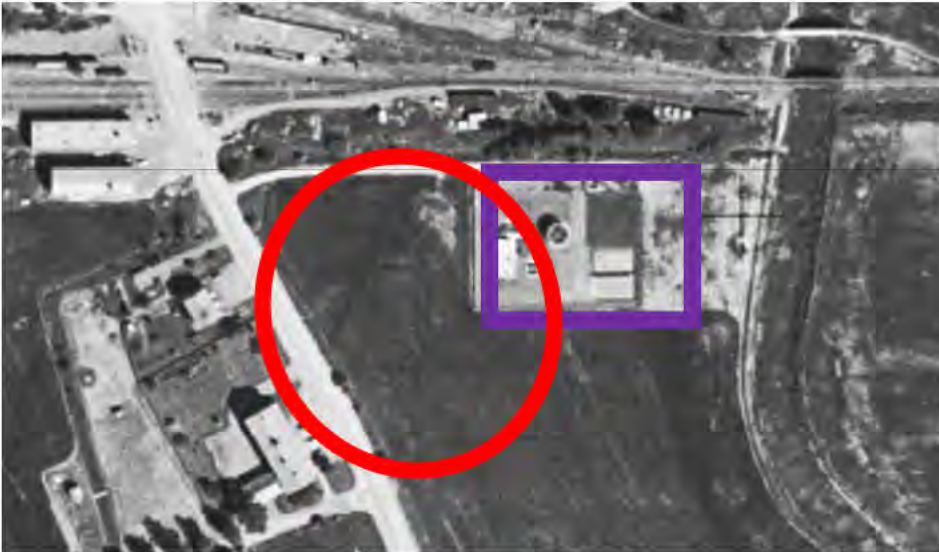

Figur 1 Karta över planområdet

3 Historisk markanvändning

Enligt uppgift från Östhammar kommun har planområdet använts som åkermark tidigare. Detta styrks av historiska kartor, se figur 2.

Öster om planområdet ligger en klunga med hus. Här har det identifierats ett potentiellt förorenat område (objekts-id 150 294). Området är identifierat för att det har använts som sorteringsstation och mellanlagring av avfall. Detta område är markerat med en lila rektangel i figur 2.

Figur 2. Historisk karta från 1955–1967. Planområdet är markerat med en röd cirkel och det närliggande området som är utpekad som ett potentiell förorenat område är markerat med en lila rektangel. Källa: Eniros historiska kartor från Lantmäteriet.

4 Genomförandebeskrivning

Allt planerat fältarbete kommer att ske med standardnivå enligt SGF:s Fälthandbok för undersökning av förorenade områden: SGF rapport 2:2013 "Fälthandbok för miljötekniska undersökningar".

Provtagningen utförs genom provgropar grävda av grävmaskin. Provtagning utförs till cirka en halvmeter ned i naturligt avsatt material, dock maximalt ned till två meter under markytan. Vid indikation om grundvatten avslutas jordprovtagning, eftersom det finns risk för korskontaminering av blöta prover.

Vid provtagningen dokumenteras jordlagerföljder samt synintryck och eventuella luktintryck. Jordprov tas ut halvmetersvis eller tätare där jordlagerföljden motiverar en annan indelning. Vid särskild misstanke om förorening uttas stickprov på det aktuella jordlagret. Proverna placeras i diffusionstäta plastpåsar.

Samtliga prover förvaras i kylväskor i fält och förvaras därefter i kyl innan de tillsänds laboratoriet.

Preliminär placering av provpunkterna redovisas i figur 3. Provtagningspunkterna kan komma att flyttas i fält på grund av markförlagda

ledning, otillgänglighet eller svårigheter att borra på grund av sten/block, med mera.

Figur 2. Planerad placering av provpunkter. Provpunkter är markerade med orangea cirklar.
Bakgrundskarta: Lantmäteriet, Geodatasamverkan

4.1 Laboratorieanalyser

Från varje provpunkt väljs minst ett jordprov ut som analyseras på laboratoriet ALS Scandinavia AB. Totalt väljs minst fyra jordprov ut för analys från de två provpunkterna. Provrvalet baseras på observationer i fält såsom jordart, synintryck och uppenbara lukter. Prover som inte skickas in för analys sparas i upp till 2 månader för eventuella kompletterande analyser. Det kan även vara aktuellt att slå samman jordprover till samlingsprover om detta är motiverat.

Ämnen som bedöms relevanta för undersökning är metaller (inklusive kvicksilver), alifater, aromater, PAH och BTEX. Då marken har använts som åker kommer även en screening för växtskyddsmedel (pesticider enligt SG11 :s handbok för handelsträdgårdar) genomförs på 1 samlingsprov från yttligt jordlager i de båda provpunkterna.

4.2 Ledningar

Beställaren ansvarar för kontroll av ledningar och säkerställer att inga konflikter finns innan provtagningen påbörjas. Sweco har gjort ett ärende i Ledningskollen vilket har påvisat att flertalet aktörer har ledningar inom planområdet. Några av dessa saknar söktråd eller är inte inmätta och kräver en extra tilltagen säkerhetsmarginal.

4.3 Arbetsmiljö

Inför genomförande av fältarbetet tar Sweco fram en riskbedömning där potentiella arbetsmiljörisiker vid undersökningen kartläggs och hanteras.

5 Bedömningsgrunder

Uppmätta halter i jord jämförs mot Naturvårdsverkets generella riktvärden för känslig markanvändning (RV_{KM}) och mindre känslig markanvändning (RV_{MKM}) (Naturvårdsverket, 2009; Naturvårdsverket, 2016)

Generellt används riktvärdena enligt följande:

- **KM = Känslig markanvändning**, innebär att markkvaliteten inte begränsar val av markanvändning. Barn, vuxna och äldre kan vistas permanent inom området under en livstid. De flesta markekosystem samt grundvatten och ytvatten skyddas.
- **MKM = Mindre känslig markanvändning**, innebär att markkvaliteten begränsar val av markanvändning till exempelvis kontor, industrier eller vägar. Exponerade grupper antas vara personer som vistas i området tillfälligt. Markekosystemen ger förutsättningar för till exempel etablering av vegetation och för djur som tillfälligt vistas i området. Ytvatten skyddas, samt grundvatten på ett avstånd av cirka 200 meter från området.

6 Redovisning

Utförd undersökning (genomförande, fältobservationer, analysresultat, etcetera) redovisas i ett PM.

Referenser

Naturvårdsverket, 2009. Riktvärden för förorenad mark: Modellbeskrivning och vägledning. Rapport 5976. September 2009. Naturvårdsverket, Stockholm. Uppdatering 2016.

SGF rapport 2:2013. "Fälthandbok för miljötekniska undersökningar"

Bygg- och miljönämnden

Am Köket Lyktan Ab
Uppsalavägen 27
747 42 Gimo

Dnr BMN-2021-3885

§ 148. Gimo 8:104, antagande av detaljplan Rastplats Gimo

Beslut

Bygg- och miljönämnden godkänner granskningsutlåtandet och beslutar att detaljplanen inte medför betydande miljöpåverkan och antar detaljplan för del av Gimo 8:104, Rastplats Gimo. (Bilaga).

Upplýsningar

Planen hanterades med standardförfarande utan program enligt Plan- och bygglagen, PBL (2010:900).

Ärendebeskrivning

Planområdet och planförslaget

Den lokala företagarföreningen har tagit initiativ till att rusta upp delar av fastigheten Gimo 8:104. Nuvarande plan innebär tyvärr hinder för detta. Syftet med planen är därför att ändra markanvändningen från jordbruksmark till rastplats och parkering. Det innebär att dagens användning av marken blir planenlig och med det blir fastigheten enklare att förvalta och utveckla.

Revideringar som gjorts efter granskningen

- Redaktionella förändringar
- Reviderad checklista för undersökning om betydande miljöpåverkan
- Revidering i plankarta för att säkerställa trafiksäkerhet
- Ytterligare åtgärder för dagvattenhantering

Prövning av barnets bästa

En barnkonsekvensanalys har inte bedömts relevant i ärendet.

Ärendets behandling

Bygg- och miljönämndens arbetsutskott beslutade 2021-08-25 att lämna positivt planbesked för det aktuella området.

Bygg- och miljönämndens arbetsutskott beslutade 2023-11-16 att ställa ut planen på samråd. Planen var på samråd under perioden 2023-11-24 till 2023-12-15. Totalt inkom 14 yttranden under samrådstiden.

Bygg- och miljönämnden beslutade 2024-03-28 att ställa ut planen på granskning. Planen var

Bygg- och miljönämnden

på granskning under perioden 2024-04-15 till 2024-05-03. Totalt inkom 17 yttranden.

Beslutsunderlag

Bilaga - Antagandehandlingarna består av

- Plankarta
- Planbeskrivning
- Granskningsutlåtande
- Samrådsredogörelse
- Undersökning av betydande miljöpåverkan
- Markteknisk undersökning 2022-08-09

Beslutet skickas för åtgärd till

Plan- och byggenheten

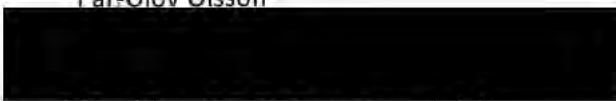
Beslutet skickas för kännedom till

Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige

Beslutet skickas till

Länsstyrelsen i Uppsala län (E-tjänst)
Lantmäteriet
Övriga enligt sändlista

Protokoll styrelsemöte

Protokollet avser	Östhammar Vatten AB
Sammanträdesdatum	2024-10-03
Plats	Lysgatan 2, Gävle samt Digitalt via Teams
Tid	Kl 12:30 - 13:00
Sekreterare	 Anneli Westin
Ordförande	 Pär-Olof Olsson
Justerare	 Margareta Widén Berggren

Närvarande

Pär-Olof Olsson, Ordförande
Margareta Widén Berggren, Vice ordförande
Tomas Bendiksen, Ledamot, deltog digitalt

Frånvarande

Måns Lorichs, Ledamot
Sabina Ståhl, Ledamot

Övriga närvarande

Lena Blad, Vd
Anneli Westin, styrelsekoordinator

Mötets öppnande

Ordförande hälsade de närvarande välkomna och förklarade sammanträdet öppnat.

§60 Val av justerare

Till justerare valdes Margareta Widén Berggren

§61 Fastställande av föredragningslista

Föredragningslistan fastställdes.

§62 Protokoll från föregående möte
Föregående protokoll justerat. Protokollet läggs till handlingarna.

§63 Information från Gästrik Vattens styrelse

- Införande av elektronisk signering för protokoll och årsredovisningar i styrelsearbetet
- Krisberedskap - information om nuläge och utvecklingsarbete
- Information ny policy – Informationssäkerhet
- Fortsatt arbete med Affärsplan efter strategidagens arbete
- Status Vattentjänstplaner i kommunerna Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar per 31 augusti
- Status Nödsvattenplaner i kommunerna Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar per 31 augusti

Styrelsen tackar för informationen.

§64 Delårsrapport tertial 2 per 31 augusti 2024 Östhammar Vatten AB

Delges
KS

Änr 300131

Ärendebeskrivning

Redovisning av Verksamhetsrapport inklusive tertialbokslut innefattar perioden maj – augusti 2024. Verksamhetsrapporten är gemensam för samtliga bolag inom Gästrik Vatten koncernen och innehåller övergripande målanalys, prognos för innevarande räkenskapsår, väsentliga händelser och avvikelser, riskbedömning samt kapitalberedskap.

Östhammar Vatten AB

Utfallet till och med augusti visar ett resultat på -3,6 mnkr, vilket är 3 mnkr högre än periodens budget. Närmare 2 mnkr av den positiva avvikelsen förklaras av lägre kapitalkostnader än budgeterat, till följd av såväl en sänkt investeringsprognos som av ett mer gynnsamt ränteläge än i de antaganden som gjordes förra hösten då budgeten fastställdes. Resterande ca 1 mnkr av avvikelsen är kopplad till verksamhetsprojekten, där kostnader ofta inte faller ut jämnt fördelat över året. Periodens intäkter är ca 0,5 mnkr lägre än budget, samtidigt som verksamhetskostnaderna underskrider budget med ungefär lika mycket.

Prognosen för helåret är ett resultat på -8 mnkr. Det är ca 1 mnkr bättre än budgeterat, och ca 2 mnkr över den prognos som lämnades vid tertial 1. Fortsatt låga kapitalkostnader och en nedjusterad prognos för verksamhetsprojekt är även på helårsbasis de faktorer som bidrar till ett förbättrat resultat i förhållande till budget. Däremot förväntas verksamhetskostnaderna komma att öka under hösten, främst kopplat till fördelade personalkostnader från Gästrik Vatten. Dessa har inte fallit ut jämnt över året utan har varit låga under tertial 1 och 2, men bedöms komma att öka under tertial 3 i takt med att rekryteringar genomförs och semesterperioden är över. Dock finns en stor osäkerhet i bedömningen rörande personalkostnader. De totala intäkterna bedöms på helårsbasis bli ca 0,5 mnkr lägre än budget.

I prognosen ingår 0,4 mnkr avseende kostnad för utökad ansvarsutredning av regresskrav efter skyfallet i början av augusti 2021. Detta arbete bedöms fortsätta även under 2025, total kostnad är ännu osäker. Ingen utökad kostnad för utbetalning av regresskrav till försäkringsbolag har beaktats då prognosen i nuläget är alltför osäker

Beslut

Östhammar Vatten AB:s styrelse beslutade

- att godkänna förslag till Verksamhetsrapport inklusive tertialbokslut per 31 augusti för Östhammar Vatten AB - att överlämna Verksamhetsrapport inklusive tertialbokslut per 31 augusti till Östhammar kommun

§65 VA-utveckling Östra Östhammar – inriktning för utförande av överföringsledningar

Delges
KS

Änr 302517

Ärendebeskrivning

Bakgrund

Under våren 2022 fattade kommunfullmäktige i Östhammar beslut om att i en systemlösning knyta ihop VA-anläggningarna i de östra delarna av Östhammars kommun för att skapa en robust VA-försörjning och ökad kapacitet. För att möjliggöra denna systemlösning och öka kapaciteten har program VA-utveckling östra Östhammar startats.

Förstudie av överföringssystem

Systemlösningen innefattar överföringsledningar för dricksvatten och spillvatten mellan Östhammar och Öregrund. En förstudie av sträckningen för överföringsledningarna har utförts. Utifrån aspekterna arbetsmiljö, miljö, kostnad samt samordning med övrig infrastruktur förordas att överföringsledningarna till stora delar bör följa den inre vägen mellan Östhammar och Öregrund (väg 1195, väg 1120 och väg 1121).

I förstudien har även förläggningen av överföringsledningarna utretts. Utifrån att det är tunna jordlager på berg efter hela sträckan har en förläggning med en grundare ledningsdragning än traditionellt utretts. En grundare förläggning innebär att ledningarna inte grävs ned på ett traditionellt djup utan läggs grundare och kompletteras med en överbyggnad. Överbyggnaden byggs upp med en terrasserad yta med slänter på vardera sida. En grundare förläggning har flera fördelar; minskar mängden sprängning och schaktning, mindre miljöpåverkan, snabbare genomförande och genomförande till en lägre kostnad. Dock påverkas landskapsbilden med denna typ av förläggning. Utifrån en sammanvägning förordas att i det fortsatta arbetet arbeta utifrån en förläggning med överbyggnad.

Att till stora delar följa den inre vägen mellan Östhammar och Öregrund samt att förlägga med överbyggnad ger förutsättning för Östhammars kommun att anlägga en gång- och cykelväg längs sträckningen i enlighet med kommunens Gång- och cykelvägsplan.

Ärendets beredning

I beredningen av underlaget har dialog skett med Anna Bergsten, Stefan Lundström och Ulf Andersson på Östhammars kommun.

Beslut

Östhammar Vatten AB:s styrelse beslutar

- att godkänna att överföringsledningarna till stora delar följer den inre vägen mellan Östhammar och Öregrund
- att godkänna föreslagen inriktning för förläggning av överföringsledningar med överbyggnad

§66 Införande av elektronisk signering i Östhammar Vatten AB

Delges
KS/KF

Ånr 302895

Ärendebeskrivning

För att underlätta signering i styrelsearbetet kan elektronisk signering användas som komplement till signering skrivna för hand.

Underskrifter som är elektroniska och som är skrivna för hand på papper har som regel samma rättsliga status. Handlingar som ska upprättas enligt exempelvis aktiebolagslagen och årsredovisningslagen får skrivas under elektroniskt med en avancerad eller kvalificerad elektronisk underskrift enligt Bolagsverket.

Östhammar Vattens elektroniska signering uppfyller gällande krav.

Beslut

Östhammar Vatten AB:s styrelse beslutar

- att godkänna att elektronisk signering kan användas för signering av protokoll och årsredovisning för Östhammar Vatten AB

Övriga frågor

Inga övriga frågor.

Mötet avslutades

Nästa styrelsemöte:

Datum: 2024-11-07

Plats: Tornvillan, Lasarettsvägen 10, Östhammar

Resultaträkning

	Not	2024-01-01 -2024-08-31 (8 mån)	2023-01-01 -2023-12-31
Nettoomsättning	2	41 620 980	67 552 263
Övriga rörelseintäkter	3	1 879 926	4 826 604
		43 500 906	72 378 867
Rörelsens kostnader			
Produktionskostnader		-11 170 511	-17 677 550
Övriga externa kostnader	4, 5	-22 607 633	-37 652 942
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-6 605 328	-9 735 933
		-40 383 472	-65 066 425
Rörelseresultat		3 117 434	7 312 442
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	6	23 111	57 516
Räntekostnader och liknande resultatposter	7	-6 716 727	-6 955 907
		-6 693 616	-6 898 391
Resultat efter finansiella poster		-3 576 182	414 051
Resultat före skatt		-3 576 182	414 051
Skatt på årets resultat	8	0	-414 051
Årets resultat		0	0
Ej bokfört resultat		-3 576 182	0

Balansräkning

Not

2024-08-31

2023-12-31

TILLGÅNGAR

Anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar

Koncessioner, patent, licenser, varumärken samt liknande rättigheter

9

275 440
275 440

269 428
269 428

Materiella anläggningstillgångar

Byggnader och mark

10

15 190 199

15 845 354

Maskiner och andra tekniska anläggningar

11

274 416 061

270 756 524

Inventarier, verktyg och installationer

12

11 589 897

11 799 830

Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar

13

45 218 543
346 414 700

40 899 265
339 300 973

Finansiella anläggningstillgångar

Uppskjuten skattefordran

14

300 066
300 066

300 066
300 066

Summa anläggningstillgångar

346 990 206

339 870 467

Omsättningstillgångar

Kortfristiga fordringar

Kundfordringar

865 972

1 874 845

Fordringar koncernföretag

15

0

167 480

Fordringar Östhammar Kommun

15

4 087 075

2 855 068

Övriga fordringar

4 432

1 241 405

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

39 231

75 631

4 996 710

6 214 429

Summa omsättningstillgångar

4 996 710

6 214 429

SUMMA TILLGÅNGAR

351 986 916

346 084 896

Balansräkning

Not

2024-08-31

2023-12-31

EGET KAPITAL OCH SKULDER

Eget kapital

Bundet eget kapital

Aktiekapital

17

100 000

100 000

100 000

100 000

Fritt eget kapital

18

Balanserad vinst eller förlust

10 000 000

10 000 000

10 000 000

10 000 000

Summa eget kapital

10 100 000

10 100 000

Avsättningar

Övriga avsättningar

19

1 560 000

1 560 000

1 560 000

1 560 000

Långfristiga skulder

Skulder till kreditinstitut

20

267 391 374

225 496 124

Övriga skulder

21

28 933 737

28 882 033

296 325 111

254 378 157

Kortfristiga skulder

Checkräkningskredit Gävle Kommun

16

4 400 415

33 775 113

Skulder till kreditinstitut

29 796 000

29 796 000

Leverantörsskulder

3 479 586

9 671 143

Skulder koncernföretag

15

3 321 382

0

Skulder Östhammar kommun

15

396 250

0

Aktuella skatteskulder

493 685

584 951

Övriga skulder

544 143

7 371

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

22

5 146 526

6 212 161

47 577 987

80 046 739

SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER

355 563 098

346 084 896

Ej bokfört resultat

-3 576 182

0

Kassaflödesanalys

	Not	2024-01-01 -2024-08-31 (8 mån)	2023-01-01 -2023-12-31
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster	23	-3 576 182	414 051
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	24	6 657 032	10 358 667
Betald skatt		-91 266	-149 396
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital		2 989 584	10 623 322
Kassaflöde från förändring av rörelsekapitalet			
Förändring av kortfristiga fordringar		1 050 239	-2 567 165
Förändring av kortfristiga skulder		-32 210 005	-4 910 735
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-28 170 182	3 145 422
Investeringsverksamheten			
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar		-6 012	-269 428
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-13 719 056	-31 657 131
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-13 725 068	-31 926 559
Finansieringsverksamheten			
Upptagna lån		72 090 000	32 472 137
Amortering av lån		-30 194 750	-3 691 000
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		41 895 250	28 781 137
Årets kassaflöde		0	0
Likvida medel vid årets slut		0	0

Styrelsen Östhammar Vatten AB

Delårsrapport tertial 2 per 31 augusti 2024 Östhammar Vatten AB

Östhammar Vatten AB:s styrelse beslutar

- att godkänna förslag till Verksamhetsrapport inklusive tertialbokslut per 31 augusti för Östhammar Vatten AB
- att överlämna Verksamhetsrapport inklusive tertialbokslut per 31 augusti till Östhammar kommun

Ärendebeskrivning

Redovisning av Verksamhetsrapport inklusive tertialbokslut innefattar perioden maj – augusti 2024. Verksamhetsrapporten är gemensam för samtliga bolag inom Gästrikvatten koncernen och innehåller övergripande målanalys, prognos för innevarande räkenskapsår, väsentliga händelser och avvikelser, riskbedömning samt kapitalberedskap.

Utfallet till och med augusti visar ett resultat på -3,6 mnkr, vilket är 3 mnkr högre än periodens budget. Närmare 2 mnkr av den positiva avvikelsen förklaras av lägre kapitalkostnader än budgeterat, till följd av såväl en sänkt investeringsprognos som av ett mer gynnsamt ränteläge än i de antaganden som gjordes förra hösten då budgeten fastställdes. Resterande ca 1 mnkr av avvikelsen är kopplad till verksamhetsprojekten, där kostnader ofta inte faller ut jämnt fördelat över året. Periodens intäkter är ca 0,5 mnkr lägre än budget, samtidigt som verksamhetskostnaderna underskrider budget med ungefär lika mycket.

Prognosen för helåret är ett resultat på -8 mnkr. Det är ca 1 mnkr bättre än budgeterat, och ca 2 mnkr över den prognos som lämnades vid tertial 1. Fortsatt låga kapitalkostnader och en nedjusterad prognos för verksamhetsprojekt är även på helårsbasis de faktorer som bidrar till ett förbättrat resultat i förhållande till budget. Däremot förväntas verksamhetskostnaderna komma att öka under hösten, främst kopplat till fördelade personalkostnader från Gästrikvatten. Dessa har inte fallit ut jämnt över året utan har varit låga under tertial 1 och 2, men bedöms komma att öka under tertial 3 i takt med att rekryteringar genomförs och semesterperioden är över. Dock finns en stor osäkerhet i bedömningen rörande personalkostnader. De totala intäkterna bedöms på helårsbasis bli ca 0,5 mnkr lägre än budget.

I prognosen ingår 0,4 mnkr avseende kostnad för utökad ansvarsutredning av regresskrav efter skyfallet i början av augusti 2021. Detta arbete bedöms fortsätta även under 2025, total kostnad är ännu osäker. Ingen utökad kostnad för utbetalning av regresskrav till försäkringsbolag har beaktats då prognosen i nuläget är alltför osäker.

Prognosen för totala investeringar är drygt 40 mnkr lägre än budget, varav ca 27 mnkr avser förskjuten tidplan när det gäller Alunda Reningsverk. För program VA-utveckling Östra Östhammar är bedömningen att helårsutfallet kommer att vara i nivå med budget, om än med viss omfördelning mellan ingående projekt i enlighet med den reviderade programplan som arbetades fram under våren.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Verksamhetsrapport för Gästrike Vatten AB med dotterbolag tertialbokslut delår 2 samt prognos 2024 (*DokumentID 20240925-00110*)

Bilaga 2. Delårsrapport tertial 2 augusti 2024 Östhammar Vatten AB (*DokumentID 20240913-00077*)

Föredragande i ärendet Lena Blad, VD